This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3433 06908989 8

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT.

Twee en veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1905;
NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1904.
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1905.

'S-GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1906.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

TWEE EN VEERTIGSTE VERVOLG.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT.

Twee en veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1905;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1904.
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1905.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

'S-GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1906.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
435729
ASTOR
TILDEN
R 190

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Gedrukt ter 's-Gravenhaagsche Boek- en Handelsdrukkerij
voorheen Gebr. Giunta d'Albani.

WET *van* 2 *Januari* 1905 (*Staatsblad* n°. 1), *houdende bekrachtiging van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen betreffende den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Eindhoven naar Weert.*

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1905, n°. 68, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 8 *November* 1904, n°. 10, *tot wijziging van het reglement voor het veenschap Oostopgaande, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *October* 1901, n°. 22.

Zie Prov. blad n°. 4.
Een nadere wijziging is goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1905, n°. 22.
Zie Prov. blad n°. 23.

KON BESLUIT *van* 3 *Januari* 1905, n°. 14, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 8 *November* 1904, n°. 11, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Weerdinge, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Augustus* 1884, n°. 20, *en waarin wijzigingen zijn gebracht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 9 *September* 1887, n°. 21, 7 *Augustus* 1889, n°. 23, 10 *September* 1894, n°. 33, 2 *December* 1898, n°. 27 *en* 6 *September* 1901, n°. 34.

Zie Prov. blad n°. 5.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1905, n°. 15, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 9 *November* 1904:

n°s 2*a en* 2*b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Hooge Warren, in de gemeente Smallingerland, en*

n°. 3, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap het Geestmer-, Noorder- en Zuiderveld, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *September* 1893, n°. 37 *en* 13 *Augustus* 1896, n°. 18.

Zie Prov. bladen nos 5 en 6.

KON. BESLUIT *van* 5 *Januari* 1905, *n°.* 21, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel:*

1°. *van* 10 *November* 1904, *nos* 4*a*—4*z en* 4*aa*—4*qq, tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

Vollenhove, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 29 *April* 1889, *n°.* 26, 16 *December* 1890, *n°.* 6, 26 *November* 1891, *n°.* 29, 2 *December* 1898, *n°.* 29 *en* 12 *Februari* 1900, *n°.* 9;

Hasselt en Zwartsluis, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 20 *Januari* 1884, *n°.* 11, 10 *December* 1887, *n°.* 22, 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27 *en* 27 *December* 1892, *n°.* 31;

de Noorder-Vechtdijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 21 *Augustus* 1883, *n°.* 17 *en* 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27;

Mastenbroek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 7 *October* 1881, *n°.* 14, 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27 *en* 28 *Juli* 1891, *n°.* 40;

de Zwartewaters en Vechtdijken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *Augustus* 1885, *n°.* 19 *en* 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27;

de Zuider Vechtdijken, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1887, *n°.* 23;

Salland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 *September* 1883, *n°.* 31 *en* 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27;

Zalk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 14 *Februari* 1883, *n°.* 4, 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27, 30 *Juli* 1895, *n°.* 46 *en* 3 *December* 1902, *n°.* 17;

Ampsen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 14 *Februari* 1883, *n°.* 4 *en* 2 *Augustus* 1888, *n°.* 27;

de Molenpolder onder Windesheim en Herxen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 *December* 1884, *n°.* 15;

Schalkwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 *October* 1884, *n°.* 20;

de Barsbeker Binnenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *Augustus* 1885, *n°.* 19 *en* 9 *November* 1896, *n°.* 36;

Broeken en Maten, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 *Augustus* 1885, *n°.* 31;

de Schanswetering, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1891, *n°.* 28;

het Oude Diep, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 *September* 1884, *n°.* 23;

Radewijk en Baalder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 *Februari* 1887, *n°.* 11, 10 *December* 1891, *n°.* 9, 7 *December* 1895, *n°.* 13 *en* 28 *Augustus* 1896, *n°.* 45;

de Meene, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 *November* 1892, *n°.* 17;

de Dalfser Hooislagen, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;

de Ruiten- en Veenekampen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 19 *November* 1892, *n°.* 17 *en* 28 *Augustus* 1896, *n°.* 45;

Beoosten het Lichtmiskanaal, goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 *November* 1892, *n°.* 17;

het Bedijkte Rondebroek, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *December* 1892, *n°.* 31;

de Binnenpolder aan het noordeinde van Blankenham, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;

de Wendeligerweiden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 *September* 1901, *n°.* 34 *en* 29 *Augustus* 1903, *n°.* 37;

Beoosten het Ommerkanaal, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 *December* 1902, *n°.* 17 *en* 8 *September* 1904, *n°.* 59, *en*

de Schutwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 *Januari* 1904, *n°.* 21;

2°. *van* 10 *November* 1904, *n°.* 8, *tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap Radewijk en Baalder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 13 *Februari* 1887, *n°.* 11, 10 *December* 1891, *n°.* 9, 7 *December* 1895, *n°.* 13 *en* 28 *Augustus* 1896, *n°.* 45.

Zie Prov. bladen nos 4 tot en met 46.

Eene nadere wijziging in het reglement voor het waterschap Beoosten het Ommerkanaal is goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 43, en in dat voor het waterschap Holtheme bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 48.

Zie de Prov. bladen nos 117 en 118.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 7 Januari* 1905, *n°.* 71, *Afdeeling Posterijen en Telegraphie, tot vaststelling van een nieuw reglement voor den telegraafdienst, in verband met de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren, met intrekking van het reglement, vastgesteld bij beschikking van 9 December* 1895, *n°.* 3054 *T.*

REGLEMENT voor den telegraafdienst, in verband met de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 1. Tot het instellen en weder opheffen van de voorloopige stationsbezetting en van de algemeene correspondentie, tot het overbrengen van berichten ter zake van en gedurende de stationsbezetting en de algemeene correspondentie zoomede tot het overbrengen van berichten nopens ijsopruiming in de rivieren, wordt gebruik gemaakt van de Rijkstelegraaf en bij uitzondering van de telegraaf van bijzondere ondernemingen.

§ 2. Tijdens de algemeene correspondentie zijn de kantoren, waar stations ter algemeene correspondentie gevestigd zijn, onverminderd het bepaalde in § 4, geopend, ook op zon- en feestdagen, van 's morgens 7½ uur tot des namiddags 8½ uur.

§ 3. In dringende gevallen bepaalt de Inspecteur-Generaal van den Waterstaat of bij diens afwezigheid de Hoofdingenieur-Directeur, wiens dienst er bij betrokken is, dagelijks welke kantoren gedurende den nacht open moeten blijven.

§ 4. De Inspecteur-Generaal van den Waterstaat is bevoegd de bepalingen der twee voorgaande paragrafen toe te passen op kantoren, waar geene stations der algemeene correspondentie gevestigd zijn.

§ 5. De instelling of opheffing van nachtdienst wordt door den Inspecteur-Generaal van den Waterstaat aan het telegraafkantoor in, of het meest nabij, de plaats van zijn verblijf bevolen.

§ 6. De kantoren brengen de bevelen voor vollen dag- en nachtdienst over aan de daarbij betrokken Inspecteuren der Posterijen en Telegraphie, die op dezelfde wijze de kantoren waarschuwen welke geopend moeten blijven en tevens daarvan kennis geven aan den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie.

De telegraafambtenaren, die den last ontvangen het telegraafkantoor

open te houden, geven onverwijld daarvan kennis aan den eerstaanwezenden ambtenaar van den Waterstaat, indien ter plaatse van het telegraafkantoor een station is gevestigd.

§ 7. De ambtenaren, wien het houden van nachtdienst is gelast, kunnen zich in het kantoor ter ruste begeven, doch houden zich voor de aanbieding van berichten toegankelijk.

§ 8. De bepalingen van §§ 2—7 zijn niet toepasselijk op de telegraafkantoren van bijzondere ondernemingen dan voor zoover deswege is overeengekomen tusschen den ambtenaar van den Waterstaat die het station bezet en den telegraaf beambte der bijzondere onderneming.

§ 9. De telegraphische berichten nopens de rivieren worden als regeeringstelegrammen behandeld en moeten, naar gelang der zaak, op een der daarvoor bestemde en van den stempel van het Ministerie voorziene bladen worden geschreven.

Zij worden, zonder voorafgaande betaling, voor rekening van het Ministerie overgebracht.

§ 10. De telegrammen worden zoo beknopt mogelijk ingericht en mogen in den regel niet meer dan twintig woorden bevatten. Dit getal wordt niet dan in de hoogste noodzakelijkheid overschreden.

De voorschriften, door den Inspecteur-Generaal van den Waterstaat hieromtrent gegeven of te geven, moeten stipt worden nagekomen.

§ 11. Tenzij aanwijzing van personen noodzakelijk is, wordt voor het adres alleen de naam der plaats van bestemming gebezigd.

De adresnaam „'s Gravenhage" beteekent aflevering aan den Minister; door den naam van andere plaatsen wordt bedoeld aflevering aan den eerstaanwezenden ambtenaar van het aldaar gevestigde station der algemeene correspondentie.

Het adres van den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën en dat van den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie is te 's Gravenhage.

Het adres van den Inspecteur-Generaal, waarmede bedoeld wordt de Inspecteur-Generaal van den Waterstaat in de 2de Inspectie, en dat van den Hoofdingenieur-Directeur in de 10de directie is te 's-Gravenhage, zoolang aan het kantoor aldaar geen ander adres is opgegeven.

Is de plaats waar het telegraafkantoor is gevestigd tevens die van het station, hetwelk de tijding afzendt, zoo wordt haar naam niet in het bericht opgenomen. Het tijdstip der afzending blijft daar mede onvermeld. Is de tijdsopgaar noodig, dan geschiedt zij in dezen vorm: „8.50 voorm." (8 ure 50 minuten voormiddags) of „8.50 nam." (8 ure 50 minuten namiddags).

435729

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD,

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT.

Twee en veertigste Vervolg:

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1905;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1904.
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1905.

'S-GRAVENHAGE,
MARTINUS NIJHOFF.
1906.

ARNHEM.

§ 15. De Directeur van het telegraafkantoor te Arnhem zorgt, zoo spoedig doenlijk, voor de verzending der Keulsche berichten en die van den Boven-Rijn aan:

den Minister;
den Hoofdinspecteur-Generaal;
den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 1e directie;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2e en 3e directiën;
de stations Zwolle, Arnhem, Vreeswijk, Gorinchem, 's Hertogenbosch en aan de Commissarissen der Koningin in Overijssel, Gelderland, Utrecht, Zuidholland en Noordbrabant.

Worden berichten van den Boven-Rijn te Arnhem ontvangen vóór de instelling der algemeene correspondentie of nadat deze bereids is opgeheven, zoo worden die berichten verzonden aan:

den Minister;
den Hoofdinspecteur-Generaal;
den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2e en 3e directiën, de Hoofdingenieurs-Directeuren in de provinciën Overijssel, Gelderland, Utrecht en Zuidholland.

EMMERIK.

§ 16. De eerstaanwezende ambtenaar op het station Emmerik geeft dagelijks ten 7½ ure des voormiddags bericht aan het station Arnhem.

DE INSPECTEUR-GENERAAL.

§ 17. Voor zoover de Inspecteur-Generaal zich op plaatsen bevindt waar een telegraafkantoor is, of zoodanig kantoor gereedelijk per expresse is te bereiken, zendt hij dagelijks de noodige berichten aan:

den Minister;
aan de stations, en aan
de Commissarissen der Koningin in de provinciën, naarmate hij dit noodig acht.

OVERIJSSEL.

§ 18. De eerstaanwezende ambtenaren van den Waterstaat op de stations der algemeene correspondentie Deventer, Wijhe en Kampen geven dagelijks, ten 7½ ure des voormiddags, bericht aan het station Zwolle. Het station Deventer geeft bovendien bericht aan Arnhem.

Het station Zwolle verzamelt de morgenberichten en seint die, aangevuld met dat van het Katerveer, verder aan:

den Minister;
den Hoofdinspecteur-Generaal;
den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën;
de stations Arnhem, Zutphen, Vreeswijk en Gorinchem;
den Commissaris der Koningin in Gelderland;
vervolgens seint het station Zwolle de berichten van den Boven-Rijn en den IJssel aan de stations Deventer, Wijhe en Kampen.

GELDERLAND EN UTRECHT.

§ 19. De eerstaanwezende ambtenaren van den Waterstaat op de stations der algemeene correspondentie Lobith, Pannerden (oostzijde), Nijmegen, Druten, Tiel, St. Andries, Zaltbommel, Doesburg, Zutphen, Grebbe (per telephoon over Wageningen), Wijk bij Duurstede, Culenborg en Vreeswijk geven dagelijks ten 7½ ure des voormiddags bericht aan het station Arnhem.

Het station Culenborg seint aan Vreeswijk en het station Zutphen aan Zwolle.

Het station Arnhem verzamelt de morgenberichten en seint deze, aangevuld met die van de stations Arnhem en Westervoort, verder aan:

den Minister;
den Hoofdinspecteur-Generaal;
den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën;
de stations Zwolle, Vreeswijk, Gorinchem en 's Hertogenbosch;
de Commissarissen der Koningin in Overijssel, Utrecht, Zuidholland en Noordbrabant.

Vervolgens seint het station Arnhem de berichten van den Boven-Rijn, Neder-Rijn, de Lek en Waal aan de stations Pannerden en Lobith, Nijmegen, Druten, Tiel, Zaltbommel, Grebbe, Wijk bij Duurstede, Culenborg, Vianen en Schoonhoven, de berichten van den Boven-Rijn en IJssel aan de stations Doesburg en Zutphen.

Na aankomst van den expresse uit Westervoort seint Doesburg de ontvangen tijdingen met die van eigen station naar Zutphen en Deventer.

ZUIDHOLLAND.

§ 20. De eerstaanwezende ambtenaren van den Waterstaat op de stations Vianen, Schoonhoven, Krimpen, Asperen, Hardinxveld, Sliedrecht, Dordrecht en Alblasserdam geven dagelijks, des voormiddags ten 7½ ure, bericht aan het station Gorinchem.

Het station Gorinchem verzamelt deze morgenberichten en seint die, aangevuld met het bericht van Gorinchem, verder aan:

den Minister;
den Hoofdinspecteur-Generaal;
den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën;
de stations Arnhem, Vreeswijk en 's Hertogenbosch;
de Commissarissen der Koningin in Gelderland, Utrecht, Zuidholland en Noordbrabant;
en, zoolang de Hoofdingenieur-Directeur in de 10de directie het station Gorinchem niet bezet heeft, aan dezen te 's Gravenhage.

Vervolgens seint het station Gorinchem de berichten van den Boven-Rijn, Neder-Rijn, de Lek, de Waal en de beide Merweden aan het station Asperen, en de berichten van den Boven-Rijn, de Waal, de beide Merweden en Maas aan het station Dordrecht.

Het station aan den Kop van het eiland Dordrecht zendt dagelijks per expresse te voet of te paard berichten naar Dordrecht, welke berichten aan het telegraafkantoor moeten worden aangeboden des voormiddags omstreeks 9 ure en des namiddags omstreeks 3½ ure en overgeseind aan het station Gorinchem.

Het station Gorinchem brengt deze berichten verder over aan den Minister, den Inspeeteur-Generaal en de verdere stations, zoo het dit noodig acht.

Het station Krimpen geeft dagelijks des voormiddags ten 7 ure bericht aan het station Schoonhoven.

De stations Schoonhoven en Krimpen geven bovendien dagelijks des voormiddags ten 7½ ure bericht aan de stations Arnhem en Vreeswijk.

NOORDBRABANT.

§ 21. De eerstaanwezende ambtenaren van den Waterstaat op de stations Cuyk, Grave, Ravenstein, Oijen, Heusden, Woudrichem en Werkendam zenden des voormiddags ten 7½ ure een bericht aan het station 's Hertogenbosch. De stations Cuyk, Grave en Ravenstein

geven bovendien bericht aan het station Maastricht; het station Woudrichem aan Arnhem en Gorinchem en de stations Grave, Ravenstein en Heusden bovendien des namiddags ten 3½ ure aan 's Hertogenbosch.

Het station Baardwijksche overlaat zendt in tijds aan het telephoonkantoor Drunen een bericht, dat eveneens ten 7½ ure naar het station 's Hertogenbosch wordt overgeseind.

Het station 's Hertogenbosch verzamelt deze berichten en seint die met de laatst ontvangen tijdingen der Maas aan:

den Minister;

den Hoofdinspecteur-Generaal;

den Inspecteur-Generaal;

den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie;

den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën;

het station Arnhem;

den Commissaris der Koningin in Gelderland.

Vervolgens seint het station 's Hertogenbosch de berichten van de Maas aan de stations Nijmegen, Zaltbommel, Ravenstein en Oijen; die van Maas, Waal en Merwede aan het station Heusden en die van de Maas en Waal aan de stations Woudrichem en Werkendam.

Het station Ravenstein zendt dadelijk na aankomst der berichten, van boven en van beneden ontvangen, een uittreksel aan het station 's Hertogenbosch.

Eveneens zendt het station Oijen, na aankomst der berichten van Ravenstein en Blauwe sluis, een uittreksel der ontvangen tijdingen aan het station 's Hertogenbosch.

Het station Werkendam seint dagelijks des voormiddags ten 7½ ure en des namiddags ten 4½ ure en verder bij elk bijzonder voorval in de Oude- of Nieuwe Merwede, benevens de van het station Deeneplaat ontvangen tijdingen, aan de stations Gorinchem, Dordrecht en 's Hertogenbosch.

Limburg.

§ 22. De eerstaanwezende ambtenaren van den Waterstaat op de stations Roermond, Venlo en Well geven dagelijks des voormiddags ten 7½ ure bericht aan het station Maastricht.

Het station Maastricht verzamelt deze morgenberichten en seint die, aangevuld met het bericht van Maastricht, verder aan:

den Minister;

den Hoofdinspecteur-Generaal;

den Inspecteur-Generaal;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 1ste directie;
den Hoofdingenieur-Directeur in de 2de en 3de directiën;
de stations Roermond, Arnhem en 's Hertogenbosch
de Commissarissen der Koningin in Gelderland en Noordbrabant.

STATIONS ZONDER TELEGRAAFKANTOOR.

§ 23. De berichten van en voor de Hoofdingenieurs-Directeuren in Gelderland en Noordbrabant worden per expresse te paard van de telegraafkantoren naar de stations langs de rivieren gebracht, als zulks door den afzender van het bericht verzocht wordt.

De Hoofdingenieurs Directeuren maken vooraf de daarvoor noodige schikkingen met de Directeuren der telegraafkantoren en zorgen, dat zoo mogelijk van de terugkeerende expressen gebruik worde gemaakt.

In den regel worden de berichten, door de zorg van de Directeuren der telegraafkantoren, per voetbode of andere gelegenheid bezorgd.

Ook hieromtrent maken de Hoofdingenieurs-Directeuren de noodige schikkingen.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing op de telegraafkantoren niet in dit reglement genoemd.

BUITENGEWONE VOORVALLEN.

§ 24. Bij buitengewone voorvallen en tot het vragen of geven van inlichtingen seinen de Inspecteur-Generaal, de Hoofdingenieurs-Directeuren en alle eerstaanwezende ambtenaren zoo dikwijls zij het raadzaam achten.

Bij den aanvang der ijsbeweging op eenig station, waar een telegraafkantoor aanwezig is, wordt dadelijk geseind aan:

den Minister;
den Inspecteur-Generaal;
de Hoofdingenieurs-Directeuren van de betrokken directiën en de waterstaatsbeambten op de stations langs de rivier waar de beweging heeft plaats gehad.

Van ijsbeweging op de Maas wordt ook mededeeling gedaan aan het station Zaltbommel. Van ijsbeweging op de Waal te St. Andries of daar beneden wordt mededeeling gedaan aan de stations 's Hertogenbosch en Heusden.

MORGENBERICHTEN.

§ 25. De berichten, welke overeenkomstig de voorschriften van dit reglement geregeld des voormiddags worden afgezonden, behoo-

ren te worden aangeboden op de uitsluitend daarvoor bestemde, met het woord „morgenbericht" voorziene bladen.

De naam der plaats van afzending gaat den inhoud alleen dan vooraf, wanneer in die plaats niet tevens het telegraafkantoor is gevestigd, waar de aanbieding moet geschieden.

Het adres blijft achterwege, daar dit voor de morgenberichten uit de voorafgaande bepalingen van dit reglement aan de kantoren bekend is.

De dag en het uur der samenstelling van het bericht blijven onvermeld, tenzij de samenstelling op een ander tijdstip dan ten 7½ ure geschiedt, en de afzender het verschil ter kennis van den geadresseerde meent te moeten doen komen. Het uur wordt dan uitgedrukt in den vorm bij § 11 voorgeschreven.

De onderteekening mag niet ontbreken, doch geschiedt zonder voornaam en zonder aanduiding der betrekking.

SLOTBEPALINGEN.

§ 26. Aan den Inspecteur-Generaal is opgedragen dit reglement door nadere voorschriften aan de waterstaatsbeambten te verduidelijken en aan te vullen.

§ 27. Zoo een der Hoofdingenieurs-Directeuren den Inspecteur-Generaal vervangt, gaan de dienst en de bevoegdheid van den Inspecteur-Generaal geheel op hem over.

§ 28. Alle tijdopgaven in dit reglement voorkomende zijn uitgedrukt in Greenwichtijd.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 10, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 15 *November* 1904, *n°.* 9, *tot wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van ambtenaren van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *December* 1897, *n°.* 64 *en* 17 *September* 1902, *n°.* 33.

Deze wijziging luidt als volgt:

De Staten der provincie Groningen,

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten, d.d. 21 October 1904, n°. 91, 2e afd.;

Gelet op art. 134 der Grondwet en art. 140 der Provinciale wet,

Hebben goedgevonden,

behoudens Koninklijke goedkeuring:

1°. het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen der ambtenaren van den waterstaat in de provincie Groningen (prov. bladen n°. 80 van 1897 en n°. 49 van 1902) te wijzigen als volgt:

Aan art. 1 wordt eene nieuwe alinea toegevoegd van den volgenden inhoud:

Waar in dit reglement van *jaarwedde* gesproken wordt, wordt daaronder niet alleen de jaarwedde in geld begrepen, maar ook de door Gedeputeerde Staten bepaalde of te bepalen huurwaarde der vrije ambtswoning of de in stede daarvan genoten vergoeding wegens het gemis van zoodanige woning;

2°. te bepalen, dat voor weduwen en weezen van ambtenaren, die vóór de inwerkingtreding van dit besluit en na de inwerkingtreding van het besluit van 15 Juli 1902, n°. 31*B*, (prov. blad n°. 49 van 1902) zijn of zullen zijn overleden, eveneens voor de berekening van het pensioen, behalve de jaarwedde in geld, in aanmerking zal worden genomen de geschatte huurwaarde der vrije ambtswoning, waarvan de overleden ambtenaar het genot heeft of zal hebben gehad, of de in stede daarvan door hem wegens het gemis van zoodanige woning ontvangen vergoeding;

3°. te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op den eersten dag van het nieuwe kwartaal, volgende op den dag waarop het Provinciaal blad, waarin dit besluit zal worden afgekondigd, zal zijn uitgegeven.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 17, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zeeland van* 11 *November* 1904:

n°. 18, *tot vrijverklaring van het calamiteuse waterschap Stavenisse, en*

n°. 19, *tot vaststelling van een reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder.*

Zie Prov. bladen nos 9 en 10.

KON. BESLUIT *van* 10 *Januari* 1905, *n°.* 18, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 15 *November* 1904:

n°. 15, *tot oprichting van het waterschap de Noordelijke Dijkema's polder (gemeente Loppersum)*;

n°. 16, *tot opheffing van het waterschap Zuiderveen (gemeente Winschoten) en intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *Augustus* 1885, *n°.* 17, *en tot oprichting en reglementeering van het waterschap Emergo (gemeenten Oude-Pekela, Scheemda en Winschoten)*;

n°. 17, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Kolhamster-Westerpolder (gemeente Slochteren), met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *September* 1894, *n°.* 33;

n°. 18, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap Kleinepolder (gemeente Termunten)*;

n°. 19, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Verbetering (gemeenten Groningen, Haren en Hoogkerk), goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 2 *October* 1896, *n°.* 32 *en* 3 *Februari* 1903, *n°.* 34;

n°. 21, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Wildervanksler-Participanten verlaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Februari* 1887, *n°.* 11 *en* 11 *April* 1892, *n°.* 10;

n°. 22 *A*, *tot opheffing van het waterschap Selfhelp (gemeente Veendam), waarvan de oprichting is goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *September* 1891, *n°.* 18; *vergrooting van het waterschap Verbetering (gemeenten Nieuwe-Pekela en Veendam), waarvan de oprichting en reglementeering is goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *September* 1893, *n°.* 20, *en wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 13 *September* 1893, *n°.* 20, 13 *October* 1896, *n°.* 52 *en* 12 *Januari* 1904, *n°.* 20;

n°. 22 *B*, *tot wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap Pekel A, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Juni* 1900, *n°.* 37 *en* 15 *Augustus* 1904, *n°.* 57, *en*

n°. 22 C, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Zuidwending (gemeente Veendam), goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 October 1896, n°. 52.

Zie Prov. bladen nos 12 tot en met 20.

KON. BESLUIT *van 13 Januari 1905, n°. 38, houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van 3 November 1904, tot vaststelling van een gewijzigd reglement voor het waterschap het Oudland van Zevenbergen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 Augustus 1867, n°. 64, 27 December 1881, n°. 73, 1 Augustus 1892, n°. 64 en 12 Januari 1901, n°. 21.*

Zie Prov. blad n°. 10.

KON. BESLUIT *van 16 Januari 1905, n°. 8, houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van het waterschap de Zwartewaters en Vechtdijken.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door L. J. Vos de Wael, te Zwolle, tegen het besluit van Ged. Staten van Overijssel, dd. 4 Juli 1904, 3e afd., n°. 2920/1987, houdende goedkeuring van een besluit van het Vereenigd College van het waterschap »de Zwartewaters- en Vechtdijken«, waarbij de begrooting voor 1904 is gewijzigd, ten einde aan de gemeente Zwolle eene bijdrage te verleenen in de kosten van voorzieningen aan het nieuwe Verlaat in de Binnenvecht;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 7 Dec. 1904, n°. 230;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Jan. 1905, n°. 266, afd. Wat.;

Overwegende, dat Ged. Staten van Overijssel bij hun bovenvermeld besluit hebben overwogen, dat al moge ook het geven der onderwerpelijke bijdrage niet op den weg liggen van het waterschap, toch aan het Vereenigd College de bevoegdheid niet kan worden ontzegd, om, wanneer het zulks noodig acht, onverplicht bij te dragen in de kosten van daarstelling van een waterkeerend werk, waardoor — zij het ook slechts bij plichtverzuim van derden — de gronden, gelegen

binnen de grenzen van het waterschap, tegen overlast van water worden beveiligd;

dat L. J. Vos de Wael — omslag betalend ingeland van voorzegd waterschap, die bij Ged. Staten reeds bezwaren had ingebracht tegen het onderwerpelijk besluit van het Vereenigd College — van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen;

Overwegende dat — daargelaten de vraag of het Nieuwe Verlaat in de Nieuwe of Binnenvecht te Berkum, gemeente Zwollerkerspel, welk verlaat bedoeld kanaal van de rivier de Vecht afsluit, in het waterschap «de Zwartewaters- en Vechtdijken» is gelegen, welke vraag door appellant ontkennend en door het Vereenigd College van het waterschap bevestigend wordt beantwoord — het vaststaat, dat op krachtens art. 38 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), van wege Ged. Staten van Overijssel aan het gemeentebestuur van Zwolle gegeven bevel, om het Nieuwe Verlaat in voldoend waterkeerenden toestand te herstellen, door die gemeente schotbalken, steunende op een V-bint, in die sluis zijn gebracht;

dat, al moge deze voorziening bijdragen tot beveiliging tegen overlast van water van de binnen de grenzen van het waterschap gelegen gronden, er voor het Vereenigd College geen aanleiding bestond om op een tijdstip toen de gemeente Zwolle reeds maatregelen tot bescherming der onderwerpelijke sluis getroffen had, en die ten volle had uitgevoerd, voor 1/3 bij te dragen in de op *f* 1400.— geraamde kosten, tengevolge waarvan, onverplicht, van de ingelanden geheven gelden zouden worden aangewend voor een door gezegde gemeente in het belang harer ingezetenen bereids uitgevoerd werk;

dat toch het verleenen van het onderhavige subsidie uit de waterschapskas eene niet gerechtvaardigde liberaliteit zou scheppen ten koste van de dijksomslagen betalende ingelanden, en dus in strijd is te achten met een goed financieel beheer van het waterschap;

dat Ged. Staten van Overijssel mitsdien ten onrechte hunne goedkeuring hebben verleend aan bovenbedoeld besluit van het Vereenigd College van het waterschap «de Zwartewaters en Vechtdijken»;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel en het Reglement voor het waterschap «De Zwartewaters en Vechtdijken» (5e Dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Ged. Staten van Overijssel te vernietigen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 18 *Januari* 1905, *n°.* 24, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Kerkwijk.*

Beschikkende op het verzoek van Burgemeester en Wethouders van Kerkwijk, om den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in die gemeente alsnog te willen vaststellen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 28 Dec. 1904, n°. 239;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 14 Jan. 1905, n°. 223, afd. Wat.;

Overwegende dat in het appellatoir adres, — waarin appellanten Ons verzoeken „den bovengenoemden suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Kerkwijk alsnog te willen vaststellen" — niet uitdrukkelijk wordt vermeld het besluit van Ged. Staten, waartegen het is gericht;

dat, zoo bedoeld is vernietiging te vragen van het besluit van Ged. Staten van 9 Aug. 1904, n°. 68, waarbij Ged. Staten bezwaar hebben gemaakt bedoelden ligger vast te stellen, niet meer op 4 Oct. d.a.v. — zijnde blijkens den poststempel de dag waarop het beroepschrift te 's Gravenhage is ontvangen — beroep kon worden ingesteld, overmits toen de bij art. 11 van het Reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland voor het beroep gestelde termijn van 14 dagen, te rekenen van den dag waarop de beslissing van Ged. Staten ter kennis van B. en W. is gebracht, zijnde 15 Aug. 1904, reeds was verloopen;

dat, zoo bedoeld is vernietiging te vragen van het besluit van Ged. Staten van 21 Sept. 1904, n°. 183, — waarbij Ged. Staten, naar aanleiding van het verzoek van B. en W. van Kerkwijk om op hun besluit van 9 Aug. 1904, n°. 68, terug te komen en voormelden ligger alsnog vast te stellen, hebben te kennen gegeven dat door B. en W. van Kerkwijk geene nieuwe daadzaken zijn aangevoerd welke aanleiding kunnen geven om van het besluit van 9 Aug. 1904 terug te komen — het besluit van Ged. Staten van 21 Sept. 1904 niet kan gezegd worden te zijn een besluit als waartegen bij voornoemd art. 11 aan B. en W. de bevoegdheid om bij Ons in beroep te komen, is verleend;

dat toch bij eene tegenovergestelde opvatting het B. en W. mogelijk zou zijn, ook na verstrijking van bovengemelden termijn van beroep,

eenvoudig door het oorspronkelijk verzoek tot vaststelling van den ontworpen suppletoiren ligger bij Ged. Staten te herhalen, zich een nieuwen beroepstermijn te verschaffen, geheel in strijd met de bedoeling van voorzegd art. 11, waarbij het beroep aan een bepaalden termijn is gebonden;

dat appellanten dus zoowel in het eene als in het andere geval niet-ontvankelijk zijn in hun beroep;

Gezien het Reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellanten niet-ontvankelijk te verklaren in hun beroep.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1905, *n°.* 138, *houdende eervolle ontheffing van hun opdracht, van de commissarissen, bij Kon. besluit van* 2 *September* 1884, *n°.* 27, *gewijzigd bij dat van* 23 *Januari* 1891, *n°.* 19, *van wege Nederland benoemd, om met de door de Pruisische Regeering benoemde commissarissen in overleg te treden over regeling der internationale belangen in verband met de verbetering van den Ouden IJssel.*

KON. BESLUIT *van* 4 *Februari* 1905, *n°.* 30, *houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen eene wijziging in de keur van den polder Battenoord.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door A. L. N. Cuypers, te Woensdrecht, en J. van Ispelen, te Oude Tonge, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 2 Aug. 1904, G. S.. n°. 5, tot goedkeuring van de op 25 Juli te voren door het bestuur van den polder Battenoord vastgestelde wijziging in de keur van dien polder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 Jan. 1905, n°. 257;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 Febr. 1905, la. C, afd. Waterstaat;

Overwegende dat voorzegd polderbestuur bij zijn bovenvermeld besluit art. 37 der keur voor den polder Battenoord, luidende: „Van den 1sten November tot den laatsten April is het verboden om eenig vee, hoe ook genaamd (schapen alleen uitgezonderd) aan den dijk

en de daarvoor gelegen gorzen en werken te weiden", heeft gewijzigd als volgt: "Op den zee- of rivierwaterkeerenden dijk en de daarvoor gelegen gorzen mogen geene paarden, rundvee, varkens of ander vee worden geweid, anders dan met toestemming van het Bestuur en met inachtneming der voorwaarden, welke, bij toestemming voor die beweiding door het Bestuur mochten worden gesteld";

dat tegen het besluit van Ged Staten van Zuidholland tot goedkeuring van dit besluit van den polder Battenoord A. L. N. Cuypers en J. van Ispelen bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende dat bovenvermelde wijziging in art. 37 der keur van den polder den eigenaren van de gorzen groot nadeel toebrengt en geenszins door het publiek belang wordt gevorderd, waarin het verbod van beweiding gedurende de natte wintermaanden voldoende voorzag; dat het buitensporige van den nieuwen maatregel te meer uitkomt wanneer men bedenkt dat hij ook betrekking heeft op de buitendijks gelegen gorzen; en dat het bovendien de vraag is of, waar blijkens het Bijzonder Reglement van den polder de grens van het waterschap door den buitendijk wordt gevormd, zoodat de gorzen buiten het waterschap vallen, de polderkeur zich over die gorzen kan uitstrekken;

Overwegende, dat uit eene verklaring afgelegd door den secretaris van het bestuur van den polder Battenoord, gemachtigde van dit bestuur, in eene openbare vergadering der Afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur, blijkt, dat, in zooverre het verbod van het gewijzigd art. 37 der polderkeur ook betrekking heeft op schapen, dit verder strekt dan in de bedoeling lag van het polderbestuur, overmits het voor den goed waterkeerenden toestand van den dijk niet noodig is, de beweiding daarvan door schapen te belemmeren;

dat, waar inderdaad mag worden aangenomen dat schapen geen nadeel kunnen toebrengen aan de grasmat en aan het dijksbeloop, Ged. Staten, wat er ook zijn moge van de andere beweringen van appellanten, ten onrechte hunne goedkeuring aan de wijziging van voornoemd art. 37 hebben verleend;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het algemeen Reglement voor de polders in de provincie Zuidholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Ged. Staten van Zuidholland te vernietigen.

Onze Minister enz.

WET *van* 10 *Februari* 1905 (*Staatsblad n°.* 68), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wordt vastgesteld als volgt:

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Jaarwedde van den Minister.	*f* 12,000.00	
2. Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en tijdelijk werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijfloonen.	172,250.00	
3. Periodieke traktementsverhooging voor de eerste- en tweede-klerken, den kamerbewaarder, den concierge, de boden en de vaste knechts (portier inbegrepen).	2,050.00	
4. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk.	29,000.00	
5. Reiskosten	1,500.00	
		f 216,800.00

IIde AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	5,000.00
7. Exploten en proceskosten . . .	1,000.00

8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . f	24,000.00
9. Telegraphische berichten . . .	7,000.00
10. Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten	3,000.00
11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade. .	60,000.00

B. Waterstaat.

12. Jaarwedden van het korps ingenieurs	187,422.00
13. Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters . .	228,750.00
14. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart.	112,250.00
15. Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	114,200.00
16. Bezoldiging, toelagen, reiskosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	523,817,00
17. Bezoldiging, toelagen en verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken	234,74 .00.

18. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat	*f*	30.050,00
19. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, alsmede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel . . .		20.080,00
20. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven		2.000,00
21. Rivierkaart en daarmede in verband staande uitgaven		12.000.00
22. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten		7.000,00
23. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing		250,00
24. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten		5.000,00
25. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten		15.000,00
26. Belooning van den inspecteur voor de Rijnvaart.		1.000,00
27. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart.		1.500,00
28. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht. . . .		6.000,00
29. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . .		147.800,00
30. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivier-		

werken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . f 276.500,00

31. Verbetering van de rivier de IJssel; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 52.286,00

32. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 108.000.00

33. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven . . 53.000,00

34. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet 63.400,00

35. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 227.800,00

36. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad nº. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in een of meer der vijf volgende artikelen begrepen . . . 498.340,00

37. Bezoldiging van het personeel bij de uitvoering van de werken sub art. 36 genoemd (daaronder niet begrepen de ambtenaren van het korps van den waterstaat en buitengewone opzichters bij de werken en leveringen) alsmede schrijfloonen 10.160,00

38. Bureel- en lokaalbehoeften, kaarten, instrumenten enz. ten behoeve van het werk, genoemd sub art. 36 . . . f 5.000,00

39. Reiskosten van het personeel bij het werk, genoemd sub art. 36 . . . 6.100,00

40. Uitbakenen, waterpassen, het doen van opnemingen en het opmaken en aankoopen van grondteekeningen en plans, met inbegrip van arbeidsloon, uittreksels van plans en liggers, aanschaffen van werktuigen, bakens, piketten en verdere benoodigdheden en het in werking houden eener stoomboot, ten behoeve van het werk, genoemd sub art. 36. . 3.000,00

41. Onderhoud en herstel van de werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende 139.500,00

42. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede onderhoud van de Rijksbrug over de Dintel bij Stampersgat 1.000,00

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 398.000.00

44. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven 16.500,00

45. Onderhoud, herstel en verbetering

van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . f 7.000,00

46. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven 5.500,00

47. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven 24.000,00

48. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel en daarmede in verband staande uitgaven . . 250.000,00

49. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven 4.175,00

50. Onderhoud, herstel en verbetering van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven . . 8.000,00

51. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Krommen Rijn bij Wijk bij Duurstede 190,00

52. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg en Nijkerk 450,00

53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland. 35.000,00

54. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . . . . . *f* 241.300,00

55. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 187) 99.000,00

56. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven; zeeweringen, enz. te Vlissingen en te Veere; werken te Bath, te Brouwershaven en aan de Oude Hoeve; contre-escarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Bath, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Beveland en te Westkapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 50.500,00

57. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 28.000,00

58. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel. . . . . f 24.500,00

59. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 5.000,00

60. Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep. . . 500,00

61. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad nº. 119) . . 150.000,00

62. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven 30.000,00

63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant . . 8.000,00

64. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad nº. 194). 100.000,00

65. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband

staande uitgaven in Noordholland . . f 43.100,00

66. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 27.500,00

67. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de zeewerken te Harlingen en Makkum; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. 39.000,00

68. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 3.500,00

69. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 90.000,00

70. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 445.275,00

71. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. . . 119.400,00

72. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel 2.542,00

73. Onderhoud, herstel en verbetering van de gekanaliseerde Dieze, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . 18.000,00

74. Onderhoud, herstel en verbetering

van het kanaal van den IJssel bij Dieren langs Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . . . . f 18.000,00

75. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. . . 28.000,00

76. Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 6.000,00

77. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 130.000,00

78. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden . . 563.500,00

79. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad nº. 195) 1.500.000,00

80. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden, met inbegrip van de uitgaven voor personeel 248.800,00

81. Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . 600,00

82. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 8.300.00

83. Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 600,00

84. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Terneuzen, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . 64.500.00

85. Verbetering van het kanaal van

Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel . . .	ƒ 2.500.000,00
86. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Sluis naar Brugge, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied	450,00
87. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Zuid-Beveland, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	116.300,00
88. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	99.500,00
89. Onderhoud, herstel en verbetering van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Mnnnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	10.200,00
90. Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	14.000,00
91. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	23.500,00
92. Onderhoud, herstel en verbetering van de Willemsvaart in Overijssel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	11.500,00
93. Onderhoud, herstel en verbetering van het Veenhuizerkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . .	4.000,00
94. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	74.500,00

95. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . f 4.500,00

96. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven 500,00

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant 68.000,00

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland 135.000,00

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 122.000,00

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 61.000,00

101. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland 26.000,00

102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht 53.000,00

103. Onderhoud, herstel en verbete-

ring van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland. . . . . f 52.300,00

104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel. 105.000,00

105. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen 23.000,00

106. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe 25.000.00

107. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg 46 000,00

108. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daarbij behoorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven 77.875.00

109. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan. . 265.404,21

110. Bijdrage aan de gemeente Eibergen in de kosten van verbetering en verharding van wegen 8.000,00

111. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van het opmaken van een ontwerp voor de verbetering van de Dinkel. 2.500,00

112. Bijdrage aan de provincie Over-

ijssel in de kosten van de verbetering der afwatering op de Pruissische grens . .	ƒ 12.390,00
113. Nieuwe subsidiën	2.000,00

C. Landsgebouwen.

114. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen	39.950.00
115. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken.	2.000,00
116. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen	13.500,00
117. Bezoldiging en toelagen van de vaste werklieden bij de landsgebouwen.	8.000,00
118. Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage	69.000,00
119. Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof	2.750,00
120. Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik.	31.000,00
121. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage . .	55.000,00
122. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage.	105.000,00
123. Voorziening in verwarming en ventilatie in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. .	*Memorie.*
	ƒ 12.304.796,21

IIIde AFDEELING.

Spoorwegen.

124. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen.	f 3.500,00
125. Exploten en proceskosten . .	1.000,00
126. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	2.000,00
127. Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten en schrijfloonen.	145.950,00
128. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten.	21.500,00
129. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten .	19.000,00
130. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij	3.000,00
131. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . . .	300,00
132. Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid	2.500,00
133. Bureel- en reiskosten van den hierhoven genoemden ambtenaar . . .	600,00
134. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorweg-congressen .	250,00
135. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern	800,00
136. Brug over den IJssel bij Westervoort	75.000,00
137. Brug over de Gouwe bij Gouda	200.000,00
138. Vervanging van den overweg in den Leidschen straatweg nabij Utrecht door eene onderdoorgang	40.000,00

139. Maken van een onderdoorgang nevens den overweg bij de Nieuwstad te Zutphen . . . . . f 38.000,00

140. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo 16.000,00

141. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam 1.000.000,00

142. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort 19.000,00

143. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°, 2°, 3° en 5°, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 40.000,00

144. Uitgaven voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 20.000,00

145. Uitgaven voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) . . . 25.000,00

146. Kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen 20.000,00

147. Renten over het jaar 1905 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . . . . 12.000,00

148. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied

ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897 . . . . . f 965,00

149. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . 4.500,00

150. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118) 800.000,00

151. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij. 800.000,00

152. Uitgaven voortvloeiende uit art. 11 der overeenkomst van 9/10/14 November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 185) 240.000,00

153. Aanleg en onderhoud van eene haven te Numansdorp met daartoe behoo-

rende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland—Rotterdam .	*f* 7.000,00	
154. Aanleg en onderhoud van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen. .	17.500,00	
155. Werken in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 140) en van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 179)	250.000,00	
		f 3.825.365,00

IVde AFDEELING.

Handel en Nijverheid.

A. Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

156. Reiskosten der leden en van den secretaris van het college van curatoren; onkosten op de vergaderingen; bureelkosten; schrijf- en drukloonen; toelage aan den secretaris.	1.500,00	
157. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel, benevens schrijfloonen.	39.010,00	
158. Reis- en verblijfkosten, vervoer van het personeel tusschen Utrecht en de Bildt; waarnemingen elders dan te de Bildt; aanschaffing en herstelling der instrumenten en andere hulpmiddelen; bureel- en lokaalbehoeften; meubilair, brandstoffen en verlichting; arbeidsloon; publicatiën; stichting, onderhoud en herstelling van gebouwen en verdere uitgaven	20.920,00	

159. Kosten voor de verzending en ontvangst van weerberichten per telegraaf en telephoon . . . . . *f* 18.000,00

B. Zeevisscherijen.

160. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel en belooning van den secretaris van het College voor de zeevisscherijen 9.700,00

161. Bureel- en lokaalbehoeften en reiskosten. 5.000,00

162. Verdere uitgaven voor het politietoezicht 3.660,00

163. Onderzoek en navorschingen ten behoeve van de zeevisscherijen . . . 3.500,00

164. Uitgaven in verband met het uitloven van premiën voor het dooden van zeehonden 4.000,00

165. Uitgaven in het buitenland ter bevordering van den zalmrijkdom der rivieren 12.000,00

166. Uitgaven voortvloeiende uit het houden van cursussen in zake het verleenen van eerste hulp bij ongevallen aan boord van zeevisschersvaartuigen . 1.000,00

167. Subsidie aan de Nederlandsche vereeniging ten behoeve van zeelieden van elke nationaliteit te Amsterdam tot het uitrusten van een hospitaalschip voor zeevisschers 2.000,00

C. Rijksinstituut voor het onderzoek der zee.

168. Jaarwedden, toelagen en belooningen van het personeel 5.200,00

169. Reis- en verblijfkosten; gebouwen; bureelkosten; materieel en arbeidsloon; huur van vaartuigen en verdere

uitgaven; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht.	*f* 17.500,00
170. Bijdrage aan den Permanenten-Internationalen Raad voor het onderzoek der zee	3.150,00

D. IJkwezen.

171. Jaarwedden en toelagen van het personeel	83.413,00
172. Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten	15.300,00
173. Gebouwen, werktuigen, verder materieel en arbeidsloon.	14.300,00

E. Mijnwezen.

I. *Mijnraad.*

174. Kosten van den Mijnraad . .	6.000,00

II. *Staatsmijndienst.*

175. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel.	47.000,00
176. Reis- en bureelkosten, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, schrijf-, druk- en teekenloonen en verdere uitgaven	24.000,00
177. Kosten van ontginning en daarmede in verband staande uitgaven . .	809.975,00
178. Oprichting van een bureelgebouw voor de centrale administratie. .	40.000,00

III. *Toezicht op particuliere ontginningen.*

179. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel.	8.200,00
180. Opnemings-, bureel- en reiskosten en verdere uitgaven	2.700,00
181. Kosten ter voorkoming en bestrijding van de mijnwormziekte . . .	1.200,00

IV. *Rijksopsporing van delfstoffen.*

182. Kosten van de Rijksopsporing van delfstoffen . . . . . *f* 100.000,00

F. Scheepvaart.

183. Subsidie voor het onderhouden van een geregelden stoomvaartdienst tusschen Java, China en Japan, benevens belooning van een Regeeringscommissaris bij die stoomvaartlijn 150.400,00

184. Subsidie aan de Stoomvaartmaatschappij »Nederland« voor het aandoen van de haven van Sabang . . . 48.100,00

185. Raad van tucht; bureel- en lokaalbehoeften; schadeloosstelling van getuigen, belooningen van den secretaris en van den bode; vacatiegelden en reiskosten 2.000,00

186. Kosten voortvloeiende uit de wet van 28 Mei 1901 (Staatsblad n°. 139), houdende regeling betreffende de toelating als schipper op koopvaardijschepen en het aan boord daarvan in dienst hebben van stuurlieden en machinisten, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 156) . . 17.000,00

187. Toezicht op den doortocht en het vervoer van landverhuizers, alsmede belooningen aan de secretarissen van de daartoe aangestelde commissiën . . . 6.400,00

188. Subsidie aan de Zuidhollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen 7.500,00

189. Ondersteuning van personen die schipbreukelingen hebben gered of getracht te redden, alsmede van hunne nagelaten betrekkingen 1.000,00

190. Onderhoud van en verdere uit-

gaven voor de reddingkaap op „Onrust", de gebouwtjes voor schipbreukelingen op Vlieland en Terschelling (Boschplaat) en het strandvonderijgebouw op Terschelling	*f*	550,00
191. Kosten van seinstations en seinmiddelen van den stormwaarschuwingsdienst		2.000,00
192. Telegraphische verbindingen voor de kustwacht; vergoeding voor buitengewone diensten van telegraafpersoneel, ook ten behoeve van den stormwaarschuwingsdienst verricht, alsmede reiskosten.		5.000,00

G. Stoomwezen.

193. Jaarwedden van het personeel		50.600,00
194. Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten; schrijfloonen en vergoeding voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst. Werktuigen, gereedschappen en boekwerken . . .		24,100,00
195. Kosten van de commissie, ingesteld krachtens art. 7 der Stoomwet		100,00

H. Hinderwet.

196. Kosten vallende op de uitvoering van de Hinderwet		2.500,00

I. Verschillende uitgaven.

197. Jaarwedden van den commandant en van de beambten van het korps geleiders tot het vervoer van ontplofbare stoffen		5.000,00
197*bis*. Reis- en verplaatsingskosten, onderscheidingsteekenen en verdere uitgaven van den commandant en van de		

beambten van het korps geleiders tot het vervoer van ontplofbare stoffen. .	*f* 1.000,00	
198. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende nijverheid, handel en zeevaart	3.000,00	
199. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van handel, scheepvaart en nijverheid	2.500,00	
200. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen	6.000,00	
201. Bijdrage in de kosten der Internationale Vereeniging tot uitgave van douane-tarieven.	2.050,00	
202. Bijdrage in de kosten van de Permanente Commissie en van het aan haar toegevoegde permanente bureau, bedoeld in art. 7 van de te Brussel gesloten conventie van 5 Maart 1902.	1.725,00	
203. Kosten van de bij Koninklijk besluit van 9 Juni 1904, n°. 36, ingestelde Staatscommissie in het belang van den handeldrijvenden en industrieelen middenstand met uitzondering van de belooning van den secretaris dier commissie.	4.500,00	
203*bis*. Belooning van den secretaris van de in het vorig artikel bedoelde Staatscommissie	500,00	
		f 1.641.753,00

Vde AFDEELING.

Landbouw.

204. Jaarwedde van den inspecteur van den landbouw	*f* 3.500,00	
205. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van den landbouw.	1.100,00	
206. Jaarwedde van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast		

met het toezicht op de landbouwscholen	f 3.500,00
207. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen	1.100,00
208. Jaarwedden, toelagen en beloonningen der leeraren, beambten en bedienden bij de inrichtingen van onderwijs te Wageningen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid	112.200,00
209. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis-, en verblijfkosten; personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der in het vorige artikel bedoelde onderwijsinrichtingen	69.936,00
210. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, voor landbouw en zuivelconsulenten, toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouw-onderwijzers, zoomede jaarwedden, reis- en verblijfkosten van adspirant Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van een adspirant-landbouwingenieur en vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst van die ambtenaren.	103.250,00
211. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van cursussen in hoefbeslag	3.600,00
212. Jaarwedden, toelagen en belooningen van het personeel bij de Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen .	29.000,00

212*bis*. Onhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten, personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen, zoomede kosten van de bij die inrichtingen behoorende schooltuinen . . ƒ 15.210,00

213. Reis- en verblijfkosten van den directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Groningen, van de vaste leeraren aan de Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen, zoomede van den directeur der gemeentelijke landbouwwinterschool te Veendam en vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst voor reizen te doen in het belang van den landbouw. . . . 1.400,00

214. Kosten voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding eener Rijkszuivelschool te Bolsward 10.000,00

215. Jaarwedden van Rijkslandbouwleeraren en van Rijkstuinbouwleeraren 41.200,00

216. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten 24.425,00

217. Jaarwedden, toelagen en beloonningen van de directeuren en overige ambtenaren en bedienden aan de Rijkslandbouwproefstations 66.512,50

218. Aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, aankoop van grond

en gebouwen, vuur en licht, werktuigen, gereedschappen, bureel- en lokaalbehoeften, reis-, verblijf- en verplaatsingskosten, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwproefstations en de proefzuivelboerderij te Hoorn; subsidie ten behoeve van de proefzuivelboerderij te Hoorn, zoomede kosten voortvloeiende uit wetenschappelijke proefnemingen in het belang van den landbouw; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht op de Rijkslandbouwproefstations . . . . . f 65.025.50

219. Bijdrage in de kosten van aanleg en exploitatie van proefvelden en daarmede in verband staande uitgaven 29.010,00

220. Subsidie aan het phytopathologisch laboratorium „Willie Commelin-Scholten" te Amsterdam 7.000,00

221. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissie tot het afnemen der eindexamens voor de landbouwscholen, benevens verdere kosten van die examens 3.000,00

222. Kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in land- en tuinbouwkunde en toelagen aan hen, die een of meer dezer examens met gunstig gevolg hebben afgelegd of zich daarvoor bekwamen 8.500,00

223. Subsidiën voor de uitgave van boekwerken en tijdschriften in het belang van den landbouw. 1.650,00

224. Subsidiën in de kosten van oprichting van leenbanken ten behoeve van

den landbouw en in de exploitatiekosten van coöperatieve centrale boerenleenbanken . . . . . f 14.000,00

225. Jaarwedden en verdere beloonningen van de vaste districts-veeartsen. 25.000,00

226. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten van de districts-veeartsen, reis- en verblijfkosten en vacatiegelden van hunne plaatsvervangers, reis- en verblijfkosten en belooning van de geëxamineerde veeartsen, bedoeld in de artt. 14, 16, 17, 19, 21 en 25 der wet van 20 Juli 1870 (Staatsblad nº. 131), de artt. 1 en 7 der wet van 2 Juni 1875 (Staatsblad nº. 94) en de artt. 2 en 5 der wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad nº. 110) alsmede vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst. 48.100,00

227. Jaarwedden en verdere beloonningen van den directeur, de leeraren, ambtenaren, bedienden en arbeiders aan 's Rijks veeartsenijschool, mitsgaders schrijfloonen. 59.000,00

228. Subsidiën voor de verzamelingen en andere inrichtingen van onderwijs aan 's Rijks veeartsenijschool; kosten wegens het uitoefenen van de buitencliniek; aanbouw, onderhoud en lasten der gebouwen; onderhoud en aankoop van meubelen en gereedschappen, vuur, water en licht; aankoop en voeding van dieren, administratieve en verdere uitgaven. . 60.950,00

229. Kosten van de examens van hen die een diploma als veearts verlangen volgens de wet van 8 Juli 1874 (Staatsblad nº. 99). 3.000,00

230. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen 135.280,00

231. Subsidiën en andere uitgaven ter bevordering van de rundvee- en varkensfokkerij . . . . . f 45.000,00

232. Kosten, subsidiën en schadeloosstellingen tot afwending van het gevaar, waarmede besmettelijke veeziekten den veestapel bedreigen, en daartoe betrekkelijke uitgaven, waaronder de belooningen van tijdelijke, buitengewone districtsveeartsen en veeopzichters . . 100.000,00

233. Kosten voortvloeiende uit de wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad nº. 110). 250,00

234. Uitgaven, verbonden aan de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch en schadeloosstellingen ter zake van in het buitenland afgekeurd vleesch. . . 16.000,00

235. Jaarwedden, belooningen en toelagen der ambtenaren bij het beheer der domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid 31.900,00

235*bis*. Abonnementen voor bureelkosten der in het vorig artikel bedoelde ambtenaren 950,00

236. Grondbelasting en waterschapslasten van de domeinen ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid. 57.500,00

237. Kosten van verkoopingen van hout, gras, tiendvruchten, enz. van verpachtingen, van aanbestedingen en van inzameling van tienden 6.500,00

238. Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het domeinbezit; aankoop van woeste gronden in Drenthe 23.000,00

239. Reis-, verblijf en verplaatsingskosten van de ambtenaren in dienst bij het beheer der voormelde domeinen; vergoeding voor het gebruik van eigen

rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst.	f 4.500,00
240. Kosten van onderhoud en verbetering van voormelde domeinen, daaronder begrepen de kosten van verbetering, van uitwatering en afwatering, van bevloeiingswerken, van aanleg en onderhoud van bosschen en ontginningen, van onderhoud en vernieuwing van gebouwen, van onderhoud van landerijen, dijken, wegen, waterleidingen, bemalingswerken, bemaling, bruggen, sluizen, duikers en vaartuigen en alle andere uitgaven het beheer der voornoemde domeinen betreffende, niet vermeld onder de artikelen 235 tot en met 239	139.150,00
241. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen van bevloeiingen	9.000,00
242. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij voor de theoretische opleiding van boschwachters, boschbazen en opzichters	2.500,00
243. Onderzoek naar den toestand van woeste gemeentegronden	500,00
244. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen der zoetwatervisscherij.	4,000,00
245. Subsidie aan het Nederlandsch Landbouw-comité	7.500,00
246. Uitgaven in verband met de Boterwet, wegens het Rijkstoezicht op botercontrôle-stations en ten behoeve van het Rijkszuivelstation te Leiden . . .	34.650,00
247. Subsidiën aan boter-contrôle-stations	9.000,00
248. Toezicht op wijngaarden, boomkweekerijen, tuinen en broeikassen, volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 24 December 1883 (Staatsblad n°. 248)	200,00

249. Kosten voortspruitende uit de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 79), houdende bepalingen tot wering van voor den land-, tuin- of boschbouw schadelijke dieren en van plantenziekten . . . . f 500,00

250. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw 7.000,00

251. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw. 5.600,00

——— f 1.450.649,00

VIde AFDEELING.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

252. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant. . . . . f 309.900,00

253. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk. 34 900,00

254. Reis- en verplaatsingskosten . 6.000,00

B. Postdienst.

255. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel . . . f 4.797.070,00
waarvan wordt overgebracht op art. 284 voor aandeel der Rijkspostspaarbank 50.000,00

——— 4.747.070,00

256. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp 310.000,00

257. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst

onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding . . . . . f 7,200,00

258. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol en bruggelden 34.100,00

259. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer 1.309.800,00

259*bis*. Uitkeering aan de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij van eene vaste som voor het doen loopen van nachttreinen voor postvervoer tusschen Amsterdam en Rotterdam, onafhankelijk van art. 14 der met haar gesloten overeenkomst, bekrachtigd bij de wet van den 22sten Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) . 20.000,00

260. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70). 645.000,00

261. Gebouwen. Vergoeding voor huur 291.300,00

262. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon 729.000,00

263. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern. 1.800,00

264. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging. 3.000,00

C. Telegraafdienst.

265. Jaarwedden en verdere beloonningen van het vaste personeel . . . 1.737.542,00

266. Jaarwedden en belooningen van tijdelijk personeel 154.480,00

267. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . .	f 56.750,00
268. Telegraaf- en telephoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is.	531.500,00
269. Uitbreiding van het interlocale telephoonnet.	500.000,00
270. Aanleg van locale telephoonnetten.	*Memorie.*
271. Gebouwen	183.500,00
272. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon.	322.800,00
273. Vergoeding aan gemeenten, waar Rijkstelephoonkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen. . .	24.000,00
274. Aandeel in de kosten van het Internationaal bureel te Bern	1.200,00

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

275. Jaarwedden en verdere beloonlngen van het vaste personeel . . .	2.375.590,00
276. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	82.000,00
277. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs	17.000,00
278. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden. . . .	74.600,00
279. Gebouwen. Vergoedlng voor huur	387.000,00
280. Kantooronkosten bij abonnement; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst. . .	175.000,00

E. Vereenigde posten.

281. Dekking van tekorten in de kassen	*f* 1.500,00	
282. Proceskosten en kosten van commissiën	2.000,00	
283. Onderstandsgelden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest	10.900,00	

F. Rijkspostspaarbank.

284. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens art. 255. Toelagen	272.400,00	
285. Belooning van tijdelijk personeel	47.424,00	
286. Reis-, bureel- en examenkosten. Presentiegelden.	2.750,00	
287. Gebouwen	12.000,00	
288. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk.	48.600,00	
289. Onderzoek naar de soliditeit van fondsen, welke voor belegging in aanmerking komen.	5.000,00	
290. Schadeloosstellingen en gratificatiën	500,00	
291. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist	125.000,00	
		f 15.600.106,00

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

292. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting	710.000,00	

293. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen. *f* 1.000,00

294. Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges . . 5.900,00

295. Wachtgelden 16.000,00

296. Verlofstraktement van den directeur-generaal der Posterijen en Telegraphie J. P. Havelaar, tijdens zijn lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. . , ... 3.000,00

297. Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen 49.000,00

298. Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 30/31 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (Staatsblad n°. 197) en van 20 November/18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (Staatsblad n°. 101), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij 16.000,00

299. Pensioenen voor eenige beambten weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, die in den dienst der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zijn overgegaan en voor hunne nagelaten betrekkingen 1.000,00

300. Toelage aan P. Gaade wegens een hem in den dienst overkomen ongeval. 500,00

301. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën 13.000,00

302. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901. . . . . 10.000,00

f 825.

VIIIste AFDEELING.

Onvoorziene behoeften.

303. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren	*f* 60.000.00	
		60.000.00
		f 35.924.869.21

vijf en dertig millioen negenhonderd vier en twintig duizend achthonderd negen en zestig gulden een en twintig cent.

Art. 2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 128, 129, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 169, 170, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 197*bis*, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 205, 207, 209, 210, 212*bis*, 213, 214, 216, 218, 219, 221, 222, 223, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235*bis*, 236, 237, 238, 239, 240, 243, 246, 248, 249, 250, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 273, 274, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 298, 299 en 302 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 303 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven van art. 118 op art. 123, en van art. 269 op art. 270, tusschen de artt. 144 en 146; tusschen de artt. 150, 153, 154 en 155; tusschen de artt. 255, 265 en 275; tusschen de artt. 256, 266 en 276; tusschen de artt. 258, 267 en 278; tusschen de artt. 261, 271 en 279; tusschen de artt. 262,

272 en 280; tusschen de artt. 255 en 256; tusschen de artt. 257 en 277; tusschen de artt. 265 en 266; tusschen de artt. 275 en 276, en tusschen de artt. 284 en 285.

Art. 3. Op artikel 303 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk worden aangewezen de tot het dienstjaar 1905 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffen, hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen van dat hoofdstuk, en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Eene aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 5 Juni 1905 (Staatsblad n°. 166).

Verhoogingen en aanvullingen van dit hoofdstuk zijn voorts bekrachtigd bij de wetten van 5 Juni 1905 (Staatsbladen nos. 163, 168 en 169), en van 7 Juni 1905 (Staatsblad n°. 205).

WET *van* 10 *Februari* 1905 (*Staatsblad n°.* 69), *houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is bij de wet het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. In deze wet wordt verstaan:

1°. onder *motorrijtuigen* alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door eene mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen;

2°. onder *wegen* alle wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

3°. onder *Rijkswegen* alle wegen onder beheer van het Rijk;

4°. onder *provinciale wegen* alle wegen onder beheer der provincie

5°. onder *bestuurder* van een motorrijtuig hij, die het rijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

2. Door Ons worden bij algemeenen maatregel van bestuur, de Gedeputeerde Staten der provinciën gehoord, voorschriften vastgesteld ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.

In dezen algemeenen maatregel van bestuur mogen niet ontbreken voorschriften betreffende:

1°. stuurtoestel, remtoestel en geluidsignaal van motorrijtuigen en rijwielen;

2°. het voeren van lichten aan motorrijtuigen, rijwielen en andere rij- en voertuigen;

3°. het uitwijken door en voor motorrijtuigen en rijwielen;

4°. het doen stilhouden van motorrijwielen en rijwielen en, voor zooveel motorrijtuigen betreft, het in rust brengen van den motor;

5°. het doen trekken door motorrijtuigen van andere rij- en voertuigen;

6°. het gebruik van rijwielpaden.

3. Onze met de uitvoering van deze wet belaste Minister is bevoegd Rijkswegen gesloten te verklaren:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij de verklaring te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier wegen, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij de verklaring in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan.

Van de beschikkingen, waarbij eene verklaring, als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan of opgeheven, geschiedt aankondiging in de Staatscourant.

4. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd wegen in hunne provincie, geene Rijkswegen zijnde, buiten bebouwde kommen der gemeenten en provinciale wegen ook daarbinnen gesloten te verklaren:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij de verklaring te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier

wegen, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij de verklaring in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan.

De beschikkingen, waarbij eene verklaring, als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan of opgeheven, of waarbij een verzoek tot het doen of het opheffen van zoodanige verklaring wordt afgewezen, worden niet genomen, dan nadat de betrokken gemeentebesturen en, in het sub *b* bedoelde geval, de betrokken wegsbeheerders zijn gehoord; zij worden met redenen omkleed. Van hunne beschikkingen doen Gedeputeerde Staten aankondiging in het provinciaal blad en gelijktijdig mededeeling aan Onzen Minister voornoemd.

Van de beschikkingen van Gedeputeerde Staten staat voor ieder belanghebbende beroep op Ons open binnen dertig dagen na den dag der aankondiging.

Het adres van beroep wordt aan Ons gericht, maar ingediend bij Onzen Commissaris in de provincie, die daarop den dag van ontvangst aanteekent en het adres vervolgens aan Ons opzendt. Hij geeft een bewijs van de ontvangst af.

Het beroep kan, met inachtneming van den in het derde lid bepaalden termijn, door Onzen Commissaris voornoemd worden ingesteld.

5. Het gesloten zijn van wegen wordt, voor Rijkswegen op kosten van het Rijk, bij toepassing van art. 4 op kosten der provincie, op die wegen aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

De plaats der waarschuwingsborden wordt bepaald bij de in art. 3 en art. 4 bedoelde verklaringen.

6. Wegen, als bedoeld in art. 3, eerste lid, of art. 4, eerste lid, kunnen niet gesloten worden verklaard voor motorrijtuigen op twee wielen of voor rijwielen.

7. De besturen der provinciën en gemeenten zijn bevoegd tot het vaststellen van verordeningen ter regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, voor zooveel betreft punten, waaromtrent in deze wet of in den in art. 2, eerste lid, bedoelden algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien.

Eene provinciale verordening wordt niet vastgesteld, dan nadat op het ontwerp de gemeentebesturen zijn gehoord.

Wordt van eene plaatselijke verordening het in art. 167, tweede lid, der gemeentewet bedoeld ontvangstbericht verzonden, en houdt dit bericht niet in, dat Gedeputeerde Staten de schorsing of vernie-

tiging der verordening aan Ons hebben gevraagd, dan wordt de verordening door Gedeputeerde Staten gelijktijdig aan Onzen Minister voornoemd medegedeeld.

8. Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 7, eerste lid, kunnen wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten, geene Rijks- of provinciale wegen zijnde, gesloten worden verklaard:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen en voor rijwielen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij of krachtens de verordening te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier wegen, de wegsbeheerders gehoord, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij of krachtens de verordening in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan;

mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat:

1°. de voor het doorgaand verkeer met motorrijtuigen en rijwielen vereischte en geschikte wegen daarvoor open blijven;

2°. van het in de verordening gesteld verbod, met een motorrijtuig of een rijwiel over een gesloten weg te rijden, ontheffing kan worden verleend;

3°. het gesloten zijn van wegen wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 7, eerste lid, kan ten aanzien van wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten, Rijks- en provinciale wegen en de in het eerste lid, sub 1°., bedoelde wegen uitgezonderd, een door motorrijtuigen en rijwielen in acht te nemen maximum-snelheid worden aangegeven, mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat de in acht te nemen maximum-snelheid wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

9. Het is verboden met een motorrijtuig over een weg te rijden, tenzij:

1°. behoorlijk zichtbaar zij een op of aan het rijtuig aangebracht nummer met letter, aan den eigenaar of houder opgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de eigenaar of houder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister voornoemd, van zoodanige afmetingen en kleur en zoodanig aangebracht

en verlicht, als door dien Minister zal worden bepaald en in de Staatscourant aangekondigd;

2°. aan den eigenaar of houder door onzen Commissaris of Minister voornoemd ter zake van de sub 1°. bedoelde opgave een nummerbewijs zij afgegeven;

3°. aan den bestuurder een rijbewijs zij afgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de bestuurder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister voornoemd, en dit rijbewijs niet ingevolge art. 11, tweede lid, of art. 20, tweede lid, zijne geldigheid hebbe verloren.

Voor overtreding van het eerste lid zijn aansprakelijk de bestuurder, en, voor zooveel betreft het aldaar sub 1°. en 2°. bepaalde, de eigenaar of houder, die in strijd met laatstgenoemde bepalingen doet of laat rijden.

10. Aan den bestuurder van een motorrijtuig wordt, bij inkomst hier te lande zonder dat het rijtuig is voorzien van de in art. 9, eerste lid, sub 1°., bedoelde kenteekens en zonder dat de aldaar sub 2°. en 3°. bedoelde nummer- en rijbewijzen zijn afgegeven, een rijbewijs afgegeven, geldig gedurende acht dagen na den dag der afgifte.

De afgifte geschiedt aan het kantoor der invoerrechten, waar de douane-formaliteiten worden vervuld, door de daar dienstdoende ambtenaren.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn is art. 9 op den eigenaar, houder of bestuurder van het motorrijtuig niet van toepassing, mits een op of aan het rijtuig aangebracht buitenlandsch kenteeken door de in het tweede lid bedoelde ambtenaren zij vermeld in het rijbewijs en behoorlijk zichtbaar zij, en het rijbewijs niet ingevolge art. 20, tweede lid, zijne geldigheid hebbe verloren.

11. Een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, eerste lid, sub 3°., of art. 10, wordt aan een ieder op aanvrage afgegeven, behalve:

1°. voor het besturen van motorrijtuigen op twee wielen, aan hem, die den leeftijd van zestien jaren niet heeft bereikt;

2°. voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen, aan hem, die den leeftijd van achttien jaren niet heeft bereikt;

3°. aan hem, wien ingevolge art. 20, eerste lid, de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, is ontzegd, voor den duur der ontzegging.

Een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, eerste lid, sub 3°., verliest zijne geldigheid, zoodra aan den houder een ander zoodanig rijbewijs is afgegeven.

12. Omtrent den inhoud der aanvragen om nummer- en rijbewijzen, het opgeven van nummers en letters, de modellen van nummer- en rijbewijzen, het aanleggen van registers van houders der bewijzen en het bekend maken van den inhoud der registers worden voorschriften door Onzen Minister voornoemd gegeven en in de Staatscourant bekend gemaakt.

13. Het is den bestuurder van een motorrijtuig op meer dan twee wielen verboden daarmede te rijden over een weg, die volgens eene in art. 3 of art. 4 bedoelde verklaring voor zoodanig rijtuig is gesloten.

Van het in het eerste lid vervat verbod kan voor Rijkswegen door onzen Minister voornoemd, voor ingevolge art. 4 gesloten wegen door Gedeputeerde Staten der provincie ontheffing worden verleend.

14. Het is verboden op een weg een snelheidswedstrijd met motorrijtuigen of rijwielen te houden of daaraan deel te nemen.

Als deelnemer worden beschouwd de bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel, waarmede aan een snelheidswedstrijd wordt deelgenomen, en de eigenaar of houder van het rijtuig of rijwiel, die aldus doet of laat deelnemen.

Van het in het eerste en tweede lid vervat verbod kan ontheffing worden verleend:

1°. ten behoeve van snelheidswedstrijden met motorrijtuigen van gering snelheidsvermogen, door Onzen Minister voornoemd;

2°. ten behoeve van snelheidswedstrijden met rijwielen, voor Rijkswegen door Onzen Minister voornoemd, voor wegen, als bedoeld in art. 4, eerste lid, door Gedeputeerde Staten der provincie.

15. Het is den bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verboden daarmede over een weg te rijden op zoodanige wijze of met zoodanige snelheid, dat de vrijheid of de veiligheid van het verkeer op dien weg wordt belemmerd of in gevaar gebracht.

16. Op de eerste vordering van de in art. 21 genoemde ambtenaren en beambten is de bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verplicht het rijtuig of rijwiel te doen stilhouden, alsmede, voor zooveel motorrijtuigen betreft, de in art. 9, eerste lid, sub 2°. en 3°. bedoelde nummer- en rijbewijzen of het in art. 10 bedoelde rijbewijs te vertoonen.

Op gelijke vordering is de eigenaar, houder of bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verplicht aan genoemde ambtenaren toegang tot het rijtuig of rijwiel te verschaffen, hun bewijs te leveren omtrent de deugdelijkheid van stuurtoestel, remtoestel en geluidsignaal en, voor zooveel motorrijtuigen betreft, hen in te lichten omtrent het

gewicht en te gedoogen, dat zij gewicht, afmetingen, alsmede nummer en letter of buitenlandsch kenteeken onderzoeken.

17. Op overtreding van den krachtens art. 2, eerste lid, vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste twintig dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Op overtreding van de in art. 7, eerste lid, bedoelde provinciale verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Op overtreding van de in art. 7, eerste lid, bedoelde plaatselijke verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

18. Overtreding van art. 9, art. 13, eerste lid, art. 14, eerste en tweede lid, en art. 15 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Overtreding van art. 16 wordt, voor zooveel daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

19. De krachtens art. 17, eerste lid, en bij de artt. 18 en 27, derde lid, strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

20. Bij veroordeeling van den bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van art. 13, eerste lid, art. 14, eerste en tweede lid, en art. 15 kan hem de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, voor ten hoogste een jaar worden ontzegd.

Bij toepassing van het eerste lid verliest een aan den veroordeelde ingevolge art. 9, eerste lid, sub 3°., of art. 10, afgegeven rijbewijs zijne geldigheid, zoodra de veroordeeling onherroepelijk is geworden of de opgelegde boete is betaald. De betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie doet van het een of het ander onverwijld mededeeling aan Onzen Minister voornoemd, die daarvan aankondiging doet in de Staatscourant en in het Algemeen Politieblad.

21. Met de opsporing van de overtredingen van deze wet en van den krachtens art. 2, eerste lid, vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur zijn, behalve de bij art. 8 van het Wetboek van

Strafvordering aangewezen personen, belast de maréchaussée, alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, dienstdoende binnen den afstand van de Rijksgrens, aangewezen ingevolge art. 177 der wet van 26 Augustus 1882 (Staatsblad n°. 38), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 April 1896 (Staatsblad n°. 70), alsmede de volgende ambtenaren en beambten van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat:

voor zooveel den Rijkswaterstaat betreft, de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters;

voor zooveel den Provincialen Waterstaat betreft, de hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs en opzichters;

voorts de sluis- en brugwachters van de in de wegen gelegen sluizen en bruggen en de kantonniers of wegarbeiders, voor zooveel deze van eene aanstelling als onbezoldigd Rijksveldwachter of als gemeenteveldwachter zijn voorzien.

22. De in art. 21 bedoelde hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat en ambtenaren der invoerrechten en accijnzen zijn bevoegd, desnoods bijgestaan door de ambtenaren van de Rijks- en gemeentepolitie en op kosten der overtreders, te doen wegnemen, beletten, verrichten, of in den vorigen toestand herstellen, hetgeen in strijd met deze wet of de krachtens art. 2, eerste lid, door Ons uitgevaardigde voorschriften wordt gemaakt of gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

23. Deze wet is niet van toepassing op motorrijtuigen, door openbare besturen gebezigd ten dienste der brandweer.

24. In geval van staat van oorlog of staat van beleg en bijaldien door Ons wordt verklaard, dat een toestand aanwezig is, als bedoeld bij art. 1, sub 1°. en 2°., der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 128), is deze wet niet van toepassing op motorrijtuigen en rijwielen met militaire bestuurders en op motorrijtuigen en rijwielen bestuurd door niet-militaire bestuurders, voor zooveel bedoelde rijtuigen of rijwielen worden gebezigd ten behoeve van 's Rijks dienst.

25. De wegen, als bedoeld in art. 4, eerste lid, welke bij het in werking treden van deze wet voor motorrijtuigen zijn gesloten

bij of krachtens provinciale of plaatselijke verordeningen, worden geacht voor motorrijtuigen op meer dan twee wielen in den op bedoeld tijdstip bestaanden omvang te zijn gesloten volgens eene in art. 4 bedoelde verklaring.

De plaats der waarschuwingsborden wordt door Gedeputeerde Staten bepaald.

26. Bepalingen van provinciale of plaatselijke verordeningen, bij of krachtens welke wegen, als bedoeld in art. 8, eerste lid, voor motorrijtuigen of rijwielen zijn gesloten, vervallen van rechtswege zes maanden na het in werking treden van deze wet.

27. Voor zooveel tot het in werking treden van deze wet met een motorrijtuig zonder strijd met wet of verordening over een weg kan worden gereden, is art. 9 op den eigenaar, houder of bestuurder van dat motorrijtuig gedurende twee maanden na bedoeld tijdstip niet van toepassing, mits de aan bedoelde bevoegdheid verbonden verplichtingen tot het voeren van een nummer met of zonder ander kenteeken worden nageleefd.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn moeten afgegeven bewijzen van de daar bedoelde bevoegdheid op de eerste vordering van de in art. 21 genoemde ambtenaren en beambten door den bestuurder van het motorrijtuig worden vertoond.

Overtreding van het tweede lid wordt, voor zooveel daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

28. Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen, opgemaakt ten gevolge van deze wet, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

29. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Motor- en Rijwielwet", doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het Staatsblad, waarin de wet is geplaatst.

30. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten enz.

In verband met art. 5, eerste lid, en art. 8, laatste lid der wet, zijn bij de beschikking van 11 September 1905, L. T., Afdeeling Waterstaat, modellen vastgesteld van de waarschuwingsborden en van het kenteeken voor rijwielpaden.

Bij Kon. besluit van 6 November 1905 (Staatsblad nº. 294) zijn voorschriften vastgesteld ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.

Het Kon. besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 295) bepaalt 1 Januari 1906 als het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt.

De bepalingen, bedoeld in art. 9, eerste lid, sub 1e en de voorschriften, bedoeld in art. 12 dezer wet, zijn vastgesteld bij de beschikking van 10 November 1905, L. A., Afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 20 *Februari* 1905 (*Staatsblad n°.* 80), *houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van* 23 *Maart* 1904, *n°.* 111, *waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland d.d. 23 Maart 1904, n°. 111, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening d.d. 10 Februari 1904, tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder, vastgesteld op 18 October 1898 en goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten voornoemd d.d. 14 Juni 1899, n°. 24;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 17 Augustus 1904, n°. 145, en van 21 December 1904, n°. 145/61;

Op de voordracht van onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 Februari 1905, n°. 213, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Noordholland aan voorzegde verordening, d.d. 10 Februari 1904, hunne goedkeuring hebben onthouden op grond dat in die verordening onder meer wordt bepaald, dat de kaden van den polder door de eigenaren, d.i. door hen, die in de openbare registers als zoodanig bekend staan, zullen moeten worden gehouden op de hoogte van A. P., bij eene kruinsbreedte van ten minste 2 M; dat uit eene bij de verordening overgelegde Memorie van Toelichting blijkt, dat deze aanvulling door het bestuur wordt noodig geacht ter nadere verzekering van

dien onderhoudsplicht, wordende deze door een der eigenaren der kade ontkend; en dat een zoodanig geschil, als zijnde van burgerlijk recht, uitsluitend behoort tot de kennisneming en tot de beslissing van den burgerlijken rechter, en het polderbestuur aan zijne publiekrechtelijke bevoegdheid tot het stellen van algemeen werkende voorschriften in het huishoudelijk belang van den polder, niet de macht kan ontleenen dezen onderhoudsplicht bij strafverordening te regelen of de voldoening daarvan bij nalatigheid te verzekeren;

dat het aan hoofde dezes vermeld bestuur van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, enkel aanvoerende, zonder dit gevoelen nader uit een te zetten, dat het de totstandkoming van de door hem op 10 Februari 1904 vastgestelde verordening tot aanvulling der keur van zijn polder in het belang van den polder noodzakelijk acht, en dat het van oordeel is, dat de gronden van Gedeputeerde Staten niet tot onthouding van goedkeuring aan bedoelde verordening kunnen, nog mogen leiden;

Overwegende, dat het belang van den polder bij eene dergelijke regeling in dit geval niet rechtvaardigt de bewuste bepaling in de keur op te nemen, vermits hier een geschil blijkt te bestaan omtrent uitlegging van eene overeenkomst van 23 December 1633, waaruit eenerzijds verplichting tot onderhoud van een gedeelte kade, anderzijds enkel verplichting tot onderhoud van den daarop liggenden weg wordt afgeleid;

dat alzoo de meening van Gedeputeerde Staten, dat in de aangenomen bepaling de beslissing ligt over een onderhoudsplicht, welke beslissing in dezen, waar het geldt een geschil van burgerlijk recht, tot de bevoegdheid behoort van den burgerlijken rechter — een meening die ook door het appelleerend bestuur niet wordt weersproken — noodwendig moet voeren tot niet-goedkeuring van de door het polderbestuur aangenomen aanvulling van de bestaande keur;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het algemeen reglement op de waterschappen in Noordholland (Provinciaal Blad 1854, n°. 80);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

Het ontwerp-besluit van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, zou tot dezelfde beslissing hebben geleid. Daarin kwam echter, in plaats van de laatste twee alinea's der overwegingen van het Kon. besluit, het volgende voor:

Overwegende, dat het belang van den polder bij eene dergelijke regeling nog niet aan het polderbestuur de macht geeft om eene dergelijke bepaling in de keur op te nemen en dat de meening van Gedeputeerde Staten, dat in de aangenomen bepaling de beslissing ligt over een onderhoudsplicht, welke beslissing in dezen, waar het geldt een geschil van burgerlijk recht, tot de kennisneming behoort van den burgerlijken rechter — een meening die ook door het appelleerend bestuur niet wordt ontkend — noodwendig moet voeren tot niet-goedkeuring van de door het polderbestuur aangenomen aanvulling van de bestaande keur;

Tegen deze overweging bestond bij den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bezwaar, hetwelk in het rapport aan de Koningin als volgt werd geformuleerd.

Met de voorgestelde beslissing kan ik mij wel vereenigen, doch het komt mij voor, dat zij niet voldoende, naar den eisch van art. 39, tweede lid, der wet op den Raad van State, met redenen is omkleed.

Bij de behandeling van het beroep is gebleken van het bestaan eener overeenkomst van 23 December 1633, waaruit het polderbestuur voor den in het ontwerp besluit bedoelden eigenaar, zijnde de gemeente Haarlem, eene verplichting afleidt tot onderhoud van een aan die gemeente behoorend deel der polderkade, waartegenover deze zich enkel gebonden acht tot onderhoud van den op dat deel der kade gelegen weg (·notwech·). Ongetwijfeld maakt het polderbestuur van zijne bevoegdheid tot het maken van keuren in het belang des polders in dit geval een niet gepast gebruik, daar het niet aangaat, een bestaand geschil van privaatrechtelijken aard aldus eenzijdig ten eigen bate tot oplossing te brengen en dit te minder, omdat de bewoordingen der overeenkomst wel eenigen steun geven aan het standpunt van de gemeente.

Blijkens het tweede gedeelte van de laatste overweging van het ontwerp-besluit acht ook de Afdeeling *in dezen*, waar het geldt een geschil van burgerlijk recht, aanwending van de keurbevoegdheid niet oorbaar. Deze overweging kan echter eerst dan in het juiste licht treden, wanneer het bestaan van zoodanig geschil door mededeeling van feiten wordt gestaafd. Aanvulling hieromtrent is te meer noodzakelijk, omdat onder andere omstandigheden, b.v. wanneer vaststond, dat de gemeente Haarlem van ouds met het onderhoud der haar behoorende kade belast was geweest, tegen formuleering van den onderhoudsplicht bij keur wel geen bedenking gemaakt

zou kunnen worden. Ik moge hierbij wijzen op het Koninklijk besluit van 15 Maart 1868, n°. 12 (Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, deel VIII blz. 137 e.v.), waarbij geen grond is gevonden voor onthouding van goedkeuring aan eene bepaling, welke met het onderhoud eener kade belast verklaarde den eigenaar, op wien de last daarvan steeds had gerust.

In verband met deze beslissing blijkt het tevens gewenscht de overweging van het ontwerp-besluit, »dat het belang van den polder bij eene dergelijke regeling nog niet aan het polderbestuur de macht geeft om eene dergelijke bepaling in de keur op te nemen«, te vervangen door eene van minder algemeene strekking, om nog beter te doen uitkomen dat bepaaldelijk in dezen gebruikmaking der keurbevoegdheid niet gerechtvaardigd is.

Met inachtneming van bovenstaande beschouwingen is een ontwerpbesluit opgemaakt, dat Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

MISSIVE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 21 *Februari* 1905, *n°.* 244, *Afdeeling Waterstaat, aan den Hoofdinspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat, in zake het overleggen van geneeskundige verklaringen van geschiktheid bij de voordrachten tot benoeming van personeel van den Rijkswaterstaat.*

Ten vervolge op het dezerzijdsch schrijven van 3 September 1904, L°. K., heb ik de eer U mede te deelen, dat het mij wenschelijk voorkomt om niet alleen door de bureelambtenaren, maar ook door de verdere ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat, voor zooveel dit thans nog niet plaats heeft, bij hunne aanstelling eene geneeskundige verklaring te doen overleggen omtrent hunne geschiktheid voor den tak van dienst, waarbij zij zullen worden geplaatst.

In verband hiermede noodig ik UHEG. uit, namens mij, tot de Hoofdingenieurs-Directeuren in de verschillende directiën eene aanschrijving te richten, dat voortaan bij het doen van voorstellen tot benoeming van personeel van den Rijkswaterstaat, tevens eene geneeskundige verklaring omtrent den belanghebbende behoort te worden overgelegd, welke ingericht zou kunnen worden volgens het bij Uw schrijven van 25 Augustus 1904, n°. 1436 voorgesteld

model, [1]) waarbij dan echter rekening zal zijn te houden met de bijzondere eischen, waaraan bij de verschillende dienstverrichtingen zal zijn te beantwoorden.

KON. BESLUIT *van* 28 *Februari* 1905, *n°.* 43, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland:*

a, van 15 *November* 1904, *n°.* 4, *tot aanvulling en wijziging van het reglement tot regeling van het toezicht der Staten op de openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *Juni* 1878, *n°.* 15 *en* 27 *November* 1881, *n°.* 11, *en*

b, van 16 *November* 1904, *n°.* 1, *tot vaststelling van een nieuw reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie.*

De wijziging sub *a* luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Gelet op artt. 134 en 190 der Grondwet en artt. 137 en 140 der Provinciale wet;

Overwegende, dat aanvulling en wijziging van het reglement tot regeling van het toezicht der Staten op de openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen (Provinciaal blad n°. 33 van 1882), wenschelijk is;

Besluiten:

1°. art. 1 van voorschreven reglement te wijzigen als volgt:

---

[1]) Dit model luidt als volgt:

„De ondergeteekende (naam, betrekking en woonplaats van den geneeskundige) „verklaart op heden geneeskundig te hebben onderzocht (naam, voornamen en „woonplaats van den belanghebbende), en zich te hebben verzekerd, dat hij is „van een gezond en sterk gestel, zonder lichamelijke gebreken, bepaaldelijk „dat hij is vrij van zwakheid van gezichtsvermogen, doofheid of hardhoorigheid „stamelen of andere belemmering in het spraakvermogen, zwakte van borst, „van zenuwen en andere daarmede in verband staande gebreken, welke de ge„schiktheid tot het verrichten van bureelwerkzaamheden zouden kunnen „verhinderen.

Gewaarmerkt door den Burgemeester der woonplaats.

in plaats van de woorden »in dit reglement bedoeld« te lezen »in de 1e, 3e en 4e paragraaf van dit reglement bedoeld«;

II°. een nieuwe tweede paragraaf in het reglement in te lasschen, als volgt:

§ 2. *Van de regeling der onderhoudsverplichting van de tot den gemeenen dienst van allen bestemde werken, die door onderhoudplichtigen als van ouds moeten worden onderhouden.*

Art. 6. De werken en voorwerpen in deze paragraaf bedoeld zijn:

De rij- en voetwegen, bruggen, tillen, houten, draaien, vonders, steigers, omstappen, riolen, dammen, wallen, goten, zinkkolken, straten, stegen, pleinen en dergelijke, die ten gemeenen dienste van allen bestemd, niet door Rijk, provincie, gemeente of waterschap of door particulieren krachtens privaatrechtelijken titel of door bepaalde personen of zedelijke lichamen krachtens publiekrechtelijke verplichting van bekenden oorsprong worden onderhouden, maar wier onderhoud rust op onderhoudplichtigen, die van ouds daarmee belast zijn geweest.

7. Als onderhoudplichtigen worden op de hierna vermelde liggers aangewezen de eigenaren, vruchtgebruikers of erfpachters van of zij die recht van opstal hebben op de erven die van ouds met het onderhoud belast zijn geweest.

8. Van de in art. 6 genoemde werken en voorwerpen, hetzij in ééne hetzij in meerdere gemeenten gelegen en onverschillig of het onderhoud en herstel door een of meer personen afzonderlijk of door meerderen gezamenlijk uit ééne hand voor het geheel worden gehoed en gedragen, zullen binnen drie jaren na de invoering van dit reglement en volgens zijne bepalingen door burgemeester en wethouders liggers worden opgemaakt naar een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model.

9. De liggers moeten bevatten:

a. de juiste omschrijving van het ten gemeenen dienste van allen bestemde werk en zoo mogelijk de kadastrale aanwijzing daarvan;

b. de kadastrale aanwijzing van de onroerende goederen, welke met het onderhoud zijn bezwaard;

c. een omschrijving van den aard en den omvang van het onderhoud waarmede al de onroerende goederen gezamenlijk en van het deel in dat onderhoud waarmede elk perceel in het bijzonder zijn bezwaard;

d. den naam en voornaam van den eigenaar of den naam en voornaam van hem die recht van vruchtgebruik, van gebruik en bewoning, van erfpacht of van opstal heeft op de sub *b* bedoelde perceelen.

10. Iedere ligger wordt door burgemeester en wethouders, in duplo, ontworpen en daarna gedurende 30 dagen voor een ieder ter inzage op de secretarie der gemeente nedergelegd, onder bijvoeging van een duidelijke schetsteekening, in duplo, waarop de ligging van het te onderhouden werk is aangewezen.

Van die nederlegging geschiedt ten minste drie dagen te voren openbare kennisgeving:

a. door aanplakking eener bekendmaking op de daarvoor bestemde plaatsen binnen de gemeente en

b. door plaatsing dier bekendmaking in twee dag- of weekbladen, in de provincie verschijnende.

Aan de op den ligger aangebrachte personen, wordt door burgemeester en wethouders een afschrift of afdruk dier bekendmaking toegezonden, zooveel mogelijk op zoodanige wijze, dat naar behooren blijke, dat zij die kennisgeving ontvangen hebben.

11. Gedurende den tijd der ter visie ligging en acht dagen daarna is een ieder bevoegd, schriftelijke bezwaren tegen den ligger bij burgemeester en wethouders in te brengen. Aan belanghebbenden wordt gelegenheid gegeven de schriftelijk ingediende bezwaren mondeling toe te lichten in eene vergadering van burgemeester en wethouders op een door dezen te bepalen dag. Op deze bevoegdheid wordt in de openbare kennisgeving de aandacht gevestigd; de kennisgeving vermeldt tevens tijd en plaats, waarop burgemeester en wethouders zitting zullen houden tot het aanhooren van toelichtingen, welke reclamanten mondeling mochten willen geven.

12. Burgemeester en wethouders zenden binnen zes weken na hunne in art. 11 vermelde zitting, den ontworpen ligger, in duplo, met de bij hen ingekomen bezwaarschriften aan den gemeenteraad in en voegen bij die stukken een verslag, waarin zij hun gevoelen ten aanzien der ingebrachte bezwaren mededeelen.

Afschrift van dit verslag wordt op de secretarie ter inzage van een ieder nedergelegd.

Van de inzending en nederlegging van het verslag geschiedt terstond daarna openbare kennisgeving op de wijze in art. 10 omschreven. Bovendien wordt daartoe schriftelijk kennis gegeven aan hen, die bezwaren tegen den ligger hebben ingebracht.

Aan ieder, die zulks verlangt, wordt een afschrift of een uittreksel van het gemelde verslag tegen betaling der kosten verstrekt.

13. Binnen dertig dagen na de openbare kennisgeving in het voorgaande artikel vermeld, kunnen bij den gemeenteraad bezwaren

tegen den ligger en de daarbij overgelegde stukken worden ingebracht.

14. De raad onderzoekt de ingebrachte bezwaren en brengt zijn beslissing ter kennis van reclamanten, voor zooveel ieders bedenkingen aangaat.

Hij stelt den ligger voorloopig vast, des noodig met afwijking van het door burgemeester en wethouders aangeboden ontwerp.

Zoo het door belanghebbenden wordt gevorderd, is de raad verplicht hen door eene commissie uit zijn midden te hooren.

15. Binnen drie weken na de voorloopige vaststelling in het voorgaande artikel vermeld, wordt de ligger ter inzage van een ieder op de secretarie nedergelegd en gelijktijdig daarmede het duplicaat met de schetsteekening aan Gedeputeerde Staten gezonden.

De ligger en zijn duplicaat vermelden de dagteekening der opmaking en die der voorloopige vaststelling, de termijnen, gedurende welke zij ter inzage hebben gelegen en de dagen, waarop daarvan kennisgeving is gedaan.

16. Van de voorloopige vaststelling en van de opzending aan Gedeputeerde Staten, zoomede van de ter visie legging in art 15 bedoeld, geschiedt kennisgeving op de wijze in art. 10 tweede lid omschreven.

17. Binnen dertig dagen na die kennisgeving kunnen bij Gedeputeerde Staten bezwaarschriften tegen den ligger worden ingediend.

18. De ligger wordt door Gedeputeerde Staten al dan niet gewijzigd definitief vastgesteld en ten blijke daarvan van een onderschrift voorzien.

Gedeputeerde Staten geven aan het gemeentebestuur kennis van de definitieve vaststelling der liggers.

19. Binnen 14 dagen na de ontvangst van het bericht van Gedeputeerde Staten wordt het onder hen berustend exemplaar van den ligger, zoo noodig door burgemeester en wethouders gewijzigd, in overeenstemming met de daarin door Gedeputeerde Staten bevolen veranderingen, aan dit college ter goedkeuring en ter voorziening van een onderschrift aangeboden en daarna wordt de ligger afgekondigd.

20. De ligger wordt van kracht op den dag na zijne afkondiging.

21. Een ieder is bevoegd ter secretarie inzage te nemen van de liggers en afschriften of uittreksels daarvan op zijne kosten te vorderen.

22. Misstellingen op een door Gedeputeerde Staten goedgekeurden ligger kunnen door hen op verzoek van belanghebbenden of ambtshalve worden hersteld.

23. De gemeentebesturen zorgen, dat de ligger jaarlijks in overeenstemming wordt gebracht met den kadastralen ligger. Zij doen van de aangebrachte wijzigingen jaarlijks vóór 1 Mei mededeeling aan Gedeputeerde Staten, die het ter provinciale griffie berustend exemplaar van den ligger dienovereenkomstig doen bijwerken.

24. Bij splitsing van een met onderhoud bezwaard onroerend goed blijft de last in zijn geheel op elk der gedeelten rusten, tenzij de last, op verzoek van belanghebbenden en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, door den gemeenteraad naar evenredigheid over de ontstane gedeelten worde verdeeld.

Burgemeester en wethouders zorgen, dat van deze verandering op den ligger aanteekening geschiedt.

25. Met de liggers van werken, die in meer dan ééne gemeente zijn gelegen, wordt op de voorgeschreven wijze door de betrokken gemeentebesturen gehandeld, ieder voor zoover zijne gemeente betreft.

26. De vastgestelde liggers kunnen op last van Gedeputeerde Staten door burgemeester en wethouders met inachtneming der bepalingen vervat in artt. 10—20 aan een herziening worden onderworpen.

Op den dag na de afkondiging van den nieuwen ligger is de oude vervallen.

III°. De bestaande tweede paragraaf te nummeren § 3 en de artt. 6 en 7 te nummeren 27 en 28;

de bestaande derde paragraaf te nummeren § 4 en de artt. 8 tot en met 17 te nummeren 29 tot en met 38;

de bestaande vierde paragraaf te nummeren § 5 en art. 18 te nummeren art. 39.

IV°. Te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op een door Gedeputeerde Staten vast te stellen tijdstip.

Het reglement sub *b* treedt in de plaats van het reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland niet in onderhoud en beheer bij de provincie of het Rijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 December 1891, n°. 8, en waarin wijzigingen zijn goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 Januari 1893, n°. 11, 22 September 1893, n°. 36, 28 Augustus 1896, n°. 44, 25 Augustus 1897, n°. 35, 11 December 1899, n°. 29 en 3 Januari 1902, n°. 4.

Het nieuwe reglement luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat intrekking van het reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in

Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie of het Rijk (Provinciaal blad n°. 11 van 1902) en vervanging daarvan door een nieuw reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie, noodzakelijk is;

Gezien artt. 134 en 190 der Grondwet en artt. 137 en 140 der provinciale wet;

Besluiten:

Vast te stellen navolgend

REGLEMENT van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. 1. Dit reglement is van toepassing op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, met uitzondering van de waterstaatswerken in onderhoud en beheer bij de provincie.

2. Op de bij het Rijk in onderhoud en beheer zijnde waterstaatswerken zijn alleen toepasselijk de bepalingen der § § 4, 9, 10, 11, 12 en 14.

Art. 2. 1. Met inachtneming van het bepaalde bij art. 1 worden in dit reglement verstaan:

door *vaarten* alle kanalen, geulen door meren of plassen, en andere waterwegen;

door *kunstwegen* alle landwegen met uitzondering van zand- en kleiwegen;

door *gezagvoerder* hij die over een vaartuig of houtvlot het gezag uitoefent of met de leiding er van is belast;

door *stoombooten* alle vaartuigen die zich door stoomwerktuigen of door motoren, op of in het vaartuig geplaatst, kunnen voortbewegen, onverschillig welke de aard dier motoren ook zijn moge;

door *nacht* de tijd tusschen één uur na zonsondergang en één uur vóór zonsopgang;

door *ambtenaren* van den provincialen waterstaat, de hoofdingenieur, de ingenieur, de opzichters van- en de controleur bij dien waterstaat;

door *beambten* van den provincialen waterstaat, de wachters bij provinciale bruggen, sluizen, afsluitkettingen en de kanaalwachters;

door *vee* de éénhoevige en de herkauwende dieren en de varkens;

door *melk*, de gewone zoete melk, de room, de ontroomde melk, de karnemelk en de wei;

door *kannen*, alle voorwerpen, waarin vochten kunnen worden vervoerd.

2. Voor de toepassing van dit reglement worden tweewielige motorrijtuigen gelijk gesteld met rijwielen, meer dan tweewielige motorrijtuigen met rij- of voertuigen.

3. Voor de toepassing van § 9 van dit reglement worden tramrijtuigen, kinderwagens of kruiwagens niet onder rij- of voertuigen begrepen.

§ 2. *Bepalingen ter verzekering van het onbelemmerd verkeer langs de vaarten.*

Art. 3. Het is verboden aan een wal, walbeschoeiing, walmuur of ander oeverwerk, aan een brug, sluis, barte, zet of ganghout, of eenig bij een of ander behoorend werk, een of meer pennen of andere vooruitspringende voorwerpen aan te brengen, waardoor vaartuigen kunnen worden beschadigd. *f* 50

4. Het is verboden in of op een trekweg, trekpad of kanaaldijk:

a. een of meer palen, steenen of andere voorwerpen tot het vastleggen van vaartuigen of houtvlotten te slaan, te plaatsen of te hebben, anders dan aan de vaartzijde en buiten het rij- of trekpad: 9 dagen, *f* 50

b. een anker, puntijzer of dreg te plaatsen of te hebben;

c. een gebouw of getimmerte op te richten, een riool, duiker of buizen te leggen, de bestaande te veranderen of geheel of ten deele te dichten, of eenige ingraving te doen; 5 dagen, *f* 30

d. steenen of andere voorwerpen op te slaan, tenzij op de door den beheerder van den weg, het pad of den dijk aangewezen opslagplaatsen; 5 dagen, *f* 30

e. vee te laten grazen, tenzij de trekweg, het trekpad of de kanaaldijk niet van het aangrenzend land is afgescheiden; 5 dagen, *f* 30

f. van rij- of voertuigen gebruik te maken, tenzij op de gedeelten die tot zoodanig gebruik bestemd zijn. 5 dagen, *f* 30

5. Het is verboden op een trekweg of trekpad voorwerpen, die zullen worden geladen of zijn gelost, langer dan voor het laden of lossen volstrekt noodig is, te laten liggen. 5 dagen, *f* 30

6. Het is verboden, anders dan met staande fok alleen of met het grootzeil in de gei, te zeilen langs een gedeelte van een weg, waar — door middel van een teeken of handwijzer — wordt bevolen te strijken. 12 dagen, *f* 75

12 dagen, *f* 75 7. Het is verboden een zeil op te halen, te strijken of te laten overvallen of zonder noodzaak de stoomfluit te doen werken, indien zich in de nabijheid een of meer paarden bevinden, voor rij- of voertuig gespannen of onder den man, met uitzondering van paarden, voor vaartuigen gespannen.

9 dagen, *f* 50 8. Het is verboden de giek, de boegspriet of eenig ander tuig van een vaartuig over een trekweg, trekpad of kanaaldijk, of den berm daarvan te laten strijken of uitsteken.

Art. 9. 1. Het is verboden:

12 dagen, *f* 75 *a.* een vaartuig of houtvlot bij nacht aan de trekweg- of trekpadzijde te laten liggen;

f 25 *b.* een vaartuig met staanden mast aan een trekweg of trekpad te laten liggen, langer dan voor het lossen of laden volstrekt noodzakelijk is.

2. De gezagvoerders dier vaartuigen zijn verplicht te zorgen, dat gedurende dat verblijf de lijnen van voorbij getrokken wordende vaartuigen behoorlijk worden opgenomen, overgebracht en aangereikt.

10. Het is verboden:

5 dagen, *f* 30 *a.* in een vaart eenige stremming of belemmering voor scheepvaart of afstrooming te veroorzaken, iets te werpen dat aan vaartuigen schade toebrengen of verondieping veroorzaken kan, grond, baggerspecie, puin of andere vaste stoffen te storten of te laten vallen.

Indien van een vaartuig eenig voorwerp verloren raakt, hetwelk, drijvende of gezonken, voor de vaart gevaarlijk of hinderlijk kan zijn, is de gezagvoerder gehouden hiervan, zoo spoedig mogelijk, kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente waarin het voorwerp is verloren geraakt;

12 dagen, *f* 75 *b.* een vaartuig of houtvlot onbeheerd in een vaart te laten liggen op andere plaatsen dan daarvoor door of namens den beheerder dier vaart aangegeven.

f 25 11. De gezagvoerder van een stilliggend vaartuig of houtvlot is, zoo in de vaart geen voldoende ruimte overblijft voor het doorvaren van een ander vaartuig of houtvlot, verplicht zijn vaartuig of houtvlot, op hiertoe te kennen gegeven verlangen, zoodanig te verhalen dat de doorvaart ongehinderd kan geschieden.

f 75 12. De eigenaar van een stoomgemaal of van een molen uitmalende in een vaart, is verplicht op de eerste aanmaning van den beheerder van die vaart, zoodra mogelijk, de verondieping, naar diens oordeel tengevolge van dat uitmalen ontstaan, op eigen kosten te doen opruimen.

13. Het is verboden:

a. steenen, wrak, zand, kalk, aarde of hekkelzoden op of in de wallen der vaarten te werpen, te leggen of aan te brengen, anders dan achter een walmuur, beschoeiing of andere keering, waardoor het wegslaan, afschuiven of afzakken van die stoffen in de vaart wordt voorkomen; *f* 50

b. vuil of afval op een trekweg, trekpad of kanaaldijk of tegen de glooiing daarvan te werpen; *f* 50

c. een mesthoop of een verzameling van afval of van puin te hebben binnen den afstand van 5 meter van de waterlijn eener vaart, tenzij ingericht op zoodanige wijze dat geen stoffen daarvan in die vaart kunnen geraken; *f* 50

d. aan hem die met het onderhoud van een aan een vaart gelegen weg of werk is belast, dien weg of dat werk zoo te laten vervallen, dat instorting van grond of van materialen in die vaart hiervan het gevolg is. *f* 75

§ 3. *Bepalingen betreffende houtvlotten.*

14. De gezagvoerder van een houtvlot is verplicht te zorgen:

a. dat het zóó is samengesteld dat de balken gemakkelijk kunnen worden gesteld en niet kruiselings verbonden zijn; *f* 20

b. dat de tengels, dienende tot koppeling der balken, niet buiten het vlot uitsteken; *f* 30

c. dat het voorzien is van een langscheeps geplaatst bord, waarop aan beide zijden met duidelijke, van de kanaalboorden leesbare letters, de voornaam, naam en woonplaats van den eigenaar of den gezagvoerder zijn vermeld; *f* 20

d. dat het bij een lengte van 50 tot 100 meter door ten minste twee, en voor elke 100 meter meerdere lengte door één bovendien, daartoe bekwame mannen wordt bestuurd, met dien verstande, dat, indien deze meerdere lengte is een gedeelte van een honderdtal, de bemanning noodig is, welke voor het geheele honderdtal wordt gevorderd. *f* 30

15. Het is verboden:

a. een houtvlot van meer dan 1000 M². oppervlakte over een meer te vervoeren of te doen vervoeren, of in een andere vaart aan een houtvlot van 3.25 meter tot 4 meter breedte een lengte van meer dan 300 meter of aan een houtvlot van meer dan 4 meter breedte een lengte van meer dan 250 meter te geven. Te zamen *f* 75

gekoppelde vlotten worden voor de toepassing van deze bepalingen als één vlot beschouwd;

f 25 *b.* een houtvlot zonder noodzakelijkheid langer dan tweemaal vierentwintig uren op dezelfde plaats te laten liggen.

f 75 16. Het is den gezagvoerder van een vaartuig verboden daarmede een houtvlot te sleepen met grooter snelheid dan van 50 meter in de minuut.

§ 4. *Bepaling over loozing van afvalstoffen in openbare wateren.*

f 50 17. Het is verboden afval of schadelijke stoffen van eene fabriek in een openbaar water te werpen, te loozen of te laten afloopen, onverminderd het bepaalde bij de Hinderwet.

§ 5. *Bepalingen betreffende stoombooten.*

5 dagen, f 30 18. De gezagvoerder van een stoomboot is verplicht bij het met zijn vaartuig naderen van of varen langs een of meer vaartuigen die aan den wal gemeerd liggen den gang der stoomboot te verminderen tot op ± van de op het vaarwater toegelaten snelheid.

19. De gezagvoerder van een stoomboot is verplicht:

9 dagen, f 50 *a.* bij het met zijn vaartuig naderen van een plaats, waar ontmoeting met andere vaartuigen ongelukken kan veroorzaken, tijdig de klok te doen luiden of de stoomfluit te doen werken;

f 50 *b.* bij het doorvaren van een brug of van een sluis den stoom af te sluiten, tenzij bij sterken stroom of harden tegenwind.

§ 6. *Bepalingen betreffende het naderen en doorvaren van en het liggen bij sluizen en bruggen.*

20. De gezagvoerder van een vaartuig of een houtvlot is verplicht bij het naderen van een sluis, zijl, verlaat, brug, afsluitboom of ketting, nevens den handwijzer of het waarschuwingsbord gekomen:

f 30 *a.* op de gebruikelijke wijze den wachter zijn verlangen d door te varen kenbaar te maken;

f 30 *b.* bij nacht bovendien met zijn vaartuig te stoppen wachter tegenwoordig is;

f 30 *c.* de zeilen te strijken, de jaaglijn binnen boord te brengen;

f 30 *d.* bij harden wind of sterker door het achteruit brengen van een of meer ankers, d en de goede richting hier

e. het houtvlot in zoovele deelen af te steken, als hem door den wachter wordt bevolen. *f* 30

21. De gezagvoerder van een vaartuig is verplicht, indien zijn vaartuig tegelijk met een vaartuig van de tegenovergestelde zijde een brug nadert en het laatst van beiden een handwijzer of waarschuwingsbord heeft bereikt, of van benedenwind of tegenstroom aankomt, met zijn vaartuig te stoppen totdat het andere vaartuig is doorgevaren of, ingeval van verschil, zich te gedragen naar de beslissing van den brugwachter. 9 dagen, *f* 50

22. De gezagvoerder van een vaartuig of een houtvlot is verplicht, bij het naderen van een schutsluis in gesloten stand, den gang van vaartuig of houtvlot zóó te verminderen dat het, vóór de sluis gekomen, in rust is. *f* 30

23. Het is verboden een vaartuig of een houtvlot tegen een of meer sluis- of verlaatsdeuren te laten aandrijven. *f* 30

24. Het is verboden een sluis, zijl, verlaat, afsluitboom of ketting, of een beweegbare brug te openen of te sluiten, tenzij met toestemming van hem die met de bediening daarvan is belast. 9 dagen, *f* 50

25. Het is verboden:

a. een vaartuig of een houtvlot in een schutkolk te brengen vóórdat het voorgaande schutten geheel is afgeloopen; *f* 30

b. een vaartuig of een houtvlot langer in een schutkolk te doen verblijven dan voor het doorschutten of doorvaren noodig is. *f* 50

Art. 26. 1. De gezagvoerder is verplicht zich bij het doorvaren van een sluis, zijl, verlaat, brug, afsluitboom of ketting, stipt te gedragen naar de bevelen, door den met de bediening belasten persoon gegeven, inzonderheid met betrekking tot de snelheid en den gang van het vaartuig of het houtvlot en de volgorde bij het doorschutten. *f* 30

2. All[illegible] worden naar volgorde van aankomst geschut.

3. [illegible] dienst van het Rijk, de provincie, eene gemee[illegible] ap of een veenpolder, die welke dienen tot ve[illegible] of van personen en goederen op bepaalde dagen [illegible] worden naar de opgenoemde volgorde [illegible] uiswachter het anders beveelt.

[illegible] vergunning verleenen tot het [illegible] ht staande sluis, zijl, verlaat, [illegible] aande fok alleen of met groot [illegible] de gei, indien het tuig van het

27. De gezagvoerder van een vaartuig is verplicht:

f 30 *a.* het gedurende het doorschutten behoorlijk bemand en op aanwijzing van den sluiswachter aan beide uiteinden met sterke touwen gemeerd te houden;

f 50 *b.* zorg te dragen dat bij het doorvaren van een sluis, zijl, verlaat, brug, afsluitboom of ketting, de zeilen gestreken en de ankers binnen boord zijn;

f 30 *c.* bij het doorvaren van een schutsluis of een brug met twee openingen, de opening aan stuurboordzijde door te varen, tenzij de sluis- of brugwachter anders beveelt.

28. Het is verboden:

f 20 *a.* bij het varen door een sluis of brug of langs eenig ander kunstwerk, met een boom of een haak in het hout- of muurwerk hiervan te steken, of in het algemeen eenig ander voorwerp tot steunpunt te nemen dan de hiervoor bestemde ijzeren proppen, haalijzers, haalpennen en ringen;

f 75 *b.* liggers van een brug door te hoogen bovenlast van een vaartuig of op andere wijze op te lichten.

f 20 29. Het is verboden op een vaartuig binnen den door den sluiswachter bepaalden afstand van een schutsluis zeil te maken.

9 dagen, f 50 30. De gezagvoerder van een in de nabijheid van een sluis liggend vaartuig of houtvlot is verplicht zorg te dragen, dat gedurende het doorschutten van andere vaartuigen of houtvlotten of bij sluisgang zijn vaartuig of houtvlot aan beide uiteinden met sterke touwen of kettingen wordt gemeerd, en behoorlijk bemand en bewaakt blijft.

31. Het is verboden:

f 20 *a.* een of meer vaartuigen, houtvlotten, vischkorven, karen of andere voorwerpen binnen een sluis, zijl of verlaat, onder een brug of nevens den vleugel van eenig kunstwerk, vast te maken of te laten liggen;

f 20 *b.* een vaartuig of houtvlot vast te maken aan, of een zeil, vischnet of ander voorwerp te hangen over een sluisdeur, brug, leuning, ton of baken.

§ 7. *Bepalingen betreffende gezonken vaartuigen.*

32. De gezagvoerder van een gezonken vaartuig is verplicht:

9 dagen f 50 *a.* onverwijld op of bij dat vaartuig een baak te plaatsen zóó, dat deze boven water blijft, en te zorgen dat de baak overdag

van een witte vlag en gedurende den nacht van een helder brandende lantaarn is voorzien;

b. van dit ongeval dadelijk kennis te geven aan den burgemeester der gemeente waarbinnen het vaartuig is gezonken; 5 dagen, f 30

c. binnen vierentwintig uren na het ongeval over te gaan tot het doen lichten of uitruimen en vervoeren van dat vaartuig en het opvisschen van de hiermede gezonken voorwerpen; 5 dagen, f 30

d. indien de burgemeester der gemeente, waarbinnen het vaartuig is gezonken, de onmiddellijke lichting beveelt, onverwijld tot lichten over te gaan. 5 dagen, f 30

§ 8. *Bepalingen betreffende het vervoer van zware vrachten over de kunstwegen.*

33. Het is verboden om op de kunstwegen, voorkomende op een door Gedeputeerde Staten opgemaakten en ter algemeene kennis gebrachten staat, vrachten te vervoeren zwaarder dan 1200 kilogram of wagens die met de vracht zwaarder zijn dan 1400 kilogram. 5 dagen, f 30

A. BEPALINGEN BETREFFENDE HET VERVOER VAN PERSONEN EN BETREFFENDE HET VERVOER VAN ANDERE STOFFEN DAN MELK EN PETROLEUM.

34. Het is verboden op een kunstweg eene vracht te vervoeren met een voertuig, waarvan de wielbanden of velgen eene mindere breedte hebben dan van: 5 dagen, f 30

5 centimeter voor eene vracht van meer dan 500 en niet meer dan 800 kilogram;

7½ centimeter voor eene vracht van meer dan 800 en niet meer dan 1200 kilogram;

10 centimeter voor eene vracht van meer dan 1200 en niet meer dan 2200 kilogram en

15 centimeter voor eene vracht van meer dan 2200 kilogram.

35. Het is verboden om tusschen 15 November en 15 Maart of gedurende den overigen tijd des jaars in strijd met eene openbare bekendmaking van den Commissaris der Koningin, van een kunstweg gebruik te maken met een voertuig, waarvan de wielbanden of velgen niet eene breedte hebben: 5 dagen, f 30

van ten minste 10 centimeter bij vervoer van meer dan acht personen buiten den voerman of conducteur, of van eene vracht, zwaarder dan 500 kilogram;

van ten minste 15 centimeter bij vervoer van eene vracht, meer dan 1000 kilogram zwaar, of

van ten minste 20 centimeter, indien de vracht een gewicht van 1500 kilogram te boven gaat.

36. De bepalingen der drie vorige artikelen zijn niet van toepassing op het vervoer met voertuigen tot het leger behoorende, mits deze onder militair geleide zijn of door militairen in hunne betrekking worden vervoerd.

B. Bijzondere bepalingen betreffende het vervoer van melk en petroleum.

5 dagen, f 30 37. Het is verboden melk te vervoeren over een kunstweg met een voertuig, waarvan de wielbanden of velgen eene mindere breedte hebben dan van:

5 centimeter, indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 320 en niet meer dan 600 liter;

10 centimeter, indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 600 en niet meer dan 1200 liter;

15 centimeter, indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 1200 liter.

5 dagen, f 30 38. Het is verboden melk te vervoeren over een kunstweg met een voertuig, waarop kannen zijn geladen, waarvan de gezamenlijke inhoudsgrootte meer dan 1600 liter bedraagt.

5 dagen, f 30 39. Het is verboden om tusschen 15 November en 15 Maart of gedurende den overigen tijd des jaars in strijd met eene openbare bekendmaking van den Commissaris der Koningin, melk te vervoeren over een kunstweg met een voertuig waarvan de wielbanden of velgen eene mindere breedte hebben dan van:

5 centimeter indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 200 en niet meer dan 400 liter;

10 centimeter indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 400 en niet meer dan 800 liter;

15 centimeter indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 800 en niet meer dan 1200 liter;

20 centimeter indien de gezamenlijke inhoudsgrootte van de kannen, die worden vervoerd, meer bedraagt dan 1200 liter.

40. Voor de toepassing van het bij de artt. 37, 38 en 39 bepaalde worden niet in aanmerking genomen de kannen, welke de vervoerder aantoont geen melk te bevatten.

41. Het is verboden over een kunstweg petroleum te vervoeren in een ketel, die uitwendig eene lengte heeft van meer dan 2.70 meter of een diameter van meer dan 1 meter. 5 dagen, f 30

42. Het is verboden over een kunstweg petroleum te vervoeren in een ketel, wanneer van het voertuig, waarmede die ketel wordt vervoerd, de wielbanden of velgen eene mindere breedte hebben dan van: 5 dagen, f 30

10 centimeter, ingeval de ketel uitwendig eene lengte heeft van meer dan 2.30 meter en niet meer dan 2.40 meter of een diameter van meer dan 0.70 meter en niet meer dan 0.80 meter;

15 centimeter, ingeval de ketel uitwendig eene lengte heeft van meer dan 2.40 meter en niet meer dan 2.60 meter of een diameter van meer dan 0.80 meter en niet meer dan 0.90 meter;

20 centimeter, ingeval de ketel uitwendig eene lengte heeft van meer dan 2.60 meter of een diameter van meer dan 0.90 meter;

43. Het is verboden om tusschen 15 November en 15 Maart of gedurende den overigen tijd des jaars in strijd met een openbare bekendmaking van den Commissaris der Koningin, over een kunstweg petroleum te vervoeren met een voertuig waarvan de wielbanden of velgen eene mindere breedte hebben dan van 20 centimeter in geval de ketel, waarin de petroleum wordt vervoerd, eene lengte heeft van meer dan 2.30 meter of een diameter van meer dan 0.70 meter. 5 dagen, f 30

C. Bepaling betreffende inrichting der wielbanden.

44. Het is verboden bij het in de bepalingen van deze paragraaf bedoeld vervoer andere wielbanden te gebruiken dan die uit één stuk bestaan. 5 dagen, f 30

§ 9. *Bepalingen betreffende het verkeer over de wegen.*

Art. 45. 1. Het is verboden om gedurende de maanden Augustus tot en met April des nachts — de tijdvakken omvattende de datums van eerste kwartier tot volle maan uitgezonderd — een rij- of voertuig over een weg te besturen of te geleiden dat niet van eene helder brandende naar voren uitstralende lantaarn is voorzien. f 20

2. Indien het rij- of voertuig van slechts één lantaarn is voorzien,

moet deze in het midden of aan de linkerzijde van het rij- of voertuig zijn aangebracht.

3. De lantaarns mogen aan den voorkant niet voorzien zijn van gekleurd glas.

Art. 46. De bestuurder of geleider van een rij- of voertuig is verplicht:

5 dagen, ƒ 30 *a.* bij het tegenkomen van een ander rij- of voertuig, het zijne naar de rechterzijde te doen uitwijken, zóó, dat de halve breedte der rijbaan vrij is, of, waar dit door de plaatselijke gesteldheid niet wordt toegelaten en zijn rij- of voertuig alleen onbeladen, of, zijn ze beide beladen of beide onbeladen, het meest nabij een wisselplaats is, het onverwijld daarheen te doen terug voeren;

5 dagen, ƒ 30 *b.* om, zoo hij een ander rij- of voertuig in dezelfde richting wil voorbij rijden dit op duidelijke wijze kenbaar te maken, in welk geval de bestuurder of geleider van dit voorste rij- of voertuig naar de rechterzijde moet uitwijken, indien de plaatselijke gesteldheid dit gedoogt, zoodat de halve breedte der rijbaan vrij is.

5 dagen, ƒ 30 47. Het is verboden een weg te berijden met een voertuig, dat met de lading eene breedte heeft van meer dan drie, of eene hoogte van meer dan drie en een halven meter.

5 dagen, ƒ 30 48. Het is verboden op de langs de kunstwegen loopende bermen of glooiingen te rijden, tenzij om uit te wijken, te oogsten, of een vaartuig of een stuk land te naderen.

§ 10. *Bepalingen betreffende hondenwagens en trekhonden.*

ƒ 20 Art. 49. 1. Het is verboden een hondenwagen te besturen of te geleiden, die met meer dan vier honden naast elkaar bespannen is.

2. De geleiders van hondenwagens moeten hunne honden voorzien van een muilband, die het bijten verhindert; alleen in het geval van art. 3 der wet tot vaststelling van bepalingen bij het voorkomen van hondsdolheid, moet een muilkorf worden gebezigd, ingericht naar het model ingevolge genoemd wetsartikel vastgesteld.

ƒ 20 50. De eigenaar van een hondenwagen is verplicht zorg te dragen dat zijn naam en woonplaats in duidelijke op den wagen geschilderde letters op eene voor ieder zichtbare plaats te lezen zijn.

ƒ 20 51. Het is verboden met een hondenwagen te rijden waarvan de lading meer dan twee meter breed is.

ƒ 20 Art. 52. 1. Het is verboden om gedurende de maanden Augustus tot en met April des nachts — de tijdvakken omvattende de datums van eerste kwartier tot volle maan uitgezonderd — een hondenwagen

te besturen of te geleiden, die niet van eene helder brandende, naar voren uitstralende lantaarn is voorzien.

2. Indien de hondenwagen van slechts één lantaarn is voorzien moet deze in het midden of aan de linkerzijde van den wagen zijn aangebracht.

3. De lantaarns mogen aan den voorkant niet voorzien zijn van gekleurd glas.

Art. 53. 1. Het is verboden als trekhonden te gebruiken of te doen gebruiken zieke, kreupele, gewonde of drachtige honden, of honden met eene geringer schouderhoogte dan 50 centimeter. f 75

2. Bij overtreding van deze bepaling kan de constateerende ambtenaar den hond doen uitspannen.

Art. 54. Het is verboden een hondenwagen te gebruiken of te doen gebruiken die niet zoodanig is ingericht, dat het gewicht van den wagen op den stilstaanden of liggenden hond niet drukke. f 20

55. Bestuurders of geleiders van hondenwagens zullen telkens wanneer rij- of voertuigen met paarden of andere trekdieren bespannen hen tegenkomen met hunne wagens naar de rechterzijde uithalen, zoo, dat de halve breedte van de rijbaan vrij is en, terwijl de rij- of voertuigen met paarden bespannen voorbijrijden, naast hunne honden moeten loopen of staan. f 20

56. Het is aan bestuurders of geleiders van hondenwagens verboden om zich in de bebouwde kommen van gemeenten, op hunne in beweging zijnde hondenwagens te bevinden. f 20

57. Onder hondenwagens worden niet verstaan handwagens, waarbij een tusschen de wielen loopende hond als hulpkracht wordt gebruikt.

§ 11. *Bepalingen betreffende het wielrijden.*

Art. 58. 1. Berijders van rijwielen zullen buiten de bebouwde kommen der gemeenten bij het tegenkomen van paarden, al dan niet ingespannen, indien de bestuurders of geleiders daartoe door woord of gebaar, tegelijk door het inhouden van het paard of paarden hun verlangen kenbaar maken, onmiddellijk afstijgen en hunne rijwielen onbereden voorbij voeren. f 20

2. Wordt dit verlangen niet kenbaar gemaakt, dan mogen de wielrijders voorbijrijden, doch met geen grootere snelheid dan die van een paard in matigen draf en moeten zij, tenzij zij zich bevinden op een rijwielpad als in art. 63 is bedoeld, naar rechts uitwijken.

Art. 59. 1. Wanneer de berijders van rijwielen, rij- of voer- f 20

tuigen of vee achterop rijdende, deze willen voorbijgaan, moeten zij den bestuurders of geleiders dit op duidelijke wijze kenbaar maken.

2. Berijders van rijwielen, welke geen motorrijtuigen zijn, mogen geen ander geluidsignaal gebruiken dan een bel.

3. Op door de bestuurders of geleiders van paarden kenbaar gemaakt verlangen, zullen de wielrijders, buiten de bebouwde kommen der gemeente, onmiddellijk afstijgen en hunne rijwielen onbereden voorbijvoeren, waartoe eerstgenoemden door inhouden der paarden en uitwijken gelegenheid moeten geven.

4. Wordt het hierbedoeld verlangen niet kenbaar gemaakt, dan mogen de berijders van rijwielen voorbijrijden, doch met geen grootere snelheid dan daarvoor noodig is, terwijl zij, tenzij zij zich bevinden op een rijwielpad als in art. 63 is bedoeld, hierbij de linkerzijde van den weg moeten houden.

f 20 Art. 60. 1. Bestuurders van voertuigen door trekdieren voortbewogen, van schuifkarren, kruiwagens, sleden en andere voertuigen, alsmede geleiders van vee zijn verplicht voor berijders van rijwielen zóóver uit te wijken of het door hen geleide vee te doen uitwijken als voor de wielrijders noodig zal blijken te zijn om te kunnen passeeren.

2. Zoowel bij het tegenkomen van wielrijders als voor het geval dat de vervoermiddelen of het vee door dezen mochten worden achterop gereden, zullen zij moeten uitwijken naar rechts, met dien verstande, dat, indien de wielrijders zich bevinden op een rijwielpad als in art. 63 is bedoeld, door hen dit pad moet worden vrijgelaten.

f 20 61. De berijder van een rijwiel is verplicht bij het tegenkomen van een rij- of voertuig, tenzij hij zich bevindt op een rijwielpad als in art. 63 is bedoeld, en bij het tegenkomen van een ander rijwiel, naar rechts uit te wijken.

f 20 Art. 62. 1. Gedurende de maanden Augustus tot en met April, des nachts — de tijdvakken omvattende de datums van eerste kwartier tot volle maan uitgezonderd — moeten de rijwielen die bereden worden, voorzien zijn van een helder brandende, naar voren uitstralende lantaarn.

2. De lantaarns mogen aan den voorkant niet voorzien zijn van gekleurd glas.

§ 12. *Bepalingen betreffende de rijwielpaden.*

f 20 Art. 63. 1. Het is verboden de rijwielpaden die als zoodanig, voor zooveel zij op of langs wegen onder beheer van het Rijk zijn aangelegd, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

en anders door het toezichthebbend bestuur met een kennelijk teeken zijn aangeduid, buiten noodzakelijkheid anders te berijden dan met rijwielen, of daarover vee te leiden.

2. Hij die zich op een rijwielpad anders dan op een rijwiel bevindt, is verplicht op de tijdige waarschuwing van den wielrijder het rijwielpad te verlaten.

§ 13. *Bepalingen betreffende het rijden en loopen over en vertoeven op bruggen.*

64. Het is verboden:

a. in strijd met het verbod van den brugwachter, met vee of eenig rij- of voertuig over een beweegbare brug te gaan, terwijl een vaartuig, waarvoor die brug moet worden geopend, tot den gestelden handwijzer of het waarschuwingsbord is genaderd; 5 dagen, f 3(

b. op een beweegbare brug te gaan of te rijden nadat zij losgemaakt of vóórdat zij gesloten en geheel vastgezet is; f 50

c. op een beweegbare brug anders dan stapvoets te rijden; f 50

d. vee aan de leuning van een brug vast te maken of daarmede zich op een brug op te houden; f 50

e. op een beweegbare brug te blijven vertoeven nadat door den brugwachter het bevel is gegeven om zich van de brug te verwijderen. f 50

§ 14. *Bepalingen tot handhaving van dit reglement.*

Art. 65. 1. Gedeputeerde Staten kunnen in bijzondere gevallen vrijstelling of vergunning tot afwijking verleenen van de bepalingen der artt. 4*c*, 10*a* voor zooveel betreft het veroorzaken van eenige stremming voor scheepvaart, doorvaart of afstrooming, 13*c*, 17, 33 en van art. 35, tijdelijk voor die gemeenten, wier besturen daartoe aanvraag hebben gedaan.

2. Vrijstelling van de bepalingen van de artt. 34 en 47 kan worden verleend door burgemeester en wethouders der gemeente, waarin de weg ligt.

3. Die vrijstellingen en vergunningen worden schriftelijk verleend onder zoodanige voorwaarden, als voor het betrokken waterstaatswerk noodzakelijk of dienstig worden geoordeeld.

4. Bij gebreke van stipte voldoening aan die voorwaarden, wordt de vrijstelling of vergunning geacht niet te bestaan.

66. Het bewijs van verleende vrijstelling of vergunning moet op eerste aanvraag vertoond worden aan de in art. 70 genoemde ambtenaren of beambten. f 20

67. Hij die naar dit reglement strafbaar handelt, is verplicht, binnen een door Gedeputeerde Staten bepaalden termijn, al wat daarbij door hem is gemaakt of nagelaten, op te ruimen of te verrichten.

68. Onverminderd de bepaling van art. 67, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd, al wat in strijd met de bepalingen van dit reglement is gemaakt of nagelaten op kosten van den overtreder te doen opruimen of verrichten.

69. De geleider van een voertuig is verplicht te gedoogen, dat het door een der in art. 70 genoemde ambtenaren of beambten naar een nabij gelegen plaats vervoerd en aldaar ontladen worde en zoowel het voertuig als de goederen worden gewogen of de noodige meting plaats hebbe, om te onderzoeken, of het niet zwaarder bevracht is of met de vracht niet meer weegt of grootere afmetingen heeft dan bij de artt. 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 47 en 51 wordt toegelaten en of de bespanning of inrichting van het voertuig niet in strijd zijn met de bepalingen van de artt. 53 en 54.

Art. 70. 1. De zorg voor de naleving van dit reglement wordt, behalve aan de bij art. 8 van het wetboek van strafvordering genoemde ambtenaren, opgedragen aan de ambtenaren en beambten van den provincialen waterstaat, de opzichters van gemeente-, veenpolder- en waterschapswerken, de tolgaarders en pachters, de wegwerkers en de wachters bij de bruggen, sluizen en andere kunstwerken, ieder voor zooveel zijn ressort en de voorwerpen, aan zijne zorg toevertrouwd, betreft.

2. Zij constateeren de overtredingen van dit reglement bij een proces-verbaal, dat óf wordt opgemaakt op den eed, bij de aanvaarding hunner bediening afgelegd, óf binnen tweemaal vierentwintig uren na het ontdekken van de overtreding onder eede wordt bevestigd ten overstaan van den burgemeester der gemeente, waarin de ontdekking plaats had.

3. Indien de gezagvoerder niet voldoet aan de bepalingen van dit reglement, of de hem op grond daarvan gegeven bevelen niet opvolgt, kan door de bij het eerste lid van dit artikel genoemde personen en op kosten van den onwillige daaraan gevolg worden gegeven, onverminderd de op de overtreding gestelde strafbepaling.

4. De in dit artikel genoemde ambtenaren zijn bevoegd, ter verzekering der uitvoering en handhaving der in de vorige alinea bedoelde voorschriften en bevelen, zich met het door hen noodig geoordeelde personeel ten allen tijde te begeven aan boord der vaartuigen en vlotten.

5. Zij zullen evenwel niet tegen den wil der bewoners binnentreden in de gedeelten van het vaartuig of vlot, tot woning bestemd.

71. De gemeentebesturen verleenen hunne medewerking tot uitvoering van dit reglement, als zij daartoe door Gedeputeerde Staten zijn uitgenoodigd.

72. Voor de naleving van de bepalingen der artt. 6, 7, 8, 9*a*, 9*b*, 10*b*, 15, 23, 25, 28 voor zooveel betreft het oplichten van de liggers van een brug door te hoogen bovenlast, en 29 is de gezagvoerder aansprakelijk.

73. Elke overtreding van een der bepalingen dezer verordening, waaronder tevens begrepen elke ongehoorzaamheid of nalatigheid ten aanzien van een daarbij opgelegde verplichting, of van een verbod, bevel, voorschrift, voorwaarde of bepaling, krachtens dit reglement door het daartoe bij dit reglement bevoegd verklaard gezag gegeven, wordt gestraft als volgt:

die van de artt. 6. 7, 9*a*, 10*b*, met hechtenis van ten hoogste 12 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 75.—;

die van de artt. 4*a*, 8, 19*a*, 21, 24, 30, 32*a*, met hechtenis van ten hoogste 9 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 50.—;

die van de artt. 4*c*, 4*d*, 4*e*, 4*f*, 5, 10*a*, 18, 32*b*, 32*c*, 32*d*, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46*a*, 46*b*, 47, 48, 64*a*, met hechtenis van ten hoogste 5 dagen of geldboete van ten hoogste *f* 30.—;

die van de artt. 12, 13*d*, 15*a*, 16, 28*b*, 53, 67, 69, met geldboete van ten hoogste *f* 75.—;

die van de artt. 3, 4*b*, 13*a*, 13*b*, 13*c*, 17, 19*b*, 25*b*, 27*b*, 64*b*, 64*c*, 64*d*, 64*e*, met geldboete van ten hoogste *f* 50.—;

die van de artt. 14*b*, 14*d*, 20*a*, 20*b*, 20*c*, 20*d*, 20*e*, 22, 23, 25*a*, 26, 27*a*, 27*c*, met geldboete van ten hoogste *f* 30.—;

die van de artt. 9*b*, 11, 15*b*, met geldboete van ten hoogste *f* 25 —;

die van de artt. 14*a*, 14*c*, 28*a*, 29, 31*a*, 31*b*, 45, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, met geldboete van ten hoogste *f* 20.—;

met verbeurdverklaring bovendien van de in de artt. 3, 4*a*, 8, 13*a*, 13*b*, bedoelde voorwerpen, voor zoover de overtreding daarmede is gepleegd en zij den veroordeelde toebehooren.

§ 15. *Slotbepalingen.*

74. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van: »Provinciaal reglement van politie.

Art. 75. 1. Dit reglement treedt in werking op een door Gedeputeerde Staten te bepalen tijdstip.

2. Met dit tijdstip houdt op van kracht te zijn het reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie of het Rijk, zooals dit laatstelijk is opgenomen in het Provinciaal blad no. 11 van 1902.

Bij besluit van Ged. Staten van Friesland van 13 April 1905, n°. 68, 2e Afd. W is bepaald, dat dit regleme t in werking treedt te middernacht tusschen 30 April en 1 Mei 1905. Zie het Prov. blad n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 13 *Maart* 1905, *n°.* 25, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de door het bestuur van den Slagh- of Grooten en Kleinen Stadspolder vastgestelde keur voor dien polder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de wed. J. L. Wiercx, geboren C. F. Brouwer, te 's-Gravenhage, tegen het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, dd. 27 Juni 1904, n°. 67, houdende goedkeuring der op 7 Juni te voren door het Bestuur van den Slag- of Grooten en Kleinen Stadspolder vastgestelde keur voor dien polder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 Jan. 1905, n°. 221;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 8 Maart 1905, n°. 247, afd. Wat.;

Overwegende dat appellante's bezwaar betreft het in art. 15 van bovenvermelde keur bepaalde, luidende:

De hoogte van bruggen over de Buitenwatersloot moet voor de onderkantliggers zijn minstens 0.9 M. boven Amsterdamsch peil, terwijl de breedte tusschen de hoofden wordt bepaald op minstens 3 M.

»Bruggen die niet aan deze eischen voldoen of in slechten staat van onderhoud verkeeren of andere belemmeringen van het varen door de in dit artikel genoemde wateren, moeten, binnen een door het bestuur te bepalen tijd, worden weggenomen of in overeenstemming met dit voorschrift gebracht of hersteld«;

dat appellante Ons in haar appellatoir adres verzoekt uit gezegd art. 15 datgene te doen vervallen wat betrekking heeft op bruggen over de Buitenwatersloot; daarbij aanvoerende, dat die sloot, kad.

bekend gem. Leijderdorp Sectie A, n°. 360, waarvan zij het vruchtgebruik heeft, niet gelegen is in den aan hoofde dezer genoemden polder, weshalve zijne verordeningen daarop niet toepasselijk kunnen zijn en dat, wanneer de bestaande brug op de hoogte en breedte in art. 15 bepaald zou moeten worden gebracht, nuttelooze kosten zouden worden gemaakt, daar van de sloot geen gebruik mag worden gemaakt zonder toestemming van de eigenaren;

Overwegende dat de bepaling van art. 15 omtrent de hoogte der bruggen over de Buitenwatersloot in hare algemeenheid ruimte laat voor de opvatting dat zij alle bruggen over dat water betreft, bij welke opvatting, daar de Buitenwatersloot gedeeltelijk buiten de grenzen van den polder ligt, het bestuur bij het vaststellen dier bepaling zijne bevoegdheid zou zijn te buiten gegaan;

dat intusschen, ook als men mocht aannemen dat bedoeld is de bepaling alleen voor de binnen het poldergebied liggende bruggen over de Buitenwatersloot vast te stellen, die bepaling evenmin voor goedkeuring vatbaar zoude zijn;

dat wel is waar, ten betooge dat zij een huishoudelijk belang van den polder zou betreffen, is aangevoerd dat door de bepaling gewaakt wordt tegen het beletten van achterliggende ingelanden door een ingeland, wiens grond aan een polderwater gelegen is, van dat water gebruik te maken tot vervoer van mest en producten, en dus als vaarwater;

dat echter dit belang, dat in het algemeen eigenaren van niet aan een water grenzende landerijen kunnen hebben, ook wanneer die landerijen niet in een polder gelegen zijn, behoort tot de zoodanige die den burgerlijken wetgever hebben geleid tot het regelen der rechten en verplichtingen der eigenaren van nabuurige erven, zonder overeenkomst of erfdienstbaarheid enkel uit de wet voortvloeiende;

dat dergelijke regeling, als behoorende tot het burgerlijk recht, niet door een polderbestuur bij keur kan worden aangevuld;

dat voorts nog ter verdediging der bedoelde bepaling een beroep is gedaan op het belang van den polder om per vaartuig specie te kunnen aanvoeren tot onderhoud van zijne boezemkaden;

dat intusschen geenszins gebleken is dat die aanvoer niet ook op andere wijze, zij het dan ook met meerdere kosten, kan geschieden, en dat, wat daarvan zijn moge, het hier bedoelde belang geen voldoenden grond zoude opleveren om een of enkele ingelanden onder strafbedreiging in de uitoefening van hun eigendomsrecht te beperken;

dat dus ten onrechte door Ged. Staten de op 7 Juni 1904 door het Bestuur van den Slagh- of Grooten en Kleinen Stadspolder vastgestelde keur voor dien polder is goedgekeurd;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te vernietigen.

Onze Minister enz.

WET *van* 18 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 103), *betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg Amsterdam—Haarlem in beheer en onderhoud bij de gemeente Amsterdam en terugnemen van een ander gedeelte van dezen weg in beheer en onderhoud bij het Rijk.*

WET *van* 18 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 104), *tot onteigening, ten name van den Staat, van eigendommen in de gemeenten Gouda en Waddinxveen, noodig voor den bouw van een nieuwe spoorwegbrug over de Gouwe bij Gouda en het in verband daarmede verleggen van een gedeelte van den Staatsspoorweg van Rotterdam naar Utrecht.*

Bij Kon. besluit van 6 November 1905, n°. 44 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 22 *Maart* 1905 (*Staatsblad n°.* 112), *tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest.*

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 16 December 1905 (Staatsblad n°. 351).

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 23 *Maart* 1905, *L^A C, Afdeeling Waterstaat, houdende intrekking van de indeeling in klassen van bakenmeesters, vastgesteld bij de beschikking van* 11 *Juli* 1903, *n°.* 195, *Afdeeling Waterstaat.*

KON. BESLUIT *van* 3 *April* 1905, n°. 27, *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Monster en 's Gravenzande, die op grond van de wet van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad* n°. 74) *moeten worden onteigend voor het maken van een stationsemplacement voor den Westlandschen stoomtramweg te Monster en voor de verbetering en verbreeding van dien tramweg.*

KON. BESLUIT *van* 4 *April* 1905 (*Staatsblad* n°. 123), *tot nadere wijziging van het Kon. besluit van* 15 *Mei* 1884 (*Staatsblad* n°. 107), *houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart, zooals het is gewijzigd bij Kon. besluit van* 8 *Januari* 1885 (*Staatsblad* n°. 3).

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Februari 1905, L^a^. IJ, afdeeling Handel en Nijverheid en van Financiën van 28 Februari 1905, n°. 4, Domeinen;

Gelet op artikel 9 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 76);

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Maart 1905, n°. 20);

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 18 Maart 1905, L^a^. D., afdeeling Handel en Nijverheid en van 30 Maart 1905, n°. 45, afdeeling Domeinen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

Artikel 4 van het Koninklijk besluit van 15 Mei 1884 (Staatsblad n° 107), houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Januari 1885 (Staatsblad n°. 3), wordt gelezen als volgt:

„Door de zorg van Onzen Minister van Financiën worden de aan de openbare visscherij onttrokken vischplaatsen, gesplitst in zoodanige perceelen als doelmatig zal blijken, voor een bepaalden termijn verpacht, hetzij in het openbaar op bij de verpachting bekend te maken voorwaarden, hetzij ondershands."

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën enz.

KON. BESLUIT *van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126), tot bekrachtiging van een nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.*

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Maart 1905, La. K, Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken, a. i. van den 11den Maart 1905, n°. 2815, 2de afdeeling;

Gezien het door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare zitting van 10 September 1904 vastgesteld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn;

Gelet op de artikelen 1, 32 en 46 der Herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Den Raad van State gehoord, advies van 28 Maart 1905, n°. 26;

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 3 April 1905, La. L, afdeeling Waterstaat en van den 4den d. a. v., 2de afdeeling, n°. 4363;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het bovenbedoeld, hierbij gevoegd reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn zal van kracht zijn voor de rivier de Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek;

2°. het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 9 October 1897 (Staatsblad n°. 204) en achtereenvolgens gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 4 September 1899 (Staatsblad n°. 206) en 3 September 1900 (Staatsblad n°. 156) wordt bij de inwerkingtreding van het sub 1°. bedoelde reglement ingetrokken.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken, a. i. enz.

REGLEMENT VAN POLITIE voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn.

Algemeene verplichtingen der schippers en vlotvoerders, enz.

§ 1. 1°. De schippers van vaartuigen van allerlei soort, de vlotvoerders en de schippers van veren, de eigenaren van molens op

vaartuigen, badinrichtingen of andere inrichtingen die zich aan of op den Rijn bevinden, en insgelijks de personen die belast zijn met het toezicht op of de opening van schipbruggen, zijn verplicht er voor te waken dat wederzijdsche belemmeringen en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhindering van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor de bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 2. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijdt, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst.

Ter aanwijzing van den grootsten toegelaten diepgang dienen krammen, die bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer volgens de gegevens van het scheepspatent zijn aan te brengen. Deze krammen moeten door de schippers duidelijk zichtbaar gehouden worden met witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond.

2°. Bij alle schepen mag de onderkant der krammen, die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen, in het midden van het schip niet hooger liggen dan de bovenkant van het gangboord.

3°. Boven de krammen die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen, moet eene scheepsboordhoogte van ten minste 30 c.M. boven water gelaten worden, met dien verstande, dat bij schepen met vasten »tennebaum« deze laatste in de scheepsboordhoogte mag worden medegerekend.

Overigens geschiedt de bepaling van de scheepsboordhoogte bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, volgens de gegevens van het scheepspatent.

4°. Op Rijnzeeschepen, die hunne deugdelijkheid voor de zee- en kustvaart door een classificatie-certificaat van de maatschappij voor scheepsclassificatie »Germanische Lloyd« te Berlijn of van eene andere door alle Oeverstaten als bevoegd erkende classificatie-maatschappij bewijzen, en van eene diepgangslijn voorzien zijn, zijn de vorenstaande bepalingen niet van toepassing.

5°. Op het gedeelte der rivier boven het Spijksche veer moet bij

de schepen, die niet van een vast dek voorzien zijn, van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) de scheepsboordhoogte van 30 c.M. boven water slechts aan de voor- en achterzijde van het schip aan het einde der opzetboorden voorhanden zijn; in het midden van het schip is eene scheepsboordhoogte van 15 c.M. boven water voldoende. Wanneer zulke schepen in het midden eene scheepsboordhoogte van minder dan 30 c.M. boven water hebben, moeten zij zoowel gedurende de vaart als bij het stilliggen voorzien zijn van ten minste 30 c M. hooge sterke, dichte opzetboorden die aan den golfslag voldoenden weerstand bieden.

6°. De in deze paragraaf vervatte voorschriften zijn niet van toepassing op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars). De ten aanzien van zoodanige schepen door de Oeverregeeringen uitgevaardigde bijzondere bepalingen blijven evenwel van kracht.

Uitrusting van de schepen.

§ 3. 1°. Vaartuigen van allerlei soort moeten zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zoo veel mogelijk vermeden worden.

Dit geld inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K G. (300 centenaars), welke vaartuigen volgens artikel 23 der herziene Rijnvaartakte niet van een scheepspatent voorzien behoeven te zijn; ook moeten de personen aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Voor schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, wordt zoowel de inrichting als de soort en hoeveelheid der uitrustingsvoorwerpen bepaald door de gegevens in het scheepspatent (artikel 22 der herziene Rijnvaartakte).

Is de plaats, waar zulk een schip tehuis behoort, buiten Nederland gelegen, dan wordt ook de soort en het aantal der bemanning door de opgaven in het scheepspatent bepaald.

Is in het geval, in het voorgaande lid bedoeld, het scheepspatent in Nederland uitgereikt, dan moet het patent, ten einde daarop de vermelding betreffende tuig en bemanning te stellen, aan eene Duitsche tot het onderzoek bevoegde macht voorgelegd worden, en wel moet dit geschieden bij het eerste aanleggen op de standplaats

eener macht, bevoegd tot het onderzoeken van schepen in den Staat waar de eigenaar van het vaartuig tehuis behoort; voor het geval echter dat bij de eerste vaart het aanleggen op de standplaats van zulk een bevoegde macht niet plaats heeft, uiterlijk binnen een jaar van de uitreiking van het patent af gerekend, naar keuze van den schipper op eene andere Duitsche plaats voor het onderzoeken van schepen.

3°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingsvermogen van 15.000 K.G. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het tehuis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op een geschikte plaats der beide langszijden in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden Latijnsche letters van ten minste 15 c.M. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden.

4°. Voor zoover volgens dit reglement van politie voor het geven van seinen vlaggen en lantaarns zijn aan te wenden en geen bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van ten minste 1 M. en eene breedte (lengte) van ten minste 1.5 M. hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

5°. Met betrekking tot de hoedanigheid, de uitrusting en het drijven der scheepsstoomketels en de bescheiden, die er voor moeten aanwezig zijn, zijn de voorschriften bindend, welke gelden op de plaats, waar het stoomschip thuis behoort.

Bij gebreke aan dusdanige voorschriften moet het volgende in acht genomen worden:

De hoedanigheid, uitrusting en bediening van den scheepsstoomketel moet aan de eischen voldoen, welke in het belang der veiligheid gesteld worden. In het bijzonder moet de hoogste toegestane stoomspanning van overheidswege zijn vastgesteld en de scheepsstoomketel van minstens twee veiligheidskleppen voorzien zijn, die te allen tijde kunnen gelicht worden en van welke eene zoo gesteld is, dat de voorgeschreven belasting van het dek uit gemakkelijk onderzocht kan worden. De veiligheidskleppen worden op zijn hoogst zoodanig belast, dat zij, wanneer de voor den ketel vastgestelde stoomspanning bereikt wordt, den stoom laten ontwijken.

Voorts moeten aan den scheepsstoomketel twee betrouwbare mano-

meters, met aanduiding van de vastgestelde hoogste toegestane stoomspanning door een in het oog vallend merk aangebracht zijn, van welke de eene zich bevindt in den gezichtskring van den stoker, de andere [evenwel op het dek op eene plaats, gemakkelijk voor de waarneming. Zijn op een stoomschip meerdere ketels voorhanden, welker stoomruimten met elkander in verbinding staan, dan is het voldoende, indien behalve de manometers, welke zich aan de afzonderlijke ketels bevinden, op het dek één manometer is aangebracht.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 4. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn die een ander varend schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. De vaartuigen van allerlei soort, die bij het dwars over de rivier varen de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene stroomopwaartsvarende stoomboot ten minste de halve stroombreedte, van eene stroomafwaartsvarende stoomboot ten minste de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken, waar zich geen waarschuwingspost bevindt, moeten, zoolang tot dat van het roer af over voldoenden afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de stroomafwaartsvarende stoombooten moeten bovendien de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, alsook voor havenmonden moet er bij het bestuur van naderende en voorbijvarende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste tijdige vermindering der kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aankomende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene van verre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van een lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

Voor de aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten geldt het voorschrift onder 4°. tweede alinea alleen bij het varen langs vaartuigen die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstrooms laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vlotten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere aanduidingen voor de scheepvaart of door het opstellen van waarschuwingsposten aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging of door het opstellen van waarschuwingsposten bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren der rivier- en scheepvaartpolitie opvolgen, waardoor:

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt;

b. op riviervakken, waarin na voorafgaand overleg met de bevoegde burgerlijke autoriteiten militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

435729

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aanduidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vlotten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aanduidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

11°. De gezagvoerders zijn verplicht het den bevoegden beambten van het toezicht, die zich als zoodanig bekend maken, op hun verlangen door geschikte manoeuvres zoo gemakkelijk mogelijk te maken om terstond aan boord te komen gedurende de vaart, ten einde toezichthandelimgen, in het bijzonder tot onderzoek van het drijven der ketels te verrichten. Dit moet bepaaldelijk geschieden, wanneer vanwege het vaartuig van den toezichtsbeambte een teeken wordt gegeven door 5 klokslagen en bij dag eene vlag vertoond wordt, die op Duitsch Staatsgebied uit driehoekige zwart-wit-roode, op Nederlandsch Staatsgebied uit driehoekige rood-wit-blauwe velden bestaat en bij nacht eene vooruit aan stuurboord zichtbare lantaarn met rood licht heen en weer gezwaaid wordt.

Voorts zijn de gezagvoerders verplicht, gedurende de uitoefening van hun bedrijf de ketelpapieren bij zich te hebben en aan de toezichtsbeambten ter inzage over te leggen. Ook moeten zij aan de door de toezichtsbeambten bij het onderzoek te treffen regelingen met betrekking tot de belasting der kleppen gevolg geven.

12°. De ankers moeten bij het lichten zoo hoog worden opgehaald, dat de onderkant niet beneden de kiel of den bodem van het vaartuig reikt.

13°. De schipper van de sleepboot moet op een sein, dat door een gesleept wordend vaartuig gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener roode lantaarn, stoppen en navraag doen naar de aanleiding van het sein. Het noodsein, dat door den schipper van een gesleept wordend vaartuig gegeven is, moet door de schippers van al de vaartuigen, die zich tusschen het bedoelde gesleept wordende vaartuig en de sleepboot bevinden, terstond op dezelfde wijze herhaald worden. Het sein mag alleen in gevallen van dringend gevaar gegeven worden. Het misbruiken van het sein of het niet in acht nemen van een op goede gronden gegeven sein wordt volgens § 46 van het reglement gestraft. Alvorens de vaart weder voort te zetten moet de schipper van de sleepboot een sein met de scheepsklok geven.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 5. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden.

a. *Bij voldoende breedte.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 6. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 7 en 8).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 7. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien bij dag van eene blauwe vlag, des nachts in de richting der breedte van het schip van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper

van het achterste schip tijdig zijn voornemen daartoe te kennen geven door praaien met den scheepsroeper, waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 8. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt, naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennis stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het in de richting der breedte van het schip heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

b. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetende schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een stroomopwaarts varenden sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. *Bij onvoldoende breedte.*

§ 9. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 6), moet het stroomopwaartsvarende schip, wanneer het te voorzien is dat het in de engte een stroomafwaartsvarend schip zou kunnen ontmoeten, beneden de engte ophouden, tot dat het stroomafwaartsvarende schip laatstgenoemde is doorgevaren. Indien

echter een stroomopwaartsvarend schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het stroomafwaartsvarende schip zoolang voor deze wachten, tot dat het stroomopwaartsvarende schip er doorgevaren is.

2°. Wanneer een stroomopwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarenden sleeptrein beneden de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijgevaren is.

3°. Geene stoomboot mag een schip dat haar in de engte vooruitvaart, dichter naderen dan tot 120 M.

3. Bijzondere voorschriften.

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 10. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen ook dan wanneer hun geen sein tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 7 en 8.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoombooten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zooveel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleepboot met zekerheid sleepen kan.

5°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede, dan gelden beide schepen als een sleeptrein in den zin van dit politiereglement.

b. *Betreffende langs den oever gejaagde schepen.*

§ 11. 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk

geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 7, 1°. of 2°. voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag slechts door eene stroomafwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw ingeval van nood doorgevaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van uit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 7 1°., en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart stroomopwaarts bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. Bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. *Betreffende schepen, die stroomafwaarts drijven.*

§ 12. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip dat stroomafwaarts drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het stroomafwaarts drijvend schip op de seinen, voorgeschreven in § 7, 1°, met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. *Betreffende laveerende schepen.*

§ 13. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. *Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan* 50.000 *K.G.* (1000 *centenaars*) *en diep geladen vaartuigen.*

§ 14. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50.000 K.G. (1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht, deze bij de vaart uit de nabijheid van varende stoombooten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht

varen, dan voor den voortgang en voor het goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleept wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50.000 K.G. (1000 centenaars) of meer moeten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen. De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 15. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften, vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het volgende gedragen:

1°. De schippers van gierveren en van alle veerponten, die zich bewegen langs een dwars door den Rijn gelegden kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vlotten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrij maken; daarbij moeten ten minste de in § 4 2°. voorgeschreven afstanden in acht genomen worden.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vlotten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrij maken, in zooverre hiertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgeschreven in § 7, 1°.;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligplaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangewezen, dan moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater

vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig overeenkomstig § 16, 3°., gegeven teekens moeten ten spoedigste opgevolgd worden.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Bij gierveren moet het bovenste schuitje en, wanneer in plaats van schuitjes boeien gebezigd worden, de bovenste boven water uitstekende boei van eene lantaarn met wit licht voorzien zijn, welke bij schuitjes ten minste 3 M. boven water moet hangen. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behoorende overzetveren zijn van kracht met betrekking tot het voeren van lantaarns de bepalingen bovengenoemd onder 4°.; betreffende de verhouding tot schepen en vlotten de voorschriften voor de vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 4, 2°. van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 16. De schippers en vlotvoerders moeten zich behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van gierveren of van alle veerponten, die zich langs een dwars door den Rijn gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw haar kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behoorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Des nachts moet de schipper van de stoomboot het voornemen, om langs een van de onder 1°. genoemde veren te varen, door middel van een kanonschot kenbaar maken.

3°. Wanneer de schipper van een vaartuig genoodzaakt is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

a. *Vaste bruggen.*

§ 17. 1°. Zijn bij dag van eene vaste brug een of meer doorvaartopeningen door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

2°. Des nachts mag bij eene vaste brug slechts door die openingen gevaren worden, welke aan de naar de aankomende schepen toegekeerde zijde in het midden door een lantaarn met rood licht of zoo de omstandigheden eene meer nauwkeurige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid zijn.

De lantaarns der voor de vaart stroomafwaarts bestemde openingen mogen slechts stroomopwaarts, die der voor de vaart stroomopwaarts bestemde openingen slechts stroomafwaarts zichtbaar zijn.

3°. Tijdens de vaart onder de bruggen mag op de stoombooten geen opstoken der ketelvuren of opgooien van kolen plaats hebben.

b. *Schipbruggen.*

§ 18. 1°. De stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw mogen door schipbruggen met geen grootere kracht varen dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

2°. Des nachts moet de schipper van eene stoomboot door een kanonschot het voornemen om door eene schipbrug te willen varen, kenbaar maken en moet hij voor de brug stoppen, totdat de seinlantaarns op de brug geheschen zijn.

Wanneer de bevoegde autoriteiten het voornemen van den schipper van eene stoomboot, om door de schipbrug te varen, bij de brug door middel van electrische seintoestellen doen melden, dan moet het voor dit geval door de bevoegde autoriteiten voorgeschreven bijzondere sein, ten teeken van het naderen inplaats van het kanonschot worden gegeven.

3°. Doorvaart door eene schipbrug mag eerst dan plaats hebben, wanneer ten teeken dat de brugvakken zijn uitgevaren en de doorvaart is vergund, ieder van de beide zijden der brugopeningen bij dag door een rood-witte vlag, bij nacht door twee boven elkander

geplaatste lantaarns met rood licht, van het naderende vaartuig goed zichtbaar zijn aangeduid.

Achterwaarts mogen die lantaarns niet zichtbaar zijn.

4°. Bovendien hebben de schippers en vlotvoerders zich te gedragen naar de volgende van de schipbrug gegeven seinen:

a. het sein, waardoor aan het naderende schip of vlot wordt te kennen gegeven, dat de brug, wegens een ingetreden beletsel, niet kan geopend worden. Dit sein bestaat bij dag in een blauw-witte vlag, des nachts in twee boven elkander geplaatste lantaarns met groen licht;

b. op den Rijn beneden Kehl-Straatsburg het waarschuwingssein, waardoor aan de naderende schepen en vlotten reeds op grooten afstand wordt te kennen gegeven, dat zij de brug kunnen doorvaren. Dit sein bestaat voor de stroomafwaartsvarenden bij dag in een roode vlag, des nachts in een lantaarn met rood licht; voor de stroomopwaartsvarenden bij dag in eene witte vlag, des nachts in twee boven elkaar geplaatste lantaarns met rood licht.

5°. De voor de seinen op schipbruggen te bezigen vlaggen moeten zoo groot zijn, dat zij op den afstand, waarvoor zij bestemd zijn, nog duidelijk zijn te onderkennen. De breedte (lengte) van de vlaggen moet ten minste gelijk zijn aan de hoogte en mag die hoogte niet meer dan met de helft overschrijden.

Tweekleurige vlaggen moeten horizontaal verdeeld en de onderste helft wit, de bovenste rood, of bij gebruik van blauw-witte vlaggen, blauw zijn.

De vlaggen moeten aan schuins of horizontaal aangebrachte stokken of lijnen gevoerd worden of gedeeltelijk op een raam gespannen zijn.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- of andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teckens aangeduide plaatsen, waar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het verboden het anker te laten vallen of daarmede over den bodem te sleepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiers-stoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation, dan geeft zij

daartoe het sein door bij dag een rood-witte vlag van tenminste 50 cM. hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hijschen. De schipper van eene roeiboot, die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag eene dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers welken de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden, moeten op het bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de stoombootdirectie, die het aangaat.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen of van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoomboothoofd aankomen, dan mag de schipper der stroomopwaartsvarende stoomboot de stroomafwaartsvarende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, dan heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varend schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartuig meer dan 6 M. breed is, op eene hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartuig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschijnend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartuig, zoodat zij licht werpt in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achterlijker dan dwars van het vaartuig en eene zoodanige lichtsterkte bezit, dat zij bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 K.M. zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars;

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder *b* en *c* genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hiervoren onder 1°. genoemde lichten, nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte en ter zelfder plaatse als het onder 1°. *a* genoemde voeren, en wel niet minder dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden verscheidene met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepen van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleepbooten de in de vorige alinea voorgeschreven lichten voeren.

3°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede (vgl. § 10, 5°.) zoodanig, dat het voor het eerstgenoemde voorgeschreven zijlicht door het gesleepte vaartuig

bedekt zou worden, dan moet het zijlicht aan de buitenzijde van het laatstgenoemde worden aangebracht.

4°. De aan den kabel of ketting varende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw moeten des nachts aan den top van den mast of boven aan den schoorsteen drie boven elkander aangebrachte roode lichten voeren.

5°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

6°. Elk vaartuig van een ladingsvermogen van 15.000 K.G. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn.

De op zichzelf zonder eigen beweegkracht stroomafwaartsvarende schepen van een ladingsvermogen van 50.000 K.G. (1000 centenaars) of meer, moeten des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15.000 K.G. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

7°. Het is den vaartuigen op sleeptouw in een sleeptrein des nachts geoorloofd, op den boeg van het schip eene brandende lantaarn met ruiten van mat wit glas te voeren, die niet verder dan het schip zelf licht verspreidt en naar voren, zoomede naar stuurboord en bakboord, volkomen bedekt is.

8°. Schepen zonder eigen beweegkracht, die zonder behulp van zeilen stroomaf drijven, alsmede sleeptreinen mogen des nachts slechts varen bij maan- of sterrelicht. Indien de lucht gedurende de vaart betrekt, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

9°. Gedurende de vaart is het bezigen van electrische booglichten en schijnlichten zoowel als van elk electrisch licht in de toplantaarns verboden.

10°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende

schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen die zonder eigen beweegkracht op zichzelf varen, moet onafgebroken met den scheepsroeper worden gepraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, dan moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

11°. Vlotten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur voor zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de duisternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van ten minste 2 M. en ten hoogste 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van ten minste 4 M.

Bij mist, sneeuwjacht, storm, drijfijs en ijsgang mogen vlotten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften bij hoogen waterstand.

§ 22. 1°. Op het gedeelte der rivier boven Lauterburg is de stoomvaart verboden bij een waterstand, hooger dan 5 M. boven het nulpunt van de peilschaal te Straatsburg (boven de Rijnbrug). Tusschen Lauterburg en Maxau mogen de stoombooten niet varen, wanneer de waterstand van 7 M. aan de peilschaal te Maxau (merk III volgens punt 2° en 4°). bereikt of overschreden is.

2°. Op het gedeelte der rivier beneden Maxau zijn voor de vaart met stoombooten van een van de hierna te noemen aanlegplaatsen tot de naastvolgende, namelijk: Maxau, Spiers, Ludwigshafen, Mannheim, Mainz, Biebrich, Bingen, Coblentz, Keulen, Dusseldorp, Ruhrort, Wezel, Emmerik, Nijmegen, Tiel, Bommel, Arnhem en Vreeswijk, met inachtneming van de daar ter plaatse aangebrachte merken I, II en III (zie onder 4°.) bij hoogere waterstanden de volgende beperkingen toepasselijk:

a. bij een waterstand, die merk I bereikt of te boven gaat, moeten de stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomafwaarts het midden der rivier houden, en bij de

vaart stroomopwaarts ten minste op een afstand van 80 M. van den gewonen oeverrand verwijderd blijven. Wanneer het gedurende de vaart of om aan te leggen noodig wordt den oever nader te komen, moeten zij hare kracht verminderen.

De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn niet aan deze voorschriften onderworpen;

b. bij een waterstand, die merk II bereikt of te boven gaat, mogen de stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw des nachts in het geheel niet, bij dag echter, voor zoover zij niet aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varen, alleen in het midden der rivier en, als zij stroomafwaarts varen, met geen grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van het schip noodzakelijk is. Zij mogen de stations naderen, wanneer de dienst het vereischt en daarbij aanleggen, mits zij hare kracht verminderen.

c. bij een waterstand, die merk III bereikt of te boven gaat, mogen de stoomschepen niet varen, behalve om van den eenen oever naar den anderen over te zetten.

3°. Op de riviervakken beneden Bommel en beneden Vreeswijk zijn voor de vaart met stoombooten bij hoogere waterstanden de bovengenoemde beperkingen toepasselijk, wanneer merk III te Bommel en de merken I, II en III te Vreeswijk bereikt zijn.

4°. Voor de merken I, II en III zijn de volgende hoogten vastgesteld aan de peilschaal te:

	I.	II.	III.
Maxau	6.00 M.	6.50 M.	7.00 M.
Spiers	6.30 „	7.00 „	7.60 „
Ludwigshafen . .	6.40 „	7.40 „	8.00 „
Mannheim . . .	6.40 „	7.40 „	8.00 „
Mainz	2.75 „	3.50 „	4.75 „
Biebrich	3.55 „	4.30 „	5.55 „
Bingen	3.20 „	4.00 „	5.30 „
Coblentz. . . .	5.00 „	6.25 „	7.20 „
Keulen	5.50 „	6.90 „	7.80 „
Dusseldorp . . .	5.10 „	6.70 „	7.50 „
Ruhrort	5.30 „	6.90 „	7.60 „
Emmerik .	5.00 „	6.30 „	6.70 „

Nijmegen . . .	11.14 M.	12.14 M.	12.74 M.	boven het
Tiel	—	—	9.07 "	herziene
Bommel	—	—	6.75 "	Amster-
Arnhem	10.67 "	11.67 "	12.47 "	damsche
Vreeswijk . . .	4.13 "	4.81 "	5.28 "	peil.

5°. Vlotten mogen niet vertrekken, wanneer de waterstand van den Rijn aan de peilschaal, die het meest nabij de ligplaats gelegen is, bij wassend water reeds de hierna te melden hoogte bereikt heeft en bij vallend water nog niet tot de hierna te melden hoogte gedaald is en wel aan:

de peilschaal te:	bij wassend water	bij vallend water	
Huningen	3.9 M.	4.2 M.	
Breisach (linker oever) . . .	3.4 "	3.7 "	
Schönau	3.8 "	4.1 "	
Gerstheim	3.7 "	4.0 "	
Straatsburg	4.5 "	4.8 "	
Selz	4.8 "	5.1 "	
Maxau-Maximiliansau . . .	5.3 "	5.6 "	
Spiers.	5.5 "	5.8 "	
Mannheim-Ludwigshafen . .	5.8 "	6.1 "	
Mainz	3.0 "	3.2 "	
Rüdesheim	3.6 "	3.9 "	
Coblentz	4.1 "	4.4 "	
Keulen	4.7 "	5.0 "	
Dusseldorp	4.4 "	4.7 "	
Ruhrort	4.6 "	5.1 "	
Wezel.	4.1 "	4.7 "	
Emmerik.	4.4 "	5.0 "	
Nijmegen	10.64 "	11.14 "	boven het herziene Amsterdamsche peil.
Arnhem	10.17 "	10.67 "	

Wanneer op een van de hierboven genoemde plaatsen een waterstand is ingetreden, waarbij de afvaart der vlotten niet zou zijn vergund, dan moeten de vlotten welke te dier plaatse aankomen, op de naaste geschikte ligplaats bijleggen.

8. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 23. 1°. Is een schip of een vlot in de rivier vastgevaren of gezonken, dan moet de schipper of de vlotvoerder op eene stroom-

opwaarts op een afstand van ten minste één uur gaans gelegen geschikte plaats aan den Rijn, en, ingeval binnen dien afstand een bevaarbare bijrivier daarin uitmondt, ook aan die bijrivier een waarschuwingpost opstellen, die de andere schippers en vlotvoerders toeroept, dat en waar een schip of vlot vastzit of gezonken is.

Deze waarschuwer moet op zijn post zoolang blijven, totdat hij bericht heeft gekregen, dat bedoeld vaartuig of vlot weder vlot is of dat op de onder 4°. bedoelde kennisgeving eene openbare bekendmaking gevolgd is.

2°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vast zit of gezonken is, mogen stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomopwaarts niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart stroomafwaarts moeten zij zoo lang mogelijk met gestopte machine voorbijdrijven.

3°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot, dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helder schijnend onderhouden worden. De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vlotten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee bovenbedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden.

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het ter zijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgeschreven lantaarns:

boven het Spijksche veer witte vlaggen, ten minste 0.50 M. hoog en 0 75 M. lang;

beneden het Spijksche veer zwarte bollen van ten minste 0.50 M. middellijn.

4°. De schipper of vlotvoerder is daarenboven verplicht, onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabijgelegen gemeente, dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen anderen weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied, op de onder 3°. voorgeschreven wijze op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

5°. De bevoegde autoriteiten kunnen het opruimen van schepen, vlotten en andere voorwerpen, welke gezonken, gestrand of aan den grond geraakt zijn, bevelen wanneer deze naar hun oordeel voor de scheepvaart hinderlijk of gevaarlijk zijn, onverminderd de aanspraak op vergoeding van de hiertoe gevorderde kosten.

Het opruimen heeft onmiddellijk plaats, wanneer dit naar het oordeel van de bevoegde autoriteiten geen uitstel kan lijden of wanneer de belanghebbenden dit weigeren of niet aan te treffen zijn. In andere gevallen wordt aan de belanghebbenden een gepaste termijn gesteld; geschiedt binnen dien termijn het opruimen niet of niet volledig, dan wordt dit vanwege den Staat uitgevoerd. De verder strekkende bevoegdheden, die aan de betreffende autoriteiten, volgens de wetten van het land toekomen, worden door de voorafgaande bepalingen niet aangetast.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen, molens en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

9. Bijzondere voorschriften voor de sleepvaart met stoombooten tusschen Keulen en Mannheim bij lagen waterstand.

§ 24. De uitoefening van de sleepvaart met stoombooten des nachts is geheel verboden:

a. tusschen Keulen en St. Goar, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Keulen 1.30 M. of daar beneden bedraagt;

b. tusschen St. Goar en Mainz, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Mainz 1 M. of daar beneden bedraagt;

c. tusschen Mainz en Mannheim, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Mainz 0.70 M. of daar beneden bedraagt.

10. Bijzondere voorschriften betreffende het sleepen op het riviervak tusschen Bingen en St. Goar.

§ 25. 1°. Op het riviervak tusschen Bingen en St. Goar mag een schip niet aan de raderkast eener stoomboot worden bevestigd. Hiervan uitgezonderd zijn slechts zulke gevallen waarin beschadigde vaartuigen niet op eene andere wijze kunnen weggevoerd worden.

2°. Op dit riviervak mogen stroomopwaartsvarende stoombooten niet meer dan drie vaartuigen sleepen, die in eene rij achter elkander moeten gehouden worden, en stroomafwaartsvarende niet meer dan vier schepen, twee aan twee naast elkander gekoppeld.

11. Bijzondere voorschriften betreffende het sleepen op het riviervak tusschen Straatsburg en Sondernheim.

§ 26. Op het riviervak tusschen Straatsburg en Sondernheim mogen stroomafvarende sleeptreinen in niet meer dan twee slepen, elk van twee vaartuigen naast elkaar, gevoerd worden.

Geladen vaartuigen moeten steeds in den eersten sleep worden gevoerd; evenzoo van de ongeladene telkens de grootste. Bevinden zich twee geladen vaartuigen op sleep, dan mag in tweeden sleep geen verder, zij het ook leeg, vaartuig gevoerd worden.

Naast elkander gekoppelde vaartuigen moeten ten naastenbij van dezelfde grootte zijn; evenwel mogen naast een groot vaartuig twee kleinere vaartuigen achter elkander gekoppeld worden, wanneer zij te zamen ongeveer even lang zijn als het eerste. De beide achter elkander gekoppelde kleinere vaartuigen gelden dan voor de toepassing van het eerste lid als één vaartuig.

Elk der gekoppelde vaartuigen — in het laatstgenoemde geval het voorste der kleinere vaartuigen — moet afzonderlijk aan de sleepboot of aan de vaartuigen van den eersten sleep zoodanig zijn vastgemaakt, dat al de gesleepte vaartuigen in het kielwater van de sleepboot kunnen varen.

Met de sleepboot mag zijwaarts geen vaartuig gekoppeld worden.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 27. 1°. Wanneer schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat eenerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheep-

vaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vlotten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in de regel niet als ligplaats gebezigd worden.

Wanneer ankers — boeg- of zijankers — in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen, dan moet de plaats daarvan door lichtblauwe drijftonnen worden aangewezen. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerken en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vlotten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, of in zooverre boegankers door hunne ligging ten opzichte van den scheepsromp voor andere voorbijvarende schepen gevaar kunnen opleveren, van zonsondergang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Buiten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts een enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de bijrivieren, kanalen en havens van den Rijn, in de vaarwegen dwars over de rivier van gierveren en van alle langs een dwarskabel zich bewegende veerponten, in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, alsook in de vaarwegen door de schipbruggen mogen schepen en vlotten zich niet ophouden noch bijleggen. Ook mogen schepen en vlotten boven- of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze uitsteken.

Schepen en vlotten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schuitenveren aanleggen, moeten zoo ver van den oever verwijderd blijven, dat de veerschuiten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden

geluid, van uit andere vaartuigen en vlotten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle buiten de havens op de open rivier gelegen schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanige lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vlotten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, ten minste 4 M. hoog, op eene hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van ten minste 2 M., ten hoogste 4 M., naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vlotten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vlotten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, dan moeten zij voor en achter hunne ligplaats eene roode ton leggen. Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dan moeten zij aan dien kant langs welken schepen en vlotten het best kunnen voorbijvaren, een rood-witte vlag uitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen.

§ 28. Voor badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vastliggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledigen waarborg tegen het afdrijven biedende; geschiedt die bevestiging

door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak waarop deze inrichtingen drijven aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 29. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, mooten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoover van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stilliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten voorzien zijn van volledige jaaglijnleiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onder weg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, om de bindbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig uit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke inrichtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de uitoefening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Begrip van nacht.

§ 30. In de voorschriften betreffende het voeren van lichten en het geven van andere seinen (§ 4, 4°. en 13°., § 7, 1°., § 8, 2°., § 15, 4°., § 16, 2°. en 3°., § 17, 2°., § 18, 2°., 3°. en 4°., § 20, 1°.,

§ 21, 1°. tot 7°., § 23, 3°., § 27, 4°.) moet onder „nacht" verstaan worden de plaatselijke kalendertijd van zonsondergang tot zonsopgang.

In de voorschriften betreffende de vaart (§ 4, 9°., § 15, 3°., § 21, 8°., § 22, 2. *b* § 24) moet onder „nacht" verstaan worden de tijd van het invallen der duisternis af (op zijn laatst een uur na zonsondergang) tot het aanbreken van den dag (op zijn vroegst een uur voor zonsopgang).

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 31. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengteas boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *bovenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in Latijnsche letters van ten minste 30 cM. hoogte en 5 cM. breedte, moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

2°. De breedte van de vlotten die *den Rijn* bevaren mag niet te boven gaan op het riviervak:

van Bazel tot Kehl	6 M.;
„ Kehl tot Steinmauern (mond van den Murg) .	17 „
„ Steinmauern tot Germersheim	27 „
„ Germersheim tot Mannheim	36 „
beneden Mannheim	63 „

Bovendien is de lengte der vlotten beperkt voor het riviervak:

van Bazel tot Kehl	tot 27 M.;
„ Kehl tot Steinmauern	„ 90 „

3°. Aan de zijkanten van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. hinderlijke voorwerpen uitsteken.

4°. Bij waterstanden van 1 M. en lager aan de peilschaal te Mainz is voor het vak Rüdesheim—St. Goar de breedte der vlotten beperkt tot 56 M.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 32. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met ten minste één man voor elke 25 kubiek meter hard hout en met ten minste één man voor

elke 50 kubiek meter zacht hout. Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, esschen-, kersen-, peren-, appel- en kornoeljehout; als *zacht* daarentegen populieren-, elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkehout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Beneden Wezel mag de hierboven onder 1°. bepaalde verplichte bemanning met een derde worden verminderd.

3°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

4°. Vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het matericel vermeld in de bijlage.

5°. Ter bepaling van het in de vlotverklaring (art. 25 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868) op te geven gewicht van de vlotten, wordt de kubieke meter hard hout (vergelijk 1°.) tegen 750 K.G. (15 centenaars) en de kubieke meter zacht hout (vergelijk 1°.) tegen 550 K.G. (11 centenaars) berekend.

3. Uitzonderingsbepalingen betreffende de bemanning en de uitrusting van de vlotten boven *Mainz*.

§ 33. De bepalingen in § 32 zijn niet van toepassing op de uitoefening van de vlotvaart op het riviervak boven Mannheim. Zij treden voor vlotten, welke van dit riviervak komende Mannheim voorbijvaren, zoodanig in werking, dat Mannheim als punt van afvaart voor deze vlotten wordt beschouwd.

Daarentegen wordt voorgeschreven:

1°. Op het riviervak van Kehl tot Steinmauern moeten op vlotten met eene bemanning tot 12 man één kabel, op grootere vlotten twee kabels, elk van ten minste 40 M. lengte, op het riviervak van Steinmauern tot Mannheim op elk vlot een groote kabel van 160 tot 180 M. lengte en een hulpkabel van 15 tot 20 M. lengte aanwezig zijn.

2°. Op het riviervak tusschen Kehl en Steinmauern moet elk vlot ten minste met één man per 15 kubiek meter inhoud van de aangekoppelde houtmassa bemand zijn.

3°. Op het riviervak van Steinmauern tot Germersheim moet de bemanning van de vlotten ten minste bestaan:

a bij vlotten van onbezaagd hout:

van lichtere houtsoorten uit één man voor elke 15 kubiek meter inhoud;

van zware houtsoorten uit één man voor elke 20 kubiek meter inhoud;

b. bij vlotten van bezaagd hout:

tot 180 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 20 kubiek meter inhoud;

van 180 tot 300 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 25 kubiek meter inhoud;

van meer dan 300 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 30 kubiek meter inhoud.

4°. Op het riviervak van Germersheim tot Mannheim mag deze bemanning overal met een vierde verminderd worden.

5°. Op het riviervak boven Mannheim moeten de kleine vlotten, die tot 30 M. lang, 4.5 M. breed en stevig gebouwd zijn, met ten minste drie man, de vlotvoerder daaronder begrepen, bemand zijn.

Op het riviervak tusschen Mannheim en Mainz behoeven vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. niet meer dan 10 man bedraagt, dan niet voorzien te zijn van de in de bijlage van § 32, 4°. voorgeschreven ankerschuitjes en ankers, wanneer hunne bemanning ten minste het dubbel van de volgens § 32, 1°. gevorderde bedraagt en de vlotvoerder kan bewijzen, dat hem voor alle door te varen bruggen het voorgeschreven aantal ankerschuitjes en ankers tegemoet zal gezonden worden.

4. Voorschriften voor gesleepte vlotten.

§ 34. Voor vlotten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is op het riviervak tusschen Mannheim en Bingen de helft, van Bingen tot St. Goar drie vierden en van St. Goar tot Wezel twee derden, beneden Wezel een derde der verplichte bemanning volgens § 32, 1°. voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

5. Waarschuwers van de vlotten.

§ 35. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, om hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje met een waarschuwer. Het schuitje

moet ten minste $\frac{3}{4}$ uur en ten hoogste $1\frac{1}{2}$ uur voor het vlot uitvaren. Het mag niet aan een stroomafwaartsvarend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen beweegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingsschuitje eene vlag voeren bestaande uit zestien ruiten, afwisselend rood en wit, in de overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. De vlotvoerder moet in de vlotverklaring den naam van den schipper van het schuitje aanteekenen of dien aan de politie van de eerste haven, waar het vlot aankomt, ter vermelding in de vlotverklaring opgeven.

4°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorvaren, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

5°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt:

a. op het riviervak boven Mannheim voor vlotten, welke tot 30 M. lang, 4.5 M. breed en stevig gebouwd zijn;

b. op de riviervakken beneden Mannheim voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

6. Vervanging van den waarschuwer door electrische aankondiging op het riviervak van *Kehl* tot *Steinmauern*.

§ 36. 1°. Op het gedeelte van den Rijn tusschen Kehl en Steinmauern zijn de vlotvoerders ontheven van de verplichting, om een waarschuwingsschuitje vooruit te zenden, wanneer zij tot waarschuwing der vlotten van de aldaar langs den Rijn aangebrachte electrische seininrichting gebruik maken.

Zoodra de aanstaande komst van een vlot aan een van de schipbruggen bij Freistett—Offendorf, Greffern—Drusenheim of Plittersdorf—Selz door de telegraaf is aangekondigd, wordt op de schipbrug nabij den rechter oever de in § 35 voorgeschreven waarschuwingsvlag geheschen en eerst wanneer het vlot door de brug gevaren is weder ingehaald.

Onder gelijk voorbehoud kan bij mogelijke uitbreiding van de bovengenoemde seininrichting van Plittersdorf Rijnafwaarts ook hier het waarschuwen van de vlotten door middel van de telegraaf geschieden.

2°. Wanneer de vlotvoerders geen gebruik van de seininrichting willen maken, of wel bij mogelijke storing in de geleiding daarvan, moet het waarschuwen op de in § 35 bepaalde wijze geschieden. Echter is het aan de vlotvoerders toegestaan, om zich, in plaats van eene schuit van een zoogenaamd vaarvlotje, uit boomstammen of planken bestaande, voor de waarschuwing te bedienen.

7. Onderzoek van de vlotten.

§ 37. 1°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning meer dan 4 man bedraagt, worden, voor hun vertrek en, wanneer zij op eene zijrivier gebouwd zijn, voor dat zij de reis op den Rijn voortzetten, aan een onderzoek onderworpen, hetwelk loopt over hunne samenstelling en de hechtheid hunner verbindingen, zoomede over de aanwezigheid van de voorgeschreven bemanning en van het overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 32, 4°. gevorderde uitrustingsmaterieel.

Deze bepaling is niet van toepassing op vlotten, welke, uit de Main komende, gebracht worden in de vlothaven te Mainz of te Schierstein.

2°. Het onderzoek geschiedt door de hiermede belaste ambtenaren of door deskundigen, die voor dit doel beëedigd zijn.

3°. De vlotvoerder moet voor het vertrek van het vlot het onderzoek daarvan aanvragen bij de bevoegde autoriteit. Laatstgenoemde moet er voor zorgen, dat het onderzoek zoo spoedig mogelijk, en in elk geval binnen de op de ontvangst der aanvraag volgende eerste 24 uren geschiedt.

4°. De plaatsen, waar het onderzoek kan geschieden, de personen, die daarmede zijn belast en de autoriteiten, bij wie het moet worden aangevraagd, worden openlijk bekend gemaakt.

5°. Vlotten, die op plaatsen gebouwd worden, waar het voorgeschreven onderzoek niet kan plaats hebben, moeten op de stroomafwaarts meest nabij gelegen plaats, die voor het onderzoek van vlotten is aangewezen, aan het onderzoek worden onderworpen.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn niet van toepassing op de vlotvaart op het riviervak boven Mannheim.

De brugwachters zijn bevoegd tot het uitoefenen van toezicht op de naleving van de in § 31, 2°. en 3°., en § 33 voor het riviervak boven Mannheim gegeven voorschriften.

7°. Voor vlotten, welke van boven komende Mannheim voorbijvaren, treden de bepalingen van 1°. tot 5°. zoodanig in werking, dat Mannheim als punt van afvaart wordt beschouwd.

8. Aanteekening op de vlotverklaring.

§ 38. Geeft het onderzoek geen aanleiding tot aanmerkingen, dan wordt de uitslag door de met het onderzoek belaste personen op de door den vlotvoerder met zich te voeren vlotverklaring aangeteekend. Aan vlotvoerders, op wier vlotverklaring zoodanige aanteekening ontbreekt, wordt de afvaart niet toegestaan.

9. Veranderingen in den toestand van het vlot.

§ 39. De bepalingen van de §§ 37 en 38 zijn mede van toepassing voor het geval, dat een vlot gedurende de reis:

a. eene vergrooting ondergaat, die overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 32, 4°. vermeerdering van het voorhanden zijnde uitrustings-materieel vereischt; of

b. verkleind wordt en de vlotvoerder dientengevolge eene vermindering in het voorhanden zijnde uitrustings-materieel wil brengen.

Geschieden deze veranderingen van het vlot op eene plaats, waar het onderzoek niet kan plaats hebben, dan moet dit door den vlotvoerder dadelijk bij zijne aankomst op de naaste voor het onderzoek van vlotten aangewezen plaats aan de bevoegde autoriteiten worden aangevraagd.

10. Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 40. De autoriteiten der scheepvaart- en havenpolitie, de brugwachters en alle ambtenaren belast met het politietoezicht over de rivier, zijn bevoegd om zich er van te overtuigen, dat de volgens de §§ 32 tot 34 gevorderde bemanning en het uitrustings-materieel op het vlot aanwezig zijn, en om indien de bemanning of de uitrusting der vlotten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig zijn, te bevelen dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen. De reis mag alsdan eerst na het aanvullen van de bemanning, en zoo ook van uitrusting voortgezet worden.

II. Vrijdom van rechten.

§ 41. Voor het overeenkomstig de §§ 37, 39 en 40 te verrichten onderzoek is geen recht verschuldigd.

Posten van waarschuwers.

§ 42. Voor de veiligheid der vaart zijn op het riviervak van Bingen tot beneden Bonn posten van waarschuwers gevestigd op de volgende plaatsen:

1°. in het Bingerloch op den Muizentoren;
2°. aan de Wirbellay;
3°. bij Oberwesel, beneden den Ossentoren;
4°. tegenover Kammereck op den rechter oever;
5°. bij de Loreley;
6°. boven St. Goar aan de Bank;
7°. bij een waterstand beneden 3.2 M. aan de peilschaal te Coblenz voor den Engersgrund bij St. Sebastian Engers;
8°. bij een waterstand beneden 3.5 M. aan de peilschaal te Bonn voor de Rheindorfer Kehle boven de voormalige uitmonding van de Sieg.

De posten van waarschuwers op die plaatsen zijn verplicht, om het naderen van alle stroomafwaarts varende vaartuigen te seinen door het hijschen van de vlag, en wel op de volgende wijze.

a. als een afzonderlijk schip stroomafwaarts komt, door het hijschen van de *roode*;

b. als een sleeptrein stroomafwaarts vaart, door het hijschen van de *witte*;

c. als een vlot komt afdrijven, door het hijschen van de *roode* en van de *witte* vlag;

d. in de plaats van vlaggen komen voor het tweede vaarwater bij het Bingerloch korven van dezelfde kleur.

Door elk van deze seinen wordt tevens aangetoond, dat de vaart stroomafwaarts vrij is, terwijl het niet geven van een sein aanduidt, dat de vaart stroomopwaarts vrij is.

Is het vaarwater in het Bingerloch versperd, dan wordt een rood en wit gestreepte korf op den top van den Muizentoren geplaatst en daarmede aangetoond, dat de vlaggenseinen voor het tweede vaarwater gelden.

Voordat een schip van af Bingen stroomafwaarts vaart, moet de schipper tien minuten te voren van zijn voornemen aan den waarschuwer van den post op den Muizentoren kennis geven door een witte vlag op halven mast te hijschen. Hij mag eerst dan afvaren, wanneer daartoe het vereischte sein van af den Muizentoren is gegeven.

Behalve de genoemde vaste posten van waarschuwers is er voor de stroomopwaarts varende sleeptreinen nog een afzonderlijke waarschuwer tusschen St. Goar en Kammereck aanwezig. Deze gaat voor den sleeptrein uit en geeft, wanneer vaartuigen stroomafwaarts komen, aan den bestuurder van den sleeptrein het noodige sein met de roode vlag.

Overigens zijn voor de diensten der waarschuwers de rechten volgens afzonderlijk vastgestelde en ter openbare kennis gebrachte tarieven door de daarbij betrokken schipperij verschuldigd.

Bevaren van afgescheiden en tot verlanding bestemde gedeelten van de rivier en afsnijdingen van den Rijn.

§ 43. 1°. Het bevaren van afgescheiden en tot verlanding bestemde, door bakens op voldoende wijze aangeduide gedeelten van de rivier is aan alle vlotten en vaartuigen met uitzondering van schuitjes verboden.

2°. Afsnijdingen van den Rijn mogen eerst dan bevaren worden, wanneer de scheepvaart door die afsnijding van de zijde der bevoegde autoriteiten door middel van openbare bekendmaking voor opengesteld is verklaard.

Verbod om andere dan de in dit reglement van politie genoemde seinlichten te voeren.

§ 44. Het voeren van andere dan de in dit reglement van politie voorgeschreven of vergunde seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bijzondere gevallen krachtens regeerings-verordeningen moeten worden getoond.

Verplichting der schippers en vlotvoerders, om een exemplaar van dit reglement van politie bij zich te hebben.

§ 45. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet gedurende de uitoefening van zijn beroep een exemplaar van dit reglement van politie bij zich hebben en het aan de ambtenaren der politie, der invoerrechten der havens en van den waterstaat op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 46. Handelingen in strijd met de bepalingen gegeven in de § § 1 tot 45 van het onderwerpelijk reglement van politie worden overeenkomstig artikel 32 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 gestraft.

Bijlage van § 32, 4°. van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn.

Omschrijving van het vereischte uitrustingsmaterieel.

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten.	Kleine ankerschuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot 9 man	—	1	—	2	2	—
10 " 13 "	—	1	1	1	3	—
14 " 25 "	—	2	1	1	4	—
26 " 35 "	2	1	2	2	6	1
36 " 40 "	3	1	2	3	7	1
41 " 45 "	3	1	3	3	8	1
46 " 50 "	3	2	3	3	9	1
51 " 60 "	4	2	3	3	10	2
61 " 70 "	4	2	4	3	11	2
71 " 80 "	4	2	4	4	12	3
81 " 90 "	5	2	5	4	13	3
91 " 100 "	5	2	5	4	14	3
101 " 110 "	6	2	6	5	16	4
111 " 120 "	6	2	6	5	18	4
121 " 130 "	7	2	7	5	20	4
131 " 140 "	7	2	7	5	22	5
141 " 150 "	7	2	8	5	24	5
151 " 160 "	8	2	8	5	26	5
161 " 170 "	8	2	8	5	28	7
171 " 180 "	8	2	8	5	30	7
181 " 190 "	9	3	9	6	32	8

AANMERKINGEN.

1°. Onder *groote* ankerschuiten worden schuiten van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 K.G. (50 tot 60 centenaars), onder *kleine* ankerschuiten die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750 K.G. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. niet meer dan 7 man bedraagt, mogen in plaats van de kleine ankerschuiten een schuitje hebben, zoogenaamde »drieplanker« van 8 M. lengte en van 1 tot 1,4 M. breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in de in bovenstaande omschrijving aangegeven schuiten begrepen.

Bij beschikking van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken van 2/18 September 1905, n°. 195, afdeeling Waterstaat en n°. 11267, 2e afdeeling, is de toelichting tot de seinen, in dit reglement voorgeschreven, nader vastgesteld.

KON. BESLUIT *van* 14 *April* 1905, *n°.* 42, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Stad-Hardenberg en Ambt-Hardenberg, die op grond van de wet van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 152), *onteigend moeten worden voor de voortzetting van de verbetering der rivier de Vecht in Overijssel.*

KON. BESLUIT *van* 25 *April* 1905 (*Staatsblad n°.* 130), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de brug over de Oude Maas bij Spijkenisse.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 September 1904, La. A. A., Afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 1 November 1904, n°. 15);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 15 April 1905, n°. 213, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen het navolgende:

BIJZONDER REGLEMENT van Politie voor de brug over de Oude Maas bij Spijkenisse.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op de brug over de Oude Maas, met de daarbij behoorende beveiligings- en oeverwerken en

op de toegangswegen of -banen aan weerszijden van de brug tot de dorpsstraat te Hoogvliet eenerzijds en den Molendijk bij Spijkenisse anderzijds, met de daarbij behoorende kunstwerken, bermslooten, bermen en andere gronden.

2. Onder brugwachter worden in dit reglement mede verstaan zij, die den brugwachter vervangen.

§ 2. *Bepalingen voor de scheepvaart door de brug.*

3. De vaart door de openingen der beide vaste bruggen naast de draaibrug is steeds geoorloofd, mits de zekerheid bestaat, dat voldoende hoogte aanwezig is om vrij onder de bruggen door te varen.

De hoogte van de onderkanten der hoofdliggers bedraagt bij de pijlers aan weerszijden van de draaibrug 6.72 M. boven N.A.P, regelmatig dalende tot het landhoofd aan de zijde van Spijkenisse en tot den oeverpijler, waar zij bedraagt 6.34 M. boven N.A.P., overeenkomende met 5.92 M. en 5.54 M. boven gewoon hoogwater.

4. De draaibrug wordt zoowel overdag als des nachts op verlangen der schippers geopend, tenzij een tramtrein zich op de brug bevindt of het brugpersoneel verwittigd is, dat zoodanige trein de brug zal moeten overgaan.

5. Des nachts wordt de stand van de draaibrug aangegeven door lantaarns, welke voor de aankomende vaartuigen bij gesloten stand van die brug één rood licht in het midden en bij geopenden stand van die brug voor de aan stuurboordzijde gelegen doorvaartopening twee groene lichten vertoonen en wel één links van die doorvaartopening en één rechts van die doorvaartopening.

Nachtseinen worden gegeven van een half uur na zonsondergang tot een half uur voor zonsopgang.

Voorts wordt, met uitbreiding en gedeeltelijke afwijking van artikel 15 van het algemeen reglement, het volgende bepaald:

1°. bij het naderen van de draaibrug moet de schipper de vaart van het vaartuig zoodanig verminderen, dat het desnoods op 150 M. vóór de brug kan stoppen.

2°. de schipper moet het vaartuig op dien afstand doen stoppen:

a. bij gesloten stand van de brug;

b. bij geopenden stand, indien de brugwachter dit beveelt, of het sein, bedoeld in artikel 15, tweede lid, van het algemeen reglement, op de brug geplaatst is;

c. indien door mist of andere oorzaken het geopend zijn der draaibrug of wel de seinen niet duidelijk zijn te zien, in welk geval

de schepen op den genoemden afstand moeten worden gehouden, totdat van den brugwachter vergunning tot doorvaren is verkregen.

De doorvaart moet geschieden door de aan stuurboordzijde van het vaartuig gelegen doorvaartopening van de draaibrug, tenzij de brugwachter bepaaldelijk voor eenig geval heeft gelast of toegestaan, dat van de andere doorvaartopening wordt gebruik gemaakt.

6. Het is verboden:

1°. in de doorvaartopeningen der draaibrug of op minder dan 150 M. aan weerszijden van de brug, in dezelfde richting een ander schip voorbij te varen;

2°. in de brugopeningen stil te houden.

7. Ingeval meer dan een schip aan de zelfde zijde voor de gesloten draaibrug aankomt, moeten de later aankomende op behoorlijken afstand achter de eerder aankomende blijven.

8. Nadat de brug geopend is, varen de wachtende schepen door naar volgorde van aankomst, met dien verstande, dat vaartuigen welke den wimpel voeren, rijksvaartuigen, vaartuigen welke in dienst zijn van den Staat en stoombooten tot vervoer van passagiers in geregelden dienst, op bepaalde uren varende, in de bovenstaande volgorde voor alle andere schepen worden doorgelaten.

9. Geen schip mag in het vaarwater binnen den afstand van 150 M. aan weerszijden van de brug ankeren of vastgemeerd liggen, tenzij met vergunning van den brugwachter.

10. Houtvlotten worden in de doorvaartopeningen van de draaibrug niet toegelaten, tenzij met vergunning van den brugwachter.

§ 3. *Bepalingen voor het verkeer over de brug en over de toegangswegen aan weerszijden daarvan.*

11. Bestuurders, geleiders of berijders van rij- of voertuigen, rijwielen of dieren, die elkander op de brug of op de toegangswegen ontmoeten, zijn gehouden met hunne rij- of voertuigen, rijwielen of dieren voldoende uit te wijken en wel naar rechts.

12. Ingeval van herstellingen aan de brug of in andere buitengewone gevallen kan de brug geheel of gedeeltelijk voor het verkeer worden afgesloten.

13. Het verkeer over de vaste overspanningen is geoorloofd:

a. voor voetgangers ten allen tijde, met dien verstande, dat indien de afsluitingen op de toegangswegen nabij de uiteinden van de brug gesloten zijn, uitsluitend de voetpaden mogen worden gebruikt;

b. voor ruiters, wielrijders, rij- en voertuigen en dieren te allen

tijde, tenzij de afsluitingen op de toegangswegen nabij de uiteinden van de brug gesloten zijn.

14. Het verkeer over de draaibrug is geoorloofd:

a. indien de afsluitingen bij die brug niet gesloten zijn;

b. indien en voorzooverre het verkeer over de vaste overspanningen niet verboden is.

15. De voetpaden mogen alleen door voetgangers worden gebruikt.

Het is aan onbevoegden verboden zonder vergunning van den brugwachter afsluitingen te openen of te verbreken.

16. Kudden rund- of ander vee, zich in tegengestelde richting bewegende, mogen zich niet gelijktijdig op de brug bevinden, tenzij het vee stuk voor stuk bij de hand geleid wordt.

In geen geval mogen meer dan zes paarden aaneengekoppeld of meer dan twaalf stuks hoornvee tegelijk over de brug geleid of vervoerd worden.

Het overvoeren moet altijd geschieden onder de hoede of het geleide van twee personen, waarvan één voor en één achter het vee behoort te gaan.

De drijvers of geleiders van groote kudden moeten zorgen, dat zoowel het terugblijvende als het overgevoerde vee onder behoorlijk toezicht zij.

Gevaarlijke dieren mogen nimmer anders dan aan de hand geleid en onder behoorlijke hoede over de brug gevoerd worden.

De geleiders zijn in het algemeen verplicht al de maatregelen te nemen, welke verder bij het vervoeren van kudden vee of van gevaarlijke dieren, ter voorkoming van onheilen, door den brugwachter worden noodig geacht en gelast.

§ 4. *Bepalingen ter instandhouding van de werken.*

17. Behoudens verkregen rechten is het verboden zonder vergunning van Onzen Minister: aan, op, over of onder de brug en de toegangswegen met daarbij behoorende kunstwerken, bodem- en oevervoorzieningen, bermslooten, bermen en andere gronden eenig werk uit te voeren.

In afwijking van voorgaande bepaling is het geoorloofd met vergunning van Onzen Commissaris een trap, stoep, voetpad, oprit, leuning of uitweg langs de toegangswegen te maken, te veranderen of op te ruimen, met inbegrip van de daartoe noodige werken in de bermsloot.

18. Het is verboden:

1°. het gebruik van de werken te belemmeren of te beletten;

2°. in de bodemvoorzieningen en oeverwerken bij de brug over de *Oude Maas* en bij de brug in den toegangsweg naar de zijde van *Hoogvliet* ankers te plaatsen;

3°. met haken, boomen of andere voorwerpen het hout, muur- of ijzerwerk van de brugwerken of beveiligingswerken aan te raken, met uitzondering van de daarvoor bestemde haalpennen;

4°. bij de doorvaart ankers of andere voorwerpen of scheepsdeelen buiten boord te hebben, welke de brugwerken of beveiligingswerken zouden kunnen beschadigen.

19. Behoudens verkregen rechten is het verboden, zonder vergunning van Onzen Commissaris:

1°. over de bij de brug behoorende gronden, welke geen openbare wegen zijn, met paarden en voertuigen te rijden. Dit verbod is niet toepasselijk op de paarden of voertuigen van de ambtenaren van den waterstaat of van den brugwachter;

2°. op de bermen van de toegangswegen en op de op die bermen gelegde stoomtrambaan met paarden of voertuigen te rijden of daarop vee te drijven;

3°. over tot de brug behoorende gronden te beschikken als opslagplaats of op andere wijze.

20. Tenzij daartoe bepaaldelijk bij voorwaarden van pachtcontracten vergunning is verleend, is het verboden zonder vergunning van Onzen Commissaris paarden of ander vee te weiden op gronden, behoorende tot de overbrugging; zonder begeleiding aangetroffen vee kan door den brugwachter worden verwijderd.

21. De schippers moeten zorgen, dat geen schade wordt toegebracht aan de vaartuigen, steigers, heien, bokken of andere werktuigen, gebezigd voor onderhoud, herstelling of vernieuwing der brugwerken of voor uitdieping der vaargeulen door de brugopeningen.

§ 5. *Bepalingen tot handhaving van dit reglement.*

22. De brugwachter is bevoegd tot de handelingen, in artikel 3 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) omschreven.

23. Met uitbreiding van artikel 90 van het algemeen reglement zijn allen, die de brug en de toegangswegen met daarbij behoorende kunstwerken als verkeersweg of op eenige andere wijze gebruiken, verplicht te gehoorzamen aan de bevelen, welke hun door de ambtenaren van den waterstaat en den brugwachter in het belang van de vaart, van het verkeer, of van de werken worden gegeven.

Van de bevelen der in het eerste lid genoemde ambtenaren is, onverminderd de verplichting om daaraan onmiddellijk te voldoen, hooger beroep op Onzen Commissaris.

24. Overtreding van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of het algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden de overtreding van artikel 5, derde lid, 2°.;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden de overtreding van de artikelen 5, laatste lid, 6, 9, 17 en 18, 1°. en 2°.;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden de overtreding van artikel 15, tweede lid;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden de overtreding van de artikelen 5, derde lid, 1°, 10, 18, 3°. en 4°, en 21;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden de overtreding van de artikelen 11, 13, 14, 15, eerste lid, 16, 19, 20 en 23, eerste lid.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 25 *April* 1905, *n°.* 112, *houdende wijziging van het besluit tot toekenning van abonnementen voor bureelkosten van de leden van het Korps ingenieurs van den Rijkswaterstaat.*

Bij dit besluit is, met ingang van 1 Mei 1905, de vergoeding voor bureelkosten voor den arrondissements-ingenieur van den Rijkswaterstaat te Vlissingen, in verband met het tijdelijk gebruik van een Rijksgebouw voor bureellokalen, tot wederopzegging bepaald op f 525 per jaar.

KON. BESLUIT *van* 2 *Mei* 1905 (*Staatsblad n°.* 131), *tot bekrachtiging van politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatie-producten in tankschepen op den Rijn.*

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 16 Maart 1905, La. F., Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken, ad interim, van 17 d. a. v. N°. 3491, 2de afdeeling;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare gewone zitting van 10 September 1904 vastgestelde politiebepalingen

op het vervoer van petrolem en hare distillatie-producten in tankschepen op den Rijn;

Den Raad van State gehoord, (advies van 11 April 1905, n°. 22);

Gelet op de nadere voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 April 1905, La. R., Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken van 27 April 1905, tweede Afdeeling, n°. 5244;

Gelet op de artikelen 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. te bekrachtigen de navolgende

POLITIEBEPALINGEN op het vervoer van petroleum en hare distillatie-producten in tankschepen op den Rijn.

Art. 1. Petroleum en hare distillatie-producten mogen in open toestand in tankschepen alleen dan vervoerd worden, wanneer hun soortelijk gewicht bij 17.5° Celsius meer dan 0.68 bedraagt.

2. Geen tank mag, met inbegrip van het gebogen deksel wanneer dit is aangebracht, of van eenige andere ruimte voor het uitzetten, tot meer dan 98 percent van zijn inhoud gevuld worden.

3. Op geladen tankschepen mag behalve in de benedenkajuiten (roef) geen vuur of open licht gebrand, en mag niet gerookt worden.

Bij het laden en lossen is het rooken, alsmede op de vaartuigen en in de nabijheid der ligplaats het branden van alle vuur en open licht, verboden.

Ook mogen op deze schepen noch ontplofbare stoffen, noch licht ontvlambare voorwerpen aanwezig zijn.

4. Het gebruik van krachtmachines is op geladen tankschepen niet geoorloofd.

5. De schoorsteenen der kombuizen moeten voortdurend van vonkenvangers voorzien zijn.

De waterdichte tusschenruimte, die zich tusschen de kajuiten en de aangrenzende tank bevindt, moet bij geladen vaartuigen steeds met water gevuld zijn.

6. Tankschepen moeten voorzien zijn van eene boven de waterlijn langs het geheele vaartuig loopende lichtblauwe streep van 30 c.M. breedte, bovendien, wanneer zij geladen zijn, bij dag eene blauwe vlag met eene groote witte F. (latijnsche drukletter) en bij

nacht eene blauwe lantaren voeren. Deze moeten ten minste 4 M. boven boord aan den mast of aan een staak bevestigd zijn.

7. Bij sleepkonvooien mag achter een geladen tankschip geen ander vaartuig worden aangehangen. De afstand tusschen sleepboot en tankschip moet minstens 50 M. bedragen.

8. Behoudens de voor de havens, laad-, los- en aanlegplaatsen geldende bijzondere voorschriften mogen op de rivier en aan de oevers tankschepen alleen op de door de bevoegde ambtenaren der politie aangewezen plaatsen gevuld en geledigd worden.

9. De voor geladen tankschepen geldende voorschriften moeten ook dan nog in acht genomen worden, wanneer hunne vloeibare lading weliswaar gelost is, doch hunne ruimen nog niet in die mate zijn gezuiverd en gelucht, dat er geene schadelijke gassen meer aanwezig zijn.

10. De schipper van een geladen tankschip moet het scheepspersoneel en allen, die bij het laden en lossen van het schip werkzaam zijn, op de lichtontvlambaarheid der lading en de ter beveiliging uitgevaardigde voorschriften opmerkzaam maken.

11. Overtredingen van vorenstaande bepalingen zijn onderworpen aan de in artikel 32 der herziene Rijnvaart-akte van 17 October 1868 voorgeschreven straf.

2°. te bepalen:

a. dat bij het in werking treden van de sub 1°. bedoelde politiebepalingen, de bij Koninklijk besluit van 25 Februari 1890 (Staatsblad n°. 28) bekrachtigde politiebepalingen op het bovengenoemde vervoer worden ingetrokken;

b. dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken enz.

KON. BESLUIT *van* 6 *Mei* 1905 (*Staatsblad n°.* 136), *tot nadere wijziging van het Kon. besluit van* 15 *October* 1885 (*Staatsblad n°.* 187), *houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, zooals het is gewijzigd bij de Kon. besluiten van* 10 *October* 1894 (*Staatsblad n°.* 162), 26 *September* 1896 (*Staatsblad n°.* 159) *en* 15 *Juni* 1900 (*Staatsblad n°.* 107).

KON. BESLUIT *van* 16 *Mei* 1905, *n°.* 37, *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Rotterdam, Hillegersberg, Schiebroek, Berkel, Pijnacker, Nootdorp, Stompwijk, Voorburg, 's-Gravenhage en Wassenaar, die op grond van de wet van* 27 *April* 1901 (*Staatsblad n°.* 77) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Rotterdam naar 's-Gravenhage en naar Scheveningen.*

KON. BESLUIT *van* 19 *Mei* 1905, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 28 *Maart* 1905, *n°.* 10, *tot wijziging van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 28 *Februari* 1896, *n°.* 32, *en gewijzigd bij Kon. besluit van* 10 *September* 1902, *n°.* 31.

Het reglement luidt thans als volgt:

REGLEMENT op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Door lage vervening wordt verstaan de ontgronding van het veen, waarvan de ondergrond is gelegen beneden den gemiddelden winterboezemstand van het provinciaal water, als merk van welken waterstand wordt aangenomen drie decimeter boven het nulpunt van de provinciale peilschaal te Leeuwarden, of waarvan de ondergrond lager ligt dan twee decimeter boven den waterstand in hooger gelegen boezems, waarop de gronden afwateren, en waarin het water door sluizen, duikers, stuwen of andere werken wordt opgehouden, als merk van welken waterstand wordt aangenomen het kanaalpeil op die sluizen aangegeven of door den provincialen waterstaat bepaald, of wel het zomerstuwpeil, waarop het water door duikers, stuwen of andere werken wordt opgehouden.

Art 2. 1. Geene lage verveningen mogen worden aangevangen of ondernomen dan na gevraagde en bekomen vergunning van Gedeputeerde Staten.

2. De ontgronding van niet in art. 1 begrepen veen, voor zoover deze niet in de veenpolders geschiedt, is vrijgelaten behoudens het bepaalde in de tweede alinea van art. 4.

Art. 3. 1. Aan de vervening van laagveen is verbonden de verplichting tot betaling van slik of turfgeld, naarmate dat veen wordt gebaggerd tot het maken van zoogenaamde baggerturf, of wordt gestoken tot het maken van steekturf. In bijzondere gevallen kan van die verplichting door Gedeputeerde Staten vrijstelling worden verleend.

2. Het door de betaling van slik- of turfgeld verkregen fonds is, behoudens het bepaalde in de artt. 10 en 59 van dit reglement, bestemd om de droogmaking of aanvulling en in cultuurbrenging van de uit- of afgeveende gronden te bevorderen.

Art. 4. 1. Geene lage verveningen mogen plaats hebben binnen den afstand van 400 meter van de zeedijken of van de Lindedijken tot aan de provinciale Friesche Lindesluis of binnen den afstand van 50 meter van de Lindedijken ten oosten van gemelde sluis of binnen den afstand van 50 meter van meren, poelen, groote wielen, groote scheepsvaarwaters en rivieren, of binnen den afstand van 50 meter van kunst-, spoor- of tramwegen, of binnen den afstand van 25 meter van buurt- of veldwegen, polderdijken, kanaaldijken of vaarten of binnen den afstand van 15 meter van stuwdijken, of eindelijk binnen den afstand van 10 meter van waterlossingen bij het Rijk, de provincie of waterschappen in onderhoud, of voorkomende op de staten van tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken, niet in onderhoud bij de provincie of het Rijk.

2. Bovendien mag geene vervening, die niet valt onder de omschrijving in art. 1, geschieden binnen den afstand van 25 meter van provinciale kanalen of daarmede in verband staande vaarten, wijken of waterlossingen, indien de ondergrond lager ligt dan het peil van dit kanaal, deze vaart, wijk of waterlossing.

3. De afstanden, in dit artikel genoemd, worden gemeten bij de wegen en dijken uit het midden van de kruin en bij de wateren uit de aangelegen oeverlijn, gerekend op zomer-, kanaal- of stuwpeil.

Art. 5. 1. In de over te laten strooken gronds nabij de dijken, wegen, wateren enz. mogen geene andere slooten worden gegraven dan voor de afwatering en afscheiding van eigendom volstrekt noodzakelijk zijn, tot geene meerdere breedte dan van 3 meter op en geene meerdere diepte dan 1 meter beneden zomer- of kanaalpeil.

2. Voor zooverre de hierboven vermelde strooken gronds binnen den bepaalden afstand reeds mochten zijn vergraven of weggespoeld, moeten zij, zooveel mogelijk, worden aangevuld met daartoe geschikte aarde.

3. Onder de vereischte voorzorgen en met inachtneming van de

plaatselijke omstandigheden, kan echter vergunning worden verleend tot het graven van de noodige uitvaarten, zoomede tot vervening binnen de bij art. 4 gemelde afstanden, indien de door die vervening ontstane diepten met geschikte specie kunnen worden aangevuld.

4. Bovendien kan vrijstelling worden verleend van de verbodsbepalingen om te vervenen binnen de bovenbedoelde afstanden, indien de gesteldheid van het terrein zulks toelaat.

5. Deze vergunningen en vrijstellingen, evenals die bij art. 3 bedoeld, worden, het gemeentebestuur en den provincialen waterstaat gehoord, verleend door Gedeputeerde Staten, die in de eerstvolgende vergadering der Staten mededeeling doen van hunne ter zake genomen besluiten.

Art. 6. Geene boven- of bonkaarde mag uit de veenderij worden vervoerd.

7. De eigenaren en verveners zijn, ten aanzien der vervening, gebonden aan zoodanige algemeene en bijzondere bepalingen, als buiten de voorschriften van dit reglement voor die verveningen zijn of zullen worden vastgesteld.

8. De aaneengelegen perceelen, waarvoor bij ééne beschikking vergunning tot vervening is verleend, worden beschouwd als ééne veenderij en gezamenlijk als zoodanig geregistreerd in een register, aan te houden door het bestuur der gemeente waarin deze perceelen zijn gelegen. Aaneengelegen perceelen, toebehoorende aan denzelfden eigenaar en begrepen in onderscheidene vergunningen, kunnen op last van Gedeputeerde Staten tot eene veenderij te zamen worden gevoegd.

Art. 9. 1. De betaalde slik- en turfgelden worden ten name van de kadastrale perceelen, waarvoor zij zijn betaald, ingeschreven in een register en belegd op de wijze, bij art. 42 bepaald.

2. Zij worden aan de eigenaren dier perceelen op hun verzoek, met uitzondering van het na te noemen waarborgfonds, uitgekeerd, zoodra aan Gedeputeerde Staten, na ingewonnen advies van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat en van het gemeentebestuur, zal zijn gebleken, dat de verveende kadastrale perceelen, waarvoor de aanvrage geschiedt, voldoende zijn drooggemaakt of aangevuld en tevens in cultuur zijn gebracht.

3. De wijken en vaarten mogen gezamenlijk niet meer dan $^1/_8$ van de geheele oppervlakte der veenderij of van het kadastrale perceel uitmaken.

4. Indien de drooggemaakte of aangevulde gronden lager gelegen

zijn, dan 3 decimeter boven zomerwaterpeil of 2 decimeter boven het kanaal- of zomerstuwpeil, in art. 1 bedoeld, zal een waarborgfonds, waarvan de renten bestemd zijn tot onderhoud van dijken en andere werken, worden teruggehouden. De grootte van dit fonds wordt door Gedeputeerde Staten, na den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat gehoord te hebben, bepaald. De renten worden jaarlijks aan den rechthebbende uitgekeerd, indien de dijken en andere werken behoorlijk in orde zijn.

Het kapitaal van het ingehouden waarborgfonds kan, na verloop van ten minste 10 jaren na de uitkeering van het slikgeld, door Gedeputeerde Staten aan de rechthebbenden worden uitgekeerd, wanneer naar de meening van Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat gehoord, voldoende grond aanwezig is voor de verwachting dat de in cultuur gebrachte gronden niet weer tot den toestand van veenplassen zullen terugkeeren.

5. Met afwijking van de bepalingen in het vorig lid, kunnen Gedeputeerde Staten aan de eigenaren van gronden, gelegen in een door de Provinciale Staten gereglementeerd waterschap waarvan de bedijking en bemaling, naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in voldoenden toestand zijn, uitkeering van slik- of turfgeld, zonder inhouding van een waarborgfonds toestaan, indien hun, na ingewonnen advies van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat en van het waterschapsbestuur, blijkt, dat de gronden tot voldoende hoogte boven het polderpeil zijn aangevuld en in cultuur gebracht.

Eveneens kunnen Gedeputeerde Staten een waarborgfonds dat vroeger wegens gronden, in een waterschap gelegen en aangemaakt, is ingehouden, uitkeeren.

6. De in het tweede lid bedoelde uitkeeringen zullen desverlangd termijnsgewijze kunnen plaats hebben, voor zoover aan Gedeputeerde Staten zal blijken, dat droogmaking en incultuurbrenging inderdaad het doel zijn van den ondernemer. Op diens verzoek bepalen Gedeputeerde Staten met het getal van de termijnen van uitkeering tevens het bedrag van elken termijn.

7. Ingeval van droogmaking door middel van bepoldering geschiedt, tenzij Gedeputeerde Staten hieromtrent andere bepalingen maken, de uitkeering in vier termijnen: de eerste termijn zal worden uitgekeerd binnen eene maand na voldoende gebleken bedijking, de tweede termijn eene maand na voldoende gebleken oprichting van kunstwerken, als molens, sluizen enz., de derde termijn binnen eene

maand na voldoende gebleken droogmaking en de vierde termijn na gebleken incultuurbrenging.

8. Ingeval van droogmaking zonder bepoldering zal de uitkeering in twee termijnen kunnen plaats hebben en wel de eerste termijn binnen eene maand na voldoende gebleken drooglegging, de andere na gebleken incultuurbrenging.

9. Gedeputeerde Staten zullen in de eerstvolgende vergadering der Staten mededeeling doen van de door hen verleende uitkeering.

Art. 9*a*. 1. De betaalde slik- en turfgelden kunnen ook uitgekeerd worden aan de eigenaren van zoodanige perceelen, die, na ingewonnen advies van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat en van het gemeentebestuur, aan Gedeputeerde Staten zullen blijken:

a. geheel of ten deele verveend te zijn met het doel om door de vervening voor de eigen of nabij gelegen perceelen, noodige of wenschelijke vaarten of perceelsscheidingen te verkrijgen;

b. in zoo geringe mate verveend te zijn, dat zonder bezwaar de slikgelden kunnen worden uitgekeerd;

c. zoo hoog gelegen te zijn, dat de ondergrond boven het peil, aangegeven in art. 1, gelegen is.

2. Gedeputeerde Staten zullen in de eerstvolgende vergadering der Staten mededeeling doen van de door hen verleende uitkeering.

Art. 10. 1. Voor zoover veenderijen mochten gelegen zijn binnen een door de Provinciale Staten gereglementeerd waterschap, kan door Gedeputeerde Staten aan dat waterschap voor den aanleg en voor het onderhoud der werken worden toegelegd een gedeelte van de slik- en turfgelden binnen die veenderij opgebracht of nog te betalen. De bepaling van de hoegrootheid van dat gedeelte geschiedt naarmate van het belang dat de gronden, in die veenderij begrepen, kunnen hebben bij de werken van het waterschap, in verband met den last van het voortdurend onderhoud daarvan.

2. Van de uitkeering wordt op het register nevens de betrokken perceelen aanteekening gedaan, ten einde dit voor die perceelen bij latere uitkeering in aanmerking te nemen.

3. De eigenaren of bezitters van gronden, wateren of veenpetten waarvoor door het waterschap uitkeering van slik- of turfgeld is aangevraagd, worden voor het verleenen daarvan door het gemeentebestuur in hun belang gehoord.

4. Gedeputeerde Staten doen, onder overlegging van het procesverbaal van het verhoor van belanghebbenden, in de eerstvolgende

vergadering der Staten mededeeling van de door hen verleende uitkeering.

Art. 11. 1. Indien door de eigenaren van ten minste drie nabij elkander gelegen veenderijen onder overlegging van een plan van bepoldering aan de Staten wordt verzocht de oprichting van eenen veenpolder, of indien naar het oordeel van Gedeputeerde Staten de gelden, ten behoeve van binnen eenen door hen ontworpen kring van bepoldering gelegen veenderijen belegd, met hunne renten, toereikend zijn om daarmede de bepoldering en droogmaking van die veenderijen te bevorderen, hooren Gedeputeerde Staten op het plan van bepoldering en de door den waterstaat gemaakte begrooting der kosten, de eigenaren van de in het plan van bepoldering begrepen verveende en onverveende gronden. Hierna leggen Gedeputeerde Staten aan de Staten over het plan van bepoldering en de begrooting der kosten, de tegen dat plan ingekomen bezwaren, het advies van het gemeentebestuur en van den provincialen hoofdingenieur, een en ander vergezeld van hun advies en voorstel, en, indien dit strekt tot oprichting van den veenpolder, tevens een ontwerp, inhoudende regelen betreffende het onderhoud, het bestuur en het beheer van den polder.

2. Na de vaststelling van zoodanige regelen houden de bepalingen van dit reglement op toepasselijk te zijn op de in dien veenpolder begrepen gronden.

TWEEDE AFDEELING.

Invordering en beheer der slik- en turfgelden.

Art. 12. Bij de aanvrage om vergunning tot vervening verbinden zich de eigenaren der uit te venen gronden schriftelijk, om van elke jaarlijks te venen 100 centiare gespreide klijn of slik, of iedere 10 kubieke meter door steking uitgegraven veen, overeenkomstig dit reglement op te leggen en te betalen zoodanig slik- of turfgeld, als op voorstel van het gemeentebestuur door de Gedeputeerde Staten zal worden bepaald tot een maximum van *f* 2 per 100 M². als slikgeld en *f* 0.70 per 10 M³. als turfgeld.

13. De aanvrage om vergunning kan alleen geschieden door den eigenaar der te vervenen gronden, gelijk ook aan dezen alleen als zoodanig de vergunning wordt verleend. De aanvraag moet vergezeld gaan van de in art. 12 vermelde schriftelijke verbintenis en van een uittreksel uit het plan en den ligger van het kadaster betrekkelijk de aaneengelegen gronden, tot welker vervening de vergunning wordt verlangd.

14. De vergunning, eenmaal verleend, gaat met den grond op volgende eigenaren over.

Art. 15. 1. Van de besluiten tot de hierbedoelde vergunningen worden afschriften aan den eigenaar, aan het bestuur der gemeente, waaronder de te vervenen gronden gelegen zijn, en aan den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat toegezonden.

2. Is eene veenderij in meerdere gemeenten gezamenlijk gelegen, zoo wordt dit afschrift toegezonden aan het bestuur der gemeente, waarin het grootste gedeelte der veenderij ligt. Dit gemeentebestuur vervult verder de taak in dit reglement aan het gemeentebestuur opgedragen.

Art. 16. 1. Jaarlijks, vóór den aanvang van de werkzaamheden der vervening, moet de vervener voor zoover hij verplicht is slik- of turfgelden wegens zijne vervening op te brengen, zich voorzien van een bewijs, dat door hem, in persoon of door eenen bij geschrifte gemachtigde, aan het bestuur der gemeente, waarin de te vervenen gronden zijn gelegen, zijn opgegeven:

a. zijn naam, voornaam, beroep en woonplaats;

b. de naam, voornaam en woonplaats van den eigenaar, indien deze een ander is dan de vervener;

c. de kadastrale aanduiding van het bepaalde perceel of de bepaalde perceelen, waaruit de vervening zal plaats hebben;

d. de wijze waarop men voornemens is turf te maken, door middel van baggering of steking.

2. Deze opgaven worden in een daarvoor bestemd register ingeschreven, met aanduiding, voor elke wijze van vervening in het bijzonder, van één of meer letters voor ieder der verveners naar volgorde der aangiften.

3. Zij mogen echter niet worden aangenomen en daarvan wordt derhalve ook geen bewijs afgegeven, dan op vertoon van het bewijs, dat over het vorig jaar de slik- of turfgelden, wegens gronden aan denzelfden eigenaar toebehoorende, zijn betaald.

Art. 17. 1. Vóór den aanvang der vervening of vergraving is hij, die het bij de eerste zinsnede van het vorig artikel genoemd bewijs voor vervening door middel van *baggeren* heeft verkregen, gehouden, bij iedere afzonderlijke of afgescheiden hoeveelheid slik of veen, hetzij groot, hetzij klein, hoezeer ook met andere in hetzelfde bewijs begrepen, een paaltje of plankje te stellen van ten minste acht decimeter boven en zes decimeter beneden of in den grond, en te zorgen, dat het behoorlijk worde vastgezet ter plaatse, waar de spreiding van het veen een aanvang neemt.

2. Op dat gedeelte van het paaltje of plankje, hetwelk boven den grond zichtbaar is, moet door of vanwege hem, die het bovenbedoeld bewijs heeft bekomen, duidelijk gesneden of met olieverf gesteld zijn de letter of letters van dat bewijs. Onder die letter of letters of op de tegenzijde van het paaltje of plankje moet op eene zichtbare plaats een glad geschaafde vlakte worden gevonden, acht centimeter breed en dertien centimeter hoog, ten einde de ambtenaar, met de meting belast, daarop zijne merken en de lengte en breedte van het perceel kunne stellen, door middel van volgnummers bij iedere letter, beginnende met no. 1 bij het eerst opgemeten perceel. Die merken en de aanduiding der lengte en breedte moeten zijn van olieverf, hetzij roode, zwarte of witte, telken jare te verwisselen.

3. De paaltjes of plankjes mogen niet worden weggenomen in het jaar der vervening of vergraving.

4. In geval van vervening door middel van *steking* zal hij, die het bewijs, bedoeld in art. 16, heeft verkregen, gehouden zijn vóór den aanvang der vervening, door de plaatsing van een paal ter lengte van 2 M., ingeslagen ter diepte van $1\frac{1}{2}$ M. beneden de oppervlakte, op ieder der vier hoeken van elk te vervenen perceel of perceelsgedeelte, op het terrein aan te wijzen, waar hij voornemens is te venen. Rondom deze palen, als middelpunten van een cirkel met een straal van een halven meter lengte, zal, gedurende de voorgenomen vervening en totdat het verveende perceel zal opgemeten zijn, geenerlei specie van welken aard ook mogen worden weggeruimd.

5. Van bovenstaande verplichting is hij ontheven bij de voorgenomen vervening van zoodanige kleine hoeveelheden veen, dat de meting daarvan, naar de vóór de vervening afgegeven verklaring van den meter, zonder behulp van de plaatsing dezer palen, behoorlijk kan worden verricht.

6. Bij elk door steking verveend perceel zal in elk geval door hem geplaatst worden een paaltje of plankje als boven ten opzichte van gespreide slik of klijn omschreven, waarop de meter, behalve hetgeen daar voorgeschreven is, zal aanwijzen de diepte tot welke geveend is.

7. Bij het ontdekken van verzuim in het naleven van een of meer der voorgeschreven bepalingen, geeft de met het toezicht belaste ambtenaar daarvan dadelijk schriftelijk kennis aan den belanghebbende, die verplicht is het ontbrekende binnen tweemaal vier-

entwintig uren na het ontvangen dier kennisgeving te herstellen.

8. Blijft hij in gebreke hieraan te voldoen, dan wordt daarin vanwege het betrokken gemeentebestuur ten zijnen koste voorzien, en wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste drie dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Art. 18. Het baggerveen moet, zooveel mogelijk, in eene vierkante of langwerpig vierkante of vlakke figuur worden gespreid. Voor zoover er eenig land aan de binnenzijde van den met veen bestreken of bespreiden grond mocht ledig blijven, moet er een rechte greppel worden gegraven, waarbij het veen wordt uitgelegd.

19. Door Gedeputeerde Staten worden zooveel mogelijk beëdigde ambtenaren aangesteld, als tot het doen der in het volgend artikel bedoelde opmetingen, zonder schadelijke vertraging van de werkzaamheden der verveningen, noodig zijn, voor zoover deze opmetingen namelijk door hen niet aan andere rijks-, provinciale- of gemeente-ambtenaren kunnen worden opgedragen.

Art. 20. 1. De meters zijn, op den eed bij de aanvaarding hunner bediening afgelegd, verplicht de hoeveelheden der door de verveners uitgespreide klijn of slik en de oppervlakte en uitgegraven diepte van den door middel van steking afgeveenden grond op te meten. Zij doen dit binnen acht dagen, nadat zij daartoe door de verveners zijn uitgenoodigd. Vordert dit meer tijd, dan zetten zij hun werk voort in de volgorde der aanvragen.

2. Ieder meter moet bijzonder toezien, dat de verveners de hun opgelegde verplichtingen, opzichtens den afstand van dijken, wegen, wateren, het vervoeren der bonkaarde, het graven of dempen van slooten enz. vervullen. De overtredingen constateert hij bij procesverbaal, dat hij inzendt aan het hoofd van het gemeentebestuur.

Art. 21. 1. De vervener is verplicht, den meter nauwkeurige opgave te doen van de door hem gespreide klijn of slik en gestoken veen, met aanwijzing van de kadastrale perceelen, waarop de klijn gespreid en waaruit zij getrokken is. Ingeval het veen door middel van steking bereidt wordt, zal door den vervener aan den meter nauwkeurig de ontgraven oppervlakte en zooveel mogelijk de ontruimde diepte moeten worden aangewezen. Deze opgaven worden door den meter in een daartoe bestemd register geschreven en door hem en den vervener geteekend.

2. De aanvrage ter opmeting moet voor ieder perceel afzonderlijk geschieden. Ten aanzien van zeer groote perceelen, van welke de opmeting of opneming voor een gedeelte mocht noodig zijn, voordat

zij geheel zijn afgewerkt, wordt tot dat einde een gedeeltelijke aanvrage toegelaten, mits het perceel, waarvoor de aanvrage geschiedt, door een greppel ter breedte van ten minste drie decimeter in den bovengrond en ter diepte van vierentwintig centimeter worde afgescheiden van het overige veen, en ieder zoodanig afgescheiden gedeelte als een afzonderlijk perceel beschouwd en behandeld en van een bijzonder paaltje, op den bij art. 17 voorgeschreven voet, voorzien worde.

3. Hij, die de perceelen na de opneming of opmeting vergroot, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Art. 22. 1. Vóór den 15 Augustus van elk jaar moeten de verveners aan de in het vorig artikel voorgeschreven bepalingen hebben voldaan.

2. Is dit niet geschied, dan verricht de meter de opmeting ambtshalve.

Art. 23. 1. De verveners mogen in geen geval de gespreide klijn of slik opbreken, of de in art. 17, alinea 4, bedoelde palen met daar aangewezen omgeving, wegnemen alvorens de opmeting hebbe plaats gehad, op straffe van hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, behoudens de verplichting tot betaling der slik- of turfgelden.

2. Indien de termijn, in het eerste lid van art. 20 vermeld, is verloopen, is de vervener bevoegd de klijn of slik op te breken. Het zetveld moet evenwel tot na de opmeting onveranderd blijven.

Art. 24. 1. De meter geeft van zijne opmeting schriftelijk kennis aan den vervener. Indien de vervener in de opmeting geen genoegen neemt, moet hij daarvan, binnen veertien dagen, schriftelijk kennis geven aan het gemeentebestuur, dat alsdan eene hermeting, ten overstaan van eene commissie uit zijn midden, doet plaats hebben.

2. Deze hermeting is beslissend.

3. Stemt de hermeting met de meting overeen, dan komen de kosten der eerste ten laste van den vervener, overeenkomstig een daarop door Gedeputeerde Staten, onder goedkeuring der Staten, te maken tarief.

25. Naar de uitkomst der in het vorig artikel bedoelde meting of hermeting worden de verschuldigde slik- of turfgelden berekend of geïnd.

26. De eigenaren der gronden en de verveners zijn hoofdelijk verantwoordelijk voor de betaling van de slik- of turfgelden en kosten, die krachtens dit reglement geheven en verschuldigd worden.

Art. 27. 1. De invordering der verschuldigde slik- of turfgelden, gelijk mede van de intresten en alle andere inkomsten der slik- of turf-

geldfondsen, geschiedt, onder toezicht der gemeentebesturen, door de ontvangers der gemeenten, waaronder de verveningen zijn gelegen.

2. Met betrekking tot de bewaring en het beheer dezer gelden, worden de regelen van verantwoordelijkheid voor de gemeentefondsen, bij de wet en andere krachtens de wet gemaakte verordeningen gesteld, toepasselijk verklaard, voor zooverre bij dit reglement geene daarvan afwijkende bepalingen zijn gemaakt.

28. De meter doet wekelijks aan den burgemeester staten van de gedane opmetingen toekomen, houdende de namen en woonplaatsen van de eigenaren en verveners, ten wier verzoeke de opmetingen zijn geschied, en van hen, wier slik of afgegraven veld ambtshalve is opgemeten; de kadastrale aanduiding der perceelen, waaruit de klijn of slik getrokken en waarop zij gespreid is of waarvan het veen is afgegraven, en de hoeveelheden, welke zijn opgemeten.

29. In de maand Augustus geeft de meter zijn in art. 21 vermeld register over aan het gemeentebestuur, hetwelk dit met het register van opgaven, in art. 16 vermeld, en met de in art. 28 vermelde staten vergelijkt en daarna vaststelt.

30. Uit de in het vorig artikel vermelde staten en registers maakt het gemeentebestuur jaarlijks, vóór den laatsten September, het kohier van aanslag op. Dit kohier moet bevatten de namen, het beroep en de woonplaats van de eigenaren der gronden, waaruit is geveend; de namen en woonplaats der verveners, indien deze niet tevens zijn eigenaar; aanwijzing van de door iederen vervener gespreide vierkante meters klijn of slik of afgegraven kubieke meters veen en van het daarvoor verschuldigde slik- of turfgeld zoomede van het geheel der slik- of turfgelden, welke van hetzelfde kadastrale perceel moeten worden betaald, met duidelijke opgave van dat perceel.

31. Dit kohier wordt, bij afschrift, ter inzage voor de belanghebbenden nedergelegd op eene geschikte, en, zooveel mogelijk, in de nabijheid der verveningen gelegen plaats, gedurende den tijd van veertien dagen. Hiervan wordt openlijk aankondiging gedaan.

32. De belanghebbenden zijn bevoegd, uiterlijk binnen acht dagen na dien termijn, tegen hunne aanslagen bezwaren in te brengen bij het gemeentebestuur.

33. Daarna wordt het kohier, na door het gemeentebestuur te zijn vastgesteld, met de in art. 29 bedoelde staten en registers en de bij het gemeentebestuur ingekomen bezwaarschriften, aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingezonden, die bij het onderzoek

daarvan tevens acht slaan op de ingekomen bezwaren, op deze uitspraak doen en het kohier, binnen veertien dagen na de ontvangst, met of zonder verandering, vaststellen of goedkeuren.

34. Het kohier wordt door het gemeentebestuur aan den ontvanger ter invordering ter hand gesteld en een afschrift daarvan in het gemeente-archief bewaard.

35. De ontvanger doet in den loop der maand November extracten uit het kohier, bevattende al de daarop voorkomende, in art. 30 vermelde aanwijzingen, aan de eigenaren der verveende gronden en aan de verveners, ieder voor zooveel hem betreft, toekomen, om te strekken tot kennisgeving van hunnen aanslag.

Art. 36. 1. De aanslag, zooals die op de in het vorig artikel vermelde extracten voorkomt, moet worden betaald ten kantore van den gemeente-ontvanger in twee termijnen, en wel, vóór of op 1 Januari en vóór of op 15 April aanvolgende, telkens de helft, tegen kwijting op de kennisgeving van den aanslag, met daar te boven den prijs van het zegel der kennisgevingen, voor zooverre dit voor de kwijtingen wordt vereischt.

2. Na den 1 Januari en 15 April worden de onbetaalde verschenen slik- of turfgelden door den ontvanger ingevorderd met $\frac{1}{10}$ verhooging van dat onbetaalde.

37. Indien het geheel van den aanslag voor de vervening uit hetzelfde kadastraal perceel door één of meer verveners, geene eigenaren, is betaald, wordt daarvoor aan den eigenaar, op zijn verzoek en tegen betaling van den prijs van het zegel, door het gemeentebestuur afgegeven een recepis, om hem te strekken tot bewijs van de, voor de vervening uit dat perceel over één of meer jaren betaalde slik- of turfgelden.

38. Voor de betaling der verschuldigd te worden slik- of turfgelden moet, desgevorderd, bij de aangifte in art. 16 vermeld, ten genoegen van het gemeentebestuur, borg of borgtocht worden gesteld.

39. De eigenaren en verveners, die nalaten de, overeenkomstig de bepalingen van dit reglement, van hen gevorderde opgaven of aanwijzingen te doen aan het gemeentebestuur, den meter of andere daartoe bevoegde beambten, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

40. Uit het bedrag der slik- of turfgelden worden bestreden en door den ontvanger, op mandaten van het gemeentebestuur, betaald:

a. de door Gedeputeerde Staten te bepalen belooningen van den

ontvanger en den secretaris der gemeente, die van den meter en van de deskundigen voor de bijwerking der slikgeldregisters;

Van elke verandering in die belooningen wordt mededeeling aan de Staten gedaan.

b. de uitgaven voor het ten deze bij de gemeentebesturen noodige materieel;

c. de uitkeeringen, ingevolge artt. 9, 9*a*, 10 en 11.

Art. 41. 1. Jaarlijks, in den loop der maand Mei, maakt de ontvanger der gemeente de rekening en verantwoording op van de ontvangen slik- en turfgelden, loopende van Mei tot en met 30 April, en zendt die, in triplo, met de bewijsstukken tot onderzoek aan het gemeentebestuur. Deze stukken worden door dat bestuur, met zijne bedenkingen, zoo die bestaan, ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten gezonden.

2. Van de rekening kan ieder kosteloos inzage bekomen ter secretarie.

Art. 42. 1. Bij de goedkeuring der rekening bepalen Gedeputeerde Staten tevens, zoo daartoe termen zijn, zoo hoog mogelijk, de som, die van het saldo der rekening moet worden besteed tot aankoop van inschrijvingen op een der Grootboeken van de Nederlandsche werkelijke schuld. Ook in den loop des jaars kunnen zij zoodanigen aankoop, uit de voorhanden zijnde kasgelden, gelasten.

2. Zoodanige aankoop moet steeds binnen éene maand daarna plaats hebben door de zorg van het gemeentebestuur, hetwelk daarvan dadelijk, met opgave van prijs en kosten, kennis geeft aan Gedeputeerde Staten.

3. Van al deze aankoopen wordt door Gedeputeerde Staten een register aangehouden, waarop zoowel de aangekochte inschrijvingen, als de prijs en de kosten worden gebracht. Op dat register worden tevens de saldo's der rekeningen aangeteekend.

Art. 43. 1. De bewijzen van de inschrijvingen op het Grootboek, de overige stukken van waarde en de kasgelden worden bewaard door de ontvangers, onder toezicht der gemeentebesturen en op de wijze, desnoodig, door Gedeputeerde Staten voor te schrijven.

2. Zij worden steeds afgescheiden gehouden van de tot het gemeente-beheer behoorende stukken en gelden.

Art. 44. 1. De gemeentebesturen zijn ten allen tijde bevoegd en iedere drie maanden verplicht, om inzage te nemen van de onder hunne ontvangers berustende stukken en registers, betrekkelijk de slik- of turfgelden, en om den toestand der kas op te nemen.

2. Zij maken hiervan proces-verbaal op, waarvan een afschrift aan Gedeputeerde Staten wordt gezonden.

3. Dezelfde bevoegdheid hebben Gedeputeerde Staten, die daartoe eene commissie uit hun midden kunnen aanwijzen.

Art. 45. 1. De gemeentebesturen maken, voor elke kadastrale gemeente afzonderlijk, een inventaris op, in triplo, van de bij den ontvanger berustende waarden. Van dien inventaris wordt één aan Gedeputeerde Staten gezonden, één in het gemeente-archief gedeponeerd en één bij den ontvanger bewaard.

2. De inventaris wordt jaarlijks bijgewerkt en van de daarin gebrachte veranderingen wordt aan Gedeputeerde Staten kennis gegeven.

DERDE AFDEELING.

Van de teruggave der slik- of turfgelden.

46. De teruggaaf van het aandeel in de slik- of turfgeldfondsen overeenkomstig artt. 9 en volgende van dit reglement, geschiedt òf in de voorhanden waarden òf in geld, door Gedeputeerde Staten te bepalen.

Art. 47. 1. De gemeentebesturen stellen een grondregister der slik- en turfgelden samen.

2. Dit grondregister, waarvan door Gedeputeerde Staten aan de gemeentebesturen een model zal worden toegezonden, wordt op de volgende wijze aangelegd.

3. Het zal bevatten een volgnummer voor elk perceel, de kadastrale aanwijzing en omschrijving met vermelding der vroegere kadastrale nummers, het bedrag van het voor ieder perceel in elk dienstjaar gestorte slik- of turfgeld en achter elk perceel het nominaal bedrag, tot hetwelk het totaal der voor elk perceel gestorte slik- of turfgelden, tengevolge van bijberekening van rente en met inachtneming van de hoegrootheid van het slik- of turfgeldfonds, is gestegen op den 1en Mei voorafgaande aan den dag waarop het grondregister door het gemeentebestuur is samengesteld.

4. Onder nominaal bedrag, in de vorige alinea genoemd, wordt verstaan het bedrag, dat volgender wijze wordt berekend:

Het slik- of turfgeld voor 't eerst voor een perceel gestort, wordt geacht op het Grootboek N. W. S., rentende 2½ pct., te zijn belegd den 1en Mei volgende op het dienstjaar van storting naar den koers van dien dag en aldus herleid tot een nominaal bedrag. Het reëel bedrag der rente, die dit nominaal bedrag het volgende dienstjaar

afwerpt, wordt geacht te zijn belegd op het Grootboek N. W. S. den 1en Mei na dat volgende dienstjaar naar den koers van dien dag. Deze rente, aldus herleid tot een nominaal bedrag, wordt opgeteld bij het hiervoor genoemde nominale bedrag van het eerst gestorte slik- of turfgeld. Op deze wijze wordt voortgegaan totdat wordt verkregen de nominale waarde van het eerst gestorte slik- of turfgeld op den 1en Mei voorafgaande aan den dag waarop het grondregister door het gemeentebestuur is samengesteld. Ten opzichte van de slik- of turfgelden in de andere dienstjaren voor het perceel gestort, wordt op gelijke manier de nominale waarde berekend op het hiervoor genoemde tijdstip. De aldus voor het perceel verkregen nominale bedragen worden bijeengevoegd tot een totaal bedrag.

Op geheel dezelfde wijze wordt gehandeld met de overige in het grondregister opgenomen perceelen.

De voor alle perceelen verkregen totale bedragen worden opgeteld; de som wordt gedeeld op het op 1 Mei, het tijdstip hiervoor het laatst genoemd, ten name van het slik- of turfgeldfonds der betrokken gemeente op het Grootboek ingeschreven kapitaal, nadat dit kapitaal vooraf is vermeerderd geworden met het op laatstgemelden 1 Mei aanwezige naar den koers van dien dag tot zijn nominale waarde herleide kasgeld en verminderd met de bij vroegere besluiten tot uitkeering van slik- of turfgelden uit het fonds ingehouden nog niet uitgekeerde waarborgfondsen. Het door de deeling verkregen quotiënt wordt vermenigvuldigd met het voor elk perceel verkregen totaal bedrag; het product is het in alinea 3 van dit artikel bedoeld nominaal bedrag.

Met afwijking, voor zoover noodig, van het bepaalde in deze en de vorige alinea's, zal voor de gemeente Gaasterland gelden als grondregister der slik- en turfgelden, het register dat, door bijberekening van rente, weergeeft wat elk der groepen van perceelen, opgenomen in den door Gedeputeerde Staten bij hun besluit van 14 Februari 1901, n°. 36, 2e afdeeling W., opgemaakten staat, met inachtneming van de in dien staat genoemde bedragen, toekomt uit het slik- of turfgeldfonds dier gemeente op 1 Mei, het tijdstip hiervoor het laatst genoemd.

Waar in dit artikel en in art. 48 wordt gesproken van dienstjaar, wordt daarmede bedoeld het jaar loopende van 1 Mei tot en met 30 April.

5. In het grondregister worden niet opgenomen de perceelen waarvoor reeds volledige teruggaaf van slik- of turfgelden heeft plaats gehad.

6. Het op de hiervoor beschreven wijze samengesteld grondregister wordt door het gemeentebestuur gedurende drie maanden ter inzage nedergelegd ter secretarie, nadat het daarvan vooraf ten minste 2-maal in één of meer der in de provincie uitgegeven nieuwsbladen heeft kennis gegeven en nadat het daarmede schriftelijk heeft in kennis gesteld hen, die op het kadaster als eigenaren der betrokken perceelen zijn aangeteekend, in welke schriftelijke kennisgeving behoort te worden vermeld voor ieder eigenaar het hem toebehoorend perceel en het voor dat perceel berekend bedrag.

7. Belanghebbenden kunnen schriftelijk bij Gedeputeerde Staten hunne bezwaren indienen gedurende den tijd van ter visie ligging.

8. Gedeputeerde Staten beslissen op de bij hen ingekomen bezwaren en stellen het grondregister, dat terstond na afloop van den termijn van ter visie ligging door het gemeentebestuur aan hen moet worden toegezonden, met of zonder wijziging, vast.

9. Zoodra de termijn van beroep van het besluit van Gedeputeerde Staten, bedoeld in de vorige alinea, is verstreken of, ingeval beroep is ingesteld, door den Koning op dat beroep is beslist en indien deze beslissing geen invloed heeft op het nominaal bedrag van de in het grondregister opgenomen perceelen, stelt dat register voor altijd vast het bedrag, dat aan elk perceel toekomt op den 1en Mei voorafgaande aan den dag waarop het grondregister door het gemeentebestuur is samengesteld.

10. Ingeval tengevolge eener Koninklijke beslissing als bedoeld in de vorige alinea wijziging noodig is van het nominaal bedrag van de in het grondregister opgenomen perceelen, wijzigen Gedeputeerde Staten dat bedrag en stellen het aldus gewijzigd grondregister vast.

11. Voor dit grondregister gelden de alinea's 9 en 10.

12. Met inachtneming, voor zoover noodig, van de bepalingen bij de alinea's 9, 10 en 11, stelt ten slotte *dat* grondregister, hetwelk door Gedeputeerde Staten als gevolg eener Koninklijke beslissing als bedoeld in alinea 10 het laatst is vastgesteld geworden en waartegen geen beroep is ingesteld of, ingeval beroep is ingesteld, door den Koning op dat beroep is beslist zonder dat die beslissing invloed heeft op het nominaal bedrag der in dat register opgenomen perceelen, voor altijd vast het bedrag dat aan elk perceel toekomt op den 1en Mei voorafgaande aan den dag waarop het grondregister door het gemeentebestuur is samengesteld.

Art. 48. 1. In den loop der maand Mei volgende op de dagteekening

der samenstelling, ingevolge art. 47, alinea 1, van het grondregister der slik- en turfgelden, legt het gemeentebestuur een nieuw register aan, vastgesteld overeenkomstig een model door Gedeputeerde Staten te verschaffen.

2. Het gemeentebestuur neemt in dat register op de perceelen voorkomende in het grondregister en verder de niet in het grondregister vermelde perceelen, welke voorkomen op een den 1en Mei door den gemeente-ontvanger opgemaakten, in duplo, aan het gemeentebestuur toegezonden staat, vermeldende alle perceelen waaruit in het vorige dienstjaar is verveend geworden met het daarvoor betaalde slik- of turfgeld.

3. Achter elk uit het grondregister overgenomen in het nieuwe register voorkomend perceel vermeldt het gemeentebestuur het nominaal bedrag, genoemd in art. 47, alinea 3.

4. Daarna wordt achter elk der in het nieuwe register opgenomen perceelen vermeld een bedrag, dat volgender wijs wordt berekend:

a. Het nominaal bedrag van alle perceelen wordt bijeengevoegd;

b. Van het volgens *a* verkregen totaal wordt genomen $2\frac{1}{2}\%$ en het bedrag, dat die $2\frac{1}{2}\%$ vertegenwoordigt, wordt herleid tot zijn nominale waarde naar den koers van 1 Mei;

c. De in het vorige dienstjaar gestorte slik- en turfgeldbedragen worden bijeengevoegd en de verkregen som wordt herleid tot hare nominale waarde naar den koers van 1 Mei;

d. De in het vorige dienstjaar gemaakte onkosten worden bijeengevoegd en de verkregen som wordt herleid tot hare nominale waarde naar den koers van 1 Mei.

De volgens *a*, *b* en *c* verkregen uitkomsten worden samengeteld; van de som wordt afgetrokken het volgens *d* verkregen bedrag. De uitkomst dezer aftrekking wordt gedeeld door de hiervoor genoemde som, het quotiënt wordt vermenigvuldigd:

waar het geldt een perceel, waarin in het vorige dienstjaar niet is verveend, met een bedrag, verkregen door op te tellen: het nominaal bedrag van het perceel en het bedrag gelijk aan $2\frac{1}{2}\%$ daarvan herleid tot zijn nominale waarde naar den koers van 1 Mei;

waar het geldt een perceel, waarin in het vorige dienstjaar is verveend, met een bedrag, verkregen door op te tellen: het nominaal bedrag van het perceel, het bedrag gelijk aan $2\frac{1}{2}\%$ daarvan herleid tot zijn nominale waarde naar den koers van 1 Mei en het in het vorige dienstjaar voor het perceel gestorte slik- of turfgeld, herleid tot zijn nominale waarde naar den koers van 1 Mei.

Het product is het bedrag, dat achter het betrokken perceel in het nieuwe register wordt opgenomen.

5. Bij toepassing der alinea's 3 en 4 voor de gemeente Gaasterland moet voor »het nominaal bedrag« worden gelezen »het volgens de voorlaatste zinsnede van art. 47, alinea 4, verkregen bedrag«.

6. Op de wijze als in de alinea's 2 tot en met 4 is omschreven wordt elk jaar gehandeld, met dien verstande dat dan voor »het nominaal bedrag« wordt gelezen »het op de bij alinea 4 voorgeschreven wijze verkregen bedrag«.

7. Tegelijk met de hiervoor bedoelde werkzaamheden, teekent het gemeentebestuur in het register elke verandering in de kadastrale aanduiding der perceelen aan. Heeft voorts splitsing van een perceel plaats gehad, dan wordt achter elk nieuw nummer ingevuld een evenredig deel der achter het oorspronkelijke perceel opgenomen sommen en wel naar evenredigheid van de hoeveelheid veen uit elk der nummers voortgekomen of van de verveende oppervlakte, of, is dit niet doenlijk, dan naar evenredigheid van de grootte van elk der nummers, met dien verstande dat een nieuw nummer, waaruit nimmer is verveend geworden, niet in aanmerking kan komen voor een deel van de achter het oorspronkelijke perceel in het register opgenomen bedragen.

Art. 49. 1. Zoowel het grondregister als het nieuwe register worden in dubbel opgemaakt; een exemplaar van elk dier registers berust bij het gemeentebestuur, de andere exemplaren worden door het gemeentebestuur opgezonden aan Gedeputeerde Staten ten behoeve van het provinciaal archief.

2. Jaarlijks in de maand Juni wordt het exemplaar van het bij de gemeente berustende, overeenkomstig het vorige artikel bijgewerkte, nieuwe register, met, in duplo, den staat van den ontvanger, bedoeld in art. 48, alinea 2, door het gemeentebestuur aan Gedeputeerde Staten gezonden, die zorg dragen voor de jaarlijksche bijwerking van het in het provinciaal archief berustende register.

Art. 50. 1. In de maand Juni van 1915, wanneer het gemeentebestuur het nieuwe register, overeenkomstig art. 48, heeft bijgewerkt, vult het gemeentebestuur in het register achter elk perceel in een bedrag dat volgerder wijze wordt berekend:

De, na toepassing der wijze van berekening, bedoeld in art, 48, alinea 4, voor alle perceelen bij de bijwerking van het register in 1915 verkregen bedragen worden opgeteld; de som wordt gedeeld op het op 1 Mei 1915 ten name van het slik- of turfgeldfonds der

betrokken gemeente op het Grootboek ingeschreven kapitaal, nadat dit kapitaal vooraf is vermeerderd geworden met het op 1 Mei 1915 aanwezige naar den koers van dien dag tot zijne nominale waarde herleide kasgeld en verminderd met de bij vroegere besluiten tot uitkeering van slik- of turfgelden uit het fonds ingehouden nog niet uitgekeerde waarborgfondsen. Het door de deeling verkregen quotiënt wordt vermenigvuldigd met het voor elk perceel bij de bijwerking in 1915 verkregen bedrag; het product is het door het gemeentebestuur achter elk perceel in te vullen bedrag.

2. Het door invulling krachtens alinea 1 door het gemeentebestuur samengestelde register draagt den naam van grondregister der slik- en turfgelden van 1915.

3. Voor dit register gelden de alinea's 6 tot en met 12 van art. 47, met dien verstande, dat voor de daarin voorkomende woorden „het nominaal bedrag" wordt gelezen „het na toepassing van alinea 1 van dit artikel verkregen bedrag" en voor „den 1en Mei voorafgaande aan den dag waarop het grondregister door het gemeentebestuur is samengesteld" wordt gelezen „den 1en Mei 1915".

4. Op de wijze als in art. 48 is omschreven, worden nieuwe registers aangelegd.

5. Telkens na verloop van tien jaren wordt een nieuw grondregister der slik- en turfgelden samengesteld en vastgesteld op de wijze als in dit artikel is bepaald, met dien verstande, dat voor het hierin genoemde cijfer 1915 in de plaats komt het jaartal, waarin het grondregister door het gemeentebestuur wordt samengesteld.

51. Het grondregister en de nieuwe registers zijn voor een ieder kosteloos ter secretarie ter inzage.

Art. 52. 1. Zoodra eenige teruggaaf van een deel van het slik- of turfgeldfonds moet plaats hebben, wordt uitgekeerd het bedrag, dat voor het perceel, waarvoor teruggaaf wordt gevraagd, is verkregen bij de laatste, aan de dagteekening van het besluit tot uitkeering voorafgaande, door het gemeentebestuur overeenkomstig art. 48 verrichte bijwerking, vermeerderd met een bedrag berekend naar $2\frac{1}{2}$ pct. per jaar van eerstgenoemd bedrag tot aan den dag der uitkeering.

2. Van die teruggaaf wordt op het register nevens het perceel aanteekening gedaan.

Art. 53. 1. De teruggave geschiedt, op last van Gedeputeerde Staten, door den gemeente ontvanger, op mandaat van het betrokken gemeentebestuur, en tegen behoorlijke kwitantie op kosten van den belanghebbende, die dientengevolge alle verdere aanspraak op de slik- of

turfgeldfondsen, wegens de gronden, waarvan de kadastrale aanwijzing in de kwitantien moet zijn vermeld, verliest.

2. Voor zooverre uitkeeringen plaats hebben, onder terughouding eener waarborgsom, wordt dit vermeld op de kwitantiën.

3. De gezamenlijke waarborgsommen worden in een afzonderlijk register ten name der veenderijen, waarvoor zij werden ingehouden, ingeschreven.

4. De waarden tot dit fonds behoorende, worden op een der Grootboeken van de Nederlandsche werkelijke schuld belegd.

54. De kwitantiën en de daarbij behoorende mandaten worden bij de overige stukken van waarde der slik- of turfgeldfondsen bewaard en, na de geheele teruggave van deze, overgebracht in het provinciaal archief.

VIERDE AFDEELING.

Van procedures.

55. Alle procedures, betrekkelijk de slik- of turfgelden en de daaruit ontstane fondsen, worden gevoerd door en tegen den burgemeester van de gemeente, wier bestuur met het beheer en de bewaring van die gelden is belast. De burgemeester behoeft daartoe de machtiging van Gedeputeerde Staten.

56. De besluiten van Gedeputeerde Staten, bedoeld in art. 5 der wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113), waarvan beroep op den Koning is toegelaten, moeten binnen drie weken na hunne dagteekening aan de betrokken belanghebbenden worden medegedeeld en door plaatsing in een bij elk dier besluiten aan te wijzen, in de provincie uitkomend; dag- of nieuwsblad, ter openbare kennis worden gebracht.

VIJFDE AFDEELING.

Algemeene strafbepaling.

Art. 57. 1. De eigenaren of verveners, die zich schuldig maken aan overtreding van eenige bepaling van dit reglement, met uitzondering van die van art. 2, waarop bij de wet straf is gesteld en van de artikelen, waarbij bepaalde straffen zijn gesteld, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

2. Bovendien doen Gedeputeerde Staten bij elke overtreding het in strijd met dit reglement verrichte, op kosten van de overtreders en eigenaren der verveende gronden, in vorigen staat herstellen of

vernietigen. Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbenden schriftelijk zijn gewaarschuwd en in de gelegenheid gesteld zelf voor de noodige voorziening te zorgen. De eigenaren zijn ieder voor het geheel voor deze kosten aansprakelijk.

3. Indien de eigenaren van veen- of klijnlanden of de verveners zich aan de bepalingen van dit reglement of aan de nakoming der aan de hun verleende vergunning verbonden voorwaarden onttrekken, of in eenig opzicht daaraan te kort doen, kunnen Gedeputeerde Staten eene verleende vergunning wijzigen, schorsen of intrekken en intusschen het venen feitelijk doen beletten.

4. Behalve aan de meters en andere ambtenaren wordt het toezicht op de verveningen mede opgedragen aan de ambtenaren van den provincialen waterstaat, zoowel aan den hoofdingenieur en den ingenieur van den provincialen waterstaat in 't algemeen, als aan de opzichters van den provincialen waterstaat in 't bijzonder, ieder voor zoover zijn district aangaat.

5. Al deze ambtenaren zullen proces-verbaal opmaken van de overtredingen, door hen opgespoord. Zij zenden deze ter vervolging op aan den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht en geven daarvan kennis aan het bestuur der gemeente, waarin de overtreding is begaan.

ZESDE AFDEELING.

Overgangsbepalingen.

58. Het reglement op de lage verveningen met de daarin aangebrachte wijzigingen, zooals dat is opgenomen in het Provinciaal blad n°. 18 van het jaar 1890, wordt afgeschaft en buiten werking gesteld.

59. Ook op de tengevolge van vroegere verordeningen en reglementen betaalde slikgelden en daaruit ontstane slikgeldfondsen zijn de bepalingen van dit reglement toepasselijk.

KON. BESLUIT *van* 24 *Mei* 1905, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 28 *Maart* 1905, *n°.* 11*a en* 11*b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap Oosterzee, in de gemeente Lemsterland.*

Zie Prov. blad n°. 75.

KON. BESLUIT *van* 25 *Mei* 1905, n°. 64, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 28 *Maart* 1905, *nos.* 12*a*, 12*b*, 13*a en* 13*b*, *tot oprichting en reglementeering van de waterschappen de Zuiderpolder bij Franeker en de Achlumer Noorderpolder, in de gemeente Franekeradeel.*

Zie Prov. bladen nos. 73 en 74.

KON. BESLUIT *van* 31 *Mei* 1905 (*Staatsblad* n°. 146), *tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij Kon. besluit van* 26 *Februari* 1904 (*Staatsblad* n°. 51.)

Op de voordracht van onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 April 1905, La. K, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Mei 1905, n°. 21);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 23 Mei 1905, n°. 204, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

I. Artikel 9 B, eerste lid, van het bij Ons besluit van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, zal luiden als volgt:

„B Aan den rechter oever benedenwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 4 en 4*a*, geplaatst aan de benedenzijde van de prise d'eau der drinkwaterleiding, tot 50 meter boven het Vrouwenbrugje, en landwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 3, geplaatst bij de Oude Plantage, of van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 4, geplaatst bij het drinkwaterleidingbassin."

II. Artikel 9 B, tweede lid, van laatstgenoemd reglement vervalt.

III. De bij dat reglement behoorende kaart wordt vervan door de kaart, aan Ons tegenwoordig besluit gehecht.

Onze Minister enz.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel Nijverheid van 2 Juni* 1905, *n°.* 202, *Afdeeling Waterst tot vaststelling van instructiën voor de duinwachters Noordholland en den duinwachter op Ameland, alsm voor de beambten op de Rijkszeilvaartuigen in dienst den Rijkswaterstaat.*

WET *van 3 Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 160), *tot bevorder van den aanleg en regeling van de exploitatie van lokaalspoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen.*

Bij deze wet wordt ten behoeve van den aanleg van dezen spoorweg uit 's R schatkist een renteloos voorschot beschikbaar gesteld van ten hoogste *f* 393,0

WET *van 5 Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 163), *tot verhoogi van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkhei is gebleken tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staat begrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet va den 10den Februari 1905 (Staatsblad n°. 68);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemee overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden verhoogd met, en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

VIde Afdeeling.

Posterijen.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
B. *Postdienst.*		
Art. 255. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	*f* 275,530	*f* 5,022,600

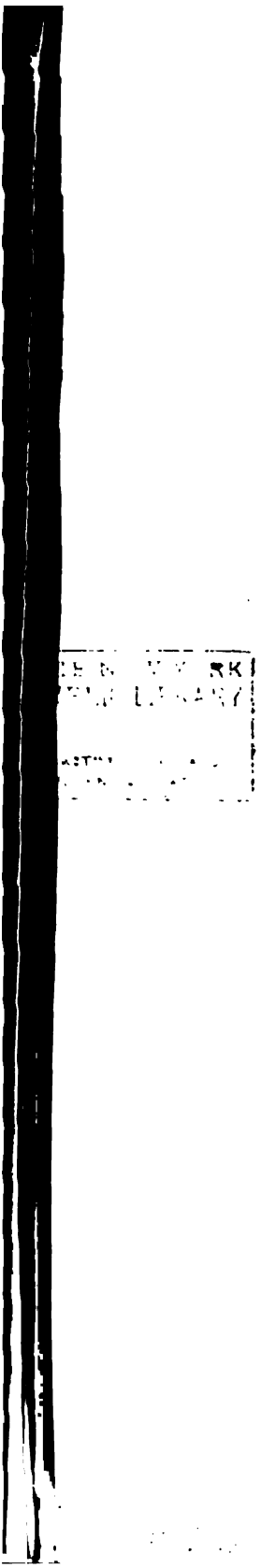

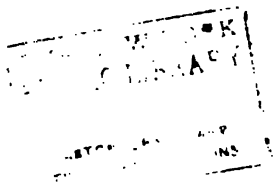

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
C. *Telegraafdienst.*		
Art. 265. Jaarwedden en verdere beloonigen van het vaste personeel. . .	*f* 42,967	*f* 1,780,509
D. *Vereenigde Post- en Telegraafdienst.*		
Art. 275. Jaarwedden en verdere beloonigen van het vaste personeel. . .	96,803	2,472,393

2. Ten gevolge van deze verhoogingen wordt de VIde afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met vier honderd vijftien duizend driehonderd gulden (*f* 415,300).

Lasten enz.

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 164), *tot onteigening, ten name van de Zuid-Hollandsche Electrische Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Hillegersberg en Rotterdam, noodig voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam.*

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 165), *houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict Tielerwaard voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten.*

Hierbij is de bijdrage nader bepaald op twee derden van ten hoogste f 445.000.

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 166), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van den 10den Februari 1905 (Staatsblad n°. 68);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de artikelen 109 en 110 wordt ingelascht:

„*Artikel* 109 *bis.* Nadere bijdrage aan het polderdistrict Tielerwaard in de kosten van verhooging van de dijken langs de rivier de Waal, voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4) *f* 62.650.

2. Ten gevolge van voorschreven aanvulling en verhooging wordt het totaal der IIde afdeeling en het eindcijfer van bovengenoemd hoofdstuk eveneens verhoogd met *twee en zestig duizend zeshonderd vijftig gulden* (f 62 650).

Lasten enz.

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 167), *tot onteigening, ten name van de gemeente Rotterdam en van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, van eigendommen in de gemeenten Schiedam, Rotterdam en Overschie, noodig voor den aanleg van een havenspoorweg naar den rechter Maasoever te Rotterdam en voor de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam—Rotterdam over de Delfshavensche Schie.*

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 168), *houdende aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van den 10den Februari 1905 (Staatsblad n°. 68);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden er verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de *artikelen* 139 en 140 wordt ingelascht:

„*Artikel* 139 *bis.* Aanleg van een gemeenschappelijk station voor den Staatsspoorweg van Arnhem naar Leeuwarden en voor den Koninklijk Nederlandschen Locaalspoorweg „Willem III" te Deventer *f* 50,000.

2. In artikel 2 van de wet tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 wordt tusschen 139 en 140 ingelascht „139 *bis*".

3. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIIde afdeeling alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk *verhoogd* met *vijftig duizend gulden* (*f* 50.000,00).

Lasten enz.

WET *van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 169), *tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 10 Februari 1905 (Staatsblad n°. 68);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden *verhoogd* met, en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

B. *Waterstaat.*

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 29. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	*f* 200 000,00	*f* 347 800,00
Art. 102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht	5 000,00	58 000,00

2. Tusschen de artikelen 112 en 113 worden *ingelascht:*

Art. 112*bis.* Bijdrage aan het waterschap van den Oude IJssel voor de voltooiing van de verbetering

van de rivier de Oude IJssel als kanaal van uitwatering en scheepvaart . . . . . f 83 000,00

Art. 112*ter*. Bijdrage aan het waterschap de Schipbeek in de kosten der voltooiing van de verbetering der Beneden-Schipbeek en voor de verbetering van de Bolksbeek 16 000,00

Art. 112*quater*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten der verbetering van de Buurser Beek en van de Diepenheimer Molenbeek 30 000,00

Art. 112*quinquies*. Bijdrage aan het waterschap de Regge in de kosten der voltooiing van de verbetering der Regge en hare zijstroomen, die bij hooge waterstanden Schipbeekwater afvoeren 45 000.00

3. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk, *verhoogd* met *driehonderd negen en zeventig duizend gulden* (f 379.000,00).

Lasten enz.

WET *van 7 Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 205), *houdende aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wenschelijkheid is gebleken van eene aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 10 Februari 1905 (Staatsblad n°. 68);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Achter artikel 302 wordt ingelascht een nieuw artikel, luidende:

Artikel 302*bis*. Bijdrage aan de Carnegie-stichting, gevestigd te 's Gravenhage, in de kosten der vestiging van een gebouw voor het Hof van Arbitrage te 's Gravenhage, ten behoeve van den aankoop van de Maatschappij »Het Park Zorgvliet« van den voor dat gebouw, met toebehooren, benoodigden grond, *f* 700,000.

2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der VIIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van bovengenoemd hoofdstuk, verhoogd met *zevenhonderd duizend gulden* (*f* 700,000).

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 16 *Juni* 1905, *n°.* 52, *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Tiel, Wadenoijen, Zoelen, Buren, Beusichem en Culenborg, die op grond van de wet van* 14 *Juli* 1901 (*Staatsblad n°.* 150) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Tiel naar Culenborg.*

WET *van* 17 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 210), *tot wijziging van de Provinciale wet.*

Art. 1 enz.

Art. 6. In *artikel* 39 worden achter het woord „waterschap" gevoegd de woorden: „veenschap of veenpolder".

Art. 7 enz.

Art. 10. In *artikel* 53 worden achter het woord „waterschap" gevoegd de woorden: „veenschap of veenpolder".

Art. 11 enz.

Art. 40. *Artikel* 98, *derde lid*, wordt gelezen als volgt:

Is zij niet genomen vóór de gewone zitting, die na afloop van den in het eerste lid van dit artikel genoemden termijn volgt, dan worden de Staten in die zitting met de redenen van het uitstel van Onzentwege bekend gemaakt.

Art. 41. Aan *artikel* 99 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

De onthouding van Onze goedkeuring geschiedt bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Art. 42 enz.

Art. 47. *Artikel* 107 wordt gelezen als volgt:

Op de begrooting der uitgaven, die alle uitgaven der provincie, van welken aard ook, vermeldt, worden gebracht:

a. de jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, van den griffier en van alle in dienst der provincie werkzame ambtenaren en bedienden;

b. de door hen en door de leden der Staten te genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten, alsmede het presentiegeld voor de leden der Staten;

c. de kosten van verlichting, verwarming en schoonhouden der lokalen, benoodigd voor het provinciaal bestuur;

d. de schrijfloonen en drukkosten der stukken ten behoeve van het provinciaal bestuur en verdere bureaukosten;

e. de kosten van het aanleggen en onderhouden van provinciale wegen en werken;

f. de kosten van het onderhoud der provinciale eigendommen, en de wegens die eigendommen verschuldigde lasten;

g. de renten en aflossingen van de door de provincie aangegane geldleeningen;

h. alle opeischbare schulden der provincie;

i. de kosten der door de provincie te voeren gedingen;

j. alle uitgaven, bij bijzondere wetten aan de provincie opgelegd;

k. alle uitgaven, voortvloeiende uit de aan de Staten opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, voor zoover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht;

l. een post voor onvoorziene uitgaven.

Art. 48 enz.

Art. 57. De *artikelen* 127—129 worden vervangen door de navolgende bepalingen:

Art. 127. Wanneer de wetten of de algemeene maatregelen van bestuur het vorderen, verleenen de Staten hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

Art. 128. De in het voorgaande artikel bedoelde uitvoering geschiedt door Gedeputeerde Staten, voor zoover niet de wet of de algemeene maatregel van bestuur bepaaldelijk de medewerking der Staten vordert.

Wordt deze medewerking door de Staten geweigerd, dan voorzien Gedeputeerde Staten daarin.

Art. 129. Wanneer Gedeputeerde Staten niet of niet behoorlijk voor de hun bij het voorgaande artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze Commissaris door Ons, bij een in het Staatsblad te plaatsen, met redenen omkleed besluit worden gemachtigd om in de uitvoering te voorzien.

Art. 58 enz.

Art. 59. In *artikel* 134 wordt de zinsnede »behoudens de bepalingen der wet, door artikel 191 der Grondwet gevorderd« gelezen: »behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet«.

Art. 60. De *artikelen* 136 en 137 worden vervangen door de navolgende bepaling:

Art. 136. De Staten hebben het toezicht op alle waterstaatswerken, waterschappen, veenschappen en veenpolders, voorzoover de wet het toezicht over bepaalde werken niet aan anderen heeft opgedragen.

Art. 61. *Artikel* 138 wordt gelezen als volgt:

Zij zijn bevoegd, behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet, in de bestaande inrichtingen en reglementen van waterschappen, veenschappen en veenpolders veranderingen te maken, waterschappen, veenschappen en veenpolders op te heffen, nieuwe op te richten en nieuwe reglementen voor zoodanige instellingen vast te stellen.

Hunne besluiten te dien aanzien zijn onderworpen aan Onze goedkeuring. Daarop zijn de bepalingen der artikelen 98 en 99 van toepassing.

Art. 62 enz.

Art. 63. In *artikel* 142 wordt in de plaats van de woorden: „algemeenen maatregel van inwendig bestuur" gelezen: algemeenen maatregel van bestuur".

Art. 64 enz.

Art. 65. *Artikel* 151 wordt gelezen als volgt:

Gedeputeerde Staten maken de verordeningen, noodig tot de hun opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

Art. 66 enz.

Art. 67. In het *tweede lid* van *artikel* 157 worden achter het woord: „waterschappen" ingevoegd de woorden: „veenschappen en veenpolders".

Art. 68. *Artikel* 158 vervalt.

Bij Kon. besluit van 30 Juni 1905 (Staatsblad n°. 224) is de tekst der wet van 6 Juli 1850 (Staatsblad n°. 39), zooals die thans luidt, bekend gemaakt.

WET *van* 17 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 212), *tot aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het aanleggen van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Van Rijkswege wordt aangelegd en onderhouden een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer.

In de kosten van aanleg wordt door de provincie Noordbrabant eene som van *f* 2.500.000 bijgedragen op de voorwaarden vermeld in het besluit der Provinciale Staten van 9 Februari 1904.

Lasten enz.

De Memorie van toelichting tot het wetsontwerp luidt als volgt:

Het wetsontwerp beoogt de totstandkoming van een scheepvaartweg in het belang van de welvaart en de ontwikkeling van een gedeelte van Noordbrabant, dat daaraan reeds zeer langen tijd behoefte heeft en waardoor de belangrijkste nijverheidscentra van het westelijk deel dier provincie, als Tilburg, Breda, Oosterhout, Dongen, enz. met de benedenrivieren en met de Zuid-Willemsvaart verbonden zullen worden, terwijl de talrijke te doorsnijden woeste gronden door dit scheepvaartkanaal tot meerdere ontwikkeling zullen komen.

Reeds na de voltooiing van de Zuid-Willemsvaart, in 1826, werden verschillende ontwerpen voor kanalen in Noordbrabant opgemaakt, welke echter geen van alle tot uitvoering kwamen.

Dat ook de Regeering ongeveer 50 jaren later nog steeds overtuigd was van het groote belang voor Noordbrabant betrokken bij de totstandkoming van een scheepvaartkanaal door het van waterwegen nagenoeg geheel verstoken gedeelte dier provincie, bleek, toen de Minister Tak van Poortvliet in het ontwerp van wet tot aanleg en verbetering van eenige werken ten behoeve der binnenlandsche scheepvaart, in art. 2, bevattende de met Rijksbijdragen aan te leggen kanalen, eene bijdrage opnam in de kosten van aanleg van een kanaal van Eindhoven langs Tilburg naar den Amer, te verleenen aan hen, die zich met den aanleg en het onderhoud van dat werk zouden belasten.

Na afstemming van art. 1 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op den 20sten Mei 1879 werd de verdere behandeling van deze zaak geschorst en het wetsontwerp daarna ingetrokken.

Hiermede trad ten aanzien van den aanleg van een scheepvaartkanaal in Noordbrabant een tijdperk van stilstand in.

Naarmate handel en industrie zich in Noordbrabant ontwikkelden deed zich echter de behoefte aan goede verkeerswegen te water meer en meer gevoelen, op grond waarvan de Staten dier provincie in hunne zitting van 5 Juli 1889 het besluit namen, eene som van *f* 2000 beschikbaar te stellen tot dekking der kosten van onderzoek ten behoeve van het graven van kanalen.

In verband met de meer en meer gebleken wenschelijkheid Tilburg, het grootste industriecentrum van Noordbrabant, door een waterweg in verbinding te stellen met de groote verkeerswegen te water, was de keuze omtrent de algemeene strekking van een te maken scheepvaartkanaal spoedig beslist en droegen Gedeputeerde Staten, ten einde het kanaal behalve aan Tilburg,

dienstbaar te maken aan vele en velerlei belangen, den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat op, een ontwerp samen te stellen voor een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer.

Reeds in Juni 1890 werd aan deze opdracht voldaan en door genoemden Hoofdingenieur aan Gedeputeerde Staten een ontwerp aangeboden voor een scheepvaartkanaal, van dezelfde afmetingen als die welke de Zuid-Willemsvaart destijds had, uitgaande van het pand tusschen de sluizen 6 en 7 der Zuid-Willemsvaart, ongeveer 700 M. benoorden de Aarle-Rixtelsche brug, in ongenoeg westwaartsche richting loopende benoorden het dorp Aarle-Rixtel, bezuiden de kom der gemeente Lieshout en het dorp Son, Best, Oirschot tot nabij het gehucht Haaghorst onder de gemeente Diessen, daarna in ongeveer noordwestwaartsche richting voortgaande naar Tilburg en benoorden die gemeente ombuigend, zijn weg vervolgende bezuiden langs Dongen en Oosterhout, om met eene noordelijke ombuiging uit te monden in de haven van laatstgenoemde gemeente.

Van Oosterhout af was een zijtak naar de Mark ontworpen, terwijl de verbetering van de Mark, van dien zijtak af tot aan de spoorwegbrug bij Breda, door de afsnijding van eenige hinderlijke bochten met eene verdieping en verbreeding van dit gedeelte der rivier, in het plan was opgenomen.

Voor de voeding van dit kanaal werd eene hoeveelheid water van 1 M³. per seconde noodig geacht, welke hoeveelheid water men zich voorstelde, voor zoover deze niet aan de Zuid-Willemsvaart zou kunnen worden ontleend, door oppomping uit de rivier de Dommel te verkrijgen.

De kosten van dit kanaalontwerp werden geraamd op *f* 4.512.240, daarin begrepen de op *f* 112.240 geraamde kosten voor de verbetering van de rivier de Mark. Op de kosten voor bovenbedoelde oppomping van water was daarbij echter niet gerekend.

Voor de uitvoering van dit plan werden door verschillende gemeenten de navolgende subsidiën toegezegd:

Tilburg	*f* 500.000
Breda	100.000
Oosterhout	50.000
Dongen	25.000
Oirschot	20.000
Hilvarenbeek	6.000
Diessen	3.000
Son	3.000
Te zamen alzoo	*f* 707.000

terwijl verscheidene gemeentebesturen zich bereid verklaarden de voor het kanaal benoodigde gemeentegronden kosteloos te zullen afstaan.

Door deze aanzienlijke bijdragen der betrokken gemeenten versterkt in hunne meening, dat de aanleg van het ontworpen kanaal van groot belang moest worden geacht voor een aanzienlijk deel van Noordbrabant, doch tevens overtuigd, dat de provincie uit eigen kracht niet in den aanleg zou kunnen

voorzien, wendden Gedeputeerde Staten zich bij schrijven van 24 Maart 1892, onder toezending van het ontwerp, tot de Regeering, met het verzoek den aanleg van het scheepvaartkanaal van Rijkswege, met subsidie van provincie en gemeenten, te willen tot stand brengen.

Het bleek echter dat aan de inwilliging van dit verzoek in elk geval een nader onderzoek omtrent verschillende punten moest voorafgaan.

O. a. rees de vraag, of de tot voeding van het ontworpen kanaal benoodigde hoeveelheid water wel aan de Zuid-Willemsvaart zou kunnen worden ontrokken, zonder de bij die vaart betrokken belangen ernstig in gevaar te brengen.

Een daarnaar ingesteld onderzoek leidde tot het resultaat, dat op eene voeding uit de Zuid-Willemsvaart niet kon worden gerekend en deze derhalve zou moeten geschieden uit de Dommel. De daartoe noodige bemalingswerktuigen werden geraamd op *f* 95.000, terwijl aan de eigenaren der benedenwaarts gelegen watermolens eene schadevergoeding van *f* 30.000 zou zijn uit te keeren en bovendien de kosten eener te maken stuw, ter voorkoming van te lagen waterstand en daardoor te lijden schade aan sommige langs de rivier gelegen landerijen, op *f* 5000 worden begroot.

Daar bij deze wijze van voeding meerendeels plaatselijke belangen betrokken waren, moest de provincie de zorg voor de voeding op zich nemen, waarbij de voornoemde gezamenlijk op *f* 130.000 geraamde kosten te haren laste zouden komen, terwijl zij zich zou moeten verbinden tot de levering van de benoodigde hoeveelheid van 1 M³. per seconde, waarvoor haar door het Rijk *f* 25 per maaldag zou worden vergoed.

In verband met het voor de bemaling gevorderd bedrag, en rekenende op eene breedere onteigening, ten einde het kanaal zoo noodig later zonder groote kosten en moeilijkheden te kunnen verruimen tot de afmetingen, die inmiddels door verbreeding aan de Zuid-Willemsvaart werden gegeven, voorts rekening houdende met het maken van stroomduikers bij de sluizen en het geven van eene grootere doorvaartwijdte aan de bruggen, werd het geheele kanaal met de Markverbetering nader begroot op rond *f* 5.000.000.

De ambtsvoorganger van ondergeteekende verklaarde zich aanvankelijk bereid de uitvoering van het werk voor Rijksrekening te nemen, mits omtrent de door de provincie te verleenen bijdrage en de daarbij te stellen voorwaarden overeenstemming werd verkregen.

De dienaangaande gevoerde onderhandelingen leidden tot het resultaat dat door de Provinciale Staten in hunne vergadering van 23 November 1899 eene bijdrage van *f* 1.000.000 uit de provinciale kas werd verleend in de kosten van het van Rijkswege aan te leggen en te onderhouden kanaal. Daarbij verbonden zij zich tevens tot het voor rekening der provincie uitvoeren van de bemalingswerktuigen voor oppomping van water uit de Dommel en voor hare rekening te nemen de kosten voor onderhoud en exploitatie dier bemalingswerktuigen, die van de te maken stuw en de te verleenen schadeloosstelling aan de eigenaars der watermolens.

Mede waarborgde de provincie de door de verschillende gemeenten toegezegde bijdragen tot een gezamenlijk bedrag van *f* 707.000, benevens den kosteloozen afstand van de voor den aanleg van het kanaal toegezegde gemeentegronden.

Alzoo zou, blijkens het vorenstaande, voor rekening van de provincie en der betrokken gemeenten komen een bedrag van *f* 1.837.000, overeenkomende met circa 37 pct. van de totaal op *f* 5.000.000 geraamde kosten van het geheele kanaalplan.

Dit kanaalontwerp was echter reeds vele jaren geleden, nl. in 1890, opgemaakt en sinds dien tijd hadden zich tal van omstandigheden voorgedaan, waardoor het ontwerp en de begrooting min of meer belangrijke wijzigingen behoorden te ondergaan.

Zoowel verandering in de prijzen der materialen, als de hoogere eischen in de laatste jaren in het belang van den werkman gesteld, waren factoren welke op de begrooting van invloed moesten zijn, terwijl de kanaalrichting bij Tilburg ten gevolge van de uitbreiding dier stad, wijziging zou moeten ondergaan en zich de vraag voordeed of het, in het provinciaal ontwerp geraamd bedrag van *f* 150.000 voor de spoorwegbruggen bij Best en bij Tilburg nog wel voldoende kon worden geacht, wanneer rekening werd gehouden met de zwaardere eischen die aan deze bruggen behooren te worden gesteld, ten gevolge van de vermeerdering van het verkeer en het gebruiken van zwaarder materieel.

Voorts was, behalve enkele punten van meer ondergeschikt belang, nog na te gaan, of de voeding van het kanaal, zooals deze toen geregeld was, als verzekerd ware te beschouwen en genoegzame waarborgen zou geven, dat het kanaal te allen tijde van het noodige water zou kunnen worden voorzien.

Het bovenstaande gaf aanleiding het kanaalontwerp aan een nader onderzoek te onderwerpen, dat gezamenlijk aan den hoofd-ingenieur van den Rijkswaterstaat in Noordbrabant en aan den hoofd-ingenieur van den provincialen waterstaat in die provincie werd opgedragen, terwijl het ontwerpen en begrooten der noodige spoorwegomleggingen en -bruggen door den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, zoo veel noodig in overleg met voornoemde hoofdingenieurs en met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, zou geschieden.

Dit onderzoek heeft er toe geleid dat het provinciaal ontwerp in verschillende onderdeelen werd gewijzigd en dat, na langdurige onderhandelingen, met de provincie Noordbrabant overeenstemming werd verkregen omtrent het kanaalontwerp zooals het thans voorligt, en over de door de provincie in de aanlegkosten te verleenen bijdrage.

Eene korte beschrijving van het project moge hieronder volgen, waarbij ter toelichting wordt verwezen naar de bij deze Memorie gevoegde kaart. [1])

De algemeene richting van het kanaal en van den zijtak naar de Mark is dezelfde gebleven als van het oorspronkelijk provinciaal ontwerp van 1890.

Daar echter de behoefte bleek voor de spoorwegkruisingen hooge, vaste bruggen te ontwerpen, en aan deze bruggen eene vrije doorvaarhoogte van 5.40 M. te geven, verkrijgt het kanaal te Best eene zuidwaartsche afbuiging, ten einde een voldoenden afstand van het emplacement van het station voor den te maken oprit te bekomen.

1) Niet overgenomen.

Om dezelfde reden moet het kanaal nabij Tilburg verder uit de gemeente verwijderd blijven, waarbij de beide spoorweglijnen Tilburg - 's Bosch en Tilburg – Boxtel met één hooge overbrugging over het kanaal zullen worden gevoerd. Ook de noordelijke ombuiging van het kanaal om Tilburg blijft, in verband met de uitbreiding der stad, verder dan vroeger van de kom der gemeente verwijderd, doch bewesten Tilburg keert de richting weder tot die van het provinciaal ontwerp terug. Nu het kanaal zooveel verder van de gemeente verwijderd blijft, is in het ontwerp het aanleggen van een zijkanaal ter verbinding met de stad opgenomen. Werd oorspronkelijk aan den aanleg van 2 zijkanalen, één benoorden en één bezuiden den spoorweg gedacht, zoo werd er dezerzijds geen bezwaar in gezien te voldoen aan een door den raad der gemeente Tilburg éénstemmig te kennen gegeven verlangen, het noorderzijkanaal te doen vervallen en het zuiderzijkanaal door te trekken over de lengte voor het noorderzijkanaal ontworpen. Waar ten gevolge dier verlenging, in den kunstweg van Tilburg naar Moergestel eene voor tramverkeer ingerichte draaibrug met dienstwoning moet worden gemaakt, waarmede niet onaanzienlijke kosten verbonden zijn, moest worden afgezien van het denkbeeld om het zijkanaal in zuidwestelijke richting nog verder door te trekken dan tot aan de Stevenzandsche straat of, indien het eindpunt iets meer noordelijk wordt gekozen, tot aan de Oude Beeksche baan.

Langs Dongen en Oosterhout is het provinciaal ontwerp aangehouden, doch is thans de verbinding met de Oosterhoutsche haven langs de westzijde dier haven ontworpen, ten einde de doorsnijding van den verbindingsweg van Oosterhout naar de haven te ontgaan.

Op de kaart is de verdeeling in panden en zijn hunne peilen, benevens de plaatsen der sluizen aangegeven. In verband met de terreinsomstandigheden kunnen bewesten Tilburg en bij Oosterhout met goed gevolg gekoppelde sluizen worden toegepast. Het kanaalpand van af de Zuid-Willemsvaart tot aan de sluis beoosten Tilburg ligt gemeen met het pand tusschen de sluizen 6 en 7 der Zuid-Willemsvaart, zoodat de, nabij deze vaart in het nieuwe kanaal ontworpen naar twee zijden keerende schutsluis in den regel open kan staan. De aanleg van deze sluis wordt echter wenschelijk geoordeeld, daar dan bij gedeeltelijke aflating van het aansluitend pand tusschen de sluizen 6 en 7 der Zuid-Willemsvaart, of van het zeer lange bovenpand van het ontworpen kanaal, de doorgaande scheepvaart niet geheel wordt gestremd, maar nog met beperkten diepgang zal kunnen plaats hebben.

De zijtak naar de Mark zal met deze rivier gemeen liggen. Aan het oostelijk einde daarvan is een naar twee zijden keerende schutsluis ontworpen, daar deze sluis zoowel hooge Markstanden, als hooge vloeden in het, in open gemeenschap met de Oosterhoutsche haven en de Donge staande kanaalgedeelte, beneden de gekoppelde sluis te Oosterhout, zal moeten keeren.

Ten einde zooveel mogelijk de diepe ingraving in de hoog gelegen terreinen te ontgaan, is aan dien zijtak een meer noordelijke richting gegeven dan bij het provinciaal ontwerp het geval was.

Was bij het provinciaal plan het kanaal ontworpen op de afmetingen welke de Zuid-Willemsvaart destijds had — zijnde eene bodembreedte van 10 M.,

bij eene diepte van 2,10 M. beneden kanaalpeil — en lag het later in de bedoeling eene zooveel breedere strook te onteigenen, dat verruiming zonder groote moeilijkheden en kosten zou kunnen geschieden, zoo kunnen thans, nu de verbreeding van de Zuid-Willemsvaart in Noordbrabant nagenoeg voltooid is, aan het nieuwe daaraan aansluitend, van Rijkswege aan te leggen kanaal, geen kleiner afmetingen dan van die verbreede vaart gegeven worden, zonder het nut van het kanaal ernstig in de waagschaal te stellen. In verband hiermede is het kanaal thans dan ook ontworpen met eene bodembreedte van 15 M., bij eene diepte van 2,30 M. beneden de respectieve kanaalpeilen.

Tevens zijn behouden de in het provinciaal plan opgenomen, als zwaaiplaatsen bedoelde verbreedingen, waardoor aan vaartuigen gelegenheid wordt gegeven om te keeren.

Het noordelijk einde van de Oosterhoutsche haven en het verder vaarwater tot aan de Donge zal grootendeels aan eene zijde moeten worden verbreed, terwijl op de Donge zelf nog op eenige verruiming, door uitbaggering, is gerekend.

Het denkbeeld, dat reeds in het provinciaal plan was opgenomen, om den aanleg van het kanaal gepaard te doen gaan met eenige verbetering van het gedeelte der Mark tusschen de spoorwegbrug te Breda en in den zijtak naar Oosterhout, is ook thans behouden. Hoewel toch niet tot den kanaalaanleg behoorende, zal deze veel meer tot zijn recht komen, indien de rivier de Mark, voor zoover deze de verbinding vormt van het kanaal met Breda, op overeenkomstige afmetingen wat breedte en diepte aangaat wordt gebracht. Van het beheerend heemraadschap kan niet worden gevorderd dat deze verbetering geheel voor zijne rekening kome. Dit waterschap zal van zijne belangstelling in de zaak doen blijken door de afsnijding van twee hinderlijke bochten op eigen kosten uit te voeren.

Uit den aard der zaak zal het onderzoek van het verbeterd deel der rivier de Mark, als niet begrepen in dat bedoeld in het eenig artikel van het wetsontwerp, niet voor Rijksrekening zijn.

De sluizen, waar noodig voorzien van stroomduikers, verkrijgen eene dagwijdte van 7,50 M, bij eene schutkolklengte en -breedte van respectievelijk 50 M. en 10 M.; terwijl aan de bruggen, waar deze niet over sluizen zijn ontworpen, eene vrije doorvaartwijdte van 8,50 M. zal worden gegeven.

Door de aangenomen doorvaarthoogte van 5,40 M. kon niet in zoo ruime mate gevolg worden gegeven aan de bedoeling zooveel mogelijk *vaste* bruggen over het kanaal te ontwerpen, ten einde de aan de bediening van beweegbare bruggen verbonden kosten te ontgaan.

In verband met de naar de vaste bruggen te maken hooge opreden, en de daaraan te geven flauwe hellingen op die plaatsen waar op tramverkeer moest worden gerekend, zouden de kosten betrekkelijk hoog worden, terwijl de opreden voor het verkeer belemmerend zijn.

Bij het ontwerp is op een 7tal draaibruggen, ingericht voor tramverkeer, gerekend, terwijl over 4 der sluizen ophaalbruggen zijn ontworpen. De overige bruggen (voor gewoon verkeer), over het hoofdkanaal en den zijtak zijn: 16 ophaal- en 14 vaste hooge bruggen, waarbij de keuze werd beheerscht door plaatselijke omstandigheden, als de hoogteligging van het terrein en de nabij-

heid van bebouwingen, waardoor het maken van hooge opreden kostbaar of niet mogelijk zou zijn.

Slooten en waterleidingen, die door de kanaaldijken worden afgesneden, zullen worden opgevangen in bermslooten. Deze voeren het water naar de beken en riviertjes, welke met grondduikers onder het kanaal worden geleid.

Aan weerszijden van het kanaal worden over de kanaaldijken wegen aangelegd. Een dezer wegen wordt als doorgaande gemeenschapsweg gemaakt, doch het ligt niet in de bedoeling deze van Rijkswege te verharden. De andere kanaaldijk verleent uitweg aan de gronden en landerijen die afgesneden worden.

Eigenlijke havens, en los- en ligplaatsen van schepen, met daarbij behoorende werken zijn niet in het ontwerp opgenomen, omdat deze werken uitsluitend van plaatselijk belang worden geacht en door de betrokken gemeentebesturen, zooveel noodig na bekomen vergunning, kunnen worden tot stand gebracht.

Bij de keuze der richting is er echter op gelet dat doelmatige havens en losplaatsen, die gunstig ten opzichte van de bebouwde kommen der gemeenten liggen, aan het kanaal kunnen aansluiten. O. a. geeft het westwaarts van het eindpunt van het door Tilburg opgenomen zijkanaal gelegen terrein, aan die gemeente ruimschoots de gelegenheid de voor aanleg van havenwerken, los- en ligplaatsen, enz. benoodigde gronden te verkrijgen.

Bij eene nadere overweging der wijze waarop in de voeding van het kanaal door opmaling uit de Dommel zou worden voorzien, rezen bedenkingen, zoowel met betrekking tot de bevoegdheid om over het Dommelwater te beschikken, als tot de vraag of te allen tijde wel genoegzaam water aan die rivier zou kunnen worden onttrokken om van de voeding van het kanaal verzekerd te zijn.

Bovendien scheen het minder regelmatig, dat de voeding van een van Rijkswege aan te leggen kanaal bij de provincie zou berusten. Op grond van een en ander werd het beter geacht voor de voeding geen water aan de Dommel te onttrekken, ook om meer gewaarborgd te zijn dat de waterstand in de Dieze, vooral naar de opening van den Maasmond, op het voor de scheepvaart vastgesteld zomerpeil gehandhaafd zal kunnen blijven.

Om in het ontbrekende water, wanneer het niet of niet voldoende aan de Zuid-Willemsvaart kan worden ontleend, te voorzien, blijft geen ander middel over dan wateropmaling van beneden af uit het kanaalgedeelte beneden sluis I, in open verbinding staande met de rivier de Donge, waar bij elk vloedgetij eene onbeperkte hoeveelheid rivierwater beschikbaar is. Daartoe is bij sluis I een stoomgemaal ontworpen, terwijl het noodige water van pand tot pand door een bij elk der sluizen II, III en IV te stichten stoomgemaal zal worden opgevoerd.

Door deze in het provinciaal ontwerp van 1890 aangebrachte verbeteringen en wijzigingen, en door verhooging van het geraamde arbeidsloon in verband met in de laatste jaren in het belang van den werkman wenschelijk geoordeelde maatregelen, wordt de uitvoering van het geheele ontwerp thans begroot op ƒ 7,500,000, als volgt berekend:

Onteigening	ƒ 1,165,100
Grondwerken	1,600,520
Oeververdediging	721,000
Kunstwerken	3,059,800
Zijkanaal naar Tilburg	176,000
Wateropmaling	304,000
Markverbetering rond	85,000
Terreinopnemingen, bezoldigingen, bureelbehoeften, enz.	280,000
Onvoorzien	108,580
Totaal	ƒ 7.500,000

In verband met deze verhooging der vroeger op ƒ 5,000,000 geraamde kosten, werden met Gedeputeerde Staten van Noordbrabant onderhandelingen geopend omtrent eene verhooging van de door de Staten dier provincie, bij hun besluit van 23 November 1899, toegezegde bijdragen. Daarbij werd dezerzijds op den voorgrond gesteld, dat alleen de provincie zich tegenover het Rijk tot eene bijdrage zal hebben te verbinden, zoodat de door de belanghebbende gemeenten, tot een gezamenlijk bedrag van ƒ 707,000, toegezegde subsidiën in de provinciale bijdrage waren te begrijpen, en niet het Rijk doch de provincie zou moeten trachten zich van de door de gemeenten toegezegde gelden, als aandeel in hare bijdrage, te verzekeren.

Dienaangaande, alsmede omtrent de aan de provinciale bijdrage te verbinden voorwaarden, werd de gewenschte overeenstemming verkregen. De Provinciale Staten van Noordbrabant besloten in hunne buitengewone vergadering van 9 Februari 1904, onder intrekking van hun besluit van 23 November 1899, en onder waarborging van den kosteloozen afstand van de voor den aanleg van het kanaal toegezegde gemeentegronden, eene bijdrage uit de provinciale kas te verleenen van twee en een half millioen gulden in de aanlegkosten van het scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, onder de volgende voorwaarden:

1°. dat het kanaal door of vanwege het Rijk worde aangelegd en onderhouden;

2°. dat de bijdrage over geen enkel jaar zal overschrijden de som van tweehonderd en vijftig duizend gulden;

3°. dat de bijdrage in eenig jaar evenmin zal overschrijden het $^1/_3$ gedeelte van de som welke in dat jaar aan het kanaal verwerkt is, tenzij door de provincie in eenig voorafgaand jaar ter oorzake van het bepaalde sub 2°. minder dan $^1/_3$ van de in dat jaar verwerkte som is gerestitueerd, in welk geval de bijdrage over het laatste jaar, behoudens het bepaalde sub 2°, dus tot aan de daar bedoelde ƒ 250,000, zal worden verhoogd tot verevening van het bedrag dat in eenig vorig jaar beneden het $^1/_3$ van de verwerkte som is bijgedragen;

4°. dat, bijaldien de uitgaven voor den aanleg van het kanaal minder dan zeven en een half millioen gulden bedragen, de aanvulling der bijdrage van

de provincie tot twee en een half millioen gulden bij de geheele voltooiing van het werk zal plaats vinden;

5°. dat de Regeering, voor zooveel de scheepvaart en andere belangen dit naar haar oordeel toelaten, het kanaal ook ten dienste zal stellen voor irrigatiën, af- en aanvoer van water en andere doeleinden;

6°. dat dit besluit eerst van kracht zal zijn, nadat de gemeenten voor wat betreft de storting van hare toegezegde bijdragen in het door de provincie Noordbrabant te storten bedrag van ƒ 2,500,000, en het deen van kosteloozen afstand van gemeentegronden, zich tegenover die provincie zullen hebben verbonden:

7°. dat de door de provincie te storten bijdragen zullen worden betaald, telkens uiterlijk 31 December van het jaar volgende op het jaar waarover de betaling moet geschieden;

8°. dat dit besluit zal ophouden van kracht te zijn, wanneer niet vóór den 1sten Juli 1905 de ter zake betrekkelijke wet zal zijn tot stand gekomen.

Het door de provincie te verleenen subsidie, daarin begrepen de door de gemeenten te verleenen geldelijke bijdragen, komt alzoo overeen met $^1/_3$ der op ƒ 7,500,000 geraamde kosten voor den aanleg van het onderwerpelijk kanaal.

De door de provincie aan hare bijdrage verbonden voorwaarden, vereischen, uitgezonderd die sub 5°. genoemd, naar de meening van ondergeteekende geen bijzondere toelichting.

Wat de voorwaarde sub 5°. aangaat, moet ondergeteekende er nadrukkelijk op wijzen, dat daaruit geen de minste *verplichting* voortspruit, om, zooals aanvankelijk door Gedeputeerde Staten werd gewenscht, het kanaal te allen tijde voor irrigatiën, af- en aanvoer van water en andere doeleinden beschikbaar te stellen. Waar de voeding van het kanaal thans van Rijkswege door oppomping uit de Donge zal geschieden, zou eene dergelijke verplichting den Staat op groote kosten komen te staan.

Bij schrijven van 1 December 1903 deelde ondergeteekende echter aan Gedeputeerde Staten mede bereid te zijn die belangen te steunen voor zoover dit zonder benadeeling van 's Rijks kas kan geschieden, en daarom als eisch te moeten stellen dat de voorwaarde sub 5°. zou luiden, zooals zij thans is geredigeerd. Zij bevat dan ook slechts de toezegging dat het kanaal aan die belangen dienstbaar zal worden gesteld, zoo daaruit geen meerdere uitgaven voor het Rijk voortvloeien, en voor zooveel de scheepvaart en andere belangen dit, naar het oordeel der Regeering, toelaten.

Voorts zij medegedeeld, dat door alle betrokken gemeenten bereids is voldaan aan de sub 6°. gestelde voorwaarde.

Door het ontworpen kanaal zullen de belangen van een groot deel van Noordbrabant, en tevens het algemeen belang worden gebaat, daar een verbindingsweg met de benedenrivieren en met de Zuid-Willemsvaart, den internationalen verkeersweg naar België, zal worden verkregen.

In verband daarmede is aanleg van Rijkswege op den voorgrond getreden,

waartoe de overweging heeft medegewerkt dat vroegere pogingen om het kanaal op andere wijze tot stand te brengen, niet konden slagen.

Van het begin der vorige eeuw af waren toch reeds plannen voor den aanleg van een kanaal in Noordbrabant aanhangig, welke echter geen van alle tot uitvoering kwamen.

O. a. bleef eene in 1855, met Koninklijke machtiging, aan den gewezen majoor-ingenieur I. E. DUYVENÉ verleende concessie tot den aanleg van een scheepvaartkanaal van Tilburg naar de Donge onuitgevoerd.

Latere pogingen van de gemeente Tilburg om zelf, met subsidie van het Rijk en de provincie, in den aanleg van een scheepvaartkanaal van Tilburg naar de Zuid-Willemsvaart te voorzien, leidden tot geen beter resultaat. De Regeering meende slechts dan eene Rijksbijdrage voor dat kanaal in uitzicht te mogen stellen, wanneer daaraan, door eene doortrekking naar den Amer, meerdere uitbreiding werd gegeven; in dien zin was dan ook de in den aanhef bedoelde bijdrage in de ontwerp-kanalenwet opgenomen.

De provincie, hoewel overtuigd van de groote belangen voor Tilburg betrokken bij het door die gemeente gewenschte kanaal, overwoog destijds een meer uitgebreid kanaalplan ter verbinding van Venlo met de Zuid-Willemsvaart en van daar langs Tilburg met het Hollandsch Diep, zoodat in de Provinciale Staten de door Tilburg voor haar kanaal gevraagde bijdrage geene meerderheid verkreeg.

Intusschen maakte de boven reeds medegedeelde afstemming van art. 1 en de daarop gevolgde intrekking der ontwerp-kanalenwet, voorloopig een einde aan de plannen tot aanleg en verbetering van verschillende binnenscheepvaartwegen, en daarmede ook aan den voorgenomen aanleg van het kanaal in Noordbrabant.

In latere jaren is echter geleidelijk aan nagenoeg alle in de ontwerp-kanalenwet opgenomen, aan te leggen of te verbeteren scheepvaartwegen, van Rijkswege of met Rijksbijdragen uitvoering gegeven en ligt het dus thans op den weg der Regeering ook aan Noordbrabant het reeds zoolang als noodig en nuttig erkende kanaal niet te onthouden.

Het kanaal zal Tilburg en Breda, de beide belangrijkste steden van westelijk Noordbrabant, benevens andere gemeenten en een groot, thans nog van een waterweg verstoken gedeelte der provincie, door een scheepvaartweg in verbinding stellen met de internationale verkeerswegen te water, en daardoor aan velerlei belangen dienstbaar worden gemaakt.

Vooral voor Tilburg zal het kanaal in eene lang gevoelde behoefte voorzien. Deze belangrijke fabriksstad met hare talrijke industrieele ondernemingen (in 1902 telde zij 151, meest door stoom gedreven fabrieken) zal door het kanaal in de gelegenheid worden gesteld aan de steeds zwaardere concurrentie het hoofd te bieden, door een minder kostbaren aanvoer van grondstoffen en door een goedkooperen afvoer harer producten, zoowel naar Limburg en het oostelijk deel van België, als naar de koopsteden aan onze benedenrivieren, de zeehavens en andere verkeerscentra, van waar verdere verzending gemakkelijk kan plaats vinden.

Ook aan Breda zal een directe scheepvaartweg naar Tilburg en de Zuid-

Willemsvaart, en daar langs verder naar Limburg en België, worden gegeven, terwijl de scheepvaartverbinding van Breda met de benedenrivieren, thans loopende langs de Mark en de Roode Vaart, door de meer directe verbinding met den Amer en het Hollandsch Diep zal worden verbeterd.

Plaatsen als Oosterhout en Dongen, wier handel en industrie ook beteekenend is, zullen eveneens van de totstandkoming van het kanaal voordeel kunnen genieten, terwijl deze en de overige door het kanaal doorsneden gemeenten, door meer gemakkelijken aanvoer van mestspeciën, granen, hooi, stroo, aardappelen, bouwmaterialen, brandstoffen, handelsartikelen, enz., bepaaldelijk op landbouwgebied, een tijdperk van ontwikkeling en bloei zullen te gemoet gaan.

Voorts zullen de te doorsnijden woeste gronden door goedkooper aanvoer met mestspeciën tot cultuur kunnen worden gebracht en door een gemakkelijken afvoer van producten worden gebaat, terwijl ook de boschcultuur tot meerdere ontwikkeling zal komen, en zoowel de bestaande bosschen als de voor boschcultuur geschikte gronden, door minder kostbaar vervoer van het hout, belangrijk in waarde zullen stijgen.

Door den grooten invloed dien het kanaal op scheepvaart, handel, industrie, landbouw en het volksbedrijf zal uitoefenen, acht ondergeteekende het algemeen belang in zoo ruime mate bij het kanaal betrokken, dat aanleg van Rijkswege voorzeker gerechtvaardigd is.

Te meer heeft ondergeteekende gemeend tot dien aanleg het voorstel te mogen doen waar de provincie Noordbrabant, door de toezegging van de belangrijke bijdrage in de kosten, heeft getoond, voor zoover haar draagkracht dit toelaat, tot de totstandkoming van het kanaal te willen medewerken.

Dat door den aanleg van Rijkswege $^2/_3$ der kosten van aanleg voor rekening van den Staat wordt genomen, is overigens in overeenstemming met hetgeen in andere gedeelten des lands door het Rijk in de verbetering van onvoldoende toestanden werd bijgedragen, waartoe slechts behoeft te worden gewezen op de Rijksbijdragen vaa $^2/_3$ in de kanalisatie van Westerwolde en in de verbetering der kleine rivieren.

Ten slotte zij er nog de aandacht op gevestigd, dat door de aanneming van dit wetsontwerp niet zal worden beslist omtrent het tijdstip, waarop zal worden overgegaan tot het doen van eenigszins belangrijke uitgaven ten behoeve van dezen kanaalaanleg. Tenzij de toestand van 's lands financiën mocht toelaten binnenkort meer gelden ten behoeve van waterstaatswerken uit te geven dan daartoe thans jaarlijks beschikbaar gesteld worden, zal bedoeld tijdstip moeten worden verschoven totdat voor verschillende thans onderhanden zijnde groote werken geene uitgaven meer gevorderd worden.

KON. BESLUIT *van* 24 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 217), *tot nadere wijziging van het Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Kon. besluiten van* 17 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 57), 23 *April* 1897 (*Staatsblad n°.* 105) *en* 8 *Juli* 1897 (*Staatsblad n°.* 174).

De wijziging bestaat hierin, dat Art. 1, derde lid, littera *a*, wordt gelezen als volgt:

„de havens te Moerdijk, Breskens, Veere en Delfzijl, de buitenhaven te „Scheveningen en de havens der eilanden Terschelling, Vlieland, Wieringen, „Urk en Marken".

Bij Kon. besluit van 5 Juli 1905 (Staatsblad n°. 231) is een bijzonder reglement van politie voor de buitenhaven te Scheveningen vastgesteld.

Eene nadere wijziging van het algemeen reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297).

KON. BESLUIT *van* 29 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 223), *tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van eenige beweegbare spoorwegbruggen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 169) *en gewijzigd bij Kon. besluiten van* 24 *Januari* 1880 (*Staatsblad n°.* 17), 8 *Maart* 1892 (*Staatsblad n°.* 48) *en* 12 *Augustus* 1904 (*Staatsblad n°.* 205).

KON. BESLUIT *van* 29 *Juni* 1905, *n°.* 30, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van het kohier van omslag van het veenschap Oostopgaande.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Freseman Gratama, te Hoogeveen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 10 Febr. 1905, n°. 50, tot goedkeuring van het kohier van omslag van het veenschap Oostopgaande;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 31 Mei 1905, n°. 83;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 Juni 1905, n°. 190, afd. Waterstaat;

Overwegende dat nadat het bestuur van het veenschap Oostopgaande het kohier van omslag had opgemaakt en ter inzage van

belanghebbenden gelegd, J. Freseman Gratama, die onder n°. 47 op het kohier was aangeslagen, een bezwaarschrift heeft ingediend, waarop het bestuur afwijzend beschikt heeft;

dat de reclamant toen bij Ged. Staten van Drenthe in beroep is gekomen;

dat zijne bezwaren hierop nederkomen, dat hij voor al zijne in het veenschap gelegen gronden naar denzelfden maatstaf is aangeslagen; dat echter de omslag mede strekt tot voldoening van rente en aflossing van eene geldleening door het veenschap aangegaan tot bestrijding der kosten van aankoop van het Oostopgaande, welke aankoop strekte om het recht van afvaart te verzekeren van die gronden, welke van dat recht verstoken waren; dat mitsdien het bestuur voor reclamants gronden een anderen maatstaf had behooren te volgen, op grond van tusschen de eigenaren van dat vaarwater en reclamant gesloten contracten, krachtens welke hem door die eigenaren vrije op- en afvaart langs dat vaarwater, hetwelk thans met lusten en lasten door het veenschap is overgenomen, is verleend voor turf en ondergrond van eenige aangegeven, aan reclamant behoorende gronden;

dat Ged. Staten bij besluit van 10 Febr. 1905, n°. 50, het bezwaarschrift in hooger beroep hebben afgewezen en het kohier goedgekeurd;

dat zij daarbij hebben overwogen, dat wat den maatstaf voor dezen aanslag aangaat, daarbij terecht is opgevolgd de bepaling van de tweede alinea van art. 14 van het reglement voor genoemd veenschap (Prov. blad 1901 n°. 31) volgens welke alinea een omslag voor het ontbrekende plaats heeft over de gronden van het veenschap, pondspondsgewijze naar hunne op den ligger vermelde grootte, wanneer de algemeene kosten van het veenschap niet kunnen bestreden worden uit zijn eigen middelen en uit het tot het maximum opgevoerd, over den turf omgeslagen bedrag, daar toch aan dit stellig reglementsvoorschrift niet kan worden te kort gedaan door eenigerlei particuliere overeenkomst; dat dan ook eene wijziging van den aangevallen aanslag in strijd zou doen handelen met bedoelde bepaling van het veenschapsreglement, zoodat die aanslag behoort te worden gehandhaafd en het bezwaarschrift in hooger beroep moet worden afgewezen;

dat J. Freseman Gratama van het besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat hij op grond van het recht van vrije op- en afvaart langs het vaarwater het Oostopgaande, meent te moeten worden vrijgesteld van iedere bijdrage

tot het bijeenbrengen van de koopsom en de daarop gevallen kosten van 't Oostopgaande, en verzoekende, dat het kohier van omslag niet worde vastgesteld, of wel vernietigd, althans de aanslag van den op zijne gronden gegraven turf en die van die gronden worden geroyeerd of gewijzigd in verband met het vermelde recht van op- en afvaart;

Overwegende dat Ged. Staten van Drenthe bij het bestreden besluit op goede gronden, die Wij tot de Onze maken, hebben beslist dat de aanslag waartegen het bezwaarschrift van appellant was gericht overeenkomstig de bepalingen van het reglement voor genoemd veenschap is geschied en dus voor wijziging van dien aanslag geene aanleiding bestaat;

Gezien het reglement voor het veenschap Oostopgaande;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 30 *Juni* 1905, *L^a. W., Afdeeling Waterstaat, houdende wijziging van de bij beschikking van* 23 *Augustus* 1895, *n^0.* 124 *vastgestelde grenzen der bakenkwartieren en aanwijzing der standplaatsen van de bakenmeesters.*

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Heeft goedgevonden:

te bepalen, dat met ingang van 1 Juli a. s., art. 13 der Ministerieele resolutie van 23 Augustus 1895, n^0. 124, houdende vaststelling van de grenzen der bakenkwartieren en aanwijzing der standplaatsen van de bakenmeesters, wordt gewijzigd als volgt:

„De bakenkwartieren aan den Hollandschen IJssel zijn:

„1^e kwartier van de Waaiersluis boven Gouda tot kilometerraai XII. „Standplaats van den bakenmeester te Moordrecht;

„2^e kwartier, van kilometerraai XII tot de vereeniging met de „Maas bij IJsselmonde. Standplaats van den bakenmeester te Ouder„kerk a/d IJssel".

KON. BESLUIT *van* 5 *Juli* 1905 (*Staatsblad n^0.* 231), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de Buitenhaven te Scheveningen.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 November 1904, La. E. E, Afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n^0. 69) en artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren,

kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), 17 April 1894 (Staatsblad n°. 57), 23 April 1897 (Staatsblad n°. 105), 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174) en 24 Juni 1905 (Staatsblad n°. 217);

Gezien de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194) tot aanleg en onderhoud van eene visschershaven te Scheveningen;

Den Raad van State gehoord, advies van 13 December 1904, n°. 11;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Juli 1905, La. M, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgend:

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de Buitenhaven te Scheveningen.

Art. 1. In dit reglement wordt door Buitenhaven te Scheveningen verstaan de visschershaven met al de daartoe behoorende werken, zeewaarts van de lijn, vormende de scheiding tusschen buiten- en binnenhaven, op het terrein door merkteekenen aangegeven.

2. De Buitenhaven mag niet anders gebezigd worden dan als doorvaart uit zee naar de Binnenhaven en omgekeerd.

Het is den schippers verboden met hunne vaartuigen in de Buitenhaven stil te liggen, te landen, te laden of te lossen.

Dit verbod is niet van toepassing op vaartuigen, ten behoeve van de werken der Buitenhaven van Rijkswege of bij aannemers van die werken in gebruik.

3. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt gestraft met geldboete van ten hoogste *vijftig gulden*.

4. Dit reglement treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van 7 Juli* 1905 (*Staatsblad n°.* 233), *houdende wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en het bijzonder reglement op den loodsdienst in het VIde district* (*Monden der Schelde*), *vastgesteld bij Kon. besluit van 22 Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5) *en wat eerstgemeld reglement betreft, laatstelijk gewijzigd bij Kon. besluit van 24 December* 1904 (*Staatsblad n°.* 264).

KON. BESLUIT *van* 13 *Juli* 1905 (*Staatsblad n°.* 235), *tot nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *zooals dit is gewijzigd en aangevuld bij de Kon. besluiten van* 4 *April* 1880 (*Staatsblad n°.* 36), 11 *September* 1882 (*Staatsblad n°.* 126), 25 *Januari* 1884 (*Staatsblad n°.* 10), 25 *November* 1885 (*Staatsblad n°.* 196), 26 *Maart* 1887 (*Staatsblad n°.* 44), 1 *Juli* 1890 (*Staatsblad n°.* 104), 19 *April* 1892 (*Staatsblad n°.* 89), 26 *Maart* 1898 (*Staatsblad n°.* 68), 9 *Februari* 1899 (*Staatsblad n°.* 69), 6 *October* 1899 (*Staatsblad n°.* 214) *en* 7 *April* 1903 (*Staatsblad n°.* 96).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 Mei 1905, La. D. D., afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183) zooals dit laatstelijk werd aangevuld bij Koninklijk besluit van 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96);

Den Raad van State gehoord, (advies van 27 Juni 1905, n°. 21);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 7 Juli 1905, La. K., afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1905:

Het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vast gesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit reglement is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (Staatsblad n°. 36), 11 September 1882 (Staatsblad n°. 126), 25 Januari 1884 (Staatsblad n°. 10), 25 November 1885 (Staatsblad n°. 196), 26 Maart 1887 (Staatsblad n°. 44), 1 Juli 1890 (Staatsblad n°. 104), 19 April 1892 (Staatsblad n°. 89), 26 Maart 1898 (Staatsblad n°. 68), 9 Februari 1899 (Staatsblad n°. 69), 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214), en 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96), te wijzigen en aan te vullen als volgt:

I. Artikel 113 te lezen als volgt:

1. De beambten en bedienden van de spoorwegdiensten, die in aanraking komen met het publiek, zijn gedurende de uitoefening van hunnen dienst van eene dienstkleeding of een dienstonderscheidingsteeken voorzien.

2. De stationschefs en hunne plaatsvervangers dragen een roode pet gedurende den dienst der treinen.

3. De dienstkleeding en het dienstonderscheidingsteeken worden door de bestuurders der spoorwegdiensten vastgesteld; eene beschrijving daarvan wordt aan den Raad van toezicht medegedeeld.

II. Artikel 116 te lezen:

1. Door »nacht« wordt in dit reglement verstaan de tijd tusschen zonsondergang en zonsopgang.

2. Door »gedurende den dienst« en »diensttijd« wordt in dit reglement, met uitzondering van het tiende hoofdstuk, verstaan de tijd, verloopende van het afrijden van den vroegsten trein des voormiddags tot den laatsten des namiddags.

III. Art. 119 te lezen:

Van de bepalingen van de artikelen 3, derde alinea, 8 laatste alinea, 15, 27 eerste alinea, 68, 75, 79, 81, 103, 107 eerste alinea en 113 kan door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid ontheffing worden verleend.

IV. Achter artikel 120 op te nemen:

Hoofdstuk X.

Voorschriften betreffende de dienst- en rusttijden van de beambten en bedienden der spoorwegdiensten.

Art. 121. 1. In dit hoofdstuk wordt verstaan:

2. Onder »beambten en bedienden« alle personen, die bij spoorwegondernemingen in dienst zijn, met uitzondering van:

a. de bestuurders, de secretarissen en de hoofden van takken van dienst of afdeelingen;

b. de inspecteurs, de ingenieurs, de controleurs van de comptabiliteit, de controleurs en opzichters van den locomotief-, trein-, wagen- en telegraafdienst, de opzichters-machinist, de werkmeesters, de opzichters van den weg en van de seinen, de verificateurs der depôts, de depôthouders en de depôtmeesters;

c. de adjuncten en het personeel, werkzaam op de bureelen van de onder *a* en *b* genoemden;

d. de alleen met het houden van toezicht belaste chefs en adjunct-chefs van groote stations, door den Minister van Waterstaat Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, aan te wijzen, de agenten op stations en handelsagenten;

e. het personeel, werkzaam aan de informatiebureaux, de bestelkantoren, de magazijnen en de werkplaatsen.

3. onder »diensttijd« de tijdruimte gelegen tusschen het oogen-

blik, waarop de beambte of bediende aanwezig moet zijn om zijnen dienst te beginnen en dat, waarop hij zijn werk kan verlaten tot het genieten van den in artikel 126 te vermelden onafgebroken rusttijd. Indien echter aan eenen beambte of bediende te zijner standplaats omstreeks het midden van den dag een onafgebroken rusttijd van ten minste vier (4) uren wordt toegestaan, wordt de helft van dien rusttijd, tot ten hoogste drie (3) uren, niet als diensttijd in rekening gebracht.

4. Onder »rusttijd« of »rustdag« de tijdruimte, waarin de beambte of bediende geheel vrij is van elken dienst en van elke bemoeienis met den spoorweg.

5. Onder »etmaal« het tijdsverloop van middernacht tot middernacht.

6 Onder »tijdvak van een zeker aantal achtereenvolgende etmalen« elk willekeurig gekozen tijdvak van dien duur.

Art. 122. 1. Ten opzichte van beambten en bedienden, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen, dat zij onafgebroken inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan tien (10) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan tien (10) uren.

Art. 123. 1. Ten opzichte van seinhuiswachters, wisselwachters en rangeerders, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen, dat zij inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan twaalf (12) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan twaalf (12) uren.

Art. 124. Voor de beambten en bedienden gedurende hunnen geheelen diensttijd of een deel daarvan belast met de bewaking van den weg, mag geen diensttijd meer bedragen dan zestien (16) uren.

Art. 125. 1. Ten opzichte van alle overige beambten en bedienden geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan zestien (16) uren.

3 In elk tijdvak van veertien (14) achtereenvolgende etmalen mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan een honderd acht en zestig (168) uren.

Art. 126. 1. Aan de beambten en bedienden moet tusschen elke

twee opeenvolgende diensttijden een onafgebroken rusttijd worden gelaten van ten minste tien (10) uren.

2. Op de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, te bepalen stations, halten, baanvakken, of posten kan voor de door hem aan te wijzen beambten of bedienden die onafgebroken rusttijd tot ten minste negen (9) onderscheidelijk acht (8) uren worden beperkt.

3. Aan de beambten en bedienden moeten boven de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde rusttijden, gedurende den diensttijd de noodige korte rustpoozen voor het gebruiken van de maaltijden worden toegestaan. Deze bepaling is niet van toepassing, indien de diensttijd niet meer dan zes (6) uren bedraagt.

Art. 127. Het is verboden eene vrouw tusschen tien (10) ure des namiddags en vijf (5) ure des voormiddags te laten dienst doen als wachteres.

Art. 128. 1. De beambten en bedienden genieten, hetzij elke tweede week, hetzij elke derde week des Zondags eenen rustdag van ten minste vier en twintig (24) uren, waarvan ten minste achttien (18) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en in het laatste geval bovendien ten minste negen (9) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

2. Het staat echter aan bestuurders van de spoorwegdiensten vrij, aan beambten en bedienden, op locomotieven werkzaam, aan seinhuiswachters, rangeerders en wisselwachters elke vierde week des Zondags eenen rustdag toe te kennen van ten minste acht en twintig (28) uren, waarvan ten minste twee en twintig (22) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en bovendien ten minste dertien (13) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

3. Voor beambten en bedienden behoorende tot een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag niet op Zondag viert, wordt, wanneer zij aan bestuurders van den spoorwegdienst hun verlangen daartoe hebben kenbaar gemaakt, de Zondag als rustdag vervangen door den dag, die door hun kerkgenootschap als wekelijksche rustdag is aangewezen.

Art. 129. De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is bevoegd van de bepalingen van de artikelen 125, 127 en 128, geheel, ten deele of voorwaardelijk ontheffing te verleenen voor de beambten en bedienden van minder belangrijke stations, halten en posten, zoomede voor die beambten en bedienden, welk gedurende hunnen diensttijd niet onafgebroken werkzaam zijn.

Art. 130. 1. De dienst- en rusttijden der beambten en bedienden worden opgenomen in dienstroosters, waarin achter den naam van elk hunner melding gemaakt wordt van de strekking, de dagteekening en het nummer der hem betreffende beschikkingen van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid krachtens de artikelen 122, 123, 126 en 129 genomen.

2. Aan elk station, elke halte en elken post worden de dienstroosters betreffende de aldaar geplaatste beambten en bedienden binnen vier (4) weken na het in werking treden van eene nieuwe dienstregeling op eene zichtbare plaats opgehangen.

3. Door of van wege bestuurders der spoorwegdiensten worden registers aangelegd en geregeld bijgehouden waarin voor elken beambte of bediende, werkzaam op treinen of op locomotieven, wordt aangeteekend tusschen welke tijdstippen hij dagelijks dienst heeft gedaan en gedurende zijnen diensttijd een onafgebroken rusttijd te zijner standplaats van ten minste vier (4) uren mocht hebben genoten. Aanteekening van bedoelden onafgebroken rusttijd wordt echter niet vereischt, in geval de bepalingen van dit hoofdstuk te zijnen opzichte zouden zijn opgevolgd, ook wanneer die geheele rusttijd als diensttijd in rekening gebracht werd. De registers worden ingericht naar een model, dat door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, wordt vastgesteld. Aan de leden van den Raad van toezicht en de ambtenaren onder hen met het dagelijksch toezicht belast, wordt te allen tijde op hun verlangen inzage van die registers verstrekt.

Art. 131. 1. Van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 122, 123, 124, 125, 126, 127 en 128 kan worden afgeweken, wanneer dit in het belang van de behoorlijke uitoefening van den dienst of van de veiligheid van het verkeer noodzakelijk is en de afwijking niet door het nemen van andere maatregelen kan worden voorkomen.

2. Van wege de bestuurders van de spoorwegdiensten wordt van elke afwijking binnen acht (8) dagen mededeeling gedaan aan den Raad van toezicht.

Art. 132. De bepalingen van artikel 128 zijn niet van toepassing op aflossingspersoneel, hetwelk niet meer dan vier (4) uren per etmaal bij den spoorwegdienst werkzaam is.

Onze Minister enz.

Bij Kon. besluit van 2 October 1905 (Staatsblad nº. 280) is dit reglement op nieuw gewijzigd, hierin bestaande, dat in artikel 126, derde lid, de volgende woorden vervallen:

„Deze bepaling is niet van toepassing, indien de diensttijd niet meer dan zes (6) uren bedraagt".

Eene nadere wijziging van dit algemeen reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315).

Deze wijziging bestaat hierin, dat Art. 62 van het reglement wordt gelezen als volgt:

„Elk rijtuig en elke wagen wordt van tijd tot tijd aan een grondig onderzoek „onderworpen, waarbij de assen, potten en veeren worden afgenomen.

„Dit onderzoek heeft plaats uiterlijk binnen drie jaren na de eerste indienst- „stelling of nà het laatste onderzoek.

„Voor rijtuigen, bagagewagens en die wagens, welke voornamelijk bestemd „zijn om in personentreinen vervoerd te worden, vindt dit onderzoek plaats, „uiterlijk nadat zij 30.000 kilometers hebben afgelegd".

KON. BESLUIT *van* 15 *Juli* 1905, *n°.* 100, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Zuidbroek, Noordbroek, Scheemda, Nieuwolda, Termunten en Delfzijl, die op grond van de wet van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 155) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Zuidbroek naar Delfzijl.*

KON. BESLUIT *van* 22 *Juli* 1905 (*Staatsblad n°.* 241), *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren van Burgemeester en Wethouders van Zaandam tegen het besluit van Gedep. Staten van Noordholland, tot goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Zaandam tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland dd. 27 Juli 1904, n°. 71, tot goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam, op 11 Mei 1904 door het bestuur van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland vastgesteld;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 8 Maart 1905, n°. 224;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Juli 1905, n°. 249, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat deze keur onder anderen bepaalt:

Art. 1, 1*ste lid.* „Het is verboden met een vaartuig of houtvlot ter schutting vóór of tot aan de sluis te varen, alvorens aan de

daarvoor gestelde remmingen of meerpalen behoorlijk gestopt te zijn geweest, ten einde alzoo in de sluis te worden getrokken of gevierd."

Art. 1, *laatste lid.* "Het is verboden met haken of eenig ander voorwerp in de kunstwerken te steken of daaraan, zonder vergunning van den sluismeester, eenig vaartuig of vlot vast te maken."

Art. 4. "Wanneer twee of meer vaartuigen tegelijk de sluis naderen, regelt de sluismeester de volgorde, waarin zij mogen naderen en den afstand, dien zij daarbij onderling moeten bewaren."

Art. 7. "Aan de remmingwerken bij de sluishoofden mogen geen vaartuigen langer blijven liggen, dan de schutting vordert, en moeten voor aankomende vaartuigen of vlotten zoo noodig plaats maken."

Art. 8. "Het is verboden, een vaartuig of vlot zoodanig te doen liggen of vastmaken, dat de vaart in of uit de sluis belemmerd wordt.

De schipper of voerder van zulk een vaartuig of vlot is verplicht op bevel van den sluismeester terstond te verhalen."

Art. 9, *eerste lid.* "Bij het naderen der sluis moet de schipper van eenig vaartuig de vaart van het vaartuig zoodanig verminderen, dat het desnoods op een afstand van 25 M. van de sluis gestopt kan liggen."

Art. 10, *eerste lid.* "Een vaartuig dat zich in de nabijheid der sluis bevindt moet voor en achter behoorlijk gemeerd worden."

Art. 11, *tweede lid.* "Bij spuiing of inlating mogen geen vaartuigen of vlotten binnen de remmingwerken voor de sluis blijven liggen, totdat het spuien of inlaten is afgeloopen, maar zullen de schippers van die vaartuigen of voerders van die vlotten verplicht zijn op eerste aanzeg van den sluismeester deze onmiddellijk te verhalen."

Art. 15. "Het is verboden anders dan stapvoets met rij- en voertuigen en paarden, en niet dan langzaam met door mechanische kracht gedreven rij- of voertuigen op of over de brug te rijden;

eenig vee, of rij- of voertuigen aan de leuningen, staketsels of andere aanhoorigheden vast te maken;

over de brug of de sluisdeuren te loopen, voordat zij geheel gesloten zijn;

de afsluitkettingen voor de brug geplaatst te openen;

over de brug een vracht te vervoeren, waarvan het gewicht naar het oordeel van den sluismeester de brug aan beschadiging bloot stelt;

zonder daartoe door den sluismeester te zijn aangezocht, de brug te wippen of neer te draaien; sluisdeuren te openen of te sluiten, schuiven te lichten of te sluiten of andere werkzaamheden van de sluisbeambten te verrichten; zich op eenig deel der sluis of aan-

hoorigheden te begeven, als de toegang daartoe op duidelijk aangegeven wijze is verboden."

Art 16, *1ste en 2de lid.* "Het is verboden, eenig voorwerp in of voor de sluis te werpen."

"Een ieder is gehouden, het bevel van den sluismeester tot handhaving van openbare orde en veiligheid na te komen".

Art. 18. "Het is aan voerders van stoomvaartuigen verboden, in de sluis kolen te doen opgooien of in de vuren te doen werken".

dat Burgemeester en Wethouders van Zaandam tegen de keur bezwaren hebben ingebracht bij Gedeputeerde Staten van Noordholland, die echter bij besluit van 27 Juli 1904, n°. 71, haar hebben goedgekeurd;

dat Burgemeester en Wethouders hierop bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat verscheidene bepalingen der keur betreffen de openbare orde en veiligheid in het openbaar gemeentewater in de Voor- en Achterzaan, en op de openbare gemeentebrug over het zuidelijk landhoofd der Wilhelminasluis;

dat deze wateren en deze brug deel uitmaken van de huishouding der gemeente Zaandam, en derhalve alleen de raad dier gemeente bevoegd is, omtrent de openbare orde en veiligheid aldaar bij verordening voorschriften te geven;

dat mitsdien het Hoogheemraadschap zijne bevoegdheid heeft overschreden door zich te begeven op het gebied, dat in art. 144 der Grondwet en in art. 135 der gemeentewet uitsluitend aan den gemeentewetgever is voorbehouden;

dat bovendien éénzelfde rechtsgebied niet aan de rechtsmacht van tweeërlei gezag behoort te zijn onderworpen, waarvan het gevolg zou zijn, dat afwijkende, zelfs tegenstrijdige, maar toch verbindende voorschriften zouden gelden, wat leiden zou tot botsingen tusschen de ambtenaren door tweeërlei zelfstandige autoriteit met uitvoerend gezag bekleed, hier eenerzijds het dagelijksch bestuur der gemeente en de aan dat college ondergeschikte havenbeambten, anderzijds den door het waterschapsbestuur benoemden sluismeester;

dat de in art. 1, eerste lid, der keur genoemde *remmingen* liggen in het openbaar gemeentewater, binnen hetwelk de handhaving der openbare orde en veiligheid door art. 2 van het Havenreglement der gemeente Zaandam aan den havenmeester is opgedragen; dat omtrent het in art. 1, laatste lid, gegeven verbod reeds in art. 72 sub *a* en *b* der Algemeene Politieverordening der gemeente Zaandam

voorzien en op de overtreding van dit verbod straf gesteld is, dat art. 4 in strijd is met art. 2 van het genoemde Havenreglement, volgens hetwelk de havenmeester de tot handhaving der orde en veiligheid in de havens en wateren der gemeente noodige bevelen geeft; dat ook art. 7 inbreuk maakt op de bevoegdheid van het gemeentegezag, waaraan uitsluitend de zorg voor de openbare orde en veiligheid in de openbare gemeentewateren is opgedragen; dat art. 8, eerste lid, in strijd is met, althans overbodig is naast art. 70, 1ste lid, der Algemeene Politieverordening, dat straf bepaalt tegen hem, die eenig vaartuig of houtvlot heeft liggen voor den mond der sluizen of in de vaargeulen, welk bezwaar ook art. 11, tweede lid, betreft; dat art. 8. tweede lid, onverecnigbaar is met genoemd art. 70, dat de bevoegdheid tot het geven van het daar bedoeld bevel aan Burgemeester en Wethouders of iemand van hunnentwege toekent; dat éénzelfde gezag niet aan twee van elkaar onafhankelijke machten kan worden verleend; dat, nu te dezen sprake is van het watergebied der gemeente Zaandam, van de beide incompatibele regelingen die van den gemeentewetgever primeert, en mitsdien art. 8 der keur behoort te vervallen; dat de artt. 9, eerste lid, en 10, eerste lid, voorschriften bevatten omtrent het verkeer en de orde binnen de gemeentewateren, en mitsdien inbreuk maken op het gezag der communale overheid te dezen aanzien; dat, wat in het bijzonder art. 10 betreft, alleen de havenmeester, als gemeenteambtenaar, heeft te beoordeelen, of vaartuigen in gemeentewater gelegen, behoorlijk gemeerd zijn; dat de brug over de Wilhelminasluis ingevolge art. 8 der Algemeene Politieverordening onder „de straten" der gemeente is begrepen, en de handhaving der openbare orde en veiligheid volgens de voorschriften dier verordening aan de daarin genoemde ambtenaren is opgedragen; dat derhalve de in art. 15 vervatte verbodsbepalingen, voor zoover zij op bedoelde brug betrekking hebben, behooren te vervallen; dat wat het zesde lid van art. 15 betreft, reeds door art. 73 der Algemeene Politieverordening straf wordt bepaald tegen ieder, die zonder daartoe bevoegd te zijn, bruggen opent of sluit; dat art. 461 van het Wetboek van Strafrecht voorziet in hetgeen art. 15, laatste lid, bepaalt; dat in art. 16, eerste lid de woorden „of voor" als betreffende het watergebied der gemeente, behooren te vervallen; dat appellanten ook ernstig bezwaar hebben tegen het tweede lid van dat artikel, daar het verkeer over de brug niet aan de bevelen van den, te dezer zake, niet deskundigen sluismeester mag worden onderworpen; dat op overtreding van het in

art. 18 der keur gegeven verbod reeds in art. 74 der Algemeene Politieverordening straf is bepaald; dat uit het bovenstaande afdoende blijkt, hoe Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland de grenzen hunner bevoegdheid hebben overschreden, en wat van die overschrijding de ernstige gevolgen zullen zijn; dat appellanten vertrouwen, dat de Kroon zal gelieven te waken tegen dusdanige inmenging in anderer rechtsgebied; weshalve zij Ons verzoeken, het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland dd. 27 Juli 1904, waarbij de op 11 Mei 1904 door het Bestuur van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen van Kennemerland en West-Friesland vastgestelde Keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam is goedgekeurd, te vernietigen;

Overwegende, dat het appelleerend bestuur voornamelijk aanvoert tot staving van het hooger beroep, dat meerdere bepalingen van de gezegde keur betreffen de openbare orde en veiligheid in het openbaar gemeentewater in de Voor- en Achterzaan en op de openbare gemeentebrug over het zuidelijk landhoofd der Wilhelminasluis; terwijl deze wateren en deze brug deel uitmaken van de huishouding der door het appelleerend bestuur vertegenwoordigde gemeente en derhalve de Raad van Zaandam alleen bevoegd is omtrent de openbare orde en veiligheid aldaar bij verordening voorschriften te geven, en deze Raad dergelijke voorschriften dan ook reeds gegeven heeft;

Overwegende, dat deze bewering van het appelleerend bestuur niet juist is, en een waterschapsbestuur volstrekt niet onbevoegd moet worden geacht om keuren te maken op het gebruik, en ter bescherming van tot het waterschap behoorende werken, ook al wordt daarbij tevens getreden in de huishouding der gemeente;

dat niet is gebleken, dat Dijkgraaf en Hoogheemraden bij het vaststellen van de bestreden keur tegenover de gemeente Zaandam verder zijn gegaan dan strookt met hunne bij wet en reglement omschreven bevoegdheid en met eene goede opvatting van hunne taak;

dat van overschrijding van bevoegdheid evenmin blijkt in verband met art. 461 van het Wetboek van Strafrecht, vermits het slot van art. 15 der keur, hetwelk het doelmatig gebruik van een openbaar werk beoogt te verzekeren, kennelijk niets inhoudt omtrent eenig punt, waaromtrent bij genoemd wetsartikel is voorzien;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad nº. 139) ter uitvoering van art. 191 der Grondwet en het reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland

en West-Friesland, vastgesteld door de Staten der provincie Noordholland den 7den Juli 1881 (Provincial Blad n°. 72);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit het daartegen ingesteld beroep te verklaren ongegrond.

Onze Minister enz.

De Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, van oordeel zijnde, dat het bestreden besluit moest worden vernietigd, heeft de gronden van dat oordeel neergelegd in het ontwerp-besluit, waarvan hieronder alleen het gedeelte volgt, te beginnen met de rechtsoverwegingen, waarvan de Regeering is afgeweken.

Overwegende, dat het appelleerend bestuur aanvoert tot staving van het hooger beroep, dat meerdere bepalingen van de gezegde keur betreffen de openbare orde en veiligheid in het openbaar gemeente-water in de Voor- en Achterzaan en op de openbare gemeentebrug over het zuidelijk landhoofd der Wilhelminasluis; terwijl deze wateren en deze brug deel uitmaken van de huishouding der door het appelleerend bestuur vertegenwoordigde gemeente en derhalve de Raad van Zaandam alleen bevoegd is omtrent de openbare orde en veiligheid aldaar bij verordening voorschriften te geven, en deze Raad dergelijke voorschriften dan ook reeds gegeven heeft;

Overwegende, dat deze bewering van het appelleerend bestuur niet juist is, en een waterschapsbestuur volstrekt niet onbevoegd moet worden geacht om keuren te maken op het gebruik, en ter bescherming van tot het waterschap behoorende werken, ook al dienen deze werken tevens voor de huishouding der gemeente;

dat echter de bevoegdheid van elken wetgever, en dus mede van het bestuur van het Hoogheemraadschap, tot het daarstellen van eenige verordening en het recht om de naleving daarvan te vorderen, met bedreiging van straf in gevallen van overtreding of verzuim, zich niet verder kan uitstrekken dan zijn gebied reikt;

dat volgens art. 2 sub 2°., juncto artikel 7 van het reglement van bestuur vaar het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland, het gebied vau het waterschap zich uitstrekt over alle sluizen welke tot uitwatering van den boezem dienen, tot welke sluizen na de plaats gehad hebbende overdracht der Wilhelminasluis te Zaandam aan dit Hoogheemraadschap ook deze sluis moet worden gerekend;

dat het gebied van het Hoogheemraadschap zich echter niet uitstrekt buiten die sluis, en hoogstens daartoe kunnen worden gerekend de remmingwerken, welke bij uitspraak van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 13 Juli 1904, beslissende ingevolge overeenkomst tusschen het gemeentebestuur van Zaandam en het Hoogheemraadschap, zijn verklaard tot de sluis te behooren;

dat nu de keur in verschillende artikelen ook eene regeling bevat hoedanig de schipperij zich moet gedragen op het water van de Voorzaan voor de sluis gelegen, welk water echter niet behoort tot het gebied van het Hoogheemraadschap;

dat dit vooral in het oog springt, bij artikel 9 van de keur, voorschrijvende, dat bij het naderen der sluis van eenig vaartuig de vaart van het vaartuig zoodanig moet worden verminderd, dat het desnoods op een afstand van 25 Meter van de sluis gestopt kan liggen; welke bepaling derhalve aan den gezagvoerder van het vaartuig verplichtingen oplegt ver buiten het territoir van het Hoogheemraadschap;

dat zulks in deze keur niet mocht worden bepaald, omdat het strafwetgevend gezag van het bestuur van het Hoogheemraadschap niet kan gaan buiten de grenzen van zijn territoir;

dat derhalve Gedeputeerde Staten de keur niet hadden mogen goedkeuren en die goedkeuring — zij het dan ook op andere gronden dan door het appelleerend bestuur zijn aangevoerd — behoort te worden vernietigd;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) ter uitvoering van artikel 191 der Grondwet en het reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland, vastgesteld door de Staten der provincie Noordholland den 7den Juli 1881 (Provinciaal Blad n°. 72);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland dd. 27 Juli 1904, n°. 71, houdende goedkeuring van een keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam.

Onze Minister enz.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid rapporteerde hieromtrent aan de Koningin het volgende:

Onder dagteekening van 8 April j.l. werd in deze zaak een afzonderlijk advies uitgebracht door den Staatsraad Mr. Moltzer, van den volgenden inhoud:

„Met het ontwerp-besluit, dat in de hiernevensgaande zaak door de Afdeeling aan Uwe Majesteit ter bekrachtiging is aangeboden, heeft de ondergeteekende zich niet kunnen vereenigen. En met het oog op het groote principieele belang, dat daarbij is betrokken, stelt hij er prijs op, hier kortelijk van zijn afwijkend gevoelen in deze te doen blijken.

De door de Afdeeling voorgedragen beslissing gaat uit van het beginsel: „dat de bevoegheid van elken wetgever tot het daarstellen van eenige verordening en het recht om de naleving daarvan te vorderen, met bedreiging van straf in gevallen van overtreding of verzuim, zich niet verder kan uitstrekken dan zijn gebied reikt."

Deze overweging wordt reeds aangetroffen in het Koninklijk Besluit van 25 Februari 1902 (Belinfante Jaargang 1902, bl. 218 volgg.) en werd toen op haar beurt blijkbaar woordelijk weer ontleend aan het arrest van den Hoogen Raad, dd. 6 Mei 1863 (Weekblad van het Recht 2486), bij welk arrest onverbindend werd verklaard eene bepaling uit de Keur van den Anna-Paulownapolder, welke ter beveiliging van den zeedijk tegen het geweld van den golfslag, het maaien van wier en zeegras verbood op minder dan 100 M. afstands van den dijk.

Nadere overdenking heeft den ondergeteekende intusschen tot de overtuiging gebracht, dat hetgeen in de bovenaangehaalde overweging door de Afdeeling ook thans weer als uitgangspunt voor de te nemen beslissing is gesteld, in zijne algemeenheid voorzeker niet juist is te achten, en het onverzettelijk vasthouden aan dien ongelukkigen regel de natuurlijke ontwikkeling van ons waterstaatsrecht op zeer onredelijke wijze zou belemmeren.

„Extra territorium jus dicenti impune non paretur" — dus luidt de oude, aan eene uitspraak van Paulus ontleende rechtsregel, welke ons in de l. 20 Dig. II. 1 is bewaard gebleven, doch aldaar onmiddellijk gevolgd wordt door het minder bekende slot: „idem est et *si supra* jurisdictionem suam velit jus dicere". Deze laatste woorden toonen duidelijk aan, dat de jurist, van wien bedoelde uitspraak afkomstig is, daarbij niet eenig wetgevend gezag, maar uitsluitend den rechter op het oog had, en dus feitelijk niets anders heeft willen zeggen, dan dat onverbindend zijn de uitspraken van eenen *rechter*, die tot het doen daarvan onbevoegd was, hetzij op grond van de plaats *waar*, hetzij uit hoofde van het onderwerp, *waarover* hij recht sprak.

Het beroep op dien ouden Romeinschen regel, dat door den advocaat-generaal Römer werd gedaan in diens aan bovengenoemd arrest voorafgegane en daarmee overeenstemmende conclusie, kan aan het voormelde, door ons hoogste rechterlijk college vóór ruim 40 jaren aangenomen beginsel, dus volstrekt niet tot eenigen steun verstrekken. En de verschillende bepalingen, welke sedert bij de artikelen 4 tot en met 7 van ons Wetboek van Strafrecht hier te lande geldende zijn geworden omtrent de toepasselijkheid onzer Nederlandsche Strafwet, ook op sommige *buitenlands* door landgenoot of vreemdeling gepleegde misdrijven, maken het volgens mij voor geen redelijke tegenspraak vatbaar, dat het destijds door onze rechterlijke macht aangenomen beginsel der *volstrekte* onbevoegdheid van elken wetgever tot strafbaarstelling van buiten zijn grondgebied gepleegde handelingen, bezwaarlijk ook thans weer, even algemeen geformuleerd, tot grondslag en uitgangspunt eener door Uwe Majesteit te nemen beslissing kan dienen.

Dat zulks op een onbewaakt oogenblik bij het Koninklijk Besluit van 25 Februari 1902 is geschied, mag geen reden zijn, om bij de beslissing van het onderhavige geschil op nieuw in dezelfde dwaalleer te vervallen. Niet alleen toch, dat daarbij de reeds genoemde artikelen van het Wetboek van Strafrecht ten eenenmale over het hoofd zijn gezien, ook met hetgeen, bij het samenstellen der Keurenwet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) onzen wetgever voor den geest heeft gestaan, werd in de door mij bestreden overweging niet voldoende rekening gehouden.

Immers, uit hetgeen toen, in de Memorie van Toelichting op de artikelen 5 en 6 dier wet, door de Regeering werd opgemerkt — en ongeveer woordelijk aan den voorarbeid der Staatscommissie is ontleend — volgt duidelijk, hoezeer de ontwerpers der wet zich bewust waren van het kenmerkend onderscheid, dat er bestaat tusschen de *speciale* overheidstaak van eenig waterschapsbestuur, als een publiekrechtelijk *„college ad hoc"*, ingesteld ter verzorging van zekere *bepaalde* openbare waterschapsbelangen en de *„algemeene taak"* die op de gemeente rust tot verzorging van *alle* openbare gemeentelijke belangen *binnen een bepaald gebied."*

De gevolgtrekking ligt alzoo voor de hand, dat, naar de opvatting der ontwerpers van de Keurenwet, wèl de algemeene taak der gemeentebesturen, maar *niet* de reeds op *andere* wijze afgebakende taak der waterschapsbesturen hare nadere bepaling in de plaatselijke grenzen van hun grondgebied zoude vinden. En met

deze opvatting is dan ook de geheele inhoud dier wet in volkomen overeenstemming, daar zij de bevoegdheid der waterschapsbesturen, om onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten verordeningen van politie te maken, aan geen andere principieele beperking onderwerpt, dan dat zij het huishoudelijk belang der instelling moeten dienen en geene bepalingen mogen of kunnen inhouden, waaromtrent bij hooger gezag reeds is of mocht worden voorzien.

Staat nu de omstandigheid, dat in den regel ieder waterschap een bepaald grondgebied heeft, waarvan het constitutief reglement der instelling de nauwkeurige grensomschrijving bevat, aan de juistheid dezer opvatting in den weg?

Het wil den ondergeteekende voorkomen, dat evenmin als het beperkt grondgebied van onzen Nederlandschen Staat een rechtskundig beletsel blijkt op te leveren voor het dezerzijds strafbaarstellen van buiten onze grenzen gepleegde misdadige handelingen, zoo ook in die, bij de oprichting van eenig waterschap, veelal vastgestelde grenzen van zijn grondgebied zeker geen redelijk noch afdoend argument kan zijn gelegen, op grond waarvan dit publiekrechterlijk »*college ad hoc*« onbevoegd zou moeten worden geacht, om de bepaalde waterstaatsbelangen, welke aan hem ter behartiging zijn toevertrouwd, door strafbedreiging niet óók te beveiligen tegen handelingen of gedragingen, welke, ofschoon buiten zijn grondgebied gepleegd, voor die belangen niettemin even schadelijk, ja wellicht nog veel nadeeliger kunnen wezen, dan de overige bij keur verboden handelingen, welke slechts binnen dat grondgebied zich kunnen voordoen.

Ter voorkoming van conflicten tusschen het even hoog staand plaatselijk wetgevend gezag van aan elkander grenzende gemeenten of provinciën zijn, ook naar de overtuiging van den ondergeteekende, aan het *rechts*gebied der plaatselijke en gewestelijke besturen hier te lande dezelfde grenzen gesteld, door welke de omvang van het *grond*gebied dezer publiekrechtelijke lichamen wordt bepaald.

Van de waterschapsbesturen te onzent kan dit echter -- gelijk hierboven met een beroep op de wordingsgeschiedenis der Keurenwet werd uiteengezet — niet worden aangenomen. De omvang van hun overheidsgezag is niet *plaatselijk*, maar *zakelijk* bepaald. De grenzen van hun rechtsgebied vallen uit dien hoofde dus niet met die van hun *grondgebied* samen. En de grensgeschillen, welke omtrent den omvang hunner overheidsbevoegdheid mochten rijzen, zullen mitsdien ook alleen in die *soortelijke bepaaldheid* hunner

beperkte overheidstaak het juiste uitgangspunt voor eene bevredigende oplossing kunnen vinden [1]).

Zoo intusschen het bij de oprichting van eenig waterschap daaraan toegekende grondgebied niet bestemd is, om daarmee aan te duiden den omvang van het *rechts*gebied der instelling, welke rechtskundige zin en beteekenis valt dan aan die, in de reglementen toch zoo veelvuldig voorkomende gebiedsomschrijving te hechten?

Het antwoord op die vraag zal zeer verschillend moeten luiden. Op de eerste plaats en in verreweg de meeste gevallen, zal men die gebiedsomschrijving hebben op te vatten als bevattende de aanwijzing van het — wel veelal, doch niet altijd — samenhangend geheel der gronden, wateren en werken, aan wier nut of bestemming het waterschap de uitoefening der hem toevertrouwde overheidstaak heeft dienstbaar te maken. En in den regel zal met die limitatieve aanwijzing van het terrein, op grond van welks belang of bestemming het openbaar waterschapsgezag zich bij uitsluiting zal mogen en kunnen doen gelden, tevens het omslagplichtig gebied zijn omschreven, uit hoofde van welks eigendom, bezit of genot de verschillende daartoe gerechtigden — zij het ook behoudens uitzonderingen of naar zekere classificatie — voor de bestuurskosten van het waterschap aansprakelijk zijn.

Dat echter niet altijd met de omschrijving van eenig waterschapsgebied de samenvattende aanduiding wordt beoogd der verschillende gronden, welke aan het waterschap tot bekostiging zijner bestuursuitgaven schuldplichtig zijn, daarvan levert artikel 2 van het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen voorzeker een bijzonder verluchtend voorbeeld op.

Volgens dit artikel toch wordt het gebied van het Hoogheemraadschap niet enkel — zooals b.v. in de reglementen voor Rijnland en Delfland — door de aan elkander sluitende lijnen van een denkbeeldigen veelhoek bepaald, maar strekt zich dit in viererlei onderschei-

(1) Uit dit oogpunt is vooral merkwaardig hetgeen, in de Memorie van Toelichting op artikel 3 der Keurenwet, door de Regeering aan de Toelichting der Staatscommissie werd ontleend, alwaar men het volgende kan betoogd vinden: „Daar de huishoudingen der waterschappen slechts bijzondere onderwerpen omvatten, de zorg harer besturen tot die onderwerpen beperkt is en hunne verordeningen, in het huishoudelijk belang dier instellingen, dus geene andere onderwerpen kunnen betreffen, is eene uitdrukkelijke bepaling, dat hunne verordeningen niet treden in hetgeen van algemeen Rijks- of provinciaal belang is, overbodig".

den opzicht, over de daarin vermelde gronden, wateren en werken uit. En gaan wij nu het bepaalde bij elk der vier nummers dezer gebiedsomschrijving na, dan trekt aanstonds onze aandacht de blijkbaar *zeer verschillende zin*, waarin daar van het *»gebied«* van het Hoogheemraadschap gesproken wordt.

Zoo volgt duidelijk uit het bepaalde onder n°. 4 van artikel 2, dat de in de artikelen 7 en 8 van het Reglement van Bestuur voorkomende aanduiding der tot het Hoogheemraadschap behoorende landen, uitsluitend betreft het *schuldplichtig* gebied van het waterschap, terwijl onder n°. 3 van artikel 2 even ondubbelzinnig enkel sprake is van het gebied, waarbuiten, *alleen ten opzichte der peilmaling*, het *welgevend* gezag van het waterschap zich niet kan doen gelden. Daarentegen vinden wij onder n°. 1 van artikel 2 kennelijk slechts eene nadere aanduiding van den algemeenen waterboezem, aan welks bestemming tot waterberging en waterlossing het Hoogheemraadschap, blijkens artikel 1 van het Reglement, zijne openbare bestuursbevoegdheden bij uitsluiting zal hebben dienstbaar te maken, behoudens *»de verplichtingen die er bovendien* tegenover anderen op rusten«. En van geheel gelijksoortige strekking is natuurlijk ook de onder No. 2 van artikel 2 voorkomende bepaling, volgens welke het gebied van het Hoogheemraadschap zich uitstrekt »over de sluizen, gelegen in den bij artikel 7 omschreven ring, welke tot uitwatering van dien boezem dienen.«

Waar toch het openbaar waterstaatsbelang, ter bevordering, waarvan het Hoogheemraadschap in het leven werd geroepen, volgens artikel 1 juncto artikel 3 van het Reglement zich slechts bepaalt tot de zorg, eenerzijds voor het water*bergend*, anderzijds voor het water*lossend* vermogen van den Schermerboezen, daar vindt men, in verband met die tweeledige taak, onder de Nos. 1 en 2 der in artikel 2 van het Reglement voorkomende gebiedsomschrijving, nu ook achtereenvolgens melding gemaakt van de verschillende *»wateren«* en *»sluizen«*, aan wier bestemming tot water*berging* en water*lossing* dit *»college ad hoc«* mitsdien bij uitsluiting een voldoenden grond tot wettige uitoefening van zijn overheidsgezag zal kunnen ontleenen.

Aldus opgevat, verschijnt het bepaalde bij artikel 2 van het Reglement in een geheel ander licht, dan wanneer men, gelijk de Afdeeling doet, daarin leest eene omschrijving van het *grond*gebied van het Hoogheemraadschap, welks grenzen met die van zijn *rechts*gebied zouden samenvallen, en dat zich — behalve ten aanzien der belastingheffing — naar luid van artikel 2, dan alleen over eenige

wateren, sluizen en bemalingswerktuigen (!) zou uitstrekken. Want terwijl deze laatste zienswijze noodwendig tot de gevolgtrekking moet leiden, dat het Hoogheemraadschap alleen *op*, maar niet *buiten* die wateren en sluizen eenige handeling of gedraging kan verbieden, welke zou kunnen schaden aan de onder zijne zorg gestelde bestemming dezer waterstaatswerken, springt bij de hierboven ontwikkelde opvatting der in artikel 2 voorkomende gebiedsomschrijving van het waterschap, aanstonds in het oog, dat dááraan voorzeker geen enkel redelijk bezwaar kan worden ontleend tegen de geldigheid zijner politiebepalingen, welke ten doel hebben het doelmatig gebruik dier werken te beschermen, óók tegen de gevaarlijke of benadeelende gedragingen van hen, die zich daar*buiten* mochten bevinden.

Dat met het huldigen der hier door den ondergeteekende verdedigde zienswijze aan het overheidsgezag van Dijkgraaf en Hoogheemraden der Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland eene ongehoorde en tot dusver geheel onbekende uitbreiding zou worden gegeven, kan stellig ook niet als bezwaar in deze gelden. Want raadpleegt men de bestaande nog onlangs in 1902 onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten opnieuw vastgestelde keur, welke voor alle overige onder het beheer van het Hoogheemraadschap zich bevindende sluizen van toepassing zal blijven, dan treffen wij ook daarin meer dan eene bepaling aan, waarvan de verbiedende of gebiedende inhoud buiten het in artikel 2 van het constitutief Reglement omschreven gebied van het Hoogheemraadschap treedt.

Als zoodanig kan b.v. worden gewezen: op het slot van het bepaalde bij artikel 1 der keur, waar het aan eenig vaartuig of houtvlot verboden wordt »vóór of na den tijd ter schutting, *tot aan de sluizen te naderen*«; op artikel 2, verschillende bepalingen inhoudende, welke de schipperij zal hebben na te komen in de buiten de sluis gelegen haven van Schardam; en op artikel 12, voorschrijvende de hoogte en kruinsbreedte, waarop de Kadijk zal moeten worden onderhouden, welke den Schermerboezem aan de Zuidzijde afsluit, doch *niet* valt onder eene der vier gebiedsomschrijvingen van het Hoogheemraadschap, voorkomende in artikel 2 van het bijzonder reglement.

Mocht nu, overeenkomstig het advies der Afdeeling en op de gronden door haar ontworpen, de Koninklijke goedkeuring in hooger beroep worden onthouden aan de keur »tot handhaving der orde

vóór en in de Wilhelminasluis te Zaandam", dan zullen deze en dergelijke bepalingen der bestaande keur voortaan evenmin gehandhaafd kunnen blijven. Toch zal door niemand in ernst kunnen worden volgehouden, dat Dijkgraaf en Hoogheemraden, hetzij in de bestreden, hetzij in de bestaande keur, zich eenig onderwerp hebben aangetrokken, dat niet het „huishoudelijk belang" van het door hen bestuurde waterschap betrof, of aan de toepassing van het bepaalde bij artikel 1 der Keurenwet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) eene onredelijke uitbreiding hebben gegeven. Trouwens, de bij artikel 7 dier wet gevorderde goedkeuring der waterschapskeuren door Gedeputeerde Staten, na voorafgegane mededeeling van haren inhoud aan de besturen der gemeenten, op welker grondgebied zij kracht zullen hebben, verschaft tegen zoodanige machtsoverschrijding der waterschapsbesturen inderdaad zeer krachtige waarborgen.

In verband hiermêe is het dan ook wel opmerkelijk, dat in het onderhavig geschil de bezwaren van het appelleerend gemeentebestuur tegen de goedkeuring der betrokken keur, geenszins zijn gelegen in de vermeende volstrekte onbevoegdheid van het waterschap tot het stellen van sommige daarin voorkomende bepalingen, maar alleen in het feit, dat Dijkgraaf en Hoogheemraden, door in die keur gebruik te maken van de hun overeenkomstig wet en reglement toekomende bevoegdheid tot het geven van politievoorschriften in het huishoudelijk belang van het Hoogheemraadschap, daarbij niettemin, in menig opzicht, *óók* zijn getreden op het gebied der gemeentehuishouding, dat alleen des gemeenteraads is. Doch ook tegenover *deze* grief, zal met Gedeputeerde Staten van Noordholland ongetwijfeld een afdoend beroep kunnen worden gedaan op de stelling, welke in de toelichting op de artikelen 5 en 6 der Keurenwet door Staatscommissie en Regeering aldus werd geformuleerd: Door de oprichting van een waterschap wordt de verzorging van één of meer openbare waterstaatsbelangen opgedragen aan een zelfstandig bestuur, een *college ad hoc*, en *mitsdien onttrokken* aan de algemeene taak, die op de gemeente rust tot verzorging van alle openbare gemeentelijke belangen binnen een bepaald gebied."

De slotsom, waartoe de ondergeteekende op grond van al het bovenstaande komt, is deze, dat hij vermeent Uwer Majesteit eerbiedig in overweging te moeten geven, het door de Afdeeling aan Uwe Majesteit voorgedragen ontwerp-besluit niet te bekrachtigen, en met bevestiging van het door den gemeenteraad van Zaandam be-

streden besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

(*get.*) J. P. MOLTZER.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid rapporteerde hieromtrent aan de Koningin het volgende:

Het zij den ondergeteekende vergund allereerst met nadruk op te komen tegen de voorstelling, als zou het door Mr. Moltzer gewraakte beginsel der territorialiteit „op een onbewaakt oogenblik" tot grondslag en uitgangspunt zijn gekozen voor Uwer Majesteits besluit van 25 Februari 1902.

Niets is minder juist. Die keuze was de vrucht van zeer opzettelijke overweging, gelijk blijkt uit in het desbetreffende dossier van mijn Departement aanwezige aanteekeningen, welke het mij geoorloofd zij, hier te doen volgen, ook omdat daardoor aanstonds duidelijk zal worden, hoe het komt, dat ik, de ontkenning door Mr. Moltzer van het beginsel der territorialiteit van waterschappen te volstrekt en daarom onjuist oordeelende, mij nochtans vereenig met zijne bestrijding van het advies der Afdeeling.

„Het Grootwaterschap van Woerden", zoo schreef ik in Februari 1902, „is blijkens het reglement stellig een territoriaal lichaam. Dit vangt aan met een nauwkeurige territoriale definitie, welke in geene der bepalingen op eenigerlei wijze wordt geampliëerd. Dat er waterschappen zijn, als de Hondsbossche, welker reglementen volstrekt geen grenzen aangeven, kan niet bewijzen, dat als het reglement *wel* grenzen aangeeft, deze niet beslissend zijn voor de bepaling van het rechtsgebied. Evenmin wordt dit bewezen door het Koninkijk Besluit tot vaststelling van het reglement voor Amstelland (Staatsblad n°. 7 van 1872). Want in dit reglement wordt juist expressis verbis in artikel 3 bevoegdheid toegekend buiten de territoriale grenzen. Elk reglement moet natuurlijk in zijn geheel genomen worden en het zou niet aangaan, zich, wat Amstelland betreft, aan artikel 1 te houden en artikel 3 te ignoreeren. Beide artikelen wijzen het gebied aan van het waterschap. Het zou echter niet aangaan in strijd met het reglement dit gebied te ampliëeren. Dit doende zou men het antwoord schuldig moeten blijven op de vraag, welke dan de zin is van de territoriale aanwijzing in het reglement".

Volgens deze beginselen, nog onlangs zijdelings gehuldigd in het Koninklijk Besluit van 13 Maart 1905, n°. 25, betreffende eene keur van den Slagh- of Grooten en Kleinen Stadspolder, is het voor de

beslissing van de quaestie, die Mr. Moltzer en de meerderheid der Afdeeling verdeelt houdt, de hoofdvraag, wat naar het reglement voor de uitwaterende sluizen voor recht moet worden gehouden. En wat nu deze vraag betreft, deel ik geheel het gevoelen van den Staatsraad Moltzer, dat in het reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van de uitwaterende sluizen (Bijvoegsel tot het Staatsblad 1881, n°. 312, 1884, n°. 360, 1896, n°. 505) geene in alle opzichten doorgevoerde territoriale omschrijving van het gebied van het waterschap wordt aangetroffen. Allerminst is hiervan sprake ten aanzien van de in het 1ste, 2de en 3de punt van artikel 2 genoemde waterstaatsobjecten (de boezemwateren, de sluizen, de bemalingswerktuigen). Kennelijk is de bedoeling geene andere dan voor te schrijven, dat over die objecten gezag of beheer toekomt aan het Hoogheemraadschap.

Voor sommige waterschappen draagt de gebiedsomschrijving zelfs uitsluitend een dergelijk karakter. Zoo bijv. omvat het reglement op het beheer der bedijking langs Dronthen (Staatsblad n°. 39 van 1894) geenerlei grensomschrijving, maar noemt het eenige waterschappen en eene gemeente, over welke de kosten worden verdeeld, en welker gecommitteerden het gezag uitoefenen, dat uitsluitend bestaat in beheer der bedijking met bijbehooren. Tot zekere hoogte blijken soortgelijke toestanden o. a. uit de reglementen voor het waterschap van de Linge-Uitwatering (Staatsblad n°. 183, van 1880) en het Hoogheemraadschap van den Hondsbossche en Duinen tot Petten, hierboven bedoeld (Bijvoegsel tot het Staatsblad 1873, n°. 76, laatste wijziging 1896, n°. 506).

Staat nu vast, dat de beteekenis van punt 2 van artikel 2 van het reglement van de uitwaterende sluizen geene andere is dan deze, dat het Hoogheemraadschap het gezag heeft over de sluizen *gelegen* in den ring, en dus ook over de Wilhelminasluis, zoo volgt hieruit van zelf, dat het gezag over die sluis, in verband met de in artikel 4 van het reglement omschreven keurbevoegdheid, de macht geeft, bepalingen vast te stellen, welke ook buiten het eigenlijke sluisterrein werken. Het is nu eenmaal onmogelijk eene sluis of brug door bepalingen te beschermen, welke alleen op het eigenlijke sluis- of brugterrein betrekking hebben In de reglementen voor spoorwegbruggen, door Uwe Majesteit ingevolge artikel 27, laatste alinea, der Spoorwegwet vastgesteld (Staatsblad 1875, n°. 67), komen tal van bepalingen voor, welke zich reeds op eenigen afstand van

de brug doen gelden en welke van gelijke strekking zijn als die, welke de Afdeeling meent te moeten wraken.

Hetzelfde geldt ten opzichte van ettelijke Rijkssluizen en -bruggen, behoorende tot de zoogenaamde verspreide werken van artikel 1, derde lid, van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz. (Staatsbladen nos. 158 van 1891, 57 van 1894, 105 en 174 van 1897, 217 van 1905). Ofschoon onderscheidene dezer sluizen en bruggen liggen in en over wateren, welke *niet* in Rijksbeheer zijn, worden toch ingevolge artikel 87 van het algemeen reglement bepalingen toegepast van dezelfde strekking als de gewraakte voorschriften der keur; het sterkste voorbeeld geeft artikel 15 van het algemeen reglement, dat bij het *naderen* der sluizen en bruggen vaartvermindering gelast, opdat desnoods *op* 100 *M. afstand van de sluis* of brug gestopt kunne worden. Dientengevolge is b.v. een vaartuig, dat de door de provincie Zuidholland beheerde Gouwe bevaart, niettemin aan het Rijksreglement onderworpen, zoodra het binnen 100 M. afstand tot de Gouwesluis nabij Alphen of tot de Mallegatsluis te Gouda genaderd is. De Kroon heeft zich dus krachtens de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad no. 69) bevoegd gerekend bepalingen vast te stellen, welker werking zich uitstrekt *buiten* de grenzen der Rijksobjecten, over water, dat door eene andere autoriteit wordt beheerd. Daar nu ten opzichte der sluizen aan het waterschapsbestuur krachtens zijn reglement gelijksoortige verordenende bevoegdheid toekomt als de Kroon ontleent aan de wet van 1891, kan de bevoegdheid van het waterschapsbestuur moeilijk minder ruim zijn, en moet daarin vanzelf begrepen geacht worden het maken der gewraakte bepalingen, zonder welke trouwens eene behoorlijke uitoefening van het bij reglement opgedragen sluisbeheer nauwelijks denkbaar ware.

Met Mr. Moltzer meen ik alzoo het bezwaar der Afdeeling te moeten verwerpen.

Wat nu aangaat de bezwaren van het appelleerend bestuur, acht ik zijn hoofdgrief, betreffende het treden der keur op gemeentelijk gebied, in de eerste alinea van de rechtsoverwegingen van het ontwerp-besluit der Afdeeling te recht onjuist verklaard. Volgens de Memorie van Toelichting op de artikelen 5 en 6 der Keurenwet kan de werkkring der waterschappen geenszins ondergeschikt worden gemaakt aan gemeenteverordeningen, hetgeen trouwens uit artikel 3 der wet ten duidelijkste blijkt; veeleer zou, wanneer het provinciaal gezag bij reglement iets binnen den werkkring van een water-

schap heeft gebracht, daaruit naar de beginselen van de artikelen 150 en 151 der gemeentewet eene inkrimping der gemeentelijke sfeer kunnen voortvloeien. Het onderzoek der keuren heeft dan ook, zooals in genoemde toelichting is gezegd en door Gedeputeerde Staten is herinnerd, enkel waarborgen te geven, dat het waterschap blijve binnen zijn kring en rekening worden gehouden met de gemeentelijke taak. Aldus bezien schijnt de keur niets onwettigs of onbehoorlijks te bevatten. Van overschrijding van bevoegdheid blijkt niet, en ook uit een utiliteitsoogpunt kan bezwaarlijk gezegd worden dat de keur te ver gaat; de gemaakte bepalingen zullen bij beleidvol optreden van de wederzijdsche autoriteiten geen moeilijkheden behoeven te baren. Ontstaat niettemin botsing, dan zal daaromtrent zooals in genoemde toelichting is opgemerkt, niet bij deze gelegenheid kunnen worden beslist.

Afzonderlijk dient nog besproken appellant's bezwaar, dat in hetgeen artikel 15, laatste lid, der keur bepaalt, zou zijn voorzien door artikel 461 Sr. Dat een verbod om zich te begeven op eenig deel der sluis of aanhoorigheden, waarvan de toegang op duidelijke wijze is verboden, een punt zou betreffen, waaromtrent bij het Strafwetboek is voorzien in den titel der veldpolitie, komt weinig aannemelijk voor. Bij arrest van den Hoogen Raad van 24 October 1898 (Weekblad van het Recht nº. 7196) werd beslist, dat eene gemeenteverordening, die onder meer het betreden der grasperken van een stadsplantsoen verbood, een ander onderwerp regelde dan de artikelen 460 en 461 Sr. Maar mijne meening is in gelijken geest te beslissen aangaande het slot van artikel 15, overeenstemmende b.v. met art. 84, sub 8º., van het genoemde algemeen reglement voor de Rijkskanalen, waarmede beoogd wordt het doelmatig gebruik van een openbaar werk te verzekeren.

Bovenstaande beschouwingen leiden tot instemming met het advies van den Staatsraad Mr. Moltzer, dat het bestreden besluit gehandhaafd en het beroep ongegrond verklaard worde. Diensvolgens is een ontwerp-besluit opgemaakt, hetwelk Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 28 *Juli* 1905, *n°.* 39, *houdende, met intrekking van de vrijstellingen van port, tot dusver verleend ten behoeve van de verzending van stukken, den openbaren dienst betreffende, van en aan 's Rijkswaterstaatsambtenaren of beambten, nadere verleening van vrijstelling van port voor de briefwisseling over dienstzaken.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 22 Juli 1905, n°. 3031, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. in te trekken de vrijstellingen van port, tot dusver verleend ten behoeve van de verzending van stukken, den openbaren dienst betreffende, van en aan 's Rijkswaterstaatsambtenaren of beambten.

2. Vrijstelling van port te verleenen voor de briefwisseling over dienstzaken:

a. *van den Hoofdinspecteur-Generaal en de Inspecteurs-Generaal van den Rijkswaterstaat* onderling en met:

den Landsadvocaat;

den algemeenen Rijksarchivaris en de adjunct-archivarissen des Rijks;

de Rijksarchivarissen in de provinciën;

de College's van Gedeputeerde Staten;

de gemeentebesturen;

de leden der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing;

den administrateur van het Kroondomein;

de Rijksbouwmeesters;

den chef van den generalen staf;

den directeur der militaire verkenningen;

de linie- en stellingcommandanten;

den commandant der vesting-artillerie;

den commandant van het korps torpedisten;

den commandant van het korps pontonniers;

de commandanten in de artillerie- en in de genie-commandementen;

den inspecteur der genie;

de eerstaanwezende ingenieurs der genie;

den commandant van het regiment genietroepen;

den inspecteur generaal en de inspecteurs van het loodswezen;

den chef van den marine-staf;

de hoofdingenieurs bij de etablissementen voor de marine;

de Rijksingenieurs voor de spoorwegen;

de besturen, directiën en administratiën van spoorwegmaatschappijen;

den hoofdingenieur, de ingenieurs en de adspirant-ingenieurs voor het stoomwezen;

den hoofdingenieur en de ingenieurs der telegrafie;

den directeur der topografische inrichting aan het Departement van Oorlog;

de besturen van tramwegdiensten;

de hoofdingenieurs, de ingenieurs en de adjunct-ingenieurs van den provincialen waterstaat;

de waterschaps-, dijks-, polder-, veenschaps-, veenpolder- en heemraadschapsbesturen,

alsmede met de navolgende ambtenaren van 's Rijkswaterstaat;

de hoofdingenieurs-directeuren, de hoofdingenieurs, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs, de tijdelijke ingenieurs, de tijdelijke adjunct-ingenieurs, de opzichters, de adjunct- en de buitengewone-opzichters, de Rijkshavenmeesters, de arbeiders, de Rijkswaterwaarnemers, de bakenmeesters, de taxateurs of gemachtigden voor den aankoop van gronden voor Rijkswerken, de beambten op de Rijksdirectievaartuigen, de bureelambtenaren, de ambtenaren bij den algemeenen dienst en met de beambten bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen;

b. *van de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat* onderling en met:

den Landsadvocaat;

den algemeenen Rijksarchivaris en de adjunct-archivarissen des Rijks;

de Rijksarchivarissen in de provinciën;

de directeuren of cipiers van gevangenissen;

de leden der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing en de ingenieurs in dienst bij die commissie;

de bewaarders der hypotheken en van het kadaster en de ingenieurs-verificateur van het kadaster;

den administrateur van het Kroondomein;

de Rijksbouwmeesters;

den chef van den generalen staf;

den directeur der militaire verkenningen;

de linie- en stellingcommandanten;

den commandant der vesting-artillerie;

den commandant van het korps torpedisten;

den commandant van het korps pontonniers;

de commandanten in de artillerie- en in de genie-commandementen;
den inspecteur der genie;
de eerstaanwezende ingenieurs der genie;
den commandant van het regiment genietroepen;
den chef van den marine-staf;
de hoofdingenieurs en de ingenieurs bij de etablissementen voor de marine;
de havenmeesters der marine;
den directeur van 's Rijks Museum van Oudheden te Leiden;
de directeuren of de directrice van Rijksopvoedingsgestichten;
de besturen, directiën en administratiën van spoorwegmaatschappijen;
de Rijksingenieurs voor de spoorwegen;
de besturen van tramwegdiensten;
den hoofdingenieur voor het stoomwezen;
den hoofdingenieur der telegrafie;
den directeur der topografische inrichting aan het Departement van Oorlog;
den hoofddirecteur of de directeuren van Rijkswerkinrichtingen,
alsmede met de navolgende ambtenaren van 's Rijks waterstaat:
de hoofdingenieurs, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs, de tijdelijke ingenieurs, de tijdelijke adjunct-ingenieurs, de opzichters, de adjunct- en de buitengewone opzichters, de Rijkshavenmeesters en de ambtenaren bij den algemeenen dienst van 's Rijkswaterstaat;
voorts, beperkt tot den kring, binnen welken de Hoofdingenieur-Directeur zijne betrekking uitoefent, met:
de rentmeesters van het Kroondomein;
de waterbouwkundigen en de opzieners van de domeinen;
de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs van den arbeid;
de directeuren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;
de controleurs der directe belastingen en van het kadaster;
de gemeentebesturen;
de inspecteurs van het loodswezen;
de districts- en de brigade-commandanten der maréchaussée;
de commissarissen van politie;
de directeuren, de inspecteurs en de ontvangers der registratie;
de rentmeesters der domeinen;
de ingenieurs en de adspirant-ingenieurs van het stoomwezen;
de districts-inspecteurs der spoorwegdiensten;
de ingenieurs en de opzichters der telegrafie;

de districts-commandanten, tevens inspecteurs der Rijksveldwacht;

de hoofdingenieurs, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs en de opzichters van den provincialen waterstaat, in dezelfde provincie dienstdoende;

de waterschaps-, dijks-, polder-, veenschaps-, veenpolder- en heemraadschapsbesturen en de ingenieurs en waterbouwkundige ambtenaren in dienst van die besturen;

alsmede met de navolgende ambtenaren van den Rijkswaterstaat:

de Rijkswaterwaarnemers, de bakenmeesters, de bureelambtenaren, de arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, de taxateurs of gemachtigden voor den aankoop van gronden voor Rijkswerken, de beambten op de Rijksdirectievaartuigen en de beambten bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen;

en bovendien:

van den Hoofdingenieur-Directeur in de 9de Directie, met:

den directeur en commandant der marine te Willemsoord, tevens commandant der Stelling van den Helder;

den directeur en commandant der marine te Amsterdam, en den directeur der visschershaven te IJmuiden;

van dien in de 10de Directie, met:

den directeur en commandant der marine te Hellevoetsluis, tevens commandant der stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet;

en van dien in de 11de Directie, met:

den voorzitter, de leden en den secretaris-penningmeester van het bestuur der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

de gewone- en de buitengewone opzieners der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

de schippers der visscherijpolitie, en

de waterbouwkundigen of werkbazen bij de calamiteuze polders in Zeeland;

c. *van de Hoofdingenieurs, de Ingenieurs en de Adjunct-Ingenieurs* onderling en met:

den algemeenen Rijksarchivaris en de adjunct-archivarissen des Rijks;

de directeuren of cipiers van gevangenissen;

de leden der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing en de ingenieurs in dienst bij die commissie;

de bewaarders der hypotheken en van het kadaster;

de ingenieurs-verificateur en de landmeters van het kadaster;
de hoofd- en de gewone opzichters van de landsgebouwen;
de administrateur van het Kroondomein;
de Rijksbouwmeesters;
den chef van den generalen staf;
den directeur der militaire verkenningen;
de linie- en stellingcommandanten;
den commandant der vesting-artillerie;
den commandant van het korps torpedisten;
den commandant van het korps pontonniers;
de commandanten in de artillerie- en in de genie-commandementen;
den inspecteur der genie;
de eerstaanwezende ingenieurs der genie;
den commandant van het regiment genietroepen;
den chef van den marinestaf;
de hoofdingenieurs en de ingenieurs bij de etablissementen voor de marine;
de havenmeesters der marine;
den directeur van 's Rijks Museum van Oudheden te Leiden;
de directeuren of de directrice van Rijksopvoedingsgestichten;
de besturen, directiën en administratiën van spoorwegmaatschappijen;
de Rijksingenieurs voor de spoorwegen;
de besturen van tramwegdiensten;
den hoofdingenieur voor het stoomwezen;
den hoofdingenieur der telegrafie;
den directeur der topografische inrichting aan het Departement van Oorlog;
den hoofddirecteur en de directeuren van Rijkswerkinrichtingen;
alsmede met de navolgende ambtenaren van 's Rijkswaterstaat:
de tijdelijke ingenieurs, de tijdelijke adjunct-ingenieurs, de opzichters, de adjunct- en de buitengewone opzichters, de Rijkshavenmeesters en de ambtenaren bij den algemeenen dienst van 's Rijkswaterstaat;
voorts, doch binnen de grenzen der Directie, met:
de waterbouwkundigen en de opzieners van de domeinen;
de waterschaps-, dijks-, polder-, veenschaps-, veenpolder- en heemraadschapsbesturen en de ingenieurs en waterbouwkundige ambtenaren in dienst van die besturen;
de bakenmeesters, de bureelambtenaren, de arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, de Rijkswaterwaarnemers, de beambten op de

Rijksdirectievaartuigen en die bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen;

en evenwel beperkt tot den kring, binnen welken de Hoofdingenieurs, de Ingenieur of de Adjunct-Ingenieur zijne betrekking uitoefent, met:

de Rijksarchivarissen in de provinciën;

de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs van den arbeid;

de directeuren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

de controleurs der directe belastingen en van het kadaster;

de gemeentebesturen;

de rentmeesters van het Kroondomein;

de inspecteurs van het loodswezen;

de commissarissen der loodsen;

de districts- en de brigade-commandanten der maréchaussée;

de commissarissen van politie;

de directeuren, de inspecteurs en de ontvangers der registratie;

de rentmeesters der domeinen;

de districts-inspecteurs der spoorwegdiensten;

de ingenieurs en de adspirant-ingenieurs voor het stoomwezen;

de ingenieurs en de opzichters der telegrafie;

de districts-commandanten, tevens inspecteurs der Rijksveldwacht;

de hoofdingenieurs, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs en de opzichters van den provincialen waterstaat, in dezelfde provincie dienstdoende en met de taxateurs of gemachtigden voor den aankoop van gronden voor Rijkswerken;

en bovendien:

van de Hoofdingenieurs, de Ingenieurs en de Adjunct-Ingenieurs in Noordholland, met den directeur der visschershaven te IJmuiden;

van den arrondissements-Ingenieur te Alkmaar, met:

den directeur en commandant der marine te Willemsoord, tevens commandant der Stelling van den Helder;

van dien te Brielle, met:

den directeur en commandant der marine te Hellevoetsluis, tevens commandant der stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet;

van dien te Vlissingen, met:

den hoofddirecteur van het Meteorologisch Instituut te de Bildt;

van dien te Dordrecht, met:

den directeur en commandant der marine te Hellevoetsluis, tevens commandant der Stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet;

van dien te Rotterdam, met:

den directeur en commandant der marine te Hellevoetsluis, tevens commandant der Stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet, en

den commissaris der Rijkspolitie te Maassluis;

en *van de arrondissements-Ingenieurs in de 11de Directie*, met:

den voorzitter van het bestuur der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

de gewone- en de buitengewone opzieners der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

de schippers der visscherij-politie, en met de waterbouwkundigen of werkbazen bij de calamiteuze polders in Zeeland;

d. *van de tijdelijke Ingenieurs en de tijdelijke Adjunct-Ingenieurs van den Rijkswaterstaat*, onderling en met:

de leden der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing en de ingenieurs in dienst bij die commissie;

de Rijksbouwmeesters;

den directeur der militaire verkenningen;

den commandant der vesting-artillerie;

den commandant van het korps torpedisten;

den commandant van het korps pontonniers;

den inspecteur der genie;

de eerstaanwezende ingenieurs der genie;

den commandant van het regiment genietroepen;

de hoofdingenieurs en de ingenieurs bij de etablissementen voor de marine;

den directeur van 's Rijks museum van Oudheden te Leiden;

den hoofdingenieur voor het stoomwezen;

den hoofdingenieur der telegrafie;

den directeur der topografische inrichting aan het Departement van Oorlog;

alsmede met de ambtenaren bij den algemeenen dienst van 's Rijkswaterstaat;

voorts, doch binnen de grenzen der Directie, met:

de bewaarders der hypotheken en van het kadaster;

de ingenieurs-verificateur van het kadaster;

de landmeters van het kadaster;

de ingenieurs en de opzichters der telegrafie;

de waterschaps-, dijks-, polder-, veenschaps-, veenpolder en heemraadschapsbesturen en de ingenieurs en waterbouwkundige ambtenaren in dienst van die besturen;

alsmede met de navolgende ambtenaren van 's Rijks waterstaat;

de opzichters, de adjunct- en de buitengewone opzichters, de bakenmeesters, de Rijksbavenmeesters en de bureelambtenaren;

wijders, doch beperkt binnen de grenzen van het arrondissement, met:

de gemeentebesturen;

de rentmeesters van het Kroondomein;

de inspecteurs van het loodswezen;

de commissarissen der loodsen;

de commissarissen van politie;

de rentmeesters, de waterbouwkundigen en de opzieners van de domeinen;

de arbeiders, de Rijkswaterwaarnemers, de beambten op de Rijksdirectievaartuigen en die bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen van 's Rijkswaterstaat;

en eindelijk, beperkt tot den kring binnen welken de tijdelijke Ingenieur of de tijdelijke Adjunct-Ingenieur zijne betrekking uitoefent, met:

de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs van den arbeid;

de hoofd- en de gewone opzichters voor de Landsgebouwen;

de districts- en de brigade-commandanten der maréchaussée;

de ingenieurs en de adspirant-ingenieurs voor het stoomwezen;

de districtscommandanten, tevens inspecteurs der Rijksveldwacht;

de taxateurs of gemachtigden voor den aankoop van gronden voor Rijkswerken, en met:

de hoofdingenieurs, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs en de opzichters van den provincialen waterstaat in dezelfde provincie dienstdoende;

e. *van de opzichters, de adjunct- en de buitengewone opzichters van den Rijkswaterstaat,* met:

de ingenieurs in dienst bij de commissie voor graadmeting en waterpassing;

de eerstaanwezende ingenieurs der genie;

de hoofdingenieurs en de ingenieurs bij de etablissementen voor de marine;

voorts, doch binnen de grenzen der directie, onderling en met:

de landmeters van het kadaster;

de inspecteurs van het loodswezen;

de commissarissen der loodsen;

de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs en de opzichters van den provincialen waterstaat in dezelfde provincie dienstdoende;

alsmede met de Rijkshavenmeesters, de bakenmeesters, de beambten op de Rijksdirectievaartuigen van Rijkswaterstaat;

wijders, doch binnen de grenzen van het arrondissement, met:

de districts- en de brigade-commandanten der maréchaussée;

de waterbouwkundigen en de opzieners van de domeinen;

de districtscommandanten, tevens inspecteurs der Rijksveldwacht;

de waterschaps-, dijks-, polder-, veenschaps-, veenpolder- en heemraadschapsbesturen en de ingenieurs en waterbouwkundige ambtenaren in dienst van die besturen, en met:

de arbeiders, de Rijkswaterwaarnemers en de beambten bij Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen van 's Rijkswaterstaat;

en eindelijk, beperkt tot den kring binnen welken de Opzichter, de adjunct- of de buitengewone Opzichter zijne betrekking uitoefent, met:

de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs van den arbeid;

de gemeentebesturen;

de hoofd- en de gewone opzichters voor de Landsgebouwen;

de ingenieurs en de adspirant-ingenieurs voor het stoomwezen en de ingenieurs en de opzichters der telegrafie;

en bovendien:

van de Opzichters, de adjunct- en de buitengewone Opzichters in Noordholland, met:

den directeur der visschershaven te IJmuiden;

van die in de 11de Directie, met:

de gewone en de buitengewone opzieners der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

de schippers der visscherij-politie, en

de waterbouwkundigen of werkbazen bij de calamiteuse polders in Zeeland;

van den Opzichter aan den Hoek van Holland, met:

den commissaris der Rijkspolitie te Maassluis;

f. *van de arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, doch binnen de grenzen van het arrondissement*, met:

de Rijkshavenmeesters;

g. *van de bakenmeesters*, met:

den chef van den marinestaf;

h. *van de ambtenaren bij den algemeenen dienst, indien zij hunne betrekking niet in dezelfde gemeente uitoefenen*, onderling;

i. *van de Rijkshavenmeesters*, met:

den chef van den marinestaf;

alsmede, binnen de grenzen van het arrondissement, met:

de beambten bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen;

en, beperkt tot den kring binnen welken de Rijkshavenmeester zijne werkzaamheden uitoefent, met:

de inspecteurs van het loodswezen;

voorts van de Rijkshavenmeesters bij hetzelfde kanaal werkzaam, onderling; en bovendien:

van den 1sten Rijkshavenmeester te Rotterdam, met:

den directeur en commandant der marine te Hellevoetsluis, tevens commandant der Stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet;

j. *van de beambten bij de Rijkskanalen, bruggen, sluizen, ponten, veren, stoomgemalen en electrische inrichtingen, binnen de grenzen van het arrondissement*, onderling.

Voor de beambten, die hunne werkzaamheden uitoefenen bij een kanaal of kanaalobject, strekt de vrijstelling zich uit tot de briefwisseling tusschen de beambten, dienstdoende langs het kanaal;

k. *ten behoeve van de riviercorrespondentie, tusschen de autoriteiten, ambtenaren en beambten, werkzaam bij den buitengewonen dienst, de correspondentie langs de dijken en de ijsopruiming, gedurende ijsgang of hoog opperwater*, onderling.

Bij de circulaire van 9 September 1905, L^{a}. V, Afdeeling Waterstaat is bovenstaand Kon. besluit ter kennis gebracht van de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat.

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1905, *n*°. 36, *tot aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeente Middelharnis, ingevolge de wet van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n*°. 153) *te onteigenen voor den aanleg van een haven met bijbehoorende werken aldaar ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis, in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland.*

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1905, *n°.* 37, *tot aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeente Stellendam, ingevolge de wet van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 154) *te onteigenen voor het maken van een aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven dier gemeente, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland.*

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1905, *n°.* 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van de provincie Utrecht van* 14 *Juli* 1905, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Waardassacker, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *September* 1862, *n°.* 43, 6 *Augustus* 1876, *n°.* 11, 1 *Augustus* 1883, *n°.* 18 *en* 2 *December* 1886, *n°.* 17.

Zie Prov. blad n°. 129.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1905, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van het besluit ter Staten van Noordholland van* 13 *Juli* 1905, *n°. XLI, tot wijziging van het reglement van bestuur voor den Haarlemmermeerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 47, 13 *Augustus* 1859, *n°.* 47, 9 *Maart* 1864, *n°.* 73, 6 *Augustus* 1871, *n°.* 25, 30 *Juli* 1878, *n°.* 63, 29 *Juli* 1889, *n°.* 18, 24 *Juli* 1899, *n°.* 54 *en* 10 *Augustus* 1904, *n°.* 36.

Zie Prov. blad n°. 106.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1905, *n°.* 57, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Gelderland en van Overijssel van* 6/13 *Juli* 1905, *nos.* 14/11, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Schipbeek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *December* 1881, *n°.* 29, 16 *Augustus* 1883, *n°.* 17, 30 *September* 1893, *n°.* 29 *en* 27 *December* 1899, *n°.* 34.

Zie Prov. blad van Gelderland n°. 112 en van Overijssel n°. 119.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1905, *n°.* 58, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 14 *Juli* 1905, *tot wijziging van het reglement voor de waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Januari* 1858, *n°.* 49, 22 *December* 1898, *n°.* 20 *en* 30 *December* 1904, *n°.* 108.

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien het Reglement voor de Waterschappen in de provincie Utrecht, vastgesteld bij hun besluit van 4 December 1857, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1858, n°. 49 (Provinciaal-blad van 1858, n°. 19), gewijzigd bij hun besluit van 12 November 1898, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 22 December 1898, n°. 20 (Provinciaal-blad van 1899, n°. 1), en bij hun besluit van 4 November 1904, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 30 December 1904, n°. 108 (Provinciaal-blad van 1905, n°. 6);

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gelet op de artikelen 190 der Grondwet en 138 der Provinciale Wet, alsmede op de wetten van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54);

Besluiten:

In het Reglement voor de Waterschappen in de provincie Utrecht de volgende wijzigingen te brengen door:

Artikel 37 te wijzigen en te lezen als volgt:

Art. 37. Gedeputeerde Staten beslissen zoo spoedig mogelijk bij een met redenen omkleed besluit.

Zij zijn bevoegd de geheele verkiezing nietig te verklaren, en gelasten alsdan, dat er tot eene nieuwe worde overgegaan binnen eene maand na het tijdstip, waarop hun besluit kracht van gewijsde zal hebben verkregen.

Ter uitoefening van hunne bevoegdheid kunnen zij alle tot de verkiezing betrekkelijke stukken van het bestuur opvorderen.

Hangende een hooger beroep op den Koning wordt tot geene nieuwe verkiezing overgegaan.

Artikel 113 te wijzigen en te lezen als volgt:

Art. 113. Met inachtneming van de bij de jaarlijksche herziening of ingevolge artikel 111 daarin gebrachte wijzigingen en van artikel 24 der wet van den 9 Mei 1902 (Staatsblad n°. 54) worden alle omslagen volgens den vastgestelden ligger geheven.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1905, *n°.* 54, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 11 *Juli* 1905, *n°.* 20, *tot oprichting en reglementeering van het veenschap het Roswinkelerveen, onder de gemeente Emmen.*

Zie Prov. blad n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1905, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 11 *Juli* 1905:

n°. 19 *A, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Barger-Westerveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *December* 1883, *n°.* 25, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 20 *December* 1892, *n°.* 11 *en* 6 *Januari* 1899, *n°.* 7, *en*

n°. 19 *B, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Barger-Oosterveen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 20 *December* 1892, *n°.* 11.

Zie Prov. bladen nos. 21 en 22.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1905 (*Staatsblad n°.* 262), *houdende aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeente Staphorst, welke, ten name van het waterschap Hasselt en Zwartsluis, onteigend moeten worden voor de ophooging van een gedeelte van de Staphorster Stouwe tusschen Hamingen en Baarlo.*

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1905, *n°.* 62, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 4 *Juli* 1905, *tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:*

Abroek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 13 *September* 1886, *n°.* 13;

de Andelsche en Giessensche Weide, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 *December* 1867, *n°.* 66;

Aalburg, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Auvergnepolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 54;

de Ban van Rijswijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

de Beaumondspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;

de Beneden Dommel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *November* 1869, *n°.* 11 *en* 2 *December* 1877, *n°.* 8;

de Biesheuvel, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 *December* 1867, *n°.* 66;

de Binnenpolder van Rosmalen en Nuland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Januari* 1867, *n°.* 51, 23 *November* 1870, *n°.* 28, 28 *December* 1878, *n°.* 34, 2 *Januari* 1893, *n°.* 34 *en* 8 *December* 1897, *n°.* 17;

de Binnenpolder, onder de gemeenten Terheijden en Zwaluwe, *goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Binnenpolder van Sprang, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 12 *December* 1867, *n°.* 66, 13 *October* 1882, *n°.* 19 *en* 1 *Augustus* 1895, *n°.* 26;

de Binnenpolder van Vrijhoeven-Cappel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 1 *December* 1888, *n°.* 19;

de Boeimeer, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *November* 1883, *n°.* 21 *en* 20 *Augustus* 1894, *n°.* 40;

de polder van Bokhoven, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 9 *Augustus* 1871, *n°.* 20 *en* 14 *Juli* 1879, *n°.* 18;

de Crogten en Galdersche Vugt, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, 14 *December* 1888, *n°.* 24 *en* 22 *Augustus* 1903, *n°.* 44;

de Dintelpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

het Eendeveld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

Elderenspolder en Landeken Voordaag, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 22 *Augustus* 1903, *n°.* 44;

de Elisabethpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 *Maart* 1880, *n°.* 2 *en* 9 *Augustus* 1886, *n°.* 13;

de Emiliapolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

van Escharen en Gassel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20 *en* 12 *December* 1891, *n°.* 9;

de Groot Lindensche sluis, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 *December* 1876, *n°.* 14;

de Groote Torenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 *December* 1865, *n°.* 51;

de Groote Zonzeelsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, 25 *November* 1883, *n°.* 21, 1 *Augustus* 1895, *n°.* 26, 21 *Augustus* 1899, *n°.* 54 *en* 8 *Januari* 1903, *n°.* 18;

Halle en Strijpen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

de Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken, goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 *October* 1880, *n°.* 18;

de Heensche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Hillekens en Achterboerkens, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 *December* 1884, *n°.* 20;

de Jufvrouwenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 51 *en* 5 *Augustus* 1883, *n°.* 15;

de Karnemelkspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Koningsoordpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 *December* 1863, *n°.* 13 *en* 14 *Augustus* 1900, *n°.* 46;

het Kromgat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 *September* 1892, *n°.* 27;

het Landeke van Hoogstraten en Bazius Landeke, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 6 *Augustus* 1876, *n°.* 10, 1 *Augustus* 1892, *n°.* 64 *en* 14 *December* 1899, *n°.* 17;

de Molenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Mudakker en Plijnsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 12 *December* 1867, *n°.* 66 *en* 25 *November* 1883, *n°.* 21;

het Nieuwland van Altena, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 18 *September* 1881, *n°.* 21;

de Nieuwe Zwaluwepolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 6 *September* 1901, *n°.* 34;

de Kleine Noord- of Slikpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 *en* 14 *December* 1899, *n°.* 17;

de Opperste polder van Andel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 5 *October* 1880, *n°.* 5;

de Oostpolder, onder Etten en Leur, *goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°.* 51 *en* 2 *Januari* 1893, *n°.* 34;

de Oost- en West Graaf Hendrikpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 63;

de Oude Appelaar, goedgekeurd bij Kon. besluit van 23 *December* 1865, *n°.* 51;

de Oude Ban, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Oude Doorn, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 13 *October* 1882, *n°.* 19;

de Oude Fijnaart, goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 *April* 1886, *n°.* 14;

de Oude Heiningen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 51, 13 *Augustus* 1873, *n°.* 20 *en* 8 *December* 1881, *n°.* 30;

het Pompveld, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

de Republiekpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 Augustus 1866, *n°.* 70 *en* 8 *September* 1897, *n°.* 27;

de St. Romboutspolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 30 *Augustus* 1872, *n°.* 35;

Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 *September* 1868, *n°.* 18;

Sleeuwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;

Uitwijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 1 *December* 1879, *n°.* 31 *en* 16 *December* 1890, *n°.* 5;

Uppel, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 *December* 1865, *n°.* 51;

de Vervoornepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

de Westpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren;

Wijk, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren, en

Zandwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit als voren.

Zie de Prov. bladen nos. 23 t/m 79.

BESCHIKKING *van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken, van* 2/18 *September* 1905, *n°.* 195 *afdeeling Waterstaat en n°.* 11267, 2*e afdeeling, tot vaststelling van de volgende toelichting tot de seinen, voorgeschreven in het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, vastgesteld bij Kon. besluit van* 7 *April* 1905 (*Staatsblad n°.* 126).

TOELICHTING

tot de

Seinen

voorgeschreven in het

Reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.

(Vastgesteld bij Koninklijk besluit van 7 April 1905, Staatsblad No. 126).

TOELICHTING

TOT DE

Seinen

VOORGESCHREVEN IN HET

Reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek.

(Vastgesteld bij Koninklijk besluit van 7 April 1905, Staatsblad No. 126.)

De nachtseinen zijn op zwarten achtergrond voorgesteld.
Het teeken „Z" beteekent Zwaaien.

§ 4. 4°.

Stoombooten moeten met verminderde kracht voorbijvaren:

langs vlotten, die aan den oever liggen (al. 2*b*).

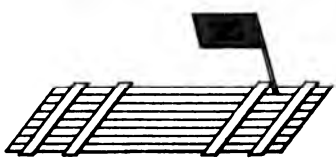

langs vaartuigen, die verborgen liggen (al. 3).

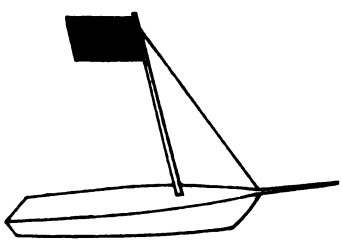

langs vlotten, die verborgen liggen (al. 3).

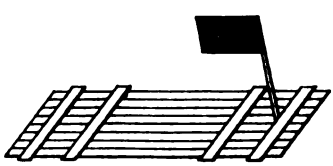

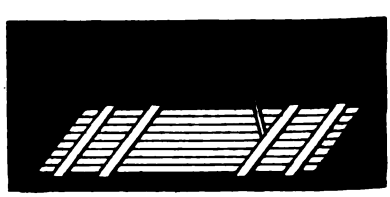

Voorbijvaren van de schepen onderling.

Zwaaien op eene voor het voorste schip goed zichtbare plaats.

§ 7. 1°. Voorbijvaren in dezelfde richting.
§ 11. 1°. Een langs den oever gejaagd schip moet dien oever zoo dicht mogelijk naderen.
§ 11. 2°. Doorvaren tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt.
§ 12. Een schip dat stroomafwaarts drijft, moet uitwijken.
§ 15. 2°a. Veren moeten uitwijken voor stoombooten, enz., die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken.

Zwaaien in de richting der breedte van het schip.

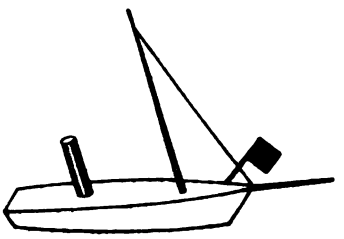

5 Klokslagen.

5 Klokslagen.

Schepen met eigen beweegkracht voeren de toplichten, bepaald in § 21. Zie ook blz. 5.

8. 2°a. Naar bakboord uitwijken bij de vaart in tegengestelde richting.

Uitsteken aan stuurboord.

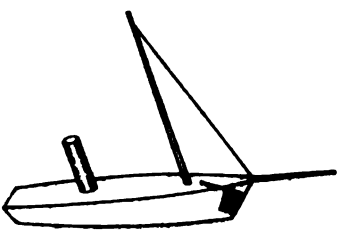

5 Klokslagen.

Zwaaien aan stuurboord in de richting der breedte van het schip.

5 Klokslagen.

Veren.

§ 15. 4°. Gierveren.

§ 15. 4°. Bovenste schuitje of boei. Hoogte der lantaarn bij schuitjes: 3 meter boven water.

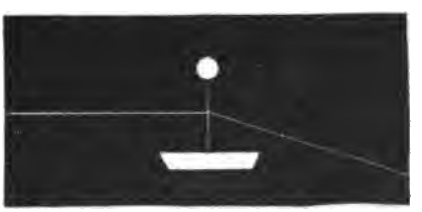

§ 15. 5°. Veer met eigen beweegkracht.

Aanduiding der doorvaart-

Vaste

§ 17. 1°.

Schip-
doorvaart

§ 18. 3°.

§ 18. 4°a. Schipbrug kan zich

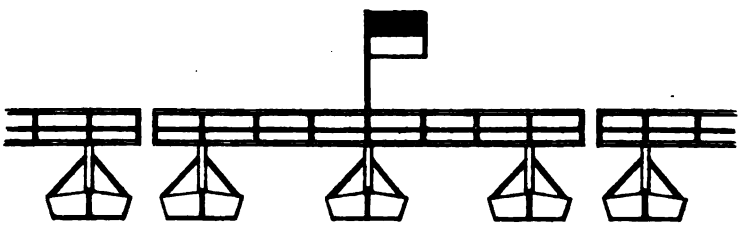

Doorvaart voor de stroom
beneden

§ 18. 4°b.

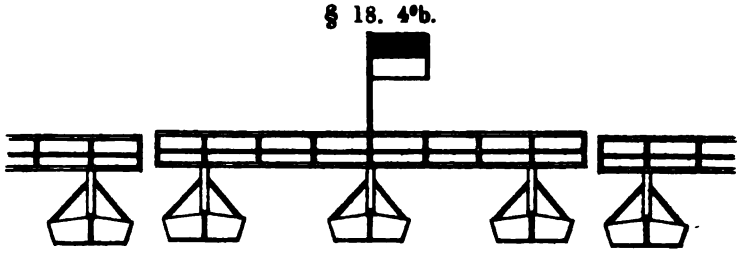

Doorvaart voor de stroom
beneden

§ 18. 4°b.

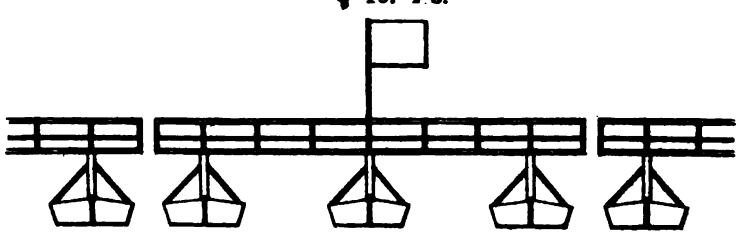

openingen in de bruggen.

ruggen.

Gewone aanduiding.
§ 17. 3°.

Bijzondere aanduiding.
§ 17. 2°.

rug.
rgund.

§ 18. 3°.

end worden.

§ 18. 4°a.

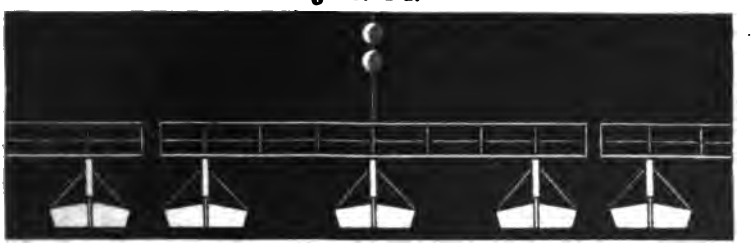

artsvarenden vergund
l—Stratsburg.

§ 18. 4°b.

artsvarenden vergund
l—Stratsburg.

§ 18. 4°b.

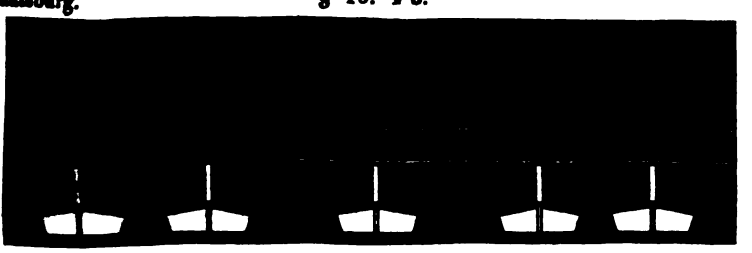

§ 20. 1°. Stoppen aan een roeiboot-station.

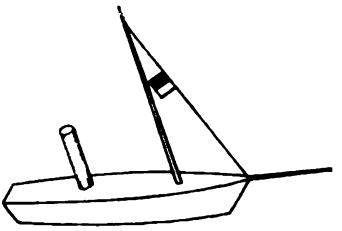

Stoombooten, enz., zonder vaartuigen op sleeptouw.

§ 21. 1°.

§ 21. 5°.

Stoombooten, enz., met vaartuigen op sleeptouw.

§ 21. 2°.

§ 21. 5°.

§ 21. 4°. Aan den kabel of den ketting varende stoombooten.

§ 21. 6°. al. 1. Vaartuigen van een ladingsvermogen van 15000 KG. (300 centenaars) of meer.

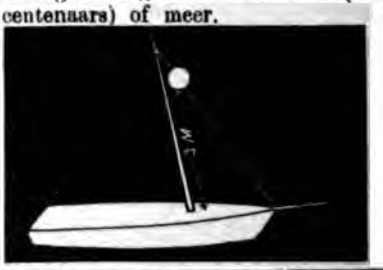

§ 21. 6°. al. 2. Stroomafwaartsvarend zeilschip van een ladingsvermogen van 50.000 KG. (1000 centenaars) of meer.

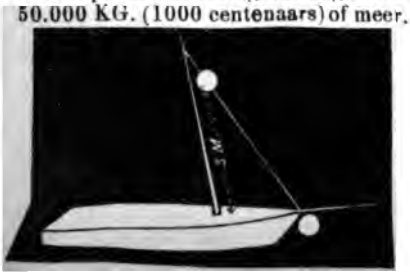

§ 21. 6°. al. 3. Vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 1500 KG. (300 centenaars).

§ 21. 11°. al. 2. In buitengewone gevallen bij nacht varend vlot.

§ 23. 3° en 6°. Vastgevaren of gezonken schepen, enz.

Boven het Spijksche veer.

§ 23. 3°. al. 5.

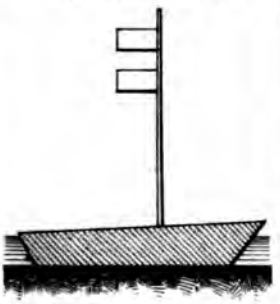

§ 23. 3°. al. 5.

§ 23. 3°. al. 5.

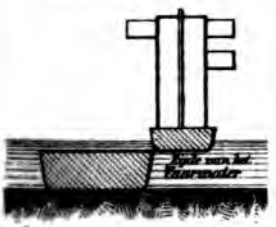

Beneden het Spijksche veer.

§ 23. 3°. al. 5.

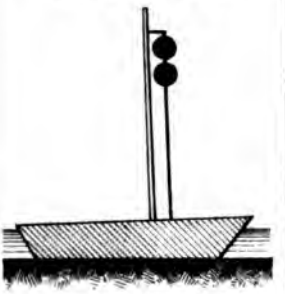

§ 23. 3°. al. 5.

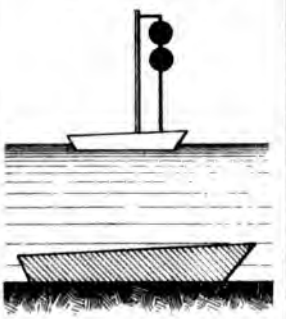

§ 23. 3°. al. 5.

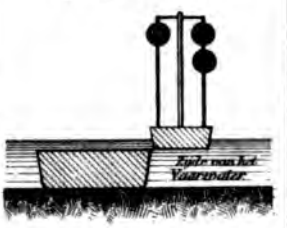

Voor de geheele rivier.

§ 23. 3°. al. 1.

§ 23. 3°. al. 2.

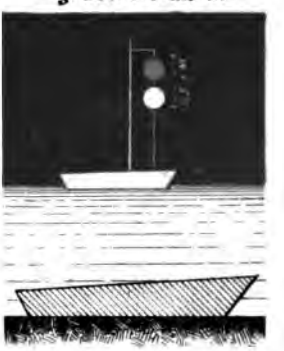

§ 23. 3°. al. 3.

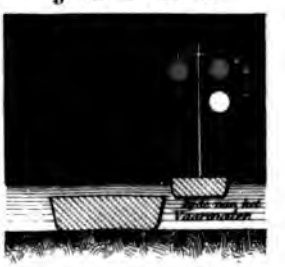

§ 26. Stil liggende schepen, enz.

§ 27. 1°. al. 2. Drijfton ter aanduiding van ankers.

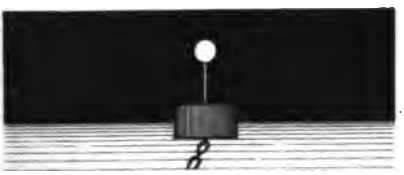

§ 27. 4°. al. 1. Vlotten.

§ 27. 4°. al. 1. Schepen, enz.

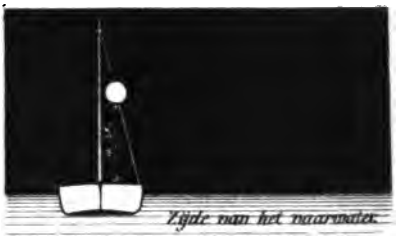

§ 27. 6°. al. 2. Baggerwerktuig.

§ 31. Varende vlotten. (Zie ook § 31. 11°.)

§ 35. 1°. Waarschuwingsschuitje.

§ 35. 2°. Vlot wordt gesleept.

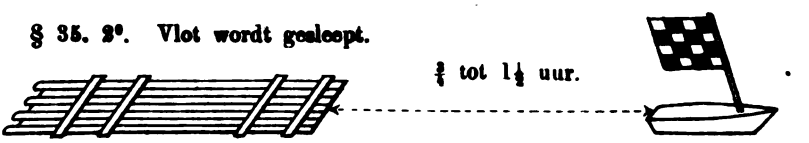

§ 35. 2°. Vlot wordt niet gesleept.

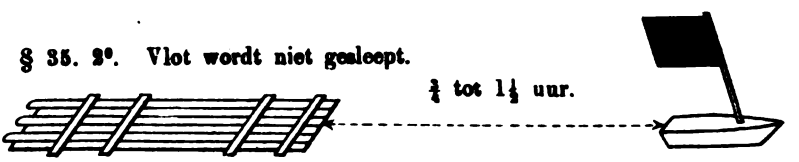

§ 35. 5°. al. 2. Kleine vlotten zonder waarschuwingsschuitje.

Gesleept.

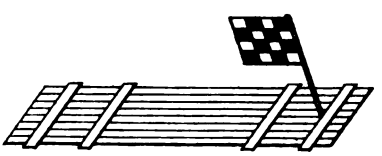

Niet gesleept.

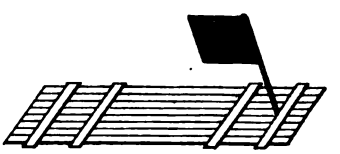

§ 42. Posten van waarschuwers.

Stroomafwaarts komt:

a. Een afzonderlijk schip. b. Een sleeptrein. c. Een vlot.

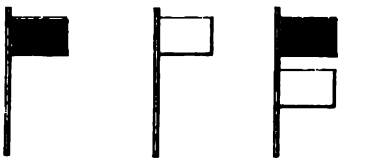

Alinea 2. a—c. Op een vak, waar waarschuwers gevestigd zijn, met uitzondering van het tweede vaarwater bij het Bingerloch.

Alinea 2 d. In het tweede vaarwater bij het Bingerloch.

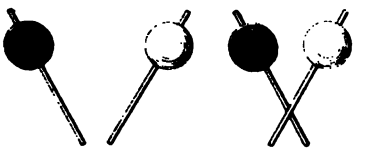

Op den top van den Muizentoren.

Alinea 2 en 4. Voor het tweede vaarwater bij het Bingerloch, als het vaarwater in het Bingerloch versperd is.

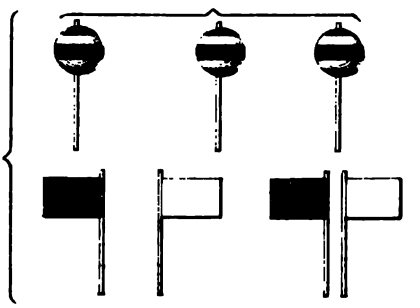

Alinea. 5. Een schip, dat van af Bingen stroomafwaarts zal varen.

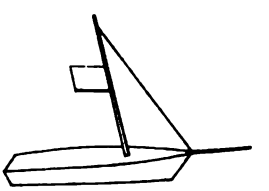

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1905, n°. 55, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de suppletoire begrooting van het waterschap De eerste bedijking der Mijdrechtsche droogmakerij, voor het dienstjaar* 1904 *tegen de begrooting van dat waterschap voor het dienstjaar* 1905.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. von Lindern, 's-Gravenhage, tegen het besluit van Ged. Staten van Utrecht, dd. 23 Febr. 1905, n°. 2, houdende goedkeuring van de suppletoire begrooting van het waterschap „de Eerste Bedijking der Mijdrechtsche Droogmakerij", voor het dienstjaar 1904 en van de begrooting van dat waterschap voor het dienstjaar 1905;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 5 Juli 1905, n°. 117;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Aug. 1905, n°. 181, afd. Wat.;

Overwegende dat onder art. 2bis der inkomsten door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van 16 Nov. 1904, op de suppletoire begrooting voor het dienstjaar 1904 van het waterschap „De Eerste Bedijking der Mijdrechtsche Droogmakerij", de volgende posten gebracht zijn:

„Bedrag van de vergoeding bij overdracht van onderhoud in natura „aan het bestuur:

„*a* van de tochten ingevolge het besluit der vergadering van „stemgerechtigde ingelanden van den 18 November 1903, goedgekeurd door de Ged. Staten van Utrecht bij hun besluit van den „17 Dec. 1903, n°. 41 . . . . . f 346.14

„*b* van vervoer van bagger uit de tochten voor rekening van derden . . . . . 12.—

f 358.14"

dat voorts aan art. 18 der uitgaven „Onderhoud van watergangen en waterleidingen", de volgende posten zijn toegevoegd:

„*d* van het onderhoud der tochten ingevolge het bovengemeld „besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden . . . . . f 692.28

„*e* van vervoer van bagger uit de tochten voor rekening van derden . . . . . 12.—

f 704.28"

dat vervolgens op de begrooting van het waterschap voor het dienstjaar 1905, eveneens door de vergadering van stemgerechtigde ingelanden op 16 Nov. 1904 vastgesteld, onder art. 3 der inkomsten de volgende post gebracht is: „vergoeding van onderhoud der tochten *f* 100", en in verband daarmede onder art. 18 der uitgaven „onderhoud van watergangen en waterleidingen" de volgende post:

„a voor het onderhoud der tochten *f* 200";

dat J. von Lindern, te 's-Gravenhage, mede-eigenaar met 130 stemmen in het waterschap, bij Ged. Staten van Utrecht een bezwaarschrift heeft ingediend, waarin hij aanvoerde, dat de genoemde posten in strijd zijn met de keur of politieverordening van het waterschap, afgekondigd 14 Sept. 1900, welke bepaalt, dat de kosten van onderhoud der tochten ten laste van de aanliggende ingelanden komen; dat wel is waar in de vergadering van 18 Nov. 1903 besloten is, hiervan af te wijken en die kosten voor de helft voor rekening van het waterschap te nemen, doch dit besluit onwettig is, evenals het thans genomen besluit, omdat wijziging van de keur of politieverordening niet vooraf aan de orde was gesteld; weshalve reclamant Ged. Staten verzoekt, goedkeuring te onthouden aan het besluit van 16 Nov. 1904, voor zooveel dat betrekking heeft op de onderhoudsplichten der tochten nos. 1 en 10 en voor zooveel deze gebracht zijn ten laste van het waterschap;

dat Ged. Staten bij besluit van 23 Febr. 1905 de suppletoire begrooting voor 1904 en de begrooting voor 1905 hebben goedgekeurd, daarbij overwegende dat stemgerechtigde ingelanden van dit waterschap in hun vergadering van 18 Nov. 1903 besloten hebben de verplichting tot het onderhoud van al de tochten in het waterschap, ingevolge art. 11 van het Bijzonder Reglement in verband met art. 115 van het Algemeen Reglement, voor het geheel op de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters of vruchtgebruikers rustende, met toepassing van art. 117, al. 2, van het Algemeen Reglement over te dragen aan het bestuur van het waterschap tegen betaling door de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters of vruchtgebruikers eener vergoeding, gelijk staande met de helft der door het bestuur ter zake van dat onderhoud te maken onkosten, zoodat de wederhelft dier onkosten jaarlijks op de begrooting gebracht, op de rekening in uitgaaf geleden en met de overige uitgaven hectaresgewijs door de ingelanden zal worden gedragen; dat dit besluit, waartegen geene bezwaren zijn ingediend, door hun college is goedgekeurd den 17 Dec. 1903, n°. 41; dat hun college tot de goedkeuring van dat be-

sluit is overgegaan, omdat het hun voorkwam in het belang van het waterschap genomen te zijn, aangezien een goede waterafvoer er door bevorderd werd en onderhoud van werken uit ééne hand door het bestuur verreweg de voorkeur verdient boven het steeds minder aanbevelenswaardige onderhoud door verhoefslaagden; dat bedoeld besluit niet in strijd is met de keur of politieverordening voor het waterschap, omdat deze slechts voorschriften bevat voor de onderhoudsplichtigen hoe ze hunne werken hebben te onderhouden, doch niet aanwijst wie de onderhoudsplichtigen zijn, daar zulks wordt bepaald door de liggers, bedoeld in art. 116 van het Algemeen Reglement, waarnaar dan ook art. 1 der keur of politieverordening verwijst; dat bedoeld besluit alleen behoort getoetst te worden aan art. 117, alinea 2, van het Algemeen Reglement en door hun college als een stap in de goede richting is aangemerkt, ten einde daardoor te komen tot het brengen van het onderhoud der tochten in hun geheel ten laste van het waterschap; dat door het brengen van de hierboven vermelde posten op de suppletoire begrooting voor het dienstjaar 1904 en de begrooting voor het dienstjaar 1905 het waterschapsbestuur dan ook slechts uitvoering heeft gegeven aan dat goedgekeurde besluit van stemgerechtigde ingelanden, waartoe het volgens art. 82 van het Algemeen Reglement verplicht was; dat er mitsdien voor hun college geen termen aanwezig zijn om de goedkeuring aan genoemde begrootingen te onthouden;

dat J. von Lindern van het besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat hij van het besluit van 18 Nov. 1903, buiten zijne tegenwoordigheid genomen, niet tijdig heeft kennis gekregen, om daartegen beroep in te stellen; dat z. i. Ged. Staten hunne goedkeuring hadden moeten onthouden aan deze uitgaven, die in strijd met reglement en keur op de begrootingen ten laste van het waterschap zijn gebracht; dat bij het nemen van het besluit van 18 Nov. 1903 de artt. 115, 117, lid 2 en 57 van het Algemeen reglement, art. 11 van het bijzonder reglement voor het waterschap en de artt. 30, 31 en 32 van de keur deels geschonden, deels verkeerd toegepast zijn, wat appellant vervolgens breedvoerig betoogt; dat het bestuur in Nov. 1903 — indien het gebleken was dat inderdaad verscheidene eigenaren hun onderhoudsplicht niet nakwamen — den weg had moeten volgen, dien de artt. 30 en 31 der keur aanwijzen, in plaats van een besluit te nemen met keur en reglement in strijd; dat appellant, hoewel zelf onderhoudplichtige tot de tochten waarvan de halve kosten van onderhoud ten laste

van het waterschap zijn gebracht, er desniettemin belang bij heeft, dat reglementen en keur van het waterschap worden nageleefd en het bestuur in geval van nalatigheid van onderhoudplichtigen datgene doet wat de keur als plicht aanwijst; weshalve appellant verzoekt, dat het bestreden besluit van Ged. Staten worde vernietigd en buiten effect gesteld en worde beslist, dat de suppletoire begrooting voor 1904 en de begrooting voor 1905, zooals zij thans zijn opgemaakt, niet voor goedkeuring in aanmerking kunnen komen;

Overwegende dat het beroep is ingesteld tegen het besluit van Ged. Staten, dd. 23 Febr. 1905, houdende goedkeuring van evengemelde suppletoire begrooting voor 1904 en de begrooting voor 1905, voor zoover betreft de daarop voorkomende bovenomschreven posten;

dat echter deze posten een noodzakelijk gevolg zijn van de verplichte uitvoering van het besluit van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap, dd. 18 Nov. 1903, n°. 41, waarbij besloten is dat de verplichting tot het onderhoud van al de tochten in het waterschap overgedragen wordt aan het bestuur van het waterschap tegen betaling door de onderhoudsplichtigen eener vergoeding, gelijkstaande met de helft der door genoemd bestuur ter zake van dat onderhoud te maken onkosten, zoodat de wederhelft dier onkosten jaarlijks op de begrooting gebracht, op de rekening in uitgaaf geleden en met de overige uitgaven hectaresgewijs door de ingelanden zullen gedragen worden;

dat dan ook de bezwaren door appellant in zijn beroepschrift ontwikkeld, betreffen laatstgenoemd door Ged. Staten goedgekeurd besluit van stemgerechtigde ingelanden, dd. 18 Nov. 1903;

dat echter in dit geschil in eene beoordeeling van dit besluit niet mag worden getreden, niet alleen omdat het beroep niet is gericht tegen het besluit van Ged. Staten tot goedkeuring daarvan, maar in de eerste plaats omdat tegen laatstbedoeld besluit beroep niet meer openstaat;

dat nu door eene vernietiging en buiten-effectstelling van het besluit van Ged. Staten, dd. 23 Febr. 1905, n°. 2, zooals appellant verzoekt, het besluit van 18 Nov. 1903 weliswaar zou blijven bestaan, maar de uitvoering daarvan zou worden verijdeld en alzoo indirect dit in kracht van gewijsde gegaan besluit krachteloos worden gemaakt;

dat onafhankelijk van zijne bezwaren betreffende gemeld antérieur besluit, door appellant geen bezwaren zijn aangevoerd tegen voormelde begrootingen;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Stbl. n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Ged. Staten van Utrecht, dd. 23 Febr. 1905, n°. 2, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1905, *n°.* 59, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Gelderland van* 11 *Juli* 1905, *nos.* 5 *en* 6, *onderscheidenlijk tot wijziging en aanvulling van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *April* 1889, *n°.* 52 *en* 23 *October* 1896, *n°.* 81.

De *wijziging* bestaat hierin, dat uit artikel 59, 1e lid vervallen de woorden: „i, op dijken met hondenwagens te rijden."

De *aanvullingen* zijn de volgende:

De Staten der provincie Gelderland,

Hebben, onder nadere Koninklijke goedkeuring, besloten, het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland aan te vullen als volgt:

Aan artikel 47 de volgende bepalingen toe te voegen:

m. vanaf drie jaar nadat Gedeputeerde Staten den weg hebben gebracht op de lijst, bedoeld in artikel 48 van dit reglement, op wegen vrachten te vervoeren zwaarder dan 500 kilogrammen anders dan met voertuigen, waarvan de velgen eene breedte hebben van ten minste 10 centimeters.

Dit verbod geldt niet voor vervoer van personen in rijtuigen op veeren.

Op het verbod in het eerste lid zijn van toepassing het 3de, 4de en 5de lid van het in dit artikel onder letter *l* bepaalde.

In artikel 48, 2de lid, na: „letter *l*", in te voegen: „en letter *m*".

In artikel 72d na: „eerste lid", in te voegen: „en *m*, eerste lid".

In artikel 73 na: „letter *l*", in te voegen: „of het 2de lid van artikel 47 letter *m*, juncto het 3de lid van artikel 47 letter *l*".

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1905 (*Staatsblad* n°. 264), *tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

Op het rapport van den Raad van Ministers van 23 Augustus 1905;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 Augustus 1905, n°. 12);

Gezien het nader rapport van den Raad van Ministers van 5 September 1905;

Gelet op artikel 77 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Met ingang van heden in te stellen een Departement van algemeen bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel;

II. aan het hoofd van dat Departement de zorg op te dragen voor de uitvoering van:

a. de wetten en koninklijke besluiten, die thans behandeld worden bij de afdeeling »Landbouw« en »Handel en Nijverheid« van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid en voor welker uitvoering de zorg thans bij het hoofd van dat Departement berust;

b. de wetten en koninklijke besluiten, die thans behandeld worden bij de afdeeling »Arbeid« van het Departement van Binnenlandsche Zaken en voor welker uitvoering de zorg thans bij het hoofd van dat Departement berust;

c. de verdere bestuurshandelingen, die verband houden met de onder *a* of *b* bedoelde wetten of koninklijke besluiten;

een en ander voor zooveel noodig onder voorbehoud van wettelijke voorziening en in elk geval met dien verstande, dat de zorg voor de uitvoering niet op het hoofd van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel overgaat, zoolang die uitvoering door eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur aan het hoofd van een ander departement van algemeen bestuur is opgedragen, en dat de zorg voor de uitvoering van de begrootingswetten voor de dienstjaren 1904 en 1905, voor zoover deze betrekking hebben op de aangelegenheden, die thans behandeld worden bij de afdeelingen »Landbouw«, »Handel en Nijverheid« en »Arbeid« voornoemd, voorloopig blijft berusten bij het thans daarmede belaste Departement;

III. te bepalen, dat de naam van het Ministerie van Waterstaat Handel en Nijverheid met ingang van den dag, waarop die naam

in de wetten, waarin hij voorkomt, door een anderen mocht worden vervangen, op gelijke wijze zal zijn veranderd als dit in die wetten mocht geschieden.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid enz.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1905, *n°.* 41, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 14 *Juli* 1905, *tot wijziging van het reglement van politie voor het niet gekanaliseerde gedeelte van den Krommen Rijn, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Februari* 1896, *n°.* 18.

Zie Prov. blad n°. 141.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1905, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland:*

A. van 11 *Juli* 1905:

n°. 5, *tot wijziging van het reglement op het onderhoud en bestuur van den polder van Oost- en West-Dongeradeel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 9 *September* 1859, *n°.* 54, 4 *Januari* 1863, *n°.* 8, 6 *Januari* 1866, *n°.* 56, 9 *April* 1870, *n°.* 10, 9 *Augustus* 1871, *n°.* 21, 16 *Februari* 1877, *n°.* 24, 23 *December* 1879, *n°.* 27, 12 *September* 1887, *n°.* 18, 3 *December* 1887, *n°.* 19, 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18 *en* 3 *Augustus* 1897, *n°.* 15;

n°. 11, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Greonterp, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Februari* 1878, *n°.* 13, 26 *Juli* 1879, *n°.* 23, 10 *Augustus* 1882, *n°.* 12 *en* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18;

B. van 12 *Juli* 1905:

n°. 4, *tot oprichting van het waterschap de Jellumer- en Beersterpolder, in de gemeente Baarderadeel, en*

n°. 7, *tot wijziging van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag voor de onderhoudsplichtigheid en het stemrecht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1892, *n°.* 22, 9 *Augustus* 1893, *n°.* 24, 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18 *en* 26 *Augustus* 1903, *n°.* 23.

De wijziging sub B. n°. 7 luidt als volgt:

De Staten der provincie Friesland,

Overwegende, dat het wenschelijk is te wijzigen art. 153 van het Algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudplichtigheid en het stemrecht;

Gezien art. 190 der Grondwet en art. 138 der provinciale wet;

Besluiten:

Het 1° lid van art. 153 van het Algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudplichtigheid en het stemrecht (Provinciale bladen n°. 76 van 1892, n°. 80 van 1893, n°. 53 van 1896 en n°. 108 van 1903), te vervangen door het volgende:

Wegens kosten van vervolging wordt aan den aangeslagene in rekening gebracht:

voor eene waarschuwing, wanneer zij aan hem, aan wien zij is gericht, aan zijne woonplaats wordt uitgereikt, 10 cent en wanneer zij hem bij aangeteekenden brief wordt toegezonden, 15 cent;

voor eene sommatie 20 cent, benevens, wanneer de afstand tusschen de woonplaats van den ambtenaar, aan wien de invordering is opgedragen, en de woonplaats van den aangeslagene meer bedraagt dan vijf kilometer, voor elken kilometer afstand 10 cent;

voor een dwangbevel en het ten uitvoer leggen daarvan zoodanige bedragen als voor de verschillende daaraan verbonden handelingen zijn opgenomen in de wet van 1 Juni 1850 (Staatsblad n°. 26).

De afstand in het vorig lid bedoeld wordt berekend naar de afstandstafelen, vastgesteld krachtens art. 78 der wet van den 18 April 1874 (Staatsblad n°. 66).

De verplichting tot betaling van het verschuldigde voor de waarschuwing en de sommatie wordt op deze stukken vermeld.

Aan de aangeslagenen worden de kosten, genoemd in de vorige alinea's, niet in rekening gebracht, indien na verzet tegen het dwangbevel bij rechterlijk gewijsde wordt beslist, dat de omslag niet of niet geheel is verschuldigd.

Voor de overige besluiten zie men de Prov. bladen nos. 103, 104 en 105.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1905, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 13 *Juli* 1905:

n°. XLIV, tot vaststelling van nieuwe reglementen van bestuur voor de navolgende waterschappen:

1. *de Baafjespolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77 *en* 14 *December* 1900, *n°.* 16;
2. *de Beemster, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *September* 1855, *n°.* 79;
3. *de Bloemendaler polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 13 *en* 25 *November* 1878, *n°.* 26;
4. *de Groot-Duivendrechtsche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *December* 1866, *n°.* 53 *en* 28 *Juli* 1881, *n°.* 29;
5. *de banne Grootebroek en Lutjebroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 25;
6. *de polder de Groote Waal, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1870, *n°.* 2 *en* 2 *Augustus* 1887, *n°.* 21;
7. *de Groote IJpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *Augustus* 1877, *n°.* 4;
8. *de Groot-Lemmerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 55, 22 *Juli* 1879, *n°.* 22 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37;
9. *de polder het Grootslag, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, 13 *Augustus* 1873, *n°.* 23 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37;
10. *de banne Grosthuizen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57 *en* 5 *December* 1872, *n°.* 21;
11. *de Halerbroek- of Kalverpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *December* 1866, *n°.* 53;
12. *de banne Haringhuizen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *November*

1858, *n°.* 3, 18 *Augustus* 1865, *n°.* 56 *en* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 21;

13. *de banne Hauwert, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57;
14. *de Hempolder onder Akersloot, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *September* 1865, *n°.* 47;
15. *de banne en de polder Hensbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 5 *Januari* 1892, *n°.* 7;
16. *de polder de Hobreederkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1880, *n°.* 12;
17. *de banne Hoogkarspel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57, 26 *November* 1895, *n°.* 32 *en* 15 *Januari* 1897, *n°.* 17;
18. *de banne Hoogwoud en Aartswoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 30 *November* 1883, *n°.* 19;
19. *de banne Hoorn, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57 *en* 24 *Juli* 1899, *n°.* 54;
20. *de Houterpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73 *en* 26 *Juli* 1897, *n°.* 50;
21. *de Kalslagerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *December* 1887, *n°.* 15;
22. *de Karnemelkspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 55;
23. *de Klaas Hoorn- en Kijfpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *September* 1865, *n°.* 47;
24. *de Kogerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *November* 1860, *n°.* 60;
25. *de polder de Kolk van Dussen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Juli* 1884, *n°.* 31;
26. *de polder Krommenie, met intrekking van dat, goed-*

gekeurd bij Kon. besluiten van 26 *Augustus* 1856, *n°.* 50 *en* 6 *Augustus* 1895, *n°.* 46;

27. *de polder de Kwadijkerkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 72 *en* 27 *Juli* 1884, *n°.* 31;
28. *de polder de Lagehoek onder Hoogwoud en Opmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *November* 1859, *n°.* 37 *en* 30 *Juli* 1875, *n°.* 25;
29. *de Marker- en Oostwouderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *December*, 1876, *n°.* 20;
30. *de banne Medemblik, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57;
31. *de banne Midwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57;
32. *de Oosterzijpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77;
33. *de Overdiemerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *Augustus* 1880, *n°.* 10;
34. *de polder de Schagerwaard, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 31 *en* 2 *December* 1898, *n°.* 28;
35. *de Venserpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 18 *Augustus* 1882, *n°.* 10;
36. *de Waarlandspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *September* 1865, *n°.* 47, 30 *Juli* 1878, *n°.* 63 *en* 27 *Juli* 1882, *n°.* 66, *en*
37. *de Zwartedijkspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1870, *n°.* 2 *en* 6 *Augustus* 1872, *n°.* 36.

n°. XLV, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van den polder het Grootslag en den Houterpolder, en met bijvoeging van den Huiswaarder- en Oosterweezenpolder, de banne Venhuizen en de banne of polder Wijdenes en Oosterleek.

Zie Prov. bladen nos. 116 t./m. 153.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1905, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van* 14 *Juli* 1905*:*

a, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Benschop, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 16 *September* 1862, *n°.* 43 *en* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 56, *en*

b, tot wijziging van het reglement voor het waterschap Willeskop, Kort Heeswijk en Blokland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 12 *October* 1862, *n°.* 16 *en* 8 *Augustus* 1885, *n°.* 17.

Zie Prov. bladen nos. 142 en 143.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1905, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 13 *Juli* 1905*:*

n°. 42, 1e, *tot vaststelling van nieuwe reglementen van bestuur:*

a, voor de banne of polder Wijdenes en Oosterleek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *November* 1858, *n°.* 57*;*

b, voor het molenbestuur van den polder Venhuizen en Hem, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 14 *Mei* 1861, *n°.* 52 *en* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 23*;*

c, voor de banne Venhuizen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Juli* 1884, *n°.* 31, 26 *November* 1895, *n°.* 32 *en* 3 *Augustus* 1901, *n°.* 8*;*

2e, *tot wijziging van het reglement van bestuur voor de banne Hem, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *September* 1904, *n°.* 37, *en*

n°. 43, *tot vaststelling van een reglement van bestuur voor den Huiswaarder- en Oosterweezenpolder.*

Zie Prov. bladen nos. 111 t/m 115.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1905, *n°.* 47, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 18 *Juli* 1905:

n°. XXVI, tot wijziging van het reglement voor den Broekpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51;

n°. XXVII, tot wijziging van het reglement voor den polder Boekhorst, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71;

n°. XXVIII a, tot wijziging van het reglement voor den polder Beneden-Haastrecht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 25 *Augustus* 1861, *n°.* 10 *en* 3 *Augustus* 1864, *n°.* 40;

n°. XXVIII b, tot wijziging van het reglement voor den polder Hoog en Laag Bilwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 *Augustus* 1861, *n°.* 10;

n°. XXIX, tot wijziging van het reglement voor den polder Boterhuis, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71 *en* 8 *Augustus* 1892, *n°.* 21, *en*

n°. XXX, tot vaststelling van een reglement voor den Woutrinapolder, gemeente Stellendam.

Zie Buitenwone Prov. bladen nos. 373 t/m 378.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1905, *n°.* 52, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de aan de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij verleende vergunning, om binnen den bij keur verboden afstand van den molen van den Sluispolder een dijklichaam te maken.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland en door het Bestuur van den Sluispolder tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland dd. 21 Maart 1905, N°. 42, waarbij aan de Westlandsche Stoomtramweg Maatschappij vergunning is verleend om binnen den bij keur verboden afstand van den molen van den Sluispolder een dijkslichaam te maken;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Augustus 1905, N°. 151;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 7 September 1905, La. E. afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat art. 2 der *Keur op de watermolens in Delfland; het malen en stilstaan daarvan en verder daartoe behoorende belangen*, bepaalt:

»Het is verboden, zonder schriftelijke toestemming van Dijkgraaf en Hoogheemraden, en anders dan volgens de daarbij gegeven voorschriften en gestelde voorwaarden, binnen den afstand van 375 M. van een windwatermolen:

a. eenig gebouw te plaatsen of te wijzigen;

b. eenig voorwerp, niet genoemd onder letter *c*, van grooteren omvang dan 24 cM. te plaatsen of geplaatst te houden dat meer dan een en een halven Meter boven den grond uitsteekt;

c. houtgewas, schelven of hoopen van hout, hooi of ander gewas of materialen hooger dan een en halven Meter te hebben.

Op de daartoe aangevraagde vergunningen wordt niet beschikt dan na raadpleging van het polderbestuur of den eigenaar van den molen«;

dat op grond van dat artikel de Directeur der Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij aan Dijkgraaf en Hoogheemraden vergunning heeft gevraagd om eene spoorbaan aan te leggen, waarvan het dichtst bij den molen van den Sluispolder gelegen gedeelte op een afstand van 343 M. Z. O. ten O. van dien molen zou liggen; welke spoorbaan zou uitmaken een dijkslichaam, hoog 2.60 M. + D.P. met kruinbreedte van 3.50 M. en taluds van 1½ op 1 en eene spoorstaafshoogte van 2.70 M. + D. P., terwijl de ontworpen brug over de Middelvliet, voor welke vergunning van Delfland verkregen was, 15 cM. hooger en niet breeder zou worden dan het dijkslichaam;

dat Dijkgraaf en Hoogheemraden, in kennis gesteld met bezwaren tegen het voorgenomen werk, bij het bestuur van den Sluispolder bestaande, den aanvrager in overweging hebben gegeven, met dat polderbestuur in overleg te treden;

dat dit overleg hiertoe heeft geleid, dat het polderbestuur aan den Directeur heeft bericht, dat het van den aanleg voor zijnen windwatermolen eene zeer hinderlijke belemmering verwachtte; dat het maaiveld in den polder op 1.30 à 1.50 M. + D. P. gelegen is, en dus eene beschutting of windkeerende hoogte verkrijgen zal van gemiddeld 4 M.; dat de molen dies zal verhoogd moeten worden en het polderbestuur genoegen neemt met eene verhooging van 2.20 M., waarvan de kosten geraamd worden op *f* 4.864; dat bovendien de Sluispolder voor het gemis van zijn gemaal gedurende de uitvoering van de verhooging gewaarborgd moet zijn in de uitmaling van het

overtollige polderwater, door het stellen en in werking brengen van eene tijdelijke bemaling, waarvan de kosten, tot een maximum van *f* 1000, met de bovengenoemde *f* 4864 door de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij zullen moeten gedragen worden;

dat de Directeur, dien eisch niet gerechtvaardigd achtende, zich opnieuw tot Dijkgraaf en Hoogheemraden heeft gewend, om eene beschikking te bekomen op zijn verzoek;

dat Dijkgraaf en Hoogheemraden daarop hebben overwogen: dat de stand van den windmolen van den Sluispolder ten opzichte van de aan te leggen trambaan zoodanig is, dat de winden loopende van Z. Z. O. tot O. in kracht zouden kunnen verliezen en inzonderheid de bemaling bij Z. wind, waarbij de grootste hoeveelheid water uit den polder wordt weggemalen, door de trambaan als een omgaanden gordel zeer zou worden belemmerd; en dat geene overeenstemming heeft kunnen worden verkregen tusschen de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij en den Sluispolder, tot opheffing van de bezwaren aan den aanleg van de stoomtrambaan binnen den verboden kring van den Sluispoldermolen verbonden; weshalve Dijkgraaf en Hoogheemraden op 27 October 1904 hebben besloten: „het verzoek om vergunning tot het aanleggen van eene spoorbaan binnen den verboden kring van den Sluispolder-watermolen te wijzen van de hand;"

dat van het besluit van Dijkgraaf en Hoogheemraden de Directeur in beroep is gekomen bij Gedeputeerde Staten van Zuidholland, daarbij aanvoerende, dat hier alleen de bezwaren kunnen gelden, die uit den aanleg van de spoorbaan binnen den verboden kring kunnen voortvloeien, en dat die bezwaren schromelijk overdreven zijn;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 21 Maart 1905, N°. 42, de gevraagde vergunning hebben verleend, daarbij het volgende overwegende: dat, al meende men aan te mogen nemen, dat de trambaan hinder zou kunnen veroorzaken, die hinder zich zou moeten bepalen tot de windrichtingen N. O. ten O. en Z. ten O.; dat daaruit volgt: dat de groote hoeveelheid water, die, naar de overweging van Dijkgraaf en Hoogheemraden luidt bij Zuidenwind wordt opgebracht, ondanks de trambaan, onverlet zal kunnen doorgaan, en dat die hinder bij Oostelijken wind gering moet worden geacht, omdat bij dien wind veelal door droogte of lagen buitenstand, de boezemstand laag is en dus minder sterke wind noodig is om het water op te voeren; dat het evenwel in 't algemeen, zoowel op grond van de aloude praktijk in Zuidholland als op grond van de theorie,

niet is aan te nemen, dat op een afstand van 343 M. eene ophooging van 4 M. eenig nadeel aan den windvang van den molen van den Sluispolder kan veroorzaken; dat reeds dadelijk opgemerkt moet worden, dat al eischt Delflands keur een vergunning voor iedere ophooging met meer dan 1½ M. boven den grond, daaruit *niet* volgt, dat overal binnen dien kring elke hoogere ophooging hinderlijk moet worden geacht, doch alleen dat overal binnen dien kring tegen ophoogingen, welke den windvang zouden kunnen belemmeren, moet kunnen worden gewaakt; dat immers buiten dien kring van 375 M. dus reeds op een afstand van 376 M. van den molen, de grootste ophooging kan plaats hebben en een rij hooge huizen kan verrijzen, zoodat het duidelijk is, dat bij de beoordeeling of de door de keur gevorderde vergunning al dan niet gegeven moet worden, ook met den meerderen of minderen afstand van den molen en de meerdere of mindere hoogte der ophooging *moet* worden rekening gehouden; dat dan ook reeds in oude octrooien voor verschillende voorwerpen verschillende kringen werden gesteld, wordende bijv. in een octrooi voor polders in den Alblasserwaard van 1598 bepaald, dat niemand, wie hij ook zij, op 50 roeden nabij de watermolens dezer polders zal mogen poten of planten eenig rijs; dat ook geen plantagiën, stoven of opgaand hout van de 50 tot 100 roeden zal mogen gehouden worden, tenzij hetzelve is geknoot, op boeten en poenen door de Regeerders dier polders daartegen te statueeren; dat bijv. art. 15 van de keur van den polder Molenaarsgraaf de oude praktijk te zien geeft, wordende daar op grond van octrooien van 1724 en 1681 bepaald, dat op een afstand van 296.70 M. van den molen, stoven en knotwilgen toegelaten zijn mits niet hooger dan 2.60 M. boven den grond, en dat het daarop groeiende rijsgewas drie jaar mag blijven staan; dat een driejarig gewas zeker 2 tot 3 M lang is, terwijl de knotwilgen doorgaans dicht bij elkander staan, zoodat zij te zamen een doorgaande heg vormen meer dan 4 M. hoog, in de beide laatste jaren van het gewas zeker wel 4.5 M. tot 5 M. boven het terrein; dat ook uit eene vergelijking van de afstanden in andere waterschappen voor den verboden kring bepaald, blijkt, dat eene ophooging van 4 M. op een afstand van 343 M. van den molen niet kan worden geacht den windvang te belemmeren, dat toch art. 52 van de algemeene keur voor het Grootwaterschap van Woerden voor dien verboden kring een afstand van 300 M. stelt, art. 30 der verordening op de wateren en waterkeeringen van het hoogheemraadschap Rijnland zelfs slechts een afstand van 200 M., terwijl

art. 18 der keur op de dijken, kunstwerken, enz. binnen het hoogheemraadschap de Vijfheerenlanden, voor geknotte boomen een afstand stelt van 209 M., en voor alle soorten van getimmerten slechts een afstand van 195 M.; dat wat de theorie betreft, de laagste luchtstroom weinig kan bijdragen om de wieken van den molen in beweging te brengen, omdat de snelheid van dien luchtstroom door de wrijving over het maaiveld spoedig vermindert en uitgeput raakt; dat, op een vraag van den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat door het Meteorologisch Instituut aan De Bilt geantwoord is, dat, waar in horizontaal terrein de wind een dijk loodrecht op de windrichting ontmoet, de luchtstroom aan de windzijde van dit beletsel een weinig opwaarts, daar voorbij benedenwaarts gericht zal zijn, doch dat een dergelijke afwijking op betrekkelijk geringen afstand niet meer wordt aangetroffen; dat dus ook uit de theorie geen andere gevolgtrekking kan worden gemaakt dan dat de geprojecteerde ophooging van 4 M. op een afstand van 343 M. van den molen van den Sluispolder, ook bij winden, loopende van Z. Z. O. tot O., den windvang niet kan belemmeren;

dat Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland en het bestuur van den Sluispolder van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep zijn gekomen;

dat in beroep is aangevoerd, dat ook bij Z. wind hinder zal worden ondervonden; dat O. wind sterke regenslagen kan meebrengen, wat niet zoo heel zelden voorkomt; dat de wetgever niet aan de mogelijkheid, dat een rij hooge huizen zou gebouwd worden — iets dat geen gewoonte is op het platteland — heeft gedacht; dat volgens Delflands keur van Februari 1656 geen boomen mochten geplant worden dan op een afstand van 50 roeden, en dat — vermits men meende wel gebouwen binnen dien kring te mogen stellen — Dijkgraaf en Hoogheemraden op 15 Februari 1790 die keur hebben aangevuld met de bepaling, dat binnen 100 roeden (300 M.) geen huizen enz. mogen worden gesticht; hetgeen in de 19e eeuw is uitgebreid tot 375 M.; dat Delfland meer dan eenig ander waterschap er voor zorgen moet, dat voor de watermolens geen windvang verloren ga, omdat zijn boezem betrekkelijk kleiner is; dat ook de laagste luchtstroom iets bijdraagt om de wieken van den molen in beweging te brengen; dat hier een blijvende toestand zal geschapen worden, waardoor de polder schade lijdt, welke schade de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij behoort te vergoeden;

Overwegende, wat betreft het beroep, ingesteld door het bestuur

van den Sluispolder, dat, krachtens art. 4 der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad n°. 129), tegen eene beslissing van Gedeputeerde Staten als het hier geldt, hooger beroep wordt toegekend aan dengene, die ontheffing of vergunning gevraagd heeft, alsmede aan het betrokken bestuur, d.i. het bestuur, dat de ontheffing of vergunning verleend of geweigerd heeft;

dat dus wel aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland, maar niet aan het bestuur van den Sluispolder in deze recht van beroep toekomt;

Overwegende, dat ook door een nader ingesteld deskundig onderzoek de juistheid is gebleken van het, door Gedeputeerde Staten, na 't hooren van deskundigen en overeenkomstig hun advies genomen besluit, waarbij is aangenomen dat de op een afstand van 343 M. van den watermolen aan te leggen trambaan geen zoodanig nadeel aan den windvang van den molen kan veroorzaken, dat op dien grond de door de Westlandsche Stoomtramweg Maatschappij gevraagde vergunning zou moeten worden geweigerd;

Gezien de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad N°. 129);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. Het bestuur van den Sluispolder niet-ontvankelijk te verklaren in het ingesteld beroep;

2. op het beroep, ingesteld door Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland, het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1905, *n°*. 21, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *Juli* 1905, *n°*. 23, *tot wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Mei* 1864, *n°*. 31, 13 *en* 24 *Augustus* 1873, *nos.* 27 *en* 34, 17 *Augustus* 1877, *n°*. 22, 8 *September* 1881, *n°*. 20, 28 *December* 1894, *n°*. 6, 7 *Augustus* 1897, *n°*. 34, 7 *September* 1900, *n°*. 6, 6 *September* 1901, *n°*. 30 *en* 17 *September* 1902, *n°*. 33.

De Staten der provincie Groningen,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 Mei 1905, n°. 6, 1ste afd., tot wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, laatstelijk gewijzigd bij besluit der

Staten van 15 Juli 1902, n°. 31 A, (Prov. blad n°. 48 van 1902);

Besluiten behoudens Koninklijke goedkeuring:

1°. gemeld reglement nader te wijzigen in dien zin, dat aan art. 1 worden toegevoegd de woorden: *zoomede de werkman in vasten dienst der provincie*;

dat in art. 5 achter het bepaalde onder 6 worde tusschengevoegd:

7. *de werkman in vasten dienst der provincie* f 600; en voorts, dat het bepaalde in gemeld art. 5 onder 1, 2, 3 en 5 respectievelijk wordt gelezen als volgt:

1. de Hoofdingenieur ten bedrage van f 4000 welke vijf maal, telkens na twee jaren, met f 200 kan worden verhoogd;

2. de Ingenieur ten bedrage van f 2000, welke vijf maal, telkens na twee jaren, met f 200 kan worden verhoogd;

3. de vaste opzichters ten bedrage van f 1200, welke zes maal, telkens na twee jaren, met f 100 kan worden verhoogd, met uitzondering van den opzichter in het 1ste district (standplaats Groningen) wiens jaarwedde f 1400 zal bedragen en zes maal, telkens na twee jaren, met f 100 zal kunnen worden verhoogd;

5. de sluismeesters belast met de bediening der zeewaterkeerende sluizen ten bedrage van f 1000 met genot van vrije woning, kunnende deze jaarwedde vier maal, telkens na twee jaren, met f 50 worden verhoogd;

2°. te bepalen, dat de jaren, welke de in functie zijnde Hoofd-Ingenieur, Ingenieur, districtsopzichters en sluismeesters belast met de bediening der zeewaterkeerende sluizen in vasten dienst der provincie hebben doorgebracht, bij de toepassing der bepalingen hiervoren sub 1° bedoeld, in aanmerking zullen worden genomen;

3°. voorts te bepalen, dat dit besluit voor zoover betreft de regeling der jaarwedde van den opzichter in het 1ste district, met den dag van afkondiging in het provinciaal blad en overigens den 1sten Januari 1906 in werking zal treden.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1905, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 18 *Juli* 1905:

n°. 28, *tot vergrooting van het waterschap Kleine Harkstederpolder en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *Mei* 1871, *n°.* 24;

n°. 29, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Zandwerf, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Januari* 1862, n°. 67;

n°. 30, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Noordzijde, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1869, n°. 38, 19 *September* 1870, n°. 25 *en* 5 *November* 1875, n°. 36;

n°. 31, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Tweede Polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *September* 1855, n°. 66;

n°. 32, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Johannes Kerkhovenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *Januari* 1875, n°. 11;

n°. 33, *tot vergrooting van het waterschap de Vereeniging, in de gemeente Grijpskerk, en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *December* 1870, n°. 12;

n°. 34, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Gommelburg, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 20 *September* 1873, n°. 6;

n°. 35, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Borger- en Tripscompagnie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *April* 1883, n°. 21, 4 *Februari* 1885, n°. 9, 17 *October* 1887, n°. 19, 15 *Januari* 1889, n°. 11, 11 *April* 1892, n°. 10 *en* 10 *September* 1897, n°. 21;

n°. 36, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Noordpolder, in de gemeenten Usquert, Warffum, Baflo en Eenrum, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *September* 1856, n°. 58, *en*

n°. 37, *tot opheffing van het waterschap over de gronden in de gemeente Hoogezand, zooals deze met hunne kadastrale omschrijving in het besluit zijn aangeduid.*

Zie Prov. bladen nos. 49 t/m. 58.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1905, n°. 39, *houdende de goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Drenthe en Groningen van* 11/18 *Juli* 1905, *nos.* 18/25, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Kielsterpomp, in de gemeenten Hoogezand, Anloo en Zuidlaren.*

Zie Prov. blad van Groningen n°. 48 en van Drenthe n°. 25.

KON. BESLUIT *van* 23 *September* 1905, n°. 100, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor* 1904, *en betreffende vaststelling van die begrooting voor* 1905.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het Bestuur der gemeente Wanneperveen, tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 1 December 1904, 3de afd. n°. 5391/3717, en 15 December 1904, 3de afd. n°. 5758/3964, houdende beschikking, het eerste omtrent het besluit van het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove, dd. 9 November 1904, n°. 4655, tot wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van dat waterschap voor 1904, het tweede omtrent het besluit van genoemd College, mede van 9 November 1904, tot vaststelling van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap voor 1905;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 5 April 1905, n°. 35 en 15 Augustus 1905, n°. 35/31;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 September 1905, n°. 162, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove bij besluit van 9 November 1904, n°. 4655, heeft gewijzigd de begrooting voor de waterkeerende werken voor 1904, door in uitgaaf in te stellen een nieuw art. 34a:

„Storting van 20 pct. in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 800.";

dat het gemeentebestuur van Wanneperveen, als ingeland van het waterschap, Gedeputeerde Staten heeft verzocht evenvermeld besluit

niet goed te keuren, op grond dat tramaanleg ten eenenmale vreemd is aan het doel van het waterschap;

dat Gedeputeerde Staten evenwel bij besluit van 1 December 1904, 3de afd. n°. 5391/3717, bedoeld besluit van het Vereenigd College hebben goedgekeurd, op grond dat de tot standkoming van den spoorweg zeer in het belang van het waterschap zal zijn »door vermindering van de kosten van onderhoud der wegen, door besparing op de transportkosten van onderhoudsmaterialen voor dijken en wegen en door besparing van reis- en verblijfkosten en tijdverlies voor bestuur en beambten«;

dat het gemeentebestuur van Wanneperveen van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen;

dat Gedeputeerde Staten van Overijssel wijders bij besluit van 15 December 1904, 3de afd. n°. 5758/3964, met verdaging huuner beslissing omtrent de goedkeuring der begrootingen voor waterkeerende werken en voor waterlossing voor 1905 van het waterschap Vollenhove uit hoofde van andere hiertegen aangevoerde bezwaren het door het gemeentebestuur van Wanneperveen daartegen ingediend bezwaar, ter zake van het artikel in uitgaaf betrekkelijk de storting op de genomen aandeelen in de spoorweg maatschappij Zwolle—Blokzijl, ongegrond hebben verklaard, om reden van gelijke overweging als opgenomen in hun voormeld besluit van 1 December 1904;

Overwegende, wat betreft het beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten, dd. 1 December 1904:

dat, naar luid van art. 3 van het Reglement voor het waterschap Vollenhove (1ste dijksdistrict van Overijssel) het doel van het waterschap is:

a de in het waterschap gelegen gronden door waterkeerende werken tegen overstrooming te beveiligen;

b te voorkomen dat de in het waterschap gelegen en op den algemeenen boezem afwaterende gronden overlast van het boezemwater ondervinden;

dat, waar het doel van het waterschap strikt tot waterkeering en waterlossing is beperkt, uit des waterschapskas geene uitgaven mogen geschieden voor belangen die buiten dat doel liggen, en derhalve ook uitgaven, vreemd aan dat doel, niet op de waterschapsbegrooting mogen worden gebracht;

dat overmits nu deelneming in het aandeelenkapitaal van een spoorweg nòch direct, nòch indirect, is te beschouwen als eene uit-

gave ten dienste van waterkeerende werken, nòch — wat trouwens ook door het Vereenigd College niet wordt aangenomen — als eene uitgave ten dienste van waterlossende werken, een post in uitgaaf voor „storting van 20 pct. in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 800." niet op de begrooting voor waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1904 had behooren te zijn gebracht, en Gedeputeerde Staten van Overijssel mitsdien ten onrechte hunne goedkeuring hebben verleend aan het door het Vereenigd College dd. 9 November 1904, n°. 4655, genomen daartoe strekkend besluit;

Overwegende, wat betreft het beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten dd. 15 December 1904, dat bij dit besluit weliswaar afwijzend is beschikt op bezwaren, ingebracht tegen de begrooting van waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1905, maar dat bij datzelfde besluit de beslissing omtrent die begrooting is verdaagd;

dat het dus hier niet geldt een besluit tot goedkeuring van of onthouding van goedkeuring aan een besluit van een waterschap, waartegen, krachtens art. 20 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) hooger beroep bij Ons openstaat;

dat het recht, om dit hooger beroep in te stellen, evenmin zou kunnen worden ontleend aan art. 21 der voormelde wet, daar onder de in dit artikel bedoelde besluiten niet kan worden gerangschikt eene beschikking, waarbij weliswaar bezwaren tegen een aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen besluit zijn afgewezen, maar de definitieve beslissing omtrent zoodanig waterschapsbesluit is voorbehouden;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel en het Reglement voor het waterschap Vollenhove (1ste dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 1 December 1904, 3de afd, n°. 5391/3717, te vernietigen;

2. appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 15 December 1904, 3de afd. n°. 5758/3964.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1905 (*Staatsblad* n°. 277), *tot vaststelling van een nieuw reglement voor politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *December* 1897 (*Staatsblad* n°. 268), *gewijzigd bij Kon. besluit van* 30 *September* 1903 (*Staatsblad* n°. 264).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Juni 1905, l^e^, I, afdeeling Waterstaat;

Gelet op het Koninklijk besluit van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126), tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn* met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*;

Overwegende dat het noodig is, zooveel mogelijk in overeenstemming met dat reglement politiebepalingen vast te stellen voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Juli 1905, n°. 15);

Op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 23 September 1905, n°. 182, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende reglement van politie:

REGLEMENT VAN POLITIE voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas.

Toepasselijkheid van het reglement.

§ 1. Dit reglement is toepasselijk:

1°. op de rivier *de Merwede* tot aan den mond der *Wolwevershaven* te *Dordrecht*;

2°. op de rivier *de Noord*;

3°. op de rivier *de Nieuwe Maas* bovenwaarts van en tot de lijn, getrokken uit een punt op den linker oever, gelegen 100 M. boven den oostmond van het *Mallegat*, onder de gemeente *Rotterdam*, op hoekpuntpaal CCCXXXI der herziene rivierkaart op den rechter oever onder die gemeente.

Algemeene verplichtingen der schippers, vlotvoerders, enz.

§ 2. 1°. De schippers van vaartuigen, de vlotvoerders, de schippers van veren en de eigenaren van badinrichtingen of andere inrichtingen, die zich aan of op de in § 1 genoemde rivieren bevinden, zijn verplicht er voor te waken, dat wederzijdsche belemmeringen en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhindering van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 3. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijdt, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst.

2°. Vaartuigen zonder vast dek en van grooter inhoud dan 10 M^3, moeten voorzien zijn van waterdichte borden, boorden of wanden, welke ten minste 0.25 M boven den waterspiegel reiken.

Uitrusting van de schepen.

§ 4. 1°. Ieder vaartuig moet zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zoo veel mogelijk vermeden worden.

Dit geldt inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen.

De personen, aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, moeten de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingsvermogen van 15.000 K.G. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het tehuis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op een geschikte plaats der beide langszijden in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden Latijnsche letters van ten minste 15 c.M. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden.

3°. Voor zoover volgens dit reglement van politie voor het geven van seinen, vlaggen en lantaarns zijn aan te wenden en geen bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van ten minste 1 M. en eene breedte (lengte) van ten minste 1.5 M. hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 5. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn die een ander varend schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. Vaartuigen, die bij het dwars over de rivier varen, de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene tegen stroom varende stoomboot ten minste de halve stroombreedte, van eene voor stroom varende ten minste de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken moeten, zoolang tot dat van het roer af over voldoenden afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoombooten, met of zonder vaartuigen op sleeptouw, de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de voor stroom varende stoombooten moeten bovendien nog de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, alsook voor havenmonden, moet er bij het bestuur van naderende en voorbijvarende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste tijdige vermindering van kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is.

Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop

bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aankomende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene van verre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van een lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstrooms laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vlotten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere wijze voor de scheepvaart aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren der rivier- en scheepvaartpolitie opvolgen, waardoor:

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt;

b. op riviervakken, waarin na voorafgaand overleg met de bevoegde burgerlijke autoriteiten, militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aanduidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vlotten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aanduidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

11°. De ankers moeten na het lichten zoo hoog opgehaald zijn, dat de onderkant niet beneden de kiel of den bodem van het vaartuig reikt.

12°. De schipper van de sleepboot moet op een sein, dat door een gesleept wordend vaartuig gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener roode lantaarn, terstond stoppen en navraag doen naar de aanleiding van het sein, tenzij er overwegend bezwaar bestaat hieraan dadelijk te voldoen.

Dit noodsein mag alleen in gevallen van dringend gevaar gegeven worden.

De schippers van alle vaartuigen, die zich tusschen het seinende vaartuig en de sleepboot bevinden, moeten dit sein terstond op dezelfde wijze herhalen.

Alvorens de vaart weder voort te zetten, moet de schipper van de sleepboot een sein met de scheepsklok geven.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 6. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden.

a. *Bij voldoende breedte.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 7. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 8 en 9).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 8. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet

naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en door het dwarsscheeps heen en weer zwaaien, bij dag van eene blauwe vlag, des nachts van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper van het achterste schip tijdig zijn voornemen daartoe te kennen geven door praaien met den scheepsroeper, waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 9. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt, naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennen stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het dwarsscheeps heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

b. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetend schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een tegen stroom varenden sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. *Bij onvoldoende breedte.*

§ 10. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 7), moet het tegen stroom varende schip, wanneer het te voorzien is, dat het in de engte een voor stroom varend schip zou kunnen ontmoeten, voor de engte ophouden, tot dat het voor stroom varende schip laatstgenoemde is doorgevaren. Indien echter een tegen stroom varend schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het voor stroom varende schip zoolang voor deze wachten, tot dat het tegen stroom varende schip er doorgevaren is.

2°. Wanneer een tegen stroom varende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarenden sleeptrein vóór de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijgevaren is.

3°. Geene stoomboot mag een schip, dat haar in de engte vooruitvaart, dichter naderen dan tot 120 M.

3. Bijzondere voorschriften.

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 11. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen, ook dan wanneer hun geen sein tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 8 en 9.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoombooten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zooveel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleepboot met zekerheid sleepen kan.

5°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede, dan gelden beide schepen als een sleeptrein in den zin van dit reglement van politie.

b. *Betreffende de langs den oever gejaagde schepen.*

§ 12 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 8, 1°. of 2°. voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag sleehts door eene voor stroom varende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw ingeval van nood doorgevaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van uit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 8, 1°., en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart tegen stroom bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. *Betreffende schepen die voor stroom drijven.*

§ 13. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip, dat voor stroom drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het voor stroom drijvend schip op de seinen, voorgeschreven in § 8, 1°., met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. *Betreffende laveerende schepen.*

§ 14. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. *Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 50.000 K.G. (1000 centenaars) en diep geladen vaartuigen.*

§ 15. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50.000 K.G. (1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht, deze bij de vaart uit de nabijheid van varende stoombooten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht varen, dan voor den voortgang en voor goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleept wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50.000 K.G. (1000 centenaars) of meer moeten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 16. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften, vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het navolgende gedragen:

1°. De schippers van veerponten, die zich bewegen langs een dwars door de rivier gelegden kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vlotten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrij maken; daarbij zijn ten minste de in § 5, 2°., voorgeschreven afstanden in acht te nemen.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vlotten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrij maken, in zooverre hiertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgeschreven in § 8, 1°.;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemd veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligpaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangewezen, moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig, overeenkomstig § 17, 2°., gegeven teekens zijn ten spoedigste op te volgen.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behoorende overzetveren zijn van kracht, met betrekking tot het voeren van lantaarns, de bepalingen bovengenoemd onder 4°., betreffende de verhouding tot schepen en vlotten, de voorschriften voor de vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 5, 2°., van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 17. De schippers en vlotvoerders moeten zich, behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van veerponten, die zich langs een dwars door de rivier gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw haar kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behoorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Wanneer de schipper van een vaartuig genoodzaakt is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

§ 18. Zijn van eene brug een of meer doorvaartopeningen des daags door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag, des nachts door een lantaarn met rood licht of, zoo de omstandigheden eene meer nauwkeurige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

Tijdens de vaart onder de bruggen mag op de stoombooten geen opstoken der ketelvuren of opgooien van kolen plaats hebben.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- en andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teekens aangeduide plaatsen, alwaar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het verboden het anker te laten vallen of daarmede over den bodem te slepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiers-stoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation, geeft zij daartoe het sein door bij dag eene rood-witte vlag van ten minste 50 cM. hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hijschen. De schipper van eene roeiboot, die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag een dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers, welken de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden, moeten op het bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden

staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de betrokken stoombootdirectie.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen of van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoomboothoofd aankomen, mag de schipper der tegen stroom varende stoomboot de voor stroom varende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varend schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartuig meer dan 6 M. breed is, op eene hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartuig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschijnend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken, waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartuig, zoodat zij licht werpt in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achterlijker dan dwars van het vaartuig en eene zoodanig lichtsterkte bezit, dat zij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 K.M. zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den

horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder *b* en *c* genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hierboven onder 1°. genoemde lichten, nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte en ter zelfder plaatse als het onder 1°. *a* genoemde voeren, en wel niet minder dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden meerdere met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepen van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleepbooten de in de vorige alinea voorgeschreven lichten voeren.

3°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede (vgl. § 11, 5°.) zoodanig, dat het voor het eerstgenoemde voorgeschreven zijlicht door het gesleepte vaartuig bedekt zou worden, dan moet het zijlicht aan de buitenzijde van het laatstgenoemde worden aangebracht.

4°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

5°. Elk vaartuig van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn.

De op zichzelf zonder eigen beweegkracht voor stroom varende schepen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer, mogen des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000

K.G. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

6°. Het is den vaartuigen op sleeptouw in een sleeptrein des nachts geoorloofd, op den boeg van het schip eene lantaarn met ruiten van mat wit glas te voeren, die niet verder dan het schip zelf licht verspreidt en naar voren, zoomede naar stuurboord en bakboord, volkomen bedekt is.

7°. Schepen zonder eigen beweegkracht, die zonder behulp van zeilen voor stroom drijven, alsmede sleeptreinen mogen des nachts slechts varen bij maan- en sterrelicht. Indien de lucht gedurende de vaart betrekt, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

8°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen, die zonder eigen beweegkracht op zichzelf varen, moet onafgebroken met den scheepsroeper worden gepraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

9°. Vlotten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur voor zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de duisternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van ten minste 2 M. en ten hoogste 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van ten minste 4 M.

Bij mist, sneeuwjacht, storm, drijfijs en ijsgang mogen vlotten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 22. 1°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vast zit of gezonken is, mogen stoombooten met of zonder vaartuigen op sleep-

touw bij de vaart tegen stroom niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart voor stroom moeten zij zoo lang mogelijk met gestopte machine voorbijdrijven.

2°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot, dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns, de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helder schijnend onderhouden worden.

De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen, dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vlotten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee bovenbedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden.

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het ter zijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgeschreven lantaarns zwarte bollen.

3°. De schipper of vlotvoerder is daarenbven verplicht onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabijgelegen gemeente, dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen anderen weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied, op de onder 2°. voorgeschreven wijze, op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

4°. De bepalingen van 1°. tot 3°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 23. 1°. Wanneer schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat eenerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vlotten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in den regel niet als ligplaats gebezigd worden.

Wanneer ankers — boeg- of zijankers — in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen, moet de plaats daarvan door lichtblauwe drijftonnen worden aangewezen. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vlotten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, of voor zoover boegankers door hunne ligging ten opzichte van den scheepsromp voor andere voorbijvarende schepen gevaar kunnen opleveren, van zonsondergang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Buiten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts eene enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de nevenrivieren, kanalen en zijhavens, in de vaarwegen dwars over de rivier van langs een dwarskabel zich bewegende veerponten en in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, mogen schepen en vlotten zich niet ophouden noch daarin bijleggen.

Ook mogen schepen en vlotten boven- of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze uitsteken.

Schepen en vlotten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schuitenveren aanleggen, moeten zoo ver van den oever verwijderd blijven, dat de veerschuiten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden geluid; van uit andere vaartuigen en vlotten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle buiten de havens op de open rivier gelegen schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanige lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vlotten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, ten minste 4 M. hoog, op eene hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van ten minste 2 M., ten hoogste 4 M., naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vlotten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vlotten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, moeten zij voor en achter hunne ligplaats eene roode ton leggen.

Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dat moeten zij aan dien kant, langs welken schepen en vlotten het best kunnen voorbijvaren, een rood-witte vlag uitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen.

§ 24. Voor badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen, welke in

de rivier vastliggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledigen waarborg tegen het afdrijven biedende; geschiedt die bevestiging door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak, waarop deze inrichtingen drijven, aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 25. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, moeten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd, hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoover van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stilliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten voorzien zijn van volledige jaaglijnleiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onder weg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, de bindbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig uit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke inrichtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de uitoefening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Begrip van nacht.

§ 26. In de voorschriften betreffende het voeren van lichten en het geven van andere seinen (§ 5, 4°. en 12°.; § 8, 1°.; § 9, 2°.; § 16, 4°.; § 17, 2°.; § 18; § 20, 1°.; § 21, 1°. tot 5°; § 22, 2°.; § 23, 4°.) wordt onder »nacht« verstaan de plaatselijke kalendertijd van zonsondergang tot zonsopgang.

In de voorschriften betreffende de vaart (§ 5, 9°., § 16, 3°.; § 21, 6°. en 7°.) wordt onder »nacht« verstaan de tijd van het invallen der duisternis af (op zijn laatst een uur na zonsondergang) tot het aanbreken van den dag (op zijn vroegst een uur voor zonsopgang).

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 27. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengteas boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *bovenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in Latijnsche letters van ten minste 30 c.M. hoogte en 5 c.M. breedte moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

Met afwijking van het bepaalde in den voorgaanden volzin moet elk opvarend vlot, dat niet verder opwaarts gaat dan kilometerraai CXVII bij Dordrecht, voorzien zijn van een langsscheeps geplaatst wit bord, waarop aan beide zijden met zwarte letters van ten minste 30 centimeter hoogte en 5 centimeter breedte de naam en de woonplaats van den gezagvoerder of den eigenaar zijn vermeld.

2°. De breedte van de vlotten mag niet grooter zijn dan 63 M.

3°. Aan de zijkanten van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. hinderlijke voorwerpen uitsteken.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 28. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met ten minste twee man voor elke 75 kubiek meter hard hout en met ten minste twee man voor elke 150 kubiek meter zacht hout.

Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, esschen-, kersen-, peren-, appel- en kornoeljehout; als *zacht* daarentegen populieren-, elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkehout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

3°. Vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het materieel vermeld in de bijlage.

3. Voorschriften voor gesleepte vlotten.

§ 29. Voor vlotten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is de helft der verplichte bemanning volgens § 28, 1°. voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

4. Waarschuwers van de vlotten.

§ 30. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje met een waarschuwer. Het schuitje moet ten minste ¾ uur en ten hoogste 1½ uur voor het vlot uitvaren. Het mag niet aan een voor stroom varend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen beweegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingsschuitje eene vlag voeren, bestaande uit zestien ruiten, afwisselend rood en wit, in overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorvaren, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

4°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

De voorschriften dezer paragraaf gelden niet voor de vlotten, bedoeld in den tweeden volzin van § 27, sub 1°.

Handhaving van het reglement van politie.

§ 31. De handhaving van dit reglement van politie is opgedragen aan: de ambtenaren en beambten der Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren van den Waterstaat, die van het loodswezen, van de ambulante recherche te water, die belast met het toezicht op de visscherij, en de kanaalbeambten.

In bovenstaande aanwijzing worden verstaan: onder ambtenaren van den Waterstaat: de hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, zoomede Rijksbakenmeesters; onder kanaalbeambten: de havenmeesters, sluis- en hulpsluismeesters, sluis- en hulpsluis-, brug-, pont-, kanaal-, en dijkwachters, sluis- en brugknechten, in dienst van het Rijk.

Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 32. De in § 31 genoemde ambtenaren en beambten zijn bevoegd tot de handelingen, omschreven in art. 6 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69); de ambtenaren van den waterstaat en de havenmeesters tot die omschreven bij art. 3 van genoemde wet.

De in § 31 genoemde ambtenaren en beambten zijn verder bevoegd om er zich van te overtuigen, dat de volgens de §§ 28 en 29 gevorderde bemanning en het uitrustingsmaterieel op het vlot aanwezig zijn, en om, indien de bemanning of de uitrusting der vlotten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig is, te bevelen, dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen. De reis mag alsdan eerst na het aanvullen van de bemanning, en zoo ook van uitrusting voortgezet worden.

Verbod om andere dan de in dit reglement van politie genoemde seinlichten te voeren

§ 33. Het voeren van andere dan de in dit reglement van politie voorgeschreven of vergunde seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bijzondere gevallen krachtens regeerings-verordeningen moeten worden getoond.

Verplichting der schippers en vlotvoerders, om een exemplaar van dit reglement van politie bij zich te hebben.

§ 34. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet gedurende de

uitoefening van zijn beroep een exemplaar van dit reglement van politie bij zich hebben en het aan de in § 31 genoemde ambtenaren en beambten op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 35. Overtreding van dit reglement van politie wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van § 5 sub 8, 9 en 12, 1ste en 2de alinea, § 21, § 22 sub 2;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van § 2, § 3, § 4 sub 1, § 5 sub 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 11, § 6, § 7, § 8, § 9 sub 1 en 2, § 10, § 11, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 19, § 20 sub 2 en 7, § 22 sub 1, 3 en 4, § 23, § 24, § 25 sub 1, 2 en 3, § 27 sub 2, § 32, 3de alinea;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van § 5, sub 12, 3de en 4de alinea, § 12 sub 1, § 27 sub 1 en 3, § 28, § 29, § 30;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van § 4 sub 2, § 5 sub 10, § 20 sub 1, 3, 4 en 6, § 33;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van § 4 sub 3, § 12 sub 2 en 3, § 25 sub 4, § 34;

Bijlage van § 28, 3°., van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas.

Omschrijving van het vereischte uitrustingsmaterieel.

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 28, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten	Kleine ankerschuiten	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot 9 man. . .	—	1	—	2	2	—
10 „ 13 „ . . .	—	1	1	1	3	—
14 „ 25 „ . . .	—	2	1	1	4	—

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 28, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten	Kleine ankerschuiten	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
26 " 35 " . . .	2	1	2	2	6	1
36 " 40 " . . .	3	1	2	3	7	1
41 " 45 " . . .	3	1	3	3	8	1
46 " 50 " . . .	3	2	3	3	9	1
51 " 60 " . . .	4	2	3	3	10	2
61 " 70 " . . .	4	2	4	3	11	2
71 " 80 " . . .	4	2	4	4	12	3
81 " 90 " . . .	5	2	5	4	13	3
91 " 100 " . . .	5	2	5	4	14	3
101 " 110 " . . .	6	2	6	5	16	4
111 " 120 " . . .	6	2	6	5	18	4
121 " 130 " . . .	7	2	7	5	20	4
131 " 140 " . . .	7	2	7	5	22	5
141 " 150 " . . .	7	2	8	5	24	5
151 " 160 " . . .	8	2	8	5	26	5
161 " 170 " . . .	8	2	8	5	28	7
171 " 180 " . . .	8	2	8	5	30	7
181 " 190 " . . .	9	3	9	6	32	8

AANMERKINGEN.

1°. Onder *groote* ankerschuiten worden schuiten van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 K.G. (50 tot 60 centenaars), onder *kleine* ankerschuiten, die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750 K.G. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 28, 1°. niet meer dan 7 man bedraagt, mogen in plaats van de kleine ankerschuiten, een schuitje hebben, zoogenaamde »drieplanker« van 8 M. lengte en van 1 tot 1,4 M. breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in de in bovenstaande omschrijving aangegeven schuiten begrepen.

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1905, n°. 70, *houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vergunning tot vervening van een perceel onder Tjalleberd.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Wierda, Voorzitter, en S. Hemminga, Secretaris-Boekhouder van de pastorie der Hervormde Gemeente in Aengwirden, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 28 Juli 1904, n°. 119, 2e afd. W., waarbij hun vergunning is verleend tot vervening van een perceel onder Tjalleberd;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 2 Augustus 1905, n°. 95;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 23 September 1905, n°, 169, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat J. Wierda, Voorzitter en S. Hemminga, Secretaris-Boekhouder van de pastorie der Hervormde Gemeente te Aengwirden, aan Gedeputeerde Staten van Friesland vergunning hebben gevraagd tot vervening van het perceel gemeente Tjalleberd Sectie D, n°. 1743, groot 3.86.05 H.A.;

dat Gedeputeerde Staten op 28 Juli 1904 deze vergunning hebben verleend onder de volgende voorwaarden:

I. dat de as der kruin van den door adressanten op bedoeld perceel te leggen nieuwen dijk, worde bepaald naar de aanwijzingen van het polderbestuur;

II. dat het maken van den nieuwen dijk gelijken tred houde met de vervening;

III. dat de nieuwe dijk de volgende afmetingen verkrijge:

kruinsbreedte 1 M.;

vallingen 3 op 1;

bermhoogte aan de zijde van het 6e en 7e veendistrict minstens 0.40 M. boven het peil van de nevensliggende ondergronden;

bermhoogte aan de zijde van den Oudewegsterpolder 0.40 M. boven het peil van den Oudewegsterpolder;

IV. dat de dijk worde opgeworpen van af de diepte der vervening (zandlaag) van vaste bonkaarde of zand en over de geheele oppervlakte voldoende worde bezood;

dat het polderbestuur den 16 Augustus aan de aanvragers heeft bericht dat de as der kruin bepaald was op eene hoogte van 0.90 M. boven Provinciaal zomerpeil;

dat de aanvragers, bij Ons van het besluit van Gedeputeerde Staten in beroep gekomen, hebben aangevoerd, dat het voor een scheidingsdijk met de door Gedeputeerde Staten aangegeven afmetingen zeker als slaperdijk meer dan voldoende is, indien de as der kruin wordt aangelegd op eene hoogte van ongeveer 1.40 M. boven het peil des nevensliggenden polders van het 6e en 7e district, en dat eene hoogtebepaling als de bestredene, gelijkstaat met eene weigering van de vergunning;

Overwegende: dat naar het oordeel van in dezen gehoorde deskundigen en in overeenstemming met het nader ingewonnen gevoelen van Gedeputeerde Staten, met het oog op het reglement voor den polder in het 4e en 5e veendistrict en op de bestaande waterkeerende hoogte van den dijk, de hoogte van dezen dijk op niet minder behoort te worden bepaald dan op 0.80 M. boven Provinciaal (Friesch) zomerpeil;

dat de voorwaarden door Gedeputeerde Staten gesteld tevens nog eenige aanvulling behoeven, wat de breedte der bermen betreft;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad nº. 113) en het reglement voor den polder van het 4e en 5e veendistrict in de gemeenten Aengwirden, Haskerland, Schoterland en Opsterland (Provinciaal blad van Friesland 1902 nº. 57);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland te bepalen, dat de daarbij gestelde voorwaarden zullen luiden als volgt:

I. In de plaats van den af te graven dijk moet door de appellanten een nieuwe dijk worden gelegd, welks as moet worden bepaald naar de aanwijzingen van het polderbestuur;

II. Het maken van den nieuwen dijk moet gelijken tred houden met de vervening.

III. De nieuwe dijk moet de volgende afmetingen verkrijgen:

kruinshoogte 0.80 M. + Friesch zomerpeil;

kruinsbreedte 1 M.;

vallingen 3 op 1;

bermhoogte aan de zijde van het 6e en 7e veendistrict minstens 0.40 M. boven het nevenliggende maaiveld, bermhoogte aan de zijde van den Oudewegsterpolder 0.40 M. boven het peil van dien polder;

bermbreedte tot aan de wederzijdsche slooten, of, waar deze ontbreken, minstens 10 M.;

IV. De dijk moet worden opgeworpen van de diepte der vervening (zandlaag) of, van vaste bonkaarde of zand en over de geheele oppervlakte voldoende worden bezood.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 2 *October* 1905 (*Staatsblad* n°. 281), *tot wijziging en aanvulling van het «Lokaalspoorwegreglement* 1902, *deel A», vastgesteld bij Kon. besluit van* 18 *Augustus* 1902 (*Staatsblad* n°. 170).

KON. BESLUIT *van* 4 *October* 1905, n°. 17, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van* 14 *Juli* 1905, *tot vaststelling van nieuwe reglementen op het bestuur en beheer van de hoogheemraadschappen*:

a, *van den Lekdijk bovendams, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *Augustus* 1856, n°. 77, 29 *November* 1856, n°. 80, 3 *Januari* 1869, n°. 10, 23 *December* 1877, n°. 19, 2 *December* 1879, n°. 17 *en* 14 *December* 1900, n°. 16, *en*

b, *van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *April* 1857, n°. 36, 2 *December* 1873, n°. 30, 10 *Augustus* 1900, n°. 32 *en* 14 *December* 1900, n°. 16.

Zie Prov. bladen nos. 156 en 157.

KON. BESLUIT *van* 18 *October* 1905, n°. 54, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 18 *Juli* 1905, n°. 27, *tot opheffing van de waterschappen de Kropswolderpolder en de Leine, tot intrekking van de reglementen voor die waterschappen, tot oprichting van het waterschap Kropswolde, gelegen onder de gemeente Hoogezand, en tot vaststelling van een reglement voor dat waterschap.*

Zie Prov. blad n°. 60.

De Kropswolderpolder is laatstelijk opgericht en gereglementeerd bij het besluit der Staten van Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 November 1890, n°. 28, terwijl een nieuw reglement voor het waterschap de Leine is goedgekeurd bij Kon. besluit van 30 Maart 1903, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1905 (*Staatsblad* n°. 294), *tot vaststelling van voorschriften ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juni 1905, L^e^. O., Afdeeling Waterstaat;

Gezien artikel 2 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69);

Gelet op de door Onzen Minister voornoemd overgelegde adviezen van de Gedeputeerde Staten der provinciën;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Augustus 1905, n°. 20).

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 31 October 1905, L^e^. I., Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende:

VOORSCHRIFTEN ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. In dit reglement wordt verstaan:

1°. onder *motorrijtuigen* alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door eene mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen;

2°. onder *wegen* en *kunstwegen* alle wegen en kunstwegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

3°. onder *Rijkswegen* alle wegen onder beheer van het Rijk;

4°. onder *rijwielpaden* alle paden, welke als rijwielpaden zijn aangeduid door een kenteeken van een model, vast te stellen door Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) belasten Minister; (*)

*) Bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 11 September 1905, La T. Afdeeling Waterstaat, zijn modellen vastgesteld van de waarschuwingsborden en van het kenteeken voor rijwielpaden.

5°. onder *bestuurder* van een motorrijtuig hij, die het rijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

2. Bestuurders van motorrijtuigen en rijwielen zijn op de wegen verplicht met hunne rijtuigen of rijwielen behoorlijk uit te wijken:

1°. naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

2°. naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

3°. naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee, voor zooveel voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar gemaakt is.

3. Bestuurders van rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde, bestuurders en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee zijn op de wegen verplicht met hetgeen door hen wordt geleid of bestuurd behoorlijk uit te wijken:

1°. naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen en rijwielen;

2°. naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen en rijwielen;

3°. naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen en rijwielen, voor zooveel voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar gemaakt is.

4. Voetgangers zijn op de wegen verplicht bij het tegenkomen van- of het ingehaald worden door motorrijtuigen of rijwielen dezen behoorlijke ruimte voor passeeren te laten.

§ 2. *Bepalingen betreffende motorrijtuigen.*

5. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van een nauwkeurig werkend stuurtoestel.

6. Een motorrijtuig op meer dan twee wielen, van grooteren radstand dan 2 M. of zwaarder dan 350 K.G., waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van eene inrichting om achterwaarts te rijden.

7. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens twee onafhankelijk van elkander krachtig werkende, onder bereik van den bestuurder zich bevindende remmen, met elk waarvan het rijtuig ieder oogenblik tot stilstand kan worden gebracht.

8. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden,

moet voorzien zijn van minstens één hoorn of trompet, waarvan het geluid op een afstand van 100 M. duidelijk hoorbaar is.

9. De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht met den hoorn of de trompet een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

Hij is verplicht bij het gebruik van hoorn of trompet, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

Het is hem verboden eenig ander geluidsignaal dan den hoorn of de trompet te gebruiken.

10. Een motorrijtuig op meer dan twee wielen, dat zich tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang op een weg bevindt, moet voorzien zijn van minstens twee aan weerszijden van het rijtuig aangebrachte lantaarns, die voorwaarts een helder wit licht uitstralen.

11. Een motorrijtuig op twee wielen, waarmede over een weg wordt gereden, moet gedurende den in artikel 10 omschreven tijd voorzien zijn van minstens één lantaarn, die voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

12. De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht het rijtuig te doen stilhouden en den motor in rust te brengen telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer het een of het ander vordert.

13 Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden het rijtuig zonder voldoend toezicht op een weg te laten staan anders dan met in rust gebrachten motor.

14 Het is verboden over een weg te rijden met een motorrijtuig op meer dan drie wielen, door middel waarvan een rij- of voertuig wordt voortbewogen, tenzij met vergunning, voor Rijkswegen van Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad nº. 69) belasten Minister, voor de overige wegen van Gedeputeerde Staten der provincie.

Het eerste lid is niet van toepassing op het rijden met een motorrijtuig op meer dan 3 wielen, door middel waarvan een onklaar motorrijtuig wordt voortbewogen uitsluitend met het doel om een plaats voor berging of herstel te bereiken.

15 Voor overtreding van artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8, artikel 10, artikel 11 en artikel 14 zijn aansprakelijk de bestuurder van een motorrijtuig en:

a. voor zooveel betreft artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel [redacted] artikel 11 en artikel 14 de eigenaar of houder, die in strijd m[redacted] een dezer bepalingen doet of laat rijden;

b. voor zooveel betreft artikel 10 de eigenaar of houder, die [redacted] strijd met deze bepaling het motorrijtuig zich op een weg doet [redacted] laat bevinden.

§ 3. *Bepalingen betreffende rijwielen.*

16. Een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van een nauwkeurig werkend stuurtoestel.

17. Een van eene zoogenaamde freewheel-inrichting voorzien rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één rem, waarmede het ieder oogenblik tot stilstand kan worden gebracht.

18. Een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één bel, waarvan het geluid op een afstand van 50 M. duidelijk hoorbaar is.

19. De bestuurder van een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht met de bel een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

Hij is verplicht bij het gebruik van de bel, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

Het is hem verboden eenig ander geluidsignaal dan de bel te gebruiken.

20. Een rijwiel, waarmede tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één lantaarn, die voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

21. De bestuurder van een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht het rijwiel te doen stilhouden telkens wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

22. Voor overtreding van artikel 16, artikel 17, artikel 18 en artikel 20 zijn aansprakelijk de bestuurder van een rijwiel en de eigenaar of houder, die in strijd met een dezer bepalingen doet of laat rijden.

§ 4. *Bepalingen betreffende rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde.*

23 Met uitzondering van kruiwagens, kinderwagens en daarmede

gelijk te stellen rij- of voertuigjes, moet elk rij- of voertuig, geen motorrijtuig of rijwiel zijnde, waarmede over een kunstweg wordt gereden, tusschen een uur na zonsondergang en een uur vóór zonsopgang voorzien zijn van minstens één lantaarn, die vooraan geplaatst is aan de linkerzijde, ten minste even ver naar die zijde reikt als de lading van het rij- of voertuig en voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

24. Voor overtreding van artikel 23 zijn aansprakelijk de bestuurder van een daaraan onderworpen rij- of voertuig en de eigenaar of houder, die in strijd daarmede doet of laat rijden.

§ 5. *Bepalingen betreffende rijwielpaden.*

25. Het is verboden een rijwielpad buiten noodzaak anders te berijden dan met motorrijtuigen op twee wielen of met rijwielen of daarover paarden of ander vee te leiden of te drijven.

Voor overtreding van het eerste lid is, voor zooveel betreft rij- of voertuigen, aansprakelijk de bestuurder.

26. Met afwijking in zooverre van artikel 2, artikel 3 en artikel 4 is hij, die zich op een rijwielpad bevindt anders dan op een motorrijtuig op twee wielen of een rijwiel, verplicht op tijdige waarschuwing van den bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of een rijwiel het rijwielpad te verlaten.

27. Voor de toepassing van artikel 2 en artikel 3 ten opzichte van motorrijtuigen op twee wielen en van rijwielen wordt een rijwielpad met betrekking tot den weg, waarlangs het zich bevindt, beschouwd als afzonderlijke weg.

28. De bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of van een rijwiel is verplicht een rijwielpad te verlaten, voor zooveel dit noodig is voor de naleving van artikel 2 ten opzichte van deze voertuigen onderling.

Hierbij wordt echter ten aanzien van met den weg gemeen liggende rijwielpaden in zooverre van artikel 2, sub 2° en 3°. afgeweken, dat de bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of van een rijwiel, waarmede op een voor hem links van den weg liggend rijwielpad een ander zoodanig voertuig wordt ingehaald, verplicht is *rechts* te passeeren.

§ 6. *Straf-, overgangs- en slotbepalingen.*

Art. 29. Overtreding van dit reglement wordt gestraft:

a. van artikel 2, artikel 3, artikel 9, artikel 12, artikel 13,

artikel 14, artikel 26 en artikel 28, met hechtenis van ten hoogste twintig dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden;

b. van artikel 4, artikel 19, artikel 21 en artikel 30, tweede lid, met hechtenis van ten hoogste tien dagen of geldboete van ten hoogste vijftig gulden;

c. van artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8, artikel 10, artikel 11 en artikel 25 met geldboete van ten hoogste honderd gulden;

d. van artikel 16, artikel 17, artikel 18, artikel 20 en artikel 23 met geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

30. Gedurende een maand na het in werking treden van dit reglement zijn artikel 18 in verband met artikel 22 en artikel 19 niet van toepassing op den eigenaar, houder of bestuurder van een rijwiel, dat voorzien is van een hoorn of trompet, waarvan het geluid op een afstand van 50 M. duidelijk hoorbaar is.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn is de bestuurder van het rijwiel verplicht met den hoorn of de trompet een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert, en bij het geven daarvan, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

31. De bepalingen van dit reglement betreffende rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen zijnde, zijn niet van toepassing op rij- of voertuigen, welke langs spoorstaven worden voortbewogen.

32. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Motor- en Rijwielreglement", doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het Staatsblad, waarin het reglement is geplaatst.

Onze Minister enz.

TOELICHTING tot het Motor- en Rijwielreglement 1905 (Staatsblad n°. 294), vastgesteld bij de beschikking van 13 November 1905, La. A, Afdeeling Waterstaat.

Ten einde eene goede werking van dit reglement te bevorderen is het raadzaam geoordeeld eene toelichting daarvan ter algemeene kennis te brengen.

Aangaande de bevoegdheid tot het maken van verordeningen, welke aan de lagere besturen in verband met het reglement overblijft, valt het volgende op te merken.

Overeenkomstig het standpunt, dat de Regeering indertijd ten opzichte van art. 427 van het Wetboek van Strafrecht heeft ingenomen

(SMIDT, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht*, III, bladz. 195), volstaat het reglement met als *minimum* datgene te eischen, wat men kan aannemen dat door het gansche land noodig is, onverminderd de bevoegdheid van lager gezag om aan te vullen, als dat op grond van plaatselijke omstandigheden noodig mocht zijn. De bevoegdheid tot aanvulling komt den lageren besturen in dit geval toe uit art. 7, eerste lid, der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69). Dit artikel laat o. m. regeling toe van „punten, waaromtrent in . . . . den . . . . algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien"; in deze, aan art. 3 der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) ontleende omschrijving is, blijkens de toelichting op laatstgenoemd artikel (Gedrukte stukken (1893—1894—76), de uitdrukking *punten* en niet *onderwerp* gekozen om te doen uitkomen, dat door de bevoegd verklaarde besturen *aanvullende* bepalingen kunnen worden vastgesteld, voor zooverre de voorschriften van hooger gezag zulks toelaten.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. De omschrijvingen zijn in hoofdzaak ontleend aan art. 1 der wet: die van *kunstwegen* en van *rijwielpaden* houden verband met art. 23 en met § 5.

Onder de in punt 2 bedoelde voetpaden zijn, evenals in de wet, alleen te verstaan voetpaden, welke deel uitmaken van of behooren bij wegen. Dit blijkt uit de samenvoeging met „bermen of zijkanten".

Artt. 2, 3 en 4. Art. 2 regelt het uitwijken *door*-, de artt. 3 en 4 het uitwijken *voor* motorrijtuigen en rijwielen, in den geest van hetgeen alom voorgeschreven of gebruikelijk is. De ruimte voor uitwijken en passeeren is niet aangegeven in maten, daar deze moeilijk te controleeren zouden zijn; de toeziende ambtenaren en de rechter zullen in ieder bijzonder geval naar de omstandigheden moeten beoordeelen, of „behoorlijk" is uitgeweken enz. Iets dergelijks doet zich voor bij art. 15 der wet.

§ 2. *Bepalingen betreffende motorrijtuigen.*

Artt. 5, 6 en 7. De stuur- en reminrichting worden geregeld overeenkomstig hetgeen de praktijk als wenschelijk en nuttig doet kennen.

Artt. 8 en 9. In verband met de artt. 18 en 19 wordt eene splitsing toegepast, welke aan het gebruik van bellen op motorrijtuigen, van hoorns of trompetten op rijwielen een einde beoogt te maken.

De vraag, wanneer een geluidsignaal moet worden gegeven, zal telkens naar omstandigheden zijn te beantwoorden (vgl. bij de artt. 2—4).

Artt. 10 en 11. Verlichting is bij tweewielers alleen gevorderd bij het rijden; voor de overige motorrijtuigen wegens meerdere breedte ook bij stilstand.

Artt. 12 en 13. Omtrent het in rust brengen van den motor noemt alleen art. 13 een bepaald geval. Overigens moet de beslissing, of stilhouden met het rijtuig of wel stop zetten van den motor of beide noodig was, ook hier afhangen van de omstandigheden.

Art. 14. De uitdrukking „doen trekken" van art. 2, tweede lid, sub 5°. der wet, is omgewerkt, wijl bij de zoogenaamde Renardtreinen de motor niet de volgwagens trekt, maar daaraan beweegkracht overdraagt.

De uitzondering van het tweede lid, die ook elders wordt aangetroffen, is zonder bezwaar geoordeeld.

Onder de bepaling valt verder niet het trekken van sleepwagentjes door twee- of driewielers. Eindelijk vallen voorspan- en zijwagentjes reeds hierom er buiten, wijl zij den tweewieler tijdelijk omzetten in een zelfstandigen driewieler; dit verschil met sleepwagentjes heeft ook bij art. 13 der wet beteekenis.

Art. 15. De eigenaar of houder is in bepaalde gevallen mede aansprakelijk, doch alleen wanneer hij *doet* of *laat* rijden (art. 10 bevinden). Behalve art. 14 betreffen deze gevallen uitsluitend de inrichting en uitrusting van het rijtuig. Volgens de Memorie van Toelichting op art. 6 van het eerste ontwerp der wet (Gedrukte Stukken 1903—1904—128) ziet „*doen* rijden" op het geval, waarin de eigenaar of houder willens of wetens iets gelast of toelaat; „*laten* rijden" op dat, waarin hem zorgeloosheid kan worden verweten. Wat het laatste betreft zal b.v. de eigenaar of houder strafschuldig kunnen zijn wegens het laten rijden zonder licht, wanneer hij den bestuurder *zonder* lantaarns heeft laten uitrijden; daarentegen vermoedelijk niet, wanneer de lantaarns *aanwezig* zijn, maar de bestuurder nalaat ze aan te steken buiten tegenwoordigheid of voorkennis van den eigenaar of houder.

§ 3. *Bepalingen betreffende rijwielen.*

Art. 17. Voor het geheele grootendeels vlakke land bestaat slechts in het aangegeven geval behoefte aan een rem. Daar, waar plaatselijk in meer gevallen een rem noodig is, kunnen de lagere

besturen blijkens den aanhef dezer toelichting er in blijven voorzien.

Voor de overige artikelen wordt verwezen naar de overeenkomstige van § 2.

§ 4. *Bepalingen betreffende rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde.*

Art. 23. Ofschoon de veiligheid ook hier in beginsel eene algemeene verplichting tot het voeren van licht eischt, is die verplichting ter wille van den landbouw beperkt tot kunstwegen, en vangt zij eerst een uur na zonsondergang aan. Verdere beperkingen, zooals hier en daar bestonden voor de zomermaanden of in verband met den stand der maan, zijn niet raadzaam geoordeeld wegens gevaar bij duistere weersgesteldheid.

Verlichting aan de linkerzijde is noodig in verband met den regel van rechts uitwijken.

Bestaat plaatselijk, b.v. in bebouwde kommen, behoefte aan meer verlichting en aan vroeger aanvang, dan kunnen de gemeentebesturen ook hierin blijven voorzien.

Art. 24. Verwezen wordt naar art. 15.

§ 5. *Bepalingen betreffende rijwielpaden.*

Art. 25. Blijkens art. 1, sub 4°., is de toepasselijkheid van dit en volgende artikelen beperkt tot die rijwielpaden, welke zijn aangeduid door een kenteeken, dat de Minister vaststelt. Het kenteeken behoeft niet uitsluitend *door* het openbaar gezag geplaatst te worden; dit kan ook *met goedvinden van* dat gezag geschieden door belanghebbenden.

Het artikel beoogt het rijwielpad te beschermen tegen beschadiging.

Art. 26. Daar het rijwielpad bestemd is voor rijwielen en motortweewielers, moeten anderen het ten behoeve van deze verlaten, ook al leidt dit tot afwijking van de gewone regelen omtrent uitwijken (artt. 2, 3 en 4.)

Art. 27. Ligt aan beide zijden van den weg een rijwielpad daarmede gemeen, dan zullen tegenover het verkeer op den eigenlijken weg vanzelf de artt. 2, 3 en 4 worden nageleefd. Is er echter slechts één pad, en ligt dit voor een wielrijder of motorwielrijder *links* van den weg, dan zou hij, om een hem op den weg tegenkomend voertuig te passeeren, naar de gewone regelen het pad moeten verlaten om rechts uit te wijken. Dit ware minder billijk, en zou ook niet strooken met wat in werkelijkheid pleegt te gebeuren.

Hierom stempelt het artikel het rijwielpad als afzonderlijke weg tegenover den weg, waarlangs het ligt. Wielrijders en motorwielrijders mogen dus het pad blijven berijden, ook al zouden zij tegenover het verkeer op den hoofdweg moeten afwijken van de gewone regelen.

Art. 28. De verhouding tusschen de wettige gebruikers van het pad onderling zou geen bijzondere regeling behoeven, wanneer alle paden breed genoeg waren om elkaar te passeeren. Evenzoo zullen de gewone regelen vanzelf gevolgd worden, als aan weerskanten van den weg een pad voorhanden is.

Is er maar aan één kant een pad, te smal om elkaar te passeeren, dan handhaaft het eerste lid daarvoor in beginsel den gewonen regel; de rijder, die voor naleving van art. 2 geen voldoende ruimte vindt op het pad, moet het verlaten. Bijzondere regeling is slechts noodig geoordeeld voor het geval, dat een rijwiel of motortweewieler een ander zoodanig voertuig *inhaalt* op een pad, dat voor beiden *links* van den weg ligt. Bij handhaving van den gewonen regel, art. 2, sub 2°. en 3°., zou de voorste rijder *rechts* moeten houden, en dus het pad moeten verlaten, terwijl de inhalende op het pad zou kunnen doorrijden. Dit zou eene minder billijke bevoordeeling zijn van den snelleren rijder, eene premie op snel rijden, vooral dus ten bate van de motorrijders, maar niet ten voordeele der verkeersveiligheid. Beter scheen het, bezadigd rijden in de hand te werken, door den gewonen regel om te keeren voor het aangegeven bijzondere geval: de snellere rijder moet zijn oogenblik kiezen om het pad te verlaten en *rechts* te passeeren. In de praktijk zal het trouwens veelal toch reeds zoo gaan. Men herinnere zich, dat deze regel enkel is voorgeschreven voor rijwielpaden met reglementairkenteeken.

§ 6. *Straf-, overgangs- en slotbepalingen.*

Art. 29. Hechtenis is slechts mogelijk gemaakt in die gevallen, waar de overtreding geacht mag worden de veiligheid van het verkeer meer onmiddellijk te schaden.

Art. 30. Deze overgangsbepaling beoogt het afschaffen van hoorns en trompetten voor rijwielen te vergemakkelijken.

Art. 31. Uit art. 1, sub 1°., volgt reeds, dat de voorschriften omtrent motorrijtuigen niet gelden voor motoren op spoor- en tramwegen. Hier is voor het rollend materieel op deze in het algemeen hetzelfde bepaald ten opzichte van de voorschriften omtrent andere rij- of voertuigen.

Art. 32. De korte titel stemt overeen met dien van art. 29 der wet.

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 295), *houdende bepaling van het tijdstip, waarop de Motor- en Rijwielwet* 1905 (*Staatsblad n°.* 69) *in werking treedt.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 31 October 1905, La. I, Afdeeling Waterstaat;

Gelet op artikel 30 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat voornoemde wet in werking treedt op 1 Januari 1906.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 296), *houdende wijziging van het Kon. besluit van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad n°.* 25), *tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk.*

De wijziging bestaat hierin, dat artikel 9 vervalt en in art. 12, eerste lid, de woorden: „de artt. 2 tot en met 9" vervangen worden door de woorden: „de artt. 2 tot en met 8".

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 297), *tot nadere wijziging van het Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Kon. besluiten van* 17 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 57), 23 *April* 1897 (*Staatsblad n°.* 105), 8 *Juli* 1897 (*Staatsblad n°.* 174) *en* 24 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 217).

De wijziging bestaat hierin, dat Art. 1, derde lid, littera *a*, wordt gelezen als volgt:

„de havens te Moerdijk, Breskens, Veere en Delfzijl, de buitenhaven te „Scheveningen, de buitenhaven te Middelharnis, voorzoover in beheer bij het Rijk, „en de havens der eilanden Terschelling, Vlieland, Wieringen, Urk en Marken".

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 9 *November* 1905, *n°.* 144, *Afdeeling Waterstaat, tot vaststelling eener algemeene instructie voor den sluiswachter van de Friesche sluis, gelegen in den zeedijk bij Zoutkamp* (*Provincie Groningen*).

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 10 *November* 1905, *L. A., Afdeeling Waterstaat, houdende vaststelling van:*

1°. *Voorschriften, bedoeld in Art.* 12 *der Motor- en Rijwielwet* 1905 (*Staatsblad n°.* 69), *en*

2°. *Bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter van motorrijtuigen, bedoeld in Art.* 9, 1*e lid, sub* 1°. *dezer wet.*

De voorschriften, sub 1 bedoeld, luiden als volgt:

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gezien art. 12 der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69);

Heeft goedgevonden ter uitvoering van genoemd artikel vast te stellen de volgende voorschriften:

§ 1. Nummerbewijzen.

Art. 1. De eigenaar of houder van een motorrijtuig, die opgave van een nummer met letter verlangt, richt eene schriftelijke aanvrage tot den Commissaris der Koningin in de provincie zijner woonplaats, of, ingeval de aanvrager in het buitenland woont, tot den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Daarbij worden naam, voornamen en woonplaats medegedeeld.

2. Voor elk rijtuig wordt den aanvrager een afzonderlijk nummer met letter opgegeven.

Echter kan één nummer met letter voor meer dan een rijtuig worden opgegeven op aanvrage van fabrikanten van en handelaren in motorrijtuigen en in andere dergelijke gevallen, waarin de verplichting tot het voeren van een afzonderlijk nummer voor elk rijtuig zou kunnen leiden tot belemmering van bedrijf.

Bij eene aanvrage, als bedoeld in het vorig lid, geschiedt mededeeling, behalve van naam, voornamen en woonplaats, van de gronden, waarop de meervoudige nummering wordt verlangd, en van het getal der te nummeren rijtuigen.

3. De opgave van een nummer met letter geschiedt door afgifte van een nummerbewijs volgens model I,

MODEL I.

NUMMERBEWIJS.

A. Af te geven door de Commissarissen der Koningin.

Kleur: **Grijs.**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

NUMMERBEWIJS
VOOR MOTORRIJTUIG.

Afgegeven aan .....

.....

wonende te .....

.....

.....

Volgnummer .....

Letter .....

..... den ..... 190 .

De Commissaris der Koningin in de provincie.....,

B. Af te geven door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Kleur: **Blauw.**

Overigens als **A**, met de noodige wijziging boven de plaats der onderteekening.

Bij nummering van meer dan een rijtuig met eenzelfde nummer volgens art. 2 worden evenveel meer exemplaren van het nummerbewijs afgegeven. Het getal rijtuigen wordt daarin niet vermeld. Bij latere vermeerdering van zoodanig getal rijtuigen worden op aanvrage van den belanghebbende evenveel meer exemplaren van het nummerbewijs afgegeven.

4. Een reeds opgegeven nummer met letter kan opnieuw worden opgegeven, indien het vroegere nummerbewijs, met daarvan afgegeven meerdere exemplaren (art. 3), is of wordt overgelegd.

De overgelegde vroegere bewijzen worden niet teruggegeven; in het register (art. 7) worden zij als vervallen vermeld.

5. De letters zijn voor:

Groningen	A
Friesland	B
Drenthe	D
Overijssel	E
Noordholland	G
Zuidholland	H
Zeeland	K
Utrecht	L
Gelderland	M
Noordbrabant	N
Limburg	P
Departement	R

6. Bij het nummerbewijs wordt afgegeven een afdruk van de Ministerieele bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten van nummer en letter.

7. Een register van houders van nummerbewijzen wordt aan elke provinciale griffie en aan het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid aangelegd volgens model II.

MODEL II.

REGISTER VAN HOUDERS VAN NUMMERBEWIJZEN.

Volgnummer motorrijtuig.	Naam en voornamen van den eigenaar of houder.	Woonplaats.	Getal motorrijtuigen.	Datum van afgifte.	Aanmerkingen of verwijzingen.

§ 2. RIJBEWIJZEN.

8. Hij die afgifte van een rijbewijs voor het besturen van motorrijtuigen verlangt, richt eene schriftelijke aanvrage tot den Commissaris der Koningin in de provincie zijner woonplaats, of, ingeval hij in het buitenland woont, tot den Minister voornoemd.

Daarbij worden naam, voornamen en woonplaats medegedeeld en een uittreksel uit het geboorteregister of eenig ander bewijsstuk betreffende jaar en datum van geboorte overgelegd.

9. Zoodra het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid mededeeling heeft ontvangen van eene veroordeeling tot de straf van ontzegging (art. 20 der wet), wordt hiervan onverwijld kennis gegeven aan de Commissarissen der Koningin.

10. Is van het bereikt zijn van den vereischten leeftijd en van het niet loopen van een ontzeggingstermijn (art. 20 der wet) gebleken, dan wordt het rijbewijs afgegeven volgens model III,

MODEL III.

RIJBEWIJS.

A. Af te geven door de Commissarissen der Koningin.

Kleur: **Groen.**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

RIJBEWIJS

voor het besturen van ~~motortweewielers.~~ / ~~motorrijtuigen in het algemeen.~~ [1]

Afgegeven aan .....

.....

oud ..... jaren, wonende te .....

.....

.....

..... den ..... 190 .

De Commissaris der Koningin in de provincie.....,

Jaarnummer

1) Schrappen hetgeen niet wordt toegepast.

B. Af te geven door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Kleur: **Geel.**

Overigens als **A**, met de noodige wijziging boven de plaats der onderteekening.

en wel: aan personen, die den leeftijd van zestien, doch niet dien van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motortweewielers, en aan personen, die den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen.

11. Een register van houders van rijbewijzen wordt aan elke provinciale griffie en aan het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid aangelegd volgens model IV.

MODEL IV.

REGISTER VAN HOUDERS VAN RIJBEWIJZEN.

Jaarnummer.	Naam en voornamen van den houder.	Datum en jaar van geboorte.	Woonplaats.	Datum van afgifte.	Aanmerkingen of verwijzingen.

De houders worden daarin aangeduid door nummering, welke ieder jaar opnieuw aanvangt.

§ 3. Bekendmaking van den inhoud der registers.

12. Aan het einde van den laatsten werkdag van iedere week wordt aan elke provinciale griffie, voor elk register afzonderlijk, een uittreksel daaruit opgemaakt, inhoudende de nieuwe gegevens, welke in de afgeloopen week zijn opgenomen.

In het uittreksel omtrent de nummerbewijzen worden de wijzigingen, welke in de vroegere gegevens zijn aangebracht, in de laatste kolom vermeld, indien zij opnieuw opgegeven nummers (art. 4) betreffen, en overigens aan den voet.

13. De uittreksels worden onverwijld zonder begeleidenden brief in tweevoud opgezonden naar het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aldaar vermeerderd met de gegevens van het Departement en op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

In de bekendmakingen worden veroordeelingen tot de straf van ontzegging (art. 20 der wet) vermeld.

§ 4. Achtdaagsche rijbewijzen.

14. Aan den bestuurder van een motorrijtuig wordt, bij inkomst hier te lande, zonder dat het rijtuig is voorzien van een nummer met letter, als bedoeld in art. 1, en zonder dat de in de artt. 2 en 8 bedoelde bewijzen zijn afgegeven, een achtdaagsch rijbewijs afgegeven door de ambtenaren, dienst doende aan het kantoor der invoerrechten, waar de douane-formaliteiten worden vervuld. De afgifte kan niet geschieden dan nadat de bestuurder zijn naam, voornamen, woonplaats, alsmede jaar en datum van geboorte heeft medegedeeld.

Bij twijfel omtrent het tijdstip van geboorte kan vertooning van eenig bewijsstuk worden gevorderd.

15. Is van het bereikt zijn van den vereischten leeftijd en van het niet loopen van een ontzeggingstermijn (art. 20 der wet) gebleken, dan wordt het rijbewijs afgegeven volgens model V,

MODEL V.

ACHTDAAGSCH RIJBEWIJS.

Af te geven door de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

Kleur: **Oranje.**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

ACHTDAAGSCH RIJBEWIJS

voor het besturen van ~~motortweewielers.~~ / **motorrijtuigen in het algemeen.** [1])

geldig tot en met ..... 190 .

Afgegeven aan .....

.....

oud ..... **jaren, wonende te** .....

.....

.....

..... **den** ..... 190 .

De Ontvanger der invoerrechten en accijnzen,

Kenteeken van het motorrijtuig

.....

1) Schrappen hetgeen niet wordt toegepast.

en wel: aan personen, die den leeftijd van zestien, doch niet dien van achtien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motortweewielers, en aan personen, die den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen.

Alvorens het rijbewijs af te geven wordt daarin vermeld het op of aan het rijtuig aangebracht buitenlandsch nummer met letter, of ander kenteeken.

16. Bij afgifte van het rijbewijs wordt van de volgens art. 15 verkregen gegevens en van het daarin vermeld buitenlandsch kenteeken aanteekening gehouden.

Een afschrift van deze aanteekeningen wordt iederen Woensdag en Zaterdag zonder begeleidenden brief opgezonden naar het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

§ 5. Slotbepaling.

17. Deze voorschriften kunnen worden aangehaald onder den titel »Motor-registreerbesluit«, doch met bijvoeging van het jaar en den datum van de Staatscourant, waarin zij zijn geplaatst.

De bepalingen, sub 2 der beschikking genoemd, luiden als volgt:

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Gezien art. 9, eerste lid, sub 1°, der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69);

Heeft goedgevonden:

Vast te stellen de volgende

Bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter voor motorrijtuigen.

§ 1. Motorrijtuigen op meer dan drie wielen, benevens motorrijtuigen op drie wielen met meer dan twee zitplaatsen.

Art. 1. Het nummer met letter mag niet anders worden aangebracht dan in witte teekens op donkerblauwen grond volgens achterstaande modellen. *).

De letter mag niet anders worden geplaatst dan hetzij boven, hetzij vóór het nummer, in het laatste geval daarvan te halver hoogte gescheiden door eene horizontale streep, een en ander volgens achterstaande voorbeelden. *).

*) De modellen en voorbeelden zijn opgenomen in de Staatscourant van 24 November 1905.

Naast nummer of letter mag geen ander kenteeken worden geplaatst.

2. De afmetingen ten opzichte van de cijfers en de letter moeten zijn *ten minste*:

hoogte	90	m.M.
breedte (behalve van cijfer 1)	65	"
dikte overal (behoudens geringe afschuining aan uiteinden, volgens modellen)	15	"
lengte der horizontale streep	15	"
dikte dier streep	10	"
ruimte tusschen verschillende teekens	15	"

Bij grootere afmetingen worden alle aangegeven minimum-afmetingen naar evenredigheid verhoogd.

3. Het nummer met letter moet worden aangebracht zoowel aan de *voor-* als aan de *achterzijde* van het rijtuig en niet anders dan hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden.

4. De kleur van plaat of veld rondom en binnen nummer of letter mag geen andere zijn dan donkerblauw.

Langs de boven- en benedenranden moet eene hoogte van *ten minste* 10 m.M., langs de zijranden eene breedte van *ten minste* 15 m.M. buiten de teekens overblijven. Deze maten worden bij afmetingen der teekens boven de minima van art. 2 naar evenredigheid verhoogd.

5. Tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang moet het nummer met letter aan de achterzijde van het rijtuig helder verlicht zijn, hetzij door beschijning, hetzij door middel van een transparant.

§ 2. MOTORRIJTUIGEN OP DRIE WIELEN MET NIET MEER DAN TWEE ZITPLAATSEN EN MOTORRIJTUIGEN OP TWEE WIELEN.

6. Ten opzichte van het nummer met letter zijn art. 1 en art. 2 van toepassing, doch met verlaging van de in art. 2 gevorderde minimum-afmetingen tot de helft.

7. Het nummer met letter mag niet anders worden aangebracht dan zoodanig, dat het *links* en *rechts van de richting* van het rijtuig zichtbaar is en wel:

a. hetzij aan weerskanten op eene metalen plaat, welke aan de voorzijde van het rijtuig, in vasten stand, recht en ongeveer horizontaal vooruitsteekt;

b. hetzij aan weerskanten van het voorgedeelte eener benzine-

bewaarplaats of dergelijk voorwerp, indien dit voorgedeelte zich vlak achter het balhoofd bevindt.

Indien in het geval *a* de plaat ongeveer boven het voorwiel komt, zonder daarvan door een spatscherm gescheiden te zijn, moet de afstand tusschen plaat en wielband *ten minste* 10 c.M. bedragen.

In het geval *b* geschiedt het aanbrengen hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden.

8. Op de kleur en de randen van plaat of veld is art. 4 van toepassing, doch met verlaging van de aldaar gevorderde minimumafmetingen tot de helft.

§ 3. SLOTBEPALINGEN.

9. *Met nadruk wordt er aan herinnerd, dat volgens de wet het nummer met letter steeds* **behoorlijk zichtbaar** *moet zijn, en dat overtreding van dit en van bovenstaande voorschriften wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.*

10. Deze bepalingen kunnen worden aangehaald onder den titel »Motor-kenteekenbesluit«, doch met bijvoeging van het jaar en den datum van de Staatscourant, waarin zij zijn geplaatst.

KON. BESLUIT *van* 13 *November* 1905, *n°.* 75, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 4 *Juli* 1905:

a, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Bredasche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, 14 *Augustus* 1900, *n°.* 46 *en* 8 *Januari* 1903, *n°.* 18, *en*

b, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Nieuwe Moerdijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 20 *Augustus* 1894, *n°.* 40.

Zie Prov bladen nos. 80 en 81.

KON. BESLUIT *van* 15 *November* 1905, *n°.* 46, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene aan A. J. Mulder, te Noordwolde verleende vergunning tot vervening van eenige perceelen aldaar.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door A. J. Mulder te Noordwolde tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland

van 20 October 1904, n°. 83, 2de Afdeeling Waterstaat, voor zoover aan eene hem daarbij verleende vergunning tot vervening van eenige perceelen de verplichting tot betaling van slikgeld is verbonden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 4 October 1905, n°. 169;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 November 1905, n°. 181, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Friesland op 20 October 1904 aan A. J. Mulder te Noordwolde, vergunning hebben verleend tot vervening van de aan hem in eigendom behoorende perceelen, gemeente Noordwolde Sectie K n°. 73 en Sectie F n°. 156, onder verplichting tot betaling van slikgeld en onder eenige voorwaarden (het bedrag van het slikgeld werd daarbij bepaald op ƒ 1.50 per 100 M². gespreide klijn of slik);

dat A. J. Mulder zich hierop tot Ons gewend heeft met een adres, waarin hij ontheffing verzoekt van de verplichting om het bovenvermelde bedrag aan slikgeld te betalen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende, dat, wat het perceel Sectie K n°. 73 betreft, nog nooit van een perceel gelegen ten Zuiden van de Linde van de sluis te Kontermans tot de Noordwoldervaart slikgeld betaald is (met één uitzondering misschien), en dat reeds 12 jaar door hem in dit perceel geveend is en het nu slechts nog ongeveer 1300 M². slik kan opleveren, waardoor het geringe bedrag van nagenoeg ƒ 20.— in het slikgeldfonds zou worden gestort, een bedrag zoo luttel dat het wel twee eeuwen zou moeten blijven staan, alvorens daaruit het noodige bedrag gevonden werd om dit perceel volgens den eisch wederom voor $\frac{3}{4}$ tot land te kunnen maken; wat het perceel Sectie F n°. 156 aangaat, dat van de landen ten Zuiden van en aan de Linde onder het dorp Noordwolde gelegen nooit slikgeld is betaald; dat het vervenen zelf aldaar reeds zoo kostbaar is, dat het alleen bij lage inkoopsom van het land eenig revenu kan opleveren; dat van dit perceel ruim $\frac{3}{5}$ gedeelte land blijft en dat de veenlaag in de hooilanden onder dit dorp gemiddeld slechts 75 à 80 c.M. dik is;

Overwegende dat hier de vraag te beantwoorden is of Gedeputeerde Staten bij het bestreden besluit terecht aan appellant de verplichting hebben opgelegd ter zake der vervening, waarvoor hem bij dat besluit vergunning is verleend, een slikgeld te betalen van ƒ 1.50 per 100 M². gespreide klijn of slik;

dat krachtens art. 3, 1ste lid van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in de provincie Friesland aan de

vervening van laagveen is verbonden de verplichting tot het betalen van slik- of turfgeld;

dat nu wel door apellant wordt beweerd, dat het in deze niet zou betreffen verveningen van laagveen, maar dat hij bij deze bewering over het hoofd ziet, dat art. 1 van voormeld reglement, zooals het thans luidt, het veen, waarvan de ondergrond lager ligt dan twee decimeter boven den waterstand in hooger gelegen boezems, tot de lage verveningen brengt;

dat dan ook, indien het hier geen lage vervening gold, de appellant geene vergunning daartoe krachtens voormeld reglement had aan te vragen, zooals hij heeft gedaan, en ook geen aanleiding zou zijn geweest tot het verkorten van den afstand van verboden vervening, bij art. 4 van het reglement op 50 M. uit de Linde bepaald, tot op 25 M.

dat ook des appellants bewering wat perceel Sectie K n°. 73 betreft, dat het daarvoor te betalen slikgeld zoo gering zal zijn dat het wel twee eeuwen zou moeten blijven staan alvorens daaruit het noodige bedrag zou kunnen worden gevonden om dit perceel volgens den eisch weder voor ¾ tot land te kunnen maken, niets kan afdoen ten bewijze dat appellant terecht vraagt van de betaling van slikgeld geheel ontheven te worden;

Gezien het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders, in de provincie Friesland, alsmede de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) houdende bepalingen omtrent verveningen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit te handhaven.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 20 *November* 1905, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland van* 11 *Juli* 1905, *n°.* 10*a en* 24 *October* 1905 *n°.* 14, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Hond, in de gemeente Leeuwarderadeel.*

Zie Prov. blad n°. 122.

KON. BESLUIT *van* 22 *November* 1905, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Overijssel en van Gelderland van* 25 *October* 1905, *n°.* 5/13, *tot wijziging van het reglement op het beheer der dijking langs Dronthen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *Maart* 1894 (*Staatsblad n°.* 39).

Zie Prov. blad van Gelderland n°. 137. De tekst van het reglement, zooals dit thans gewijzigd luidt, is bij besluit van Ged. Staten van Gelderland van 20 December 1905, n°. 32 in het Prov. blad n°. 148 bekend gemaakt.

KON. BESLUIT *van* 22 *November* 1905, *n°.* 40, *houdende beslissing in een geschil tusschen de gemeente Brouwershaven eenerzijds en de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire, benevens de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede anderzijds, in zake het beheer en het onderhoud van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven.*

Beslissende het geschil tusschen de gemeente Brouwershaven eenerzijds en de gemeenten Zierikzee, Noordgouwe en Zonnemaire benevens de polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede anderszijds gerezen omtrent het beheer en het onderhoud van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven.

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, advies van 17 October 1905, n°. 170;

Op de voordracht van onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 November 1905, n°. 178, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat na daartoe door Gedeputeerde Staten der provincie Zeeland bij hun besluit van 20 Januari 1900, n°. 80 te zijn gemachtigd, de raden der gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven alsmede de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede bij hunne besluiten respectievelijk den 22sten en 23sten Januari 1900 en 13, 19 en 26 Februari 1900 genomen, zijn overeengekomen als volgt:

»De raden der gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven alsmede de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede;

gelet op het besluit van de Gedeputeerde Staten dezer provincie van 20 Januari jl., n°. 80, waarbij de in art. 121 der Gemeentewet bedoelde machtiging is verleend voor de overname en het in goeden staat brengen van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven

overwegende, dat derhalve thans tot de regeling van een en ander kan worden overgegaan;

overwegende, dat voor het overnemen van den weg, de tolhuizen en de concessie tot tolheffing van de tegenwoordige concessionarissen van den weg een bedrag van ƒ 3000 moet worden betaald en het in goeden staat brengen van dien weg met al wat daartoe behoort, eene som van ƒ 7805 zal vorderen, makende te zamen ƒ 10805;

overwegende, dat de noodige gelden zullen moeten worden gevonden door eene geldleening;

overwegende, dat eene geldleening van ƒ 9000 voldoende wordt geacht, omdat voornoemd bedrag van ƒ 10805 kan worden verminderd met ƒ 1922.02, daar over 1900 op de navolgende inkomsten voor den weg mag worden gerekend:

opbrengst tollen	ƒ 1400.—
verkoop puin	- 100.—
bijdragen der gemeenten en polders over 1900	- 971.92
te zamen . .	ƒ 2471.92

waarvan echter moet worden afgetrokken de voor het eerst te betalen rente, omdat die rente niet vóór de verschijndagen van de gemeenten en polders kan zijn ontvangen . . . . . ƒ 2471.92

- 549.90

blijft . . ƒ 1922.02

zoodat noodig is ƒ 8882.98 of, in rond cijfer ƒ 9000.—.

overwegende, dat het in het belang der betrokken gemeenten en polders is, tot dekking van dit bedrag van ƒ 9000 bij de maatschappij voor Gemeentecrediet eene annuïteitsleening voor 35 jaren tegen 6.11 pct. aan te gaan, waarvoor jaarlijks het hiervoor genoemde bedrag van ƒ 549.90 verschuldigd zal zijn, te voldoen door meergenoemde gemeenten en polders, in verhouding tot het aantal strekkende Meters in elke gemeente of polder gelegen;

overwegende, dat het ter wille van een regelmatig beheer gewenscht wordt geacht, dat de gemeente Zierikzee bedoelde geldleening aangaat; de uitvoering der regeling wordt opgedragen aan eene commissie van beheer, bestaande uit een lid van het bestuur van elke gemeente of polder, en de ontvangsten en uitgaven op door die Commissie geïatteerde bewijzen, door de gemeente Zierikzee worden gedaan;

overwegende voorts, dat de overige betrokken gemeenten en polders zich zullen verbinden om jaarlijks hun aandeel in de rente en

aflossing van de aan te gane geldleening berekend als in dit besluit is aangegeven, aan de gemeente Zierikzee te betalen;

overwegende eindelijk, dat het noodig zal zijn in den loop van het jaar 1900 nader te bepalen of er na 1900 eene nieuwe regeling omtrent het verder onderhoud van den weg zal worden getroffen en zoo ja, welke;

gelet op art. 121 der Gemeentewet;

Besluiten:

1. den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven met de tolhuizen en de concessie tot tolheffing gerekend van 1 Januari 1900 af, van de tegenwoordige concessionarissen van dien weg over te nemen voor de som van *f* 3000.—;

2. dien weg voor gezamenlijke rekening in goeden staat te brengen in den loop van 1900;

3. te bepalen dat tot dekking der kosten van het 1e en 2e bepaalde door de gemeente Zierikzee bij de Maatschappij voor Gemeentecrediet eene annuïteitsleening voor 35 jaren tegen 6.11 pct. zal worden aangegaan, waarvan de jaarlijksche kosten ad *f* 549.90 door de betrokken gemeenten en polders zullen worden gedragen en wel door

de gemeente	Zierikzee	*f*	129.94
„ „	Noordgouwe	„	12.70
„ „	Zonnemaire	„	30.44
„ „	Brouwershaven	„	38.67
den polder	Noordgouwe	„	180.75
„ „	Zonnemaire	„	58.92 en
„ „	Bloois en Oud-Bommenede	„	98.48
	te zamen	*f*	549.90

zullende deze bedragen jaarlijks door de verschillende gemeenten en polders in den loop der maand Januari aan de gemeente Zierikzee moeten worden afgedragen, voor de richtige nakoming waarvan tusschen de gemeente Zierikzee en de betrokken gemeenten en polders eene overeenkomst zal worden gesloten en de goederen dier gemeenten en polders zullen worden verbonden;

4. te bepalen, dat de uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling zal worden opgedragen aan eene Commissie van beheer, bestaande uit een lid van het bestuur van elke gemeente of polder, daartoe door dat bestuur te benoemen;

5. te bepalen dat alle ontvangsten en uitgaven betreffende deze

zaak door de gemeente Zierikzee moeten worden gedaan, dadelijk na ontvangst van door die Commissie afgegeven gefiatteerde bewijzen, welke de gemeente voor de in kas zijnde gelden van den weg 3 pct zal moeten vergoeden of deze, in overleg met de Commissie, op andere wijze zal moeten uitzetten en voorts na afloop van het jaar 1900 aan de overige betrokken gemeenten en polders eene rekening van de gedane ontvangsten en uitgaven ter goedkeuring zal moeten inzenden;

6. te bepalen, dat de tot nu toe ten behoeve van meergenoemden weg door de betrokken gemeenten en polders jaarlijks gegeven bijdragen ook voor het jaar 1900 weder beschikbaar gesteld en aan de gemeente Zierikzee uitgekeerd zullen worden en wel door

de gemeente	Zierikzee	ƒ	305.16
„ „	Noordgouwe	„	23.42
„ „	Zonnemaire	„	75.—
„ „	Brouwershaven	„	69.—
den polder	Noordgouwe	„	293.66
„ „	Zonnemaire	„	105.68 en
„ „	Bloois en Oud-Bommenede	„	100.—
	te zamen	ƒ	971 92

7. aan meergenoemde Commissie voorts op te dragen om in 1900 voorstellen voor te bereiden en de doen tot regeling van het verder onderhoud van den weg en van de eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdrage en

8. dit besluit aan de goedkeuring van de Gedeputeerde Staten dezer provincie te onderwerpen."

dat ter uitvoering van dit gemeenschappelijk besluit, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland bij hun besluit van 3 Maart 1900, n°. 118, 2e Afd., eene Commissie van beheer is gekozen en deze van het bestuur van Concessionarissen van den straatweg Zierikzee-Brouwershaven blijkens acte van 10 Mei 1900 heeft overgenomen:

"1. de bestrating van kei- en klinkersteenen, genaamd den straatweg Zierikzee-Brouwershaven, zooals die thans is liggende in den weg, loopende van af de Nobelpoort te Zierikzee door die gemeente en verder door de gemeenten Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven in de laatstgenoemde tot aan den Poortdijk of in het begin der bebouwde kom;

2. de beide op den weg staande tolhuizen met de daarbij behoo-

reude erven, kad. bek. te Zierikzee Sectie D, n°. 532 en 704 en te Brouwershaven Sectie B, n°. 142;

3. het recht om op dien weg tol te heffen loopende tot 31 December 1900 laatstelijk verleend bij Koninklijk Besluit van 30 October 1897, n°. 37 en

4. alle tot het beheer van dien weg behoorende stukken, brieven, akten, enz. uitmakende het archief en zulks van af de oprichting tot heden, benevens alle tot dien weg behoorende materialen voor onderhoud enz.";

dat voorts, mede ter uitvoering van bovenvermeld gemeenschappelijk besluit van Januari/Februari 1900, bepaaldelijk N°. 7 daarvan op voorstel der Commissie van beheer door de raden der gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven en door de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede is genomen het gemeenschappelijk besluit van Januari/Februari 1901 luidende:

„De Raden der gemeenten Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en Brouwershaven alsmede de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede;

Gelet op het besluit van Gedeputeerde Staten dezer Provincie van 20 Januari 1900, n°. 80, waarbij de in art. 121 der gemeentewet bedoelde machtiging is verleend om het beheer en onderhoud van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven gemeenschappelijk te regelen;

Overwegende dat die regeling voor het jaar 1900 is getroffen bij gemeenschappelijk besluit van den 26 Februari, 22 Januari, 19 Februari, 19 Februari, 23 Januari, 13 Februari en 19 Februari 1900, n°. 12, doch dat in dat jaar de Commissie aan wie het beheer over den straatweg is opgedragen, door bijzondere omstandigheden de haar verstrekte opdracht om voorstellen voor te bereiden en te doen tot regeling van het verder onderhoud van den weg en van de eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdragen, niet geheel heeft kunnen volvoeren;

Overwegende dat uit het schrijven dier Commissie van den 17 Januari 1901, n°. 14 blijkt, dat in den loop van 1901 definitieve voorstellen zijn te verwachten, zoodat het wenschelijk is om in afwachting dier voorstellen de bestaande regeling gedurende het jaar 1901 te handhaven;

Gelet op art. 121 der Gemeentewet;

Besluiten:

1. den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven in 1901 voor gezamenlijke rekening in goeden staat te onderhouden;

2. te bepalen dat tot dekking der kosten van het sub 1e bepaalde, waartoe de opbrengst der tollen niet voldoende is, de tot nu toe ten behoeve van meergenoemden weg door de betrokken gemeenten en polders jaarlijks gegeven bijdragen ook voor het jaar 1901 weder beschikbaar gesteld en aan de Commissie sub 3e genoemd uitgekeerd zullen worden en wel door:

de gemeente	Zierikzee	*f* 305.16
" "	Noordgouwe	" 23.42
" "	Zonnemaire	" 75.—
" "	Brouwershaven	" 69.—
den polder	Noordgouwe	" 293.66
" "	Zonnemaire	" 105.68
" "	Bloois en Oud-Bommenede	" 100.—
	te zamen	*f* 971.92

3. te bepalen dat de uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling zal blijven opgedragen aan de in 1900 aangewezen Commissie van beheer bestaande uit een lid van het bestuur van elke gemeente of polder daartoe door dat bestuur benoemd;

4. te bepalen dat alle ontvangsten en uitgaven betreffende deze zaak door de voornoemde Commissie moeten worden gedaan, welke Commissie na afloop van het jaar 1901 aan de betrokken gemeenten en polders eene rekening van de gedane ontvangsten en uitgaven ter goedkeuring zal moeten inzenden;

5. aan meergenoemde Commissie voorts op te dragen om liefst zoo spoedig mogelijk doch in elk geval vóór 1 Juli 1901 de reeds in voorbereiding zijnde voorstellen te doen tot regeling van het verder onderhoud van den weg en van de eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdrage en

6. dit besluit aan de goedkeuring van de Gedeputeerde Staten dezer Provincie te onderwerpen; zijnde dit besluit goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland bij besluit van 23 Februari 1901, n°. 82;

dat eindelijk ter voldoening aan de opdracht aan de Commissie van beheer gegeven bij laatstvermeld gemeenschappelijk besluit van Januari/Februari 1901, sub n°. 5, deze Commissie aan de meerver-

melde gezamenlijke gemeenteraden en polderbesturen heeft voorgesteld en deze bij gemeenschappelijk besluit van Augustus 1901 hebben besloten:

1. den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven voorloopig tot 1 Januari 1904 voor gezamenlijke rekening in goeden staat te onderhouden;

2. te bepalen, dat tot dekking der kosten van het sub 1°. bepaalde waartoe de opbrengst der tollen niet voldoende is, de tot nu toe ten behoeve van meergenoemden weg door de betrokken gemeenten en polders jaarlijks gegeven bijdragen ook voor de jaren 1902 en 1903 weder beschikbaar gesteld en aan de Commissie sub 3°. genoemd uitgekeerd zullen worden en wel door:

de gemeente	Zierikzee	ƒ 305.16
" "	Noordgouwe	" 23 42
" "	Zonnemaire	" 75.—
" "	Brouwershaven	" 69.—
den polder	Noordgouwe	" 293.66
" "	Zonnemaire	" 105.68
" "	Bloois en Oud-Bommenede	" 100.—
	te zamen	ƒ 971.92

3. te bepalen, ~~dat~~ de uitvoering van deze gemeenschappelijke regeling zal blijven opgedragen aan de in 1900 aangewezen Commissie van beheer, bestaande uit een lid van het bestuur van elke gemeente of polder daartoe door dat bestuur benoemd;

4. te bepalen, dat alle ontvangsten en uitgaven betreffende deze zaak door de voornoemde Commissie moeten worden gedaan, welke Commissie na afloop van elk jaar aan de betrokken gemeenten en polders eene rekening van de gedane ontvangsten en uitgaven ter goedkeuring zal moeten inzenden.

5. aan meergenoemde Commissie voorts op te dragen om zoo mogelijk voorstellen voor te bereiden, waardoor ook na 1 Januari 1904 het verder gezamenlijk onderhoud van den weg verzekerd blijft, en deze voorstellen te zijner tijd in te dienen met opgave tevens van de alsdan eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdrage; en

6. dit besluit aan de goedkeuring van de Gedeputeerde Staten dezer provincie te onderwerpen, zijnde dit besluit goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zeeland bij besluit van 14 September 1901, n°. 106;

dat de Commissie van beheer bij missive van 25 Januari 1904 aan de verschillende gemeenteraden en polderbesturen bovengenoemd heeft voorgesteld om zoolang er op den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven concessie tot tolheffing zal worden verleend, in het gezamenlijk gewoon onderhoud van den weg bij te dragen de respectievelijk door de verschillende gemeenten en polderbesturen tot dusver daarvoor betaalde sommen;

dat alle besturen dit voorstel hebben aangenomen met uitzondering van dat van Brouwershaven, dat in antwoord op gemeld voorstel bij schrijven van 10 Februari 1904 zich refereerende aan het ter zake door den Raad der gemeente Brouwershaven genomen besluit van 18 Januari 1904, heeft te kennen gegeven dat de Raad besloten had:

„Met ingang van 1 Januari 1904 het in deze gemeente gelegen gedeelte van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven onder eigen beheer te nemen en zich alzoo van verdere samenwerking met de overige gemeenten en polders, betrokken bij de regeling van het onderhoud van dien straatweg, te onthouden";

dat intusschen de Commissie van beheer bij schrijven van 2 Februari 1904 aan den Raad der gemeente Brouwershaven had medegedeeld, dat nu de vaste jaarlijksche bijdrage van ƒ 69 niet meer door zijne gemeente verleend was, deze voor 1904 in het gezamenlijk gewoon onderhoud voor den straatweg o.a. verschuldigd was een evenredig aandeel zijnde een bedrag van ƒ 78,34½;

dat voorts het gemeentebestuur van Brouwershaven bij schrijven van 14 April 1905 aan Gedeputeerde Staten van Zeeland, die blijkens dit schrijven op betaling der bijdrage hadden aangedrongen, heeft geantwoord:

„Wij hebben de eer U. E. G. A. mede te deelen, dat wij ons bezwaard achten gevolg te geven aan de bij Uwe missive van 7 dezer n°. 126, 2e Afd. tot ons gerichte uitnoodiging.

Waar toch de gemeenschappelijke regeling tot beheer van den straatweg Zierikzee—Brouwershaven na meerdere verlengingen op 1 Januari 1904 was geëindigd, en sedert geen nadere verlenging daarvan heeft plaats gevonden, meenen wij de handelingen van dat deel der voormalige Commissie van beheer, dat is voortgegaan ook na evengenoemden datum het beheer over dien straatweg te blijven voeren en eigenmachtig daarvoor contributiën te heffen, onrechtmatig te zijn geschied, weshalve wij ons noch gerechtigd noch verplicht achten die contributiën af te dragen", terwijl eindelijk uit een schrijven van het gemeentebestuur van Brouwershaven van 23 Mei

1905 aan Gedeputeerde Staten van Zeeland blijkt, dat voormeld gemeentebestuur alsnog eene poging heeft gedaan bij de overige besturen die tot vroegere gemeenschappelijke regelingen hadden meegewerkt, om tot eene gemeenschappelijke regeling te geraken omtrent de wijze waarop in het beheer en het onderhoud van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven zou worden voorzien, maar dat die poging wegens gemis van de vereischte medewerking der andere besturen is mislukt;

Overwegende dat blijkens de beweringen der partijen in bovenvermelde stukken vervat, de gemeenteraden van Zierikzee, Noordgouwe, Zonnemaire en de besturen der polders Noordgouwe, Zonnemaire en Bloois en Oud-Bommenede eenerzijds stellen, dat de gemeente Brouwershaven verplicht is aan de Commissie van beheer over den weg Zierikzee—Brouwershaven over 1904 voor haar aandeel in het gewoon onderhoud te betalen eene som van *f* 78.34½ of althans *f* 69, terwijl de gemeenteraad van Brouwershaven anderzijds die verplichting ontkent;

Overwegende dat alsnu ter beslissing van dit geschil moet worden onderzocht, waarop de beweerde verplichting der gemeente Brouwershaven rust;

dat het gemeenschappelijk besluit van Januari/Februari 1900, waartoe ook Brouwershaven heeft medegewerkt, geene bepaling inhoudt omtrent het gewoon onderhoud van den weg nà 1900, nadat hij in goeden staat was gebracht;

dat de daarbij ingestelde Commissie van beheer, aan wie de uitvoering van dit besluit werd opgedragen, dan ook bij die regeling niet met de zorg voor het gewoon onderhoud werd of kon worden belast;

dat die Commissie alleen werd opgedragen in 1900 voorstellen voor te bereiden en te doen tot regeling van het verder onderhoud van den weg en de verder eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdragen;

dat blijkens het gemeenschappelijk besluit van Januari/Februari 1900, — waartoe ook Brouwershaven heeft medegewerkt — de Commissie zoodanige voorstellen gedaan heeft, die geleid hebben tot vermeld besluit, inhoudende sub 1e dat de straatweg over 1901 voor gezamenlijke rekening in goeden staat zal worden onderhouden, en wijders vaststellende wat elke gemeente en polder daarvoor zou hebben bij te dragen;

dat de uitvoering dezer regeling — dus het jaar 1901 betreffende —

aan de bestaande Commissie van beheer werd opgedragen, terwijl zij werd uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk voorstellen te doen betreffende het verder onderhoud van den weg na 1901 en betreffende de eventueel door elk der gemeenten en polders voor volgende jaren te verleenen jaarlijksche bijdrage;

dat de Commissie van beheer aan deze uitnoodiging heeft voldaan en een betrekkelijk voorstel aan de besturen die vroeger ter zake den bedoelden weg een gemeenschappelijk besluit hadden genomen heeft gedaan, dat geleid heeft tot het ook met medewerking van Brouwershaven genomen gemeenschappelijk besluit van Augustus 1901, waarbij onder anderen besloten werd, dat de straatweg tot 1 Januari 1904 voor gezamenlijke rekening in goeden staat zou worden onderhouden en de Commissie werd belast met de uitvoering dezer regeling rakende het onderhoud van den weg tot 1904, terwijl zij werd uitgenoodigd om voorstellen voor te bereiden waardoor ook na 1 Januari 1904 het verder gezamenlijk onderhoud van den weg verzekerd zou blijven;

dat derhalve de Commissie betreffende het onderhoud van den weg na 1 Januari 1904 geenerlei opdracht meer had, tenzij de belanghebbende besturen haar die op nieuw verstrekten;

dat de Commissie evenwel aan de belanghebbende besturen geen voorstel heeft gedaan om na 1 Januari 1904 het gemeenschappelijk onderhoud voort te zetten maar, met afwijking van den vroeger gekozen vorm van een gemeenschappelijk besluit, aan ieder der besturen bij missive van 25 Januari 1904 heeft voorgesteld, de vroeger betaalde bijdrage voor het onderhoud voorloopig te blijven betalen;

dat evenwel de raad van Brouwershaven dat voorstel niet aangenomen en verklaard heeft van een gemeenschappelijk onderhoud af te zien;

dat aldus de gemeente Brouwershaven niet heeft toegestemd in een gemeenschappelijk onderhoud van den weg na 1904, wat de Commissie zelfs niet gevraagd had, noch in de betaling van de door de Commissie bepaalde bijdrage, en mitsdien het onderhoud van den weg wat haar betreft niet geregeld en zij daartoe jegens de andere besturen niet verbonden is;

Overwegende, dat nu wel van de zijde dier besturen beweerd is, dat de kunstbedekking van den weg dan toch door de gemeente Brouwershaven mede overgenomen is en het onderhoud van dien mede door haar overgenomen weg dan toch mede voor hare rekening komt, maar deze overweging er niet toe kan leiden om in casu

de verplichting tot onderhoud en tot betaling der geëischte som van de gemeente Brouwershaven aan te nemen;

Overwegende dat toch bij de onvolledigheid op dit punt van de tusschen partijen getroffen regelingen, de Commissie van beheer geenerlei recht heeft om van de gemeente Brouwershaven te vorderen, dat zij mede zal werken en zal bijdragen tot het onderhoud van den weg op de wijze die en voor het aandeel dat zij eenzijdig heeft vastgesteld;

Gezien art. 70 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te beslissen, dat de gemeente Brouwershaven niet verplicht is om aan de Commissie van beheer over den weg Zierikzee-Brouwershaven over 1904 voor haar aandeel in het gewoon onderhoud van dien weg te betalen eene som van ƒ 78.34½ of althans ƒ 69.—.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 24 *November* 1905, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Gelderland van* 25 *October* 1905, *n°.* 19, *tot wijziging van de grens tusschen de dorpspolders Alphen en Maasbommel.*

Zie Prov. blad n°. 138.

KON. BESLUIT *van* 24 *November* 1905, *n°.* 46, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Utrecht van* 8 *November:*

a. tot wijziging van het reglement voor het waterschap Willige Langerak, goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 *Augustus* 1864, *n°.* 39, *en*

b. tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 *December* 1883, *n°.* 21.

Zie Prov. bladen nos. 172 en 173.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1905, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Gelderland en van Overijssel van* 25 *October* 1905, *n°.* 9/17, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Dortherbeek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *December* 1881, *n°.* 29 *en* 26 *Augustus* 1893, *n°.* 29.

Zie Prov. blad van Gelderland n°. 142.

De tekst van het gewijzigde reglement is bekend gemaakt in het Prov. blad van Gelderland n°. 151.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1905, *n°.* 46, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 26 *October* 1905, *n°. VI, tot wijziging van het reglement op de wegen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *November* 1893, *n°.* 16, 10 *December* 1894, *n°.* 9, *en* 10 *en* 24 *Augustus* 1904, *n°s.* 37 *en* 35.

De Staten van Noordholland,

Gezien het voorstel van hun medelid, den heer C. D. Zur Mühlen tot wijziging van het Reglement op de wegen, vastgesteld bij besluit der Staten van 11 Juli 1893, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 3 November 1893 n°. 16, en gewijzigd bij besluiten der Staten van 9 November 1894 en 14 Juli 1904, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 10 December 1894, n°. 9, 10 Augustus 1904, n°. 37 en 24 Augustus 1904, n°. 35;

Gezien het advies van Gedeputeerde Staten;

Gezien het rapport der Commissie, benoemd in de Zomerzitting van 1905;

Besluiten

Art. 32 te doen vervallen en te vervangen door de navolgende artikelen:

Art. 32. Het rijden met hondenwagens op de rijwegen is geoorloofd, doch alleen met inachtneming van het bij de volgende artikelen bepaalde.

Onder hondenwagens worden verstaan alle door honden voortbewogen middelen van vervoer met twee of meer wielen, met uitzondering van handwagens, waaronder een hond in dier voege tusschen de wielen is gespannen, dat hij blootelijk als hulpkracht wordt gebezigd.

32*a*. De naam en woonplaats van den eigenaar moeten op de

achterzijde van den hondenwagen zijn geplaatst in witte olieverf op zwarten ondergrond, in dikke letters, die eene hoogte hebben van ten minste 4 centimeters en die steeds zichtbaar moeten zijn.

32*b*. De honden moeten vóór den wagen gespannen zijn en, zoo er meer dan één hond als trekkracht wordt gebezigd, naast elkander. Met meer dan drie honden mag niet worden gereden.

Uitgezonderd in het geval, voorzien bij art. 3 der Wet van 5 Juni 1875 (Staatsblad n°. 110), moeten de honden voorzien zijn van een passenden en doeltreffenden muilkorf, die gemaakt is van stevig metaaldraad of van stevig leder en die het bijten verhindert.

De bestuurder moet stapvoets naast den wagen gaan op die einden weegs, welke door het Gemeentebestuur, met vergunning van Gedeputeerde Staten, bij handwijzer, houdende de woorden »hondenwagens stapvoets«, zijn aangewezen.

32*c*. De bestuurder van een hondenwagen moet, telkens wanneer rij- of voertuigen met paarden bespannen of personen, die te paard gezeten zijn, hem voorbij rijden of tegenkomen, met zijn voertuig *van de hand*, dat is van de linker- naar de rechterhand, uithalen.

Hij moet zich daarbij zooveel mogelijk op den berm van den weg begeven en, daar stilhoudende, zich vóór de honden plaatsen en wachten tot die rij- of voertuigen of paarden voorbij zijn.

32*d*. Honden die kennelijk ziek, kreupel, gewond of drachtig zijn, of die een schouderhoogte van minder dan 50 c.M. hebben, mogen niet als trekhonden gebezigd worden.

Als hondenwagen mag alleen gebezigd worden een vervoermiddel, dat voorzien is van steunsels, zoodanig aangebracht, dat het gewicht van den wagen niet op den stilstaanden of liggenden hond drukt.

Een als trekkracht gebezigde hond mag niet aan den halsband aangespannen zijn.

32*e*. De bestuurder van een hondenwagen is verplicht aan de in art. 37 bedoelde ambtenaren, op hunne eerste vordering, de gelegenheid te geven om de schouderhoogte van een daarvoor aangespannen hond te meten of om een onderzoek in te stellen naar den toestand, waarin de hond verkeert of naar de wijze, waarop deze is aangespannen.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1905, *n°*. 37, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 24 *October* 1905:

n°. *XXIII, tot wijziging van het reglement voor den polder*

Kamphuizen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71;

n°. XXIV, tot wijziging van het reglement voor de polders Oud- en Nieuw Reijerwaard, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 11 *Januari* 1892, *n°.* 24 *en* 8 *Augustus* 1900, *n°.* 27;

n°. XXV, tot wijziging van het reglement voor den polder Nieuwkoop en Noorden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 12 *Februari* 1863, *n°.* 69 *en* 22 *Februari* 1879, *n°.* 23, *en*

n°. XXVI, tot wijziging van het reglement voor den Aalkeet-Buitenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, 26 *December* 1873, *n°.* 24 *en* 17 *December* 1904, *n°.* 46.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 379 t/m 382.

KON. BESLUIT *van* 1 *December* 1905, *n°.* 46, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 7 *November* 1905, *n°. VIII, tot wijziging van het reglement van bestuur voor den Zuiderpolder, onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *November* 1859, *n°.* 40, 10 *Augustus* 1876, *n°.* 22, 28 *November* 1893, *n°.* 25 *en* 3 *Augustus* 1901, *n°.* 8.

Zie Prov. blad n°. 177.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 4 *December* 1905, *n°.* 134, *Afdeeling Waterstaat, aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, in zake voorkoming van beschadiging van Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen bij het rooien van boomen langs Rijkswegen.*

Bij het rooien van boomen langs Rijkswegen zijn meermalen voorzieningen aan- of verleggingen van Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen noodig, ter voorkoming van beschadiging. Terwijl de kosten dier maatregelen tot dusverre kwamen voor rekening van den particulier, aan wien als eigenaar van beplanting of wel in verband met verkoop van houtgewas, al dan niet naar aanleiding eener vergunning, de

rooiing is toegestaan, ligt het in de bedoeling deze kosten voortaan ten laste van den Rijkstelegraaf- en telephoondienst te brengen.

Ten einde die kosten niet hooger te doen zijn dan strikt noodig is, is het wenschelijk in de bepalingen omtrent rooiing van boomen langs Rijkswegen voor te schrijven, dat de rooiing binnen den kortst mogelijken tijd moet geschieden.

Verder is het gewenscht, dat de belanghebbende, vóór dat tot rooiing wordt overgegaan, daaromtrent overleg plege met den betrokken Ingenieur der Telegraphie, en dat dezen ten minste 8 dagen te voren door den belanghebbende van den datum van aanvang der rooiing wordt kennis gegeven; in verband hiermede zal zijn voor te schrijven, dat de door den Ingenieur, in het belang van de Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen gegeven aanwijzingen, moeten worden opgevolgd.

Ik moge U verzoeken te willen bevorderen, dat voortaan voor zooveel noodig met het vorenstaande rekening worde gehouden, zoowel ten opzichte van de voorschriften, bedoeld in art. 6, tweede en vierde lid van het Kon. besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25), als met betrekking tot voorwaarden voor boomrooiing uit anderen hoofde.

Omtrent de dienstkringen van de Ingenieurs der Telegraphie zal de Hoofdingenieur-Directeur dezerzijds worden ingelicht.

U.H.E.G. gelieve den Hoofdingenieur-Directeur omtrent een en ander in te lichten.

Deze circulaire is mede ter kennis gebracht van de Inspecteurs-Generaal in de 1e en 2e inspectiën.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1905, *n°.* 21, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 12 *October* 1905, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de polder van Zwartenberg, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64.

Zie Prov. blad n°. 84.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1905, *n°.* 22, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zeeland van* 13 *October* 1905:

n°. 19, *tot vrijverklaring van het calamiteuse waterschap Ellewoutsdijk, en*

n°. 20, *tot vaststelling van een reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Borssele.*

Zie de Prov. bladen nos. 112 en 113.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1905, *n°.* 23, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 12 *October* 1905:

a., tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:

1. *de Werkensche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
2. *de Hooge en Lage Vugt, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Juli* 1882, *n°.* 63;
3. *Honswijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
4. *Dieden c. a., Deursen c. a. en Megen c. a., goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Augustus* 1894, *n°.* 40 *en* 9 *December* 1898, *n°.* 41;
5. *de Binnenpolder van Herpen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *September* 1899, *n°.* 10;
6. *de Nieuwe St. Michiels-gestelsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 28 *November* 1896, *n°.* 70;
7. *Ganswijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
8. *de Duil, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *September* 1868, *n°.* 18;
9. *de Oud-Glimespolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
10. *Boschveld en Maij, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°.* 51 *en* 21 *Juli* 1878, *n°.* 2;
11. *de Ham en Rijskampen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *September* 1868, *n°.* 18.

b., tot wijziging van de oprichtingsbesluiten van de waterschappen:

1°. *Dieden c. a., Deursen c. a. en Megen c. a., en*
2°. *de Binnenpolder van Herpen.*

Zie Prov. bladen nos. 85 t/m 97.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1905, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 24 *October* 1905, *n°. XXVII, tot vaststelling van een reglement voor den polder het Noordland, gemeente 's-Gravenzande.*

Zie Buitengew. Prov. blad n°. 383.

WET *van* 12 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 316), *houdende goedkeuring der op* 5 *April* 1905 *te 's-Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen.*

WET *van* 12 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 322), *betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg van Maastricht naar Nijmegen in beheer en onderhoud bij de gemeente Venlo.*

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1905, *n°.* 57, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 17 *October* 1905:

n°. 10, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Drogteropslagen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *Augustus* 1893, *n°.* 25, 11 *September* 1899, *n°.* 52 *en* 7 *September* 1904, *n°.* 35, *en*

n°. 11, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Roderwolde, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *December* 1885, *n°.* 24.

Zie Prov. bladen nos. 30 en 31.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1905, *n°.* 58, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 17 *October* 1905, *n°.* 12, *tot wijziging van het reglement voor het veenschap het Emmer Erfscheidenveen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *Januari* 1904, *n°.* 15.

Zie Prov. blad n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1905 (*Staatsblad* n°. 35 [illegible]), *houdende:*

1°. *intrekking van het Kon. besluit van* 4 *Augustus* 18[illegible]0 (*Staatsblad* n°. 153) *en van het daarbij vastgeste*[illegible]*ld reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van* [illegible]*de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Velsen* in *den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, zooals* [illegible]*dit reglement is gewijzigd bij Kon. besluit van* 17 *Ap*[illegible]*il* 1886 (*Staatsblad* n°. 79), *en*

2°. *wijziging van het Kon. besluit van* 22 *Maart* 19[illegible] (*Staatsblad* n°. 112) *en van het daarbij vastgestel*[illegible]*d reglement.*

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1905, n°. 31, *houden*[illegible] *goedkeuring:*

A. van de besluiten der Staten van Zuidholland van 2[illegible] *October* 1905*:*

n°. *XIIIa, tot wijziging van de jaarwedde van de*[illegible] *Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat, e*[illegible]

n°. *XIIIb, tot vaststelling van nadere bepalingen omtre*[illegible] *het onder den Hoofdingenieur van den provinciale*[illegible] *waterstaat, aan den provincialen waterstaatsdiens*[illegible] *verbonden personeel en van de jaarwedden dezer provinciale waterstaatsambtenaren;*

B. van het besluit der Staten van Overijssel van 25 *October* 1905, n°. 15, *tot vaststelling van een reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst.*

De wijziging sub A onder n°. XIII*a* bedoeld, bestaat hierin, dat met wijziging van het bepaalde sub 2°. van het besluit der Staten, goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Februari 1874, n°. 15, de jaarwedde wordt vastgesteld op een bedrag van ten minste *f* 5000, en ten hoogste *f* 5500.

De sub A onder n°. XIII*b* bedoelde bepalingen luiden als volgt:

De Staten der Provincie Zuidholland;

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten;

Gelet op de artt. 131 en 133 der Provinciale wet;

Hebben besloten:

Met intrekking van hun besluit van 15 Juli 1902, n°. X, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 17 September 1902, n°. 33:

I. te bepalen dat, met ingang van 1°. Januari 1906, onder den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat, aan den Provincialen Waterstaatsdienst zullen zijn verbonden *één* Civiel-Ingenieur met den titel van Adjunct-Ingenieur, *één* hoofdopzichter, *twee* opzichters eerste klasse, *twee* opzichters tweede klasse en *één* opzichter-teekenaar.

II. De jaarwedden van deze Provinciale Waterstaatsambtenaren vast te stellen als volgt:

die van den Adjunct-Ingenieur op een bedrag van ten minste *f* 1500.— en ten hoogste *f* 3000.—;

die van den hoofdopzichter op een bedrag van ten minste *f* 2000.— en ten hoogste *f* 2500.—;

die van de opzichters 1e klasse op een bedrag van ten minste *f* 1800.— en ten hoogste *f* 2500.—;

die van de opzichters 2e klasse op een bedrag van ten minste *f* 1200.— en ten hoogste *f* 1800.—;

die van den opzichter-teekenaar op een bedrag van ten minste *f* 1200.— en ten hoogste *f* 1800.—, met toekenning tevens aan elk hunner van teruggave van gedane verschotten wegens reis- en verblijfkosten in het belang der Provincie.

Het reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Overijssel luidt als volgt:

REGLEMENT betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in de provincie Overijssel.

Art. 1. De dienst van den provincialen waterstaat is opgedragen aan:

een hoofdingenieur;

een ingenieur;

een opzichter in algemeenen dienst, tevens belast met het toezicht op de wegen van Zwolle naar Kampen, en van Zwolle over Hasselt en Zwartsluis naar Meppel;

een opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de Dedemsvaart en hare zijtakken en op het Coevorder kanaal, alsmede met het toezicht op de wegen langs de kanalen en op den weg van het Jachthuis naar Heemse;

een opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op het kanaal van Almelo naar de Pruissische grens, alsmede met het toezicht op

de wegen van Almelo over Ootmarsum naar Denekamp en van Almelo naar Delden;

een opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de provinciale werken te Blokzijl, Kuinre en Slijkenburg, alsmede met het toezicht op den weg van den Krieger naar den Blokzijlerdijk;

het bureaupersoneel van den hoofdingenieur ter sterkte van twee ambtenaren;

en voorts de ambtenaren, voor de bediening en het onderhoud der provinciale waterstaatswerken vereischt.

Bovendien kunnen tijdelijke krachten werkzaam worden gesteld.

2. De hoofdingenieur wordt benoemd door de Staten, na aanbieding, door Gedeputeerde Staten, van een lijst van aanbeveling, bevattende de namen van minstens twee benoembare personen.

Ontslag heeft plaats bij besluit der Staten, op voordracht van Gedeputeerde Staten, of na deze te hebben gehoord.

Schorsing wegens achteloosheid, plichtsverzuim of wangedrag heeft plaats bij besluit van Gedeputeerde Staten, hetzij zonder, hetzij met geheele of gedeeltelijke inhouding der jaarwedde.

3. De ingenieur wordt benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten.

Het derde lid van art. 2 is mede op den ingenieur toepasselijk.

4. Benoembaar tot hoofdingenieur of tot ingenieur zijn slechts zij, die in het bezit zijn van het diploma van civiel-ingenieur, bedoeld bij artikel 61 der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50) en artikel 118 der wet van 22 Mei 1905 (Staatsblad n°. 141).

5. De instructie van den hoofdingenieur, strekkende tot nadere regeling van diens werkkring en van zijne rechten en verplichtingen, wordt vastgesteld door de Staten.

De instructie van den ingenieur wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

6. De jaarwedde van den hoofdingenieur bedraagt *f* 4000.

De jaarwedde van den ingenieur bedraagt bij zijn in dienst treden *f* 2000.— met vier driejaarlijksche verhoogingen van *f* 100.—

De verhoogingen, bedoeld in het tweede lid van dit artikel, worden toegekend door Gedeputeerde Staten, bij voortdurende trouwe plichtsbetrachting en gebleken geschiktheid.

7. De hoofdingenieur en de ingenieur genieten ter zake van reizen, gedaan in de uitoefening van hun ambt, vergoeding van reis- en verblijfkosten naar het volgend tarief.

Reiskosten.

Voor reizen, gedaan met openbare middelen van vervoer, het werkelijk uitgegeven bedrag.

Voor reizen te voet een cent en per rijwiel drie cent per kilometer.

Voor reizen per rijtuig de werkelijke uitgaaf volgens kwitantie.

Verblijfkosten.

Voor reizen langer dan zes uren per dag *f* 4.—.

Voor elken nacht, die buiten de woonplaats wordt doorgebracht, bovendien *f* 3.—.

8. De opzichters worden benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten.

Schorsing wegens achteloosheid, plichtsverzuim of wangedrag heeft plaats bij besluit van Gedeputeerde Staten, hetzij zonder, hetzij met geheele of gedeeltelijke inhouding der jaarwedde.

9. Bij door Gedeputeerde Staten vast te stellen instructie wordt de werkkring van elk der opzichters nader geregeld, hunne standplaatsen bepaald en hunne rechten en verplichtingen omschreven.

10. De jaarwedde van den opzichter in algemeenen dienst bedraagt bij zijn in dienst treden *f* 1200 en kan vier malen, telkens na drie jaren met *f* 100 worden verhoogd.

De jaarwedde van den opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de Dedemsvaart, bedraagt bij zijn in dienst treden *f* 1100.— en kan viermalen, telkens na drie jaren, met *f* 100 worden verhoogd. Bovendien is deze opzichter in het genot van vrije woning.

De jaarwedde van den opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op het kanaal van Almelo naar de Pruissische grens, bedraagt bij zijn in dienst treden *f* 1200 en kan viermalen, telkens na drie jaren, met *f* 100 worden verhoogd.

De jaarwedde van den opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de werken te Blokzijl, Kuinre en Slijkenburg, bedraagt *f* 300.

De verhoogingen, bedoeld bij dit artikel, worden toegekend door Gedeputeerde Staten, bij voortdurende trouwe plichtsbetrachting en gebleken geschiktheid.

11. De opzichters genieten ter zake van reizen, gedaan in de uitoefening van hun ambt, vergoeding van reis- en verblijf kosten naar de volgende regelen:

a. De opzichter in algemeenen dienst.

Reiskosten.

Voor reizen gedaan met openbare middelen van vervoer het werkelijk uitgegeven bedrag.

Voor reizen te voet een cent en per rijwiel drie cent per kilometer.

Voor reizen per rijtuig de werkelijke uitgaaf volgens kwitantie.

Verblijfkosten.

Voor reizen langer dan zes uren per dag *f* 2.—.

Voor elken nacht, die buiten de woonplaats wordt doorgebracht, bovendien *f* 2.—.

b. De opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de Dedemsvaart.

Reis- en verblijfkosten.

Als de opzichter in algemeenen dienst, echter met dien verstande, dat reizen langs de Dedemsvaart en hare zijtakken niet voor vergoeding van verblijfkosten in aanmerking komen.

c. De opzichter hoofdzakelijk belast met het toezicht op het kanaal van Almelo naar de Pruissische grens.

Reis- en verblijfkosten.

Als de opzichter in algemeenen dienst.

d. De opzichter hoofdzakelijk belast met het toezicht op de werken te Blokzijl, Kuinre en Slijkenburg.

Reis- en verblijfkosten.

Voor elke reis van zijne woonplaats naar Kuinre *f* 2.—.

Voor elke inspectie van den weg van den Krieger naar den Blokzijlerdijk *f* 1.—.

Voor elke reis van zijne woonplaats naar Zwolle *f* 3.—.

Bij gebruik van een rijtuig, wordt, indien het gebruik naar het gevoelen van den hoofdingenieur gewettigd was, de werkelijke uitgaaf volgens kwitantie terugbetaald.

12. Ten behoeve van de ingenieurs en opzichters, voor wie Gedeputeerde Staten zulks noodig achten, worden van provinciewege rijwielen ten gebruike in den dienst, beschikbaar gesteld.

In dat geval zal voor vergoeding van reiskosten voor reizen per rijwiel niet meer dan een cent per kilometer in rekening kunnen worden gebracht.

13. De ambtenaren van het bureau van den hoofdingenieur worden benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord.

Schorsing wegens achteloosheid, plichtsverzuim of wangedrag geschiedt door den hoofdingenieur, die het geval ten spoedigste aanhangig maakt bij Gedeputeerde Staten. Deze beslissen of de schorsing al of niet zal voortduren en of zij van geheele- of gedeeltelijke inhouding der jaarwedde vergezeld zal gaan.

De instructies der ambtenaren van het bureau van den hoofdingenieur worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord.

14. Van de ambtenaren van het bureau van den hoofdingenieur draagt een den titel van opzichter-chef de bureau en geniet eene aanvangsjaarwedde van *f* 1400.—, welke wedde vier malen, telkens na drie jaren, met *f* 100.— kan worden verhoogd.

De andere ambtenaar draagt den titel van opzichter-teekenaar en geniet eene aanvangsjaarwedde van *f* 800.— welke vier malen, telkens na drie jaren, met *f* 100.— kan worden verhoogd.

De verhoogingen, bedoeld bij dit artikel, worden toegekend door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord, bij voortdurende trouwe plichtsbetrachting en gebleken geschiktheid.

15. Voor te besteden schrijfloonen en andere kosten, aan het bureau van den hoofdingenieur verbonden, wordt jaarlijks op de provinciale begrooting eene som beschikbaar gesteld.

16. Het getal der ambtenaren, vereischt voor de bediening en het onderhoud van de provinciale kanalen, sluizen, bruggen, wegen en andere werken, alsmede hunne titels, dienstregelingen en instructiën worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Eveneens worden, voor zoover daarin niet door eene algemeene, door de Staten vastgestelde regeling wordt voorzien, voor de in het eerste lid bedoelde ambtenaren de belooningen en eventueel te genieten vergoedingen door Gedeputeerde Staten vastgesteld, binnen de grenzen, gesteld door de op de provinciale begrooting ter zake uitgetrokken bedragen. Bedoelde ambtenaren worden benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten, den hoofdingenieur gehoord.

Schorsing wegens achteloosheid, plichtsverzuim of wangedrag geschiedt door den hoofdingenieur, die het geval ten spoedigste aanhangig maakt bij Gedeputeerde Staten. Deze beslissen of de schorsing al of niet zal voortduren en of zij van geheele of gedeeltelijke inhouding der jaarwedde vergezeld zal gaan.

17. Een vaste benoeming in den dienst der provincie, bij den waterstaat of bij de bediening of het onderhoud van provinciale kanalen enz., heeft niet plaats alvorens uit een verklaring van een of meer geneeskundigen ten genoege van Gedeputeerde Staten zal zijn gebleken, dat de betrokken persoon een goede gezondheid geniet en vrij is van voor de uitoefening van het ambt hinderlijke gebreken.

18. Ingeval er noodzakelijkheid bestaat tijdelijke ingenieurs of tijdelijke opzichters in dienst te stellen, zijn Gedeputeerde Staten daartoe bevoegd en regelen zij de belooningen dier ambtenaren binnen de grenzen, gesteld door de op de provinciale begrooting uitgetrokken bedragen, alsmede de eventueel te genieten vergoedingen van reis- en verblijfkosten.

19. Bij het in werking treden van dit reglement houden de bestaande regelingen in wier onderwerp dit reglement voorziet, op van kracht te zijn.

Bepalingen in bestaande instructiën van ambtenaren van den provincialen waterstaat, welke in strijd zijn met de bepalingen van dit reglement, houden eveneens op van kracht te zijn.

20. Voor ambtenaren van den provincialen waterstaat, bij het in werking treden van dit reglement in functie, wier jaarwedden, volgens de bepalingen van dit reglement, voor periodieke verhoogingen vatbaar zijn, wordt dit reglement in dier voege toegepast, dat de tijd, verloopen sinds zij hunne tegenwoordige betrekking aanvaardden, voor de bepaling van het bedrag der jaarwedde, waarop zij aanspraak kunnen doen gelden, volledig medetelt.

21. In afwijking van de bepaling van art. 7, geniet de tegenwoordige hoofdingenieur A. Déking Dura vergoeding van reis- en verblijfkosten als hem is toegekend bij besluit der Staten van 22 Juli 1881, n°. 6.

In afwijking van de bepaling van het tweede lid van art. 10, geniet de tegenwoordige opzichter, hoofdzakelijk belast met het toezicht op de Dedemsvaart, G. S. J. Breukel, als zoodanig benoemd bij besluit van Gedeputeerde Staten van 30 November 1876, 2e afdeeling, n°. 4792/3099, een aanvangssalaris van *f* 1200.— met drie vierjaarlijksche verhoogingen van *f* 100.— benevens vrije woning.

In afwijking van de bepaling van art. 11, genieten de opzichters J. Vegter en W. Wolters als vergoeding voor reiskosten:

voor reizen gedaan met openbare middelen van vervoer 2½ cent per kilometer;

voor reizen gedaan met openbare middelen van vervoer, waarbij

er dan dat bedrag moest worden betaald, het werkelijk uitgeven bedrag;
en overigens zooals in genoemd artikel is bepaald.
22. Dit reglement treedt in werking op 1 Januari 1906.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1905, *n°.* 40, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 26 *October* 1905, *tot nadere wijziging van hun besluit van* 17 *Juli* 1891, *goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *October* 1891, *n°.* 30, *tot vaststelling der klassificatie van gebouwde en ongebouwde eigendommen, behoorende tot het waterschap ter bevordering der verbetering van den waterstaatstoestand in het noordoostelijk gedeelte van Noordbrabant.*

Zie Prov. blad n°. 1 van 1906.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1905, *n°.* 49, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van* 25 *October* 1905, *nos.* 8*a en* 8*b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap het Hagenbroek, in de gemeente Oldemarkt.*

Zie Prov. blad n°. 3 van 1906.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1905, *n°.* 50, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Utrecht en van Gelderland van* 8 *November*/25 *October* 1905, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *December* 1904, *n°.* 107.

Zie Prov. blad van Gelderland n°. 2 van 1906.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1905, *n°.* 26, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 24 *October* 1905:

n°. XXVIII, tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Bosch- en Gasthuispolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51;

n°. XXIX, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de polder Oud-Herkingen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Januari* 1858, n°. 40, *en*

n°. XXX, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de polder het Oudeland, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 4 Januari* 1858, n°. 40 *en 8 Augustus* 1892, n°. 21.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 384, 385 en 386.

KON. BESLUIT *van 28 December* 1905, n°. 31, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van 7 November* 1905:

n°. IX, *tot vaststelling van:*

a. *bijzondere reglementen van bestuur voor de waterschappen:*

1. *de banne Broek op Langendijk, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 Maart* 1853, n°. 45, 16 *Augustus* 1877, n°. 15, 24 *December* 1877, n°. 12, 1 *Augustus* 1894, n°. 47, *en 2 December* 1898, n°. 28;
2. *de 's-Gravelandsche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 Augustus* 1857, n°. 30, 1 *Augustus* 1860, n°. 43 *en 12 December* 1899, n°. 30;
3. *de Horstermeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 September* 1895, n°. 67;
4. *de polder de Kaag onder Spanbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus* 1869, n°. 19;
5. *de banne Koedijk, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 Maart* 1853, n°. 45, 16 *Augustus* 1877, n°. 15, 24 *December* 1877, n°. 12, 1 *Augustus* 1894, n°. 47 *en 2 December* 1898, n°. 28;

6. *de banne Noord-Scharwoude, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten als boven;*
7. *de banne Oudorp, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten als boven;*
8. *de polder Oudorp;*
9. *de banne St. Pancras, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten als boven;*
10. *de Slootgaardpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 29;
11. *de banne Warmenhuizen, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 15 *Maart* 1853, *n°.* 45, 16 *Augustus* 1877, *n°.* 15, 24 *December* 1877, *n°.* 12, 1 *Augustus* 1894, *n°.* 47 *en* 2 *December* 1898, *n°* 28;
12. *de banne Zuid-Scharwoude, met intrekking, voor zooveel deze banne betreft, van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht, goedgekeurd bij Kon. besluiten als boven;*
13. *het heemraadschap de Eilandspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *December* 1857, *n°* 77, 7 *December* 1861, *n°.* 53, 6 *Augustus* 1872, *n°.* 36 *en* 30 *November* 1883, *n°.* 19, *en*
14. *het heemraadschap der strijkmolens van de Niedorperkogge en voor de binnenpolders in die kogge, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *November* 1860, *n°.* 57, 20 *Augustus* 1861, *n°.* 82, 3 *Augustus* 1885, *n°.* 28, 30 *Juli* 1892, *n°.* 44 *en* 18 *Augustus* 1902, *n°.* 45.

b. reglementen van bestuur voor de waterschappen:

1°. *het hoogheemraadschap van den Hondsbossche en*

Duinen tot Petten, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 22 *Februari* 1873, *n°.* 29, 28 *Augustus* 1875, *n°.* 9, 29 *Augustus* 1876, *n°.* 21, 9 *Augustus* 1879, *n°.* 21, 29 *November* 1884, *n°.* 20, 7 *Augustus* 1893, *n°.* 18, 1 *Augustus* 1894, *n°.* 47 *en* 25 *November* 1896, *n°.* 40, *en*

2°. *het hoogheemraadschap van de Uitwaterende sluizen in Kennemerland en Westfriesland, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *September* 1881, *n°.* 8, 11 *December* 1884, *n°.* 17 *en* 25 *November* 1896, *n°.* 40;

n°. X, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van die, genoemd sub 13 *en* 14 *en sub b,* 1° *en* 2°.

Zie Prov. bladen nos. 4 t/m 20 van 1906.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1905, *n°.* 32, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 31 *October* 1905:

n°. 17, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Pallert, gelegen in de gemeente Vlagtwedde;*

n°. 18, *tot vergrooting van- en vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Woldendorp, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 17 *Augustus* 1861, *n°.* 57, *en tot onttrekking van een perceel aan het waterschap Borgsweer;*

n°. 19, *tot het vergrooten van het waterschap Geefsweerstermolenpolder, intrekking van het reglement, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *December* 1873, *n°.* 26 *en* 2 *December* 1877, *n°.* 10, *en vaststelling van een nieuw reglement voor dit waterschap, en*

n°. 20, *tot wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap de Boltjerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *October* 1903, *n°.* 52.

Zie Prov. bladen nos. 9, 10, 11 en 12 van 1906.

Het besluit der Staten van Groningen tot oprichting en reglementeering van het waterschap Borgsweer is goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 Januari 1887, n°. 4.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1905, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 31 *October* 1905, *n°.* 16, *tot wijziging van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, alle gelegen in de gemeente Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Augustus* 1884, *n°.* 30, 24 *Augustus* 1887, *n°.* 14, 14 *Januari* 1888, *n°.* 7, 10 *Augustus* 1890, *n°.* 21, 8 *September* 1896, *n°.* 40, 8 *September* 1902, *n°.* 36 *en* 23 *Augustus* 1904, *n°.* 35.

Zie Prov. blad n°. 8 van 1906.

WET *van* 30 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 399), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1904.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904, vastgesteld bij de wet van den 4den Februari 1904 (Staatsblad n°. 33);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904 worden *verhoogd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

A. Algemeene zaken.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel 6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f* 3.825,00	*f* 8.825,00
Art. 11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	22.500,00	82.500,00

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
B. Waterstaat.		
Art. 28. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht . . .	f 1.675,00	f 7.675,00
Art. 35. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	4.200,00	232.000,00
Art. 53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland .	8.500,00	43.500,00
Art. 70. Onderhoud, herstel en verbeteaing van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	72.000,00	388.000,00
Art. 82. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	4.100,00	15.600,00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 125. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen	15.000,00	18.500,00
Art. 142. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 20, alinea 7, der overeenkomsten		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134)	*f* 9.000,00	*f* 29.000,00
IVde Afdeeling.		
Handel en Nijverheid.		
A. **Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.**		
Art. 154. Jaarwedden, belooningen en toelagen van het personeel, benevens schrijfloonen	800,00	37.392,00
I. **Verschillende uitgaven.**		
Art. 197. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen	3.100,00	7.100,00
Vde Afdeeling.		
Landbouw.		
Art. 205. Jaarwedden, toelagen en belooningen der leeraren, beambten en bedienden bij de Rijkslandbouwschool . .	455,00	112.655.00
Art. 213. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten	3.300,00	27.725.00
Art. 228. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen	10.800,00	146.080,00
Art. 232. Uitgaven verbonden aan de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch	12.500,00	20.500,00
Art. 234. Grondbelasting en waterschapslasten van de domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid. . .	2.250,00	59.750,00

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
VIde AFDEELING.		
Posterijen.		
A. Hoofdbestuur.		
Art. 250. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	*f* 13.850,00	*f* 42.700,00
Art. 251. Reis- en verplaatsingskosten	2.750,00	5.250,00
B. Postdienst.		
Art. 257. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge artikel 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad nº. 70)	1.000,00	646.000,00
Art. 259. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken, uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon	30.000,00	652.000,00
C. Telegraafdienst.		
Art. 264. Reis-, verhuis- en examenkosten, vergoeding voor het gebruik van rijwielen, bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	11.650,00	59.900,00
D. Vereenigde post- en telegraafdienst.		
Art. 274. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs.	850,00	17.850,00
Art. 275. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	6.000,00	77.400,00
F. Rijkspostspaarbank.		
Art. 284. Gebouwen.	2.100,00	15.500,00

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 287. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist.	*f* 1.809,60	*f* 115,809.60

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

Art. 288. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting.	8.800,00	658.800,00

Art. 2.

VIIde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.

Art. 297. Uitgaven ingevolge de »Ongevallenwet 1901« thans uitgetrokken voor »Memorie« wordt gebracht op *f* 17.325,00.

3. De tekst van *Artikel* 182 wordt aangevuld en gelezen als volgt:

»Examens ter verkrijging van diploma's als stuurman en als machinist aan boord van koopvaardijschepen en kosten voortvloeiende uit de wet van 28 Mei 1901 (Staatsblad n°. 139), houdende regeling betreffende de toelating als schipper op koopvaardijschepen en het aan boord daarvan in dienst hebben van stuurlieden en machinisten, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 14 Juli 1904 (Staatsblad n°. 156)« en het artikel tevens *verhoogd* met *f* 5.000,00 *en mitsdien gebracht op f* 20.000,00.

4. De tekst van de navolgende *artikelen* wordt gewijzigd en gelezen als volg:

Art. 241. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen der zoetwatervisscherij.

Art. 283. Reis-, bureel- en examenkosten. Presentiegelden.

5. In bovengenoemd hoofdstuk worden de navolgende artikelen *ingelascht*:

Tusschen de *artikelen* 174 en 175:

Art. 174*bis*. Vergoeding voor boringen in Zuidoostelijk Limburg verricht, waarvoor geene vergoeding ingevolge artikel 3 der wet van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 170) kan worden gevorderd, doch waarvan de uitkomsten voor de kennis van de gesteldheid van het steenkolenterrein van waarde zijn. *f* 31.178,11.

Tusschen de *artikelen* 177 en 178:

Art. 177*bis*. Kosten ter voorkoming en bestrijding van de mijnwormziekte . . . . *f* 5.700,00.

6. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904 worden *verminderd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 149. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij	*f* 242.008,11	*f* 957.991,89
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
D. Vereenigde post- en telegraafdienst.		
Art. 272. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel . .	67.909,60	2.356.580,40
F. Rijkspostspaarbank.		
Art. 282. Belooning van tijdelijk personeel	2.100,00	40.068,00

7. Tengevolge van het vorenstaande wordt *verhoogd* het totaal der IIde afdeeling met *eenhonderd zestienduizend achthonderd gulden* (*f* 116.800,00); dat der IVde afdeeling met *vijf en veertig duizend zeven honderd acht en zeventig gulden elf cent* (*f* 45.778,11); dat der Vde afdeeling met *negen en twintig duizend driehonderd en vijf gulden* (*f* 29.305,00); dat der VIIde afdeeling met *zes en twintig duizend eenhonderd vijf en twintig gulden* (*f* 26.125,00), en wordt *verminderd* het totaal der IIIde afdeeling van bovengenoemd hoofdstuk met *tweehonderd achttien duizend acht gulden elf cent* (*f* 218.008.11).

Lasten enz.

WET *van* 30 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 368), *tot onteigening, ten name van het waterschap de Regge, van eigendommen in de gemeenten Wierden, Hellendoorn, Den Ham en Ambt-Ommen, noodig voor de voltooiing van de verbetering van de rivier de Regge.*

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1904.

WET *van* 24 *Februari* 1806, *houdende een algemeen rivier- of waterrecht voor de rivieren en stroomen dezer Republiek.* (*blz.* 19).

Art. 9. Een op de hierna blijkende middelen gegrond beroep in cassatie tegen het arrest van het Hof te Arnhem van 14 Juli 1903 (40e V. blz. 355) werd door den Hoogen Raad bij arrest van 8 April 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8056) verworpen o. m. op de volgende overwegingen:

dat als eerste middel is voorgesteld: Schending en verkeerde toepassing van art. 9 der Publicatie en art. 651 B. W., omdat, hoewel feitelijk vaststaat, dat den eigenaar alleen is aangezegd, dat met den aanleg der kribben werd beoogd de bevordering van de goede gesteldheid der rivier, niet dat men daartoe aanwas wilde bevorderen of inscharende oevers wilde secureeren, het Hof niettemin aan de op de aanzegging gevolgde weigering het verlies van latere aanwinning heeft verbonden geacht;

dat dit middel is gericht tegen 's Hofs ongegrondbevinding der grief, waarbij blijkens het arrest eveneens beweerd werd, dat de weigering van eischers rechtsvoorgangster om de kribben aan te leggen of te bekostigen, niet tengevolge kon hebben verlies van haar recht op den aanwas, omdat de aanzegging niet vermeldde wat naar den inhoud van het cassatiemiddel daarin niet voorkwam;

dat het Hof de verwerping dier grief motiveert door te overwegen dat, aangezien de Staat volkomen en uitsluitend bevoegd is om in de hem toebehoorende rivier de IJssel alle zoodanige werken te maken als hij noodig mocht oordeelen, de aanzegging van Sept. 1863 geene andere strekking en beteekenis kan hebben, dan dat de Staat van den aanleg der kribben, waartoe hij gerechtigd was zonder den oevereigenaar er in te kennen, verwacht aanwas, en, ten einde dat gevolg van zijne werken te kunnen genieten, den oevereigenaar de keuze laat om dat genot voor zich te behouden, mits dan ook de werken bekostigend, zijnde dit het eenige geval waarin de Staat den oevereigenaar de gelegenheid moet geven om zelf de door den Staat noodig geoordeelde werken uit te voeren; dat de onderteekening der verklaring door de oevereigenares dan ook geen anderen zin kan hebben dan dat zij erkent, dat haar overeenkomstig art. 9 der Publicatie van 1806 de daarbij gegeven keuze is gelaten, en zij verkozen heeft de werken niet zelve aan te leggen;

dat deze motieven, voorzoover zij niet bevatten feitelijke in cassatie onaantastbare beslissingen maar rechtsbeschouwingen, zijn in overeenstemming zoowel met het rechtsbeginsel dat iedereen geacht wordt de wet te kennen, als met het stelsel van meergemeld art. 9 der Publicatie;

dat die Publicatie, in het algemeen eene wet van waterstaatspolitie die buiten het burgerlijk recht omtrent den aanwas aan oeverlanden omgaat, bij art. 9 ten aanzien van een bepaald geval voor de daarbij betrokken partijen

eene bijzondere regeling ook omtrent burgerlijke rechtsgevolgen inhoudt: t. w. bij aanleg van werken noodig voor de goede gesteldheid der rivieren, wanneer daarvan voor de oeverlanden het bevorderen van aangroeiing of het keeren van inscharing wordt verwacht;

dat art. 9 alsdan wil, dat de eigenaar van oeverland door middel van aanzegging, welke werken de Staat voornemens is aan te leggen, worde gesteld voor de keus om die werken te bekostigen, als wanneer hij overeenkomstig art. 651 B. W. de aangroeiingen aan zijn land genieten zal, terwijl de landaanwinning zal worden eigendom van den Staat, zoo de oevereigenaar verkiest aanleg en bekostiging aan dezen over te laten;

dat hieruit volgt dat (zooals ook het Hof aanneemt) de vraag, of de aanspraak hem als oevereigenaar door art. 651 B. W. verleend, zal zijn bestendigd of verbeurd, beslist wordt door de keus omtrent de bekostiging, waarvoor hij door de aanzegging der voorgenomen werken wordt gesteld, en zijne aanspraak niet afhangt van het bij die aanzegging mededeelen der verwachtingen, welke de Staat aan de voorgenomen werken knoopt;

dat alzoo het eerste cassatiemiddel is ongegrond;

ten aanzien van het tweede cassatiemiddel, luidende:

schending en verkeerde toepassing van hetzelfde art. 9 derzelfde Publicatie, voorts van de artt. 577, 578, 646, 651 B. W., omdat het Hof door zijne beslissing dat art. 9 der Publicatie van 24 Februari 1806 den eigenaar, in cas van weigering, zijn aanwasrecht absoluut doet verliezen, die wet, welke in dat geval den Staat slechts toekent de aanwinning die ten gevolge der Staatskrib is ontstaan, ten onrechte uitbreidt; voorts, omdat ook de verdere overwegingen van het arrest de beslissing niet kunnen goedmaken, vermits, waar het Hof zelf allerminst aanneemt dat al de aangewassen grond een gevolg der kribben is maar voorbij ziet dat aanwas, die zich begint te vormen en dus nog geen aanwas is in den zin der wet, zoo zij aan den Staat behoort, aan dezen toekomt niet als aanwas doch als bedding der rivier, in een zelfde verboden uitbreidende interpretatie der Publicatie vervalt, waar het uitmaakt, dat ook de niet tengevolge der kribben doch uit andere oorzaken ontstane of voltooide aanwas in dezen voor den oevereigenaar ten bate van den Staat is verloren gegaan;

dat deze uitspraak allereerst berust op 's Hofs oordeel, dat de vordering des verweerders in cassatie zonder deskundig onderzoek had behooren te zijn toegewezen, omdat naar 's Hofs inzien de oevereigenares in 1863, door het uitbrengen harer keus omtrent den kribaanleg, afstand van haar recht op aanwas had gedaan en de eigendom daarvan is overgegaan op den Staat — overweging waartegen de aanhef van het middel is gericht — waarna voor het bijzondere hier aanwezige geval wordt overwogen, dat die toewijzing in elk geval had moeten geschieden na het bericht der door de Rechtbank benoemde deskundigen, zulks naar aanleiding o.a. van de volgende uitteraard feitelijke beslissingen: dat de drie in 1863 aangelegde kribben aanwas tengevolge hebben gehad, en dit door den eischer zelven daadwerkelijk is erkend door in te roepen verjaring op grond van het beweren, dat reeds vóór 1865 er zich aanwas gevormd had; dat eerst in 1878 andere oorzaken van

aanwas zijn geboren en deze te zamen met de kribben verderen aanwas hebben doen ontstaan; dat de verdere overwegingen van het Hof omtrent het noodzakelijke der toewijzing na het deskundig onderzoek hierop nederkomen dat — nu vaststaat dat in de 15 jaren tusschen 1863 en 1878 eene aangroeiing als omschreven in art. 651 B. W. heeft plaats gehad aan eischers oeverland langs den IJssel tengevolge der werken, welke zijne rechtsvoorgangster niet heeft verkozen te bekostigen, en nu tengevolge dier keus het recht op deze landaanwinning was gekomen aan den Staat — ook datgene wat na 1878 aan dit nieuwe oeverland aangroeide, aan den Staat als eigenaar van dit oeverland kwam krachtens art. 651 B. W.;

dat de feitelijke grondslagen dezer beslissing te niet doen de bewering, dat in 1878 aanwas zich nog niet had gevormd doch slechts in wording was, op welke het 2e deel van eischers middel is gebouwd, waarom dat 2e gedeelte niet tot cassatie kan leiden;

dat voorts het Hof op diezelfde feitelijke bevindingen eene juiste rechtsbeslissing bouwt, ontleend uitsluitend aan art. 651 B. W. en niet aan art. 9 der Publicatie, zoodat in zoover de klacht over een ongeoorloofde uitbreidende uitlegging dier Publicatie berust op eene onjuiste opvatting van 's Hofs gronden;

dat, voor zoover 's Hofs oordeel dat de Rechtbank zonder deskundig onderzoek de vordering had moeten toewijzen, heeft medegewerkt tot de vernietiging van haar eindvonnis, de toepassing van art. 9 waarop het Hof dit oordeel heeft gegrond hierin bestaat, dat, nu de oevereigenares in 1863 verkozen had de kribben niet aan te leggen, deze keus voor haar verloren heeft doen gaan de aanspraak, die zij anders zou hebben gehad op den aanwas, vóór 1878 onder den invloed dier kribben aan haar toenmalig oeverland ontstaan, en daarentegen de eigendom dier landaanwinning is gekomen aan den Staat en, als gevolg van die eigendomsbekoming, ook het latere voordeel hetwelk art. 651 B. W. aan zoodanigen eigendom verbindt; een voordeel hetwelk aan den eischer of zijne rechtsvoorgangster zou zijn toegevallen, wanneer zij zich, weigerende die kribben te bekostigen, die aanvankelijke landaanwinning niet hadden laten ontgaan; dat deze aan de Publicatie gegeven toepassing is juist en zonder eenige uitbreidende interpretatie van hare bepalingen, en de aanhef van het 2e cassatiemiddel aan dezen duidelijken zin van 's Hofs beslissing te kort doet;

dat alzoo ook het 2e cassatiemiddel niet kan opgaan.

BURGERLIJK WETBOEK (*blz.* 382).

Art. 577. Bij vonnis van 30 April 1904 (*Weekblad van het Recht* no. 8152) heeft de rechtbank te Zierikzee beslist in een geschil tusschen den Staat der Nederlanden en de Ambachtsheeren van Bommenede over den eigendom der wateren en gronden, gelegen tusschen de laagwaterlijn ten noorden van den tegenwoordigen polder Nieuw-Bommenede eenerzijds en honderd roeden buiten de vroegere zeedijken der in vorige eeuwen geïnundeerde polders Bommenede, Kijkuit en Nataars anderzijds.

Terwijl de Staat beweerde eigenaar van die wateren en gronden te zijn, als makende zij deel uit van de bevaarbare en vlotbare rivier „de Grevelingen", hebben de Ambachtsheeren volgens het vonnis bewezen door titel den eigendom van die wateren en gronden te hebben verkregen, ook al mochten deze deel uitmaken van een bevaarbaren en vlotbaren stroom.

De Staat is van dit vonnis in beroep gekomen. Zie de vonnissen van 15 Jan. 1895 en 6 Oct. 1896 (33e V. blz. 262), waarbij Ambachtsheeren tegenover den Staat in hun bezit werden hersteld en gehandhaafd.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 23 October 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8288) is verstaan, dat een vischwater, een zoogenaamde kolk, welke geen deel uitmaakt van de rivier de IJssel, als zijnde alleen door een duiker daarmede verbonden, voorwerp kan zijn van particulieren eigendom, ook al moge dit vischwater in een uiterwaard zijn gelegen.

Art. 593. Volgens vonnis van de rechtbank te Tiel van 29 April 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8160) is het ook ten opzichte van de bermen van een weg zeer goed mogelijk, dat daarop bezit van bijzondere personen wordt uitgeoefend, behoudens en onverkort de publiekrechtelijke bestemming van die bermen.

Vgl. arrest H. R. 17 Nov. 1892 (29e V. blz. 377) en latere dergelijke beslissingen (30e V., blz. 353, 354 en 33e V., blz. 263).

Art. 651. Zie arrest H. R. 8 April 1904 op art. 9 der wet van 24 Februari 1806.

Art. 713. Voor de rechtbank te Zwolle werd opruiming gevorderd van beplanting, welke binnen eene door dit artikel verboden afstand van naburige erven zou zijn aangelegd. Omtrent het verweer, dat sommige dier erven openbare wegen waren, zoodat daarop het artikel niet van toepassing zou zijn, overwoog de rechtbank bij vonnis, in het *Weekblad van het Recht* zonder opgave van dagteekening opgenomen in n°. 8276:

dat het feit, dat een erf voor een kleiner of grooter deel met het onus van publieken weg is belast, daaraan geenszins ontneemt het karakter van erf, en er geen aannemelijke grond bestaat om, waar de wet zelve niet onderscheidt, voor dusdanig geval eene geheel willekeurige onderscheiding te maken.

Deze opvatting is opmerkelijk in verband met het arrest van den Hoogen Raad van 31 October 1895 (32e V. blz. 160), waarbij het intusschen betrof beplanting *op* openbare wegen. Hierbij is art. 713 op beplanting van Rijkswegen niet van toepassing geoordeeld, o. m. op overweging, dat onder het woord „erf" van titel II B. W., in zijne ruimste beteekenis genomen, *niet* vallen openbare wegen.

Art. 719. Bij vonnis van de arr. rechtbank te Breda van 28 Maart 1905 (*Weekblad van het Recht* no. 8261) werd als volgt verstaan:

dat het recht van buurweg niet is een op zich zelve staand recht, doch een door de wet gesanctionneerd feitelijk gebruik van een weg in verband met plaatselijke omstandigheden; dat daaraan dan ook geene andere bevoegd-

heid kan worden ontleend dan om de handhaving te eischen in het gebruik van den weg, zoolang de omstandigheden van art. 719 B. W. aanwezig zijn; dat daaruit volgt, dat in deze de rechter naar de feitelijke gegevens van het twistgeding heeft te beoordeelen of inderdaad het gebruik van een weg bestaat, of liever op het oogenblik der dagvaarding als bestaande was te achten, omdat eene tijdelijke belemmering of een niet gebruik door abnormale redenen van voorbijgaanden aard niet gelden als bewijs dat de weg buiten gebruik is geraakt.

Zie omtrent buurwegen ook vonnis kantonrechter Druten 28 Oct. 1904 op art. 461 Str.

Art 1401. Bij arrest van 6 Jan. 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8163), betreffende een geding omtrent oneerlijke concurrentie, heeft de Hooge Raad, in aansluiting aan dat van 2 Dec. 1904 (41e V. blz. 217), eene omschrijving gegeven van het begrip onrechtmatige daad, hierop neerkomende, dat als zoodanig volgens de artt. 1401 en 1402 B. W. niet is aan te merken alles wat indruischt tegen hetgeen, bij het drijven van zaken, maatschappelijk betaamt, maar alléén, hetzij de daad, hetzij het verzuim in strijd met des daders rechtsplicht of inbreuk makend op eens anders recht.

Eene dergelijke beslissing heeft de Hooge Raad gegeven bij arrest van 24 Nov. 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8304).

Deze beslissingen zijn van groote beteekenis, omdat zij lijnrecht ingaan tegen ruimere opvattingen, in verschillende beslissingen van lagere colleges gehuldigd. Vgl. arresten Hof Leeuwarden 22 April 1903 (40e V. blz. 358) en Amsterdam 20 Nov. 1903 (41e V. blz. 216), vonnis rechtbank Amsterdam 13 Juni 1895 (32e V., blz. 163).

Zie vonnis rechtbank 's-Hertogenbosch 13 Jan. 1905, vermeld op art. 153 der Grondwet.

WET *van* 6 *Juli* 1850 (*Staatsblad n°.* 39), *regelende de samenstelling en macht van de Provinciale Staten* (*blz.* 654).

Deze wet is gewijzigd bij die van 17 Juni 1905 (Staatsblad n°. 210).

Het Kon. besluit van 30 Juni 1905 (Staatsblad n°. 224) maakt den tekst der wet, zooals hij thans luidt, bekend.

GEMEENTEWET (*blz.* 665).

Artt. 184, 194, 205. Op het hooger beroep van de gemeente Zwollerkerspel tegen het ten voordeele van het waterschap Mastenbroek gewezen vonnis der rechtbank te Zwolle van 29 April 1903 (40e V. blz. 358), betreffende gemeentelijke bijdragen in de onderhoudskosten van kunstwegen, werd bij arrest van het Hof te Arnhem van 11 Jan. 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8179) als volgt beslist:

In casu treden niet op twee tegenover elkander staande publiekrechtelijke lichamen beiden ter uitvoering van hunne publiekrechtelijke verplichting en bevoegdheid, maar twee partijen, waarvan de eene afhankelijk van de toestemming van de andere partij, krachtens eigen bevoegdheid, werken aanlegt, en de andere alleen op die werken (wegen) politiezorg uitoefent en zorgt voor de openbare orde en veiligheid op die wegen.

Het toestaan eener bijdrage in de onderhoudskosten van kunstwegen als boven door de gemeente bevat geen publiekrechtelijke taak; het is eene vrijwillige toestemming om bij te dragen ten bate der ingezetenen en een aanvaarding dier bijdrage in het belang van het waterschap, onder eene voorwaarde, die vervuld wordt op 't oogenblik dat de aanleg der wegen voltooid is.

Er bestaat dus een overeenkomst, tot onderwerp hebbende het onderhoud, tot welker totstandkoming wederzijdsche toestemming noodig is, en die niet éénzijdig door een Raadsbesluit kan worden ingetrokken, maar slechts met onderlinge toestemming kan worden ontbonden.

Het geldt alzoo hier een civielrechtelijke handeling.

Voor het wettelijk totstandkomen der overeenkomst behoeft de gemeente niet de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, daar art. 146 Grondwet j°. 194 Gemeentewet ten deze niet van toepassing zijn.

Art. 135. Iemand was door den kantonrechter veroordeeld wegens overtreding van een artikel eener politieverordening der gemeente Loon op Zand, luidende: „In open of stilstaande slooten of kuilen in de nabijheid van woningen mag geen vuil water afgevoerd worden . . . tenzij met toestemming van B. en W." Het cassatie-beroep tegen deze veroordeeling werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 27 Dec. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8161), op overweging:

dat de requirant zich tot zijne verdediging heeft beroepen op de omstandigheid, dat het bewuste perceel bezwaard is met de erfdienstbaarheid van gootrecht ten behoeve van zijn pand, en deze bewering bij zijne memorie, die geene bepaalde middelen van cassatie inhoudt, heeft herhaald;

dat hieromtrent door den kantonrechter terecht is overwogen, dat, wat hiervan zij, de bevoegde macht met het oog op de reinheid en gezondheid bepalingen kan maken zooals die van het aangehaald artikel; en de requirant, aangenomen dat ten behoeve van zijn pand gootrecht bestaat, dit recht zal kunnen blijven uitoefenen, mits zich naar dat wettelijk voorschrift gedragende.

Eene belangrijke beslissing omtrent de beteekenis van publiekrechtelijke vergunningen is gegeven bij arrest van den Hoogen Raad van 5 Dec. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8152), waarbij een beroep in cassatie tegen een vonnis van den kantonrechter te 's Gravenhage werd verworpen en als volgt werd verstaan:

Waar bij plaatselijke politieverordening den burgemeester uit kracht van art. 188 der Gemeentewet de macht is toegekend om tot het geven van openbare vermakelijkheden vergunning te verleenen, heeft hij ook de bevoegdheid die vergunning te weigeren of wel daaraan zoodanige voorwaarden te verbinden, als hem in het belang der openbare orde geraden voorkomt.

De doelmatigheid dezer voorwaarden staat ter beoordeeling van den burgemeester.

Terecht is beslist, dat hij, die slechts voorwaardelijk vergunning had verkregen van den burgemeester, zonder vergunning handelde, nu hij ten tijde en ter plaatse in de dagvaarding vermeld, een der bij het verleenen der vergunning gestelde voorwaarden veronachtzaamde.

Bij arrest van den Hoogen Raad van 6 Februari 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8179) werd verworpen een cassatie-beroep tegen eene veroordeeling wegens overtreding eener verordening op de markten te Utrecht. De Hooge Raad overwoog als volgt:

dat de strekking der beide voorgedragen middelen van cassatie deze is dat bij gemelde Verord. wel verboden zou zijn het innemen van een andere dan de te voren door den daartoe bevoegden ambtenaar aangewezen standplaats, maar niet, en dus geoorloofd, het innemen van eene, en dus iedere, standplaats, zoolang bedoelde aanwijzing niet heeft plaats gehad;

dat deze opvatting van het betrekkelijk art. 2 der meergemelde Verord., luidende: „Het is verboden eene andere standplaats op de markt in te nemen dan die, welke door den algemeenen marktmeester of diens plaatsvervanger is aangewezen," terecht door den kantonrechter onaannemelijk is geacht;

dat dit artikel geen onderscheid maakt, maar in het algemeen verbiedt het innemen van elke standplaats op de markt, die eene andere is dan de aangewezene, waaruit volgt, dat aanwijzing eener standplaats aan de inneming behoort vooraf te gaan;

dat mitsdien in het aangevallen vonnis terecht is geoordeeld, dat het den requirant ten laste gelegde valt in de termen van het aangehaalde artikel, en de beide middelen van cassatie ongegrond moeten worden geacht.

Art. 179*h*. Bij arrest van den Hoogen Raad van 1 Mei 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8215) is verstaan:

dat de zorg voor de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid der publieke wegen, voor zoover geen ander openbaar gezag krachtens publiekrecht met die taak is belast, ingevolge art. 179 aanhef en letter *h* der gemeentewet aan B. en W. der gemeente is opgedragen;

dat dit college derhalve is „het bevoegd gezag", wiens verlof tot het versperren van- of tot het belemmeren van het verkeer op openbare wegen ingevolge art. 427 n°. 6 Str. wordt vereischt.

Zie in verband met bovenstaand oordeel omtrent art. 179*h* eenige koninklijke beslissingen, vermeld in 7e V. blz. 87, 12e V. blz. 85 en 128, 13e V. blz. 190.

Art. 238. Bij vonnis van de rechtbank te Heerenveen van 14 April 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8301), is, met vernietiging van een vonnis van den kantonrechter aldaar, beslist, dat de Schipsloot, zijnde een water, waarvan de gemeente Weststellingwerf indertijd door aankoop van een particulier den eigendom heeft verkregen, thans is te beschouwen als een openbaar ge-

meentewerk, daar ieder, die gebruik van de vaart wil maken, daartoe wordt toegelaten, mits hij de vastgestelde heffingen voor dat gebruik betaalt, en de vaart alzoo dient voor het gewoon en aanhoudend verkeer van schepen en strekt ten behoeve en ten gerieve van het publiek; hieraan werd vastgeknoopt de beslissing, dat alleen krachtens eene naar art. 238 tot stand gekomen belastingverordening, voor het gebruik van zoodanig vaarwater betaling kan worden gevorderd.

WET *van* 28 *Augustus* 1851 (*Staatsblad* n°. 125), *regelende de onteigening ten algemeenen nutte* (*blz.* 675).

Artt. 14, 38 en 39. Bij arrest van den Hoogen Raad van 12 Dec. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8152) werd het volgende beslist:

Het in art. 14 der algemeene onteigeningswet bedoelde K. B. is alleen beslissend voor de omschrijving der perceelen, welke onteigend moeten worden, doch bevat geen aanwijzing omtrent de begrenzing dier perceelen en de verhouding van deze tot omliggende erven.

Voor den toestand van het te onteigenen goed, ook in verband met de omliggende erven van denzelfden eigenaar (art. 38), ter bepaling van de hem toekomende schadeloosstelling, kan alleen in aanmerking komen de toestand dier goederen ten tijde der onteigening.

Op dit stelsel der voormelde wet wordt alleen eenige uitzondering gemaakt door het bepaalde bij haar art. 39.

Art. 20. Volgens beschikking van den Hoogen Raad in raadkamer dd. 17 Juli 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8259) geldt dit artikel niet voor het geval, dat de eigenaar of een der mede-eigenaars van het te onteigenen goed overleden is.

Vgl. vonnis rechtbank Groningen 19 Dec. 1884 (22e V. blz. 248). Anders vonnissen rechtbank Assen 21 April 1858 (1e V. blz. 270) en Arnhem 28 Juni 1894 (31e V. blz. 182).

Art. 39. Op eene vordering tot onteigening van de stoomtramweg-maatschappij Egmond-Alkmaar-Bergen had de rechtbank te Alkmaar bij vonnis van 26 Januari 1905 de schadeloosstelling voor een onteigend weiland bepaald zonder in aanmerking te nemen de waarde als afzanderij, die dit weiland had verkregen in verband met de oprichting, nà de ter visie legging der onteigeningsbescheiden, van eene steenfabriek.

De onteigende partij stelde tegen deze beslissing het volgende cassatiemiddel:

Schending en verkeerde toepassing van art. 39 der Onteigeningswet, omdat bij voormeld vonnis geene rekening is gehouden met aard en waarde van het daarbij bedoelde grondstuk in zijn vollen omvang, door ten onrechte uit te maken, dat bedoeld grondstuk sedert de nederlegging, in art. 7 of 12 der Onteigeningswet bedoeld, van aard en bestemming is veranderd, en zoo doende den eischer in cassatie diens conclusie tot toewijzing van een bedrag van *f* 7000, als waarde van het zand, zich bevindende op de in dien post begrepen gedeelten kadastrale nummers, niet toe te wijzen.

Bij arrest van 3 Maart 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8189) verwierp de H. R. deze voorziening op overweging:

dat met betrekking tot het in het cassatiemiddel bedoelde, op onteigenden grond aanwezige en met *f* 7000 te vergoeden zand door 's rechters feitelijke beslissing vaststaat, dat ingevolge hem in het najaar van 1902 verleende vergunning, toen in Juni bevorens de bij art. 12 der wet bedoelde nederlegging van onteigeningsbescheiden was geschied, op een niet in de onteigening begrepen, thans als C No. 642 bekend terrein van den eischer, door hem is gesticht eene kunstzandsteenfabriek, waarvoor hij het zand betrekt uit zijn daaromheen gelegen grondcomplex, waaronder in de onteigening vallende gedeelten daarvan, zulks met behulp van ook over die gedeelten gelegde werksporen, en dat de rechtbank met het oog op art. 39 der Onteigeningswet heeft geoordeeld dat eischer ten onrechte de aanwezigheid dezer industrie op perceel 642 met daarbij behoorende werksporen op het aangrenzend terrein wil doen gelden als een factor van schadeloosstelling;

dat de rechtbank, de hiertoe strekkende vordering afwijzende, feitelijk nog heeft uitgemaakt, dat de evenbedoelde te onteigenen terreinen tot op het oogenblik van oprichting der fabriek uitsluitend als weiland waren gebezigd, en hun waarde voor afzanding en verdere fabrieksexploitatie uitsluitend hebben ontleend aan de totstandkoming der fabriek zelve, waardoor de grond eerst zijne waarde als zoodanig — waarmede dus de rechtbank te kennen geeft: als voorwerp van industrieele exploitatie — kreeg;

dat voormelde in cassatie onaantastbare beslissingen rechtvaardigen de daarop in het vonnis gebouwde uitspraak, dat aan de onteigende, het bewuste zand bevattende gronden, eene veranderde en meer waardevolle bestemming is gegeven door des eischers na de nederlegging ter onteigening verrichte handelingen; dat het in dier voege bestemmen van terrein, tot nog toe alleen aan landbouwdoeleinden dienstbaar, voor industrieel gebruik moet worden aangemerkt als eene aan dat goed gemaakte „verandering" bedoeld bij art. 39 der Onteigeningswet, en hieruit volgt de juistheid der in het vonnis gegeven beslissing „dat aan gedaagde voor hetgeen hij van deze terreinen moet afstaan, alleen een cijfer voor waardeverlies en schade moet worden toegekend, gegrond op den aard en beteekenis van dat land uitsluitend als weiland";

dat de rechtbank, al heeft zij dientengevolge bedoelden grond uitsluitend sluitend naar gezegden maatstaf geschat, de vergoeding voor die terreinen heeft toegekend als vergoeding voor het onteigende *in zijn geheel*, alzoo óók voor het hierin aanwezige zand; dat daarom de feitelijke grondslag ontbreekt aan het middel, voor zoover daarin volgens de mondelinge toelichting ook vervat is de klacht, dat de rechtbank, aldus taxeerend, den eischer vergoeding zou hebben onthouden voor hetgeen dit weiland inhoudt aan zand.

Art. 40. Bij arrest van den Hoogen Raad van 10 April 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8206), werd beslist, dat, aangezien vervoerkosten zoowel van grondstoffen voor eene nog op te richten steenfabriek als van producten dier fabriek slechts kunnen te weeg brengen een schadepost, ontleend aan

eene toekomstige en geheel onzekere gebeurlijkheid, zoodanige schade niet valt binnen de door de Onteigeningswet voor schadeloosstelling getrokken grenzen.

Vgl. arresten 7 December 1896 (33e V. blz. 270).

KON. BESLUIT *van* 15 *Maart* 1853, *n°.* 45, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de polderdistricten in Geestmerambacht* (*blz.* 756).

De reglementen voor de bannen Broek op Langendijk, Koedijk, Noord-Scharwoude, Oudorp, St. Pancras, Warmenhuizen en Zuid-Scharwoude zijn, voor zooveel bovengenoemd reglement betreft, vervallen en door nieuwe vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 4 *Augustus* 1854, *n°.* 70, *goedkeuring van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland* (*blz.* 768).

Zie het Kon. besluit van 20 Februari 1905 (Staatsblad n°. 80), houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 23 Maart 1904, n°. 111, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 47, *goedkeuring van het reglement voor den Haarlemmermeerpolder* (*blz.* 801)

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Augustus 1905, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1855, *n°.* 66, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Tweede polder* (*blz.* 802).

Een nieuw reglement voor dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1855, *n°.* 79, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap de Beemster* (*blz.* 802).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1856, *n°.* 77, *goedkeuring van het reglement op het bestuur en beheer van het hoogheemraadschap van den Lekdijk bovendams* (*blz.* 818).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 October 1905, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1856, *n°.* 63, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders in Zuidholland* (*blz.* 819).

Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, is bij Kon. besluit van 4 Februari 1905, n°. 30 in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging in de keur van den polder Battenoord.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 50, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder Krommenie* (*blz.* 820).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1856, *n°.* 58, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Noordpolder, in de gemeenten Usquert, Warffum, Baflo en Eenrum* (*blz.* 822).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 8 *April* 1857, *n°.* 36, *goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam* (*blz.* 833).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 October 1905, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 29, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Slootgaard* (*blz.* 836).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 30, *goedkeuring van het reglement voor den 's-Gravelandschen polder* (*blz.* 836).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 31, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder de Schagerwaard* (*blz.* 836).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 22 *December* 1857, *n°.* 77, *goedkeuring van het reglement voor het heemraadschap de Eilandspolder* (*blz.* 849).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1858, *n°.* 40, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 1).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de polder Oud-Herkingen en de polder het Oudeland zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 20 December 1905, n°. 26.

KON. BESLUIT *van* 28 *Januari* 1858, *n°.* 49, *goedkeuring van het reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht* (1*e V. blz.* 4).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Augustus 1905, n°. 58.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 71).

Wijzigingen in de reglementen voor de polders Boekhorst en Boterhuis zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 47.

Bij Kon. besluit van 29 November 1905, n°. 37 zijn laatstelijk wijzigingen in de reglementen voor den polder Kamphuizen en den Aalkeet-Buitenpolder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1858, *n°.* 63, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Haringhuizen* (1*e V. blz.* 79)

Een nieuw reglement voor deze banne is goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 24 *November* 1858, *n°.* 57, *goedkeuring van reglementen voor eenige bannen in Noordholland* (1*e V. blz.* 80).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 zijn nieuwe reglementen goedgekeurd voor de bannen Grosthuizen, Hoogkarspel en Hoorn.

Bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 39 is voor de banne of polder Wijdenes en Oosterleek een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 102).

Wijzigingen in het reglement voor den Broekpolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 47.

Bij Kon. besluit van 20 December 1905, n°. 26 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor het waterschap de Bosch- en Gasthuispolder.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 55, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Groot-Limmerpolder* (1*e V. blz.* 104).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1859, *n°.* 54, *goedkeuring van het reglement voor den polder van Oost en Westdongeradeel* (1*e V. blz.* 130).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1859, *n°.* 37, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Lagehoek onder Hoogwoud en Opmeer* (1*e V. blz.* 135.)

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1859, *n°.* 40, *goedkeuring van het reglement voor den Zuiderpolder* (1*e V. blz.* 135).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 December 1905, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1859, *n°.* 57, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (1*e V blz.* 142).

Nieuwe reglementen zijn goedgekeurd voor de banne Hauwert, de banne en de polder Hensbroek, en de bannen Hoogwoud en Aartswoud, Medemblik en Midwoud.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, *goedkeuring van reglementen voor waterschappen in Noordholland* (1*e V. blz.* 213).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 zijn nieuwe reglementen goedgekeurd voor den polder het Grootslag en den Houterpolder.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1860, *n°* 57, *goedkeuring van het reglement voor de strijkmolens van de Niedorperkogge en de binnenpolders in die kogge* (1*e V. blz.* 233).

Bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31 is een nieuw reglement voor dit heemraadschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1860, *n°.* 60, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Kogerpolder* (1*e V. blz.* 233).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 14 *Mei* 1861, *n°.* 52, *goedkeuring van het reglement voor het molenbestuur van den polder Venhuizen en Hem* (2*e V. blz.* 16).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1861, *n°.* 57, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Woldendorp* (2*e V. blz.* 41).

Dit waterschap is vergroot en een nieuw reglement is daarvoor vastgesteld. Zie het Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1861, *n°.* 10, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (2*e V. blz.* 49).

Wijzigingen in de reglementen voor de polders Beneden Haastrecht en Hoog en Laag Bilwijk zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 47.

KON. BESLUIT *van* 5 *Januari* 1862, *n°.* 67, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Zandwerf* (2*e V. blz.* 82).

Een nieuw reglement, met intrekking van het vroegere, is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1862, *n°.* 43, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in de provincie Utrecht* (2*e V. blz.* 122).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap Waardassacker zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 Augustus 1905, n°. 35.

Bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 38 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap Benschop goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 12 *October* 1862, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Willeskop, Kort-Heeswijk en Blokland* (2*e V. blz.* 123).

Wijzigingen van dit reglement zij laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1863, *n°.* 69, *goedkeuring van het reglement voor den polder Nieuwkoop en Noorden* (2*e V. blz.* 151).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 November 1905, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 29 *Augustus* 1863, *n°.* 77, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor den Baafjespolder en den Oosterzijpolder* (2*e V. blz.* 307).

Deze reglementen zijn vervangen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 13 *December* 1863, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Koningsoordpolder* (2*e V. blz.* 330).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 6 *Mei* 1864, *n°.* 31, *goedkeuring van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Groningen* (3*e V. blz.* 71).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1864, *n°.* 39, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Willige Langerak* (3*e V. blz.* 127).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 November 1905, n°. 46.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1865, *n°.* 47, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (3*e V. blz.* 270).

Nieuwe reglementen zijn bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 goedgekeurd voor den Hempolder, den Klaas-, Hoorn- en Kijfpolder en den Waarlandspolder.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3*e V. blz.* 280).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de groote Torenpolder, de Jufvrouwenpolder, de Oostpolder onder Etten en Leur, de Oude Appelaar, de Oude Heiningen en Uppel zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

Bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23 zijn wijzigingen goedgekeurd in het reglement voor het waterschap Boschveld en Maij.

KON. BESLUIT *van* 14 *Mei* 1866 (*Staatsblad n°.* 80), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad der op* 31 *Maart* 1866 *tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst tot invoering van een nieuw stelsel voor verlichting op de Wester-Schelde* (3*e V. blz.* 342).

Men zie de wet van 12 December 1905 (Staatsblad n°. 316), houdende goedkeuring eener overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3*e V. blz.* 358).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen Abroek, Aalburg, de Auvergnepolder, de Binnenpolder onder de gemeenten Terheijden en Zwaluwe, de Crogten en Galdersche Vugt, de Dintelpolder, Elderenspolder en Landeken Voordaag, de Emiliapolder, de Groote Zonzeelsche polder, de Heensche polder, de Karnemelkspolder, de Molenpolder, de Opperste polder van Andel, de Oost- en West-Graaf Hendrikpolder, de Oude Ban, de Oude Doorn, de Republiekpolder, de Vervoornepolder, de Westpolder, Wijk en Zandwijk.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Bredasche polder zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 November 1905, n°. 75.

Bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen Honswijk en Ganswijk.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 72, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder de Kwadijkerkoog* (3*e V. blz.* 359).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 8 *December* 1866, *n°*. 53, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (*3e V. blz.* 371).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 zijn nieuwe reglementen goedgekeurd voor den Groot-Duivendrechtschen polder en den Halerbroek of Kalverpolder.

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1867, *n°*. 58, *goedkeuring van de reglementen, houdende bepalingen omtrent de dijkslasten en de verdediging des dijks in de hoogheemraadschappen van den Lekdijk bovendams en van den Lekdijk benedendams en den IJsseldam* (*4e V. blz.* 3.)

Deze reglementen zijn ingetrokken bij de vaststelling van de nieuwe reglementen op het bestuur en beheer van deze hoogheemraadschappen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 October 1905, n°. 17.

KON. BESLUIT *van* 18 *Januari* 1867, *n°*. 51, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Rosmalen en Nuland* (*4e V. blz.* 4)

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1867, *n°*. 64, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*4e V. blz.* 67).

Bij Kon. besluit van 13 Januari 1905, n°. 38 is een gewijzigd reglement voor het waterschap het Oudland van Zevenbergen goedgekeurd.

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Ban van Rijswijk, het Eendeveld, Halle en Strijpen, het Nieuwland van Altena, de Nieuwe Zwaluwepolder, het Pompveld, de St. Romboutspolder en Sleeuwijk.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de polder van Zwartenberg zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 21, en in de reglementen voor de waterschappen de Werkensche polder en de Oud-Glimespolder bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 12 *December* 1867, *n°.* 66, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*4e V. blz.* 99.).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Andelsche en Giessensche Weide, de Biesheuvel, de Binnenpolder van Sprang en de Mudakker en Plijnsche polder.

KON. BESLUIT *van* 3 *September* 1868, *n°.* 18, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*5e V. blz.* 123).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Binnenpolder van Vrijhoeve-Cappel en Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest.

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap de Nieuwe Moerdijk zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 November 1905, n°. 75.

Bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Nieuwe St. Michielsgestelsche polder, de Duil en de Ham en Rijskampen.

KON. BESLUIT *van* 3 *Mei* 1869 (*Staatsblad n°.* 75), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de tusschen Nederland, Baden, Beijeren, Groot-Hertogelijk Hessen en Pruisen op* 17 *October* 1868 *te Mannheim gesloten overeenkomst tot herziening der Rijnvaartakte van* 31 *Maart* 1831 (*6e V. blz.* 57).

Art. 32. Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 31 Jan. 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8316) is verstaan, dat, al is op overtreding van het Rijnvaartreglement bij art. 32 der herziene Rijnvaartakte de boete bedreigd in francs, niettemin de Nederlandsche rechter de op te leggen boete moet uitdrukken in Nederlandsche munt.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Kleine Noord- of Slikpolder* (*6e V. blz.* 115).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1869, *n°.* 19, *goedkeuring van een reglement voor den polder de Kaag onder Spaubroek* (6*e V. blz.* 118).

Bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 81 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1869, *n°.* 38, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in de provincie Groningen* (6*e V. blz.* 121.)

Een nieuw reglement voor het waterschap Noordzijde is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1869, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Beneden Dommel* (6*e V. blz.* 140).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1870, *n°.* 2, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (7*e V. blz.* 126).

Nieuwe reglementen zijn bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 goedgekeurd voor den polder de Groote Waal en den Zwartedijkspolder.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1870, *n°.* 12, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Vereeniging, in de gemeente Grijpskerk* (7*e V. blz.* 166).

Dit waterschap is vergroot en een nieuw reglement daarvoor goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 1 *Mei* 1871, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Kleine Harksteder-polder* (6*e V. blz.* 23).

Dit waterschap is vergroot en het reglement vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 9 *Augustus* 1871, *n°*. 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Bokhoven* (8e *V. blz.* 80).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 22 *Februari* 1873, *n°*. 29, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het hoogheemraadschap van den Hondsbossche en Duinen tot Petten* (10e *V. blz.* 59).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, *n°*. 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Escharen en Gassel* (10e *V. blz.* 145).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 20 *September* 1873, *n°*. 6, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Gommelburg* (10e *V. blz.* 153).

Een nieuw reglement voor dit waterschap is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 25 *December* 1873, *n°*. 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Geefsweerstermolenpolder* (10e *V. blz.* 199).

Dit waterschap is vergroot en een nieuw reglement is daarvoor vastgesteld. Zie het Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 2 *Februari* 1874, *n°*. 15, *goedkeuring van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Zuidholland* (11e *V. blz.* 9).

Eene wijziging in deze regeling is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 25, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Grootebroek en Lutjebroek* (11*e V. blz.* 110).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1875, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Johannes Kerkhovenpolder* (12*e V. blz.* 5).

Bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38 is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 11 *September* 1875 (*Staatsblad n°.* 169). *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van eenige beweegbare spoorwegbruggen* (12*e V. blz.* 165).

Wijzigingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 29 Juni 1905 (Staatsblad n°. 223).

KON. BESLUIT *van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen* (12*e V. blz.* 190).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 Juli 1905 (Staatsblad n°. 235), 2 October 1905 (Staatsblad n°. 280) en 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315).

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1876, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap het Landeke van Hoogstraten en Bazius Landeke* (13*e V. blz.* 201).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1876, *n°.* 20, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Marker- en Oostwouderpolder* (13*e V. blz.* 303).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1876, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Groot Lindensche sluis* (13*e V. blz.* 310).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Bloemendaler polder* (14*e V. blz.* 107).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1877, *n°.* 4, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Grooten IJpolder* (14*e V. blz.* 126).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 6 *November* 1877 (*Staatsblad n°.* 194), *tot instelling van een Departement van algemeen bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid* (14*e V. blz.* 141).

Men zie het Kon. besluit van 7 September 1905 (Staatsblad n°. 264), tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

KON. BESLUIT *van* 7 *Februari* 1878, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Greonterp* (15*e V. blz.* 19).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 19 *Juni* 1878, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement tot regeling van het toezicht der Staten van Friesland op de openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in die provincie, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen* (14 *V. blz.* 72).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Februari 1905, n°. 43.

KON. BESLUIT *van* 1 *December* 1879, *n°* 31, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Uitwijk* (16*e V. blz.* 240).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 17 *Januari* 1880, *n°.* 9, *goedkeuring van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel* (17*e V. blz.* 12).

Bij Kon. besluit van 16 Januari 1905, n°. 8 is, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Overijssel, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van het waterschap de Zwartewaters en Vechtdijken.

In hooger beroep is bij Kon. besluit van 23 September 1905, n°. 100 beslist op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1904, en betreffende vaststelling van de begrooting der waterkeerende werken van dat waterschap voor 1906.

KON. BESLUIT *van* 1 *Maart* 1880, *n°.* 2, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Elisabethpolder* (17*e V. blz.* 65).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 4 *Augustus* 1880 (*Staatsblad n°.* 153), *vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Velsen in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest* (17*e V. blz.* 204).

Dit reglement is, zooals het is gewijzigd bij Kon. besluit van 17 April 1886 (Staatsblad n°. 79), ingetrokken bij Kon. besluit van 16 December 1905 (Staatsblad n°. 351).

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1880, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Overdiemerpolder* (17*e V. blz.* 231.)

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1880, *n°.* 12, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Hobreederkoog* (17*e V. blz.* 357).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 2 *October* 1880, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken* (17*e V. blz.* 364).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

WET *van* 3 *Maart* 1881 (*Staatsblad n°.* 35), *tot vaststelling van een Wetboek van Strafrecht* (32*e V. blz.* 181).

Art. 161. Bij arrest van den Hoogen Raad van 27 Februari 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8186) werd verstaan, dat in het woord „dijk" ligt opgesloten opwerping door menschenhand, en is uitgesloten ontstaan door natuurwerking.

Art. 427, 6°. Bij arrest van den Hoogen Raad van 2 Januari 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8167) is verstaan, dat de overtreding van art. 427, 6° Wetboek van Strafrecht niet alleen bestaat in het te weeg brengen, maar ook in het handhaven van den bij dat artikel verboden toestand, zoodat het blijven voortduren van dien toestand ten aanzien van hem, die daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk is, na eene vroegere veroordeeling een nieuw feit oplevert.

Vgl. arrest van den Hoogen Raad van 20 April 1897 (34e V. blz. 272).

Zie het arrest van den Hoogen Raad van 1 Mei 1905 op art. 179 *h* der Gemeentewet, en in verband hiermede de arresten van 1 Juni 1896 (33e V. blz. 292) en 6 November 1899 (36e V. blz. 244).

Art. 461. Iemand, beklaagd van overtreding van dit artikel, werd vrijgesproken bij vonnis van den kantonrechter te Druten van 28 October 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8174), waarbij het volgende werd verstaan:

Niet bewezen is, dat de weg door den rechthebbende was verboden.

De weg is n.l. gebleken te zijn een burenweg, waartoe de eene gebuur den toegang aan den anderen niet gerechtigd is te verbieden.

Het is zeer wel bestaanbaar, dat, hoewel iemands land vrij is van de erfdienstbaarheid van uitweg, en de grond, waarover de weg loopt, zijn privaateigendom is, daarop toch de last van een burenweg drukt.

KON. BESLUIT *van* 4 *April* 1881 (*Staatsblad* n°. 46), *bepalende de plaatsing in het Staatsblad van eene overeenkomst tot verbetering van de verlichting der Schelde* (18*e V. blz.* 69).

Zie de wet van 12 December 1905 (Staatsblad n°. 316), houdende goedkeuring van een overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen.

KON. BESLUIT *van* 26 *September* 1881, n° 8, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het hoogheemraadschap van de Uitwaterende sluizen in Kennemerland en Westfriesland* (18*e V. blz.* 180).

Bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31 is een nieuw reglement voor dit hoogheemraadschap goedgekeurd.

Men zie het Kon. besluit van 22 Juli 1905 (Staatsblad n°. 241), houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen een besluit van Ged. Staten van Noordholland, tot goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam.

KON. BESLUIT *van* 7 *October* 1881, n°. 14, *goedkeuring van de reglementen voor de waterschappen Mastenbroek en het Lierder- en Molenbroek* (18*e V. blz.* 184).

Wijzigingen in deze reglementen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1881, n°. 29, *goedkeuring van het reglement voor de waterschappen de Dortherbeek en de Schipbeek* (18*e V. blz.* 249).

Wijzigingen in het reglement voor laatstgemeld waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 25 Augustus 1905, n°. 57 en in dat voor het waterschap de Dortherbeek bij Kon. besluit van 28 November 1905, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 27 *Juli* 1882, n°. 63, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hooge en Lage Vugt* (19 *V. blz.* 100).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1882, *n°.* 10, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Venserpolder* (19*e V. blz.* 108).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 14 *Februari* 1883, *n°.* 4, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen Kamperveen en Zalk* (20*e V. blz.* 73).

Wijzigingen in deze reglementen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 10 *April* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Borger- en Tripscompagnie* (20*e V. blz.* 79).

Eene nadere wijziging van het reglement voor dit waterschap is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1905, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 21 *Augustus* 1883, *n°.* 17, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Noorder Vechtdijken* (20*e V. blz.* 126).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1883, *n°.* 31, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Salland* (20*e V. blz.* 129).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1883, *n°.* 23, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Molengoot* (20*e V. blz.* 130).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 25 *November* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Boeimeer* (20*e V. blz.* 164).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1883, *n°.* 25, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Barger Westerveen* (20*e V. blz.* 181).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1905, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering* (20*e V. blz.* 183).

Bij Kon. besluit van 24 November 1905, n°. 46 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 20 *Januari* 1884, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Hasselt en Zwartsluis* (21*e V. blz.* 11).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 20 *Januari* 1884, *n°.* 12, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Regge* (21*e V. blz.* 12).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 15 *Mei* 1884 (*Staatsblad n°.* 107), *houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart* (21*e V. blz.* 150).

Dit besluit is laatstelijk gewijzigd bij dat van 4 April 1905 (Staatsblad n°. 123).

KON. BESLUIT *van* 27 *Juli* 1884, *n°.* 31, *goedkeuring van reglementen van besturen voor den polder de Kolk van Dussen en de banne Venhuizen* (21*e V. blz.* 192).

Deze reglementen zijn vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Weerdinge* (21*e V. blz.* 207).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 3 Januari 1905, n°. 14.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1884, *n°.* 30, *goedkeuring van het politiereglement op het gebruik van de provinciale havens in de gemeente Groningen* (21*e V. blz.* 213).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1884, *n°.* 27, *houdende benoeming van commissarissen van wege Nederland, om met de door de Pruisische regeering benoemde commissarissen in overleg te treden over regeling van de internationale belangen, in verband met de verbetering van den Ouden IJssel* (21*e V. blz.* 216).

Bij Kon. besluit van 28 Januari 1905, n°. 138 zijn de van wege Nederland benoemde commissarissen eervol van hun opdracht ontheven.

KON. BESLUIT *van* 29 *September* 1884, *n°.* 23, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van de waterschappen het Oude Diep, de Hooge en Lage Wheeën, Dieze en de Vijf Marken* (21*e V. blz.* 227).

Wijzigingen in de reglementen voor deze waterschappen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Sekdoorn* (21*e V. blz.* 231).

bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 31 *October* 1884, *n°.* 12, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Brocklanden* (21*e V. blz.* 232).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 9 *December* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hillekens en Achterboerkens* (21*e V. blz.* 268).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1884, *n°.* 15, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Molenpolder onder Windesheim en Herxen en de Onderdijksche polder* (21*e V. blz.* 276).

Wijzigingen in deze reglementen zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1885, *n°.* 10, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Benoorden de Willemsvaart* (22*e V. blz.* 9).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *Januari* 1885, *n°.* 8, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Lutterscheiding* (22*e V. blz.* 15).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1885, *n°.* 19, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Zwartewaters en Vechtdijken, de Barsbeker Binnenpolder en de Zuiderpolder nabij Blokzijl* (22*e V. blz.* 120).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn laatstelijk wijzigingen in deze reglementen goedgekeurd.

Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, is bij Kon. besluit van 16 Januari 1905, n°. 8 in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van eerstgenoemd waterschap.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1885, *n°.* 17, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Zuiderveen* (22*e V. blz.* 123).

Dit waterschap is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1885, *n°.* 6, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Buitenpolder achter Kuinre* (22*e V. blz.* 135).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 15 *October* 1885 (*Staatsblad n°.* 187), *houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen* (22*e V. blz.* 137).

Wijzigingen in deze voorschriften zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 6 Mei 1905 (Staatsblad n°. 136).

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1885, *n°.* 24, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Roderwolde* (22*e V. blz.* 241).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1905, n°. 57.

KON. BESLUIT *van* 11 *April* 1886, *n°.* 14, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Oude Fijnaart* (23*e V. blz.* 89).

Bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1886, *n°.* 19, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Blokzijler-Uiterdijken* (23*e V. blz.* 188).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 22 *December* 1886, *n°.* 16, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Baarlinger- en Noorderpolder* (23*e V. blz.* 246).

Bij Kon besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1887, *n°.* 4, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Borgsweer* (24*e V. blz.* 1).

Aan dit waterschap is een perceel onttrokken. Zie het Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 7 *Februari* 1887, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Wildervanksterparticipantenverlaat* (24*e V. blz.* 39).

Dit reglement is door een nieuw vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 13 *Februari* 1887, *n°.* 11, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van de waterschappen Radewijk en Baalder en Holtheme* (24 *V. blz.* 40).

Wijzigingen in de reglementen voor deze waterschappen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

Nadere wijzigingen in het reglement voor het waterschap Holtheme zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 48.

KON. BESLUIT *van* 9 *Maart* 1887, *n°.* 10, *toekenning voor den tijd van een jaar, van abonnementen voor bureelkosten aan de leden van het Korps ingenieurs van den Waterstaat* (24*e V. blz.* 67).

Men zie het Kon. besluit van 25 April 1905, n°. 112, waarbij, met ingang van 1 Mei 1905, de vergoeding voor den arrondissements ingenieur te Vlissingen, tot wederopzegging is bepaald op *f* 525 per jaar.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1887, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Zuider Vechtdijken* (24*e V. blz.* 159).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

GRONDWET *van* 1887 (24*e V. blz.* 242).

In verband met Art. 70 zie men het Kon. besluit van 22 November 1905, n°. 40, houdende beslissing in een geschil omtrent het beheer en het onderhoud van den straatweg van Zierikzee naar Brouwershaven.

Art. 153. Tot kennisneming van eene vordering om schadevergoeding van iemand, wiens huis onder water geraakt was door bevloeiing van een waterschap, verklaarde de rechtbank te 's Hertogenbosch zich bevoegd bij vonnis van 13 Januari 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8183), waarbij het volgende werd verstaan:

Art. 2 R. O. onderscheidt niet of eene onrechtmatige daad gepleegd is door een privaat persoon of door een publiek lichaam als overheid.

Een waterschap, bevoegd tot inundeeren, zonder dat door het administratief gezag het peil is aangegeven, dat bij inundatie niet mocht worden overschreden, is slechts dan civiliter aansprakelijk, als het de inundatie zonder eenig nut voor zich zelf zóó hoog heeft opgevoerd, dat daardoor aan een ander schade werd berokkend.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1837, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Kalslagerpolder* (24*e V. blz.* 251).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1888, *n°.* 31, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Broeken en Maten* (25*e V. blz.* 85).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 10 *April* 1889, *n°.* 52, *op nieuw vaststelling van een gewijzigd reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in Gelderland* (26*e V. blz.* 74).

Bij Kon. besluit van 18 Januari 1905, n°. 24 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Kerkwijk.

Eene wijziging en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 September 1905, n°. 59.

KON. BESLUIT *van* 29 *April* 1889, *n°*. 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Vollenhove* (*1e dijksdistrict van Overijssel*) (26*e V. blz.* 108).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

Bij Kon. besluit van 23 September 1905, n°. 100 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van dit waterschap voor 1904, en betreffende vaststelling van de begrooting dier waterkeerende werken voor 1905.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1869, *n°*. 16, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Dronthen* (26*e V. blz.* 130).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1889, *n°*. 18, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Bentpolder* (26*e V. blz.* 186).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 25 *Februari* 1890 (*Staatsblad n°* 28), *tot bekrachtiging van politiebepalingen voor het vervoer van petroleum in ketelschepen langs den Rijn* (27*e V. blz.* 56).

Deze bepalingen zijn vervangen door de bij Kon. besluit van 2 Mei 1905 (Staatsblad n°. 131) bekrachtigde politiebepalingen.

KON. BESLUIT *van* 5 *November* 1890, *n°*. 28, *oprichting en reglementeering van het waterschap de Kropswolderpolder* (27*e V. blz.* 167).

Dit waterschap is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 18 October 1905, n° 54 tot oprichting en reglementeering van het waterschap Kropswolde.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, enz.* (28*e V. blz.* 93).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluiten van 24 Juni 1905 (Staatsblad n°. 217) en 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297).
Men zie ook met betrekking tot de eerstgenoemde wijziging, het Kon. besluit van 5 Juli 1905 (Staatsblad n°. 231), tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de Buitenhaven te Scheveningen.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1891, *n°.* 28, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Schanswetering* (28*e V. blz.* 115).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1891, *n°.* 18, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Selfhelp* (28*e V. blz.* 120).

Dit waterschap is opgeheven. Zie het Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 1 *October* 1891, *n°.* 30, *goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant, tot vaststelling der klassificatie van de gebouwde en ongebouwde eigendommen, behoorende tot het waterschap ter bevordering der verbetering van den waterstaatstoestand in het noordoostelijk gedeelte van die provincie* (28*e V. blz.* 122).

Eene wijziging in deze klassificatie is goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 December 1905, n°. 40.

KON. BESLUIT *van* 4 *December* 1891, *n°.* 9, *goedkeuring van een reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie of het Rijk* (28*e V. blz.* 138).

Dit reglement is door een nieuw vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Februari 1905, n°. 43.

KON. BESLUIT *van* 10 *December* 1891, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Kruiserbrink* (28*e V. blz.* 169).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1891, *n°.* 25, *houdende bestendiging, tot wederopzeggens, van de regeling tot vergoeding der bureelkosten van de leden van het Korps ingenieurs van den Rijkswaterstaat* (28*e V. blz.* 173).

Men zie het Kon. besluit van 25 April 1905, n°. 112, waarbij met ingang van 1 Mei 1905, de vergoeding voor den arrondissements-ingenieur, te Vlissingen, tot wederopzegging is bepaald op *f* 525 per jaar.

KON. BESLUIT *van* 11 *Januari* 1892, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor de polders Oud- en Nieuw-Reijerwaard* (29*e V. blz.* 7).

Bij Kon. besluit van 29 November 1905, n°. 37 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 18 *Mei* 1892 (*Staatsblad n°.* 102) *tot vaststelling van een reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan* (29*e V. blz.* 132).

Art. 1. Het vonnis der rechtbank te Rotterdam van 15 October 1902 (40e V. blz. 374) is bevestigd bij arrest van het Hof te 's Gravenhage van 5 December 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8194), evenwel zonder dat het Hof eene beslissing noodig vond omtrent de door de rechtbank beantwoorde vraag, of de Nieuwe Maas ter plaatse der aanvaring een nauw of een ruim vaarwater is. Volgens het Hof moesten, waar het hier een „geheel of gedeeltelijk oversteken" van twee stoomvaartuigen betrof (art. 26, vierde lid), de regelen van art. 24, eerste lid (*ruime* vaarwaters), toepassing erlangen.

Art. 16. Bij vonnis van 1 Juli 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8176), verwierp de rechtbank te Middelburg een eisch tot schadevergoeding van de reederij der stoomboot „Stad Rotterdam" wegens eene aanvaring met de „Valk II" op de Nieuwe Maas boven Rotterdam, waarbij zich het geval had voorgedaan, dat kort vóór de aanvaring de afvarende „Stad Rotterdam" zich bevond boven de grenslijn, getrokken op de kaart, behoorende bij het K. B. van 19 Oct. 1899 (Stbl. n°. 219) en alzoo op het gebied van het K. B. van

29 Dec. 1897 (Staatsblad n°. 268), terwijl de „Valk II" opvoer onder het reglement van 1892.

De rechtbank overwoog o m., dat de „Stad Rotterdam" haar voornemen om in stede van naar stuurboord, naar bakboord uit te wijken, had moeten kenbaar maken niet door twee stooten op de stoomfluit, maar ingevolge § 9, 2°., van het reglement van 1897 door vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien van een aan stuurboord vooruit zichtbare lantaarn met wit licht. Verder ging naar het oordeel der rechtbank niet op de bewering der „Stad Rotterdam", dat niet § 9, maar § 6 van het reglement van 1897 van toepassing was: de rechtbank nam daarbij niet als juist aan de uitlegging, dat onder het zich bevinden in verschillende vaarwegen ook zou kunnen verstaan worden het geval, dat beide schepen zich ieder in een zoodanig ander gedeelte der rivier (zonder dat daarin werkelijk twee verschillende vaarwegen zijn) bevinden, dat er geen gevaar voor aanvaring bestaat, wanneer ieder zijn eigen koers blijft vervolgen.

KON. BESLUIT *van* 8 *Augustus* 1892, *n°.* 22, *goedkeuring van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland* (29*e V. blz* 228).

Bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 42 zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 3 *September* 1892, *La. K., Afd. Waterstaat, 3e onderafdeeling b, houdende nadere vaststelling van administratieve bepalingen voor de uitvoering van werken onder beheer van dat Departement* (29*e V. blz.* 277).

Bij vonnis der rechtbank te Rotterdam van 3 April 1905 (*Weekblad van het Recht n°.* 8334), werd omtrent § 12 (Vgl. § 457 der A. V. van 1901) verstaan, dat, hoewel de woorden van die § geen beperking inhouden omtrent des aanbesteders recht om te oordeelen dat de aannemer het werk liet liggen, niettemin eene beperking van dat recht volgt uit het rechtsbeginsel, dat een contractant niet geacht kan worden het recht te hebben over *eigen* schuld te oordeelen, daar het in strijd zou zijn met de goede trouw, dat de eene contractant den ander aansprakelijk zou kunnen stellen voor de gevolgen van die eigen schuld, hetgeen bij onbeperkte toepassing van het recht, in § 12 den aanbesteders gegeven, het geval zou kunnen zijn, zoodat, wanneer de aannemer tot opheffing van zijn schuld aan de vertraging in de oplevering van het werk zich beroept op feiten, waaruit naar zijn beweren moet volgen schuld van den aanbesteder zelven aan de vertraging, de rechter bevoegd is te onderzoeken, of die feiten schuld aan de vertraging bij den aanbesteder opleveren, en mitsdien niet gezegd kan worden dat de aannemer het werk in den steek heeft gelaten.

KON. BESLUIT *van* 25 *November* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Boeimeer* (20*e V. blz.* 164).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1883, *n°.* 25, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Barger Westerveen* (20*e V. blz.* 181).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1905, n°. 23.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering* (20*e V. blz.* 183).

Bij Kon. besluit van 24 November 1905, n°. 46 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 20 *Januari* 1884, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Hasselt en Zwartsluis* (21*e V. blz.* 11).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 20 *Januari* 1884, *n°.* 12, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Regge* (21*e V. blz.* 12).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 15 *Mei* 1884 (*Staatsblad n°.* 107), *houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart* (21*e V. blz.* 150).

Dit besluit is laatstelijk gewijzigd bij dat van 4 April 1905 (Staatsblad n°. 123).

KON. BESLUIT *van* 27 *Juli* 1884, *n°.* 31, *goedkeuring van reglementen van besturen voor den polder de Kolk van Dussen en de banne Venhuizen* (21*e V. blz.* 192).

Deze reglementen zijn vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Weerdinge* (21*e V. blz.* 207).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 Januari 1905, n°. 14.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1884, *n°.* 30, *goedkeuring van het politiereglement op het gebruik van de provinciale havens in de gemeente Groningen* (21*e V. blz.* 213).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1904, n°. 33.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1884, *n°.* 27, *houdende benoeming van commissarissen van wege Nederland, om met de door de Pruisische regeering benoemde commissarissen in overleg te treden over regeling van de internationale belangen, in verband met de verbetering van den Ouden IJssel* (21*e V. blz.* 216).

Bij Kon. besluit van 28 Januari 1905, n°. 138 zijn de van wege Nederland benoemde commissarissen eervol van hun opdracht ontheven.

KON. BESLUIT *van* 29 *September* 1884, *n°.* 23, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van de waterschappen het Oude Diep, de Hooge en Lage Wheeën, Dieze en de Vijf Marken* (21*e V. blz.* 227).

Wijzigingen in de reglementen voor deze waterschappen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1884, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Sekdoorn* (21*e V. blz.* 231).

bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1894, n°. 33, *vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Kolhamster-Westerpolder* (31e *V. blz.* 107).

Dit reglement is door een nieuw vervangen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

WET *van* 13 *Juli* 1895 (*Staatsblad* n° 113), *houdende bepalingen omtrent verveningen* (32e *V. blz.* 60).

Bij Kon. besluit van 28 September 1905, n°. 70 is, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake vergunning tot vervening van een perceel onder Tjalleberd.

Op bezwaren in zake eene aan A. J. Mulder, te Noordwolde verleende vergunning tot vervening van eenige perceelen aldaar, is bij Kon. besluit van 15 November 1905, n°. 46 in hooger beroep beslist.

WET *van* 20 *Juli* 1895 (*Staatsblad* n°. 139), *ter uitvoering van artikel* 191 *der Grondwet* (32e *V. blz.* 78).

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, is bij Kon. besluit van 4 Februari 1905, n°. 30 in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging in de keur van den polder Battenoord.

Men zie het Kon. besluit van 20 Februari 1905 (Staatsblad n°. 80), houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 23 Maart 1904, n°. 111, waarbij goedkeuring is onthouden aan een door genoemd bestuur vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder.

Bij Kon. besluit van 13 Maart 1905, n°. 25 is, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de door het bestuur van den Slagh of Grooten en Kleinen Stadspolder vastgestelde keur voor dien polder.

Op bezwaren van Burgemeester en Wethouders van Zaandam tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland tot goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam, is in hooger beroep beslist bij Kon. besluit van 22 Juli 1905 (Staatsblad n°. 241).

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 23 *Augustus* 1895, n°. 124, *houdende vaststelling van de grensregeling der bakenkwartieren en van de standplaatsen der bakenmeesters* (32e *V. blz.* 99).

Deze beschikking is laatstelijk gewijzigd bij die van 30 Juni 1905, L. W., Afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1895, *n°.* 67, *goedkeuring van het reglement voor den Horstermeerpolder* (32*e V. blz.* 119).

Bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 81 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 9 *December* 1895, *n°.* 3054 *T., tot vaststelling van een reglement voor den telegraafdienst, in verband met de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren.* (32*e V. blz.* 139).

Dit reglement is vervangen door dat, vastgesteld bij de beschikking van 7 Januari 1905, n°. 71, Afd. Posterijen en Telegraphie.

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 12 *December* 1895, *n°.* 138, *houdende nadere vaststelling van Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken onder beheer van dat Departement* (32*e V. blz.* 150).

Bij het bouwen van een brug voor den Noordoosterlocaalspoorweg, op welker aanbesteding de A. V. van 1895/1899 van toepassing waren verklaard, gaf het doorbreken van afdammingswerken voor het op diepte brengen van een fundeeringsput aanleiding tot een geding omtrent al of niet toepasselijkheid van § 495 dier A. V. (Vgl. dezelfde paragraaf der A. V. van 1901). Door de rechtbank te Zwolle werd bij vonnis van 18 Januari 1905 (*Weekblad van het Recht n°.* 8202) als volgt overwogen:

dat uit de bewoordingen van de eerste alinea dier paragraaf niet anders kan worden afgeleid, dan dat deze bepaling slechts toepasselijk is op geschillen omtrent het werk zooals het bij het bestek of de overeenkomst is omschreven en vastgesteld, en zooals het door den aannemer moet worden opgeleverd, en dat tot het werk in dien zin niet behooren hulpwerken, gelijk in casu, enkel van tijdelijken aard en slechts dienende om het werk gelijk het bij bestek is omschreven en door den aannemer moet worden opgeleverd tot stand te brengen;

dat wel is waar eischer heeft beweerd dat de onmogelijkheid der uitvoering of instandhouding van een hulpwerk de mogelijkheid der uitvoering van het aangenomen werk uitsluit, zoodat een geschil over de al of niet mogelijkheid van het hulpwerk ook betreft het werk waarvoor dat hulpwerk moet dienen;

dat echter naar 's rechters oordeel het geschil over de afdamming en drooghouding der bedoelde fundeeringsput alleen dan een geschil omtrent het

werk zelf zoude zijn, wanneer de onmogelijkheid om dien put droog te houden, en dientengevolge aan het voorschrift van het bestek tot het op diepte brengen van den put te voldoen, vaststond;

dat echter die onmogelijkheid — nadrukkelijk door gedaagde ontkend — niet is bewezen, noch te bewijzen aangeboden;

dat bovendien, zelfs al ware het onderhavige geschil te beschouwen als een verschil „omtrent het werk" in den zin van het eerste lid van § 495 Algemeene Voorschriften, dan nog in geen geval het zoude zijn aan te merken als een geschil „over den aard van het werk," — in welk geval eerst voor den eischer het recht zoude ontstaan de benoeming eener commissie van advies te vorderen —, waar het betreft werkzaamheden, welke, gelijk gezegd, slechts van geheel tijdelijken aard zijn, enkel bestemd om het overeengekomen werk tot stand te brengen en met het werk als zoodanig niet in verband staan;

dat dit alles nog temeer klemt, waar in de Algemeene Voorschriften een afzonderlijke paragraaf is opgenomen, handelende over „afdamming, droogmaking en drooghouding" en daarbij (§ 14) uitdrukkelijk wordt bepaald, dat alle afdammingen en drooghoudingen tot de uitvoering van eenig aard-, bagger- of kunstwerk gevorderd, ten laste van den aannemer komen.

KON. BESLUIT *van* 11 *Februari* 1896, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement van politie voor het niet gekanaliseerde gedeelte van den Krommen Rijn* (33*e V. blz.* 38).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 41.

KON. BESLUIT *van* 28 *Februari* 1896, *n°.* 32, *goedkeuring van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in Friesland* (33*e V. blz.* 47).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 Mei 1905, n°. 34.

Bij Kon. besluit van 15 November 1905, n°. 46 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening van eenige perceelen onder de gemeente Noordwolde.

KON. BESLUIT *van* 2 *October* 1896, *n°.* 32, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Verbetering (gemeenten Groningen, Haren en Hoogkerk)* (33*e V. blz.* 193).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 13 *October* 1896, *n°.* 52, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Zuidwending* (*33e V. blz.* 196).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Januari 1905, no. 18.

KON. BESLUIT *van* 9 *October* 1897 (*Staatsblad n°.* 204), *tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn, met inbegrip van de Waal en de Lek.* (*34e V. blz.* 160).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126).

Eene toelichting tot de seinen, voorgeschreven in dit nieuwe reglement, is vastgesteld bij de beschikking van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken, van 2/18 September 1905, n°. 195, Afd. Waterstaat en n°. 11267, 2e Afd.

De kantonrechter te Woerden had den kapitein van een stoomboot, die op den Leidschen Rijn een vooruitvarend vaartuig dichter dan tot 120 M. was genaderd, veroordeeld wegens overtreding van § 1, 1°., en § 9, 3°., van het Rijnvaart-reglement. Op het door den Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad in het belang der wet ingestelde cassatie-beroep, waarbij de toepasselijkheid van het reglement werd bestreden, heeft de Hooge Raad bij arrest van 25 April 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8212) het vonnis vernietigd, o.m. op de volgende overwegingen:

dat tot ondersteuning van het voorgestelde middel van cassatie is aangevoerd, dat het aangehaalde reglement van 1897 zijn grondslag heeft in de herziene Rijnvaartakte van 1868, en dus onder den Rijn, waarvoor het van kracht is, alleen kan worden verstaan, hetgeen in deze akte als Rijn wordt beschouwd; dat uit verschillende omstandigheden volgt, dat daarbij alleen sprake is van het water, dat na als Rijn in ons vaderland te zijn gekomen, èn als linkertak te Pannerden onder den naam van Waal voortloopt, èn als rechtertak naar het Westen zich ombuigend, met behoud van den naam Rijn tot Wijk-bij-Duurstede en verder onder den naam van Lek naar Krimpen stroomt; dat derhalve het water tusschen Wijk-bij-Duurstede en Katwijk niets gemeen heeft met den conventioneelen Rijn en vreemd is aan iedere in die akte voorkomende bepaling;

dat, al moge noch in de oorspronkelijke Rijnvaartakte van 31 Maart 1831, noch in de herziene akte van 17 Oct. 1868 eene bepaalde aanwijzing voorkomen van hetgeen onder de benaming Rijn wordt verstaan, uit haren inhoud volgt, dat daaraan geene andere beteekenis wordt gehecht, dan in de toelichting van het cassatiemiddel gedaan wordt;

dat dit, wat de eerstgenoemde akte aangaat, volgt uit art. 2, krachtens hetwelk de bepalingen van het reglement toepasselijk worden verklaard op

de Lek en de Waal, als verlenging van den Rijn beschouwd, waaruit volgt, dat als de Rijn zelf wordt aangemerkt de stroom, gemeenlijk met dien naam aangeduid, vóór dat hij een dezer beide genoemde namen aanneemt;

dat uit niets blijkt, dat men bij de herziening der akte eene andere bedoeling gehad heeft, en het tegendeel volgt uit verschillende bepalingen der nieuwe akte;

dat toch in art. 1 van deze akte de vaart op den Rijn en zijne uitmondingen, van Bazel tot aan de volle zee, vrij wordt verklaard, en in de volgende artikelen onderscheidene bepalingen voorkomen tot bescherming dier vrijheid; terwijl voor eene vrije vaart langs den Krommen Rijn, die niet in open verbinding staat met den Rijn boven Wijk-bij-Duurstede, reeds uit dien hoofde geen sprake kan zijn;

dat bovendien in art. 2 voorschriften worden gegeven voor het geval dat een der waterwegen, die den Rijn over Dordrecht, Rotterdam, Hellevoetsluis en Brielle met de open zee verbinden, onbruikbaar wordt; welke bepaling uitgaat van de onderstelling, dat alleen langs die steden en dus over de Lek of de Waal, het vaarwater, dat de akte onder den naam Rijn verstaat, met de open zee verbonden is.

§ 20, 4°. Een cassatie-beroep van den Officier van Justitie tegen een vonnis der rechtbank te Rotterdam, waarbij in hooger beroep een veerman van rechtsvervolging was ontslagen ter zake van een buiten zijn voorkennis gepleegd verzuim omtrent bemanning van een roeiboot, werd door den Hoogen Raad bij arrest van 22 Mei 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8227) verworpen op de volgende overwegingen:

dat bij het bestreden vonnis als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen, dat de gerequireerde op 18 April 1904 te Jaarsveld als schipper en veerman van het roeibootveer aan de rivier de Lek, bestemd om reizigers te brengen van het roeibootstation aan die rivier naar op die rivier varende passagiersbooten, daaronder ook naar de stoomboot Concordia, varende langs dat veer tusschen Rotterdam en Arnhem, bevonden is geen zorg te hebben gedragen, dat de tot dat veer behoorende roeiboot, die toen een passagier bracht van dat veer naar die stoomboot, bemand was door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak;

dat dit feit volgens den Off. van Justitie zoude daarstellen eene overtreding van § 20 N°. 4 van het Regl. van Pol. voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn van den 29 Mei 1897, luidende:

„De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend;"

dat de rechtbank, — aannemende dat met de ten laste legging, dat de gerequireerde „als schipper en veerman" van het bedoelde roeibootveer het in de dagvaarding omschreven feit zou hebben gepleegd, bedoeld wordt dat hij in hoedanigheid „van hoofd of exploitant" van dat veer ter zake van dat feit strafrechtelijk aansprakelijk zou zijn, — hem heeft ontslagen van rechtsvervolging, omdat hij ter plaatse niet aanwezig en met het vervoer volkomen onbekend was; terwijl nergens een voorschrift is gegeven, krachtens hetwelk

een schipper of veerman als hoofd of exploitant van een roeibootveer als het in de dagvaarding bedoelde, in het algemeen, onder strafrechtelijke aansprakelijkheid zijnerzijds bij overtreding zou hebben te zorgen voor de naleving van het bij bovenbedoelde § 20, n°. 4 bepaalde;

dat hiertegen bij de memorie van cassatie wordt aangevoerd, dat de exploitant van het veer moet worden aangemerkt als de persoon, die de boot van mannen te voorzien heeft, en dus in normale gevallen moet zorgen, dat in de boot aanwezig zijn mannen die voldoen aan de in § 20 n°. 4 gestelde vereischten;

dat, gelijk bij het bestreden vonnis te recht is aangenomen, in de §§ 15 en 20 sub 1 en 2 van bedoeld Reglement, waar verplichtingen worden opgelegd aan schippers van een roeibootveer, en in § 20 sub 3 en 6, waar voorschriften worden gegeven, ook die schippers betreffende, met het woord *schipper* blijkbaar bedoeld wordt een aan boord van het bootje aanwezige varensgezel, die daarover bestuur voert en persoonlijk aansprakelijk is voor het door hem in strijd met het Reglement verrichte of nagelatene;

dat er eene bijzondere bepaling noodig zou zijn om in afwijking van hetgeen in andere gevallen bij het Reglement bepaald is, in § 20 n°. 4 eene bijzondere aansprakelijkheid van den exploitant *als zoodanig* aan te nemen;

dat zulk eene bepaling ontbreekt; en de gerequireerde, van wien niet blijkt dat hij persoonlijk iets verricht of nagelaten heeft ten aanzien van het in deze bedoelde vervoer, en evenmin dat hij als schipper daarbij het bestuur over het bootje gehad heeft, daarom te recht van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Zie vonnis rechtbank Rotterdam van 31 Januari 1905, vermeld bij het K.B. van 3 Mei 1869 (Stbl. n°. 75.)

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1897, *n°.* 64, *vaststelling van een reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen der ambtenaren van den provincialen waterstaat in Groningen* (34*e V. blz.* 229).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1897 (*Staatsblad n°.* 268), *vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas* (34*e V. blz.* 230).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, vastgesteld bij Kon. besluit van 28 September 1905 (Staatsblad n°. 277).

§§ 6, en 9, 2°. Zie vonnis rechtbank Middelburg, vermeld op art. 16 van het Kon. besluit van 18 Mei 1892 (Staatsblad n°. 102).

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad n°.* 25), *houdende vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk* (35*e V. blz.* 4).

Bij Kon. besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 296) is eene wijziging van deze bepalingen vastgesteld.

In verband met art. 6, tweede en vierde lid van dit besluit, zie men de circulaire van 4 December 1905, n°. 134 aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, in zake voorkoming van beschadiging van Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen bij het rooien van boomen langs Rijkswegen.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Beaumondspolder* (35*e V. blz.* 90).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 2 September 1905, n°. 62.

WET *van* 23 *Mei* 1899 (*Staatsblad n°.* 129), *tot opheffing van belemmeringen bij de uitvoering van werken, in het openbaar belang bevolen of ondernomen, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende* (36*e V. blz.* 55).

Bij Kon. besluit van 11 September 1905, n°. 52 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de aan de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij verleende vergunning, om binnen den bij keur verboden afstand van den molen van den Sluispolder een dijklichaam te maken.

WET *van* 22 *Juli* 1899 (*Staatsblad n°.* 182), *tot bevordering der verhooging van de Waaldijken in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten* (36*e V. blz.* 108).

Bij de wet van 5 Juni 1905 (Staatsblad n°. 165) is de Rijksbijdrage aan het polderdistrict Tielerwaard verhoogd en bepaald op twee derden van ten hoogste *f* 445,000.

WET *van* 24 *Juli* 1899 (*Staatsblad n°.* 194), *tot aanleg en onderhoud van eene visschershaven te Scheveningen* (36*e V. blz.* 113)

Bij Kon. besluit van 5 Juli 1905 (Staatsblad n°. 231) is een bijzonder reglement van politie voor de Buitenhaven te Scheveningen vastgesteld.

KON. BESLUIT *van* 21 *Augustus* 1899, *n°.* 55, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Karnemelkspolder* (36*e V. blz.* 127).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1899, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van Herpen* (36*e V. blz.* 132).

Bij Kon. besluit van 7 December 1905, n°. 23 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 12 *Juni* 1900, *n°.* 37, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Pekel A.* (37*e V. blz.* 105).

Het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 10 Januari 1905, n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42, *tot goedkeuring van een nieuw reglement op de wegen en voetpaden in de provincie Overijssel* (37*e V. blz.* 124).

Volgens arrest van den Hoogen Raad van 27 Dec. 1904 (*Weekblad van het Recht* n°. 8161) verstaat art. 33 van het reglement onder motorrijtuigen „de rij- en voertuigen, door mechanische kracht voortbewogen", zonder eenige beperking, waaruit volgt, dat voor de toepassing van dit reglement ook de motorrijwielen onder de motorrijtuigen zijn begrepen, en onder rijwielen alleen te verstaan zijn de eenvoudige of eigenlijke rijwielen.

Vgl. arrest Hoogen Raad 29 Juni 1903 (40e V. blz. 388).

WET *van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°.* 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (37*e V. blz.* 188).

Art. 22. Op een verzoek om vernietiging van een besluit van een polderbestuur, waarbij eene vergunning tot demping en rioleering van een sloot was ingetrokken en herstel van den vorigen toestand was gelast, is door Ged. Staten van Zuidholland dd. 28 Nov. 1904 (Weekblad van de Burgerlijke Administratie n°. 2903) beslist, dat, hoewel het minstens zeer twijfelachtig was, of door bedoeld besluit het polderbelang op de meest doelmatige wijze

was behartigd, dit besluit toch niet kon worden vernietigd, omdat art. 22 geen vernietiging toestaat op grond van strijd met het polderbelang.

Bij Kon. besluit van 16 Januari 1905, nº. 8 is, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van het waterschap de Zwartewaters en Vechtdijken.

In hooger beroep is bij Kon. besluit van 4 September 1905, nº. 55 beslist op bezwaren tegen de suppletoire begrooting van het waterschap De eerste bedijking der Mijdrechtsche droogmakerij, voor het dienstjaar 1904 en tegen de begrooting van dat waterschap voor het dienstjaar 1905.

Bij Kon. besluit van 23 September 1905, nº. 100 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1904, en betreffende vaststelling van de begrooting der waterkeerende werken van dat waterschap voor 1905.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1901, *nº*. 53, *goedkeuring van het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de Provincie Friesland* (38e *V. blz.* 75).

De staten, behoorende bij dit reglement, en laatstelijk in het 41e Vervolg in de „Aanteekeningen" bij bovengenoemd besluit overgenomen, zijn nader, wat de staten A, C en D betreft, gewijzigd. Deze wijziging luidt als volgt:

De Gedeputeerde Staten van Friësland,

Gelezen een schrijven van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat, van 29 December 1904, nº. 2894;

Overwegende, dat het wenschelijk schijnt om in afwachting van de verbetering van het vaarwater tusschen den noordkant van de brug te *IJlst* tot in het *Wijddraai*, reeds nu het vaarwater van *Bolsward* door het *Wijddraai* tot het *Heegervar* als grootscheepsvaarwater open te stellen;

Besluiten:

A. In hunne besluiten van 1 Juni 1904, nº. 1 en 25 October 1904, nos. 1 en 2, 2e afdeeling W. (Provinciale bladen nos. 50, 93 en 94) de volgende wijzigingen aan te brengen:

1o. In staat A, 21*a* en 21*b* te laten vervallen en daarvoor in de plaats te stellen:

21*a*. Het vaarwater van *Sneek* van de westelijke *Stadsgracht* af door de *Geeuw* tot de noordzijde van de draaibrug te *IJlst*, benevens het vaarwater van uit het *Wijddraai* en de *Wijde Wijmerts* tot in het *Heegervar*.

21*b*. Het vaarwater van de noordzijde van de draaibrug te *IJlst*, tot in het *Wijddraai*, benevens de *Nauwe Wijmerts* en de *Noorder Ee* tot *Woudsend* met het bij laatstgenoemde vaart geplaatste baken.

2°. In staat C, onder *b*, in plaats van „en 46" te lezen: „,21*a*, 23 en 46" en onder *d* „21*a*", en „23", te doen vervallen.

3°. In staat D, onder *a*, in plaats van „en 21*a*" te lezen: „,21*a* en 23" en onder *b* „23", te laten vervallen.

B. Te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op 1 Februari 1905.

Bij hun besluit van 19 October 1905, n°. 73, 2e Afd. Waterstaat, hebben Ged. Staten alsnog de volgende wijzigingen in de staten gebracht:

De Gedeputeerde Staten van Friesland,

Gelezen een adres van F. de Jong, te *Oldeberkoop*, om met een motorboot in geregelden dienst gebruik te mogen maken van den waterweg *Noordwolde — Oldeberkoop — Sneek - Leeuwarden*, met twee missives tot ondersteuning van dat verzoek;

Gezien het schrijven van den provincialen hoofd-ingenieur, van 30 Augustus 1905, n°. 1820;

Gelet op de bepalingen van het Provinciaal huishoudelijk reglement van politie en de daarop betrekkelijke staten;

Overwegende, dat voor het volgen van gemelde route onder meer gebruik moet worden gemaakt van een gedeelte van het *Tjongerkanaal*, welk vaarwater voorkomt op staat A (Provinciaal blad n°. 50 van 1904) onder n°. 15*;

Overwegende, dat het wenschelijk is om de mededeeling dat voor het bevaren van het *Tjongerkanaal*, van de *Engelenvaart* tot in de *Opsterlandsche Compagnonsvaart*, met stoombooten, in geen geval vergunning wordt verleend, (welke mededeeling is geplaatst aan het slot van genoemden staat), niet in dien beslisten vorm te handhaven, maar ook dit kanaal op te nemen onder de vaarwaters, waarvan het bevaren met motorbooten van beperkte afmetingen niet ten eenenmale is uitgesloten;

Besluiten:

A. In hunne besluiten van 1 Juni 1904, n°. 1, 25 October 1904, nos. 1 en 2, en 12 Januari 1905, n°. 91, 2e afdeeling Waterstaat (Provinciale bladen nos. 50, 93 en 94 van 1904 en n°. 8 van 1905) de volgende wijzigingen aan te brengen:

1°. Achter het in de aan het slot van staat A geplaatste mededeeling op den zesden regel voorkomend woord: „nummers" te laten volgen: „15",

2°. Achter het woord: „nummers", voorkomende in den tweeden regel van de zinsnede, volgende op lid *c* van staat D te laten volgen: „15",

3°. Achter het woord: „nummers", voorkomende in den tweeden regel van de zinsnede, volgende op lid 2°. van staat F, te laten volgen: „15",

B. Te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op 1 November 1905.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1901, *n°.* 34, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Wendeligerweiden* (38*e* V. *blz.* 134).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21.

KON. BESLUIT *van* 4 *October* 1901, *n°.* 22, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het veenschap Oost opgaande* (38*e V. blz.* 142).

Wijzigingen in het reglement voor dit veenschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluiten van 2 Januari 1905, n°. 68 en 1 September 1905, n°. 22.

Bij Kon. besluit van 29 Juni 1905, n°. 30 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van het kohier van omslag van dit veenschap.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1902 (*Staatsblad n°.* 5), *tot vaststelling van nieuwe reglementen op den loodsdienst* (39*e* V. *blz.* 32).

Wijzigingen in het algemeen reglement op den loodsdienst zijn laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluit van 7 Juli 1905 (Staatsblad n°. 233), bij welk besluit eveneens wijzigingen zijn goedgekeurd in het bijzonder reglement op den loodsdienst in het VIde district (Monden der Schelde).

CIRCULAIRE *van* 25 *Februari* 1902, *L. B., Afdeeling Waterstaat A, aan de Gedeputeerde Staten der verschillende provinciën, inzake het berijden der Rijkswegen met motorrijtuigen* (39*e V. blz.* 74).

Bij schrijven van 13 December 1905, L^a^ P, Afdeeling Waterstaat, is door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan Gedeputeerde Staten medegedeeld, dat deze circulaire als vervallen kan worden beschouwd. Men zie overigens de Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

KON. BESLUIT *van* 29 *Maart* 1902, *n°.* 53, *goedkeuring van een nieuw reglement voor den polder van het* 4*e en* 5*e Veendistrict in de gemeenten Aengwirden, Haskerland, Schoterland en Opsterland* (39*e V. blz.* 89).

Men zie het Kon. besluit van 28 September 1905, n°. 70, houdende, met wijziging van een besluit van Ged. Staten van Friesland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vergunning tot vervening van een perceel onder Tjalleberd.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1902 (*Staatsblad n°.* 170), *houdende vaststelling van een algemeen reglement voor de spoorwegen, bedoeld in artikel* 1 *der wet van* 9 *Juli* 1900 (*Staatsblad n°.* 118), *en van een reglement houdende vereenvoudigde bepalingen voor spoorwegen, als bedoeld in artikel* 1 *dier wet, op welke geen vervoer plaats heeft dan met eene snelheid van ten hoogste vijf en dertig* (35) *kilometer per uur* (39e *V. blz.* 145).

Men zie het Kon. besluit van 2 October 1905 (Staatsblad n°. 281), tot wijziging en aanvulling van het „Locaalspoorwegreglement 1902, deel A."

KON. BESLUIT *van* 17 *September* 1902, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland tot uitbreiding van het vaste personeel van den provincialen waterstaat in die provincie* (39e *V. blz.* 161).

Dit besluit der Staten is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 16 December 1905, n°. 31.

KON. BESLUIT *van* 3 *December* 1902, *n°.* 17, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Beoosten het Ommerkanaal* (39e *V. blz.* 199).

Bij Kon. besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

Nadere wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 8 September 1905, n°. 43.

KON. BESLUIT *van* 30 *Maart* 1903, *n°.* 38, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Leine* (40e *V. blz.* 110.)

Dit waterschap is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 18 October 1905, n°. 54.

KON. BESLUIT *van* 2 *Juli* 1903, *n°.* 36, *houdende machtiging op den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid tot het in dienst stellen o. a. van bakenmeesters* (40e *V. blz.* 157).

De bij beschikking van 11 Juli 1903, n°. 195, Afdeeling Waterstaat vastgestelde indeeling in klassen van bakenmeesters is ingetrokken bij de beschikking van 23 Maart 1905, L. C. Afdeeling Waterstaat.

BESCHIKKING *van* 11 *Juli* 1903, *n°*. 195, *Afdeeling Waterstaat, houdende indeeling in klassen van de bakenmeesters* (40e *V. blz.* 158).

Deze indeeling is ingetrokken bij de beschikking van 23 Maart 1905, La. C. Afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1903, *n°*. 52, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Boltjerpolder* (40e *V. blz.* 219).

Bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 32 is eene wijziging en aanvulling van dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1903, *n°*. 35, *houdende goedkeuring van een politie-reglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant* (40e *V. blz.* 234).

Bij arrest van den Hoogen Raad van 9 Oct. 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8280), is verstaan, dat eene bepaling eener politieverordening der gemeente Vught, verbiedende de rails of het klinkerpad tusschen de rails van den paardentram buiten noodzakelijkheid anders te berijden dan met rijwielen en motorrijwielen of daarover paarden en vee te leiden of te drijven, als betreffende het berijden van een trambaan, niet in strijd is met art. 18 van het provinciaal reglement, regelende het berijden van rijwielpaden.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1904, *n°*. 15, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het veenschap het Emmer Erfscheidenveen* (41e *V. blz.* 4).

Wijzigingen in het reglement voor dit veenschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1905, n°. 58.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1904, *n°*. 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Schutwijk* (41e *V. blz.* 47).

Bij Kon besluit van 5 Januari 1905, n°. 21 zijn wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

WET *van* 4 *Februari* 1904 (*Staatsblad* n°. 33), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1904 (41*e V. blz.* 11).

Bij de wet van 30 December 1905 (Staatsblad n°. 399) is dit hoofdstuk gewijzigd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Februari* 1904 (*Staatsblad* n°. 51), *tot vaststelling van een nieuw bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam* (41*e V. blz.* 49).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 Mei 1905 (Staatsblad n°. 146).

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad* n°. 74), *tot onteigening voor het maken van een stationsemplacement voor den Westlandschen Stoomtramweg te Monster en voor verbetering en verbreeding van dien tramweg* (41*e V. blz.* 71).

Bij Kon besluit van 3 April 1905, n°. 27 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad* n°. 77), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en Scheveningen* (41*e V. blz.* 71).

Bij Kon. besluit van 16 Mei 1905, n°. 37 zijn de perceelen aangewezen, die ten behoeve van den aanleg van dezen spoorweg moeten worden onteigend.

Men zie de wet van 5 Juni 1905 (Staatsblad n°. 164), tot onteigening voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen bovengenoemden spoorweg en de Verbindingsbaan om Rotterdam.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 150), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Tiel naar Culenborg* (41*e V. blz.* 129).

Bij Kon. besluit van 16 Juni 1905, n°. 52 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 152), *tot onteigening voor de voortzetting van de verbetering der rivier de Vecht in Overijssel* (41*e V. blz.* 129).

Bij Kon. besluit van 14 April 1905, n°. 42 zijn de perceelen aangewezen, gelegen in de gemeenten Ambt Hardenberg en Stad Hardenberg, die voor deze verbetering moeten worden onteigend.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 153), *tot onteigening voor den aanleg van een haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis, in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland* (41*e V. blz.* 130).

Bij Kon. besluit van 14 Augustus 1905, n°. 36 zijn de onder Middelharnis te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 154), *tot onteigening voor het maken van eene aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven van Stellendam, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland* (41*e V. blz.* 130).

De onder Stellendam te onteigenen perceelen zijn bij Kon. besluit van 14 Augustus 1905, n°. 37 aangewezen.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad n°.* 155), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Zuidbroek naar Delfzijl* (41*e V. blz.* 130).

Bij Kon. besluit van 15 Juli 1905, n°. 100 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1904, *n°.* 37, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Hem* (41*e V. blz.* 150).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 9 September 1905, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1904, *n°.* 107, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen* (41*e V. blz.* 197).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 December 1905, n°. 50.

REGISTER OVER 1905.

AALBURG. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept 1905, blz. 218.

AALKEET-BUITENPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 29 Nov. 1905, blz. 317.

AARTSWOUD. (*De banne Hoogwoud en-*) Zie *Hoogwoud en Aartswoud.* (*De banne-*)

ABROEK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

ACHLUMER NOORDERPOLDER. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 25 Mei 1905, blz. 159.

ACHTERBOERKENS. (*De Hillekens en-*) Zie *Hillekens en Achterboerkens.* (*De-*)

ALPHEN EN MAASBOMMEL. (*Dorpspolders-*) Wijziging van de grens tusschen deze dorpspolders, besluit van 24 Nov. 1905, blz. 315.

ALTENA. (*Het Nieuwland van-*) Zie *Nieuwland van Altena.* (*Het-*)

AMELAND. (*Duinwachter op-*) Zie *Instructiën.*

AMER. (*De-*) Zie *Zuid-Willemsvaart—Amer.*

AMSTERDAM—HAARLEM. (*Rijksweg-*) Overbrenging deel van dezen weg in beheer en onderhoud bij de gemeente Amsterdam en terugneming van een ander gedeelte van dien weg in beheer en onderhoud bij het Rijk, wet van 18 Maart 1905, blz. 92.

AMSTERDAM—ROTTERDAM. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

ANDEL. (*Opperste polder van-*) Zie *Opperste polder van Andel.* (*De-*)

ANDELSCHE EN GIESSENSCHE WEIDE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

APPELAAR. (*De Oude-*) Zie *Oude Appelaar.* (*De-*)

AUVERGNEPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BAAFJESPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

BAARLINGER- EN NOORDERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BAKENWEZEN. Intrekking van de indeeling in klassen van bakenmeesters, beschikking van 23 Maart 1905, blz. 92.

—— Wijziging van de grenzen der bakenkwartieren en van de aanwijzing der standplaatsen van de bakenmeesters, beschikking van 30 Juni 1905, blz. 181.

BAN. (*De Oude-*) Zie *Oude Ban.* (*De-*)

BAN VAN RIJSWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BANKEN. Zie *Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken.* (*De-*)

BARGER-OOSTERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1905, blz. 218.

BARGER-WESTERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1905, blz. 218.

BARSBEKER-BINNENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BATTENOORD. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Zuidholland, op bezwaren tegen eene wijziging in de keur van dezen polder, besluit van 4 Febr. 1905, blz. 19.

BAZIUS LANDEKE. Zie *Landeke van Hoogstraten en Bazius Landeke.* (*Het*)

BEAUMONDSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BEDIJKING LANGS DRONTHEN. Zie *Dronthen.* (*Bedijking langs-*)

BEDIJKTE RONDEBROEK. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BEEMSTER (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

BENEDEN-DOMMEL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BENEDEN HAASTRECHT. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

BENOORDEN DE WILLEMSVAART. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BENSCHOP. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

BENTPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BEOOSTEN HET LICHTMISKANAAL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BEOOSTEN HET OMMERKANAAL. Wijzigingen van het reglement voor dit waterschap, besluiten van 5 Jan. en 8 Sept. 1905, blz. 2.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van het waterschap de Zwartewaters en Vechtdijken, besluit van 16 Jan. 1905, blz. 16.

—— Op bezwaren tegen den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in de gemeente Kerkwijk, besluit van 18 Jan. 1905, blz. 18.

—— Met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Zuidholland, op bezwaren tegen eene wijziging in de keur van den polder Battenoord, besluit van 4 Febr. 1905, blz. 19.

——— Op bezwaren tegen niet-goedkeuring van eene door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van dien polder, besluit van 20 Febr. 1905, blz. 65.

—— Op bezwaren tegen de door het bestuur van de Slagh- of Grooten en Kleinen Stadspolder vastgestelde keur van dien polder, besluit van 13 Maart 1905, blz. 90.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring van het kohier van omslag voor het veenschap Oostopgaande, besluit van 29 Juni 1905, blz. 179.

—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren in zake goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam, besluit van 22 Juli 1905, blz. 188.

—— Op bezwaren tegen de suppletoire begrooting van het waterschap De eerste bedijking der Mijdrechtsche droogmakerij, voor het dienstjaar 1904 en tegen de begrooting van dat waterschap voor het dienstjaar 1905, besluit van 4 Sept. 1905, blz. 232.

—— Op bezwaren tegen de aan de Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij verleende vergunning om binnen den bij keur verboden afstand van den molen van den Sluispolder een dijklichaam te maken, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

—— Op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1904, en betreffende vaststelling van die begrooting voor 1905, besluit van 23 Sept. 1905, blz. 252.

—— Op bezwaren in zake vergunning tot vervening van een perceel onder Tjalleberd, besluit van 28 Sept. 1905, blz. 278.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening van eenige perceelen te Noordwolde, besluit van 15 Nov. 1905, blz. 302.

BIESHEUVEL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BILWIJK. (*Hoog en Laag-*) Zie *Hoog en Laag Bilwijk.*

BINNENPOLDER AAN HET NOORDEINDE VAN BLANKENHAM. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz 2.

BINNENPOLDER, onder de gemeenten Terheijden en Zwaluwe. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

—— VAN HERPEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap en wijziging van het oprichtingsbesluit, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

—— VAN ROSMALEN EN NULAND. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

—— VAN SPRANG. (*De*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

—— VAN VRIJHOEVEN-CAPPEL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BLANKENHAM. (*De binnenpolder aan het noordeinde van-*) Zie *Binnenpolder aan het noordeinde van Blankenham.* (*De-*)

BLOEMENDALER POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

BLOKLAND. Zie *Willeskop, Kort-Heeswijk en Blokland.*

BLOKZIJLER UITERDIJKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BOEIMEER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BOEKHORST. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

BOKHOVEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

BOLTJERPOLDER. (*De-*) Wijziging en aanvulling van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 332.

BORGER- EN TRIPSCOMPAGNIE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

BORGSWEER. Onttrekking van een perceel aan dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 332.

BORSSELE. Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van dezen calamiteusen polder, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 319.

BOSCH- EN GASTHUISPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 20 Dec. 1905, blz. 329.

BOSCHVELD EN MAIJ. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

BOTERDIEP. (*Haven in het-*) Zie *Westerhaven.*

BOTERHUIS. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

BREDASCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Nov. 1905, blz. 302.

BRIEFPORT. (*Vrijdom van-*) Zie *Vrijdom van briefport.*

BROEK OP LANGENDIJK. (*Banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

BROEKEN EN MATEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BROEKLANDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BROEKPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

BROUWERSHAVEN. Zie *Zierikzee—Brouwershaven.* (*Straatweg-*)

BRUGGEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

BUITENHAVEN TE SCHEVENINGEN. Reglement van politie, besluit van 5 Juli 1905, blz. 181.

BUITENPOLDER ONDER KUINRE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

BURELKOSTEN. Zie *Waterstaat.* (*Korps en bestuur van den-*)

BUSKRUIT. Wijziging van de voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, besluit van 6 Mei 1905, blz. 137.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, ter kennisgeving van het Kon. besluit van 28 Juli 1905, n°. 39, in zake nadere verleening van vrijstelling van port voor de briefwisseling over dienstzaken, circulaire van 9 Sept. 1905, blz. 215.

—— Aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provinciën, in zake voorkoming van beschadiging van Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen bij het rooien van boomen langs Rijkswegen, circulaire van 4 Dec. 1905, blz. 318.

CIRCULAIRES. Aan Gedep. Staten der verschillende provinciën, in zake het vervallen van de aanschrijving van 25 Febr. 1902, L. B., betreffende het berijden der Rijkswegen met motorrijtuigen, circulaire van 13 Dec. 1905, blz. 390.

CORRESPONDENTIE BIJ IJSGANG EN HOOG OPPERWATER. Nieuw reglement voor den telegraafdienst, beschikking van 7 Jan. 1905, blz. 5.

CROGTEN EN GALDERSCHE VUGT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

DALFSER HOOISLAGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

DAMSTERDIEP. (*Haven in het-*) Zie *Westerhaven.*

DELFSHAVENSCHE SCHIE. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

DEURSEN c.a. Zie *Dieden c.a. enz.*

DEVENTER—RAALTE—OMMEN. (*Locaalspoorweg-*) Zie *Spoorwegen.*

DIEDEN c.a., DEURSEN c.a. en MEGEN c.a. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, en wijziging van het oprichtingsbesluit, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

DIEZE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

DINTELPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

DOLLART. Zie *Zuiderzee.*

DOMMEL. (*Beneden-*) Zie *Beneden Dommel.* (*De-*)

DOORN. (*De Oude-*) Zie *Oude Doorn.* (*De-*)

DORTHERBEEK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Nov. 1905, blz. 316.

DRENTHE. Wijziging van het reglement voor het veenschap Oostopgaande, besluit van 2 Jan. 1905, blz. 1.

—— Nieuw reglement voor het waterschap Weerdinge, besluit van 3 Jan. 1905, blz. 1.

—— Oprichting en reglementeering van het veenschap het Roswinkelerveen, gemeente Emmen, besluit van 28 Aug. 1905, blz. 218.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Barger-Westerveen en Barger-Oosterveen, besluit van 1 Sept. 1905, blz. 218.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Kielsterpomp, gemeenten Hoogezand, Anloo en Zuidlaren, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 252.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Drogteropslagen en Roderwolde, besluit van 14 Dec. 1905, blz. 321.

DRENTHE. Wijziging van het reglement voor het veenschap het Emmer Erfscheidenveen, besluit van 14 Dec. 1905, blz. 321.
DROGTEROPSLAGEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Dec. 1905, blz. 321.
DRONTHEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
—— (*Bedijking langs-*) Wijziging van het reglement op het beheer dezer bedijking, besluit van 22 Nov. 1905, blz. 305.
DUIL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.
DUIVENDRECHTSCHE POLDER. (*De Groot-*) Zie *Groot-Duivendrechtsche polder.* (*De-*)
DIJKEMA'S POLDER. (*De Noordelijke-*) Zie *Noordelijke Dijkema's polder.* (*De-*)
EENDEVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
EILANDSPOLDER. (*Heemraadschap de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905 blz. 330.
EINDHOVEN—WEERT. (*Spoorweg-*) Overeenkomst betreffende den aanleg en de exploitatie van dezen spoorweg, wet van 2 Jan. 1905, blz. 1.
ELDERENSPOLDER EN LANDEKEN VOORDAAG. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
ELISABETHPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
ELLEWOUTSDIJK. Vrijverklaring van dit calamiteuse waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 319.
EMERGO. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 10 Jan 1905, blz. 15.
EMILIAPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
EMMER ERFSCHEIDENVEEN. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit veenschap, besluit van 14 Dec. 1905, blz. 321.
ESCHAREN EN GASSEL. (*Waterschap van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
FRIESCHE SLUIS. Zie *Zoutkamp.*
FRIESLAND. Oprichting en reglementeering van het waterschap de Hooge Warren en wijziging van het reglement voor het waterschap het Geestmer-, Noorder- en Zuiderveld, besluit van 3 Jan. 1905, blz. 1.

FRIESLAND. Aanvulling en wijziging van het reglement tot regeling van het toezicht der Staten op de openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in deze provincie, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen, en nieuw reglement van politie op de tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud en beheer bij de provincie, besluit van 28 Febr. 1905, blz. 69.

—— Wijziging van het reglement op de lage verveningen buiten de veenpolders in deze provincie, besluit van 19 Mei 1905, blz. 138.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap Oosterzee, gemeente Lemsterland, besluit van 24 Mei 1905, blz. 158.

—— Als boven van de waterschappen de Zuiderpolder bij Franeker en de Achlumer Noorderpolder in de gemeente Franekeradeel, besluit van 25 Mei 1905, blz. 159.

—— Wijziging van het reglement op het onderhoud en bestuur van den polder van Oost- en Westdongeradeel, nieuw reglement voor het waterschap Greonterp, oprichting van het waterschap de Jellumer- en Beersterpolder en wijziging van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in deze provincie, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag voor de onderhoudsplichtigheid en het stemrecht, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 238.

— — Wijziging van de staten, behoorende bij het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie, blz. 388.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Hond in de gemeente Leeuwarderadeel, besluit van 20 Nov. 1905, blz. 304.

FIJNAART. (*De Oude-*) Zie *Oude Fijnaart.* (*De-*)

GALDERSCHE VUGT. Zie *Crogten en Galdersche Vugt.* (*De-*)

GANSWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

GASSEL. (*Waterschap van Escharen en-*) Zie *Escharen en Gassel* (*Waterschap van-*)

GASTHUISPOLDER. Zie *Bosch- en Gasthuispolder* (*De-*)

GECOMBINEERDE STOOMBEMALING VAN DE ZELDERDSCHE WETERING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Nov. 1905, blz. 315.

GEEFSWEERSTERMOLENPOLDER. Vergrooting van- en nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 332.

GEESTMER-, NOORDER- EN ZUIDERVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 3 Jan. 1905, blz. 1.

GELDERLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap de Schipbeek, besluit van 25 Aug. 1905, blz. 216.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement op de wegen, voetpaden en tramwegen in deze provincie, besluit van 4 Sept. 1905, blz. 236.

—— Wijziging van het reglement op het beheer der bedijking langs Dronthen, besluit van 22 Nov. 1905, blz. 305.

—— Wijziging van de grens tusschen de dorpspolders Alphen en Maasbommel, besluit van 24 Nov. 1905, blz. 315.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Dortherbeek, besluit van 28 Nov. 1905, blz. 316.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen, besluit van 19 Dec. 1905, blz. 329.

GELDERSCHE EN STICHTSCHE VEENEN. Zie *Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen.* (*Waterschap het-*)

GENEESKUNDIGE VERKLARINGEN. Zie *Waterstaat.* (*Korps en bestuur van den-*)

GIESSENSCHE WEIDE. Zie *Andelsche en Giessensche Weide.* (*De-*)

GLIMESPOLDER. (*Oud-*) Zie *Oud-Glimespolder.* (*De-*)

GOMMELBURG. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

GOUWE. Onteigening voor den bouw van een nieuwe spoorwegbrug over de Gouwe bij Gouda en het in verband daarmede verleggen van een gedeelte van den Staatsspoorweg van Rotterdam naar Utrecht, wet van 18 Maart 1905, blz. 92. Aanwijzing der perceelen, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 92.

GRAAF HENDRIKPOLDER. (*De Oost- en West-*) Zie *Oost en West Graaf Hendrikpolder.* (*De-*)

GRAVELANDSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

GREONTERP. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 238.

GRONINGEN. Wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van ambtenaren van den provincialen waterstaat, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 13.

— Oprichting van het waterschap de Noordelijke Dijkema's polder, opheffing van het waterschap Zuiderveen en intrekking van het reglement voor dat waterschap, oprichting en reglementeering van

de waterschappen Emergo en Kleinepolder, nieuw reglement voor het waterschap de Kolhamster-Westerpolder, wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Verbetering en Zuidwending, nieuw reglement voor het waterschap Wildervankster—Participantenverlaat, opheffing van het waterschap Selfhelp, vergrooting van het waterschap Verbetering (gemeenten Nieuwe-Pekela en Veendam) en wijziging van het reglement voor dit waterschap, en wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van het waterschap Pekel A, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

GRONINGEN. Vergrooting van de waterschappen Kleine Harksteder-polder en de Vereeniging en nieuwe reglementen voor die waterschappen, gemeente Grijpskerk, nieuwe reglementen voor de waterschappen Zandwerf, Noordzijde, de Tweede Polder, de Johannes Kerkhovenpolder, Gommelburg en Noordpolder, wijziging van het reglement voor het waterschap Borger- en Tripscompagnie en opheffing van het waterschap over de gronden in de gemeente Hoogezand, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Kielsterpomp, gemeenten Hoogezand, Anloo en Zuidlaren, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 252.

—— Nadere wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 249.

—— Opheffing van de waterschappen de Kropswolder polder en de Leine, intrekking van de reglementen voor die waterschappen, en oprichting en reglementeering van het waterschap Kropswolde, besluit van 18 Oct. 1905, blz. 280.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Pallert, vergrooting van- en nieuwe reglementen voor de waterschappen Woldendorp en Geefsweerstermolenpolder, en wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap de Boltjerpolder en onttrekking van een perceel aan het waterschap Borgsweer, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 332.

—— Wijziging van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 333.

GROOT-DUIVENDRECHTSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROOT-LIMMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROOT LINDENSCHE SLUIS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

GROOTE TORENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

GROOTE WAAL. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROOTE IJPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROOTE ZONZEELSCHE POLDER. (*De*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

GROOTEBROEK EN LUTJEBROEK. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROOTSLAG. (*De polder het-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

GROSTHUIZEN. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE (*Vereenigde Binnenpolder onder-*) Zie *Vereenigde Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude.*

HAARLEMMERMEERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 18 Aug. 1905, blz. 216.

HAASTRECHT. (*Beneden-*) Zie *Beneden Haastrecht.*

HAGENBROEK. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 19 Dec. 1905, blz. 329.

HALERBROEK OF KALVERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HALLE EN STRIJPEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

HAM EN RIJSKAMPEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

HARINGHUIZEN. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HARKSTEDERPOLDER. (*Kleine-*) Zie *Kleine Harksteder polder.*

HARTEL, LAGE VUGT, SIPTEN EN BANKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

HASSELT EN ZWARTSLUIS. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

HAUWERT. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HAVENS. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*
HEENSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, bl. 218.
HEEREWAARDENSCHE OVERLATEN. (*Afsluiting der-*) Zie *Waaldijken.*
HEININGEN. (*De Oude-*) Zie *Oude Heiningen.* (*De-*)
HELLEVOETSLUIS—GOEREE—OVERFLAKKEE (*Stoombootveer-verbinding-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*
HELLEVOETSLUIS—MIDDELHARNIS. (*Stoombootveerverbinding-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*
HEM. Zie *Venhuizen en Hem.*
HEM. (*Banne-*) Wijziging van het reglement van bestuur, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.
HEMPOLDER, (*De-*) onder Akersloot. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
HENSBROEK. (*De banne en de polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
HERKINGEN. (*Oud-*) Zie *Oud Herkingen* (*De polder*).
HERPEN. (*De Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Herpen.* (*De-*)
HILLEKENS EN ACHTERBOERKENS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
HOBREEDERKOOG. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
HOLTHEME. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluiten van 5 Jan. en 11 Sept. 1905, blz. 2.
HOND. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 20 Nov. 1905, blz. 304.
HONDSBOSSCHE EN DUINEN TOT PETTEN. (*Hoogheemraadschap van den-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec 1905, blz. 330.
HONSWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.
HOOG EN LAAG BILWIJK. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.
HOOGE EN LAGE VUGT, (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.
HOOGE EN LAGE WIEËN (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
HOOGE WARREN. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 3 Jan. 1905, blz. 1.

HOOGEZAND. Opheffing van het waterschap over de gronden in deze gemeente, zooals deze met hunne kadastrale omschrijving in het besluit zijn aangeduid besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

HOOGKARSPEL. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240

HOOGSTRATEN. Zie *Landeke van Hoogstraten en Bazius Landeke. (Het-)*

HOOGWOUD EN AARTSWOUD. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HOORN. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HOOIJENDONK. Zie *Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest.*

HORSTERMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

HOUTERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

HUISWAARDER- EN OOSTERWEEZENPOLDER. Reglement van bestuur, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

INSTRUCTIËN. Vaststelling van instructiën voor de duinwachters in Noordholland en den duinwachter op Ameland, alsmede voor de beambten op de Rijks zeilvaartuigen in dienst bij den Rijkswaterstaat, beschikking van 2 Juni 1905, blz. 160.

— — Algemeene instructie voor den sluiswachter van de Friesche sluis, gelegen in den zeedijk bij Zoutkamp, beschikking van 9 Nov. 1905, blz. 291.

JELLUMER EN BEERSTERPOLDER. (*De-*) Oprichting van dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz 238.

JOHANNES KERKHOVENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

JUFVROUWENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

KAAG, (*De polder de-*) onder Spanbroek. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

KALSLAGERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KALVERPOLDER (*De Halerbroek of-*) Zie *Halerbroek of Kalverpolder (De-)*

KAMPERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

KAMPHUIZEN. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 29 Nov. 1905, blz. 317.

KANALEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

KARNEMELKSPOLDER. (*De-*) (Noordbrabant). Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

- - — (Noordholland). Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KEMPENSHOFSTEDEPOLDER. (*Oud-*) Zie *Oud-Kempenshofstede-polder.*

KERKHOVENPOLDER. (*De Johannes-*) Zie *Johannes Kerkhoven-polder.* (*De-*)

KERKWIJK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen den suppletoiren ligger B der wegen en voetpaden in deze gemeente, besluit van 18 Jan. 1905, blz. 18.

KIELSTERPOMP. (*De-*) gemeenten Hoogezand, Anloo en Zuidlaren. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 252.

KLAAS HOORN- EN KIJFPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KLEINE HARKSTEDERPOLDER. Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

KLEINE NOORD- OF SLIKPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218

KLEINEPOLDER. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

KOEDIJK. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

KOGERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KOLHAMSTER—WESTERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

KOLK VAN DUSSEN. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz 240.

KONINGSHAVEN TE ROTTERDAM. Zie *Rotterdam.*

KONINGSOORDPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

KORT HEESWIJK. Zie *Willeskop, Kort Heeswijk en Blokland.*

KRAAIJENNEST. Zie *Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest.*

KROMGAT. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

KROMME RIJN. Zie *Rijn. (Kromme-)*

KROMMENIE. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KROPSWOLDE. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 18 Oct. 1905, blz. 280.

KROPSWOLDER POLDER. (*De-*) Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 18 Oct. 1905, blz. 280.

KRUISERBRINK (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

KWADIJKERKOOG. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

KIJFPOLDER. (*De-*) Zie *Klaas Hoorn- en Kijfpolder. (De-)*

LAGE VUGT. Zie *Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken (De-).*

LAGEHOEK, (*De polder de-*), onder Hoofdwoud en Opmeer. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

LANDEKE VAN HOOGSTRATEN EN BAZIUS LANDEKE. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

LANDEKEN VOORDAAG. Zie *Elderenspolder en Landeken Voordaag.*

LAUWERZEE. Zie *Zuiderzee.*

LEINE. (*De-*) Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 18 Oct. 1905, blz. 280.

LEK. Zie *Rijn.*

LEKDIJK BENEDENDAMS EN VAN DEN IJSSELDAM. (*Hoogheemraadschap van den-*) Nieuw reglement, besluit van 4 Oct. 1905, blz. 280.

LEKDIJK BOVENDAMS. (*Hoogheemraadschap van den-*) Nieuw reglement, besluit van 4 Oct. 1905, blz. 280.

LICHTMISKANAAL. (*Beoosten het-*) Zie *Beoosten het Lichtmiskanaal.*

LIERDER- EN MOLENBROEK. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

LIMMERPOLDER. (*De Groot-*) Zie *Groot-Limmerpolder (De-).*

LINDENSCHE SLUIS. (*De Groot-*) Zie *Groot Lindensche sluis (De-).*

LOODS- EN BAKENWEZEN. Wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en van het bijzonder reglement op den loodsdienst in het VIde district (Monden der Schelde), besluit van 7 Juli 1905, blz. 182.

LUTJEBROEK. (*Grootebroek en-*) Zie *Grootebroek en Lutjebroek (De banne-)*.
LUTTERSCHEIDING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
MAAS. (*Nieuwe-*) Zie *Nieuwe Maas.*
— – (*Oude-*) Zie *Oude Maas.*
MAASBOMMEL. Zie *Alphen en Maasbommel.*
MAASTRICHT—NIJMEGEN. (*Rijksweg-*). Overbrengen in beheer en onderhoud bij de gemeente Venlo van een gedeelte van dezen weg, wet van 12 Dec. 1905, blz. 321.
MARK. (*De-*) Zie *Zuid-Willemsvaart—Amer.*
MARKER- EN OOSTWOUDERPOLDER (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
MASTENBROEK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
MEDEMBLIK. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
MEENE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
MEGEN. c. a. Zie *Dieden c. a. enz.*
MERWEDE. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 28 Sept. 1905, blz. 255.
MIDDELHARNIS. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor den aanleg van een haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis, besluit van 14 Aug. 1905, blz. 215.
MIDWOUD. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. Vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, wet van 10 Febr. 1905, blz. 21.
—— Verhooging van dit hoofdstuk, wet van 5 Juni 1905, blz. 160.
—— Aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 5 Juni 1905, blz. 161.
—— Nadere aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 5 Juni 1905, blz. 162.
—— Als boven, wet van 5 Juni 1905, blz. 163.
—— Als boven, wet van 5 Juni 1905, blz. 164.

MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. Instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, besluit van 7 Sept. 1905, blz. 237.
— Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904, wet van 30 Dec. 1905, blz. 333.
MOERDIJK. (*De Nieuwe-*) Zie *Nieuwe Moerdijk* (*De-*)
MOLENBROEK. (*Het Lierder- en-*) Zie *Lierder- en Molenbroek* (*Het-*)
MOLENGOOT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
MOLENPOLDER. (*De-*) (Noordbrabant.) Wijziging van het reglement voor het waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
— onder Windesheim en Herxen. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
MONDEN DER SCHELDE. Zie *Loods- en bakenwezen.*
MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT. Voorschriften ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede tot regeling van het verkeer op rijwielpaden, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 281. Toelichting tot dit reglement, beschikking van 13 Nov. 1905, blz. 286.
MOTOR- EN RIJWIELWET. Regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, wet van 10 Febr. 1905, blz. 56.
— Vaststelling van de waarschuwingsborden en van het kenteeken voor rijwielpaden, beschikking van 11 Sept. 1905, blz. 64.
— Bepaling van het tijdstip van in werkingtreding, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 291.
MOTOR-KENTEEKENBESLUIT. Bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter voor motorrijtuigen, beschikking van 10 Nov. 1905, blz. 292.
MOTOR-REGISTREERBESLUIT. Voorschriften, bedoeld in art. 12 der Motor- en Rijwielwet, beschikking van 10 Nov. 1905, blz. 292.
MUDAKKER EN PLIJNSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
MIJDRECHTSCHE DROOGMAKERIJ. (*De eerste bedijking der-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de suppletoire begrooting van dit waterschap voor het dienstjaar 1904 en tegen de begrooting van dit waterschap voor het dienstjaar 1905, besluit van 4 Sept. 1905, blz. 232.

NIEDORPERKOGGE. Zie *Strijkmolens van de Niedorperkogge.*
NIEUWE MAAS. Wijziging van het reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 31 Mei 1905, blz. 159.
—— Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 28 Sept. 1905, blz. 255.
NIEUWE MOERDIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Nov. 1905, blz. 302.
NIEUWE SINT MICHIELSGESTELSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.
NIEUWE ZWALUWEPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
NIEUWKOOP EN NOORDEN. Wijziging van het reglement voor dezen polder, besluit van 29 Nov. 1905, blz. 317.
NIEUWLAND VAN ALTENA. (*Het-*) Wijziging van het reglement van dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
NOORD. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, besluit van 28 Sept. 1905, blz. 255.
NOORD- OF SLIKPOLDER. (*De Kleine-*) Zie *Kleine Noord- of Slikpolder (De-).*
NOORD-SCHARWOUDE. (*De bunne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.
NOORDBRABANT. Gewijzigd reglement voor het waterschap het Oudland van Zevenbergen, besluit van 13 Jan. 1905, blz. 16.
—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Abroek; de Andelsche en Giessensche Weide; Aalburg; de Auvergnepolder; de Ban van Rijswijk; de Beaumondspolder; de Beneden Dommel; de Biesheuvel; de Binnenpolder van Rosmalen en Nuland; de Binnenpolder onder de gemeenten Terheijden en Zwaluwe; de Binnenpolder vau Sprang; de Binnenpolder van Vrijhoeven-Cappel; de Boeimeer; de polder van Bokhoven; de Crogten en Galdersche Vugt; de Dintelpolder; het Fendeveld; Elderenspolder en Landeken Voordaag; de Elisabethpolder; de Emiliapolder; van Escharen en Gassel; de Groot Lindensche sluis; de Groote Torenpolder; de Groote Zonzeelsche polder; Halle en Strijpen; de Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken; de Heensche polder; de Hillekens- en Achterboerkens; de Jufvrouwenpolder; de Karnemelkspolder,

de Koningsoordpolder; het Kromgat; het Landeke van Hoogstraten en Bazius Landeke; de Molenpolder; de Mudakker en Plijnsche polder; het Nieuwland van Altena, de Nieuwe Zwaluwepolder; de Kleine Noord- of Slikpolder; de Opperste polder van Andel; de Oostpolder onder Etten en Leur; de Oost- en West-Graaf Hendrikpolder; de Oude Appelaar; de Oude Ban; de Oude Doorn; de Oude Fijnaart; de Oude Heiningen; het Pompveld; de Republiekpolder; de St. Romboutspolder; Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaiennest; Sleeuwijk; Uitwijk; Uppel; de Vervoornepolder; de Westpolder; Wijk, en Zandwijk, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

NOORDBRABANT. Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Bredasche polder en de Nieuwe Moerdijk, besluit van 13 Nov. 1905, blz. 302.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de polder van Zwartenberg, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 319.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Werkensche polder; de Hooge en Lage Vugt; Honswijk; Dieden c. a., Deursen c. a. en Megen c. a.; de Binnenpolder van Herpen; de Nieuwe St. Michielsgestelsche polder; Ganswijk; de Duil; de Oud-Glimespolder; Boschveld en Maij, en de Ham en Rijskampen, en wijziging van de oprichtingsbesluiten van de waterschappen Dieden c. a., Deursen c. a. en Megen c. a. en de Binnenpolder van Herpen, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

—— Nadere wijziging der klassificatie van gebouwde en ongebouwde eigendommen, behoorende tot het waterschap ter bevordering der verbetering van den waterstaatstoestand in het noordoostelijk gedeelte van Noordbrabant, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 329.

NOORDELIJKE DIJKEMA'S POLDER. (*De-*) Oprichting van dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

NOORDEN. Zie *Nieuwkoop en Noorden.*

NOORDER- EN ZUIDERVELD. (*Het Geestmer-*) Zie *Geestmer-, Noorder- en Zuiderveld (Het-).*

NOORDER VECHTDIJKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

NOORDHOLLAND. Vaststelling van instructiën voor de duinwachters in deze provincie en den duinwachter op Ameland, alsmede voor de beambten op de Rijkszeilvaartuigen in dienst bij den Rijkswaterstaat, beschikking van 2 Juni 1905, blz. 160.

NOORDHOLLAND. Wijziging van het reglement voor den Haarlemmermeerpolder, besluit van 18 Aug. 1905, blz. 216.

--- Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Baafjespolder; de Beemster; de Bloemendaler polder; de Groot-Duivendrechtsche polder; de banne Grootebroek en Lutjebroek; de polder de Groote Waal; de Groote IJpolder; de Groot-Limmerpolder; de polder het Grootslag, de banne Grosthuizen; de Halerbroek- of Kalverpolder; de banne Haringhuizen; de banne Hauwert; de Hempolder onder Akersloot; de banne en de polder Hensbroek; de polder de Hobreederkoog; de banne Hoogkarspel; de banne Hoogwoud en Aartswoud; de banne Hoorn; de Houterpolder; de Kalslagerpolder; de Karnemelkspolder; de Klaas Hoorn- en Kijfpolder; de Kogerpolder; de polder de Kolk van Dussen; de polder Krommenie; de polder de Kwadijkerkoog; de polder de Lagehoek onder Hoogwoud en Opmeer; de Marker- en Oostwouderpolder; de banne Medemblik; de banne Midwoud; de Oosterzijpolder; de Overdiemerpolder; de polder de Schagerwaard; de Venserpolder; de Waarlandspolder en de Zwartedijkspolder, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in bovengenoemde waterschappen, *met uitzondering* van den polder het Grootslag en den Houterpolder en *met bijvoeging* van den Huiswaarder- en Oosterweezenpolder, de banne Venhuizen en de banne of polder Wijdenes en Oosterleek, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de banne of polder Wijdenes en Oosterleek, het molenbestuur van den polder Venhuizen en Hem en de banne Venhuizen; wijziging van het reglement van bestuur voor de banne Hem, en reglement van bestuur voor den Huiswaarder- en Oosterweezenpolder, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

—— Wijziging van het reglement op de wegen in deze provincie, besluit van 28 Nov. 1905, blz. 316.

—— Wijziging van het reglement van bestuur voor den Zuiderpolder, besluit van 1 Dec. 1905, blz. 318.

—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de banne Broek op Langendijk, de 's Gravelandsche polder, de Horstermeerpolder, de polder de Kaag onder Spanbroek, de banne Koedijk, de banne Noord-Scharwoude, de banne Oudorp, de polder Oudorp, de banne St. Pancras, de Slootgaardpolder, de banne Warmenhuizen, de banne Zuid-Scharwoude, het heemraadschap

der strijkmolens van de Niedorperkogge en voor de binnenpolders in die kogge, het hoogheemraadschap van den Hondsbossche en Duinen tot Petten en het hoogheemraadschap van de Uitwaterende sluizen in Kennemerland en Westfriesland, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van de laatstgenoemde vier, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

NOORDLAND. (*Het-*), gemeente 's-Gravensande. Reglement voor dezen polder, besluit van 9 Dec. 1905, blz. 321.

NOORDPOLDER, gemeenten Usquert, Warffum, Baflo en Eenrum. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

NOORDWOLDE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene vergunning tot vervening van eenige perceelen te Noordwolde, besluit van 15 Nov. 1905, blz. 302.

NOORDZEEKANAAL. Reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, besluit van 22 Maart 1905, blz. 92.

—— Intrekking van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, en wijziging van dat reglement voor de nieuwe spoorwegbrug bij Velsen, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 322.

NOORDZIJDE. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

ONDERDIJKSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor den bouw van een nieuwe spoorwegbrug over de Gouwe bij Gouda en het in verband daarmede verleggen van een gedeelte van den Staatsspoorweg van Rotterdam naar Utrecht, wet van 18 Maart 1905, blz. 92. Aanwijzing der perceelen, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 92.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor het maken van een stationsemplacement voor den Westlandschen stoomtramweg te Monster en voor de verbetering en verbreeding van dien tramweg, besluit van 3 April 1905, blz. 93.

—— Als voren voor de voortzetting van de verbetering der rivier de Vecht in Overijssel, besluit van 14 April 1905, blz. 130.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Rotterdam naar 's-Gravenhage en naar Scheveningen, besluit van 16 Mei 1905, blz. 138.

—— Voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's-Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam, wet van 5 Juni 1905, blz. 161.

—— Voor den aanleg van een havenspoorweg naar den Rechter Maasoever te Rotterdam en voor de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam—Rotterdam over de Delfshavensche Schie, wet van 5 Juni 1905, blz. 162.

—— Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Tiel naar Culenborg, besluit van 16 Juni 1905, blz. 165.

—— Als voren voor den aanleg van een spoorweg van Zuidbroek naar Delfzijl, besluit van 15 Juli 1905, blz. 188.

—— Als voren voor den aanleg van eene haven met bijbehoorende werken te Middelharnis, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding tusschen Hellevoetsluis en Middelharnis, in verband met den ontworpen spoorweg op de eilanden in Zuidholland, besluit van 14 Aug. 1905, blz. 215.

—— Als voren voor het maken van eene aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven van Stellendam, ten behoeve van eene stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree-Overflakkee, besluit van 14 Aug. 1905, blz. 216.

—— Als voren voor de ophooging van een gedeelte van de Staphorster Stouwe tusschen Hamingen en Baarlo, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

—— Voor de voltooiing van de verbetering van de rivier de Regge, wet van 30 Dec. 1905, blz. 338.

ONTPLOFBARE STOFFEN. Wijziging van de voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, besluit van 6 Mei 1905, blz 137.

OOST- EN WEST GRAAF HENDRIKPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

OOST- EN WESTDONGERADEEL. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement op het onderhoud en bestuur, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 238.

OOSTERLEEK. Zie *Wijdenes en Oosterleek. (De banne of polder-)*
OOSTERWEEZENPOLDER. Zie *Huiswaarder- en Oosterweezenpolder.*
OOSTERZEE. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 24 Mei 1905, blz. 158.
OOSTERZIJPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
OOSTOPGAANDE. Wijziging van het reglement voor dit veenschap, besluit van 2 Jan. 1905, blz. 1.
—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van het kohier van omslag van dit veenschap, besluit van 29 Juni 1905, blz. 179.
OOSTPOLDER, onder Etten en Leur. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OOSTWOUDERPOLDER. (*De Marker- en-*) Zie *Marker- en Oostwouderpolder. (De-)*
OPPERSTE POLDER VAN ANDEL. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUD-GLIMESPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.
OUD-HERKINGEN. (*De polder-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 20 Dec. 1905, blz. 329.
OUD-KEMPENSHOFSTEDEPOLDER. Reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van dezen calamiteusen polder, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 14.
OUDE APPELAAR. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUDE BAN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUDE DIEP. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
OUDE DOORN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUDE FIJNAART (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUDE HEININGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.
OUDE MAAS. Reglement van politie voor de brug over de Oude Maas bij Spijkenisse, besluit van 25 April 1905, blz. 130.

OUDE IJSSEL. Ontheffing van hun opdracht van commissarissen van wege Nederland benoemd, om met de door de Pruisische Regeering benoemde commissarissen in overleg te treden over regeling der internationale belangen in verband met de verbetering van den Ouden IJssel, besluit van 28 Jan. 1905, blz. 19.

OUDELAND. (*De polder het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 20 Dec. 1905, blz. 329.

OUDLAND VAN ZEVENBERGEN. (*Het-*) Gewijzigd reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Jan. 1905, blz. 16.

OUDORP. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

OUDORP. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

OVERDIEMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

OVERIJSSEL. Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Vollenhove, Hasselt en Zwartsluis, de Noorder Vechtdijken, Mastenbroek, de Zwartewaters en Vechtdijken, de Zuider Vechtdijken, Salland, Zalk, Kamperveen, de Molenpolder onder Windesheim en Herxen, Sekdoorn, de Barsbeker Binnenpolder, Broeken en Maten, de Broeklanden, de Buitenpolder onder Kuinre, de Bentpolder, de Onderdijksche polder, het Lierder- en Molenbroek, Dronthen, de Blokzijler Uiterdijken, de Zuiderpolder nabij Blokzijl, Dieze, de Molengoot, de Regge, de Lutterscheiding, de Hooge en Lage Wheeën, Holtheme, Benoorden de Willemsvaart, de Vijf Marken, de Baarlinger- en Noorderpolder, de Kruiserbrink, de Schanswetering, het Oude Diep, Radewijk en Baalder, de Meene, de Dalfser Hooislagen, de Ruiten en Veenekampen, Beoosten het Lichtmiskanaal, het Bedijkte Rondebroek, de Binnenpolder aan het noordeinde van Blankenham, de Wendeligerweiden, Beoosten het Ommerkanaal en de Schutwijk, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Schipbeek, besluit van 25 Aug. 1905, blz. 216.

—— Wijziging van het reglement op het beheer der bedijking langs Dronthen, besluit van 22 Nov. 1905, blz. 305.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap de Dortherbeek, besluit van 28 Nov. 1905, blz. 316.

—— Reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 322.

OVERIJSSEL. Oprichting en reglementeering van het waterschap het Hagenbroek, besluit van 19 Dec. 1905, blz. 329.

PALLERT. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit watersehap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 332.

PANCRAS. (*De banne St.-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

PEKEL A. Wijziging van het besluit tot oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

PETROLEUM. (*Vervoer van-*) Zie *Rijn.*

PLIJNSCHE POLDER. Zie *Mudakker en Plijnsche polder* (*De-*).

POMPVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

PROVINCIALE WET. Wijziging, wet van 17 Juni 1905, blz. 165.

RADEWIJK EN BAALDER. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

REGGE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

—— Onteigening voor de voltooiing van de verbetering van deze rivier, wet van 30 Dec. 1905, blz. 338.

REPUBLIEKPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

REIJERWAARD. (*Oud- en Nieuw-*) Wijziging van het reglement voor deze polders, besluit van 29 Nov. 1905, blz. 317.

RIVIERCORRESPONDENTIE. Zie *Correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater.*

RIVIEREN EN KANALEN IN HET ALGEMEEN. Wijziging van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, besluit van 24 Juni 1905, blz. 179.

—— Nadere wijziging van dit reglement, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 291.

RODERWOLDE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Dec. 1905, blz. 321.

ROMBOUTSPOLDER. (*De St.-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

RONDEBROEK. (*Het bedijkte-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

ROOSKENSDONK, HOOIJENDONK, WERFT EN KRAAIJENNEST. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

ROSMALEN EN NULAND. (*De Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Rosmalen en Nuland (De-)*.

ROSWINKELERVEEN. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit veenschap, besluit van 28 Aug. 1905, blz. 218.

ROTTERDAM. Wijziging van het reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, besluit van 31 Mei 1905, blz. 159.

—— (*Havenspoorweg naar den Rechter Maasoever-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

ROTTERDAM—'S-GRAVENHAGE—SCHEVENINGEN. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der perceelen voor den aanleg van dezen spoorweg, besluit van 16 Mei 1905, blz. 138.

—— Onteigening voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen dezen ontworpen spoorweg en de Verbindingsbaan om Rotterdam, wet van 5 Juni 1905, blz. 161.

ROTTERDAM—UTRECHT. (*Staatsspoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

RUITEN EN VEENEKAMPEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

RIJKSZEILVAARTUIGEN. (*Instructie voor de beambten op de-*) Zie *Instructiën.*

RIJN. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, besluit van 7 April 1905, blz. 94.

—— Toelichting tot de seinen, voorgeschreven in dit reglement, beschikking van 2/18 Sept. 1905, blz. 222.

—— Politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatie-producten in tankschepen op den Rijn, besluit van 2 Mei 1905, blz. 135.

—— (*Kromme-*) Wijziging van het reglement van politie voor het niet gekanaliseerde gedeelte, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 238.

RIJWIELEN. Zie *Motor- en Rijwielwet.*

RIJWIELPADEN. Zie *Motor- en Rijwielreglement.*

SALLAND. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

SCHAGERWAARD. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

SCHANSWETERING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

SCHELDE. (*Monden der-*) Zie *Loods- en bakenwezen.*

SCHELDE. (*Wester-*) Overeenkomst tusschen Nederland en België, betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen, wet van 12 Dec. 1905, blz. 321.

SCHEVENINGEN. (*Buitenhaven te-*) Reglement van politie, besluit van 5 Juli 1905, blz. 181.

SCHIPBEEK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 25 Aug. 1905, blz. 216.

SCHUTWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

SEKDOORN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

SELFHELP. Opheffing van dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

SINT MICHIELSGESTELSCHE POLDER (*Nieuwe-*) Zie *Nieuwe Sint Michielsgestelsche polder* (*De-*).

SIPTEN. Zie *Hartel, Lage Vugt, Sipten en Banken* (*De-*).

SLAGH- OF GROOTEN EN KLEINEN STADSPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de keur van dezen polder, besluit van 13 Maart 1905, blz. 90.

SLEEUWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

SLIKPOLDER. Zie *Kleine Noord- of Slikpolder* (*De-*).

SLOOTGAARDPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

SLUISPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de aan de Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij verleende vergunning, om binnen den bij keur verboden afstand van den molen van den Sluispolder een dijklichaam te maken, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

SLUIZEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

SPOORWEGEN. Overeenkomst betreffende den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Eindhoven naar Weert, wet van 2 Jan. 1905, blz. 1.

—— Reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest, besluit van 22 Maart 1905, blz. 92.

—·· Bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van een locaalspoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen, wet van 5 Juni 1905, blz. 160.

SPOORWEGEN. Wijziging van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van eenige beweegbare spoorwegbruggen, besluit van 29 Juni 1905, blz. 179.

—— Nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 13 Juli 1905, blz. 183.

-- — Nadere wijziging van dit reglement, besluiten van 2 Oct. 1905 en 9 Dec. 1905, blz. 187.

—— Wijziging en aanvulling van het Locaalspoorwegreglement 1902, deel A, besluit van 2 Oct. 1905, blz. 280.

—— Intrekking van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal te Velsen in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest en wijziging van dat reglement voor de nieuwe spoorwegbrug bij Velsen, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 322.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

SPRANG. (*De Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Sprang (De-)*

SPIJKENISSE. Reglement van politie voor de brug over de Oude Maas bij Spijkenisse, besluit van 25 April 1905, blz. 130.

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

STADSPOLDER. (*Grooten of Kleinen-*) Zie *Slagh of Grooten en Kleinen Stadspolder.*

STAPHORSTER STOUWE. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor de ophooging van een gedeelte van de Staphorster Stouwe tusschen Hamingen en Baarlo, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

STAVENISSE. Vrijverklaring van dit calamiteuse waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 14.

STELLENDAM. Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor het maken van eene aanlegplaats met bijbehoorende werken in den mond van de haven van Stellendam ten behoeve van een stoombootveerverbinding Hellevoetsluis—Goeree—Overflakkee, besluit van 14 Aug. 1905, blz. 215.

STICHTSCHE VEENEN. Zie *Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen (Waterschap het-).*

STRIJKMOLENS VAN DE NIEDORPERKOGGE. (*Heemraadschap der-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

STRIJPEN. (*Halle en-*) Zie *Halle en Strijpen.*

TELEGRAAF- EN TELEPHOONLIJNEN (*Rijks-*) Zie *Circulaires.*

TIEL—CULENBORG. (*Spoorweg-*) Aanwijzing van de te onteigenen perceelen voor den aanleg, besluit van 16 Juni 1905, blz. 165.

TJALLEBERD. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vergunning tot vervening van een perceel onder Tjalleberd, besluit van 28 Sept. 1905, blz. 278.

TORENPOLDER. (*De Groote-*) Zie *Groote Torenpolder* (*De-*).

TRACTATEN EN OVEREENKOMSTEN VAN NEDERLAND. Met Belgie, betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen, wet van 12 Dec. 1905, blz. 321.

TRAMWEGEN. Zie *Spoorwegen* en *Gelderland.*

TWEEDE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

UITWATERENDE SLUIZEN IN KENNEMERLAND EN WEST-FRIESLAND. (*Hoogheemraadschap van de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.

UITWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

UPPEL. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

UTRECHT. Wijziging van het reglement voor het waterschap Waardassacker, besluit van 18 Aug. 1905, blz. 216.

— Wijziging van het reglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 25 Aug. 1905, blz. 217.

— Wijziging van het reglement van politie voor het niet gekanaliseerde gedeelte van den Krommen Rijn, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 238.

— Wijziging van de reglementen voor de beide waterschappen Benschop, en Willeskop, Kort Heeswijk en Blokland, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

— Nieuwe reglementen voor de hoogheemraadschappen van den Lekdijk bovendams en van den Lekdijk benedendams en van den IJsseldam, besluit van 4 Oct. 1905, blz. 280.

— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen Willige Langerak en de Gecombineerde Stoombemaling van de Zelderdsche wetering, besluit van 24 Nov. 1905, blz. 315.

— Wijziging van het reglement voor het waterschap, genaamd het Veenraadschap der Geldersche en Stichtsche Veenen, besluit van 19 Dec. 1905, blz. 329.

VECHT IN OVERIJSSEL. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de voortzetting van de verbetering van deze rivier, besluit van 14 April 1905, blz. 130.

VECHTDIJKEN. (*Zuider-*) Zie *Zuider Vechtdijken.* (*D -*)

VEENEKAMPEN. (*De Ruiten en-*) Zie *Ruiten en Veenekampen.* (*De-*)

VEENRAADSCHAP DER GELDERSCHE EN STICHTSCHE VEENEN. (*Waterschap, genaamd het-*) Wijziging van het reglement, besluit van 19 Dec. 1905, blz. 329.

VELSEN. Zie *Noordzeekanaal.*

VENHUIZEN. (*Banne-*) Nieuw reglement van bestuur, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

VENHUIZEN EN HEM. Nieuw reglement voor het molenbestuur van dezen polder, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

VENLO. Zie *Maastricht—Nijmegen.* (*Rijksweg-*)

VENSERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.

VERBETERING. Vergrooting van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

VERBETERING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

VEREENIGDE BINNENPOLDER ONDER HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen niet-goedkeuring van eene door het bestuur van dezen polder vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening, besluit van 20 Febr. 1905, blz. 65.

VEREENIGING, (*De-*), gemeente Grijpskerk. Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

VERVENINGEN. Zie *Friesland.*

VERVOORNEPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

VISSCHERIJ. (*Openbare-*) Zie *Zuiderzee.*

VOLLENHOVE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

—— Beslissing in hooger beroep in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van dit waterschap voor 1904, en betreffende vaststelling dier begrooting voor 1905, besluit van 23 Sept. 1905, blz. 252.

VRIJDOM VAN BRIEFPORT. Herziening van de vrijstellingen van port, verleend aan de ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat, besluit van 28 Juli 1905, blz. 206.

VRIJDOM VAN BRIEFPORT. Mededeeling van deze herziening aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, circulaire van 9 Sept. 1905, blz. 215.
VRIJHOEVEN-CAPPEL. (*De Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Vrijhoeven-Cappel. (De-)*
VUGT. (*De Hooge en Lage-*) Zie *Hooge en Lage Vugt. (De-)*
VIJF MARKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
WAAL. Zie *Rijn.*
—— (*De Groote-*) Zie *Groote Waal. (De polder de-)*
WAALDIJKEN. Nadere Rijksbijdrage voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten, wet van 5 Juni 1905, blz. 161.
WAARDASSACKER. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 18 Aug. 1905, blz. 216.
WAARLANDSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
WADDEN. Zie *Zuiderzee.*
WARMENHUIZEN. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.
WARREN. (*Hooge-*) Zie *Hooge Warren. (De-)*
WATERSCHAPPEN. Zie *Utrecht* en *Friesland.*
WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging van het reglement op het pensionneeren van weduwen en weezen van ambtenaren van den provincialen waterstaat in Groningen, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 13.
—— Overleggen van geneeskundige verklaringen van geschiktheid bij de voordrachten tot benoeming van personeel van den Rijkswaterstaat, missive van 21 Febr. 1905, blz. 68.
—— Intrekking van de indeeling in klassen van bakenmeesters, beschikking van 23 Maart 1905, blz. 92.
—— Wijziging van het besluit tot toekenning van abonnementen voor bureelkosten aan de leden van het Korps ingenieurs van den Rijkswaterstaat, besluit van 25 April 1905, blz. 135.
—— Nadere wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Groningen, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 249.
—— Wijziging van de jaarwedde van den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Zuidholland, en nadere bepalingen omtrent het onder dien Hoofdingenieur, aan den provincialen water-

staatsdienst verbonden personeel en van de jaarwedden deser provinciale waterstaatsambtenaren en reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Overijssel, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 322.

WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. (*Ministerie van-*) Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

WATERSTAATSWERKEN. Zie *Friesland.*

WEERDINGE. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 3 Jan. 1905, blz. 1.

WEGEN. Wijziging van de bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk, besluit van 6 Nov. 1905, blz. 291.

—— Zie verder *Gelderland, Noordholland* en *Motor- en Rijwielwet.*

—— (*Rijks-*) *Beschadiging van Rijkstelegraaf- en telephoonlijnen.* Zie *Circulaires.*

—— Aanschrijving aan Gedep. Staten van verschillende provincien in zake het vervallen van de circulaire van 25 Febr. 1902, L. B., betreffende het berijden der Rijkswegen met motorrijtuigen, 13 Dec. 1905, blz. 390.

WENDELIGERWEIDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

WERFT. Zie *Rooskensdonk, Hooijendonk, Werft en Kraaijennest.*

WERKENSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 320.

WESTDONGERADEEL. Zie *Oost- en Westdongeradeel.* (*De polder van-*)

WESTER-SCHELDE. Zie *Schelde.* (*Wester-*)

WESTERHAVEN. Wijziging van het politiereglement op het gebruik van de Westerhaven, de haven in het Boterdiep, de haven in het Damsterdiep en de haven in het verbindingskanaal Damster—Boterdiep, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 333.

WESTERPOLDER. (*De Kolhamster-*) Zie *Kolhamster-Westerpolder.* (*De-*)

WESTLANDSCHE STOOMTRAMWEG. Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor het maken van een stationsemplacement voor dezen tramweg te Monster en voor de verbetering en verbreeding van dien tramweg, besluit van 3 April 1905, blz. 93.

WESTPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

WHEEËN. (*Hooge en Lage-*) Zie *Hooge en Lage Wheeën.* (*De-*)

WILDERVANKSTER—PARTICIPANTENVERLAAT. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.

WILHELMINASLUIS TE ZAANDAM. Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren in zake goedkeuring van eene keur voor deze sluis, besluit van 22 Juli 1905, blz. 188.

WILLESKOP, KORT-HEESWIJK EN BLOKLAND. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

WILLIGE LANGERAK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Nov. 1905, blz. 315.

WOLDENDORP. Vergrooting van- en nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec 1905, blz. 332.

WOUTRINAPOLDER. Reglement voor dezen polder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.

WIJDENES EN OOSTERLEEK. (*De banne of polder-*) Nieuw reglement van bestuur, besluit van 9 Sept. 1905, blz. 243.

WIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

IJPOLDER. (*De Groote-*) Zie *Groote IJpolder.* (*De-*)

IJSSEL. (*Oude-*) Zie *Oude IJssel.*

IJSSELDAM. Zie *Lekdijk benedendams.*

ZAANDAM. Zie *Wilhelminasluis te Zaandam.*

ZALK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.

ZANDWERF. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1905, blz. 250.

ZANDWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 2 Sept. 1905, blz. 218.

ZEELAND. Vrijverklaring van het calamiteuse waterschap Stavenisse en reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen Oud-Kempenshofstedepolder, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 14.

—— Vrijverklaring van het calamiteuse waterschap Ellewoutsdijk en reglement voor het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteusen polder Borssele, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 319.

ZELDERDSCHE WETERING. (*De Gecombineerde stoombemaling van de-*) Zie *Gecombineerde* enz.

ZIERIKZEE—BROUWERSHAVEN. (*Straatweg*). Beslissing in een geschil in zake het beheer en het onderhoud van dezen straatweg, besluit van 22 Nov. 1905, blz. 305.

ZONZEELSCHE POLDER. (*De Groote-*) Zie *Groote Zonzeelsche polder.* (*De-*)

ZOUTKAMP. Algemeene instructie voor den sluiswachter van de Friesche sluis, gelegen in den zeedijk bij Zoutkamp, beschikking van 9 Nov. 1905, blz. 291.
ZUID-SCHARWOUDE. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Dec. 1905, blz. 330.
ZUID-WILLEMSVAART—AMER. Aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, wet van 17 Juni 1905, blz. 167. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 168.
ZUIDBROEK—DELFZIJL. (*Spoorweg-*) Aanwijzing van de te onteigenen perceelen voor den aanleg, besluit van 15 Juli 1905, blz. 188.
ZUIDER VECHTDIJKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
ZUIDERPOLDER BIJ FRANEKER. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 25 Mei 1905, blz. 159.
——, (*De-*), nabij Blokzijl. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
—— (Noordholland). Wijziging van het reglement van bestuur, besluit van 1 Dec. 1905, blz. 318.
ZUIDERVEEN. Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.
ZUIDERZEE. Nadere wijziging van de voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart, besluit van 4 April 1905, blz. 93.
ZUIDHOLLAND. Wijziging van de reglementen voor den Broekpolder en de polders Boekhorst, Beneden Haastrecht, Hoog en Laag Bilwijk en Boterhuis, en reglement voor den Woutrinapolder, besluit van 11 Sept. 1905, blz. 244.
—— Wijziging van de reglementen voor den polder Kamphuizen, de polders Oud- en Nieuw Reijerwaard, den polder Nieuwkoop en Noorden en den Aalkeet-Buitenpolder, besluit van 29 Nov. 1905, blz. 317.
—— Reglement voor den polder het Noordland, gemeente 's-Gravensande, besluit van 9 Dec. 1905, blz. 321.
—— Wijziging van de jaarwedde van den Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat en nadere bepalingen omtrent het onder dien Hoofdingenieur, aan den provincialen waterstaatsdienst verbonden personeel en van de jaarwedden dezer provinciale waterstaatsambtenaren, besluit van 16 Dec. 1905, blz. 322.

ZUIDHOLLAND. Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Bosch- en Gasthuispolder, de polder Oud Herkingen en de polder het Oudeland, besluit van 20 Dec. 1905, blz. 329.
ZUIDWENDING. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 10 Jan. 1905, blz. 15.
ZWALUWE POLDER. (*De Nieuwe*) Zie *Nieuwe Zwaluwe polder.* (*De-*)
ZWARTEDIJKSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 8 Sept. 1905, blz. 240.
ZWARTENBERG. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1905, blz. 319.
ZWARTEWATERS en VECHTDIJKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Jan. 1905, blz. 2.
—— Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake wijziging der begrooting voor 1904 van dit waterschap, besluit van 16 Jan. 1905, blz. 16.

Door MARTINUS NIJHOFF, te 's Gravenhage, is uitgege

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN EN TRACTATEN

OP DEN

WATERSTAAT IN NEDERLAN[illegible].

(1669 1857.)

MET AANTEEKENINGEN EN ALPHABETISCH REGI[illegible]

Een deel, gr. 8vo.	*f* 9.50
Eerste vervolg, 1858—1860	- 3.25
Tweede vervolg, 1861 1863	- 4.50
Derde vervolg, 1864—1866	- 4.75
Vierde vervolg, 1867	- 1.50
Vijfde vervolg, 1868	- 1.70
Zesde vervolg, 1869. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1868	- 3.—
Zevende vervolg, 1870	- 2.—
Achtste vervolg, 1871	- 2.—
Negende vervolg, 1872. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1871	- 3.50
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1669—1872	- 3.25
Tiende vervolg, 1873	- 2.25
Elfde vervolg, 1874	- 2.10
Twaalfde vervolg, 1875. Met bijlagen en aanteekeningen op de jaren 1669—1874	- 4.25
Dertiende vervolg, 1876. Idem op de jaren 1669—1875	- 4.40
Veertiende vervolg, 1877. Idem op de jaren 1669—1876	- 3.25
Vijftiende vervolg, 1878. Idem op de jaren 1669—1877	- 2.40
Zestiende vervolg, 1879. Idem op de jaren 1669—1878	- 3.50
Zeventiende vervolg, 1880. Idem op de jaren 1669—1879	- 3.25
Achtiende vervolg, 1881. Idem op de jaren 1669—1880	- 4.75
Negentiende vervolg, 1882. Idem op de jaren 1669—1881	- 3.—
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1873—1882	- 1.90
Twintigste vervolg, 1883. Idem op de jaren 1669—1882	- 3.—
Een en twintigste vervolg, 1884. Idem op de jaren 1669—1883	- 4.25
Twee en twintigste vervolg, 1885. Idem op de jaren 1669—1884	- 3.50
[illegible] vervolg, 1886. Idem op de jaren 1669—1885	- 3.10
[illegible] 1887. Idem op de jaren 1669—1886	- 3.90
[illegible] 1888. Idem op de jaren 1669—1887	- 2.10
[illegible] Idem op de jaren 1669—1888	- 2.60
[illegible] Idem op de jaren 1669—1889	- 2.90
[illegible] op de jaren 1669—1890	- 2.60
[illegible] op de jaren 1669—1891	- 5.80
[illegible] 1883—1892	- 2.40
[illegible] 1669—1892	- 5.40
[illegible] 1669—1893	- 3.—
[illegible] de jaren 1669—1894	- 3.—
[illegible] 1669—1895	- 5.75
[illegible] de jaren 1669—1896	- 5.75
[illegible] op de jaren 1669—1897	- 2.75
[illegible] jaren 1669—1898	- 4.25
[illegible] jaren 1669—1899	- 4.40
[illegible] jaren 1669—1900	- 3.—
[illegible] jaren 1669—1901	- 4.25
[illegible] 1902	- 2.40
[illegible] 1669—1902	- 5.25
[illegible] 1901. [illegible] op de jaren 1669—1903	- 4.50

43720

ETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT

43

Drie en veertigste Vervolg

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1905
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1663—1905
ALFABETISCH REGISTER OVER 1905

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1907

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND.

DRIE EN VEERTIGSTE VERVOLG.

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN

EN ANDERE BESCHEIDEN

BETREFFENDE

DEN WATERSTAAT IN NEDERLAND,

MET AANTEEKENINGEN.

VROEGER BEWERKT DOOR

J. F. BOOGAARD

thans verzameld en uitgegeven op last van

HET DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT

Drie en veertigste Vervolg

WETTEN ENZ. MET AANTEEKENINGEN, 1906;
BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN OP WETTEN ENZ., 1669—1905
ALPHABETISCH REGISTER OVER 1906

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1907

19

435730

Gedrukt ter 's-Gravenhaagsche Boek- en Handelsdrukkerij
voorheen Gebr. Giunta d'Albani.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1906, *n°*. 10, *houdende nadere verleening van vrijstelling van port voor briefwisseling over dienstzaken.*

Voor zooveel waterstaatsbelangen hierbij betrokken zijn, luidt dit besluit als volgt:

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 Januari 1906, n°. 12, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1° in te trekken de vrijstelling van port, tot heden verleend voor de briefwisseling over dienstzaken van de Divisie- en Districts-commandanten, Officieren en minderen van het wapen der Koninklijke Marechaussee.

2° vrijstelling van port te verleenen voor de briefwisseling over dienstzaken:

a. van de Officieren van het wapen der Koninklijke Marechaussee onderling en met:

de Hoofdopzieners van de visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

en bovendien:

van de Officieren, Divisie- en Districtscommandanten van het wapen der Koninklijke Marechaussee, doch beperkt tot de provincie, in welke de Divisie- of Districtscommandant gestationneerd is en de aangrenzende provinciën, met:

de Hoofdingenieurs-Directeuren, de Hoofdingenieurs, de Ingenieurs, de Adjunct-Ingenieurs, de tijdelijke Ingenieurs, de tijdelijke Adjunct-Ingenieurs, de Opzichters, de Adjunct- en de buitengewone Opzichters van 's Rijkswaterstaat;

b. van de Brigade- en de detachementscommandanten van het wapen der Koninklijke Marechaussee, met:

de Hoofdopzieners van de visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

voorts, doch beperkt tot de provincie, in welke de Brigade- of de detachementscommandant gestationneerd is en de aangrenzende provinciën, onderling en met:

de Hoofdingenieurs-Directeuren, de Hoofdingenieurs, de Ingenieurs, de Adjunct-Ingenieurs, de tijdelijke Ingenieurs, de tijdelijke Adjunct-Ingenieurs, de Opzichters, de Adjunct- en de buitengewone Opzichters van 's Rijkswaterstaat;

c. enz.

d. van de Officieren, de Onderofficieren, de Brigade- en de detachements-commandanten van het wapen der Koninklijke Marechaussee in Zeeland en de deelen van Noordbrabant, welke bespoeld worden door de Zeeuwsche stroomen, met:

den Voorzitter van het bestuur der zeevisscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 9 *Januari* 1906, *n°.* 37, *houdende aan wijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Ouddorp, Goedereede, Stellendam, Melissant, Dirksland, Sommelsdijk, Middelharnis, Nieuwe Tonge, Oude Tonge, den Bommel en Ooltgensplaat, die op grond van de wet van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 75) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge.*

KON. BESLUIT *van* 9 *Januari* 1906, n°. 38, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de benoeming van een ontvanger van den dorpspolder Alphen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door P. G. de Leeuw P.Gzn., te Alphen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland, dd. 16 Mei 1905, n°. 138, houdende vernietiging van het besluit van den Geërfdendag van den dorpspolder Alphen, dd. 2 Maart 1905, n°. 336/3, tot benoeming van een ontvanger van dien polder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 8 Nov. 1905, n°. 228;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 5 Jan. 1906, n°. 131, afd. Wat.;

Overwegende, dat in de vergadering van den Geërfdendag van den dorpspolder Alphen, op 2 Maart 1905 gehouden, P. G. de Leeuw P.Gzn. met 70 van de 133 stemmen tot ontvanger is benoemd;

dat naar aanleiding van een adres van P. G. de Leeuw JAzn., geërfde in den genoemden polder, Gedeputeerde Staten van Gelderland op 16 Mei 1905, met toepassing van de artt. 22 en volgende der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) het besluit van den Geërfdendag hebben vernietigd; dat zij daarbij hebben overwogen,

dat Johannes van Zwolgen, als gemachtigde van F. W. Vogels, die drie stemmen kon uitbrengen, bij de stemming niet is toegelaten, omdat eene latere volmacht verstrekt was aan J. van Leent, die — *ten onrechte* — evenmin tót de stemming is toegelaten; dat de geërfde J. van der Made, uitbrengende 4 stemmen, eerst eene volmacht heeft afgegeven op Johs. Steenbruggen en daarna op Johs. van Lent Lzn.; doch dat aan beiden — *wat den laatste betreft, ten onrechte* — het deelnemen aan de stemming is geweigerd; dat verder niet tot de stemming zijn toegelaten: 1°. Hendrik van Zwolgen, als gemachtigde van het bestuur der R.-K. kerk te Dreumel, kunnende uitbrengen één stem; 2°. Willem Haas, kunnende uitbrengen als gemachtigde voor de Herv. diaconie van Heerewaarden één stem en als zoodanig voor de Herv. diaconie van Alphen mede één stem; zulks op grond dat die kerkbesturen slechts zouden kunnen deelnemen aan een geërfdendag door een door hen overeenkomstig art. 149 van het Rivierpolderreglement aangewezen lid of door een gemachtigde van dezen; dat art. 149 van dat Reglement echter slechts bedoelt eenige afwijking toe te staan van den algemeenen regel in art. 151 gesteld, zooals duidelijk blijkt uit het woord «kunnen» in den eersten regel van dat artikel voorkomende, hetwelk slechts eene bevoegdheid toekent, doch niet eene verplichting tot het volgen van de aldaar aangegeven handelwijze oplegt, en dat mitsdien de hiervoor sub 1 en 2 vermelde personen ten onrechte zijn uitgesloten; dat door Martinus van Heek, als gemachtigde van Francis van Lent, 5 stemmen zijn uitgebracht, als bezittende deze laatste 14.40.00 H.A. in eigendom en 2.80.60 H.A. als vruchtgebruiker, en kunnende mitsdien in zijne eerste hoedanigheid 4 en in zijne tweede 1 stem uitbrengen; dat art. 145 van het Reglement zoodanige splitsing niet kent en dierhalve slechts de gezamenlijke 17.20.60 H.A. bij de vraag naar het uit te brengen getal stemmen in aanmerking mogen worden genomen, zoodat zulks niet meer had mogen bedragen dan 4; dat uit het bovenstaande volgt, dat bij eene juiste toepassing van de bepalingen van het Rivierpolderreglement onder de vermelde omstandigheden 10 stemmen meer hadden kunen worden uitgebracht en 1 stem minder uitgebracht had moeten worden, zoodat — nu in het geheel 133 stemmen waren uitgebracht, waarvan P. G. de Leeuw P.Gzn. er 70 verkreeg — de omschreven handelingen op den uitslag der stemming van invloed hebben kunnen zijn:

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten P. G. de Leeuw P.Gzn. bij Ons in beroep is gekomen, daarbij het volgende aanvoerende:

dat Johs. van Lent Lzn. als lasthebber van F. W. Vogels en van J. van der Made vrijwillig is teruggetreden, toen de vroeger gestelde lasthebbers niet werden toegelaten; dat zedelijke lichamen uit den aard der zaak geen rechtshandelingen kunnen verrichten dan door hun eenig orgaan: het bestuur; dat nu, waar art. 149 van het Rivierpolderreglement zegt, dat besturen voor hunne zedelijke lichamen „kunnen" deelnemen aan den geërfdendag, het niet eene bevoegdheid geeft, maar de eenig mogelijke wijze regelt waarop zedelijke lichamen aan den geërfdendag kunnen deelnemen; dat, wanneer dan art. 149 verder regelt de voorwaarden waaronder de besturen aan den geërfdendag mogen of — wat het zelfde is — kunnen deelnemen, daaruit onmiddellijk volgt, dat wanneer die voorwaarden niet vervuld worden, de besturen niet aan den geërfdendag kunnen deelnemen; dat zoodanige regeling, waar het geldt het orgaan van één lichaam, welk orgaan uit meerdere physieke personen bestaat, zeer gewenscht, zoo niet noodzakelijk is; dat dus, waar vaststaat, dat de beide kerkbesturen art. 149, al. 2, niet hebben nagekomen, Van Zwolgen en Haas te recht niet als hunne gemachtigden zijn toegelaten; dat het beroep op art. 151 hierbij niet ter zake doet, waar een zedelijk lichaam *slechts* op ééne wijze *kan* optreden, nl. door zijn bestuur, en deze wijze vaa optreden geheel is geregeld — in polderzaken — door art. 149; dat er uit den aard der zaak onderscheid bestaat tusschen bezit als eigenaar en bezit als vruchtgebruiker; dat de eigenaar-bezitter alleen eigen belangen heeft te behartigen, de vruchtgebruiker ook — vaak in meerdere mate dan zijne eigene — die van anderen, nl. van de blooto eigenaren van de goederen welke hij in vruchtgebruik bezit; dat, waar het Rivierpolderreglement eenvoudig het aantal stemmen bepaalt dat geërfden toekomt en dit afhankelijk stelt van het aantal hectaren dat een geërfde bezit, het niet noodig was nog eens een onderscheid te herhalen dat in den aard der zaken gelegen is; dat dus F. van Lent te recht 5 stemmen heeft uitgebracht en wel 4 als eigenaar en één als vruchtgebruiker; op welke gronden appellant Ons verzoekt, met vernietiging van het bestreden besluit, het besluit van den Geërfdendag van 2 Maart 1906 te handhaven;

Overwegende, dat het vaststaat, dat op den Geërfdendag, waarin een ontvanger moest worden benoemd, zijn uitgebracht 133 stemmen en dat appellant daarvan 70 stemmen op zich heeft vereenigd, weshalve hij is aangemerkt als bij volstrekte meerderheid van stemmen gekozen;

dat intusschen dit besluit van den Geërfdendag bij het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland is vernietigd op grond dat:

1°. ten onrechte voor de geërfden F. W. Vogels en J. van der Made geene stemmen zijn uitgebracht, welke geërfden resp. waren gerechtigd tot het uitbrengen van 3 en 4 stemmen, voorts

2°. ten onrechte geene stemmen zijn uitgebracht voor het R. K. Kerkbestuur te Deunmel, voor de Hervormde Diaconie van Heerewaarden en voor de Hervormde Diaconie van Alpen, elk gerechtigd tot het uitbrengen van 1 stem, en eindelijk,

3°. ten onrechte door den geërfde Francis van Lent zijn uitgebracht 5 stemmen, terwijl hij slechts tot het uitbrengen van 4 stemmen gerechtigd zoude zijn, zoodat in plaats van 133, 142 stemmen hadden moeten zijn uitgebracht, welk verschil van invloed had kunnen zijn op den uitslag der verkiezing;

Overwegende, wat de eerste dezer drie grieven betreft, dat de geërfden F. W. Vogels en J. van der Made niet ter vergadering tegenwoordig waren, maar dat voor elk hunner twee gemachtigden zijn verschenen, zonder dat de op een der beide gemachtigden van elken dier geërfden uitgebrachte volmacht uitdrukkelijk de herroeping der andere volmacht inhield;

dat, daargelaten of onder deze omstandigheden en alleen op grond van de latere dagteekening der volmacht, een der voor elken der beide geërfden verschenen gemachtigden tot de stemming had mogen worden toegelaten, in deze geene aanleiding bestaat de verkiezing op grond der niet-toelating nietig te verklaren;

dat toch het enkele feit dat voor de beide genoemde geërfden, al waren die ter vergadering vertegenwoordigd, geene stemmen zijn uitgebracht, geene bezwaren oplevert, maar daarin slechts dan aanleiding tot nietigverklaring der verkiezing zou kunnen bestaan, indien het vaststond dat hunne gemachtigden op het uitbrengen van stem hadden aangedrongen en hun dat ten onrechte geweigerd was;

dat hiervan intusschen, niet alleen uit het proces-verbaal der vergadering, niets blijkt, maar het ook niet als van elders bewezen kan worden aangemerkt;

dat weliswaar de appellant in hoedanigheid van toenmalig voorzitter van het Polderbestuur, in zijn schrijven van 12 April 1905 aan Gedeputeerde Staten van Gelderland o. a. heeft te kennen gegeven dat J. van Lent als gemachtigde van F. W. Vogels, niet is toegelaten, maar dat hierdoor niet wordt uitgesloten de mogelijkheid dat de niet-toelating is vooraf gegaan door overleg tusschen den toenmaligen voorzitter en J. van Lent, gelijk de appellant zoowel in zijn bezwaarschrift als bij zijne mondelinge toelichting van het beroep

in de openbare vergadering der Afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur heeft verklaard;

dat voorts wel in een schrijven van 18 Sept. 1905, dus ruim een half jaar na den dag der verkiezing, door hen die ten tijde van dat schrijven het bestuur van den polder uitmaakten, is verklaard, dat zij zouden hebben gehoord dat de voorzitter van den Geërfdendag aan J. van Lent zou hebben gezegd dat het hem speet dezen niet tot die vergadering te mogen toelaten, maar dat deze woorden, indien zij zijn uitgesproken, nog geenszins de mogelijkheid van een voorafgaande afspraak of overleg uitsluiten, zooals niet alleen appellant (de toenmalige voorzitter) maar ook J. van Lent zelf, blijkens diens schriftelijke verklaring, beweert dat heeft plaats gehad, terwijl laatstgenoemde zich zelfs heeft bereid verklaard, onder eede te handhaven dat hij volkomen genoegen heeft genomen met zijne niet-toelating tot het deelnemen aan den Geërfdendag;

dat de juistheid van deze verklaringen van appellant en van J. van Lent bevestigd wordt door de houding door J. van Lent en zijne lastgevers aangenomen;

dat toch niet blijkt van eenig verzet hunnerzijds, hetzij ter vergadering hetzij later, tegen de niet-toelating en dat het alleszins aannemelijk is, dat deze houding het gevolg is van de vrees dat de toelating van J. van Lent, terwijl in dezelfde vergadering nog een ander persoon als gemachtigde van denzelfden geërfde was verschenen, wellicht de geldigheid der verkiezing in gevaar zou kunnen brengen, hetgeen nimmer het gevolg konde zijn van het zich vrijwillig van stemming onthouden, waarvoor de lasthebber alleen aan zijne lastgevers verantwoording schuldig was;

dat dus een nader onderzoek omtrent hetgeen tusschen appellant en J. van Lent aan de stemming is voorafgegaan, overbodig is en ook uit den aard der zaak tot geen resultaat zoude leiden;

Overwegende, dat de tweede grief mede ongegrond is;

dat toch art. 149 van het Reglement op het beheer der Rivierpolders in Gelderland bepaalt, dat voor zedelijke lichamen door hun bestuurders aan den Geërfdendag kan worden deelgenomen en dat bestuurders, die van deze bevoegdheid wenschen gebruik te maken, verplicht zijn ten minste drie dagen vóór een te houden Geërfdendag van hun verlangen daartoe aan poldermeesters schriftelijk kennis te geven, met opgave wie zal optreden;

dat uit deze bepaling voortvloeit dat, al moge het den door een bestuur aangewezenen, omdat deze alle rechten van het bestuur

uitoefent, vrijstaan eenen gemachtigde aan te stellen om in zijn plaats het zedelijk lichaam te vertegenwoordigen, het bestuur zelf tot zoodanige vanstelling niet bevoegd is, zoodat de door het voormelde R.-K. Kerkbestuur en de door de beide Hervormde Diaconiën aangestelde gemachtigden te recht niet tot deelneming aan den Geërfdendag zijn toegelaten;

Overwegende, dat de derde grief als gegrond moet worden aangemerkt; dat toch, daar volgens art. 145 van het meergemelde Reglement, zij, die één of meer hectaren land in *eigendom*, *erfpacht*, *vruchtgebruik* of *opstal* binnen den dorpspolder bezitten, geërfden zijn en het artikel voorts het stemrecht verbindt aan het *bezit* van een zeker aantal hectaren, hieruit duidelijk blijkt, dat het aantal uit te brengen stemmen afhangt van het geheele getal hectaren dat de geërfde bezit (zonder te onderscheiden tusschen eigendom en de genoemde zakelijke rechten);

dat dus voor F. van Lent, die 14.40 H.A. als eigenaar en 2.80.60 H.A. als vruchtgebruiker bezat, niet, zooals geschied is, 4 en 1, dat is 5, maar slechts 4 stemmen hadden mogen zijn uitgebracht, daar toch de som van 14.40 en 2.80.60, 17.20.60 H.A. is en dus minder dan 20 H.A., waarvan het bezit eerst recht op 5 stemmen geeft;

Overwegende, dat uit een en ander voortvloeit, dat in plaats van 133 stemmen, slechts 132 geldige stemmen moeten geacht worden te zijn uitgebracht en de mogelijkheid bestaat, dat van de op appellant uitgebrachte 70 stemmen slechts 69 als geldig kunnen worden aangemerkt;

dat intusschen, daar 69 meer is dan de volstrekte meerderheid van 132, en geen andere dan de bovenvermelde grieven tegen het besluit van den Geërfdendag zijn aangevoerd, appellant in allen gevalle als tot ontvanger benoemd moet worden aangemerkt en mitsdien het bestreden besluit behoort te worden vernietigd;

Gezien het Reglement op het beheer der Rivierpolders in de provincie Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland, te handhaven het besluit van den Geërfdendag van den dorpspolder Alphen van 2 Maart 1905, waarbij P. G. de Leeuw P.Gzn. te Alphen tot ontvanger van dien polder is benoemd.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1906, *n°.* 17, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 24 *October* 1905, *n°. XXXI:*

a. tot intrekking:

1°. *van het reglement voor den polder het Oudeland van Middelharnis, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 31 *October* 1890, *n°.* 84;

2°. *van het reglement voor den polder Duivenwaard, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 31 *October* 1890, *n°.* 84 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37, *en*

b, tot vaststelling van een reglement voor de Oude polders loozende op de haven van Middelharnis (gemeenten Middelharnis, Sommelsdijk en Nieuwe Tonge).

Zie buitengewoon prov. blad n°. 387.

KON. BESLUIT *van* 15 *Januari* 1906, *n°.* 18, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake ontheffing van den onderhoudsplicht van een gedeelte der Marswetering in de gemeente Dalfsen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door H. Huisman en H. J. ter Horst, te Heino, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, dd. 20 Juli 1905, 3de afd., n°. 3370/2387, waarbij afwijzend is beschikt op hun verzoek om ontheffing van het hun in eigendom toebehoorend perceel, Sectie B, n°. 140, der gemeente Heino, van den onderhoudsplicht van een gedeelte der Marswetering in de gemeente Dalfsen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Nov. 1905, n°. 267;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 Jan. 1906, n°. 162, afd. Wat.;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Overijssel bij hun bovenvermeld besluit aan H. Huisman en H. J. ter Horst hebben medegedeeld, dat voorzegd perceel zeker sedert 1861 en waarschijnlijk reeds veel vroeger is belast geweest met het onderhoud van: *a.* het 16de (vroeger 19de) pand tusschen palen 18 en 20, lang 246 M., der Marswetering van af de Lentherzijl, gelegen langs het kadastrale perceel gemeente Dalfsen, Sectie G, n°. 1079; *b.* het

27ste pand der Marswetering van af de Lentherzijl, gelegen langs een deel van het kadastrale perceel Sectie H, nos 1505 en 1507; dat de onderhoudsplichtigheid van voormeld perceel dan ook aan geen redelijken twijfel onderhevig is en er niet de minste aanleiding bestaat om haar op te heffen;

dat H. Huisman en H. J. ter Horst van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat gemeld perceel niet grenst aan de Marswetering; dat op den ligger der waterleidingen van Dalfsen niet is aangegeven de grond waarop de onderhoudslast van dat perceel rust, en dat bewijzen daarvoor ontbreken;

Overwegende, dat, wat betreft de bewering dat meergenoemd perceel niet aan de Marswetering grenst, deze omstandigheid ter zake niet afdoet, waar het slechts de vraag geldt, of de bestreden onderhoudsplicht rechtens op dat perceel rust;

Overwegende te dien aanzien, dat art. 5 van het Reglement op de waterleidingen in de provincie Overijssel bepaalt, dat het onderhoud der waterleidingen ten laste blijft van hen die op het tijdstip van de afkondiging van dit reglement, zijnde 7 Oct. 1895, tot dit onderhoud verplicht zijn;

dat derhalve, waar het vaststaat dat het onderwerpelijk perceel op den ligger van 1861 als onderhoudsplichtig voorkomt, Gedeputeerde Staten terecht afwijzend hebben beschikt op het tot hen gericht verzoek om ontheffing van bedoelden onderhoudsplicht, nu de eigenaren in gebreke zijn gebleven aan te toonen dat die verplichting van het hun toebehoorend perceel in 1861 ten onrechte op den ligger is vermeld;

Gezien het Reglement op de waterleidingen in de provincie Overijssel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

KON. BESLUIT *van* 18 *Januari* 1906, *n°*. 16, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het brengen van B. van Wijk, te Wijk, op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door B. van Wijk, te Wijk, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant dd. 18 Mei 1905, G. n°. 216, 1e afd., 1e bur., waarbij ongegrond is verklaard het door hem ingestelde beroep tegen het besluit van het dagelijksch bestuur van het waterschap Wijk, houdende afwijzende

beschikking op zijn verzoek om alsnog gebracht te worden op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van dat waterschap;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 22 Nov. 1905, n°. 234;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 Januari 1906, n°. 149, afd. Waterstaat;

Overwegende, dat het verzoek van den tegenwoordigen appellant hierop was gegrond, dat hij niet alleen den vollen eigendom bezit van 2 H. A., 70 A, 70 c.A. land — waarvoor hij op de lijst van Hectarentalen van het waterschap voorkomt —, maar ook nog wettelijk vruchtgenot heeft van 98 Aren, 40 centiaren land, behoorende aan zijne vier minderjarige kinderen;

dat, nadat het dagelijksch bestuur van het waterschap dat verzoek had afgewezen, B. van Wijk bij Gedeputeerde Staten van Noordbrabant in beroep is gekomen;

dat Gedeputeerde Staten op 18 Mei 1905 het beroep hebben ongegrond verklaard, uit overweging, dat mag worden aangenomen, dat appellant eigenaar is van 2.70.70 H.A. en zijne vier minderjarige kinderen gezamenlijk in eigendom bezitten 0.98.40 H.A. land, gelegen in het waterschap Wijk; dat appellant volgens art. 366 B. W. het vruchtgenot heeft van de goederen dier minderjarige kinderen; [illegible] volgens het provinciaal reglement het gezag met de uitvoering [illegible] het reglement belast, slechts heeft acht te slaan op materieel[illegible] wijzen, de krachtens de wet geproduceerde bescheiden of [illegible] waaruit van de in art. 2 van het Algemeen Waterschapsreg[illegible] genoemde rechten van eigendom, erfrecht of vruchtgebrui[illegible] blijken; dat immers genoemd art. 2 tot ingelanden sten[illegible] natuurlijke personen enz., welke *volgens de liggers der he*[illegible] een of meer hectaren land of onderdeelen daarvan, waar[illegible] lijke waterschapslasten omgeslagen worden of kunnen w[illegible] de grenzen van het waterschap in vollen *eigendom, e*[illegible] *gebruik* bezitten»; dat deze liggers door het dag[illegible] van het waterschap, althans voor wat betreft de [illegible] sub 1 en 2 van art. 78 van meergenoemd regle[illegible] trokken uit de kadastrale registers, in welke regi[illegible] eigendom, erfpacht of vruchtgebruik inschrijvi[illegible] dat echter in die registers slechts aanteekeni[illegible] vruchtgebruik, waarvan de titel aan de bevoeg[illegible] dier registers belaste ambtenaren wordt ov[illegible] aangezien van een vruchtgenot (gebr[illegible]

beroept, *geen titel bestaat*, noch op kadastrale registers, noch op de *liggers der hectarentalen* daarvan aanteekening kan worden gedaan; dat appellant derhalve in ieder geval een der vereischten mist welke art. 2 van het reglement stelt voor de hoedanigheid van ingeland; dat deze opvatting bevestiging vindt in art. 12, hetwelk den nieuwen verkrijger toestaat op vertoon van zijn *titel* of onder overlegging van een *uittreksel uit de kadastrale registers*, wijziging van de stemlijst (in zijn belang) te vorderen; dat de opvatting, als zou het waterschapsbestuur gehouden zijn, ieder die in hetzelfde geval verkeert als appellant, op zijne bloote verklaring, dat hij het vruchtgenot heeft van binnen het waterschap gelegen omslagplichtige gronden, op de lijst van stemgerechtigde ingelanden te plaatsen, niet aannemelijk is, omdat de *wet* (artt. 368 en 370 B. W.) gevallen kent, waarin bedoeld vruchtgebruik *geen plaats heeft* of wel *verloren gaat*, en de provinciale wetgever geen bijzondere van den algemeenen regel afwijkende voorschriften voor deze gevallen heeft gegeven, hetgeen hij stellig had moeten doen en dus ook zou hebben gedaan, bijaldien hij in die opvatting hadde gedeeld;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten B. van Wijk bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het wettelijk vruchtgenot in wezen gelijk is aan het zakelijk recht van vruchtgebruik; dat kan worden toegegeven, dat de ter zake betrekking hebbende voorschriften in het provinciaal reglement zóó zijn gesteld, dat het gezag met de uitvoering van het reglement belast slechts heeft acht te slaan op de »materieele bewijzen«; dat echter het materieel bewijs kan gelegen zijn in het bewijs van een eenvoudig feit, indien uit dat feit krachtens de wet een zeker recht onmiddellijk voortvloeit; dat een zoodanig feit is de omstandigheid dat een zeker persoon vader is van minderjarigen beneden den leeftijd van 20 jaren, welke eigen goederen bezitten, uit welk feit onmiddellijk volgt — behoudens bewijs van het tegendeel — dat zoodanig persoon van die goederen het vruchtgebruik (wettelijk vruchtgenot) heeft; dat van dat wettelijk vruchtgenot in openbare registers en dus ook in liggers van hectaren, geen melding wordt gemaakt, doch dat dit, vermits het feit alleen het recht geeft, overbodig is; dat uit dat feit volgt, dat niet de minderjarigen (immers zij hebben niet den vollen eigendom) maar zij die het wettelijk vruchtgenot hebben, ingelanden zijn; dat al waren die minderjarigen formeel als ingelanden te beschouwen, de rechten van ingelanden toch worden uitgeoefend door hen die het wettelijk vruchtgenot hebben; dat de bevoegdheid ten opzichte van de hoeveelheid stemmen, door een ingeland uit te brengen, niet af-

hankelijk is van den ligger der hectarentalen, maar van de lijst bedoeld in art. 6, waarin, onafhankelijk van den ligger der hectarentalen het eemaal vastgestelde aantal kan worden gewijzigd door bewijs van eigendom, erfpacht of vruchtgebruik, waarvan uit den ligger der hectarentalen uitteraard niet blijkt; dat appellant wel degelijk door een titel zijn vruchtgebruik bewezen heeft; dat, ware de opvatting van Gedeputeerde Staten juist, er vele vormen van wettigen eigendom zouden zijn, die tot het stemrecht geene bevoegdheid zouden geven, zooals b.v. eigendom verkregen door dertigjarige verjaring, door natrekking, door aanwas en vaak zelfs door wettelijke erfopvolging; dat iedere titel door tegenbewijs kan worden ontzenuwd, maar dat in dit geval niets van zoodanig tegenbewijs blijkt; op welke gronden appellant Ons verzoekt alsnog te bevelen, dat hij op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk worde vermeld als rechthebbende op één stem;

Overwegende, dat volgens het bepaalde bij de artt. 2 en 6 van het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Noordbrabant, op de lijst der stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk behooren voor te komen alle natuurlijke personen, stichtingen, zedelijke lichamen of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen, die, binnen de grenzen van het waterschap, ten minste 3 hectaren land, waarover eigenlijke waterschapslasten omgeslagen kunnen worden, hetzij in vollen eigendom, hetzij in erfpacht, hetzij in vruchtgebruik bezitten;

dat uit deze opsommende vermelding van de zakelijke rechten, krachtens welke men, om stemgerechtigd ingeland te zijn, het vereischte aantal hectaren land binnen de grenzen van het waterschap behoort te bezitten, noodzakelijk volgt, dat hij, die niet bepaaldelijk krachtens een van deze drie zakelijke rechten eenig omslagplichtig land in eigendom of vruchtgenot heeft, ook niet op de lijst van stemgerechtigde ingelanden kan worden gebracht;

dat aan den appellant, wel is waar, het vruchtgenot toekomt, over het vermogen zijner vier minderjarige kinderen, doch dat uit dit, volgens het Burgerlijk Wetboek aan hem toekomend voordeel ten opzichte der daarvan niet uitgezonderde goederen zijner kinderen, geenszins mag worden afgeleid, dat de 0.98.40 hectaren binnen de grenzen van het waterschap gelegen land, welke tot het vermogen dier kinderen behooren, daardoor bezwaard zouden zijn met eenig zakelijk recht, hetzij van erfpacht, hetzij van vruchtgebruik, toebehoorende aan appellant;

dat laatstbedoelde 0.98.40 hectaren land alzoo in vollen eigendom worden bezeten door appellants minderjarige kinderen en ter bepaling van het aan appellant uit eigen hoofde toekomend stemrecht derhalve niet kunnen worden gevoegd bij de 2.70.70 hectare, binnen de grenzen van het waterschap gelegen land, welke laatstgenoemde in vollen eigendom bezit;

dat Gedeputeerde Staten van Noordbrabant — zij het ook op andere gronden — bij hun bestreden besluit, mitsdien terecht hebben gehandhaafd het besluit van het dagelijksch bestuur van het waterschap Wijk, waarbij afwijzend is beschikt op appellants verzoek, om alsnog te worden gebracht op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk;

Gezien het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Noordbrabant;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving der bestreden uitspraak van Gedeputeerde Staten, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 22 *Januari* 1906 (*Staatsblad n°.* 7), *bevelende de bekendmaking van de op* 5 *April* 1905 *te 's Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst, betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen, goedgekeurd bij de wet van* 12 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 316).

Gezien de op 5 April 1905 te 's Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de *Wester-Schelde* en hare mondingen, welke overeenkomst is goedgekeurd bij de wet van 12 December 1905 (Staatsblad n°. 316) en waarvan een afdruk bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende, dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging van voorzegde overeenkomst mede te 's Gravenhage op 28 December 1905 heeft plaats gehad;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 12n Januari 1906, n°. 15796, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van meergenoemde overeenkomst te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het Staatsblad.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et Sa Majesté le Roi des Belges,

ayant pris connaissance de l'arrangement tendant à améliorer l'éclairage de l'Escaut et de ses embouchures, signé à Flessingue le 27 octobre 1904 par les délégués néerlandais et belges, ont résolu de consacrer cet arrangement par une convention diplomatique et ont nommé à cet effet pour Leurs plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

le Vice-Amiral A. G. Ellis, Son Ministre des Affaires Etrangères ad intérim;

Sa Majesté le Roi des Belges:

le Baron Guillaume, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article premier.

Est approuvé l'arrangement ci-annexé en copie, signé, en textes néerlandais et français à Flessingue le 27 octobre 1904 par les commissaires permanents des deux Pays pour la surveillance commune de la navigation et des services de pilotage, etc. dans l'Escaut et à ses embouchures.

Il sera considéré comme inséré mot à mot dans la présente convention et comme faisant partie intégrante de cette dernière.

Article 2.

La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à la Haye aussitôt que possible.

En foi de quoi les plénipotentiaires l'ont signée et y ont apposé leurs cachets.

Fait en double à la Haye, le 5 avril 1905.

(*L. S.*) Ellis.
(*L. S.*) Guillaume.

OVEREENKOMST voor de verbetering der verlichting van de Schelde en hare mondingen.

De Nederlandsche en Belgische Regeeringen, de verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen wenschende te verbeteren, hebben aangewezen om de voorwaarden te regelen, waaronder lichten zullen worden opgericht en aan bestaande lichten wijzigingen zullen worden aangebracht:

De Nederlandsche Regeering:
de heeren C. J. de Vriese
en J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg;

De Belgische Regeering:
de heeren N. Allo
en L. Roger,

vaste commissarissen der beide landen voor het gemeenschappelijk toezicht op de scheepvaart en het loodswezen enz. op de Schelde en in hare mondingen;

die, ingevolge de wederzijds aan hen verleende volmachten te Vlissingen vergaderd, omtrent de volgende bepalingen zijn overeengekomen:

Art. 1. Het oprichten en het wijzigen van de hieronder genoemde lichten wordt noodig geoordeeld:

1°. Eene lichtboei uitleggen nabij het snijdingspunt der lichtenlijnen van Frederik en den Reigersbergschen polder;

2°. Eene lichtboei uitleggen ter

CONVENTION pour l'amélioration de l'éclairage de l'Escaut et de ses embouchures.

Le Gouvernement néerlandais et le Gouvernement belge, voulant améliorer l'éclairage de l'Escaut et de ses embouchures, ont désigné, pour régler les conditions des installations à établir et des changements à apporter aux feux existants:

Le Gouvernement néerlandais:
M.M. C. J. de Vriese
et J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg;

Le Gouvernement belge:
M.M. N. Allo
et L. Roger,

commissaires permanents des deux pays pour la surveillance commune de la navigation et des services de pilotage, etc. dans l'Escaut et à ses embouchures;

lesquels, s'étant réunis à Flessingue, en vertu des pouvoirs respectifs qui leur ont été conférés, sont convenus des dispositions suivantes:

Art. 1er. L'établissement et les modifications des feux dont la nomenclature suit, ont été jugés nécessaires:

1°. Mouiller une bouée lumineuse près du point d'intersection des alignements des feux du Frédéric et du Reigersbergschen polder;

2°. Mouiller une bouée lumi-

hoogte van de zwarte stompe ton n°. 31 in de bocht van Walsoorden;

3°. Eene lichtboei uitleggen ter hoogte van de zwarte stompe ton n°. 5 met afgeknotten kegel in het Pas van Neuzen;

4°. Het karakter van het licht van het lichtschip Wielingen zoodanig veranderen, dat na elke twee roode schitteringen ééne witte schittering volgt;

5°. De intensiteit van het licht van het lichtschip Wandelaar vergrooten;

6°. De roode spitse ton n°. 2 met kegel van de «Wielingen» vervangen door eene lichtboei;

7°. De zwarte stompe ton n°. 8 met afgeknotten kegel van de Wielingen vervangen door eene lichtboei:

8°. De lichten van Nieuwe-Sluis versterken en het hooge licht veranderen in een bliksemlicht, dat tevens over het vaarwater rondom zichtbaar is;

9°. Het hooge licht op den Noordzee-boulevard te Vlissingen veranderen in een vast licht met verduisteringen;

10°. Eene lichtboei uitleggen in de Sardijngeul;

11°. Eene lichtboei uitleggen ter hoogte van de kogelton n°. 5 van het Oostgat;

12°. De roode spitse ton n°. 1 met bol van het Oostgat vervangen door eene lichtboei;

13°. De lichten van Kaapduinen

neuse à la hauteur de la bouée plate noire n°. 31 dans la courbe de Walsoorden;

3°. Mouiller une bouée lumineuse à la hauteur de la bouée plate noire n°. 5, à cône tronqué, dans la passe de Terneuzen;

4°. Modifier le caractère du feu du bateau-phare «Wielingen» de manière qu'à deux éclats rouges succède un éclat blanc;

5°. Augmenter l'intensité du feu du bateau-phare «Wandelaar»;

6°. Remplacer la bouée conique rouge n°. 2, à cône des «Wielingen», par une bouée lumineuse;

7°. Remplacer la bouée plate noire n°. 8, à cône tronqué, des «Wielingen», par une bouée lumineuse;

8°. Renforcer les feux du Nieuwe Sluis et changer le feu supérieur en un feu à éclairs, qui soit en même temps visible de tous les points de la passe;

9°. Changer le feu supérieur du Noordzeeboulevard, à Flessingue, en un feu fixe avec occultations:

10°. Placer une bouée lumineuse dans le Sardyngeul;

11°. Mouiller une bouée lumineuse à la hauteur de la bouée sphérique n°. 5, de l'Oostgat;

12°. Remplacer la bouée conique rouge n°. 1, à sphère, de l'Oostgat par une bouée lumineuse;

13°. Renforcer les feux de Kaap-

versterken en het hooge licht veranderen in een vast licht met verduisteringen;

14°. Het licht van Zoutelande versterken.

2. De verbeteringen zullen worden aangebracht in de volgorde aangeduid in artikel 1.

Die, waarvan de gelijktijdige uitvoering mogelijk wordt geacht, zullen te gelijker tijd worden aangebracht.

Alle lichtboeien zullen tevens geluidgevend zijn, nadat een systeem van licht- tevens geluidgevende boeien, geschikt voor verlichting van eene rivier, zal zijn aangenomen.

3. De Belgische Regeering zal de lichtboei, uit te leggen nabij het snijdingspunt van de lichtenlijnen Frederik en den Reigersbergschen polder, doen vervaardigen, plaatsen en onderhouden.

De wijzigingen, aan te brengen in de lichten van de lichtschepen Wielingen en Wandelaar, zullen door hare zorgen geschieden.

De vervaardiging, de plaatsing en het onderhoud van de overige lichtboeien, alsmede de veranderingen van de lichten, staande op Nederlandsch grondgebied, zullen geschieden door de zorgen van de Nederlandsche Regeering, die bovendien twee reserve-lichtboeien en een reserve-lantaarn voor genoemde boeien zal doen vervaardigen.

4. De plannen en begrootingen

duinen et changer le feu supérieur en un feu fixe avec occultations;

14°. Renforcer le feu de Zoutelande.

2. Les améliorations seront réalisées dans l'ordre indiqué à l'article 1er.

Celles dont l'exécution simultanée sera reconnue possible seront effectuées en même temps.

Toutes les bouées lumineuses seront sonores pour autant qu'il existe un système qui, répondant à cette condition, convient pour une rivière.

3. Le Gouvernement belge se chargera de faire construire, placer et entretenir la bouée lumineuse à mouiller à l'intersection des alignements des feux du Frédéric et du Reigersbergschen polder.

Les modifications à apporter à l'éclairage des bateaux-phares «Wielingen» et «Wandelaar» seront exécutées par ses soins.

La construction, le placement et l'entretien des autres bouées lumineuses, ainsi que les changements aux feux établis sur le territoire néerlandais, seront exécutés par les soins du Gouvernement des Pays-Bas, qui fera aussi construire deux bouées lumineuses de réserve et une lanterne de réserve pour les dites bouées.

4. Les plans et devis estimatifs

van alle uit te voeren werken, bedoeld bij artikel 1, uitgezonderd die, genoemd sub 1°., 3°., 4°., 5°. en 9°. van dat artikel, zullen worden onderworpen aan de goedkeuring der vaste commissarissen en in gemeen overleg worden vastgesteld.

5. Alle uit te voeren werken, behoudens de uitzonderingen aangeduid in artikel 4, zullen zooveel mogelijk bij contracten worden uitgevoerd en deze zullen niet geldig zijn dan nadat zij door de beide Regeeringen zijn goedgekeurd.

6. De Belgische commissarissen zullen het recht hebben de werken, welke door de zorgen van de Nederlandsche Regeering voor rekening van België worden uitgevoerd, te onderzoeken en op het onderhoud daarvan toe te zien.

7. De beide Regeeringen verbinden zich de vereischte maatregelen te nemen, opdat de lichtboeien in korten tijd worden gelegd en de wijzigingen in de bestaande lichten spoedig worden aangebracht.

8. Alle onkosten, door de Nederlandsche Regeering te maken voor de werken, waarvan de uitgaven voor rekening komen van België, te weten de werken, waarvan sprake is in artikel 5, en voor het onderhoud daarvan, zullen door de Belgische Regeering worden betaald en wel op de in de voorwaarden van aanneming te bepalen tijdstippen.

de tous les travaux et constructions prévus à l'article 1er, à l'exclusion de ceux nommés sub 1°., 3°., 4°., 5° et 9° de cet article, seront soumis à l'approbation des commissaires permanents et arrêtés de commun accord.

5. Tous les travaux et installations, sous réserve des exceptions stipulées à l'article 4, feront autant que possible l'objet de contrats et ceux-ci ne seront admis qu'après qu'ils auront été approuvés par les deux Gouvernements.

6. Les commissaires belges auront le droit d'inspecter et de surveiller les travaux et constructions à faire exécuter par l'administration néerlandaise pour compte de la Belgique, ainsi que l'entretien de ces installations.

7. Les deux Gouvernements s'engagent à prendre les mesures nécessaires pour que les bouées lumineuses soient mises à bref délai en place et pour que les modifications de feux soient effectuées promptement.

8. Tous les frais à faire par le Gouvernement des Pays-Bas pour les installations et travaux dont la dépense incombe à la Belgique, savoir ceux dont question à l'article 5, et pour leur entretien, seront payés par le Gouvernement belge et ce à des époques à fixer par les conditions d'entreprise.

Die betalingen zullen plaats hebben eene maand nadat de Nederlandsche Regeering aan de Belgische, declaratiën, vergezeld van de bescheiden tot staving, zal hebben doen toekomen.

9. De Nederlandsche Regeering zal zorgen, dat de lichten en lichtboeien, waarvan sprake is in artikel 5, in goeden staat worden onderhouden. Zij zal die, zonder toestemming van België, niet kunnen wegnemen, noch aan hunne bestemming onttrekken, behoudens gevallen van oorlog of van mogelijk gevaar voor oorlog.

De door de zorgen van de Nederlandsche Regeering voor rekening van den Belgischen Staat te wijzigen lichten en te plaatsen lichtboeien zullen het eigendom blijven van de Nederlandsche Regeering, zoolang zij gebruikt worden voor het doel, waarvoor zij bestemd zijn, maar in geval van wijzigingen, die tot de opheffing of buiten gebruikstelling van een of ander dier voorwerpen leiden, zullen deze aan België worden teruggegeven.

10. De commissarissen der beide landen zullen de bevoegdheid hebben om in gemeen overleg aan de verlichting de wijzigingen aan te brengen, die ten gevolge van verandering in de richting der vaarwaters noodzakelijk mochten worden.

11. De Nederlandsche Regeering belast zich met het doen plaatsen,

Ces paiements auront lieu un mois après la remise par le Gouvernement néerlandais au Gouvernement belge de déclarations accompagnées des comptes justificatifs.

9. Le Gouvernement néerlandais veillera à ce que les feux et les bouées lumineuses, dont question à l'article 5, soient conservés en bon état de service. Il ne pourra ni les enlever, ni les détourner de leur destination sans le consentement de la Belgique, sauf en cas de guerre ou de danger éventuel de guerre.

Les feux à modifier et les bouées à placer par les soins du Gouvernement néerlandais pour compte de l'Etat belge resteront la propriété du Gouvernement des Pays-Bas aussi longtemps qu'ils seront employés à leur destination, mais, en cas de modifications qui amèneront la suppression ou la mise hors d'usage de l'un ou de l'autre de ces objets, ces derniers seront restitués à la Belgique.

10. Les commissaires des deux pays auront la faculté d'apporter, de commun accord, à l'éclairage les modifications qui deviendraient nécessaires par suite de changements dans la direction des passes.

11. Le Gouvernement néerlandais s'étant chargé de placer, dé-

verplaatsen, herstellen en bijvullen van de lichtbocien, welke zij voor rekening van België laat vervaardigen. Tot dekking van hare onkosten zal de Belgische Regeering haar eene vaste vergoeding verschuldigd zijn van twaalfhonderd gulden per boei per jaar en voor den tijd dat deze voorwerpen zullen zijn uitgelegd geweest. Deze betalingen zullen plaats hebben op declaratiën van de Nederlandsche administratie.

12. De tegenwoordige overeenkomst treedt niet in werking dan nadat zij door de wederzijdsche Regeeringen is goedgekeurd.

Aldus gedaan, in dubbel, te Vlissingen, den 27 October 1904, waarvan één in de Nederlandsche en één in de Fransche taal.

De Nederlandsche vaste commissarissen,

C. J. DE VRIESE.
VAN DEN BERG.

De Belgische vaste commissarissen.

ALLO.
L. ROGER.

placer, réparer et alimenter les bouées lumineuses qu'il fera construire pour compte de la Belgique, il lui sera dû, par le Gouvernement belge, pour le couvrir de ses frais, une redevance fixe de douze cents florins P. B. par bouée par an et pour le temps que les engins de l'espèce auront été mouillés. Ces payements auront lieu sur déclarations de l'administration néerlandaise.

12. La présente convention ne deviendra exécutoire qu'après avoir été approuvée par les Gouvernements respectifs.

Ainsi fait à Flessingue, le 27 octobre 1904, en double expédition, dont une en français et une autre en néerlandais.

Les commissaires permanents néerlandais,

C. J. DE VRIESE.
VAN DEN BERG.

Les commissaires permanents belges,

ALLO.
L. ROGER.

(*signe*) ELLIS.
(*signé*) GUILLAUME.

KON. BESLUIT *van* 8 *Februari* 1906 (*Staatsblad n°.* 28), *tot nadere wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *zooals dit laatstelijk werd gewijzigd bij Kon. besluit van* 9 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 315).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 4 Januari 1906, La. C, Afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183) en het daarbij vastgesteld reglement, zooals dit laatstelijk werd gewijzigd bij Koninklijk besluit van 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315);

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Januari 1906, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 Februari 1906, La. B, Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Artikel 1. De artikelen 87, 88 en 89 van het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit reglement achtereenvolgens is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (Staatsblad n°. 36); 11 September 1882 (Staatsblad n°. 126): 25 Januari 1884 (Staatsblad n°. 10); 25 November 1884 (Staatsblad n°. 196); 26 Maart 1887 (Staatsblad n°. 44); 1 Juli 1890 (Staatsblad n°. 104); 19 April 1892 (Staatsblad n°. 89); 26 Maart 1898 (Staatsblad n°. 68); 9 Februari 1899 (Staatsblad n°. 69); 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214); 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96); 13 Juli 1905 (Staatsblad n°. 235); 2 October 1905 (Staatsblad n°. 280) en 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315), worden gelezen als volgt:

Artikel 87. (1) Op elken trein zijn ten minste:

een hoofdconducteur;

een machinist en een leerling-machinist of stoker voor elke locomotief;

en daarenboven zooveel personeel, dat elk verplicht remtoestel kan worden bediend.

(2) Onder hoofdconducteur wordt verstaan de beambte of bediende, aan wien de hoofdleiding van en het bevel over den trein is opgedragen.

(3) Onder machinist wordt verstaan de beambte of bediende, die belast is met het bestuur van de locomotief.

(4) Op losse locomotieven, ledige treinen en goederentreinen, die

zonder ander bediend remtoestel dan dat op de locomotief of op den tender mogen worden vervoerd, kunnen de functiën van hoofdconducteur aan den machinist worden opgedragen.

(5) De hoofdconducteur houdt nauwkeurig aanteekening van den tijd van aankomst en vertrek van den onder zijne hoofdleiding en bevel gestelden trein op elk station en elke halte alsmede van alle buitengewone voorvallen, die gedurende den loop aan den trein voorkomen.

Artikel 88. (1) Niemand wordt met het bestuur van een locomotief belast, tenzij hij:

a. den leeftijd van 21 jaren heeft bereikt;

b. voldoende lager onderwijs heeft genoten;

c. na ten minste gedurende een jaar in de metaalnijverheid werkzaam te zijn geweest, ten minste gedurende twee jaren als leerling-machinist of stoker op locomotieven dienst heeft gedaan;

d. voldoende bewijzen heeft gegeven van practische en theoretische bekwaamheid (kennis der wetten en voorschriften betreffende den dienst op de spoorwegen daaronder begrepen), door proefritten, het uit elkander nemen en weder aanbrengen van de samenstellende deelen van locomotieven en tenders en het met gunstig gevolg afleggen van een examen voor eene commissie van deskundigen.

(2) De bij dit examen te stellen eischen en de wijze van samenstelling der examencommissie behoeven de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

(3) Aan hem, die aan de in het eerste lid genoemde eischen voldaan heeft, wordt ten bewijze daarvan door bestuurders eene verklaring uitgereikt.

Art. 89. De leerlingen-machinist of stokers moeten met de behandeling der locomotieven genoegzaam bekend zijn om die zoo noodig in beweging te brengen, te doen stilstaan en terug te zetten.

Artikel II. (1) Het nieuwe artikel 88 wordt eerst toegepast na 1 Januari 1907.

(2) De beambten en bedienden, die vóór 1 Januari 1907 krachtens het thans bestaande artikel 88 van het in **artikel I** van dit besluit genoemde reglement (welk artikel tot dien datum toepassing blijft vinden) de bevoegdheid hebben verkregen om als machinist met het bestuur van locomotieven te worden belast, behouden die bevoegdheid ook na dien datum.

Onze Minister enz.

Bij Kon. besluit van 9 Juli 1906 (Staatsblad nº. 201) is dit reglement opnieuw gewijzigd.

WET *van* 9 *Februari* 1906 (*Staatsblad n°.* 32), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artikelen 123 en 124 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het IXde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1906, betreffende het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, wordt vastgesteld als volgt:

IsTE AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Jaarwedde van den Minister	*f*	12,000.00	
2. Jaarwedden van den secretaris-generaal, van verdere ambtenaren en tijdelijk werkzaam gestelde personen en van bedienden, benevens schrijfloonen.		109,220.00	
3. Periodieke traktementsverhooging voor de eerste- en tweede klerken, den kamerbewaarder, den concierge, de boden en de vaste knechts (portier inbegrepen).		6,650.00	
4. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk		22,000.00	
5. Reiskosten		500.00	
			f 150,370.00

IIDE AFDEELING.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f*	5,000.00	
7. Exploten en proceskosten. . .		1,000.00	

8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	f 24,000.00
9. Telegraphische berichten . . .	7,000.00
10. Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten	3,000.00
11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade .	60,000.00
B. Waterstaat.	
12. Jaarwedden van het korps ingenieurs	186,300.00
13. Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters.	226,650.00
14. Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	120,150.00
15. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat	29,370.00
16. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart en den directeur der visschershaven te IJmuiden	127.650.00
17. Jaarwedden en toelagen voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	488,975.00
18. Reiskosten, vergoeding voor het	

gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst en verdere uitgaven voor de havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten . . . . . f 51,355.00

19. Bezoldiging en toelagen voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken 226,434.00

20. Verdere uitgaven voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken en soortgelijke werken 13,843.00

21. Waarneming van winddruk en waterhoogten, geen betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken, als mede van de scheepvaart op kanalen en rivieren, met inbegrip van materieel 20,109.00

22. Waterstaatskaart en daarmede in verband staande uitgaven . . . 2,000.00

23. Rivierkaart en daarmede in verband staande uitgaven 12,000.00

24. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands, met inbegrip van reiskosten 7,000.00

25. Onderhoud, herstel en vernieuwing der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing. . . . 250.00

26. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater, met inbegrip van reiskosten 5,000.00

27. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten 15,000.00

28. Belooning van den inspecteur voor de Rijnvaart 1,000.00

29. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart 1,500.00

30. Belooning der commissiën van

deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht . . f 6,000.00

31. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 265,500.00

32. Verbetering van de rivier de Waal; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 274,000.00

33. Verbetering van de rivier de IJssel; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 108,000.00

34. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. 92,000.00

35. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 53,000.00

36. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet. 83,500.00

37. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven. 227,800,00

38. Verlegging van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet

van 26 Januari 1883 (Staatsblad nº. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in artikel 39 begrepen, alsmede belooningen van schrijvers, teekenaars en kosten van toezicht f 683,060.00

39. Onderhoud en herstel van de werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge, alsmede het in werking houden van de bemalingswerktuigen en de bediening van de veren tot de Nieuwe Maasmonding behoorende, met inbegrip van kosten van toezicht . . 172,000.00

40. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord, alsmede onderhoud van de Rijksbrug over de Dintel bij Stampersgat 1,000.00

41. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven 397,000.00

42. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda, en daarmede in verband staande uitgaven. 24,800.00

43. Onderhoud, herstel en verbetering van de Lingewerken, en daarmede in verband staande uitgaven. . 2,000.00

44. Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwarte Water, en daarmede in verband staande uitgaven . 5,800.00

45 Onderhoud, herstel en verbetering van het Zwolsche Diep, en daarmede in verband staande uitgaven. . 23,700.00

46. Onderhoud, herstel en verbetering van de Vecht in Overijssel en daarmede in verband staande uitgaven f 162,300.00

47. Onderhoud, herstel en verbetering van de werken aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen, en daarmede in verband staande uitgaven . 1,400.00

48. Onderhoud, herstel en verbetering van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem, en daarmede in verband staande uitgaven. 7,000.00

49. Onderhoud, herstel en verbetering van de duikersluis in den Kromme Rijn te Wijk-bij-Duurstede 220.00

50. Onderhoud, herstel en verbetering van de peilschalen te Elburg en Nijkerk 400.00

51. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede; zeeweringen te Hellevoetsluis, aan den Oudenhoornschen zeedijk, op de Tien Gemeten, te Ooltgensplaat, op Goedereede, den Zwartewaalschen zeedijk en het Brielsche Spuiwater; strandpalen langs de Noordzee, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 31,000.00

52. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Vlieland, Urk en Marken, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 280,040.00

53. Voorziening in de verdediging

van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Helderesche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad nº. 187). . . . . f 172,200.00

54. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven; zeeweringen, enz. te Vlissingen en te Veere; werken te Bath, te Brouwershaven en aan de Oude Hoeve; contre-escarpe te Tholen; herstelling en onderhoud van de peilschalen te Bruinisse, Brouwershaven, Bath, aan de Wielingen, te Borssele, te Oost-Beveland en te Westkapelle, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland. 44,500.00

55. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; zeeweringen en duinbeplantingen op Ameland, Schiermonnikoog, Nieuwezijlen, Friesche sluis te Zoutkamp, Munnikezijl, Ezumazijl, Oostmahorn, Holwerd, van den Koudumer Slaperdijk, de Molkwerumerzijl en den Statendijk, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland 23,000.00

56. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel 24,000.00

57. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm-

en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen. . . . . f 5,200.00

58. Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep . . 500.00

59. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119). . 150,000.00

60. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven 30,000.00

61. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant. . 7,500.00

62. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 194) 60,000.00

63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . . 42,900.00

64. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek; onderhoud,

herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zeeland. . . . . f 16,000.00

65. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen de zeewerken te Harlingen en Makkum; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland 31,000.00

66. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel . . . 42,500.00

67. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen . . . 262,530.00

68. Onderhoud, herstel en verbetering van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 255,800.00

69. Onderhoud, herstel en verbetering van de Zuid-Willemsvaart, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 120,000.00

70. Aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer . 10,000.00

71. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel. 2,422.00

72. Onderhoud, herstel en verbetering van de gekanaliseerde Dieze, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 17,500.00

73. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van den IJssel bij

Dieren langs Apeldoorn naar den IJssel bij Hattem, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. . . . . f 17,400.00

74. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Voorne, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 26,000.00

75. Onderhoud, herstel en verbetering van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 5,000.00

76. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noordhollandsch kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 107,500.00

77. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven, met inbegrip van de verlichting op de Noordzeehoofden 700,000.00

78. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195) 1,500,000.00

79. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden 114,600.00

80. Bezoldiging en toelagen van het personeel der visschershaven te IJmuiden 24,000.00

81. Onderhoud, herstel en verbetering van het Tienhovensche kanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 600.00

82. Onderhoud, herstel en verbetering van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. 8,000.00

83. Onderhoud, herstel en verbetering van het jaagpad langs het Spaarne,

en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	ƒ 75,000.00
85. Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895, met inbegrip van toelagen voor het met de uitvoering te belasten personeel	2,000,000.00
86. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal van Sluis naar Brugge, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven voor het gedeelte op Nederlandsch grondgebied.	450.00
87. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Zuid-Beveland, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	122,000.00
88. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	144,500.00
89. Onderhoud, herstel en verbetering van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Liude, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	10,200.00
90. Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	12,500.00
91. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal het Meppelerdiep, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	18,800.00
92. Onderhoud, herstel en verbetering van de Willemsvaart in Overijssel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven.	11,000.00

93. Onderhoud, herstel en verbetering van het Veenhuizerkanaal, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven. f 3,600.00

94. Onderhoud, herstel en verbetering van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven 81,000.00

95. Onderhoud, herstel en verbetering van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven . . 4,500.00

96. Onderhoud, herstel en verbetering van het Geldernsche Nierskanaal, en daarmede in verband staande uitgaven 500.00

97. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant 69,500.00

98. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Gelderland 137,300.00

99. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland 115,000.00

100. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland 60,500.00

101. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en

daarmede tn verband staande uitgaven in Zeeland	ƒ 25,600.00
102. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Utrecht	52,000.00
103. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Friesland	84,650.00
104. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Overijssel	104,400.00
105. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen	22,000.00
106. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Drenthe	22,000.00
107. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, en daarmede in verband staande uitgaven in Limburg	51,500.00
108. Onderhoud, herstel, verbetering, vernieuwing en bediening van veren en schipbruggen en daarbij behoorende voorwerpen, en daartoe betrekkelijke uitgaven.	62,330.00
109. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan .	470,404.21

109*a*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van eenige verharde wegen in de gemeente Weerselo. , , , ... *f*	15,000.00
109*b*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van verharding van den weg Lankhorst—IJhorst . .	9,400.00
109*c*. Bijdrage aan de gemeenten Odoorn en Borger in de kosten van aanleg van een klinkerweg van Exloo naar Buinerveen	21,000.00
109*d*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van aanleg van een kunstweg van Vriezenveen naar Hardenberg c. a.	17,500.00
109*e*. Bijdrage aan het waterschap van het Land van Weert in de kosten van verbetering der afwatering in dat waterschap	7,500.00
110. Nieuwe subsidiën.	2,000.00

C. Landsgebouwen.

111. Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen	40,050.00
112. Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken . . .	2,000.00
113. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen	13,500.00
114. Bezoldiging en toelagen van de vaste werklieden bij de landsgebouwen	8,000.00
115. Onderhoud, lasten, herstel en	

verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage	*f*	66,200.00
116. Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof		2,750.00
117. Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik		31,600.00
118. Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage		35,000.00
119. Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage		46,000.00
119*a*. Verbouwing en uitbreiding van de Algemeene Landsdrukkerij met alle daarmede in verband staande uitgaven		60,000.00
119*b*. Voorziening in bureellokalen te 's Gravenhage, ten behoeve van den dienst der Landsgebouwen aldaar, met alle daarmede in verband staande uitgaven		35,000.00
		f 12,531,112,21

IIIde AFDEELING.

Spoorwegen.

120. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen.	*f*	3,500,00
121. Exploten en proceskosten . .		1,000.00
122. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven.		2,000.00
123. Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten en schrijfloonen		151,100.00
124. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten		21,500.00

125. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten . f 20,100.00

126. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij 3,000.00

127. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . . 300.00

128. Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid 2,500.00

129. Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar . . 600.00

130. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen . 250.00

131. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern 800.00

132. Brug over den IJssel bij Westervoort 1,000.00

133. Brug over de Gouwe bij Gouda 315,000.00

134. Vervanging van den overweg in den Leidschen straatweg nabij Utrecht door eene onderdoorgang . . 80,000.00

135. Maken van een onderdoorgang nevens den overweg bij de Nieuwstad te Zutphen. 38,000.00

136. Aanleg van een gemeenschappelijk station voor den Staatsspoorweg van Arnhem naar Leeuwarden en voor den Koninklijk Nederlandschen Locaalspoorweg Willem III te Deventer . . 50,000.00

137. Aanleg van een spoorweg van Eindhoven naar Weert 75,000.00

138. Maken van eene tweede doorvaartopening in de spoorwegbrug over het kanaal door Zuid-Beveland bij Vlake 5,000.00

139. Uitbreiding van het station en

van het hoofdgebouw op het station Hengelo. . . . . f 19,000.00

140. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam 850,000.00

141. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°. en 5°., der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134). 40,000.00

142. Uitgaven voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) 20,000.00

143. Uitgaven voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) . . . 25,000.00

144. Kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen 20,000.00

145. Renten over het jaar 1906 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (Staatsblad n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879. . . 12,000.00

146. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897. 965,00

147. Kosten van het in voldoenden

staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (Staatsblad n°. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (Staatsblad n°. 134) bekrachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . f 4,500.00

148. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118). 600,000.00

149. Voorschot ingevolge art. 11 der overeenkomst van 9/10/14 November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noord-oosterlocaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 185). 1,800,000.00

150. Onderhoud, herstel en verbetering van de haven te Numansdorp, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland-Rotterdam 7,000.00

151. Onderhoud, herstel en verbetering van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen 14,000.00

152. Werken in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (Staatsblad

n°. 140) en van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 179) . . . . . f 105,000.00

f 4,288,115.00

IVde afdeeling.

Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.

153.	Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting . . .	f 140,000.00
154.	Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen.	400.00
155.	Persoonlijke toelagen aan ambtenaren als vergoeding voor het verlies van het genot van kanselarij-leges. .	2,270.00
156.	Wachtgelden	5,500.00
157.	Toelagen aan eervol ontslagen ambtenaren bij den aanleg van Staatsspoorwegen.	46,000.00
158.	Pensioenen, bedoeld in de overeenkomsten tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van 31/30 October 1896, bekrachtigd bij de wet van 7 December 1896 (Staatsblad n°. 197) en van 20 November/18 October 1901, bekrachtigd bij de wet van 13 Juni 1902 (Staatsblad n°. 101), betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij.	16,000.00
159.	Pensioenen voor eenige beambten weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, die in den dienst der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij zijn overgegaan en voor hunne nagelaten betrekkingen	1,000.00

160. Toelage aan P. Gaade wegens een hem in den dienst overkomen ongeval . . . . . f 500.00
161. Toelagen, schadeloosstellingen en gratificatiën 12,000.00
162. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901 . . . . . 6,000.00
——— f 229,67

Vde AFDEELING.

Onvoorziene behoeften.

163. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren . . . . . f 40,000.00
——— f 40,00

VIde AFDEELING.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

164. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het hoofdbestuur, en van de bij het hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant. . . f 367,772.00
165. Gebouwen 10,100.00
166. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk 43,400.00
167. Reis- en verplaatsingskosten . 8,000.00

B. Postdienst.

168. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel . . f 5,460,980.00
waarvan wordt overgebracht op art. 202 voor aandeel der Rijkspostspaarbank 60,000.00
——— 5,400,980.00

169. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp	*f* 310,000.00
170. Reis- en bureelkosten van den inspecteur der spoorwegpostkantoren; vergoeding aan ambtenaren bij dienst onder buitengewone omstandigheden of bij tijdelijke uitbreiding	7,200.00
171. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	30,200.00
172. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer	1,325,900.00
173. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge art. 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70)	675,000.00
174. Gebouwen. Vergoeding voor huur	353,000.00
175. Kantooronkosten bij abonnement; vervaardiging van postzegels en andere geldswaardige stukken; uniformkleeding van beambten; verder materieel en arbeidsloon.	741,000.00
176. Aandeel in de kosten van het internationaal bureel der Algemeene Postvereeniging te Bern	1,800.00
177. Schadevergoeding voor verloren geraakte brieven en pakketten of voor beschadiging	3,000.00

C. Telegraafdienst.

178. Jaarwedden en verdere beloningen van het vaste personeel . . .	1,688,085.00
179. Jaarwedden en belooningen van tijdelijk personeel	131,100.00
180. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van	

rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en brug-gelden . . . . . f 57,750.00

181. Telegraaf- en telephoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is 496,500.00

182. Uitbreiding van het interlocale telephoonnet 500,000.00

183. Aanleg en overneming van locale telephoonnetten 12,000.00

184. Gebouwen 215,900.00

185. Toestellen; vervaardiging van telegramzegels; uniformkleeding van beambten; kantooronkosten bij abonnement; verder materieel en arbeidsloon 307,600.00

186. Vergoeding aan gemeenten, waar hulptelegraafkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen 24,000.00

187. Aandeel in de kosten van het internationaal bureel te Bern. . . . 1,300.00

D. Vereenigde post- en telegraafdienst.

188. Jaarwedden en verdere beloo-ningen van het vaste personeel. . . 2,564,020.00

189. Belooning of vergoeding voor vervanging en hulp 82,000.00

190. Reis- en bureelkosten van de inspecteurs 17,000.00

191. Reis-, verhuis- en examen-kosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden 75,600.00

192. Gebouwen. Vergoeding voor huur 348,500.00

193. Kantooronkosten bij abonne-ment; uniformkleeding voor beambten; verder materieel en arbeidsloon, niet

uitsluitend voor post- of voor telegraafdienst	f 176,000.00
E. Vereenigde posten.	
194. Dekking van tekorten in de kassen	1,500.00
195. Proceskosten en kosten van commissiën	2,000.00
196. Onderstandsgelden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Tegemoetkomingen, bestemd om zonder korting op het pensioen daarnevens te worden genoten, aan eervol ontslagen ambtenaren, vóór 1 Juli 1873 in tijdelijken dienst geweest	11,800.00
197. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van art. 22 der burgerlijke pensioenwet	580,000.00
198. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	800.00
199. Wachtgelden	10,000.00
200. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	6,000.00
F. Onvoorziene behoeften.	
201. Onvoorziene uitgaven, daaronder begrepen vorderingen over afgesloten dienstjaren.	20,000.00
G. Rijkspostspaarbank.	
202. Jaarwedden van het vaste personeel. Aandeel in de jaarwedden van de ambtenaren der posterijen, volgens art. 168. Toelagen	300,800.00
203. Belooning van tijdelijk personeel	52,872.00
204. Reis-, bureel- en examenkosten. Presentiegelden	5,750.00
205. Gebouwen	12,000.00

206. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk	f 55,100.00	
207. Onderzoek naar de soliditeit van fondsen, welke voor belegging in aanmerking komen	5,000.00	
208. Schadeloosstelling en gratificatiën.	500.00	
209. Vergoeding voor portvrijdom aan de schatkist	129,000.00	
210. Wachtgelden en pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen ingevolge het laatste lid van art. 22 der burgerlijke pensioenwet.	1,000.00	
211. Geneeskundig onderzoek voor de toekenning van pensioen, alsmede teruggave van bijdragen voor pensioen	50.00	
		f 17,168,879.00
		f 34,408,146.21

vier en dertig millioen vierhonderd acht duizend eenhonderd zes en veertig gulden een en twintig cent.

Art. 2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 119a, 119b, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159 en 162 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 163 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 142 en 144 en tusschen de artikelen 148, 150, 151 en 152.

Art. 3. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artt. 165, 166, 167, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199 en 200 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (Staatsblad n°. 40), door overschrijving uit art. 201 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artt. 168, 178 en 188; tusschen de artt. 169, 179 en 189; tusschen de artt. 171, 180 en 191; tusschen de artt. 174, 184 en 192; tusschen de artt. 175, 185 en 193; tusschen de artt. 168 en 169; tusschen de artt. 170 en 190; tusschen de artt. 178 en 179; tusschen de artt. 181, 182 en 183; tusschen de artt. 188 en 189; tusschen de artt. 202 en 203, en tusschen de artt. 204, 205, 206, 207, 209, 210 en 211.

Art. 4. De tot het dienstjaar 1906 behoorende uitgaven, welke het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffen en moeten dienen ter voorziening in de behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen, worden:

a. voor zoover zij de Iste tot en met IVde afdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 1 tot en met 162 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen op art. 163;

b. voor zoover zij de VIde afdeeling van genoemd Departement betreffen en hare omschrijving niet vinden in een der artikelen 164 tot en met 200 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, aangewezen op art. 201.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten enz.

Wijzigingen, aanvullingen en verhoogingen van dit hoofdstuk zijn bekrachtigd bij de wetten van 9 Juli 1906 (Staatsbladen nos. 182, 191, 193 en 194).

Eene nadere aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 8 December 1906 (Staatsblad n°. 324).

Bij de wet van 8 December 1906 (Staatsblad n°. 323) is eene verhooging van dit hoofdstuk bekrachtigd.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1906, n°. 16, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van den ligger der wegen in de gemeente Haren.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door O. J. Quintus, te Helpman, gem. Haren, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen, dd. 17 Maart 1905, n°. 156, 1e afd., houdende wijziging van den ligger der wegen in de gemeente Haren, in dien zin, dat daarop alsnog èn als weg èn als voetpad zal worden gebracht de »laan van Quintus« en de »Molendijk, met aanwijzing van O. J. Quintus als onderhoudsplichtige;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 18 Oct. 1905, n°. 130, en 24 Jan. 1906, n°. 130/7;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 7 Febr. 1906, n°. 202, afd. W.;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten hun bestreden beslui gronden op de overweging, dat de onderwerpelijke weg en voetpad, thans kadastraal bekend gemeente Haren, Sectie A, n°. 1143, 945 en 946, genaamd Laan van Quintus en Mendijk of Molendijk, loopende van het Winschoterdiep naar Helpman, op den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Haren van 1854 en 1856 voorkwamen, de weg onder de volgnummers 124 en 125 en het voetpad onder n°. 133, eveneens op het kohier van 1874/75 de weg onder de nummers 107 en 108, het voetpad onder n°. 116, terwijl als onderhoudsplichtige zoo van weg en voetpad daarop voorkwam J. H. Quintus; voorts dat weg en voetpad het particulier eigendom zijn van O. J. Quintus, als opvolger in de rechten van zijn vader J. H. Quintus, in 1872 overleden; eindelijk, dat op de liggers van 1885 en van 1895/1896 noch op de wijzigingsliggers na dien tijd opgemaakt, bedoelde weg en voetpad zijn vermeld; — dat uit het feit, dat de weg op den ligger van 1854 voorkwam in verband met de omstandigheid, dat destijds en vroeger sedert onheuglijken tijd de weg door het publiek is gebruikt, zonder dat gebleken is dat dat gebruik bij wijze van gedoogen heeft plaats gehad, is af te leiden, dat bij de invoering van het reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen van 10 Juli 1854 (Prov. blad n°. 61) die weg was een tot openbaar gebruik dienende weg, waarover schouw werd uitge-

oefend; dat die weg alzoo beantwoordt aan het bepaalde bij art. 1, litt. *a*, van het vigeerende reglement op het toezicht der wegen (Prov. blad n°. 64 van 1898), houdende, dat aan de voorschriften van dit reglement zijn onderworpen alle tot openbaar gebruik dienende of bestemde wegen, waarover bij de invoering van het reglement van 10 Juli 1854 (Prov. blad n°. 61) schouw werd uitgeoefend; dat die weg daarom op den ligger der wegen in de gemeente Haren behoort voor te komen, tenzij hij mocht hebben opgehouden een tot openbaar gebruik dienende of bestemde weg te zijn; dat dit laatste niet is gebleken of aannemelijk gemaakt; dat, als eenmaal een object tot openbaar gebruik is dienende of bestemd en aan schouw onderworpen, die bestemming daaraan niet eenzijdig door een daad van den eigenaar of onderhoudsplichtige kan worden ontnomen; dat daarom noch de in Juli 1866 gepasseerde tusschen den heer J. H. Quintus en den Staat der Nederlanden gesloten overeenkomst betreffende den aankoop van gronden, benoodigd voor den aanleg van de Staatsspoor Groningen—Zwolle en Groningen—Nieuwe Schans, noch de beweerde door den heer J. H. Quintus aan den rechtsvoorganger en vader van den heer J. B. van Bruggen verleende vergunning, om tegen betaling eener kleine recognitie van den weg gebruik te maken, het rechtsgevolg kan hebben gehad, dat de bestemming van den weg, om tot openbaar gebruik te dienen, is opgeheven; dat evenmin het verlies dier bestemming kan veroorzaakt zijn door den aanleg van den Staatsspoorweg en de doorsnijding van den weg door dien spoorweg, waar vaststaat dat zoodanige doorsnijding het gebruik van den weg door het publiek niet behoeft onmogelijk te maken en dan ook elders, waar openbare wegen door spoorwegen doorsneden zijn, die wegen desniettemin openbare wegen gebleven zijn; dat eindelijk het feit, dat bij de vaststelling van den ligger in 1885 de weg daarop niet is gebracht, de bestemming van den weg geen verandering kan hebben doen ondergaan, daar de plaatsing op of afvoering van den ligger alleen dient om een rechtstoestand te constateeren en niet om daarin wijziging te brengen, zoodat, waar voor de niet-plaatsing van den weg op den ligger van 1885 en latere liggers geen enkele rechtsgrond is kunnen worden aangevoerd, het er voor moet worden gehouden, dat die niet-plaatsing ten onrechte heeft plaats gehad;

dat O. J. Quintus van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat de onderwerpelijke weg alleen tot uitweg kan dienen voor de bewoners van de Gideon — nl. J. B. van Bruggen en gezin en één à twee arbeiders-

gezinnen — die echter ook langs een anderen weg, zij het ook een omweg, te Helpman kunnen komen voor kerk- en schoolbezoek; dat die weg nooit is geschouwd, nimmer voor openbaar gebruik is bestemd geweest en ook nooit daarvoor heeft kunnen dienen, daar hij bij het Winschoterdiep dood loopt en dus geen verbindingsweg kan zijn; dat appellant alleen eigenaar is van den weg en Van Bruggen daarop geen zakelijk recht heeft; dat Van Bruggen's voorganger aan appellant's vader vóór den aanleg van den spoorweg jaarlijks eene retributie betaalde om den weg te mogen passeeren en dat, toen die voorganger weigerde de retributie te betalen, op den weg een hek is geplaatst tot afsluiting, met het opschrift »verboden toegang«; dat de weg een landweg is, alleen ten dienste van appellant's landerijen; dat er geen andere landen aanliggen dan die van appellant en het huis en erf van J. B. van Bruggen, welke laatste uitwegen langs den Kooiweg; dat in 1866 bij den aanleg van de Staatsspoor van Groningen naar Winschoten, welke spoorweg den onderwerpelijken weg doorsnijdt, alleen met appellant is onderhandeld, niemand toen eenige rechten op den weg heeft gepretendeerd en in de koopakte de voorwaarde is opgenomen dat de op den weg te plaatsen hekken voor de afsluiting van den spoorweg voorzien moeten worden van sloten, hetgeen geschied is, terwijl appellants huurders bij uitsluiting een daarop passenden sleutel hebben; dat in 1866 de weg klaarblijkelijk als een particuliere weg is beschouwd, daar er ter plaatse waar deze den spoorweg snijdt, geen wachthuis is gebouwd voor de bewaking: dat appellant later ter wille van zijne melkboeren, die anders steeds de hekken met sleutels moesten openen, zoomede uit welwillendheid voor de bewoners van de Gideon, naast de gesloten hekken klaphekjes heeft laten maken, die daar tot 1903 zijn gebleven, toen hem vanwege de Staatsspoor werd herinnerd aan de akte van 1866, krachtens welke de weg over de spoorbaan gesloten moest zijn door hekken van sloten voorzien; dat appellant toen genoodzaakt was de klaphekjes weg te nemen, waardoor, daar de groote hekken door sloten waren afgesloten, de passage gestremd werd; dat de bewoners van de Gideon sedert 1866 dien weg met een wagen dan ook niet konden overgaan wegens de gesloten hekken; dat uit het afvoeren van den weg van den ligger in 1885 volgt dat de weg in ieder geval toen niet meer voor openbaar gebruik diende en bestemd was, en dat, waar de weg *nimmer* is geschouwd, hij niet valt onder de wegen van art. 1, litt. *a*, van het Provinciaal Wegenreglement;

Overwegende, dat, naar luid van art. 1*a* van het Reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen, aan de voorschriften van dit Reglement zijn onderworpen alle tot openbaar gebruik dienende of bestemde wegen, waarover bij de invoering van het reglement op het toezicht der wegen in die provincie van 10 Juli 1854 (Provinciaal blad n°. 61) schouw werd uitgeoefend; in verband waarmede in art. 10 wordt bepaald, dat die wegen op den ligger worden geplaatst;

dat, waar intusschen niet vaststaat, dat ooit over den onderwerpelijken weg schouw is uitgeoefend, hij reeds daarom niet kan gerangschikt worden onder de wegen in art. 1*a* bedoeld, en — overmits de weg niet valt onder die genoemd in art. 1*b*, hetgeen trouwens ook in deze van geenerlei zijde is beweerd — dus niet op den ligger had behooren te zijn gebracht;

dat immers een weg, om te voldoen aan alle vereischten welke hij volgens de artt. 1 en 10 van voorzegd Reglement behoort te bezitten om als openbare weg op den ligger te worden gebracht, reeds bij de invoering van het Reglement van 1854 door het openbaar gezag moet zijn geschouwd en het dus geenszins voldoende is, gelijk door Gedeputeerde Staten van Groningen ten onrechte is aangevoerd, dat hij aan schouw onderworpen zou zijn geweest;

Overwegende, voorts, dat wel is waar de onderwerpelijke weg op den ligger van 1854 voorkwam, doch bij de vaststelling van den ligger in 1885 daarvan is afgevoerd;

dat de weg bij het Winschoterdiep dood loopt, aangezien daar ter plaatse nòch een weg, nòch een brug, nòch een veer wordt aangetroffen, zoodat hij, behalve voor appellants landerijen, alleen tot uitweg zou kunnen dienen voor de bewoners van de Gideon en dan ook uit niets de juistheid der bewering blijkt, al zoude de weg een tot openbaar gebruik dienende of bestemde weg zijn;

dat integendeel de weg, gelet op zijne ligging, het karakter draagt van een privaten weg, immers is een landweg, gelegen te midden en als uitweg dienende van appellants landerijen, waarover Ons niet is gebleken, dat het openbaar gezag zich ooit heeft laten gelden, nòch wat betreft de schouw, nòch, toen deszelfs gebruik voor het publiek door het aanbrengen van hekken, van sloten voorzien, werd belemmerd;

dat uit een en ander volgt, dat de weg in kwestie nimmer tot openbaar gebruik dienend of bestemd is geweest en door Gedeputeerde Staten van Groningen derhalve ten onrechte op den ligger is gebracht;

Gezien het Reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen te vernietigen.

Onze Minister enz.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 13 *Februari* 1906, *L^a. E, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren in de onderscheidene directiën van den Rijkswaterstaat en aan de Rijksbouwmeesters in de* 1*ste en* 2*de districten, in zake raadpleging van die ambtenaren rechtstreeks door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.*

Ter voorkoming van omslag verzocht de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel mij goed te willen vinden, dat door zijn Departement rechtstreeks met U in briefwisseling worde getreden, zoo dikwijls de Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, in zaken onder dat Departement behoorende, blijkt prijs te stellen op voorlichting van U of van eene deskundige Commissie, waarin door U zou zijn zitting te nemen.

Ik heb mijn Ambtgenoot geantwoord, dat tegen de verlangde rechtstreeksche briefwisseling bij mij geen bezwaar bestaat, en veroorloof mij alzoo U te verzoeken bij voorkomende gelegenheid volgens deze afspraak te willen handelen.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 15 *Februari* 1906, *L^a. R, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de* 4*de tot en met* 11*de directiën, in zake handhaving der Motor- en Rijwielwet* 1905 (*Staatsblad n^o.* 69).

Zooals in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer aangaande de begrooting van mijn Departement voor 1906 is opgemerkt, behoort de handhaving der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) met uitvoeringsvoorschriften in de eerste plaats tot de taak der politie. Met het oog op hunne eigenlijke ambtelijke verplichtingen behooren de ambtenaren en beambten van den Rijkswaterstaat in deze minder op den voorgrond te treden. De

bevoegdheden, hun bij de nieuwe wet gelaten, moeten bij voorkeur slechts worden aangewend, wanneer bepaaldelijk Rijksbelangen op het spel staan, b.v. ingeval overtreding van de artt. 13 en 14 der wet of van de artt. 14 en 25 van het uit art. 2 der wet voortgevloeid reglement mocht worden gepleegd op een Rijksweg. Overigens is, waar zich ernstige gevallen voordoen, samenwerking met Rijks- en gemeentepolitie natuurlijk niet uitgesloten. In het algemeen echter zal in het oog zijn te houden, dat bemoeiingen met deze verkeersaangelegenheden, voorzooveel zij niet van zelf zijn begrepen in den eigenlijken Rijkswaterstaatsdienst, de vervulling van dezen dienst nimmer behooren te schaden.

Met het oog op de taak, welke met inachtneming van het opgemerkte in deze op den Rijkswaterstaat rust, worden de artikelen van de wet en het reglement hierna afgedrukt. (*) Aan art. 9, eerste lid, sub 1°., der wet is als noot de hoofdinhoud der daaruit voortgevloeide bepalingen toegevoegd.

De ingevolge art. 12 der wet bekend gemaakte wekelijksche gegevens omtrent nummering van motorrijtuigen en afgifte van rijbewijzen zullen U blijven bereiken, op dezelfde wijze, als ten opzichte der Rijksvergunningen vóór 1 Januari j.l. gebruikelijk was.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 15 *Februari* 1906, n°. 168, *Afdeeling Waterstaat, aan den Hoofdinspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat, de Inspecteurs-Generaal in de 1ste en 2de inspectiën, de Hoofdingenieurs-Directeuren in de onderscheidene directiën van den Rijkswaterstaat en den Directeur der visschershaven te IJmuiden, in zake aanduiding der titulatuur van de oorlogsmarine.*

Teneinde daarop bij voorkomende gelegenheid te letten, heb ik de eer U hierbij ter kennisneming te doen toekomen afschrift van een schrijven van den Minister van Marine, in zake aanduiding van de oorlogsmarine.

Dit schrijven, dd. 31 Januari 1906, Bureau S/B n°. 61, luidt als volgt:

Het behaagde Hare Majesteit de Koningin bij Kabinetsrescript van 28 Maart 1905, n°. 35 goed te keuren dat in de vervolge in officieele bescheiden, voor zoover zij van het Departement van Marine en van Marine-autoriteiten uitgaan,

---

(*) Niet overgenomen, zie de wet enz. in het 42e Vervolg.

de oorlogsmarine, tenzij daarvoor de grondwettelijke term „Zeemacht" wordt gebezigd, bij voorkeur wordt aangeduid met „Koninklijke Marine", en derhalve uitdrukkingen als Haar Majesteits Zeemacht, 's Rijks Zeemacht, Koninklijke Nederlandsche Zeemacht, Koninklijke Nederlandsche Marine, niet meer gebruikt zouden worden.

Ten einde in deze de door mij wenschelijk geachte eenheid van uitdrukking te bevorderen, heb ik de eer Uwe Excellentie beleefd in overweging te geven om overeenkomstig het vorenstaande te willen doen handelen, ook door de onder Uw Departement ressorteerende instellingen en colleges.

Ik teeken hierbij aan dat, in overeenstemming met de bedoelingen van Hare Majesteit, in bijzondere gevallen de uitdrukking „Haar (Uw) Majesteits Marine (vloot)" is toegelaten, terwijl het deel der Zeemacht in Oost-Indië, dat Indische Militaire Marine wordt genoemd, ook in den vervolge met dien naam kan worden aangeduid.

KON. BESLUIT *van* 17 *Februari* 1906 (*Staatsblad n°.* 35), *tot wijziging van het Kon. besluit van* 7 *September* 1905, (*Staatsblad n°.* 264), *tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

Op het rapport van den Raad van den Ministers van 29 Januari 1906;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Februari 1906, n°. 12);

Gezien het nader rapport van den Raad van Ministers van 16 Februari 1906;

Gelet op artikel 77 der Grondwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Aan het slot van II van Ons besluit van 7 September 1905 (Staatsblad n°. 264) wordt gevoegd:

„de onder *a* en *b* bedoelde wetten en Koninklijke besluiten betreffen de volgende onderwerpen:

„het landbouwonderwijs, den phytopathologischen dienst, den dienst der Rijksland- en tuinbouwleeraren, de opleiding en uitzending van adspirant Rijksland- en tuinbouwleeraren, het landbouwcrediet, de paarden-, rundvee-, schapen- en varkensfokkerij, den veeartsenijkundigen dienst, de keuring van vee en vleesch, het beheer van de rentambten en den Scheurpolder, het Staatsboschbeheer, de bevloeiingen, de maatregelen op zuivelgebied, de bescherming van diersoorten,

nuttig voor landbouw of houtteelt, de wering van voor den land-, tuin- of boschbouw schadelijke dieren en van plantenziekten, de jacht, de landbouwlaboratoria, de bestrijding van vervalschingen, met betrekking tot den landbouw, de bevordering van afzet van landbouwproducten, internationale maatregelen en algemeene zaken, den landbouw betreffende;

„het stoomwezen, de inrichtingen welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken, het mijnwezen, de visscherij, de zeeschipperij, de binnenschipperij, de vaart buitengaats, het ijkwezen, den doortocht en het vervoer van landverhuizers, het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere licht ontvlambare of ontplofbare stoffen, de Kamers van Koophandel en Fabrieken, het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut, de strandvonderij;

„het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en van vrouwen, de beveiliging bij het verblijven in fabrieken en werkplaatsen en bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, het verbod om phosphorlucifers te vervaardigen en de regeling van het vervoeren, invoeren en ten verkoop voorhanden hebben daarvan, de wettelijke verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen in bepaalde bedrijven en de Kamers van Arbeid".

Hetgeen voorkomt onder III van Ons hiervoren genoemd besluit wordt gelezen als volgt:

„III. te bepalen, dat de naam van het bestaande Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid met ingang van een nader door Ons te bepalen dag wordt veranderd in dien van Waterstaat".

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Landbouw, Nijverheid en Handel enz.

Men zie de wet van 28 April 1906 (Staatsblad n°. 100), houdende wettelijke voorziening naar aanleiding van de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel. Deze wet is op 1 Juli 1906 in werking getreden, zie het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 136).

Op gelijken datum gaat ook de verandering van den naam van het bestaande Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid in dien van Waterstaat in. Zie het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 137).

Men zie ook het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 135), in zake overdracht van eenige bevoegdheden en verplichtingen op den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

KON. BESLUIT *van* 17 *Februari* 1906, n°. 17, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring eener keur van den polder Schieveen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. Post en L. van der Helm, ingelanden van den polder Schieveen, gemeente Overschie, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 21 Maart 1905, G. S., n°. 9, tot goedkeuring van eene keur van genoemden polder;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 10 Jan. 1906, n°. 180;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 13 Febr. 1906, n°. 161, afd. Wat.;

Overwegende, dat der appellanten bezwaren betrekking hebben op:

I. art. 1 in verband met art. 9 der keur;

II. art. 2;

III. art. 6, 2e lid;

dat appellanten aanvoeren tot toelichting van het eerste bezwaar: dat art. 1 bepaalt: Aan de bepalingen en verordeningen, zoowel als aan het op- en toezicht van het Bestuur van den polder zijn onderworpen: „De kaden, dijken, hofweg, vaarten, tochten, slooten, bruggen, hoofden, duikers, dammen en andere kunstwerken, mitsgaders de stand der peilen in den polder gelegen"; dat de Doenkade, die als uitpad van alle landen der oude droogmaking in de verkoopvoorwaarden dier landen, dd. 31 Aug. en 7 Sept. 1792, is aangewezen, in dit artikel niet genoemd wordt als aan opzicht en toezicht onderworpen te zijn, terwijl bij art. 9 uitsluitend onderhoud voor den Hofweg en niet voor de Doenkade wordt voorgeschreven, waardoor het algemeen belang wordt geschaad en de ingelanden van de oude droogmaking in de rechten, hun toegekend bij de verkoopvoorwaarden van 1792, worden verkort, en appellanten onbillijk worden behandeld, aangezien zij, noodgedrongen en op eigen kosten dien polderweg al sedert vele jaren in een bruikbaren toestand hebben onderhouden, voor zoover zij daaraan behoefte hebben, terwijl $\frac{1}{3}$ door nalatigheid van de onderhoudplichtigen zoo is verworden, dat die weg onberijdbaar is;

dat ten aanzien van het tweede bezwaar door appellanten het volgende wordt aangevoerd: dat art. 2, 1e lid, bepaalt: „De polder is verdeeld in twee afdeelingen: 1°. het bovengedeelte, 2°. de verschillende droogmakingen"; dat die verdeelingen in twee afdeelingen

niet alleen onduidelijk, maar geheel onjuist is, wat uit het vervolg van dit artikel blijkt; dat er toch bij de regeling der peilen, aangeduid door letters *a*, *b*, *c*, *d*, *e* en *f*, verschillende onderafdeelingen zijn, die niet tot den polder behooren, dat een gedeelte van afd. *c* ten noorden van den Hofweg, zijnde nagenoeg 22 H.A., het gedeelte lett. *d*, liggende ten noorden van de buitenplaats »De Tempel«, zijnde nagenoeg 11 H.A., lett. *e* ten zuiden van »De Tempel« nagenoeg 9 H.A., te zamen 42 H.A., in den bovenpolder zijn gelegen en volgens overeenkomst van 5 Jan. 1853 hun water tegen betaling van molen- en sluisgeld in de oude en nieuwe droogmaking door duikers zouden aftappen, waarvan in het bijzonder reglement niet bepaald is op welken voet zulks is overeengekomen, waardoor ingelanden, zoowel van de oude als van de nieuwe droogmaking, aanzienlijke schade hebben geleden en nog zullen lijden; »daar het polderbestuur al verscheidene jaren geen molengeld van die landen heeft ingevorderd en ten onrechte die bij ingelanden van de voordeelen voortvloeiende uit poldereigendommen heeft medegedeeld«;

dat appellanten ten aanzien van hun derde bezwaar aanvoeren: »dat art. 6, 2e lid, bepaalt: »De Doenkade wordt door den eigenaar onderhouden, waarvoor hij vanwege den polder de van oudsher bestaande jaarlijksche recognitie van *f* 20.— blijft genieten«; dat die »van oudsher bestaande« recognitie nooit heeft bestaan; dat daarvoor geen titels of bewijzen te vinden zijn; dat wel uit de polderrekeningen van vóór 1786 duidelijk blijkt, dat aan den eigenaar van de Doenkade *f* 20.— en ook wel minder voor gedane werkzaamheden is uitbetaald, maar dat sedert 1863, toen die bepaling voor het eerst in de polderkeur is ingelascht, nooit eenig onderhoud, van welken aard ook, door den eigenaar van de Doenkade is uitgevoerd, redenen waarom ingelanden in de vergadering van 27 Mei 1904 hebben besloten de bepaling — als in strijd met het algemeen polderbelang — niet meer in de polderkeur op te nemen;

Overwegende, wat het eerste bezwaar betreft:

dat de omstandigheid, dat in de keur geene bepaling voorkomt betreffende het onderhoud van den weg over de Doenkade voor hooger gezag geen grond kan opleveren om aan die keur goedkeuring te onthouden;

dat toch het bestuur van een waterschap wel bevoegd is tot het maken van keuren, maar daartoe niet verplicht is en dat mitsdien de vraag, welke onderwerpen bij eene keur zullen worden geregeld, uitsluitend ter beoordeeling staat van het waterschapsbestuur;

dat dit bezwaar dus ongegrond is;

Overwegende voorts wat het tweede bezwaar betreft:

dat dit bezwaar niet kan geacht worden tegen de keur zelve te zijn gericht;

dat het toch alleen betreft de indeeling van landen ten aanzien van de omslagplichtigheid, waaromtrent noch het artikel, waarbij het bezwaar te pas wordt gebracht, noch de verdere inhoud van de keur iets bepaalt;

dat dan ook gemeld bezwaar alleen een punt van onderzoek kan uitmaken bij eene eventueele wijziging van het bijzonder reglement;

dat ook dit bezwaar derhalve ongegrond is;

Overwegende eindelijk, wat het derde bezwaar aanbelangt:

dat de bestreden bepaling reeds wordt aangetroffen in de achtereenvolgende keuren van 1863, 1877, 1883 en 1899, weshalve Gedeputeerde Staten terecht geen termen hebben gevonden om op grond van die bepaling aan de thans vastgestelde keur hunne goedkeuring te onthouden;

dat dus ook het derde bezwaar niet gegrond is;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het door J. Post en L. van der Helm ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KABINETSRESCRIPT *van* 21 *Februari* 1906, *n°.* 10, *houdende machtiging van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, om het ingevolge de wet van* 17 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 212) *aan te leggen scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, voortaan te mogen noemen Wilhelminakanaal.*

Bij de beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 Februari 1906, n°. 158 Afd. Waterstaat, wordt bovengenoemde naam aan het scheepvaartkanaal gegeven.

KON. BESLUIT *van* 24 *Februari* 1906, *n°.* 36, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van den staat der openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in de gemeente Leeuwarderadeel.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Leeuwarderadeel en door J. de Ruiter, te Huizum, tegen

het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, dd. 6 Juli 1905, n°. 65, 2e afd., W., waarbij de door den Raad der gemeente Leeuwarden bij zijn besluit van 11 April 1905, n°. 69R/45, voorloopig vastgestelde staat der openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in die gemeente, tot wijziging van den primitieven staat dier werken, definitief werd vastgesteld, met ongegrondverklaring van het door de eerste appellanten tegen genoemd raadsbesluit ingesteld beroep en met niet-ontvankelijk-verklaring van den tweeden appellant in zijn beroep tegen hetzelfde besluit;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 17 Januari 1906, n°. 288;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Februari 1906, n°. 149, afd. Wat.;

Overwegende, dat op dezen suppletoiren staat voorkomt: Potmarge (westelijk gedeelte), Punt van aanvang: Potmargebrug, Punt van einde: de dam liggende tegen het land kad. bekend gem. Leeuwarden, Sectie G, n°. 3647; Potmarge (oostelijk gedeelte) Punt van aanvang: de dam bovengenoemd, Punt van einde: Tijnje;

dat, nadat deze staat door Burg. en Weth. was opgemaakt en gedurende 30 dagen, van 11 Februari 1905 af, voor een ieder ter lezing had gelegen, en nadat door het gemeentebestuur van Leeuwarderadeel een bezwaarschrift was ingediend, waarin gewezen werd op het nadeel dat de scheepvaart door den ontworpen dam zou lijden, de gemeenteraad van Leeuwarden op 11 April 1905 den suppletoiren staat voorloopig heeft vastgesteld;

dat de staat hierop opnieuw ter inzage is nedergelegd en dezelfde reclamant bij Gedeputeerde Staten een bezwaarschrift heeft ingediend, waarna Gedeputeerde Staten, bij besluit van 6 Juli 1905, 2e afd., W., de bezwaarschriften hebben ongegrond verklaard en den suppletoiren staat definitief hebben vastgesteld, waarbij zij hebben overwogen, ten aanzien van het door het gemeentebestuur van Leeuwarderadeel ingediend bezwaarschrift, dat zij met den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat van oordeel zijn, dat de omstandigheid, dat de buurt van Huizum, wanneer de dam gelegd zal zijn, minder van stinkend water zal hebben te lijden, ruimschoots opweegt tegen het nadeel dat de pramen, varende naar de aschbelt, een iets langeren weg (door de Oude Potmarge) zullen hebben af te leggen; dat zij bij datzelfde besluit tevens een bezwaarschrift van J. de Ruiter, turfschipper te Huizum, als niet gedurende den daarvoor bestemden termijn ingediend, niet-ontvankelijk hebben verklaard;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burg. en Weth. van Leeuwarderadeel en Jan de Ruiter bij Ons in beroep gekomen zijn;

dat Burg. en Weth. van Leeuwarderadeel aanvoeren, dat op den suppletoiren staat vermeld is een dam, die in het vaarwater de Potmarge nog niet is, doch vermoedelijk weldra zal worden gelegd; dat deze dam dat openbaar vaarwater uit twee geheel van elkander afgesloten gedeelten zal doen bestaan en de communicatie langs de Potmarge tusschen de dorpsopslagplaats van Huizum en de mestverzamelplaats van de dorpen Huizum en Goutum geheel onmogelijk zal maken; dat dientengevolge de mestverzamelplaats van de dorpsopslagplaats alleen te bereiken zal zijn langs den waterweg Potmarge—Potmargebrug—Grachtwal—Nieuwe Kanaal—Tijnje—Potmarge, d. i. langs een afstand van pl. m. 4337 M. 2727 M. meer dan bij den tegenwoordigen toestand, wat voor den dagelijkschen heen- en terugtocht 5454 M. uitmaakt; dat bovendien de waterweg langs het Nieuwe Kanaal en de Tijnje bij eenigszins sterken wind eene voor pramen zeer gevaarlijke vaart is, waarin 5 bruggen zijn, waaronder de spoorbruggen over de Potmarge en de Tijnje, die slechts op bepaalde uren van den dag kunnen worden doorgevaren; dat bovendien de dorpsopslagplaats te Huizum en de Wirdumervaart door het dorp Huizum door schepen niet anders zullen kunnen worden bereikt, dan langs meergemelden waterweg door de gemeente Leeuwarden, hetgeen voor hen die uit zuidelijke of oostelijke richting komen varen, behalve een veel grootere omweg, een veel kostbaarder vaart zal zijn wegens de bruggelden die van hen zullen worden gevorderd; dat, doordien het dorp Huizum sterk in bevolking toeneemt, vermeerdering van scheepvaart en uitbreiding der dorpsopslagplaats zeer zeker moet plaats hebben; dat alzoo het leggen van den dam, waardoor de openbare bestemming der Potmarge voor de scheepvaart zoo goed als geheel zal worden te niet gedaan, voor de gemeente Leeuwarderadeel veroorzaakt groot financieel nadeel, enorm tijdverlies, ernstig gevaar en dagelijkschen hinder;

dat Jan de Ruiter te kennen geeft, dat hij, indien de dam in de Potmarge zal worden gelegd, groot financieel nadeel zal ondervinden; dat hij dan met zijn schip, groot 35 M³., als dit geladen is, bij gewonen waterstand (zomerpeil) het dorp Huizum niet kan bereiken; dat zulks voor zijn bedrijf beslist noodzakelijk is;

Overwegende, dat, wat het eerste beroep betreft, uit de adviezen van Gedeputeerde Staten van Friesland en van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat in de 4de Directie blijkt, dat, al

mogen voor de gemeente Leeuwarderadeel uit het leggen van den dam eenige nadeelen voortvloeien, die nadeelen ruimschoots worden vergoed door het voordeel, hetwelk voor die gemeente gelegen is in de meerdere zuiverheid van het water der Potmarge in de nabijheid van het steeds in bevolking toenemend dorp Huizum;

dat het beroep van Burg. en Weth. van Leeuwarderadeel dus ongegrond is;

dat, wat het tweede beroep betreft, Gedeputeerde Staten terecht den reclamant De Ruiter niet-ontvankelijk hebben verklaard, omdat zijn bezwaarschrift niet binnen den gestelden termijn bij hun college was ingediend;

dat ook dit broep mitsdien ongegrond is;

Gezien het reglement tot regeling van het toezicht der Staten op de openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in Friesland, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland dd. 6 Juli 1905, de daartegen ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 2 *Maart* 1906, *n°.* 46, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Hillegersberg en Rotterdam, die op grond van de wet van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 164) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam.*

KON. BESLUIT *van* 15 *Maart* 1906, *n°.* 21, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het voeren van een rechtsgeding tegen het oude bestuur van den Tedingerbroekpolder, wegens een kas-te-kort.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. P. Mooyman en A. van der Helm Dzn., te Stompwijk, N. B. van der Helm, te Voorburg, W. J. van Sandick, te 's Gravenhage, en L. F. van der Klugt, te Rijswijk, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland,

dd. 6 Nov. 1905, n°. 41, houdende goedkeuring van het besluit der vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Tedingerbroek-polder (gemeenten Stompwijk en Vrijenban) van 30 Sept. 1905, tot het voeren van een rechtsgeding tegen het oude bestuur van den polder wegens een kas-tekort;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 Febr. 1906, n°. 16;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 10 Maart 1906, n°. 187, afd. Wat.;

Overwegende, dat art. 20 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) bepaalt, dat besluiten van Gedeputeerde Staten, waarbij goedkeuring verleend is aan waterschapsbesluiten, worden medegedeeld, behalve aan het bestuur dat die goedkeuring heeft gevraagd, aan belanghebbenden die schriftelijk aan Gedeputeerde Staten verzocht hebben, die besluiten niet goed te keuren, en dat het beroep tegen die besluiten openstaat binnen 14 dagen na de ontvangst van die mededeeling;

dat hieruit volgt, dat het recht van beroep alleen openstaat voor die belanghebbenden, die schriftelijk aan Gedeputeerde Staten verzocht hebben, hunne goedkeuring niet te verleenen, en dat dit beroep niet kan worden ingesteld vóórdat de mededeeling van het besluit is ontvangen;

dat de appellanten Van Sandick en Van der Klugt niet-ontvankelijk zijn in hun beroep, omdat zij zich niet met een verzoek van de bovengenoemde strekking tot Gedeputeerde Staten van Zuidholland hebben gewend, terwijl de andere appellanten, die zulks wel hebben gedaan, geene mededeeling van het voorgenomen besluit van Gedeputeerde Staten hebben ontvangen en het beroep dus ontijdig hebben ingesteld, zoodat ook zij niet-ontvankelijk moeten worden verklaard;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellanten niet-ontvankelijk te verklaren in hun beroep.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 21 *Maart* 1906 (*Staatsblad n°.* 50), *houdende wijziging van artikel* 17 *van het Kon. besluit van* 5 *Januari* 1884 (*Staatsblad n°.* 4), *tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, zooals dit besluit is gewijzigd bij Kon. besluit van* 24 *Februari* 1898 (*Staatsblad n°.* 56).

Overwegende, dat het wenschelijk is over te gaan tot wijziging van artikel 17 van het Koninklijk besluit van den 5den Januari 1884 (Staatsblad n°. 4) tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, zooals dat besluit is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 24sten Februari 1898 (Staatsblad n°. 56);

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 15den Januari 1906, n°. 109, afdeeling Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27sten Februari 1906, n°. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Financiën van den 17den Maart 1906, n°. 1, afdeeling Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. Artikel 17 van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (Staatsblad n°. 4) zooals dat besluit is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 24sten Februari 1898 (Staatsblad n°. 56) wordt gelezen als volgt:

Wij behouden Ons voor in bijzondere gevallen of voor bepaalde klassen van personen de vergoeding wegens reis- en verblijfkosten voor reizen naar, in en uit het buitenland gedaan bij afzonderlijke besluiten te regelen.

Art. 2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en van de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

KON. BESLUIT *van* 22 *Maart* 1906, *n°.* 29, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake overtreding van art.* 15 *van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door G. Keveling, lid van het bestuur van het waterschap Valthe, wonende te Valthermond, gemeente Odoorn, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, dd. 1 Sept. 1905, n°. 18, waarbij eene door appellant tegen

zijn mede-bestuurslid W. Bakker Mzn., te Valthermond, ingebrachte klacht, wegens overtreding van art. 15 van het algemeen reglement voor de waterschappen, als ongegrond, van de hand is gewezen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 7 Febr. 1906, n°. 8;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Maart 1906, n°. 145, afd. Wat.;

Overwegende, dat het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe op de overweging steunt, dat door adressant Keveling wordt geposeerd, dat door het bestuurslid W. Bakker Mzn. den 21sten Januari 1902 in eene bestuursvergadering van het waterschap Valthe werd aangenomen het in orde maken van een eind weg ter lengte van 500 meter op den Valtherdijk, alsmede het vergraven van het veen op dien weg, waarvoor genoemde Bakker een bedrag van *f* 625 zoude hebben ontvangen, 't geen in strijd zoude zijn met art. 15 van het Algemeen Reglement, welk beweren door den adressant in eene nadere memorie, dd. 2 Juni l.l., wordt toegelicht, volhardende daarin bij zijne bewering, dat eene uitbesteding zoude hebben plaats gehad; dat immers den heer Bakker de uitvoering van het werk was opgedragen zonder dat van uitvoering onder eigen beheer blijkt en hem *f* 625 is uitbetaald wegens voorgeschoten gelden, zonder dat door dezen verantwoording is gedaan van het vergraven veen; dat derhalve, indien het beweren van adressant juist ware, het bestuurslid Bakker in strijd zoude hebben gehandeld met art. 15 van het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Drenthe, 't welk aan bestuursleden verbiedt middellijk of onmiddellijk deel te nemen in aannemingen; — dat evenwel rechtens door de bescheiden, door het waterschapsbestuur overgelegd, de onjuistheid van het beweren gebleken is; immers blijkt het volgende: 1°. uit een extract uit de notulen van het verhandelde bij het bestuur van het waterschap Valthe in zijne vergadering van 21 Jan. 1902, dat geene openbare of onderhandsche aanbesteding heeft plaats gehad, doch dat besloten is het werk zelf uit te voeren en aan het lid van het bestuur Bakker de uitvoering op te dragen; dat, al moge misschien de uitdrukking, dat de uitvoering wordt opgedragen aan Bakker, tot eene verkeerde opvatting bij adressant aanleiding hebben gegeven, uit de laatste alinea van dit besluit duidelijk blijkt dat van aanbesteding geen kwestie is, wijl daarin aan den secretaris opdracht wordt gegeven den heer Rijnsaardt te verzoeken bestek enz. ten

spoedigste in te zenden, terwijl zonder bestek eene aanbesteding van zulk een werk onmogelijk is; 2°. dat een bevelschrift is afgegeven den 17den Dec. 1902 ten bedrage van *f* 625, waaruit blijkt, dat dit bedrag wegens arbeidsloonen voor kosten van aanleg van een gedeelte van den Valtherdijk ter lengte van 500 meter werd uitbetaald, terwijl voorts uit een bestuursschrijven, dd. 13 Juli 1905, blijkt, dat volgens mededeeling van het bestuurslid Bakker het te vergraven veen op bedoelden dijk werd verkocht en heeft opgebracht ± *f* 1675, terwijl de aanleg van den weg heeft gekost *f* 2300, zoodat er een bedrag van *f* 625 meer voor arbeidsloonen werd uitgegeven; — dat ook het beweren van den adressant Keveling, als zouden door enkele arbeiders, welke in de nota, die aan het sub 2 genoemde bevelschrift is gehecht, staan vermeld, niet zijn gewerkt of voor zoover zulks wel het geval mocht zijn geweest, de dagloonen, die zij verdiend hebben, verkeerdelijk in rekening zijn gebracht, onjuist is, aangezien de arbeider T. Venema, volgens in handen van het bestuur afgelegde verklaring, wel degelijk aan den weg heeft gearbeid op de dagen vermeld in de aan het bevelschrift gehechte nota, terwijl bij den arbeider W. Roffel eene vergissing bestaat, wijl twee personen van denzelfden naam bestaan en eveneens diens beweren over de grootte der dagloonen door niets is bewezen; dat derhalve, naar het oordeel van het college, al moge de handelwijze van het bestuur, voor zoover ze betreft de verantwoording der opbrengst van het afgegraven veen en de kosten van aanleg van den weg, niet getuigen van eene duidelijke administratie, het vaststaat, dat in dezen geene overtreding heeft plaats gehad van art. 15 van het Algemeen Reglement voor de waterschappen in Drenthe, in verband waarmede door dit college, op grond van art. 16 van dat reglement, het lid van 't bestuur van 't waterschap Valthe, Bakker, zoude kunnen worden ontslagen;

dat G. Keveling van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende dat Bakker het bedoelde werk wel dergelijk heeft *aangenomen* en een niet onbelangrijk financieel voordeel daarvan heeft genoten, doordien niet de geheele opbrengst van het vergraven veen in de kas van het waterschap Valthe is gevloeid, en de door Bakker betaalde loonen niet tot het door hem opgegeven bedrag zijn uitgekeerd;

Overwegende, dat de gronden, die Gedeputeerde Staten tot hun besluit geleid hebben, juist zijn, en deze tot de Onze makende;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Algemeen Reglement voor de Waterschappen in Drenthe;

Hebben goedgevonden en verstaan:
het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.
Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 26 *Maart* 1906, *n°.* 22, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake toelating van een lid van het bestuur van den Grooten IJpolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Grooten IJpolder tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 5 Juli 1905, n°. 42, waarbij ambtshalve buiten gevolg is gesteld het besluit van genoemd bestuur van 8 Juni 1905 tot toelating van D. Weeder als lid van dat bestuur en bepaald is, dat eene nieuwe verkiezing zal worden gehouden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 2 Jan. 1906, n°. 237, en van 28 Febr. 1906, n°. 237/14;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 21 Maart 1906, n°. 133, afd. Wat.;

Overwegende, dat eene verkiezing gehouden is voor een lid van het bestuur van den Grooten IJpolder en dat toen 45 stemmen zijn uitgebracht, waarvan op F. Eldering 27 stemmen, D. Weeder 17 stemmen en op A. Bijvoet 1 stem, waarna het bureau van stemopneming de 27 stemmen op F. Eldering van onwaarde en D. Weeder gekozen verklaard heeft;

dat, nadat het polderbestuur op 8 Juni 1905 tot toelating van D. Weeder besloten had, Gedeputeerde Staten van Noordholland den 5 Juli 1905 hebben goedgevonden, in dezen ambtshalve uitspraak doende, het besluit van 8 Juni buiten gevolg te stellen en te bepalen, dat eene nieuwe verkiezing zal worden gehouden;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen, dat de op F. Eldering uitgebrachte stemmen van onwaarde zijn verklaard, uitsluitend op grond, dat diens naam niet voorkomt op de lijst van personen die de vereischten bezitten om gekozen te worden tot lid van het bestuur van den Grooten IJpolder; dat het bureau van stemopneming daardoor ten onrechte is getreden in eene beoordeeling van diens al- of niet-verkiesbaarheid tot lid van dat bestuur; dat toch de roeping van een stembureau geen andere kan zijn, dan om den

uitslag der verkiezing te constateeren, geenszins om uitspraak te doen over de vraag of een gekozene tot lid van het bestuur zal worden toegelaten, welke vraag eerst later staat ter beoordeeling van het college dat diens geloofsbrieven zal hebben te onderzoeken; dat onder deze omstandigheden niet nader behoeft te worden onderzocht, of, indien F. Eldering ware gekozen verklaard, het niet voorkomen van zijn naam op de lijst van verkiesbaren tot lid van het bestuur, inderdaad een beletsel zou zijn geweest voor zijne toelating als zoodanig; dat bij deze mitsdien onjuiste beslissing van het stembureau de ten onrechte als gekozen verklaarde persoon van D. Weeder door het bestuur van den Grooten IJpolder niet als lid van dat bestuur had mogen zijn toegelaten;

dat het waterschapsbestuur van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende: 1°. dat de bestreden beslissing, die niets anders is dan eene vernietiging van een *niet* aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen besluit van een polderbestuur, niet voldoet aan de bij art. 22 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) voor dergelijke vernietigende beslissing gestelde vereischten; 2°. dat zij onjuist is en de beslissing van het polderbestuur geheel overeenstemt met doel en strekking van het Alg. Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland van 9 Aug. 1854 (Provinciaal Blad n°. 80); 3°. dat Gedeputeerde Staten hebben voorbijgezien, dat er nog eene andere, in art. 33 van het Algemeen Reglement uitdrukkelijk genoemde, reden om de briefjes met den naam F. Eldering van onwaarde te verklaren, en wel „niet duidelijke aanwijzing van een persoon", bij het stembureau en ook bij de bestuursbeslissing heeft gegolden; op welke gronden appellant Ons verzoekt, het bestreden besluit te vernietigen, met bepaling dat het besluit van het polderbestuur zal worden gehandhaafd en volkomen gevolg hebben, of wel zoodanige andere beslissing te nemen als Wij in het gegeven geval zullen vermeenen te behooren;

Overwegende, dat hier de vraag is te beantwoorden, of het bureau van stemopneming, door de stemmen op F. Eldering uitgebracht van onwaarde te verklaren, gehandeld heeft in overeenstemming met het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland;

dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch in het Algemeen Reglement, hetwelk in art. 33 bepaalt: „Van onwaarde zijn de stembriefjes die onderteekend zijn, die geen

persoon duidelijk aanwijzen of niet zijn ingevuld» — geene bepaling voorkomt die het stembureau rechtigt, stembriefjes van onwaarde te verklaren, op grond dat zij den naam bevatten van een persoon die niet voorkomt op de lijst van verkiesbaren;

dat appellant wel in eene nadere memorie bij de Afdeeling voor de geschillen van bestuur ingediend, gewezen heeft op art. 34 van het Reglement, bepalende dat, indien op een stembriefje de naam voorkomt van iemand die uithoofde van verkregen ontslag niet verkiesbaar is, die naam voor niet geschreven wordt gehouden, maar dat die bepaling niet tot andere gevallen van niet-verkiesbaarheid mag worden uitgebreid;

dat, wat appellants bewering betreft, dat de stembriefjes den naam van F. Eldering bevattende, geen persoon duidelijk aanwezen, Gedeputeerde Staten hebben bericht, dat er inderdaad een persoon F. Eldering bestond, stemgerechtigd ingeland, krachtens het grondbezit van zijne vrouw, zoodat hier van eene niet duidelijke aanwijzing van een persoon geen sprake kan zijn;

dat, waar de gestelde vraag alzoo ontkennend moet worden beantwoord en het besluit van het polderbestuur dus steunt op eene beslissing strijdig met het meergenoemde Algemeen Reglement, Gedeputeerde Staten terecht ingevolge de artt. 48 en 49 van dat Reglement bedoeld besluit buiten gevolg hebben gesteld en bepaald hebben, dat eene nieuwe verkiezing zal moeten worden gehouden;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Algemeen Reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland (Prov. Blad 1854, n°. 80);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 11 *April* 1906, *n°.* 39, *tot aanwijzing van de perceelen, gelegen in de gemeenten Rotterdam, Schiedam en Overschie, die op grond van de wet van* 5 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 167) *moeten worden onteigend voor den aanleg van een havenspoorweg naar den rechter Maasoever te Rotterdam en voor de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam—Rotterdam over de Delfshavensche Schie.*

KON. BESLUIT *van* 23 *April* 1906 (*Staatsblad* n°. 67), *tot bekrachtiging der door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare buitengewone zitting van* 24 *Mei* 1905 *vastgestelde aanvulling der politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, bekrachtigd bij Kon. besluit van* 23 *Maart* 1903 (*Staatsblad* n°. 89).

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Februari 1906, n°. 155, afdeeling Waterstaat en van Buitenlandsche Zaken van 19 Februari 1906, Tweede Afdeeling, n°. 2247;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare buitengewone zitting van 24 Mei 1905 vastgestelde aanvulling der politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den *Rijn*, met het oog op het vervoer van calcium carbid;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 April 1906, n°. 34);

Gelet op de nadere voordracht van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, en van Buitenlandsche Zaken van 12 April 1906, litt. G.G.G., afdeeling Waterstaat, en van 19 April 1906, n°. 5602;

Gelet op de artikelen 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. te bepalen, dat de bij Koninklijk besluit van 23 Maart 1903 (Staatsblad n°. 89) bekrachtigde politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den *Rijn*, worden aangevuld als volgt:

1. aan artikel 1, eerste lid, wordt toegevoegd:

„*g*. calcium carbid".

2. tusschen de artikelen 7 en 8 wordt ingelascht een nieuw artikel 7*a*, luidende:

„Calcium carbid moet in luchtdicht gesloten ijzeren vaten gepakt zijn. Andere stoffen mogen in die vaten niet bijgepakt worden. De vaten moeten het opschrift dragen; „Calcium carbid! gevaarlijk, indien niet drooggehouden!""

„Voor zoover de verstuwing onder dek volgens artikel 10 en

artikel 16, 2de lid, geoorloofd is, moet zij op eene geringe verhooging boven den vloer op planken, latten of dergelijke, op zijn minst echter 25 cM. boven den scheepsbodem geschieden. De laadruimen moeten zoodanig beschermd worden, dat het indringen van water zooveel mogelijk wordt verhinderd, doch de zoo volledig mogelijke afvoer van het desniettemin binnengedrongen water verzekerd is. De ventilatie-inrichtingen dezer ruimen (artikel 11, eerste lid) moeten zoodanig overdekt of anderszins beschermd zijn, dat regenwater niet kan binnendringen."

3. in artikel 9 wordt achter „7" ingelascht: „7a".

4. aan artikel 16 wordt als tweede lid toegevoegd:

„Op het vervoer van calcium carbid in hoeveelheden tot ten hoogste 200 K.G. zijn de in de artikelen 10, 12, 13, 14 en 15 vervatte bepalingen niet van toepassing, voor zoover het carbid voor gebruik op de schepen zelve bestemd is."

II. te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na de dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken enz.

WET *van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad n°.* 95), *tot onteigening, ten name van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, van eigendommen in de gemeente Heerlen, noodig voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen van den spoorweg Sittard—Herzogenrath.*

WET *van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad* n°. 96), *tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 10 Februari 1905 (Staatsblad n°. 68), gewijzigd bij de wetten van 5 Juni 1905 (Staatsbladen nos. 163, 166, 168 en 169) en van 7 Juni 1905 (Staatsblad n. 205);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het navolgend artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 wordt *verhoogd* als volgt:

Artikel 79. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195) wordt verhoogd met *twee honderd duizend gulden* (*f* 200.000) en alzoo gebracht op *een millioen zevenhonderd duizend gulden* (*f* 1.700.000).

2. Tengevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met *twee honderd duizend gulden* (*f* 200.000).

WET *van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad n°.* 100), *houdende wettelijke voorziening naar aanleiding van de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel bij Ons besluit van 7 September 1905 (Staatsblad n°. 264), gewijzigd bij Ons besluit van 17 Februari 1906 (Staatsblad n°. 35), eenige wettelijke voorziening vordert;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Alle bevoegdheden en verplichtingen, onderwerpen betreffende, welke tot den werkkring van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel behooren en bij bestaande wetten aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn opgedragen, gaan over op Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

2. Alle verplichtingen, de in artikel 1 bedoelde onderwerpen betreffende, welke bij bestaande wetten jegens Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of jegens Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn opgelegd, worden geacht na het in werking treden van deze wet te zijn opgelegd jegens Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

3. Alle ministerieele beschikkingen, aanwijzingen en andere beslissingen, die vóór het in werking treden van deze wet krachtens

eenige wet of krachtens eenig Koninklijk besluit zijn genomen of gedaan betreffende onderwerpen, welke behooren tot den werkkring van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, worden geacht door dien Minister te zijn gehandhaafd.

4. Bij de uitvoering van overeenkomsten, waarin de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of waarin de Minister van Binnenlandsche Zaken als vertegenwoordiger van den Staat is opgetreden zal de Staat worden vertegenwoordigd door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, indien en voor zoover de overeenkomst betreft onderwerpen, die tot zijn werkkring kehooren.

5. Wanneer in acten van oprichting van naamlooze vennootschappen, in statuten van vereenigingen of in stichtingsbrieven aan den Staat eenige bevoegdheid is toegekend of eenige medewerking van den Staat als vereischte is gesteld, en daarbij de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of de Minister von Binnenlandsche Zaken als vertegenwoordiger van den Staat is aangewezen, zal bij de toepassing dier bepalingen de Staat worden vertegenwoordigd door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, indien de bepaling betreft een onderwerp, dat tot zijn werkkring behoort.

6. De uitgaven, zooals die bij de begrootingswetten voor het dienstjaar 1905 zijn of nader zullen worden vastgesteld onder hoofdstuk V, artikelen 170 tot en met 186 en artikel 181*bis* en onder hoofdstuk IX, artikelen 156 tot en met 251 en de artikelen 197*bis*, 203*bis*, 212*bis* en 235*bis*, worden met den dag, dat deze wet in werking treedt, beschouwd als een afzonderlijk hoofdstuk der Staatsbegrooting over het dienstjaar 1905, dat de uitgaven bevat voor het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Voor zooveel daarover niet reeds is beschikt, geschiedt de beschikking over deze begrootingsposten door of op de verantwoordelijkheid van het hoofd van dat Departement.

7. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag.

Lasten enz.

Deze wet is in werking getreden op 1 Juli 1906, zie het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad nº. 136)

BESCHIKKING *van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid a. i., van* 9 *Mei* 1906, *n°.* 192, *Afd. Waterstaat, tot wijziging van de grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld.*

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid a. i.;

Gelet op artikel 2 van het Kon. besluit van 3 Juni 1903 (Staatsblad n°. 151), tot vaststelling van de inrichting van den Rijkswaterstaatsdienst, als bedoeld bij art. 5, 2e lid, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur;

Gezien het rapport van den Hoofdinspecteur-Generaal en de beide Inspecteurs-Generaal van den Rijkswaterstaat van 10 April 1906, n°. 701/3;

Heeft goedgevonden:

de grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld, vastgesteld bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 Augustus 1903, n . 188, Afd. Waterstaat, te wijzigen als volgt:

1°. Op blz. 8 tusschen den 2n en 3n regel van boven is te lezen:

„Beneden de grenslijn op het Haringvliet getrokken, behoort de „uitvoering van baggerwerken in het belang van de zeevaart op Dord„recht, alsmede de opruiming van gezonken vaartuigen, welke voor „die vaart hinderlijk liggen, tot de 2e en 3e directiën";

2°. met uitbreiding van de op blz. 10 (laatste blz.) beschreven grensregeling tusschen het oostelijk- en westelijk arrondissement van de 7e directie, wordt het kanaal 's Hertogenbosch—Drongelen met inbegrip van zijne uitwateringssluis in de nieuwe rivier de Maas voortaan gerekend geheel te behooren tot den dienst van het oostelijk arrondissement der 7e directie.

KABINETS RESCRIPT *van* 12 *Mei* 1906, *n°.* 4, *houdende machtiging van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, om de nieuwe rivier, welke ingevolge de wet van* 26 *Januari* 1883 (*Staatsblad n°.* 4) *gevormd is tusschen Hedikhuizen en den Amer, voortaan den naam te geven van Bergsche Maas.*

Bij de beschikking van 21 Mei 1906, n°. 168, Afdeeling Waterstaat wordt bovengenoemde naam aan deze rivier gegeven.

KON. BESLUIT *van* 14 *Mei* 1906, n°. 54, *houdende wijziging van het Kon. besluit tot toekenning van abonnementen voor bureelkosten aan de leden van het Korps Ingenieurs van den Waterstaat.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 9 Mei 1906, n°. 167, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het aan de na te noemen leden van het Korps Ingenieurs van den Rijkswaterstaat, bij Kon. besluit van 9 Maart 1887, n°. 10 toegekende en laatstelijk bij Kon. besluit van 29 December 1891, n°. 25, tot wederopzeggengs bestendigde abonnement voor lokaalhuur met belasting, meubilair, verlichting, verwarming, bediening, schoonmaken en bewaking van het bureel te verhoogen:

a. voor den Arrondissements-Ingenieur te Amsterdam met honderd vijftig gulden (*f* 150) en dit alzoo te bepalen op negen honderd gulden (*f* 900);

b. voor den Ingenieur in het 6de rivierarrondissement te Rotterdam met honderd gulden (*f* 100) en dit alzoo te bepalen op acht honderd vijftig gulden (*f* 850);

2°. met intrekking van het abonnement voor bureelkosten aan den Ingenieur in het arrondissement Alkmaar bij voorgemelde Kon. besluiten verleend, hem toe te kennen een abonnement voor lokaalhuur, met belasting, meubilair, verlichting, verwarming, bediening, schoonmaken en bewaking van het bureel, ad vijf honderd gulden (*f* 500) per jaar;

3°. te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op 1 Juli 1906.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 14 *Mei* 1906, n°. 56, *houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Coevorden.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Onzen Commissaris in de provincie Drenthe tegen het besluit van Gedeputeerde Staten dier provincie, dd. 7 April 1905, n°. 49, waarbij aan J. Holties, wed. J. Pat, Gerrit Pat, Jan Harm Pat en Johannes Pat, landbouwers te

Padhuis, gemeente Coevorden, vergunning is verleend tot vervening van het perceel Sectie I, n°. 405, der gemeente Coevorden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 April 1906, n°. 7;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 10 Mei 1906, La. N, afd. Wat.;

Overwegende, dat de bovenvermelde vergunning is verleend onder een reeks voorwaarden, waarvan de tweede, de vierde en de zevende luiden als volgt:

2°. vóór dat met de vervening in het kadastrale perceel krachtens deze concessie wordt aangevangen, moet éénmaal en wel ten minste drie maanden vóór het begin der vervening door den eigenaar aan Gedeputeerde Staten schriftelijk kennis worden gegeven.

Bij staking der vervening voor langer dan één verveningsjaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) is gelijke kennisgeving daarvan verplichtend, met dien verstande, dat de kennisgeving in dit geval bij Gedeputeerde Staten moet zijn ingekomen vóór den 1sten Nov. van het jaar, waarin de vervening heeft opgehouden. Bij hervatting der gestaakte vervening is het voorschrift van de eerste alinea van punt 2 van toepassing.

4°. Bij iedere vervening krachtens deze concessie moet gemiddeld minstens 50 centimeter afbonksel, afkomstig van de bovenste veenlaag van het bovenveen, op den ondergrond achterblijven, en gelijkmatig over den bodem (ondergrond) worden verspreid, terwijl in de gevallen, waar niet zooveel bonkaarde op het bovenveen aanwezig is, de ontbrekende hoeveelheid met grauwveen moet worden aangevuld.

Is van de bovenste veenlagen, bonkaarde en grauwveen te zamen, geene voldoende hoeveelheid op het bovenveen aanwezig, dan kan worden volstaan met tot aan het zwarte veen af te bonken.

7°. De voorzitter en de leden van Gedeputeerde Staten, zoomede de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat zullen te allen tijde vrijen toegang hebben tot het verveningsterrein en de daarin of daarop aanwezige kunstwerken.

De concessionarissen of hunne rechtverkrijgenden zijn verplicht hen, ter plaatse, alle die inlichtingen en aanwijzingen te verstrekken, welke zij voor het toezicht op de naleving van de aan de vergunning verbonden voorwaarden noodig achten;

dat Onze Commissaris in de provincie Drenthe van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoe-

rende, dat hij principieel bezwaar heeft tegen de bovengenoemde voorwaarden, afwijkende van die welke vroeger steeds werden gesteld en z. i. in strijd zijnde met de belangen der provincie; dat door de aangebrachte wijzigingen de zoo noodige en zoo wenschelijke *controle* op de naleving van art. 8 van het Prov. Reglement op de verveningen in Drenthe (Prov. blad n°. 32 van 1900), zoo al niet onmogelijk gemaakt, dan toch in hooge mate bemoeilijkt wordt; dat toch volgens de vroegere voorwaarden van concessie geen vervening mocht worden ondernomen, dan nadat een zekeren tijd van te voren eene kennisgeving van het voornemen daartoe was ingezonden en het bij die vervening achter te laten afbonksel gelijkmatig over den bodem — ondergrond — van een aangewezen veenput was verspreid, terwijl tevens de concessionaris of zijn rechtverkrijgende moest gedoogen, dat de controleerende ambtenaar op het verveningsterrein zoodanig onderzoek verrichtte, als hij voor het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden noodig achtte, en de vervening van het bovenveen alleen, zonder dat in hetzelfde jaar ook het onderliggende veen werd verveend, aan zekere voorschriften gebonden was; dat echter, naar de thans gestelde voorwaarden, elk kadastraal perceel geheel zal kunnen worden afgeveend, nadat slechts één kennisgeving voor dat perceel is gedaan, tenzij gedurende langer dan één jaar de vervening in het perceel gestaakt wordt, in welk geval voor de hervatting der vervening eene nieuwe kennisgeving moet geschieden; dat verder de nieuwe regeling den concessionaris geheel vrij laat ten aanzien van het tijdstip, waarop en van de plaats waar hij het afbonksel wenscht te egaliseeren en achter te laten, en hij niet meer verplicht is het plaatselijk onderzoek, dat de controleerende ambtenaar voor het toezicht op de naleving van de voorwaarden der vergunning noodig mocht achten, te gedoogen, en dat de vervening alleen van het bovenveen, zonder dat in hetzelfde jaar het onderliggende veen wordt verveend, in de verleende vergunning aan geenerlei voorschriften gebonden is; dat voorts de controle zich thans jaarlijks zal moeten uitstrekken over alle perceelen, ook al wordt de vervening daarin gedurende een jaar gestaakt, waardoor het locale onderzoek zeer ten nadeele van het effect, dat de controle zal hebben, zal worden uitgebreid; dat eene kennisgeving van staking wel nimmer zal worden ingezonden; dat bij splitsing van een kadastraal perceel waarvoor eene kennisgeving is ingezonden, in meer kadastrale perceelen, geene nadere kennisgeving behoeft te worden gedaan en de vervening van die perceelen bijgevolg alleen door speciaal plaatselijk onderzoek ter

kennis van den controleerenden ambtenaar kan komen; dat de termijn van drie tot zes maanden, waarin naar de vroegere concessie-voorwaarden het terreinonderzoek, vóór den aanvang der voorbereidende werkzaamheden der vervening, moest plaats hebben, uit de thans verleende concessie is vervallen, zoodat de controleerende ambtenaar slechts door herhaalde inspecties of door locale onderzoekingen in het jaar, waarin de naastliggende terreinstrook wordt verveend, kan voorkomen, dat het bovenveen verwijderd is vóórdat de dikte der aanwezige laag of lagen bonkaarde of grauwveen is bepaald; verder dat door de thans gestelde concessie-voorwaarden de deur tot ontduiking van de reglementaire en concessioneele voorschriften betreffende het achterlaten van eene bepaalde hoeveelheid afbonksel, zoo wijd mogelijk wordt opengezet; dat toch, zoolang het afbonksel niet eenigszins geegaliseerd is, de bepaling van de achtergelaten hoeveelheid van die specie niet wel mogelijk is; dat door de verveners vrij te laten, het tijdstip zelf te kiezen voor de egalisatie van het afbonksel, zij deze egalisatie kunnen uitstellen tot na de verjaring (door verloop van één jaar) der eventueele overtreding, waardoor zij het geheel in hun hand hebben overtreding van het voorschrift onvervolgbaar en bijgevolg onstrafbaar te maken; dat door het voorschrift in de vierde voorwaarde opgenomen »en gelijkmatig over den bodem — ondergrond — worden verspreid«, aan die bezwaren niet wordt tegemoet gekomen; dat het nut der controle geheel illusoir zal worden als daarbij uitsluitend moet worden afgegaan, zooals de 7e voorwaarde thans bedoelt, op inlichtingen door den te controleeren persoon zelf te verstrekken; dat het onder de oude bepalingen den verveners reeds gemakkelijk genoeg wordt gemaakt; dat het financieel belang der provincie vermeerdering van het controleerend personeel niet gedoogt; dat — gelijk appellant nader betoogt — de afzonderlijke vergunningen voor het vervenen van het bovenveen niet gemist kunnen worden; wat het geval zou zijn nu de oude voorwaarde 8 is vervallen, welke voorwaarde aldus luidde:

8°. »Vervening van het bovenveen, zonder dat in hetzelfde jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.), waarin die vervening plaats heeft, overeenkomstig het veengebruik, het onderliggende veen wordt verveend, is, behoudens het in de drie volgende alinea's bepaalde, toegestaan.

»Bij zoodanige vervening is voorwaarde 2, sub 1°„ van toepassing.

»Op het onderveen, waar dit ten gevolge van zoodanige vervening van het bovenveen wordt ontbloot, moet een laag afbonksel, afkomstig

van de bovenste veenlaag van het bovenveen, ter dikte van minstens 0.50 meter, gelijkmatig verspreid worden achtergelaten, in hetzelfde jaar waarin en ter zelfder plaatse waar die ontblooting heeft plaats gehad.

„Waar bonkaarde of grauwveen afzonderlijk of te zamen in de bovenste veevlaag tot geen grootere dikte dan 0.50 meter aanwezig is, mag vervening alleen van het bovenveen, zonder dat in hetzelfde jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) waarin die vervening plaats heeft overeenkomstig veengebruik, het onderliggende veen wordt verveend, niet plaats hebben";

dat het gevolg van het bestreden besluit zal zijn, dat men thans twee soorten van verveningen krijgt, die welke aan de oude, en die welke aan de nieuwe voorwaarden onderworpen zijn; dat het de bedoeling is, de nieuwe voorwaarden in het vervolg als regel toe te passen bij de daarvoor in aanmerking komende concessies; dat de nieuwe voorwaarden behooren te worden vervangen door de oude, gelijk die in Prov. Blad 1903 n°. 33 zijn vermeld onder de letters *a*, *c* en *f*; op al welke gronden de appellant Ons verzoekt het bestreden besluit óf overeenkomstig het door hem aangevoerde te wijzigen óf het te vernietigen;

Overwegende, dat het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe tegen dit beroep het volgende heeft aangevoerd:

wat betreft het bezwaar tegen de verleende vergunning:

dat de kennisgeving, dat men voornemens is in een perceel te gaan vervenen, slechts éénmaal behoeft te geschieden en niet meer telken jare; dat, werd het anders bepaald, in geen enkel jaar dan met het vervenen zoude mogen worden aangevangen, voordat door den ambtenaar van den Provincialen Waterstaat het terrein is opgenomen; dat de verveningen daardoor belemmerd worden, wijl de opname daarvan niet altijd tijdig kan plaats hebben;

dat verder de opvatting, dat de duur eener vervening slechts één jaar, van 1 Sept. tot 31 Aug., mogelijk zoude zijn, onbestaanbaar en tegen de gewone wijze van vervening zoude zijn, die, eens aangevangen, regelmatig en voortdurend moet worden voortgezet;

dat het kennis geven van vervenen voor een geheel kadastraal perceel zal leiden tot scherper toezicht, omdat de ambtenaren van den Waterstaat niet zullen behoeven te wachten met hun onderzoek totdat de jaarlijksche kennisgeving is ingekomen en wanneer die verzuimd wordt — gelijk voorkwam — het zoo noodzakelijke toezicht niet uitoefenden;

dat, gelijk éénmalige kennisgeving voorkomt in het door Ons goedgekeurde Provinciaal Reglement op de verveningen in Groningen en dat wat in de eene provincie uitvoerbaar wordt geacht, zulks ook moet kunnen zijn in eene andere provincie;

dat het jaarlijksch opnemen der perceelen, waarin de eenmaal aangevangen vervening wordt voortgezet, zeer tijdroovend is voor de ambtenaren van den Waterstaat, zoodat de opneming niet altijd kon geschieden, zooals de voorschriften zulks eischen en opneming soms eerst geschiedt als de vervening reeds is aangevangen;

dat in voorwaarde sub 4 uitdrukkelijk is voorgeschreven, dat bij iedere vervening gemiddeld minstens 50 c.M. bonkaarde moet overblijven en gelijkmatig over den bodem (ondergrond) moet worden verspreid, en waar deze voorwaarde niet wordt nageleefd, krachtens het reglement de concessie wordt ingetrokken;

dat ook met deze bepaling eene behoorlijke controle is verzekerd;

dat verder in voorwaarde 7 is bepaald dat de voorzitter en leden van Gedeputeerde Staten, zoomede de ambtenaren van den Prov. Waterstaat te allen tijde toegang zullen hebben tot het vervenings-terrein en de daarop aanwezige kunstwerken ter controleering of de voorwaarden (dus ook het achterlaten van grauwveen of bonkaarde) worden nageleefd, — op straffe van intrekking der concessie — terwijl de verplichting, den concessionarissen opgelegd om alle gevraagde inlichtingen te geven, den ambtenaren het toezicht vergemakkelijkt, daar ze anders zonder deze verplichting veel meer tijd voor de controle zouden behoeven;

dat deze ambtenaren niet gedwongen zijn die inlichtingen voetstoots voor waar aan te nemen, dewijl zij geheel vrij in hun oordeel blijven;

dat verder, terwijl vroeger eene afzonderlijke concessie voor vervening van het bovenveen noodig was, Gedeputeerde Staten oordeelen, dat zulks niet meer gevorderd moet worden, dewijl ook voor deze vervening noodig is een kennisgeving aan Gedeputeerde Staten en de ondervinding leert, dat de verveners van bovenveen ook in hun eigen belang niet in hunne verplichting om 50 c.M. bonkaarde op het terrein achter te laten, te kort schieten en bovendien het gevaar, dat de concessie zal worden ingetrokken, hun bij niet-opvolging van die voorwaarde boven het hoofd hangt;

dat eindelijk het verzet tegen der Gedeputeerde Staten besluit hoofdzakelijk zijn grond vindt in onbekendheid met alles wat vervening betreft, alsmede in een vasthouden aan beginselen, die voor

jaren misschien eenigen grond van bestaan konden hebben, doch thans tot het verledene behooren, dewijl thans in geen enkele gemeente iemand zal gevonden worden die als veeneigenaar of vervener zich niet bewust is, dat door zorg te dragen voor een goede behandeling der venen, zijn eigen belang het meest gebaat wordt;

Overwegende, dat art. 8 van het Provinciaal Reglement op de verveningen in Drenthe voorschrijft, dat bij iedere vervening gemiddeld minstens 50 c.M. afbonksel afkomstig van de bovenste veenlaag van het bovenveen, op den ondergrond moet achterblijven, terwijl in de gevallen, waar niet zooveel bonkaarde aanwezig is, de ontbrekende hoeveelheid met grauwveen moet worden aangevuld, welk voorschrift eveneens in de voorwaarden der concessie is opgenomen;

Overwegende, dat ter verzekering van de nakoming van dit voorschrift en tevens ter verzekering eener afdoende controle op de naleving daarvan, aan de concessie de noodige voorwaarden moeten worden verbonden;

dat daartoe in de eerste plaats wel zal behooren de verplichting tot kennisgeving aan Gedeputeerde Staten, welk gedeelte van het veen de concessionaris in het volgende verveningsjaar (van 1 Sept. tot 31 Aug. gerekend) voornemens is te vervenen, opdat de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat tijdig kunnen constateeren hoeveel bonkaarde zich op den eerlang te vervenen grond bevindt en of dus werkelijk een laag van 50 c.M. op het terrein moet achterblijven, dan of ook met aanvulling door grauwveen kan worden genoegen genomen;

dat Gedeputeerde Staten echter deze voorwaarde, zooals die voorkwam in vroegere concessiën, niet hebben overgenomen, maar daarvoor als tweede voorwaarde hebben in de plaats gesteld de bepaling dat, voordat met de vervening van het kadastrale perceel zal worden aangevangen, éénmaal daarvan moet worden kennis gegeven aan Gedeputeerde Staten;

dat deze en de andere wijzigingen in de gebruikelijke concessievoorwaarden niet haren grond vinden in bijzondere omstandigheden aan deze concessie verbonden, maar in algemeene gronden van doelmatigheid, en Gedeputeerde Staten dan ook zeer in het algemeen deze wijzigingen toelichten en verdedigen, waarom dan ook de appellant heeft aangevoerd, dat het hier niet geldt alleen de voorwaarden van deze concessie, maar, worden zij goedgekeurd, Gedeputeerde Staten daarmede ook voor de volgende concessiën zullen voortgaan;

dat, wat nu deze tweede door Gedeputeerde Staten opgelegde voor-

waarde betreft, bij de groote uitgestrektheid van kadastrale perceelen, zijnde veengrond in Drenthe, welke soms honderden hectaren bedraagt, het niet voldoende te achten is, slechts éénmaal aan Gedeputeerde Staten kennis te geven wanneer de vervener voornemens is daar de vervening te beginnen, dewijl op deze wijze aan de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat in eens het toezicht wordt opgedragen over een zoo groot complex van veengronden, dat de controle daaronder zeer zal moeten lijden;

dat die controle veel beter kan worden uitgeoefend wanneer elk jaar minstens drie maanden, vóórdat met de vervening wordt aangevangen, aan het Provinciaal Bestuur mededeeling geschiedt, waar en welk terrein het volgende jaar verveend zal worden;

dat die jaarlijksche aangifte ook voor den vervener niet zeer bezwarend is, vooral nu Gedeputeerde Staten hem daarin zooveel mogelijk zijn tegemoet gekomen door vaststelling van een formulier van aangifte, dit formulier gratis verkrijgbaar te stellen en dergelijke (Prov. Blad van Drenthe 1903, n°. 33);

dat de jaarlijksche aangifte minstens drie maanden vóórdat met de vervening wordt aangevangen, nooit belemmerend voor de vervening kan werken — gelijk Gedeputeerde Staten ten onrechte beweren — omdat de vervener op den door hem aangegeven tijd kan aanvangen zonder de opname van de Waterstaatsambtenaren af te wachten, terwijl bovendien nog de ervaring leert, dat de termijn van drie maanden voor de opneming van alle ter vervening aangegeven gronden — buitengewone omstandigheden uitgesloten, waarop toch nooit gerekend kan worden — ruimschoots voldoende is;

dat ook de bewering van Gedeputeerde Staten, dat de aard van het veenbedrijf niet toelaat daarbij eene indeeling van tijdperken van één jaar te maken, geen bezwaar oplevert tegen de bepaling zooals die vroeger in de door Gedeputeerde Staten van Drenthe verleende concessiën geregeld voorkwam, waarvan de appellant het herstel wenscht;

dat toch, al mocht het waar zijn dat de vervening van veengronden, tenzij in buitengewone omstandigheden, niet ophoudt, vóórdat de grond is afgeveend, dit niet wegneemt, dat wel vóór September ieder jaar een gedeelte der veengronden kan worden aangegeven als terrein voor de werkzaamheden tusschen 1 Sept. en 31 Aug., wordende meer dan deze voor de controle noodzakelijke aangifte door de bepaling die Gedeputeerde Staten wraken, niet beoogd;

dat verder Gedeputeerde Staten, door in de voorwaarden der con-

cessie voor te schrijven eene kennisgeving van de voorgenomen vervening, éénmaal te doen voor elk kadastraal perceel, hoevele honderden hectaren het dan ook groot moge zijn, in verband met het laten vervallen van de vroeger steeds door hen opgelegde voorwaarde, dat het in art. 8 van het Provinciaal Reglement bedoelde afbonksel tot de daarbij bepaalde hoeveelheid gelijkmatig over den bodem — ondergrond — van den in het afgeloopen jaar of daaraan voorafgaande jaar gegraven meest nabijzijnden veenput moet worden verspreid, blijken geven, gemeld art. 8 zoodanig op te vatten, dat aan dat wettelijke voorschrift zoude zijn voldaan, wanneer na vervening van een kadastraal perceel daarop eene hoeveelheid bonkaarde overblijft, voldoende om over den ondergrond ter dikte van 50 c.M. te worden gespreid;

dat echter het bepaalde van dit artikel daarmede niet wordt nagekomen;

dat toch de provinciale wetgever geene andere bedoeling kan hebben gehad dan dat na de vervening de ondergrond, die van veen ontbloot voor den dag is gekomen, zoo spoedig mogelijk met de voorgeschreven hoeveelheid bonkaarde worde bedekt en deze daarop veilig geborgen;

dat waar voorgeschreven is, gelijk in casu, dat bij iedere vervening 50 c.M, bonkaarde voor den ondergrond moet overblijven, daar ook elk jaar die hoeveelheid moet worden gereserveerd en over den naasten ondergrond worden gebracht, maar men niet al de eerst voor de hand liggende bonkaarde maar kan wegvoeren, in de hoop of met het voornemen dat later, na jaar en dag, zooveel van die specie op het kadastrale perceel zal overblijven, dat daarmede het perceel op de vereischte hoogte kan worden bedekt;

dat Gedeputeerde Staten nu wel hebben te kennen gegeven, dat de vervener zich wel zoude wachten om te veel bonkaarde weg te voeren, zoodat er te weinig op den ondergrond overbleef, omdat hij zich dan zoude blootstellen aan intrekking van de concessie tot vervening;

dat evenwel de intrekking van de concessie bij het Reglement op de verveningen niet verplichtend is gesteld, maar geheel is overgelaten aan het goedvinden van Gedeputeerde Staten, die, gesteld zij waren van oordeel dat grauwveen evengoed is als bonkaarde voor de latere cultuur der gronden, wellicht tot zoodanige intrekking niet zouden overgaan;

dat bovendien de intrekking eener concessie altijd groote bezwaren heeft, vermits het industrieel bedrijf daardoor tot stilstand gebracht

wordt en vele arbeiders, die er in werkzaam waren, buiten verdiensten geraken;

dat derhalve intrekking der concessie niet dikwijls toepassing zal vinden, wat ook niet wenschelijk is, maar dat zij, al ware dit anders, den concessionaris, die tevens eigenaar is, zeer weinig treft, dewijl toch te eeniger tijd een nieuwe concessie hem niet zal kunnen worden geweigerd en de straf dus enkel bestaat in uitstel van vervening gedurende een paar jaren;

dat echter uitendien, wanneer het voldoende is, dat op den ondergrond de bedoelde hoeveelheid bonkaarde achterblijft, die later gelijkmatig over den bodem zal worden verspreid, die straf van intrekking der concessie niets zoude beteekenen, omdat dit dan eerst zoude kunnen blijken na afloop van de vervening en de intrekking der concessie dan geen zin meer zoude hebben;

dat daarom de door Gedeputeerde Staten opgelegde voorwaarde sub 2 niet kan worden gehandhaafd en moet worden verbeterd, zoodanig als die vroeger bij dergelijke concessiën door Gedeputeerde Staten werd opgelegd, terwijl, in verband daarmede, de vierde voorwaarde moet worden gewijzigd en daaruit moeten vervallen de woorden: en gelijkmatig over den bodem (ondergrond) worden verspreid;

Overwegende, dat wat de zevende voorwaarde betreft, Gedeputeerde Staten hebben gemeend zich te kunnen bepalen tot het verleenen van vrijen toegang tot het verveningsterrein aan den voorzitter en leden van Ged. Staten, zoomede aan de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat, terwijl in diezelfde voorwaarden aan de concessionarissen is gelast bovendien genoemde personen alle inlichtingen te verschaffen en aanwijzingen te verstrekken, die zij voor het door hen uit te oefenen toezicht noodig achten;

dat derhalve de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat niet zelf elk onderzoek mogen instellen, dat zij noodig achten, niet zelf waar het in casu vooral op aankomt, een onderzoek mogen instellen naar de dikte der laag bovenveen of bonkaarde, die zich bovenop het veen bevindt, noch naar de dikte der laag bonkaarde op den afgeveenden ondergrond achtergebleven, maar zij zich moeten tevreden stellen met de inlichtingen daaromtrent welke hun door de belanghebbenden, de gecontroleerden, zullen worden medegedeeld;

dat dit duidelijk blijkt de bedoeling van Gedeputeerde Staten te zijn, waarom dan ook uit het vroeger formulier van de concessie tot vervening bij de zevende voorwaarde de bepaling niet is overgenomen

omtrent de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat, dat zij vrijen toegang tot het verveningsterrein te allen tijde zullen hebben, „ook tot het verrichten van zoodanig onderzoek, als zij voor het toezicht op de naleving van de aan de vergunning verbonden voorwaarden noodig achten";

dat echter zonder de bevoegdheid een onderzoek in te stellen op het terrein en bijzonderlijk wat het op den grond achterlaten van een laag bonkaarde betreft, zonder de dikte van die laag te kunnen meten, geen afdoende controle kan worden uitgeoefend, niet voldoende kan worden geconstateerd, hoeveel bonkaarde op den afgeveenden ondergrond is blijven liggen;

dat, zonder dat de genoemde ambtenaren tot de overtuiging zijn gekomen, dat niet behoorlijk aan de voorwaarde is voldaan, geen behoorlijke constateering der overtreding, evenmin als eene vervolging in rechte, mogelijk is, zoodat door het weinig voldoende van de zevende voorwaarde de controle op de voorwaarden der concessie zeer weinig te beteekenen zou hebben;

dat om deze redenen de zevende voorwaarde aanvulling behoeft in den zin zooals die luidde in het formulier van de door Gedeputeerde Staten dezer provincie vroeger verleende concessiën;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten verder in de concessievoorwaarden niet hebben opgenomen een bepaling betreffende het vervenen van bovenveen, zonder dat in datzelfde jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) waarin die vervening plaats heeft, overeenkomstig het veengebruik, het onderliggende veen wordt verveend;

dat eene nadere bepaling op deze wijze van vervening vooral van gewicht is, omdat anders voor die vervening ook alleen zoude gelden de vierde voorwaarde, dat gemiddeld minstens 50 cM. afbonksel op den ondergrond moet overblijven en gelijkmatig daarover moet worden verspreid;

dat aan deze voorwaarde, zooals zij nu luidt, eerst veel later, als de bonkaarde reeds lang vervoerd kan zijn, zouden moeten worden gevolg gegeven, omdat eerst na langen tijd de onderste veenlagen worden verveend en daardoor eerst dan de ondergrond bloot komt liggen, waarop de bonkaarde moet worden achtergelaten en verspreid;

dat daarom de voorwaarden der concessie moeten worden aangevuld met nog eene, ten doel hebbende, dat voor afzonderlijke vervening van het bovenveen ook afzonderlijke vergunning moet worden

gevraagd of althans in casu, eene bijzondere bepaling gemaakt, waardoor in elk geval voldoende waarborgen worden verkregen dat een hoeveelheid bonkaarde op het verveningsterrein overblijve, voldoende aan de daaromtrent bestaande wettelijke bepaling;

Overwegende ten slotte, dat Gedeputeerde Staten bij hun advies in deze zaak hebben gemeend te moeten opmerken, dat het verzet tegen hun besluit hoofdzakelijk zijn grond vindt in onbekendheid met alles wat vervening betreft en dat in geen enkele gemeente iemand zal gevonden worden, die als veeneigenaar of verveners zich niet bewust is dat door zorg te dragen voor eene goede behandeling der venen, zijn eigen belang het meest gebaat wordt;

dat Gedeputeerde Staten blijkbaar door deze opmerking willen rechtvaardigen de verslapping in de controle omtrent de nakoming van art. 8 van het meergenoemd Provinciaal Reglement op de verveningen, die — zij kunnen het blijkbaar niet ontkennen — ook van de door hen verleende concessie en zooals die door hen is gegeven, het gevolg zoude zijn;

dat echter met deze verdediging niet kan worden ingestemd;

dat toch op den voorgrond in deze moet staan, dat behoud van een voldoende hoeveelheid bonkaarde op het verveningsterrein van zeer groot belang is voor het in cultuur brengen der afgeveende gronden en daardoor voor het welvaren van de streek, waarin die veengronden zijn gelegen; dat onderzoekingen van deskundigen, die bij de beslissing, vervat in het Koninklijk besluit van 31 Jan. 1898, n°. 31, tot voorlichting hebben gestrekt, afdoende hebben bewezen, dat zonder voldoende aanwezigheid van bonkaarde, het afgeveende terrein niet in behoorlijken staat van cultuur kan worden gebracht en dat, waar eens die bonkaarde is vervoerd, dat verlies voor den ondergrond schier onherstelbaar is;

dat dus bij de handhaving van het voorschrift van art. 8, al. 1, van genoemd Reglement een groot belang voor de toekomst van een aanzienlijk deel der provincie op het spel staat, en dat zooveel mogelijk moet worden gewaakt, dat aan die toekomst geen onherstelbare nadeelen worden toegebracht;

dat het niet is te verantwoorden de uitvoering geheel over te laten aan het inzicht van de veeneigenaren en verveners, omdat de zekerheid ontbreekt dat allen altijd een juist inzicht hebben in hun belang, maar allerminst steeds vrijwillige opvolging der bepaling kan worden verwacht van hen, die slechts een tijdelijk belang bij den grond hebben, zooals de enkele vervener, daar het voor dezen

in zijn belang heel wat voordeeliger is de bonkaarde te verkoopen dan een deel daarvan achter te laten ten bate van den eigendom van den ondergrond;

dat het niet vaststaat dat zonder zeer afdoende controle, aan de wettelijke bepaling omtrent het achterlaten van bonkaarde door dezen vervener voldoende en in allen deele zal worden voldaan, terwijl het ook nog te bezien zal staan of de eigenaar-vervener steeds het toekomstige voordeel, verbonden aan de bewaring van eene goede hoeveelheid bonkaarde, zal verkiezen boven het dadelijk voordeel van alle bonkaarde tegen gereed geld te kunnen verkoopen;

dat het daarom — nog daargelaten de vraag of wel ooit de werking van eene wettelijke bepaling door gebrek aan controle mag worden verslapt — in het economisch belang van een groot gedeelte der provincie Drenthe ook in de toekomst dringend noodig is aan de zoo nuttige bepaling der provinciale verordening streng de hand te houden en daardoor de ontwikkeling en voorspoed van deze landstreken te bevorderen;

dat alzoo het beroep van Onzen Commissaris in de provincie Drenthe gegrond is en de concessie, waaromtrent appèl, in dier voege moet worden gewijzigd;

Gezien de wet van 13 Juli 1895 (Staatsblad n°. 113) en het reglement, vastgesteld door de Staten der provincie Drenthe den 10 Juli 1900, n°. 22 (Prov. Blad 1900, n°. 32);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving voor het overige van het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, dd. 7 April 1905, n°. 49, waarbij aan Jantje Holties, wed. Jan Pat, en anderen, te Padhuis (gem. Coevorden) vergunning is verleend tot vervening van het perceel Sectie P n°. 403, der gemeente Coevorden, te vernietigen de tweede en zevende in dat besluit opgenomen voorwaarden, alsmede in de vierde voorwaarde te doen vervallen de woorden: „en gelijkmatig over den bodem (ondergrond) worden verspreid";

voorwaarde 2 te doen luiden als volgt:

„2. Met de vervening mag in eenig jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) niet worden aangevangen, dan nadat:

1. aan Gedeputeerde Staten minstens drie maanden, doch ten hoogste zes maanden vóór het tijdstip waarop men met de vervening — het afbonken hieronder begrepen — wenscht aan te vangen, schriftelijk kennis is gegeven van het voornemen tot vervening in dat jaar, onder opgave van het kadastrale perceel of de kadastrale per-

ceelen, waarin zal worden verveend en van den naam en de woonplaats van hem, door wien of krachtens wiens last die vervening zal worden uitgeoefend, in verband waarmede vervolgens aan den Ingenieur van den Provincialen Waterstaat in Drenthe of aan den door dezen aan te wijzen ambtenaar ter plaatse aanwijzing moet worden gedaan van de perceelen of perceelsgedeelten, die in dat jaar naar vorenbedoeld voornemen zullen worden verveend;

2. het in art. 8 van het Reglement op de verveningen in de provincie Drenthe (Prov. Blad n°. 32 van 1900) bedoelde afbonksel tot de daarbij bepaalde hoeveelheid gelijkmatig over den bodem — ondergrond — van den in het afgeloopen jaar of daaraan voorafgaande jaar gegraven meest nabij zijnden veenput is verspreid»:

voorwaarde 7 te doen luiden als volgt:

»7. De voorzitter en de leden van Gedeputeerde Staten en de ambtenaren van den Prov. Waterstaat zullen te allen tijde vrijen toegang hebben tot het verveningsterrein en de daarin of daarop aanwezige kunstwerken, ook tot het verrichten van zoodanig onderzoek als zij voor het toezicht op de naleving van de aan de vergunning verbonden voorwaarden noodig achten»;

na 7 te doen volgen als voorwaarde 8:

»8. Vervening van het bovenveen zonder dat in hetzelfde jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) waarin die vervening plaats heeft, overeenkomstig het veengebruik, het onderliggende veen wordt verveend, is, behoudens het in de drie volgende alinea's bepaalde, toegestaan.

Bij zoodanige vervening is voorwaarde 2 sub 1 van toepassing.

Op het onderveen, waar dit ten gevolge van zoodanige vervening van het bovenveen wordt ontbloot, moet een laag afbonksel, afkomstig van de bovenste veenlaag van het bovenveen, ter dikte van minstens 0.50 M., gelijkmatig verspreid worden achtergelaten in hetzelfde jaar waarin en terzelfder plaatse waar die ontblooting heeft plaats gehad;

waar bonkaarde of grauwveen afzonderlijk of te zamen in de bovenste veenlaag tot geen grooter dikte dan 0.50 M. aanwezig is, mag vervening alleen van het bovenveen, zonder dat in hetzelfde jaar (het jaar gerekend van 1 Sept. tot 31 Aug.) waarin die vervening plaats heeft overeenkomstig veengebruik, het onderliggende veen wordt verveend, niet plaats hebben»;

de 8e voorwaarde te veranderen in 9e voorwaarde;

de 9e voorwaarde te veranderen in 10e voorwaarde.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 30 *Mei* 1906 (*Staatsblad* n°. 118), *tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de rivier de Hollandsche IJssel.*

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 26 Januari 1906, La. L, afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) en artikel 1 van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297);

Den Raad van State gehoord (advies van 27 Februari 1906, n°. 26);

Gelet op de nadere voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 25 Mei 1906, n°. 191, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgend

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor de rivier de Hollandsche IJssel.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op de rivier de Hollandsche IJssel, van 75 M. beneden het benedenfront der Waaierschutsluis boven Gouda (gemeente Haastrecht), tot de vereeniging met de rivier de Nieuwe Maas bij IJsselmonde.

2. Het is verboden, in het riviervak van 100 M. boven tot 100 M. beneden de Mallegatsluis te Gouda, met een vaartuig eene andere ligplaats in te nemen dan den schipper door een beambte van de sluis wordt aangewezen.

3. Eene sleepboot mag niet meer dan tien vaartuigen te gelijk sleepen.

De vaartuigen mogen niet ter zijde van de hen sleepende boot en niet onderling naast elkander of in eene dubbele rij gesleept worden.

4. Overtreding van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of het Algemeen reglement is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 5 *Juni* 1906, *n°*. 82, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vernieuwing van paalwerk ten oosten van Laaxum.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het dijksbestuur van het waterschap »de Zeven Grietenijen en Stad Sloten« tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, dd. 6 Juli 1905, n°. 75, 2e afd., voor zoover daarbij goedkeuring is onthouden aan het in bestek C, dienst 1905, onder perceel 11 omschreven werk, te weten de vernieuwing ven 147 M. paalwerk ten oosten van Laaxum;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 21 Maart 1906, n°. 40, en van 16 Mei 1906, n°. 40/25;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 30 Mei 1906, n°. 143, afd. Wat.;

Overwegende, dat het dijksbestuur, op grond van art. 19 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) van het aan hoofde dezes vermeld besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep komende, zijn appellatoir adres, in strijd met het in art. 26 dier wet bepaalde, rechtstreeks bij Ons en niet bij Onzen Commissaris in Friesland heeft ingediend;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudsplichtigheid en het stemrecht;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 7 *Juni* 1906, *n°*. 41, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van het waterschap Vollenhove* (1e *dijksdistrict van Overijssel*), *betreffende de waterkeering voor het dienstjaar* 1904.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Vereenigd College van het Waterschap Vollenhove (1e dijksdistrict van Overijssel) tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, dd. 23 Jan. 1906, 3de afd., n°. 172/331, tot vaststelling o. m. van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van het genoemde Waterschap betreffende de waterkeering over het dienstjaar 1904;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 9 Mei 1906, n°. 76;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 2 Juni 1906, La. F., afd. Wat.;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Overijssel bij hun bovenvermeld besluit de uitgaven van het Waterschap Vollenhove, voor zooveel de waterkeering betreft, over het dienstjaar 1904 hebben vastgesteld op / 123,336.78½, daarbij overwegende, dat, in verband met Ons besluit van 23 Sept. 1905, n°. 100, art. 34*a* der rekening voor de waterkeering, zijnde een post van *f* 800 voor storting van 20 pct. in het aandeelenkapitaal van den spoorweg Zwolle—Blokzijl, in die rekening niet kan worden geleden;

dat appellant in beroep aanvoert, dat de rekening der uitgaven van het Waterschap Vollenhove over 1904, betreffende de waterkeerende werken, bij voorzegd besluit van Gedeputeerde Staten is gesloten met een bedrag van *f* 800 lager dan werkelijk is uitgegeven; dat de betaling van genoemd bedrag is geschied ter uitvoering van het besluit van het Vereenigd College, dd. 6 Mei 1902, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 13 Juni 1902, 3e afd., n°. 2410/1864, welk besluit genomen is uit overweging, dat de totstandkoming van den stoomtram tot zuiniger beheer leidt, om tot het doel van het Waterschap te geraken, omschreven in art. 3*a* van het waterschaps-reglement, en op grond waarvan het Waterschapsbestuur het Waterschap Vollenhove verbonden heeft *f* 4000 aan aandeelen te nemen in het kapitaal van de op te richten maatschappij tot aanleg en exploitatie van een stoomtram Blokzijl—Zwolle;

Overwegende, dat bij Ons besluit van 23 Sept. 1905, n°. 100, is vernietigd het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, dd. 1 Dec. 1904, 3e afd., n°. 5391/3717, tot goedkeuring van het besluit van het Vereenigd College van het Waterschap Vollenhove, dd. 9 Nov. 1904, n°. 4655, waarbij de begrooting voor de waterkeerende werken voor 1904 gewijzigd werd, door in uitgaaf te stellen een nieuw art. 34*a*: storting van 20 pct. in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl - Zwolle *f* 800;

dat deze post alzoo niet voorkomt op de begrooting voor de waterkeerende werken voor 1904;

dat op de rekening geen uitgave mag verschijnen waarvoor op de begrooting geen gelden zijn uitgetrokken, zoodat bedoelde som van *f* 800 niet op de rekening en verantwoording van de inkomsten en

uitgaven voor de waterkeerende werken van het waterschap over 1904 in uitgave mag geleden worden, waartoe niets afdoet appellants bewering, dat de betaling van genoemd bedrag zou zijn geschied ter uitvoering van het besluit van het Vereenigd College, dd. 6 Mei 1902, tot toezegging van een bedrag van *f* 4000 in aandeelen aan het voorloopig comité voor den aanleg van een stoomtram Zwolle—Blokzijl, waarop appellant de goedkeuring van Gedeputeerde Staten heeft verzocht en bij besluit van 13 Juni 1902, 3e afd., n°. 2410/1864, heeft verkregen;

dat Gedeputeerde Staten, waar genoemde som van *f* 800 was opgenomen op de hun ter sluiting ingezonden rekening, mitsdien terecht de uitgaven *f* 800 lager hebben vastgesteld dan zulks voorloopig door het Vereenigd College was geschied en het beroep, ingesteld tegen het daartoe strekkend in hoofde dezes vermeld besluit van Gedeputeerde Staten derhalve ongegrond is;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel en het Reglement voor het Waterschap Vollenhove (1e Dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 15 *Juni* 1906, *n°.* 39, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake uitkeering eener vergoeding voor onderhoud aan de Doenkade en het aangaan eener geldleening ten behoeve van den polder Schieveen.*

Beschikkende op het beroep, ingediend door J. Post, te Overschie, ingeland van den polder Schieveen, tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 2 Jan. 1906, B, n°. 7, 1e afd., G. S. n°. 25, en 12 Febr. 1906, B, n°. 505, 1e afd., G. S. n°. 65/1, houdende goedkeuring van de besluiten der vergadering van stemgerechtigde ingelanden van dien polder, dd. 25 Dec. 1905: *a.* tot het vragen van voorziening bij den hoogeren rechter van een vonnis van den kantonrechter te Schiedam, waarbij de polder veroordeeld werd tot betaling van *f* 49 aan de ingelanden J. Post en L. van den Helm, wegens door hen gedaan onderhoud aan de Doenkade; *b.* tot het aangaan van eene geldleening groot *f* 6000, tegen eene jaarlijksche rente van 4 pct.;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Mei 1906, n°. 101;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 11 Juni 1906, n°. 181, afd. Wat.;

Overwegende, voor zoover het beroep gericht is tegen bovengenoemd besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 2 Jan. 1906, dat uit het 1e, in verband met het 2e lid van art. 20 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) volgt, dat alleen aan die belanghebbenden, — die schriftelijk aan Gedeputeerde Staten verzocht hebben een besluit van een waterschap, dat aan hunne goedkeuring onderworpen is, niet goed te keuren, — tegen het goedkeuringsbesluit beroep op Ons openstaat;

dat appellant — waar hij bij een adres, gedagteekend 4 Jan. 1906, dat eerst den 5en daaraanvolgende bij Gedeputeerde Staten is ingekomen en mitsdien nadat het besluit dd. 2 Januari te voren door Gedeputeerde Staten was genomen, aan dat College schriftelijk verzocht heeft zijne goedkeuring niet te verleenen aan het besluit der stemgerechtigde ingelanden van den polder Schieveen, dd. 23 Dec. 1905, aan het hoofd dezes sub *a* vermeld, — niet tempore utili zijn verzoek aan Gedeputeerde Staten heeft gericht, en dat verzoek derhalve geacht moet worden niet te zijn gedaan;

dat aan appellant mitsdien te dezen geen beroep op Ons openstaat en hij in zijn beroep, voor zoover dit gericht is tegen meergemeld besluit van Gedeputeerde Staten, dd. 2 Januari 1906, niet-ontvankelijk is;

Overwegende, voor zoover zijn beroep gericht is tegen bovengenoemd besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 12 Febr. 1906, dat dit aan appellant is medegedeeld op 16 Febr. daaraanvolgende, terwijl zijn beroepschrift eerst den 3en Maart ll. bij Onzen Commissaris in de provincie is ingediend, weshalve de in art. 20, 2e lid, der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) voor het instellen van zijn beroep bepaalde termijn van 14 dagen niet is in achtgenomen;

dat appellant derhalve ook in zijn beroep, voor zoover het meergemeld besluit van Gedeputeerde Staten, dd. 12 Febr. 1906, betreft, niet-ontvankelijk is;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 15 *Juni* 1906, *n°.* 40, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene gemeenschappelijke bemaling van den polder de Kwadijkerkoog en den Overweerschen polder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van den polder de Kwadijkerkoog tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 27 Dec. 1905, n°. 105, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van poldermeesters en hoofdingelanden van genoemden polder, vastgesteld in de vergaderingen van 5 April, 27 Mei en 12 Juli 1905, nader gewijzigd bij besluiten van 8 Aug. en 11 Oct. 1905, en aan het besluit van poldermeesters en hoofdingelanden van den Overweerschen polder, vastgesteld in de vergaderingen van 31 Maart en 24 Mei 1905, nader gewijzigd bij besluiten van 8 Aug. en 11 Oct. 1905, betreffende eene gemeenschappelijke bemaling dier beide polders;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 4 April 1906, n°. 41;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 11 Juni 1906, n°. 179, afd. Waterstaat;

Overwegende, dat omtrent de gemeenschappelijke bemaling der bovengenoemde polders de besturen er van zijn gemachtigd om, behoudens goedkeuring van Gedeputeerde Staten, eene overeenkomst aan te gaan, waarbij de Overweersche polder zich verbond om de tot den polder de Kwadijkerkoog behoorende gronden in zijne bemaling op te nemen en laatstgenoemde polder het recht verkreeg, om door middel van duikers zijn water op den Overweerschen polder af te voeren, zulks onder de voorwaarden, nader in die bovenvermelde besluiten omschreven;

dat Gedeputeerde Staten van Noordholland bij besluit van 27 Dec. 1905, n°. 105, hunne goedkeuring aan de besluiten van poldermeesters en hoofdingelanden van den Overweerschen polder en van den polder de Kwadijkerkoog hebben onthouden, uit overweging, dat hun overtuigend gebleken was, dat een aantal ingelanden van de Kwadijkerkoog, vertegenwoordigende het meerendeel van het grondbezit, zich met het in deze genomen besluit niet kan vereenigen; dat door de ontworpen regeling aan het bestuur van de Kwadijkerkoog de bevoegdheid zou worden ontnomen om zelf en uitsluitend

naar eigen goedvinden de belangen van den polder, met name een zijner eerste belangen, d. i. diens bemaling te regelen; dat voorts niet gebleken is, dat die regeling voor nu en later financieel zoude zijn in het voordeel van de Kwadijkerkoog; dat Gedeputeerde Staten, het gewicht der ingebrachte bezwaren erkennende, van oordeel zijn, dat, waar die regeling zoude wezen in strijd met de inzichten van het meerendeel der ingelanden, zij aan de hier bedoelde besluiten hunne goedkeuring niet kunnen verleenen;

dat het bestuur van den polder de Kwadijkerkoog bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat de regeling in het financieel voordeel van dien polder is en deze niets van zijne rechten — ook wat het peil betreft — afstaat; weshalve appellant Ons verzoekt, de goedkeuring alsnog te verleenen;

Overwegende, dat, al mogen enkele financieele voordeelen uit de gemeenschappelijke bemaling voor den polder de Kwadijkerkoog wellicht kunnen voortspruiten, die voordeelen niet zóó groot zijn, dat zij tegen de nadeelen, noodwendig gelegen in het gemis van een eigen bemaling gedurende een tijdvak van niet minder dan dertig jaar, kunnen opwegen;

dat Gedeputeerde Staten mitsdien terecht de bij hen ingebrachte bezwaren gegrond hebben geacht en aan de bovengemelde besluiten van poldermeesters en hoofdingelanden van den Overweerschen polder en van den polder de Kwadijkerkoog hunne goedkeuring hebben onthouden;

Gezien de wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) en de algemeene reglementen van bestuur voor de waterschappen in Noordholland (afgekondigd in Provinciaal blad 1854 n°. 70 en Provinciaal blad 1904 n°. 8);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 19 *Juni* 1906, *n°.* 70, *houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake salariëering van bestuursleden en van den secretaris-ontvanger van het waterschap Dieze.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Bestuur van het waterschap »Dieze« tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van

Overijssel, dd. 16 Jan. 1906, 3e afd. n°. 5866/188, waarbij Gedeputeerde Staten aan het waterschapsbestuur hebben bericht, dat zij geen termen hebben gevonden om over te gaan tot salarieering van de bestuursleden met *f* 50.-- elk, en waarbij voorts goedkeuring is onthouden aan een besluit van genoemd bestuur tot verhooging der jaarwedde van den secretaris-ontvanger tot *f* 100;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 April 1906, n°. 50;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 12 Juni 1906, n°. 158, afd. Wat.;

Overwegende, dat het Bestuur van het waterschap Dieze bij missives dd. 29 Nov. en 2 Dec. 1905 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel heeft verzocht om de jaarwedden van den voorzitter-poldermeester en de beide poldermeesters, thans groot *f* 10.—, vast te stellen op *f* 50.—, en tevens om goed te keuren het besluit van het waterschapsbestuur om aan den secretaris-ontvanger eene salarisverhooging van *f* 50.— toe te kennen en diens traktement alzoo op *f* 100.— 's jaars te brengen;

dat Gedeputeerde Staten bij hun aan hoofde dezer vermeld besluit aan het waterschapsbestuur hebben bericht, dat zij geen termen hebben gevonden om over te gaan tot salarieering van de bestuursleden met *f* 50.— elk, noch om goed te keuren dat het salaris van den secretaris-ontvanger tot *f* 100.— wordt verhoogd;

dat het Bestuur van het waterschap Dieze van dit besluit van Ged. Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij erkennende, dat bij de oprichting van het waterschap — nu ruim 20 jaar geleden — de toenmalige bestuursleden en de secretaris-ontvanger zich beschikbaar hebben gesteld, respectievelijk zonder salaris en tegen eene jaarwedde van *f* 50.—, ten einde, gelet op de geringe administratiekosten, den tegenstand tegen de oprichting van het waterschap te breken; en aanvoerende, dat thans de leden van het bestuur nog geen salaris, doch *f* 10.— voor reis- en verblijfkosten 's jaars, en de secretaris eene jaarwedde van *f* 50.— genieten; dat art. 30 van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel veronderstelt, dat de bestuursleden van waterschappen eene jaarwedde ontvangen; dat, gerekend naar de bezoldigingen bij andere waterschappen in Overijssel, den omvang en het belang van het waterschap Dieze en van de aan de onderwerpelijke betrekkingen verbonden werkzaamheden, de voorzitter-poldermeester *f* 150.—, de beide poldermeesters *f* 75.—,

en de secretaris-ontvanger *f* 450.— 's jaars zouden behooren te ontvangen, en verzoekende ten slotte — waar, in strijd met art. 20, 3e lid, der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten niet met redenen is omkleed — dit, zoowel wegens zijn gebrek aan motieven als wegens zijne strekking, te vernietigen, aan de bestuursleden van het waterschap Dieze toe te kennen eene jaarwedde van *f* 50.— en goed te keuren het besluit van het waterschapsbestuur, waarbij het salaris van den secretaris-ontvanger tot *f* 100.— 's jaars is verhoogd;

Overwegende, — voor zoover het beroep gericht is tegen de in het in hoofde dezes vermeld besluit vervatte mededeeling, dat Gedeputeerde Staten geen termen aanwezig hebben bevonden om over te gaan tot salarieering van de bestuursleden van het waterschap Dieze met *f* 50.— elk — dat, naar luid van art. 30 van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel, de jaarwedden van leden van besturen van waterschappen door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld;

dat nu wel, naar luid van art. 19 der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176), van elke beschikking of beslissing, door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen genomen, aan belanghebbenden beroep op Ons openstaat, doch dat de omstandigheid, dat Gedeputeerde Staten voorzegd bericht aan het bestuur van het waterschap Dieze *in den vorm* van een besluit hebben gegeven, dit antwoord nog niet stempelt tot eene beschikking of beslissing als in art. 19 bedoeld;

dat immers Gedeputeerde Staten in casu zich eenvoudig hebben onthouden de in art. 30 van het Grondreglement genoemde jaarwedde vast te stellen en hunne mededeeling aan het waterschapsbestuur niets anders is dan eene verklaring, dat zij van de hun krachtens voorzegd art. 30 toekomende *bevoegdheid* te dezen *geen* gebruik meenen te moeten maken, overmits er huns inziens, in de gegeven omstandigheden, geen redenen waren die toekenning van eene jaarwedde aan de leden van het waterschapsbestuur zouden billijken, terwijl het Gedeputeerde Staten volkomen vrij stond op het door dat bestuur tot hen gericht verzoek om eene jaarwedde van *f* 50.— vast te stellen, óf geen antwoord te geven, óf dit bij enkele missive in te zenden;

dat er derhalve in casu geen sprake is van eene beschikking of beslissing door Gedeputeerde Staten krachtens een algemeen of bijzonder waterschapsreglement genomen en dus aan art. 19 der wet

van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) geen recht van hooger beroep bij Ons kan worden ontleend, terwijl evenmin eenige andere wettelijke bepaling te dezen beroep op Ons openstelt;

Overwegende, — voor zoover het beroep gericht is tegen de in het in hoofde dezes vermeld besluit vervatte mededeeling, dat Gedeputeerde Staten geen termen aanwezig hebben bevonden om goed te keuren dat het salaris van den secretaris-ontvanger van het waterschap Dieze met *f* 100.— wordt verhoogd — dat, naar luid van art. 20, 3e lid, der wet van 10 Nov. 1900 (Staatsblad n°. 176) het besluit van Gedeputeerde Staten, strekkende tot onthouding hunner goedkeuring aan besluiten van waterschappen welke aan hunne goedkeuring zijn onderworpen, met redenen moeten zijn omkleed;

dat het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel echter *niet* met redenen is omkleed;

Gezien het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. het bestuur van het waterschap Dieze in zijn beroep tegen het aan hoofde dezes vermeld besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel — voor zoover dit betreft de mededeeling dat Gedeputeerde Staten geen termen aanwezig hebben bevonden om over te gaan tot salarieering van de bestuursleden van het waterschap Dieze met *f* 50.— elk — niet-ontvankelijk te verklaren;

2. het aan hoofde dezes vermeld besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel — voor zoover dit betreft de mededeeling dat Gedeputeerde Staten geen termen aanwezig hebben bevonden om goed te keuren dat het salaris van den secretaris-ontvanger van het waterschap Dieze tot *f* 100.— wordt verhoogd — te vernietigen.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van 22 Juni* 1906, *n°.* 80, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 12 *October* 1905, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Buiten- of Maaspolder van Gassel, Beers en Escharen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *December* 1876, *n°.* 30.

Zie Prov. blad n°. 11.

KON. BESLUIT *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad* n°. 135), *naar aanleiding van het Kon. besluit van* 7 *September* 1905 (*Staatsblad* n°. 264), *gewijzigd bij Kon. besluit van* 17 *Februari* 1906 (*Staatsblad* n°. 35), *in zake de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

Gezien Ons besluit van 7 September 1905 (Staatsblad n°. 264) tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel. en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, gewijzigd bij Ons besluit van 17 Februari 1906 (Staatsblad n°. 35);

Op de voordracht van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken van 8 November 1905, n°. 98, Algemeene Secretarie;

Den Raad van State gehoord (adviezen van 28 November 1905, n°. 24 en van 12 Juni 1906, n°. 24);

Gelet op de nadere rapporten van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken van 30 April 1906, n°. 510, afdeeling Algemeene Secretarie, La. A, afdeeling Secretariaat B en 2 Mei 1906, La. B, afdeeling Secretarie en Expeditie, en van 21 Juni 1906, n°. 639, afdeeling Algemeene Secretarie, La. A, afdeeling Secretariaat B en La. A, afdeeling Secretarie en Expeditie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Alle bevoegdheden en verplichtingen, onderwerpen betreffende, welke tot den werkkring van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel behooren en bij bestaande algemeene maatregelen van bestuur aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn opgedragen, gaan over op Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

2. Alle verplichtingen, de in artikel 1 bedoelde onderwerpen betreffende, welke bij bestaande algemeene maatregelen van bestuur jegens Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid of jegens Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn opgelegd, worden

geacht na het in werking treden van dit besluit te zijn opgelegd gegens Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad en van de Staatscourant waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken enz.

KON. BESLUIT *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 136), *houdende bepaling, dat de wet van* 28 *April* 1906 (*Staatsblad n°.* 100), *houdende wettelijke voorziening naar aanleiding van de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, op* 1 *Juli* 1906 *in werking treedt.*

KON. BESLUIT *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 137), *houdende bepaling, dat de verandering van den naam van het bestaande Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid in dien van Waterstaat op* 1 *Juli* 1906 *ingaat.*

WET *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 150), *tot goedkeuring van het tusschen Duitschland en Nederland gesloten verdrag betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wijler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 8 November 1905 tusschen Duitschland en Nederland gesloten verdrag betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren, wettelijke rechten betreft;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Wordt goedgekeurd de hiernevens in afschrift gevoegde overeen-

435730

komst *), betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren op 8 November 1905 te 's Gravenhage gesloten tusschen Nederland en Duitschland.

Lasten enz.

Als toelichting tot het wetsontwerp werd door de regeering het navolgende medegedeeld:

§ 1. Het verdrag beoogt eene scheiding volgens de landsgrenzen van de op beider grondgebied gelegen polders Duffelt en Querdamm bij Wyler. Daarnaast wordt een splitsing toegepast ten opzichte van eenige andere gemeenschappelijke waterstaatsbelangen in dezelfde landstreek.

Allereerst zij omtrent den rechtstoestand der beide polders en de oorzaken der scheiding het volgende medegedeeld.

De in de gemeente Ubbergen gelegen kadastrale gemeenten Kekerdom en Leuth hebben vóór 1816 tot Pruissen behoord en sinds onheugelijke tijden met de Pruissische plaatsen Düffelward, Keeken, Bimmen, Mehr en Niel den polder Duffelt gevormd. Toen beide dorpen bij art. 2, laatste lid, van het grensverdrag van Kleef van 7 October 1816 (opgenomen in Staatsblad no. 10 van 1850), aan Nederland waren afgestaan, werden, tot nadere regeling van de polderaangelegenheden, door de beide Regeeringen Commissarissen benoemd, die in 1819, volgens den wensch der inwoners, overeenkwamen, dat het nieuwe Nederlandsche gebied, met 1 Januari 1820, van den polder zoude worden gescheiden. Voordat evenwel de Regeeringen zich hadden uitgesproken, viel op 22 Januari 1820 in den bandijk te Leuth een doorbraak, die de belanghebbenden, beducht geworden voor een te drukkend dijksonderhoud, deed terugkomen van hunne begeerte naar scheiding. De onderhandelingen tusschen de wederzijdsche Commissarissen werden daarop hervat en leidden tot het verdrag van Kleef van 9 Juni 1821 (Lagemans, Recueil des traités, etc., tome II, n°. 88, pag. 79), waarbij het polderverband tusschen de grensstreken werd gehandhaafd.

De gecombineerde polder Querdamm bij Wyler is opgericht ter wegruiming van moeilijkheden, gerezen door verlaging der dijken van het Nederlandsche polderdistrict de Circul van de Ooy. Herhaaldelijk hebben deze dijken bij doorbraak van hooger gelegen dijken op Pruissisch gebied, veel geleden door het van boven komende overstroomingswater, dat zich kort boven Nijmegen in massa op de Waal uitstortte. Om dit euvel tegen te gaan, liet de Dijkstoel van de Ooy in 1830 zijne dijken voor een aanzienlijk deel, tot overlaatshoogte verlagen. Een gevolg van dezen maatregel was echter, dat thans omgekeerd het Waalwater, bij hoogen stand, de Ooy, en ook het achterliggend gebied, binnendrong. Voor de Ooy zelf, die destijds geheel nit weiland bestond, wat ook thans nog voor het grootste gedeelte het geval is, was deze bevloeiing in den regel eer nuttig dan schadelijk, doch zij bracht groot nadeel toe aan de achtergelegen landbouwstreken, waaronder ook de Duffelt, de Nederlandsche buitenpolder

---

*) Overgenomen bij het Kon. besluit van 22 Augustus 1906 (Staatsblad n°. 231).

Millingen en de daarin gelegen, maar niet tot dien polder behoorende buurtschap, vroegere heerlijkheid Zeeland. Na vruchteloos overleg van vroegere Commissiën, in 1836 en 1846, mocht het aan Commissarissen, van weerskanten in 1849 benoemd, gelukken, bij verdrag van Arnhem van 14 September 1853 (Lagemans, tome IV, n°. 307, pag. 115), een polderverband te scheppen, waartoe, behalve de Duffelt, behooren de Pruissische polders, Cranenburg, Rindern en Zyfflich-Wyler en de evengenoemde Nederlandsche polder Millingen met Zeeland. Ingevolge dit verdrag is, ter afwering van het uit de Ooy opkomend water, een dwarsdijk (Querdamm) gelegd van de hooge gronden aan het benedendeel van het Wylermeer tot den Kapitteldijk, en werd voor dit werk door Pruissen 22.500 Thaler, door Nederland f 8745 subsidie verleend. Laatstgenoemd subsidie is door bemiddeling van de gemeentebesturen van Ubbergen en Millingen, aan het nieuwe polderbestuur betaald uit art. 79 der begrooting van Binnenlandsche Zaken voor 1856 (art. 79, uitgewerkte en toelichtende staat, littera S. S., aanteekening 129). Nadere subsidiën zijn verleend door Pruissen van omstreeks 5000 Mark, door Nederland van f 600 (uit art. 106 van hoofdstuk IX der begrooting voor 1884; uitgewerkte en toelichtende staat van hetzelfde hoofdstuk voor 1886, art. 109, aanteekening 74), toen een sluis in den dwarsdijk, in Januari 1883, bij hoog water, beschadigd was. Het verdrag werd, ten opzichte van de benoeming der heemraden, eenigszins gewijzigd, krachtens verklaringen van 23 Januari/1 Februari 1865, en bij eene overeenkomst van 26 Mei 1881 (Lagemans, tome VIII, n°. 652, pag. 287, en n°. 467*, supplement I, tot dat deel).

De verdragen van 1821 en 1853 stemmen in hoofdzaak met elkander overeen. Het toezicht op de polders wordt uitgeoefend door de Königliche Regierung te Dusseldorf en Gedeputeerde Staten van Gelderland, aan wier beider goedkeuring de geërfdendagsbesluiten omtrent zaken van geldelijken aard onderworpen zijn, terwijl de geërfdendagen gemeenschappelijk worden geleid door een Koninklijk Pruissischen en een Koninklijk Nederlandschen Commissaris, respectievelijk door genoemde Regierung en door den Commissaris der Koningin in Gelderland benoemd.

De voorname bepaling in beide verdragen (resp. artt. 3 en 6) is, dat de polders worden bestuurd naar de Keizerlijke decreten van 16 en 28 December 1811, respectievelijk houdende „Réglement de police des polders dans les Départements de l'Escaut . . . . et de la Roer" en „Règlement d'administration publique dans les polders du Département de la Roer". Deze bepaling is gebleken de bron te zijn van meer dan ééne moeilijkheid; zij was oorzaak, dat de verdragen op den duur niet bleven voldoen. Meer bepaaldelijk is dit het geval geweest ten aanzien van de Duffelt.

Een zwarigheid lag in de wet van 8 April 1870 (Staatsblad n°. 70), waarbij het decreet van 16 December 1811 werd ingetrokken; hierdoor ontstond twijfel over het voortduren zijner geldigheid in het Nederlandsche deel der betrokken polders. Ofschoon op goeden grond kan worden beweerd, dat de eenzijdige wet de volkenrechtelijke verdragen niet heeft gebroken, zoodat het decreet in zooverre is blijven gelden, heeft de gerezen twijfel eene gestrenge handhaving toch allerminst bevorderd.

Het voornaamste bezwaar bleek echter te liggen in het feit, dat de Pruissische autoriteiten, naast de aangehaalde decreten, op de Duffelt ook nog van toepassing achtten een „Deich-, Schau-, Graben- und Schleusen-Reglement in dem Herzogthum Cleve" van 24 Februari 1767. Hiertegen konden Nederlandsche ingelanden met vrucht een beroep doen op den tekst van het verdrag van 1821, hetwelk alleen de decreten noemt. Voor de praktijk verdiende echter het Pruissische standpunt wel eenigszins de voorkeur, omdat de decreten, anders dan het Deichreglement, geen bepalingen omtrent aardhaling inhielden. Dit gemis is vooral aan den dag gekomen bij een dijksverzwaring, waarvoor Pruissen een renteloos voorschot van 30.000 Thaler, Nederland in 1866 (begrooting Binnenlandsche Zaken voor dat jaar, art. 94), een subsidie van *f* 34.882 heeft verleend; door de weerspannigheid van eenige grondeigenaren, die van de leemte in zake aardhaling gebruik maakten, werd dit werk op Nederlandsch gebied eerst omstreeks 1883 voltooid.

§ 2. De geschetste moeilijkheden hebben bij de belanghebbenden de begeerte naar herziening der verdragen levendig doen worden. Aan den drang daartoe gehoor gevende hebben de beide Regeeringen, de Nederlandsche bij Koninklijk besluit van 22 Augustus 1884, n°. 21, Commissarissen benoemd, om een nieuwe regeling voor de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler te ontwerpen.

Bij de onderhandelingen, die aanvankelijk meer in het bijzonder de Duffelt betroffen, bleek gaandeweg, dat voor een nieuw gemeenschappelijk beheer eene passende regeling bezwaarlijk te vinden was, daar de waterschapswetgevingen der beide landen in karakter te zeer verschillen. De Pruissische Regeering vond hierin aanleiding tot het voorstel, eene scheiding volgens de landsgrenzen in overweging te nemen. Voor Nederland was er reden hierop in te gaan, omdat het, ook zonder bepaalden belangenstrijd, in beginsel toch nooit wenschelijk mag heeten, dat over de waterstaatsaangelegenheden eener Nederlandsche streek door eene meerderheid van vreemden, gelijk hier, wordt beslist. Zoo kwam men tot het protocol van Kleef van 23 Januari 1890, waarbij splitsing van de Duffelt volgens de Rijksgrenzen in beginsel werd vastgesteld, terwijl nadere voorzieningen zouden worden getroffen aangaande den Querdamm bij Wyler en den naburigen, in Nederland gelegen Kapitteldijk. Van dezen laatsten dijk rustte de onderhoudsplicht op den Pruissischen polder Zyfflich-Wyler; intusschen werd aan het gedeelte beneden den Querdamm, vermoedelijk sinds den aanleg van dezen, vrijwel niets meer gedaan.

Op den aangegeven voet zijn de onderhandelingen, die inmiddels herhaaldelijk waren vertraagd, voortgezet, totdat 14 November 1898 te Kleef een eindprotocol werd vastgesteld.

Bij dit eindprotocol werd een ontwerp-verdrag aangenomen, dat, behalve over de beide polders en den reeds genoemden Kapitteldijk, ook over de verdere in den titel van het verdrag bedoelde zaken beslissingen inhoudt. Van deze laatste zaken wordt hier met een enkel woord melding gemaakt.

De Querdamm bij Calcar verbindt, even beneden deze Pruissische plaats, den bandijk met achtergelegen hooge gronden. Deze dwarsdijk is, ter beveiliging tegen het water uit de stroomopwaarts gelegen streken, in 1809 aangelegd door eenige grootendeels daar beneden liggende polders, zijnde naast de Duffelt de Pruissische polders Patersdeich, Till-Moyland, Cleverhamm, Rindern, Zyfflich-

Wyler en Cranenburg. De getroffen regeling is eerst in 1830 door de Pruissische Regeering goedgekeurd, terwijl inmenging van Nederlandsch gezag daarbij nimmer heeft plaats gehad. Ofschoon nu de Querdamm bij Calcar, ook met het oog op de onderhoudskosten, voor de Nederlandsche belangen van minder gewicht is dan die bij Wyler, zoo mag toch het treffen van een uitdrukkelijke regeling, met medewerking van Nederland, wenschelijk heeten.

Wat betreft de zoogenaamde Groote waterleiding of het Meer, hierlangs loozen de Duffelt, Zyfflich-Wyler en Cranenburg hun water op de Waal door de Meersluis bij Nijmegen. In vroeger eeuwen is deze loozing van Nederlandschen kant belemmerd door het leggen van sluizen of zoogenaamde schutlakens nabij de landsgrens, ter hoogte van den Mosterddijk. Na langdurige processen en onderhandelingen werd eene definitieve regeling verkregen bij eene conventie van 24 Augustus 1784, tusschen wederzijdsche belanghebbenden te Nijmegen gesloten. Krachtens deze conventie nemen de evengenoemde polders deel aan het onderhoud van het Meer, de daarlangs gelegen Mosterd- en Kadedijken, en, onder bepaalde omstandigheden, van de Meersluis.

§ 3. Het bij het eindprotocol aangenomen ontwerp heeft in hoofdzaak tot grondslag van het thans gesloten verdrag gestrekt. Dat tot sluiting eerst onlangs kon worden overgegaan, vindt zijn oorsprong in verschillende omstandigheden. Niet alleen moesten vrij langdurige onderhandelingen met het provinciaal bestuur van Gelderland voorafgaan, maar ook bleek op meer dan een punt, nader overleg met de Duitsche autoriteiten noodig.

Eerst thans is, na herhaalde gedachtenwisseling, eenstemmigheid tusschen beide Regeeringen verkregen.

Ter toelichting van den tekst zij thans het volgende opgemerkt.

Blijkens art. 9 van het verdrag worden alle tot dusverre bestaande regelingen omtrent de daarin behandelde onderwerpen opgeheven. Aan deze algemeene uitdrukking is de voorkeur gegeven boven eene opsomming, eensdeels omdat het onzeker is, of het verdrag van 1821 van Pruissischen kant wel ooit is bekrachtigd, anderdeels, wijl voor den Querdamm bij Calcar eene bepaalde regeling zelfs niet kan worden aangehaald.

Met de afschaffing van de verdragen van 1821 en 1853 zal ook de werking van de respectievelijk in de artt. 3 en 6 daarvan vermelde Fransche decreten van 16 en 28 December 1811, een einde nemen. Daar nu deze decreten den rang van wetten bezitten, zal het vervallen der verdragen in de wetgeving der betrokken Nederlandsche streken wijziging brengen, zoodat op het nieuwe verdrag de goedkeuring van de Staten-Generaal, ingevolge art. 59, tweede lid, der Grondwet, moet worden verkregen.

In dit verdrag staat de gedachte op den voorgrond, dat wederkeerig de bemoeiingen van het eene bestuur met zaken in het andere land moeten worden uitgesloten; aldus komen de in elk land gelegen waterstaatswerken en bezittingen uitsluitend onder het daar bevoegd gezag. Dit beginsel is, behalve op de objecten en goederen van de Duffelt (artt. 1, 2 en 5, eerste lid), in de artt. 1, eerste lid, en 4, eerste lid, mede toegepast op het door Zyfflich-Wyler tot dusverre onderhouden deel van den Kapitteldijk en op de beide Querdammen. Van den Kapitteldijk noemt art. 1, eerste lid, niet het door Zyfflich-Wyler ver-

waarloosde gedeelte beneden den Querdamm; aan Pruissische zijde erkent men den hieromtrent zoo lang verzuimden onderhoudsplicht niet meer.

Bovendien is het beginsel van scheiding in art. 4, derde lid, toegepast op de verplichtingen, voor de Duffelt, Zyfflich-Wyler en Cranenburg voortvloeiende uit de conventie van 27 April 1784. De straks genoemde bemoeiingen omtrent de Groote waterleiding, de Mosterd- en Kadedijken en de Meersluis, worden van deze polders overgebracht in uitsluitend Nederlandsche handen.

Daarentegen komt de gemeenschappelijke waterleiding op Pruissisch gebied, volgens art. 5, tweede lid, onder uitsluitend Pruissisch beheer.

Aangaande de instandhouding der waterleidingen herinnert art. 6, tweede lid, aan het daaromtrent bepaalde in art. 31 van het grensverdrag van 7 October 1816. Wat de in het derde lid bedoelde hoofdwaterleiding betreft, is bovendien vaststelling van den toestand door eene gemengde Commissie gewenscht voorgekomen, omdat deze waterleiding in beide landen van veel beteekenis is voor de afwatering.

Ten aanzien van de in art. 8 bedoelde oude schulden zij medegedeeld, dat deze in de jaren 1696, 1717 en 1749 zijn aangegaan en thans bekend zijn tot gezamenlijke bedragen van 9.319.07 Mark en 2043 gulden, 13 stuivers en 2 duiten, waarvan echter respectievelijk sinds de jaren 1836, 1846 en 1872, bij onbekendheid of ontstentenis van gerechtigden, geene renten meer zijn betaald. Overigens hebben de polders geene schulden.

De Persingsche onlanden (art. 2, sub *b*), welke ter grootte van 4.3770 H.A. aan weerszijden van het Meer zich van het voormalig Schutlaken tot de Meersluis uitstrekken, zijn bezittingen van de polders Duffelt, Cranenburg en Zyfflich-Wyler, terwijl het perceel weiland bij Düffelward, groot 0.5069 H.A. (art. 2, sub *a*) aan de Duffelt alleen toebehoort. De verdeeling hiervan geschiedt, evenals ten aanzien van de waterstaatswerken, naar gelang van het land waarin de gronden liggen.

Ter voorkoming van ongerechtvaardigde bevoordeeling zijn bij een en ander de noodige afkoopsommen en vergoedingen vastgesteld. Voor de berekening hiervan is zooveel mogelijk het gekapitaliseerd gemiddelde der jaarlijksche onderhoudskosten, respectievelijk opbrengsten in verband met het aantal H.A. van elk polderdeel, als maatstaf genomen. De geldelijke last behoort in elk geval gelijk te blijven aan het gedeelte onderhoudslast, dat voor elk werk in evenredigheid van het hectarental, op elk polderdeel geacht kan worden te drukken. Evenzoo moet het genot uit landbezit gelijk blijven aan wat naar bedoelde evenredigheid thans ten goede van elk deel is. Vergoed wordt derhalve wederzijds, hetgeen volgens het verdrag méér aan onderhoudslast wordt aanvaard en hetgeen aan bezit wordt verloren.

Dientengevolge zal aan Nederlandsche zijde zijn:

te ontvangen:

volgens art. 1, tweede lid	. . . . .	36.000 M.
„ „ 2, sub *a*	. . . . .	100 „
„ „ 4, derde lid	. . . . .	5.100 „
totaal.	. . . . .	41.200 M.

en te betalen:

volgens art. 2, sub *b*	7,900 Mi
„ „ 4, eerste lid	6.200 „
„ „ 5, tweede lid	900 „
totaal	15.000 M.

Derhalve meer te ontvangen 26.200 M., of, de mark op *f* 0.59 gesteld, *f* 15.458, welk saldo van Pruissischen kant betaald moet worden.

§ 4. Bij de beëindiging van de wederzijdsche bemoeiingen behoeven de polderaangelegenheden op Nederlandsch gebied eene nieuwe regeling.

Evenwel behoorde het verdrag zelf hierin niet te voorzien, omdat dit punt, blijkens art. 190, tweede lid, der Grondwet, tot de bevoegdheid niet van het Rijk, maar in de eerste plaats van het provinciaal gezag behoort. Het verdrag diende derhalve in het midden te laten, hoe het beheer der Nederlandsche poldergedeelten verder zoude geschieden, en in verband hiermede evenzeer, ten bate en ten laste van welk lichaam de geldelijke vergoedingen voor waterstaatswerken, enz. aan Nederlandschen kant zouden komen. Daarom wordt van de Nederlandsche objecten in het algemeen niets anders gezegd, dan dat zij „van Nederlandsche zijde" zullen worden overgenomen.

Evenzoo bepaalt art. 6, eerste lid, zich tot eene verwijzing naar de in elk land op den waterstaat geldende bepalingen.

Aan de Staten van Gelderland was het derhalve, het noodige te verrichten, om dezerzijds de uitvoering van het verdrag mogelijk te maken. De Staten hebben eene regeling vastgesteld bij besluit van 8 Juli 1902, n°. 13, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 5 September 1902, n°. 27, en opgenomen in Provinciaal blad van Gelderland 1902, n°. 113. Dit Statenbesluit vereenigt Kekerdom en Leuth tot één waterschap met den buitenpolder Millingen en de buurtschap Zeeland. Al deze streken liggen in denzelfden ring van bedijking, en hebben, daar zij alle door de Meersluis uitloozen op de Waal, hunne afwateringsbelangen gemeen. Daarbij komt de geringe omvang van beide bestanddeelen afzonderlijk. Kekerdom en Leuth zijn 730 H.A. groot, terwijl Millingen met Zeeland slechts 601 H.A. telt. De verkrijging van een goede en doelmatige organisatie zal door de vereeniging ongetwijfeld bevorderd worden.

De bepalingen van het besluit strekken in de eerste plaats om voor den nieuwen polder het Geldersch Rivierpolderreglement toepasselijk te verklaren en in werking te brengen.

De overige voorschriften zijn vrijwel een weerslag van het verdrag.

Het Duffeltsche gedeelte van den nieuwen polder wordt aansprakelijk gesteld voor de in art. 3 bedoelde oude schulden en het in art. 8 vermelde mogelijk tekort op de laatste jaarrekening, en wordt belast met het onderhoud van de binnendijken en waterleidingen, overeenkomstig art. 5, eerste lid, en met de in art. 6, derde lid, bedoelde zorg voor peilsschalen op Nederlandsch gebied. Het wordt verder belast met het onderhoud van de dijken, bedoeld in art. 1, eerste lid, en van de Meersluis, enz., volgens art. 4, derde lid; het wordt in het genot van de hiervoor bepaalde vergoedingen en van die, vermeld in art. 2, sub *a*, gesteld, en verkrijgt den eigendom van de Persingsche onlanden, naar art. 2, sub *b*, terwijl het omgekeerd wordt belast met de betaling van de vergoedingen,

bedoeld in art. 2, sub *b*, art. 5, tweede lid, en art. 4, eerste lid, voor zooveel den Querdamm bij Calcar aangaat.

Op den vereenigden polder wordt, in verband met art. 4, eerste lid, eene verplichting tot betaling gelegd voor den Querdamm bij Wyler. Volgens de berekeningen van de Nederlandsche Commissarissen is het in art. 4, eerste lid, bedoelde bedrag van 6200 Mark of *f* 3658 te splitsen in *f* 454.89 voor den Querdamm bij Calcar en *f* 3203.11 voor dien bij Wyler, van welke laatste som bundersgewijs *f* 1756.77 door Kekerdom en Leuth en *f* 1446.34 door Millingen en Zeeland zou zijn te betalen.

Eindelijk is melding te maken van een gewichtige bepaling in het Statenbesluit, waarbij bevoegdheid wordt gegeven de zorg voor de baudijken over te dragen aan het Rijk.

Van den aanvang af zijn door Gedeputeerde Staten en de belanghebbenden bezwaren geopperd tegen aanvaarding van de zorg voor de rivierdijken door den nieuwen polder. De tweede ondergeteekende, zich vereenigende met eene door zijn ambtsvoorganger na langdurige briefwisseling gedane toezeggiug, vindt termen voor een voorstel, om deze dijken bij het Rijk in beheer en onderhoud te nemen. Ter zake wordt tegelijk met het onderhavige, een afzonderlijk wetsontwerp ingediend, naar welks toelichting verder moge worden verwezen.

Als voorwaarde voor het overnemen van de dijken is dezerzijds gesteld, dat het Rijk niet alleen de daarvoor bepaalde Pruissische vergoeding, doch bovendien een afkoopsom erlange, gelijkstaande met het gekapitaliseerde deel der onderhoudshosten, hetwelk tot dusverre door Kekerdom en Leuth wordt gedragen, doch waarvan deze streken door de overname zullen worden ontlast.

Het Statenbesluit nu vangt, gelijk reeds is medegedeeld, aan met het dijksonderhoud, art. 1, eerste lid, niettemin te brengen ten laste van het Duffeltsche polderdeel. Tot een voorstel in dezen zin vonden Gedeputeerde Staten aanleiding, omdat alleen langs dezen weg de naleving scheen te kunnen worden verzekerd van de mede opgelegde verplichting tot betaling van de evenvermelde afkoopsom. Vervolgens wordt dan de bevoegdheid verleend om de dijken tegen de noodige vergoeding aan het Rijk over te dragen, en de polder verplicht, binnen vier maanden na inwerkingtreding van het besluit, zich hieromtrent te verklaren.

Wat de verrekening der gelden betreft, gaat het Statenbesluit uit van de onderstelling, dat deze aan den Staat betaald en van deze ontvangen zullen worden. Inderdaad zullen de zaken van het verdrag het eenvoudigste worden afgewikkeld, wanneer de Staat het aan het slot der vorige paragraaf vermelde verdragssaldo van Duitschland ontvangt en vervolgens met den polder, door bemiddeling van Gedeputeerde Staten, in verrekening treedt.

Wordt de vergoeding voor het dijksonderhoud (art. 1, eerste lid), aan den Staat gelaten, dan zal met het Duffeltsche poldergedeelte de verrekening, voor zooveel het verdrag aangaat, aldus luiden:

Het betaalt de bedragen bedoeld in:

art. 2, sub *b*	7900 M. of	*f* 4.661.00
art. 5, tweede lid	900 „ „	531.00
voor den Querdamm bij Calcar		454.89
totaal		*f* 5.646.89

Het ontvangt de bedragen bedoeld in:

art. 2, sub *a*	100 M.	of *f*	59.00
art. 4, derde lid.	5100 „	„	3.009.00
totaal		*f*	3.068.00

Het heeft dus aan den Staat te betalen *f* 2.578.89.

Verder zal de Staat van den vereenigden polder de vergoeding voor den Querdamm bij Wyler hebben te ontvangen. Deze vergoeding wordt, evenals de afkoopsom door het Duffeltsche deel, in verband met de overname van het dijksonderhoud te betalen, in de toelichting tot het afzonderlijk wetsontwerp nader behandeld.

In geval van overname van het dijksonderhoud zal de Staat dus in het geheel ontvangen:

1. het door Pruissen te betalen verdragssaldo;
2. het saldo van de baten en lasten, welke voor rekening van het Duffeltsche poldergedeelte komen, met uitzondering van de Pruissische vergoeding voor dijksonderhoud;
3. het bedrag door den geheelen polder voor den Querdamm bij Wyler te betalen;
4. een afkoopsom voor het dijksonderhoud, waarvan de geërfden van het Duffeltsche poldergedeelte worden ontlast.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) J. KRAUS.

Zie de wet van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 151), betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wyler.

WET *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°* 151), *betreffende het in beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wyler.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is een gedeelte van den linker Waalbandijk beneden den Millingschen Landsdijk, benevens een gedeelte van een tegen dien bandijk aansluitenden dwarsdijk bij het Rijk in beheer en onderhoud te nemen;

Gelet op artikel 1, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Bij het Rijk worden in beheer en onderhoud genomen:

1°. het gedeelte van den linker Waalbandijk, dat tot dusverre in onderhoud is bij den Pruissisch-Nederlandschen polder Duffelt, en dat bovenwaarts aansluit aan den Millingschen landsdijk en benedenwaarts aan den na te noemen Kapitteldijk;

2°. het gedeelte van genoemden bandijk, genaamd Kapitteldijk, dat tot dusverre in onderhoud is bij den Pruissischen polder Zyfflich-Wyler, en dat bovenwaarts aansluit aan het sub 1°. omschreven dijksgedeelte en benedenwaarts aan den bandijk van het polderdistrict Circul van de Ooy;

3°. het op Nederlandsch grondgebied gelegen gedeelte van den dwarsdijk, genaamd Querdamm bij Wyler, dat tot dusverre in onderhoud is bij den gecombineerden Pruissisch-Nederlandschen polder Querdamm by Wyler, en dat aansluit tegen het sub 2°. omschreven dijksgedeelte even boven het benedeneinde daarvan.

In de sub 1°. en 2°. omschreven dijksgedeelten is begrepen de kunstweg, welke daarop beneden Kekerdom gelegen is.

2. Van de belanghebbenden bij het onderhoud van de in artikel 1 genoemde dijksgedeelten ontvangt het Rijk eene uitkeering van *f* 24,832.89.

3. Deze wet treedt in merking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten enz.

Als toelichting tot het wetsontwerp werd door de Regeering het volgende medegedeeld.

Ingevolge art. 1, tweede lid, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad no. 176) wordt hierbij een wetsontwerp aangeboden tot het in beheer en onderhoud nemen van eenige dijken in de grensstreek boven Nijmegen.

Deze dijken, in art. 1 van het wetsontwerp nader omschreven, en aangegeven op de hierbij gevoegde schetskaart *), worden aan bemoeiing van Pruissische zijde onttrokken, ingevolge art. 1, eerste lid, van het verdrag betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren, den 8sten November 1905 te 's Gravenhage gesloten. Gelijk in § 4 der Memorie van Toelichting tot het wetsontwerp tot goedkeuring van dit verdrag is vermeld, hebben de Staten van Gelderland, bij besluit van 8 Juli 1902, n°. 13, de polderaangelegenheden van de bij het verdrag betrokken Nederlandsche landstreek geregeld en daarin ook bepalingen opgenomen betreffende het onderhoud van de onderhavige dijken.

Nadat bij het aan het verdrag voorafgegaan protocol van Kleef, van 23 Januari 1890 (§ 2 der aangehaalde Memorie van Toelichting), voor den polder Duffelt het beginsel van splitsing was aanvaard, werd door Gedeputeerde Staten van Gelderland de toekomstige regeling van de polderzaken op Nederlandsch gebied

*) Niet overgenomen.

in overweging genomen. Daarbij trad weldra de sedert door Provinciale Staten vastgestelde vereeniging van Kekerdom en Leuth met Millingen en Zeeland tot één waterschap als wenschelijk op den voorgrond. Het denkbeeld is geopperd om den aldus te vormen polder te belasten met het onderhoud van zijn geheelen bandijk, bestaande uit den Nederlandschen Duffeltdijk en den in 1817 aan het Rijk overgedragen Millingschen landsdijk. Daarvoor zoude dan niet alleen de Pruissische vergoeding voor den Nederlandschen Duffeltdijk (art. 1, tweede lid, van het verdrag) ten goede van den nieuwen polder komen, doch bovendien voor het terugnemen van den Millingschen dijk eene billijke vergoeding worden gegeven.

Tegen een en ander rees bij belanghebbenden een krachtig verzet.

Wat den polder Millingen aangaat, deze is klein in verhouding tot de lengte van den bandijk aldaar, en heeft in vroegere tijden bij het onderhoud daarvan groote moeilijkheden ondervonden. Toen de polder, ondanks herhaalde subsidiën, voortdurend te zwak bleek om de kosten te bestrijden van herstellingen wegens buitengewone waterschade, is de dijk, ingevolge Koninklijk besluit van 23 September 1817, La. Q 4, door dien polder aan het Rijk in beheer en onderhoud overgedragen, tegen betaling van de gekapitaliseerde onderhoudskosten, ad *f* 7930.

Niet ten onrechte heeft men te Millingen zich vooral gekant tegen het weder aanvaarden van de risico voor buitengewone calamiteiten, te meer waar deze risico tot den Duffeltdijk zoude worden uitgebreid De Pruissische vergoeding voor den Duffeltdijk is wel onbekrompen berekend, en men zoude de vergoeding voor den Millingschen landsdijk eveneens ruim kunnen nemen, doch bij de vaststelling van dergelijke bedragen kan weinig meer dan de kosten van *gewoon* onderhoud als maatstaf van het te kapitaliseeren bedrag worden genomen, omdat de frequentie van *buitengewone* rampen met geen schijn van zekerheid zich laat begrooten, en dan buitendien de omvang der eventueel te beloopen schade nog voor geen betrouwbare raming vatbaar is. Ongetwijfeld zoude de Staat in geval van dijkbreuk e. d. een ruimen geldelijken bijstand zoo noodig niet onthouden, maar de getroffenen, die buitendien schade lijden in hunne landerijen, zouden toch altijd in minder gunstigen toestand blijven verkeeren, dan wanneer de Staat het herstellingswerk voor eigen rekening uitvoerde.

Begrijpelijk is het derhalve, dat de geërfden thans niet wilden terugkomen van eene regeling, waarbij de polder zich wel bevonden heeft: zij verklaarden onder geene omstandigheden opnieuw met dijksonderhoud belast te willen worden, en stelden, evenals de geërfden van Zeeland, voor hunne toetreding bepaaldelijk als voorwaarde, dat de nieuwe polder geene rivierdijken zoude hebben te onderhouden. Weliswaar hadden Provinciale Staten, met voorbijgang van deze voorwaarde, krachtens hunne constitueerende bevoegdheid, de vereeniging in elk geval kunnen bewerken, doch bij den eenstemmigen tegenstand der belanghebbenden is hiervan volstrekt geen sprake geweest, en zulks nog te minder, wijl zoodoende de regeling van 1817 zoude zijn te niet gedaan, zonder de inderdaad toch vereischte instemming van beide partijen.

De moeilijkheid ware te ontgaan geweest, door Millingen en Zeeland er buiten te laten, en van Kekerdom en Leuth een afzonderlijken polder te maken, indien

hiertegen niet bezwaren van gelijken aard bestonden. De Nederlandsche Duffeltdijk is bijna 6 K.M. lang, langer dan het Pruissische gedeelte van Düffelward tot de grens, terwijl Kekerdom en Leuth samen slechts 730 H.A. of iets meer dan $^1/_5$ van het ongedeelde Duffelt vormen.

Een polder van zoo geringen omvang is voor het onderhoud van een dergelijk dijkvak al evenmin berekend, vooral wederom met het oog op de risico voor buitengewone rampen. Immers, gelijk voornamelijk onvermogen tot het herstellen van meer dan gewone schade in 1817 leidde tot overdracht van den Millingschen dijk, zoo was het evenzeer bedoelde risico, die na de doorbraak van Januari 1820 de inwoners van Kekerdom en Leuth deed terugschrikken van de destijds in uitzicht zijnde scheiding. De heemraden uit dit gedeelte hebben dan ook, zoodra het denkbeeld der splitsing opnieuw ter sprake is gekomen, vooropgesteld, dat het Nederlandsche deel niet met dijksonderhoud zou kunnen worden belast. Tot oplegging van zoodanigen last heeft het provinciaal gezag evenmin als bij Millingen en Zeeland termen gevonden.

Ook den ondergeteekende komt het voor, dat eene zoo smalle strook, als de grensstreek hier vormt, weinig bij machte zal zijn om ten aanzien van eene gewichtige, naar verhouding lange waterkeering, eene taak te vervullen welke elders op krachtiger districten rust.

Bij dit alles is nog geene rekening gehouden met den Kapitteldijk, waartegen, 100 M. boven het benedeneinde, het 20 M. lange stukje Querdamm aansluit. Eerstbedoelde dijk, van 800 M. lengte, ligt geheel buiten het grondgebied van de Duffelt, Millingen en Zeeland. Over de kruin loopt een grindweg, in aansluiting aan den weg over den Duffeltdijk, welke weg bij Kekerdom aanvangt. Bij dezen weg zijn dus belangen van Kekerdom en Leuth betrokken, doch bij den dijk als zoodanig hebben deze plaatsen even als Millingen en Zeeland rechtstreeksch belang, hetgeen ook hieruit blijkt, dat geen van alle ooit tot het onderhoud heeft bijgedragen. Tot oplegging van den onderhoudslast scheen hier voldoende aanleiding te ontbreken.

Kon dus het leggen van de verplichting tot dijksonderhoud op den nieuwen polder niet in aanmerking komen, dan diende de vraag onder de oogen te worden gezien, of er voor het Rijk reden bestaat om daarmede zich te belasten. In art. 1 van het wetsontwerp is deze vraag bevestigend beantwoord.

Art. 1. Gelijk reeds in § 4 van de Memorie van Toelichting in zake de goedkeuring van het meergenoemd verdrag is medegedeeld, wordt in het besluit der Staten van Gelderland weliswaar de verplichting tot onderhoud van de hier genoemde dijken gelegd op het Duffeltsche gedeelte van den nieuwen polder, doch verder bevoegdheid tot overdracht aan het Rijk toegekend. Eerstbedoelde bepaling dient alleen om de naleving te verzekeren van de verplichting, welke bij overdracht op bedoeld polderdeel rust, tot betaling van eene afkoopsom voor ontlasting van tot dusverre bekostigd onderhoud. Zij is overigens niet bestemd om te worden uitgevoerd.

Zelfs kan als vaststaand worden aangenomen, dat zonder overdracht van de dijken aan het Rijk het Statenbesluit nimmer in werking zal worden gebracht. Dientengevolge zoude het scheidingsverdrag geene uitvoering kunnen erlangen, en zouden de vruchten van jarenlange onderhandelingen teloorgaan. Zoo zoude

de bestede moeite enkel uitloopen op bestendiging, wellicht voor vele jaren, van den bestaanden toestand van verwarring en onzekerheid.

Dit ongewenscht gevolg te voorkomen mag, waar het eene zaak van internationale beteekenis geldt, geacht worden een onderwerp van Rijksbelang te zijn. De ondergeteekende kan zich vereenigen met het gevoelen van zijn ambtsvoorganger, die vrijheid heeft gevonden aanvaarding van het dijksbeheer door het Rijk in uitzicht te stellen. Met te meer vrijheid kon deze, naar het schijnt de eenig mogelijke, oplossing worden bevorderd, zoowel omdat de over te nemen werken in goeden toestand verkeeren, als wijl het in dezen allerminst een geheel op zich zelf staand feit geldt.

Wat het eerste betreft, werd, alvorens omtrent een voorstel in den aangegeven zin eenige toezegging te doen, aan de ambtenaren van den Rijkswaterstaat een onderzoek naar den tegenwoordigen toestand van de dijken opgedragen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn alleszins bevredigend te noemen.

De dijken bevinden zich in goeden staat van onderhoud, terwijl hoogte en profiel meer dan voldoende zijn: zelfs zijn de beloopen veel flauwer dan noodig wordt geacht. Dit laatste geldt in het bijzonder van het boven de aansluiting van den Erlecomschen dam gelegen dijkvak, lang ongeveer 3740 M., hetwelk rechtstreeks het rivierwater keert; dit dijksgedeelte wordt bovendien gedekt door uitgestrekte voorlanden. Het overige gedeelte van den bandijk, de geheele Kapitteldijk daarin begrepen, ligt achter den buitenpolder Erlecom; daar de Erlecomsche dam in 1856, met subsidie verleend bij de wet van 29 December 1855 (Staatsblad n°. 194), tot bandijkshoogte is verhoogd, is het achterliggende deel van den bandijk feitelijk tot binnendijk teruggebracht. Ook dit gedeelte verkeert in goeden toestand, zoodat de geheele bedijking, volgens de betrokken hoofdambtenaren van den waterstaat, een bevredigenden indruk maakt en een gevoel van veiligheid geeft.

Het is de bedoeling mede het onderhoud over te nemen van den reeds vermelden grindweg, welke van Kekerdom benedenwaarts loopt tot het einde van den Kapitteldijk. Ter wille van een goed beheer der waterkeering is het gewenscht de zorg voor dijk en weg in één hand te houden, en hiertegen is te minder bedenking, waar slechts een betrekkelijk gering deel van de totale onderhoudskosten aan den weg te besteden zal zijn.

Terwijl art. 1 van het verdrag stilzwijgend den weg in de dijken begrepen acht, is het raadzaam geoordeeld dezen samenhang in het tweede lid van het hier toegelicht artikel uit te drukken.

Over den toestand van den weg hebben de ambtenaren van den waterstaat eveneens een gunstig oordeel uitgesproken: deze staat niet achter bij wegen door andere polderbesturen beheerd.

Met deze gunstige rapporten aangaande dijken en weg stemt de door den Rijkswaterstaat opgemaakte raming der gewone jaarlijksche onderhoudskosten op gemiddeld *f* 954 overeen; dit cijfer bedraagt slechts ruim 3,8 % van het bij art. 2 nader te bespreken totaal der te ontvangen gelden ad *f* 24,832.89, eene verhouding, welke zeker niet hoog genoemd kan worden.

Wat nu betreft voorbeelden van het feit, dat het dijksonderhoud van Rijkswege wordt verzorgd, is reeds melding gemaakt van de overneming van den

Millingschen dijk. Dit is echter niet het eenige geval, waarin het Rijk een minder krachtig polderbestuur aldus heeft geholpen. Onder dezelfde omstandigheden als te Millingen werden in 1803 de Pannerdensche, in 1806 de Herwensche geërfdendijken door het Rijk overgenomen. In deze streek komt trouwens onderhoud van dijken door het Rijk meer voor. Aan den rechteroever zijn verder stroomopwaarts de Herwensche inlaagdijk sedert zijn aanleg in 1772, de Kruisdijk en de Ossenwaardsche Dam sedert hunne verbetering in hetzelfde jaar in beheer en onderhoud bij het centraal bestuur, terwijl de Boterdijk en de Spijksche dijken, tot het grensverdrag van 7 October 1816 in Pruissen gelegen en bij dien Staat in onderhoud, sedert den overgang bij het Rijk zijn verbleven. Dientengevolge zijn van de grens tot het benedeneinde van het Pannerdensch kanaal de rivierdijken langs den rechteroever in hun geheel bij het Rijk in beheer en onderhoud. Aan de overzijde van genoemd kanaal heeft het Rijk bovendien nog een paar dijkvakken beneden den separatiedam tusschen Rijn en Waal.

Worden naast het beheer en onderhoud van den Millingschen landsdijk ook dat van de Duffelt- en Kapitteldijken aanvaard, dan zal het Rijk aan den linkeroever van Rijn en Waal van de grens af eveneens doorloopend de bedijking in beheer hebben tot het boveneinde van den Ooybandijk.

Uit een en ander moge blijken, dat de voorgestelde maatregel, strekkende om te voorkomen dat eene gewenschte internationale regeling onuitgevoerd blijve, ook verder aannemelijk is, zoowel omdat de werken in goeden staat en onder gunstige financieele voorwaarden kunnen worden overgenomen, alsook wijl deze maatregel niet afwijkt van hetgeen ten opzichte van andere bedijkingswerken in soortgelijke omstandigheden reeds bestaat.

De financieele zijde van de zaak is thans bij art. 2 nader te bespreken.

Art. 2. Wanneer het Rijk de dijken overneemt, heeft het in de eerste plaats recht op de vergoeding van 36,000 Mark, welke van Pruissische zijde, ingevolge art. 1, tweede lid, van het verdrag, wordt betaald. Blijkens mededeelingen van de Nederlandsche Commissarissen zijn hiervan 30,000 M. voor den Duffeltdijk en 6000 M. voor den Kapitteldijk bestemd, terwijl voor het kleine, slechts 20 M. lange stukje van den Querdamm bij Wyler niets afzonderlijk behoefde te worden berekend. Voor beide dijken zal dus, de Mark op *f* 0.59 gesteld, te ontvangen zijn *f* 21,240. Dit bedrag geeft uitsluitend weer de verzwaring van onderhoudslast, welke de aanvaarding van deze dijken zoude medebrengen voor het Duffeltsche deel van den nieuwen polder.

Echter behoort dit polderdeel zelf bovendien aan den Staat een afkoopsom te betalen voor bevrijding van tegenwoordig onderhoud. Kekerdom en Leuth zijn tot dusverre, als deel van de ongesplitste Duffelt, verplicht bij te dragen tot het onderhoud van de dijken. Hun aandeel daarin is hectaresgewijs door Gedeputeerde Staten van Gelderland berekend op eene gemiddelde jaarlijksche uitgaaf van 463.12 M., of *f* 273.24. Van dezen last zullen genoemde dorpen door de overneming worden bevrijd. Billijk is daarom betaling aan den Staat van eene afkoopsom, welke, door genoemd bedrag te kapitaliseeren naar den penning twintig, in rond cijfer te stellen is op *f* 5465. De verplichting tot betaling van deze som is in het Statenbesluit opgelegd.

In het geheel zoude de Staat dus behooren te ontvangen *f* 21.240 plus *f* 5465 = *f* 26.705.

Ter gelegenheid van de uit het verdrag voortvloeiende verrekeningen zoude de Staat, volgens de opgave aan het slot van de Memorie van Toelichting in zake het verdrag, deze totaalsom aldus verkrijgen:

1°.	van Pruissen het verdragssaldo	*f* 15,458.00
2°.	van het Duffeltsche deel van den nieuwen polder het saldo van hetgeen, met uitzondering van de vergoeding voor het dijksonderhoud, komt voor rekening van dit deel . . .	2,578.89
3°.	van den geheelen nieuwen polder de vergoeding voor den Querdamm bij Wyler	3,203.11
4°.	van het sub 2°. bedoelde polderdeel de afkoopsom voor bevrijding van dijksonderhoud	5,465.00
	Totaal . . .	*f* 26,705.00

Volgens art. 2 van het wetsontwerp zal echter de Staat *f* 24,832.89, of *f* 1872.11, minder ontvangen. Dit verschil betreft den post sub 3°., en is als volgt te verklaren.

Blijkens § 4 der Memorie van Toelichting in zake het verdrag komt van de voor den Querdamm bij Wyler te betalen afkoopsom ad *f* 3203.11, voor rekening van Millingen met Zeeland *f* 1445.34 en voor Kekerdom en Leuth *f* 1756.77. Toen de belanghebbenden over de uitvoering van het verdrag werden geraadpleegd, weigerden echter Millingen en Zeeland in den afkoop voor genoemden Querdamm meer dan *f* 1 per H.A.. of *f* 601, bij te dragen. Gedeputeerde Staten hebben daarop gemeend op Kekerdom en Leuth geen hoogeren maatstaf te mogen toepassen, en derhalve voor deze streken, 730 H.A., groot, in hun voorstel aan de Staten *f* 730 gesteld. Zoo wordt in het Statenbesluit de geheele polder verplicht tot eene vergoeding voor den Querdamm bij Wyler van *f* 601 plus *f* 730 = *f* 1331, hetgeen op de vereischte som van *f* 3203.11 een tekort van *f* 1872.11 oplevert.

Te voren is dezerzijds vruchteloos getracht eene wijziging te verkrijgen. Tegenover de volstrekte weigering van Millingen en Zeeland hebben Gedeputeerde Staten geene termen gevonden daartoe pogingen in het werk te stellen.

Eene mislukking op dit onderdeel zoude het verdrag, zoo al niet doen schipbreuk lijden, ongetwijfeld toch op losse schroeven zetten, en nieuwe vertraging veroorzaken. Het thans genaderde hoofddoel, de eindelijke ontwarring van jarenlang hangende moeilijkheden, zoude weer verder buiten bereik komen. De ondergeteekende meent, ter wille van het hoofddoel, als redmiddel te mogen voorstellen, dat het geweigerde bedrag van *f* 1872.11 voor rekening kome van het Rijk. Op een totaal bedrag van *f* 26.705 schijnt deze vermindering niet zeer voelbaar.

Gemeend wordt alzoo, dat het Rijk de voorgestelde opoffering zonder overwegend bezwaar zich kan getroosten, en genoegen kan nemen met net verkrijgbaar totaal bedrag van *f* 24,832.89.

Art. 3. De inwerkingtreding van de wet kan eerst aan de orde komen tegen het tijdstip waarop het verdrag, volgens art. 8, na ratificatie, in werking zal kunnen worden gebracht. De inwerkingtreding van het Statenbesluit zal in

verband met een en ander plaats kunnen vinden. Met het oog op het overleg, dat ter zake met Gedeputeerde Staten zal zijn te plegen, schijnt het veiliger het tijdstip voor het in werking treden van de wet niet reeds daarin min of meer vast te leggen. Het kwam raadzaam voor, de bepaling van dat tijdstip voor te behouden aan een ander Koninklijk besluit.

Zie de wet van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 150), tot goedkeuring van het tusschen Duitschland en Nederland gesloten verdrag betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren.

WET *van* 25 *Juni* 1906 (*Staatsblad n°.* 152) *tot onteigening, ten name van de Locaalspoorweg-Maatschappij Neede—Hellendoorn, van eigendommen in de gemeenten Neede, Borculo, Diepenheim, Markelo, Goor, Wierden, Rijssen en Hellendoorn, noodig voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn.*

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 181), *houdende goedkeuring van den afstand door den Staat van zijne eigendomsrechten op het Amstel-Aarkanaal en bijbehoorende werken, ten behoeve van de provinciën Noord- en Zuidholland.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in het belang van eene nadere regeling van de taak van het heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel wenschelijk is, de eigendomsrechten van den Staat op het Amstel-Aarkanaal en bijbehoorende werken af te staan ten behoeve van de provinciën Noord- en Zuidholland;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De afstand door den Staat van zijne rechten van eigendom op het Amstel-Aarkanaal en bijbehoorende werken ten behoeve van de provinciën Noord- en Zuidholland, waarop betrekking heeft de overeenkomst tusschen den Staat, de genoemde provinciën en het heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel, geconstateerd bij de akte, in afschrift aan deze wet gevoegd, wordt goedgekeurd.

2. De akte en de afstand, in artikel 1 vermeld, zijn vrij van de rechten van registratie en overschrijving. De uit die akte voortvloeiende betalingen zijn vrij van de heffing van kanselarij-leges.

3. Deze wet treedt in werking zes weken na den dag harer afkondiging.

Lasten enz.

De ondergeteekenden:

I°. De Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën, ten deze handelende namens den Staat der Nederlanden, in dit contract verder »de Staat« genoemd;

II°. a. Mr. J. G. Patijn, Commissaris der Koningin in de Provincie Zuidholland, en Mr. F. H. J. Tavenraat, Griffier der Provinciale Staten van Zuidholland, beiden wonende te 's Gravenhage;

b. Mr. G. van Tienhoven, Commissaris der Koningin in de Provincie Noordholland, en Mr. A. A. Land, Griffier der Provinciale Staten van Noordholland, beiden wonende te Haarlem;

te zamen vertegenwoordigende de Colleges van Gedeputeerde Staten van Zuidholland en van Noordholland, en ten deze handelende onderscheidenlijk namens de Provinciën van dien naam, en

III°. Mr. H. C. Hacke, als Dijkgraaf, en Jhr. Mr. J. F. Backer, als Secretaris-Penningmeester van het Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel, beiden wonende te Amsterdam, in dit contract verder »het Heemraadschap« genoemd, ten deze genoemd Heemraadschap vertegenwoordigende;

Verklaren:

de ondergeteekenden sub I°., behoudens bekrachtiging door de wet, die sub II°. onderscheidenlijk ter uitvoering van de besluiten der Staten van de Provinciën Zuidholland en Noordholland, dd. 18 Juli 1905, n°. XIX, en dd. 13 Juli 1905, n°. VI, en die sub III°. ter uitvoering van het besluit van Dijkgraaf en Heemraden van het Heemraadschap, dd. 20 September 1905, n°. 9, te zijn overeengekomen als volgt:

I. Het beheer en onderhoud van de werken, betreffende het Aar- en Amstelkanaal, ingevolge het Koninklijk Besluit van 5 April 1823, n°. 77, thans berustende bij het Heemraadschap, wordt met ingang van 1 Januari 1906 van dit Heemraadschap, hetwelk dat beheer en onderhoud overdraagt, overgenomen door de Provinciën Zuidholland en Noordholland, met dien verstande, dat de sluis aan het Huis ten Drecht (de Nieuwe Amstelsluis) met sluis- en brugwachterswoningen en verder al wat daartoe behoort, en voorts alle ten noorden van die sluis gelegen werken, in beheer en onderhoud overgaan aan de Provincie Noordholland, en alles wat bezuiden die sluis is gelegen aan de Provincie Zuidholland.

De hierboven vermelde werken zijn de navolgende:
(*Zie het Staatsblad*).

II. De Staat ter eenre verbindt zich daarbij tot het volgende:
met 1 Januari 1906 worden door hem overgenomen of tegen kwijting te niet gedaan:

1°. de geldleeningen ten laste van het Heemraadschap, per resto groot *f* 147,500;

2°. de navolgende door het Heemraadschap verschuldigde uitkeeringen:

a. die aan het Domein, wegens overneming van de Groote Brug te Uithoorn, met den daarop geheven tol, ten bedrage van *f* 1400 per jaar;

b. die aan het Domein, wegens overneming van het Thamer Zandpad met den daarop geplaatsten tol, ten bedrage van *f* 100 per jaar;

c. die aan de gemeente Gouda, als vergoeding van het aandeel der gemeente in de tolopbrengst op de vaart en het trekpad tusschen Amsterdam en Gouda, ten bedrage van *f* 2000 per jaar;

3°. het nadeelig slot der rekening van het Heemraadschap over 1905, blijvende het Heemraadschap na gemeld tijdstip alleen nog belast met die verplichtingen en financieele lasten, welke voortspruiten uit zijne oorspronkelijke instelling, zooals deze was vóór het aangehaald Koninklijk Besluit van 1823.

De voormelde uitkeeringen, voor zooveel zij verschuldigd zijn over het tijdvak den 1sten Januari 1906 voorafgaande, blijven ten laste van het Heemraadschap, dat zich bij deze tot de betaling daarvan verbindt.

III. Voor het gebruik der hiervoren onder I genoemde werken zullen nimmer tol- of sluisgelden mogen worden geheven.

Mitsdien vervallen met 1 Januari 1906 de navolgende tollen en sluisgeldheffingen:

a. aan de Groote Brug te Ouderkerk aan den Amstel;
b. aan de Kerkbrug aldaar;
c. aan het Hek aan den Uithoorn;
d. aan de Groote Brug te Uithoorn;
e. aan de brug aan den Vrouwenakker;
f. aan de Nieuwe Amstelsluis;
g. aan het huis ten Drecht;
h. aan de Kattenbrug;
i. aan de Aardammerbrug;
j. aan de Rijnbrug.

IV. De Staat en het Heemraadschap doen afstand, ieder voor zooverre hun aangaat, ten behoeve van de Provinciën Zuidholland en Noordholland, en wel voor ieder voor zooveel haar betreft, van alle eigendomsrechten op de aan haar onderscheidenlijk in beheer en onderhoud overgelaten werken en onroerende en roerende goederen, welke afstand bij deze door de contractanten sub II wordt aangenomen.

V. Telken jare wordt door den Staat aan de Provinciën Zuidholland en Noordholland uitgekeerd, in vier gelijke driemaandelijksche termijnen, eene som van ƒ 38,750, tusschen die beide Provinciën, tenzij daaromtrent door dezen nog anders mocht worden bepaald, te verdeelen in de reden van 212 voor Zuidholland tot 275 voor Noordholland.

VI. De Provinciën Zuidholland en Noordholland verbinden zich tot het volgende: in dienst van elke der twee Provinciën, ieder voor zooveel haar aangaat, worden geplaatst de door het Heemraadschap aangestelde en bezoldigde beambten, verbonden aan de door haar overgenomen werken, voor zoover de Provincie meent van hunne diensten gebruik te kunnen maken.

De uitkeering van pensioen aan de ten behoeve der overgenomen werken bij het Heemraadschap vroeger in dienst geweest zijnde beambten, of aan hunne weduwen, blijft aan dezen verzekerd, volgens de daaromtrent door de twee Provinciën te maken regeling.

VII. De Provinciën zijn, ieder voor zich, bevoegd het beheer en onderhoud der hiervoren onder I genoemde werken, met uitsluiting van de vaart en de daartoe behoorende bruggen en sluis, over te dragen aan rechtstreeks belanghebbende gemeenten, waterschappen en provinciën.

VIII. De kosten van zegel waartoe deze akte aanleiding mocht geven, zijn voor rekening van de Provinciën Zuidholland en Noordholland.

Als toelichting tot het wetsontwerp werd door de Regeering het navolgende medegedeeld:

In de eerste helft der vorige eeuw heeft de Staat zijn taak, om te voorzien in den aanleg, de verbetering en het onderhoud van verkeerswegen, zoowel te land als te water, in vele gevallen opgedragen aan commissiën, gevormd uit de naaste belanghebbenden, die daarvoor gelden mochten opnemen, naar de regelen te dien aanzien door den Koning gesteld.

Op deze wijze is in het jaar 1823 ook gehandeld ten opzichte van de voorziening in een goeden vaarweg van Amsterdam naar den Rijn.

Nadat de noodzakelijkheid was erkend der verbetering van de vaarten, die toenmaals Amsterdam met den Rijn verbonden — zijnde de Amstel, de Drecht en de Aar — werd toch de uitvoering van het daarvoor opgemaakte plan, alsmede het voortdurend onderhoud der werken, door de Regeering opgedragen aan het heemraadschap te Nieuwer-Amstel, welk heemraadschap als beheerder van den weg langs den Amstel en als eigenaar van tollen en gabellen, een groot belang had bij het verkeer op dien vaarweg.

Dit geschiedde bij Koninklijk besluit van 5 April 1823 n°. 77, waarbij het heemraadschap te Nieuwer-Amstel, dat tevens den naam ontving van „Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel" werd aangewezen om den Amstel, de Aar en de Drecht bevaarbaar te maken voor grootere schepen en vaartuigen, dan daarop tot dusverre konden worden toegelaten, met het recht tot heffing van tollen en gabellen, tot dekking der onderhoudskosten, alsmede van de rente en aflossing van op te nemen kapitalen.

Ten einde dat heemraadschap in staat te stellen om de voorgenomen verbeteringswerken uit te voeren, werd het bij Koninklijk besluit van 29 November 1823, n°. 90, gemachtigd eene geldleening aan te gaan ten bedrage van ƒ 350.000, terwijl tevens werden bekrachtigd de schikkingen, met de betrokken besturen getroffen in zake de overneming der werken met de daarop rustende tollen.

Reeds spoedig bleek, dat dit bedrag van ƒ 350.000 niet voldoende was om de noodige verbeteringswerken te bekostigen, weshalve bij Koninklijk besluit van 17 Mei 1825 machtiging werd verleend tot het sluiten van eene tweede leening, groot ƒ 100.000, en toen daarmede nog niet alle uitgaven bestreden konden worden, werd nogmaals, bij Koninklijk besluit van 28 Mei 1826, het sluiten van eene derde leening ad ƒ 50.000 toegestaan.

Aan de hierbedoelde regeling lag het voorbehoud ten grondslag, dat de onderneming, waarmede het Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer Amstel werd belast, na afloop der aangegane negotiatie, aan het Rijk zou vervallen. Dit voorbehoud is uitdrukkelijk vooropgesteld in het Koninklijk besluit van 20 Juni 1828, n°. 58, waarbij aan het College van den Amstel en Nieuwer-Amstel een Rijkssubsidie werd verleend tot dekking van het deficit der administratiekosten. Hieruit blijkt voldoende, dat de toenmalige Regeering de bedoelde vaartverbetering beschouwde als een Rijkswerk, dat door tusschenkomst van derden, ter ontlasting van 's Rijks financiën, zou worden uitgevoerd, beheerd en onderhouden, totdat de voor de verbetering opgenomen gelden zouden zijn geamortiseerd, waarna de werken in voldoenden staat van onderhoud aan het Rijk zouden overgaan.

Indien de loop van zaken geweest ware, zooals men zich dien destijds schijnt te hebben voorgesteld, zou alzoo het Rijk, zonder daarvoor zelf uitgaven te doen, na een zeker tijdsverloop een verbeterden en voor het grootere verkeer geschikten vaarweg van Amsterdam naar den Rijn hebben verkregen. Maar niet alleen de eerste aanlegkosten bleken, gelijk uit het vorenstaande volgt, tegen te vallen, doch ook de onderhoudskosten, terwijl de opbrengst van tollen en gabellen niet zoo groot was als was verwacht.

Reeds in het jaar 1826, dus dadelijk nadat de werken gereed waren, bleek de opbrengst minder te bedragen dan de beheer- en onderhoudskosten, ten gevolge waarvan het Rijk moest bijspringen, tot dekking van het tekort, het-

geen geschiedde bij het voormelde Koninklijk besluit van 20 Juni 1828. En sedert is dat zoo gebleven.

Eene blijvende vermindering van inkomsten van de opbrengst der tolgelden werd door de droogmaking van de Haarlemmermeer veroorzaakt. Nadat toch de ringvaart van den Haarlemmermeerpolder een veiligen weg voor de scheepvaart naar Amsterdam bood, welke het voordeel had, dat hij buiten de gemeente Amsterdam weinig of niet belast was, verminderde de scheepvaart op het Amstel-Aarkanaal dermate, dat, ter voorziening in het jaarlijksch tekort van het Heemraadschap, te beginnen met het jaar 1857, een Rijkssubsidie op de begrooting werd uitgetrokken van ƒ 10.000 per jaar voor rente en aflossing der opgenomen kapitalen. Dit bedrag wordt thans nog uitgekeerd.

Intusschen kwam in 1892 het nieuwe kanaal van Amsterdam naar de Merwede gereed, dat geheel tolvrij is, waardoor het Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel in nog grootere financieele moeilijkheden kwam.

Herhaaldelijk werd dan ook reeds op het treffen van eene andere regeling aangedrongen, in verband waarmede het toenmalig Hoofd van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, Minister Lely, in het jaar 1900, nadat vroegere pogingen om tot eene oplossing te geraken, wegens gemis van samenwerking tusschen de bij deze zaak betrokken provinciën Noord- en Zuidholland, waren mislukt, aan Gedeputeerde Staten dier provinciën een voorstel deed tot beëindiging van den onhoudbaren toestand.

Dat voorstel kwam, in korte trekken geschetst, hierop neer, dat het Amstel-Aarkanaal met de daarbij behoorende wegen en kunstwerken bij elk der genoemde gewesten voor zijn deel in beheer en onderhoud zou komen en bovendien bij Noordholland die werken, welke vanouds tot het Heemraadschap hebben behoord. Daartegenover zou het Rijk zich verbinden tot delging van het restant der op het Heemraadschap rustende schuld tot betaling van de door het Heemraadschap verschuldigde uitkeeringen en tot toekenning van eene bijdrage in de onderhoudskosten, berekend in verband met de opbrengst der heffingen, welke in het vervolg door en ten bate van de provinciën zouden geschieden.

De Regeering liet zich bij het doen van deze voorstellen leiden door de overweging, dat na de totstandkoming van het nieuwe Merwedekanaal, het Amstel-Aarkanaal niet meer van zoodanig algemeen belang was, dat er aanleiding kon bestaan om bedoeld kanaal weder bij het Rijk in beheer en onderhoud te doen komen, hetgeen toch het geval zou worden, indien het aan het Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel mocht gelukken, zij het met hulp der beide provinciën, om het nog resteerende gedeelte der leening af te lossen of indien het ten gevolge van de toenemende schulden in déconfiture zou geraken.

Bij hun gemeenschappelijk schrijven van 9/17 September 1902, wezen Gedeputeerde Staten der beide gewesten dit voorstel af en deden een tegenvoorstel, tot grondslag hebbende de afschaffing der tollen op den vaarweg c. a. en voorziening van Rijkswege in de daardoor verloren gaande inkomsten.

Dit tegenvoorstel achtte de ambtsvoorganger van den eersten ondergeteekende voorshands niet aannemelijk met het oog op den geldelijken last, die daarmede op het Rijk zou worden gelegd. Hij maakte hiervan melding in zijne Nota van 7 October 1903 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Gedrukte Stukken

der Zitting 1903—1904, 76, nº. 2), waarbij hij, daartoe uitgenoodigd, inlichtingen verstrekte omtrent de bij die Kamer ingediende bezwaarschriften van onderscheidene stoomvaartmaatschappijen tegen de door het Heemraadschap geheven wordende vaarttollen, terwijl hij daarin tevens een en ander mededeelde omtrent den toestand van het Heemraadschap en de in gang zijnde onderhandelingen met genoemde provinciën.

De door hem ingestelde pogingen om Gedeputeerde Staten van het door hem gestelde beding nopens de heffingen af te brengen, zijn echter afgestuit op de herhaalde verklaring van beide colleges, ongenegen te zijn de medewerking hunner respectievelijke provinciën te bevorderen, indien de tollen mochten blijven gehandhaafd.

Ten slotte heeft die Minister gemeend zijn financieel bezwaar te moeten loslaten en het voorstel van Gedeputeerde Staten te moeten aanvaarden, aangezien op geen andere wijze eene oplossing te verkrijgen bleek en het tot eene oplossing moest komen, waar het bestuur van het Heemraadschap reeds meer dan eenmaal verklaarde, wegens het stijgend tekort op de jaarlijksche administratie, ondanks een niet dan schraal onderhoud der werken, niet langer tot vervulling van zijn taak in staat te zijn. Bij die beslissing oordeelde laatstgenoemde Minister niet ten onrechte tevens te handelen naar den geest der Kamer, welke hem was gebleken uit het Verslag over zijne voormelde Nota uitgebracht (Gedrukte Stukken der Zitting van 1903—1904, **76**, nº. 3). In punt 2 der conclusie tot dat Verslag, waarmede de Kamer zich in hare zitting van 16 Juni 1904 vereenigde, werd de wenschelijkheid uitgesproken, dat eene spoedige oplossing der hangende quaestie mocht worden bevorderd, van zoodanigen aard, dat aan de drukkende heffingen een einde kome, terwijl het betoog, waarop die conclusie was gebouwd, niet onduidelijk deed uitkomen, dat de aangevoerde geldelijke en andere bezwaren tegen de beëindiging der tolheffing als van niet zoo overwegende beteekenis werden geacht.

Met de betrokken provinciën en het Heemraadschap is alzoo de regeling getroffen, belichaamd in de in afschrift bij het wetsontwerp gevoegde akte. De daarin beschreven afstand van rechten ten behoeve van de provinciën vordert, met het oog op de bepalingen der wet van 20 Augustus 1848 (Staatsblad nº. 39), de wettelijke goedkeuring.

Mogen de geldelijke opofferingen, die de Staat, als deze overeenkomst tot stand zal komen, zich zal moeten getroosten, belangrijk zijn, daartegenover staat, dat hij nu voor goed ontlast zal worden van het beheer en onderhoud van een vaarweg c. a., waaraan hij zich eventueel ziet zou kunnen onttrekken, terwijl, indien dit op hem zou overgaan, het aan aandrang om kostbare verbeteringen aan te brengen niet zou ontbreken.

Afgescheiden van de billijkheid tegenover het Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel, dat zich een deel der jaarlijksche inkomsten zag ontnemen ten gevolge van den aanleg door het Rijk van het nieuwe Merwedekanaal, is dan ook de overweging op grond waarvan aan de eischen der beide provinciën is toegegeven, deze geweest, dat terugneming van de werken van het Amstel-Aarkanaal in beheer en onderhoud bij het Rijk, met het in goeden staat brengen en het onderhoud dier werken, nog kostbaarder zou blijken te zijn.

Wijl de overeenkomst met 1 Januari 1906 nog niet kon bekrachtigd zijn, is met de provinciën en het Heemraadschap overeengekomen, dat de bestaande

toestand nog zou voortduren, met dien verstande, dat het hoogheemraadschap van 1 Januari jl. af zal blijven fungeeren en handelen gelijk vroeger, doch in deze ten bate en laste van de provinciën en dat het contract casu quo terugwerkende kracht zal hebben tot op gemelden datum.

De provinciën hebben hiertoe medegewerkt in de uitdrukkelijk te kennen gegeven onderstelling, dat de overeenkomst tegen 15 Juli e.k. zal zijn bekrachtigd en dat de aanvaarding door haar van het afgestane zal kunnen plaats hebben ten minste zes weken na de zekerheid der bekrachtiging.

Hiertegen zijn dezerzijds geene bezwaren, daar het vertrouwen gewettigd mag heeten, dat over de goedkeuring tegen 15 Juli a. s. zal zijn beslist, en de geldelijke gevolgen der regeling voor partijen dezelfde blijven als hadde de zaak vóór 1 Januari jl. definitief haar beslag gekregen.

Ter toelichting voor zooveel noodig van de bijzondere bepalingen in het contract, moge het navolgende nog dienen.

Punt I geeft de gedetailleerde omschrijving der werken van het Amstel-Aarkanaal, waarvan het beheer en onderhoud zal overgaan van het Heemraadschap, krachtens het Koninklijk besluit van 5 April 1823, n°. 77, daarmede belast, op de provinciën Noord- en Zuidholland, elk voor zooveel haar gebied betreft, met inachtneming van de daaromtrent overeengekomen verdeeling. In die omschrijving zijn opgenomen al de objecten, welke door aanleg of ingevolge met derden aangegane overeenkomsten onder het Heemraadschap zijn gekomen, als uitvloeisel van de bevaarbaarmaking van het kanaal volgens voormeld Koninklijk besluit van 1823.

Volgens punt II zal de Staat overnemen de ten laste van het Heemraadschap zijnde leenschuld, groot ƒ 147.500, zijnde het restant der leening, voor de uitvoering der vaarwegverbetering aangegaan, vermeerderd met de gelden, na bekomen machtiging opgenomen, zoo voor de uitvoering van spoedeischende verbeteringswerken, als voor dekking van tekorten op de administratie.

Van de in dit punt vermelde uitkeeringen, welke uitvloeisels zijn van de vorenbedoelde met derden gesloten overeenkomsten, zullen die, aan het domein verschuldigd, bij de totstandkoming van het onderhavig contract, als vervallen worden afgeschreven.

Met het oog op de verplichtingen en financieele lasten, waarmede het Heemraadschap volgens punt II belast zal blijven, zal het, waar het geen andere bronnen van inkomsten bezit, behooren bestendigd te worden in de bevoegdheid tot heffing van de thans bestaande tollen op de wegen, met het onderhoud waarvan het Heemraadschap reeds vóór 1823 was belast en waarmee het belast zal blijven. Deze tollen zijn die aan het IJzeren hek aan den Amsteldijk; de tolboom aan den Amstelveenschen weg onder Amsterdam; de tolboom te Amstelveen en de tolboom de hand naar Leiden.

Nader kan overwogen worden of, en zoo ja, in hoeverre, wegens de gewijzigde toestanden, de tarieven herziening behoeven.

Van de tol- en sluisgeldheffingen genoemd sub III van de overeenkomst, hebben die aan de Kerkbrug te Ouderkerk aan den Amstel en aan de Nieuwe Amstelsluis, thans alleen van vaartuigen en houtvlotten plaats; aan de overige in dat punt genoemde plaatsen geschiedt de tolheffing van vaartuigen en houtvlotten en tevens van voertuigen, personen, vee, enz.

Het in punt V gestelde bedrag der door het Rijk aan de provinciën te doene jaarlijksche uitkeering is de vergoeding der bate, welke door de afschaffing van de tolheffing sub III bedoeld verloren gaat. Het is berekend naar de jaarlijksche opbrengst der tollen voor het gebruik van het kanaal en de daartoe behoorende wegen en werken, dus niet inbegrepen de opbrengst der zuivere wegtollen, waarvan het genot bij het Heemraadschap zal blijven.

Voorts is bij de berekening in aanmerking genomen, dat de bediening van een achttal bruggen, welke thans door de pachters geschiedt, ten laste zal komen van de beide provinciën, alsmede dat het bedrag, thans door het Heemraadschap voor perceptieloon betaald, komt te vervallen.

De reden, waarnaar de uitkeering eventueel tusschen de provinciën zal worden verdeeld, is bepaald naar de verhouding, waarin volgens raming het onderhoud der werken ten laste van elke der provinciën zal komen.

Ten aanzien van punt VI kan worden medegedeeld, dat het gebleken is de bedoeling van de Staten der beide provinciën te zijn, aan het hier bepaalde eene vrijgevige uitlegging te geven.

De beide overige punten behoeven naar het oordeel van de ondergeteekenden geen toelichting.

Een wetsvoordracht ter beschikbaarstelling van de noodige gelden wordt gelijktijdig ingediend.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) KRAUS.
De Minister van Financiën,
(*get.*) DE MEESTER.

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 182), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Achter artikel 110 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 worden ingevoegd de vier volgende artikelen:

Artikel 110*a*. Aflossing van het restant der leeningen ten laste van het heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel *f* 147,500.

Artikel 110*b*. Kwijting van het nadeelig slot der rekening van voornoemd heemraadschap over 1905 alsmede betaling van eventueel

verschuldigde renten van het restant der leeningen ten laste van voornoemd heemraadschap over 1906 *f* 10,500.

Artikel 110*c*. Vergoeding aan de gemeente Gouda voor het aandeel dier gemeente in de jaarlijksche tolopbrengst op de vaart en het trekpad tusschen Amsterdam en Gouda *f* 2,000.

Artikel 110*d*. Bijdrage aan de provinciën Zuid- en Noord-Holland in de kosten van onderhoud van het Amstel-Aarkanaal *f* 38,750.

2. Het navolgend artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 wordt verminderd als volgt:

Artikel 109. „Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bedragen zijn toegestaan" wordt verminderd met *tien duizend gulden* (*f* 10,000) en alzoo gebracht op *vijfhouderd vijftig duizend vierhonderd vier gulden een en twintig cent* (*f* 550,404.21).

3. In artikel 2 der wet tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 wordt tusschen 108 en 112 ingelast 110*b*

4. Tengevolge van voorschreven wijzigingen wordt het totaal der IIde afdeeling van gezegd hoofdstuk en het eindcijfer van dat hoofdstuk verhoogd met *honderd acht en tachtig duizend zevenhonderd vijftig gulden* *f* 188,750).

Lasten enz.

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 183), *tot intrekking van de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 171), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 380,000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van stoomtramwegen van Tilburg over Oirschot naar St. Oedenrode, van Tilburg over Gilze naar Dongen, en van Tilburg over Goirle naar Hilvarenbeek.*

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 191), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van 9 Februari 1906 (Staatsblad n°. 32);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de artikelen 142 en 143 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wordt ingelascht een nieuw artikel, luidende:

Artikel 142*a*. Bijdrage in de kosten van herstel en versterking van de bedijking van den Eersten Bathpolder *f* 250,000.

2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk, *verhoogd* met *f* 250,000.

Lasten enz.

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 192), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 114,300, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Meppel naar Balkbrug.*

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 193), *tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging en aanvulling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van 9 Februari 1906 (Staatsblad n°. 32);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Artikel 78 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, luidende: „Verbetering van het Noordzeekanaal ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (Staatsblad n°. 195)" wordt verhoogd met *vijfhonderd duizend gulden* (*f* 500,000) en alzoo gebracht op *twee millioen gulden* (*f* 2,000,000).

2. Tusschen de artikelen 109*e* en 110 worden ingelascht:

Artikel 109*f*. Bijdrage aan het waterschap Havelte in de kosten van verbetering der Oudevaart *f* 44,000.

Artikel 109 *g*. Bijdrage aan de commissie inzake den aanleg van een straatweg Valthermond (Zuiderhoofddiep)—Munstersche Veld en van een weg ter verbinding van dien weg met den kunstweg Ter Apel—Rütenbroek—Haren *f* 45,000.

Artikel 109*h*. Bijdrage aan de gemeenten Peize en Eelde in de kosten van aanleg van een klinkerweg van af het tolhuis te de Pol in het dorp Peize langs Peizerhorst naar het dorp Eelde *f* 1,500.

Artikel 109 *i*. Bijdrage aan de commissie voor den aanleg van een kunstweg van Orvelte naar Odoorn in de kosten van aanleg van dien weg *f* 25,000.

Art. 109*j*. Bijdrage aan de gemeente Schoonebeek in de kosten van aanleg van een klinkerweg van af de brug over de Ellenbeek naar de Rijksgrens in de richting van Meppen *f* 10,760.

Artikel 109 *k*. Bijdrage aan de gemeente Vlagtwedde in de kosten van het verharden van den weg van Vlagtwedde naar Ter Apel *f* 13,450.75.

Artikel 109 *l*. Bijdrage aan de gemeente Nijeveen voor den aanleg van een klinkerweg door den Nijeveenschen en Kolderveenschen Bovenboer en op de Schuurmansteeg *f* 5,700.

3. Tengevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met *zeshonderd vijf en veertig duizend vierhonderd tien gulden vijf en zeventig cents* (*f* 645,410.75).

4. Het eindbedrag van artikel 109 van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 wordt vastgesteld op *vierhonderd zestig duizend vierhonderd vier gulden een en twintig cent* (*f* 460,404.21).

Lasten enz.

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n*°. 194), *tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van 9 Februari 1906 (Staatsblad n°. 32);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het navolgend artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wordt verhoogd als volgt:

Artikel 133. »Brug over de Gouwe bij Gouda« wordt verhoogd met *tien duizend gulden* (*f* 10.000) en mitsdien gebracht op *driehonderd vijf en twintig duizend gulden* (*f* 325,000).

2. Ten gevolge van voorschreven verhooging wordt het totaal der IIIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk, *verhoogd* met *tienduizend gulden* (*f* 10,000).

Lasten enz.

WET *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 195), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 10 Februari 1905 (Staatsblad n°. 68) en gewijzigd bij de wetten van 5 Juni 1905 (Staatsbladen nos. 163, 166, 168 en 169), van 7 Juni 1905 (Staatsblad n°. 205) en van 28 April 1906 (Staatsblad n°. 96):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden verhoogd met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

VIde Afdeeling.

Posterijen.

A. Hoofdbestuur.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel. 252. Jaarwedden van den directeur-generaal en van het personeel bij het Hoofdbestuur, en van de bij het Hoofdbestuur gedetacheerde ambtenaren. Toelagen, schrijfloonen en daggelden. Honorarium van een accountant.	*f* 11.000.00	*f* 320.900.00

C. Telegraafdienst.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel 268. Telegraaf- en telefoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is.	*f* 49.000.00	*f* 580.500.00
Artikel 269. Uitbreiding van het interlocale telefoonnet	160.000.00	660.000.00

2. De tekst van artikel 268 wordt aangevuld en gelezen als volgt:

„Telegraaf- en telefoonlijnen en geleidingen, met uitzondering van hetgeen in het volgend artikel begrepen is. Uitkeering aan Felten und Guilleaume Carlswerk, Actiengesellschaft te Mülheim a/Rhein, van eene vordering ter zake van geleverde telefoonkabels over 1903."

3. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden verminderd met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

C. Telegraafdienst.

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
Artikel 265. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel .	*f* 87.500.00	*f* 1.693.009.00

D, Vereenigde post- en telegraafdienst.

Artikel 275. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel .	132.500.00	2.339.893.00

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad* n°. 201), *tot wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad* n°. 20), *gewijzigd bij Kon. besluiten van* 8 *Augustus* 1901 (*Staatsblad* n°. 201), 8 *Juli* 1903 (*Staatsblad n°.* 195) *en* 28 *Januari* 1904 (*Staatsblad n°.* 16), *alsmede tot wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *laatstelijk gewijzigd bij dat van* 8 *Februari* 1906 (*Staatsblad n°.* 28).

De wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen bestaat hierin, dat in artikel 84 het tiende en elfde lid vervallen.

Eene nadere wijziging van dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 September 1906 (Staatsblad n°. 252).

KON. BESLUIT *van* 12 *Juli* 1906, n°. 40, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van een aanvullings-verordening van den polder Overdie en Achtermeer.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door P. Roskam, wed. S. P. Kapteyn, te Alkmaar, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 3 Jan. 1906, n°. 24, tot goedkeuring van eene aanvullingsverordening van den polder Overdie en Achtermeer, vastgesteld den 29 Nov. 1905;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 20 Juni 1906, n°. 128;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, van 9 Juli 1906, n°. 186, afd. Wat.;

Overwegende, dat Hoofdingelanden van den polder Overdie en Achtermeer op 29 Nov. 1905 hebben besloten een nieuw art. 5 *a* te voegen in de »Verordening op het onderhouden en instandhouden van de Polderdijken en de Waterkeeringen, het onderhouden, kroozen en heinen der slooten, het versperren der waterleidingen, het verkleinen van den waterboezem, het onderhouden van dammen en pompen, het beschadingen van polderwerken, het bouwen van fabrieken, huizen, loodsen, enz.«, luidende:

»Indien een perceel, onmiddellijk grenzende aan een der dijken »van den polder, als bouwland wordt gebruikt, zal, zoo die dijk eene »breedte heeft van 2 Meter 60 centimeter, een strook gronds ter »breedte van ten minste 1 Meter, en, zoo die dijk eene mindere »breedte heeft dan van 2 Meter 60 centimeter, een strook gronds ter »breedte van ten minste 2 Meter, gemeten uit den teen van den dijk, »onbebouwd moeten worden gelaten.

»Het is verboden in dien strook te spitten, te ploegen, te poten »of te zaaien, zonder verkregen schriftelijke vergunning van Polder»meesteren«;

dat Gedeputeerde Staten van Noordholland evenvermeld besluit hebben goedgekeurd bij besluit van 3 Jan. 1906, n°. 24;

dat P. Roskam, wed. S. P. Kapteyn, van dit goedkeuringsbesluit bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat voorzegd art. 5 *a* haar groot nadeel zal berokkenen in zoover het haar toebehoorend perceel, kad. bekend gem. Alkmaar, Sectie F, n°. 1560, vroeger weiland, met groote kosten tot bloembollenland is gemaakt,

terwijl een gedeelte daarvan voortaan onbebouwd zou moeten blijven, en dat bedoeld stuk land zoo hoog is gelegen, dat het nabij de kruin van den dijk komt; weshalve zij verzoekt art. 5*a* niet van kracht te doen zijn voor genoemd perceel;

Overwegende, dat voorzegd art. 5*a*, 1e lid, ten doel heeft den polder Overdie en Achtermeer meer dan tot dusver het geval was tegen het binnendringen van buitenwater te beveiligen;

dat eene bepaling als in art. 5*a*, 1e lid, vervat, nookzakelijk is geworden, nu niet meer, gelijk vroeger, het land in dien polder nagenoeg uitsluitend als weiland, doch ook voor de bloembollencultuur wordt gebruikt, tengevolge waarvan gronden onmiddellijk grenzende aan de dijken, worden bebouwd, zoodat het weerstandsvermogen van het dijkslichaam vermindert;

dat overigens Poldermeesteren krachtens art. 5*a*, 2de lid, bevoegd zijn om het spitten, ploegen, poten of zaaien in de in het 1e lid bedoelde strook grond te vergunnen, zoodat, waar, gelet op de hoogteligging der gronden, het belang van den polder zich daartegen niet verzet, ontheffing van de in het 1e lid voorkomende bestreden bepaling kan worden gegeven;

dat Gedeputeerde Staten onder deze omstandigheden mitsdien terecht hunne goedkeuring aan voormeld besluit van Hoofdingelanden van den polder Overdie en Achtermeer, dd. 29 Nov. 1905, hebben verleend;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 12 *Juli* 1906, *n°*. 43, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake verbod tot het laten zwemmen van zwanen in de wateren van den Groot-Limmerpolder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door B. Dirkson, te Limmen, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 17 Jan. 1906, n°. 9, tot goedkeuring van eene „Verordening op het laten zwemmen van zwanen in de wateren van den Groot-Limmerpolder", waarbij in art. 1 het laten zwemmen van zwanen in die wateren is verboden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 20 Juni 1906, n°. 125;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, van 7 Juli 1906, n°. 176, afd. Wat.;

Overwegende, dat appellant in beroep aanvoert, dat hij bereids 25 jaar zwanen in de wateren van den Groot-Limmerpolder heeft gehouden, zonder ooit iemand schade te berokkenen;

Overwegende, dat, gelijk de ervaring leert, in polders rondzwemmende zwanen schadelijk zijn voor landbouw en veeteelt, overmits zij, de polderwateren verlatende, dikwerf te velde staande gewassen vertrappen, wallen en slooten doen afbrokkelen en vee verschrikken, het laatste vooral gevaarlijk wanneer het vee drachtig is;

dat Gedeputeerde Staten van Noordholland mitsdien terecht hunne goedkeuring hebben verleend aan de onderwerpelijke verordening van den Groot-Limmerpolder;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat enz.

KON. BESLUIT *van* 27 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 211), *tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen enz. onder beheer van het Rijk, met intrekking van de bepalingen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad n°.* 25), *gewijzigd bij Kon. besluit van* 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 296).

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 Mei 1906, L^a^. D, Afdeeling Waterstaat, tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen enz. onder beheer van het Rijk, ter vervanging van de bepalingen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 296);

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 26 Juni 1906, n°. 18;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 19 Juli 1906, n°. 152, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van genoemd Koninklijk besluit van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 296), vast te stellen de navolgende:

BEPALINGEN VAN POLITIE, betreffende het gebruik maken van wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken.

Art. 1. Onze Commissaris in de provincie is bevoegd een gedeelte van een weg of een daartoe behoorend kunstwerk, onder beheer van het Rijk, tijdelijk te doen afsluiten, of tot die afsluiting vergunning te verleenen, wanneer de toestand voor het verkeer gevaarlijk of uit anderen hoofde afsluiting noodig is.

Bij dringend gevaar is de hoofdingenieur-directeur, of, bij diens afwezen, de ingenieur van den Rijkswaterstaat bevoegd tot afsluiting, behoudens onmiddellijke kennisgeving aan Onzen Commissaris voornoemd.

Onze Commissaris brengt elke afsluiting onverwijld ter openbare kennis en doet tegelijkertijd daarvan mededeeling aan het bestuur der gemeente of gemeenten, voor wie die mededeeling van belang kan zijn.

2. Behoudens het bepaalde bij artikel 14 van de Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) is het, tenzij met vergunning van Onzen Commissaris in de provincie, verboden, van de wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen en bermen gebruik te maken tot het houden van tentoonstellingen, wedstrijden, volksfeesten, markten of kermissen.

3. Tenzij met vergunning van Onzen met de zaken van waterstaat belasten Minister, of van Onzen Commissaris in de provincie, tot verleening der vergunning gemachtigd door Onzen Minister, is het, behoudens het bepaalde in artikel 4, verboden van de wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken gebruik te maken tot het uitvoeren en behouden van eenig werk, waardoor in den toestand van weg of werken verandering wordt gebracht.

Onder verandering wordt niet verstaan, hetgeen behoort tot de gewone onderhoudswerken, het snoeien of hakken van beplantingen en het maaien van op de glooiingen en bermen groeiend gras, door of van wege de daartoe gerechtigden.

Uitvoering van de gewone onderhoudswerken in het vorig lid bedoeld, waarbij het verkeer of de afwatering wordt gehinderd, geschiedt niet dan na verkregen vergunning van Onzen Commissaris voornoemd en met opvolging van de door hem te geven voorschriften.

4. Tenzij met vergunning van Onzen Minister voornoemd of van Onzen Commissaris in de provincie, is het verboden van de wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken gebruik te maken:

a. tot het maken en behouden van uitwegen en andere verbindingen en het verbreeden van bestaande uitwegen, met inbegrip van de daartoe noodige werken aan of op den berm of in de bermsloot en aan de beplanting;

b. tot het maken en behouden van voetpaden en stoepen;

c. tot het plaatsen en laten staan van gebouwen of andere getimmerten, banken, muren, hekken, heiningen, afrasteringen, schotten, schuttingen en hagen;

d. tot het maken en behouden van erkers, balcons en andere uitspringende voorwerpen;

e. tot het maken en behouden van beschoeiingen en bekleedingsmuren;

f. tot het plaatsen en laten staan van lantaarn- en andere palen, van aanplakborden en dergelijke voorwerpen;

g. tot het maken en behouden van zinkputten, en het leggen en laten liggen van goten, riolen, duikers en buizen;

h. tot het leggen en laten liggen van verplaatsbaar spoor;

i. tot het plaatsen of leggen en laten staan of liggen van hooi, stroo, snoeisel, uit de bermslooten afkomstige waterplanten of vuil, van hout, grond en andere dergelijke stoffen of van steenen en andere materialen of losse voorwerpen.

De bevoegdheid tot het verleenen der in het eerste lid bedoelde vergunningen berust bij Onzen Minister voornoemd:

1°. ten aanzien van alle sub *a*—*i* vermelde handelingen en werken, voor zooveel deze gepaard gaan met eenig werk, waarvoor ingevolge artikel 3, eerste lid, vergunning noodig is, en de aldaar bedoelde machtiging niet wordt verleend;

2°. ten aanzien van de sub *f* en *g* genoemde palen en buizen bovendien, wanneer deze dienen ten behoeve van electrische geleidingen.

Overigens berust die bevoegdheid bij Onzen Commissaris in de provincie.

5. Tenzij met vergunning van Onzen Commissaris in de provincie is het, behoudens verkregen rechten, verboden, van de wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen en slooten gebruik te maken tot het planten en behouden van boomen, heesters of ander struikgewas.

6. Op het gebruik maken van wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken tot het uitvoeren en behouden van tijdelijke werken, is, wanneer dit gebruik van geen langer duur is dan veertien dagen, artikel 3 of artikel 4 niet van toepassing, mits door den betrokken hoofdingenieur-directeur daartoe vergunning is verleend en de hierbij gestelde voorwaarden worden opgevolgd.

7. Artikel 3, artikel 4 of artikel 5 is niet van toepassing op het gebruik maken van wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken tot het uitvoeren en behouden van eenig werk of het plaatsen en behouden van boomen, heesters of ander struikgewas door of van wege eenig Departement van Algemeen Bestuur.

Omtrent de hierbedoelde werken en handelingen beslist Onze Minister voornoemd.

8. De rechthebbende op de beplanting is te allen tijde bevoegd die te rooien, doch verplicht van het voornemen daartoe ten minste dertig dagen te voren schriftelijk kennis te geven aan Onzen Commissaris in de provincie.

Hij rooit op last van Onzen Commissaris de boomen, die door dezen voor het verkeer over den weg gevaarlijk worden geacht, binnen den bij den last bepaalden termijn en handelt evenzoo met de boomen, die gestorven, omgewaaid of afgebroken zijn.

Hij gedraagt zich bij het rooien naar de voorschriften, die hem door Onzen Commissaris worden gegeven.

Bij vervanging van gerooide beplanting door nieuwe moeten de door Onzen Commissaris te geven voorschriften omtrent de soort en de afstanden der beplanting en omtrent hetgeen verder in het belang van den weg en de beplanting is te verrichten, worden opgevolgd.

9. Ten minste dertig dagen vóórdat krachtens plantrecht van eenig onbeplant deel van den weg wordt gebruik gemaakt voor inplanting, geeft de rechthebbende daarvan schriftelijk kennis aan Onzen Commissaris in de provincie.

De door dezen te geven voorschriften omtrent de soort en de afstanden der beplanting en omtrent hetgeen verder in het belang van den weg en de beplanting is te verrichten, moeten worden opgevolgd.

10. De rechthebbende op de beplanting is verplicht de takken en wortels, die voor het verkeer hinderlijk worden geacht, te verwijderen, volgens aanwijzing van de in artikel 13 bedoelde ambtenaren van den Rijkswaterstaat.

11. Het is verboden eggen, ploegen en dergelijke werktuigen, boomen en andere zware voorwerpen, waardoor weg en werken zouden kunnen worden beschadigd, over de wegen en paden en de daartoe behoorende bermen te sleepen.

12. Het is verboden over eene brug eene vracht te vervoeren, waarvan het gewicht, naar het oordeel van de in artikel 13 bedoelde ambtenaren van den Rijkswaterstaat, de brug aan beschadiging blootstelt.

13. Met de handhaving van dit reglement zijn belast de ambtenaren en beambten van de Rijks- en gemeentepolitie en de volgende ambtenaren van den Rijkswaterstaat:

de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat;

de sluis- en brugwachters van de in de wegen gelegen sluizen en bruggen en de arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken, in dienst bij de wegen, voor zoover deze sluis- en brugwachters en arbeiders van eene aanstelling als onbezoldigd Rijksveldwachter of als gemeenteveldwachter zijn voorzien.

14. De in artikel 13 bedoelde ambtenaren van den Rijkswaterstaat zijn bevoegd tot de handelingen in artikel 3 der wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) omschreven.

15. Ieder, die overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 2 tot en met 6 en 8 tot en met 10 van de wegen en paden, onder beheer van het Rijk, en van de daartoe behoorende glooiingen, bermen, slooten, bruggen, duikers, beschoeiingen en andere werken gebruik maakt, is verplicht te gehoorzamen aan de bevelen, welke door de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, de sluis- en brugwachters van de in de wegen gelegen sluizen en bruggen, en de

arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken in dienst bij de wegen, in het belang van weg en werken worden gegeven.

Van die bevelen is, onverminderd de verplichting om daaraan onmiddellijk te voldoen, hooger beroep op Onzen Commissaris in de provincie.

16. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden de overtreding van de artikelen 2, 3, eerste lid, 11 en 12;

b. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden de overtreding van de artikelen 4, eerste lid, 5, 8, tweede lid, en 15, eerste lid;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden de overtreding van de artikelen 3, laatste lid, 8, laatste lid, en 9;

d. met geldboete van ten hoogste tien gulden de overtreding van de artikelen 8, eerste en derde lid, en 10.

17. Op de tot de Rijkskanalen behoorende wegen en paden is dit reglement niet van toepassing.

18. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel »Rijkswegenreglement« doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het Staatsblad, waarin Ons besluit is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat enz.

Zie de circulaire aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën van 14 Augustus 1906, La. H, Afd. Waterstaat, in zake de toepassing van deze bepalingen.

KON. BESLUIT *van* 28 *Juli* 1906, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Utrecht van* 3 *Juli* 1906, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Groot en Klein Oud-Aa, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *September* 1862, *n°.* 43, 2 *December* 1873, *n°.* 31 *en* 20 *Augustus* 1903, *n°.* 34.

Zie Prov. blad n°. 118.

KON. BESLUIT *van* 30 *Juli* 1906, *n°.* 60, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van den Tedingerbroekpolden, voor het niet borgstellen door den penningmeester van dien polder.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door J. P. Mooyman te Stompwijk en door A. van der Helm Dzn. te Stompwijk en N. B.

van der Helm te Voorburg, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, dd. 3/11 April 1906, B, N°. 1121, (1e Afd.) G. S. N°. 48/1, houdende goedkeuring van het in de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den Tedingerbroekpolder (gemeente Stompwijk en Vrijenban), van 30 September 1905 genomen besluit tot het voeren van een rechtsgeding tegen W. J. van Sandick, J. P. Mooyman, A. van der Helm Dzn., N. B. van der Helm en L. F. van der Klugt, die gezamenlijk als het bestuur van den polder de naleving van art. 58, 2e lid, van het Algemeen Reglement voor de polders in Zuidholland hebben verzuimd, door niet zorg te dragen, dat J. H. Hoffmann als penningmeester behoorlijk heeft borg gesteld en dat de borgtocht voortdurend voldoende was, uit welk verzuim voor den polder een schade is ontstaan van *f* 3400.29, welk bedrag door genoemde bestuursleden in de rekening van inkomsten en uitgaven over het jaar 1903 en de begrooting 1904 als ontvangen of nog te ontvangen is verantwoord, doch zonder de gelden in de kas te storten en alzoo nog van hen in te vorderen;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 19 Juli 1906, n°. 141;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 Juli 1896; n°. 141, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten bij hun aan hoofde dezes vermeld besluit hebben overwogen:

dat tegen het verleenen van hunne goedkeuring aan voorzegd besluit dd. 30 September 1905 is aangevoerd:

1e. dat onder de vóórstemmers op de ingelandenvergadering van 30 September 1905 voor het voeren van een rechtsgeding tegen de leden van het voormalig polderbestuur hebben behoord ingelanden van het hooge gedeelte des polders, die ingevolge eene overeenkomst nooit meer dan *f* 3.75 omslag per Hectare hebben te betalen, en op wie dus de kosten van eene procedure niet zullen drukken;

2e. dat besloten werd het voormalig polderbestuur aan te spreken, zonder dat vooraf beproefd was het kastekort op den door den penningmeester bij den aanvang van zijne betrekking gestelden borg te verhalen;

dat, daargelaten de juistheid van de bewering, dat de ingelanden van den Bovenpolder niet zouden hebben mede te betalen in de kosten van eene procedure en die kosten dus uitsluitend zouden komen ten laste van de ingelanden van den Benedenpolder, ten opzichte van de uitoefening van het stemrecht tusschen de ingelanden

van den Boven- en die van den Benedenpolder, geen verschil bestaat;

dat toch volgens art. 23 van het Algemeen Reglement voor de polders in Zuidholland stemgerechtigd zijn allen, die een of meer bunders land, waarvan omslag wordt betaald, in eigendom hebben, onder welke categorie dus ook begrepen zijn de ingelanden van het hooge gedeelte van den Tedingerbroekpolder, die een vasten omslag betalen;

dat derhalve het door de ingelanden-vergadering genomen besluit op wettige wijze is tot stand gekomen, en de vraag of er onder de vóórstemmers voor het voeren van een rechtsgeding al dan niet meer laag- of meer hooglanders waren, als niet ter zake dienende moet worden beschouwd;

dat er goede redenen kunnen zijn om niet eerst den borg aan te spreken, vermits de akte van borgstelling bevonden is niet in orde te zijn;

dat, waar door het toenmalig bestuur niet gezorgd is dat de borgtocht in behoorlijken vorm werd opgemaakt, er voor hun college geen aanleiding kan bestaan om goedkeuring aan het besluit tot het voeren van dit rechtsgeding te onthouden;

dat van dit besluit van Gedeputeerde Staten J. P. Mooyman te Stompwijk, zoomede A. van der Helm Dzn. aldaar en N. B van der Helm te Voorburg, bij Ons in beroep zijn gekomen;

dat eerstgenoemde aanvoert, dat, waar in art. 23 van het Algement Reglement voor de polders in Zuidholland, voor de uitoefening van het stemrecht gevorderd wordt het bezit van land, waarvan *omslag* wordt betaald, dit artikel door Gedeputeerde Staten ten onrechte toepasselijk is geacht op de ingelanden van het hooge gedeelte des polders, die in stede van een afwisselende omslag eene vaste jaarlijksche *bijdrage* in de polderlasten betalen;

dat de appellanten van der Helm er op wijzen, dat zij geen deel uitmaakten van het polderbestuur op het tijdstip van aanstelling van den ontslagen penningmeester en van het onderzoek van diens borgstelling, zoodat de overweging van Gedeputeerde Staten, dat het, „toenmalig bestuur" niet heeft gezorgd dat de akte van borgstelling in behoorlijken vorm werd opgemaakt, er niet toe mocht leiden het besluit van stemgerechtigde ingelanden goed te keuren, voor zoover daarbij werd besloten tot het voeren van een rechtsgeding tegen hen;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten op goede gronden hebben geoordeeld, dat het besluit der ingelanden-vergadering van 30 September 1905 op wettige wijze is genomen;

dat voorts hetgeen in beroep is aangevoerd tegen de zienswijze van Gedeputeerde Staten, volgens welke — nu het vroeger bestuur niet gezorgd heeft, dat de borgtocht in behoorlijken vorm werd opgemaakt, er voor hun College geene aanleiding kan bestaan de goedkeuring aan het besluit tot het voeren van dit rechtsgeding te onthouden — niet van zoodanig gewicht te achten is, dat op grond daarvan het bestreden besluit zou behooren te worden vernietigd;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 175), het Algemeen Reglement voor de polders in de provincie Zuidholland en het Bijzonder Reglement voor den polder Tedingerbroek, gemeente Stompwijk;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, de daartegen ingestelde beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 4 *Augustus* 1906, *n°.* 57, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 12 *Juli* 1906, *tot wijziging van de verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Juni* 1904, *n°.* 44.

De wijziging bestaat hierin, dat art. 33 der verordening voortaan luidt als volgt:

Het is verboden bij het voorbijrijden van bespannen voertuigen of van ruiters stoom of rook te doen ontsnappen, tenzij dit een gevolg is van de automatische werking van een of meer der onderdeelen van den trein.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1906, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 12 *Juli* 1906, *n°. IX, sub* 2, *tot vaststelling van een reglement van politie voor het Amstel-Drechtkanaal.*

Zie Prov. blad n°. 86.

KON. BESLUIT *van* 11 *Augustus* 1906, *n°.* 29, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 12, *tot wijziging van het reglement op de verveningen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *November* 1900, *n°.* 55.

De Staten der provincie Drenthe;

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie tot wijziging van het reglement op de verveningen in de provincie Drenthe (Prov. Blad n°. 32 van 1900);

Besluiten, onder goedkeuring der Koningin, dat reglement te wijzigen als volgt:

Art. 1. In het 2de lid van art. 2 van dat reglement wordt tusschen de woorden *»een«* en *»veenschap«* ingevoegd: *waterschap.*

2. In de eerste zinsnede van de laatste alinea van art. 4 wordt tusschen de woorden *»een«* en *»veenschap«* en tusschen de woorden *»dat«* en *»veenschap«* ingevoegd: *waterschap of.*

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906 (*Staatsblad n°.* 221), *bevelende de plaatsing in het Staatsblad van de op* 17 *October* 1905 *te Berlijn tusschen Nederland en Pruissen gesloten overeenkomst betreffende de afwatering van de Dinkel en van de Vecht.*

Gezien de op 17 October 1905 te Berlijn tusschen Nederland en het Duitsche Rijk, namens Pruisen, in Nederlandschen en Duitschen tekst gesloten overeenkomst betreffende de afwatering van de Dinkel en van de Vecht, waarvan een afdruk aan dit besluit gehecht is;

Overwegende dat de uitwisseling der wederzijdsche akten van bekrachtiging van voorzegde overeenkomst den 3den Augustus 1906 te Berlijn heeft plaats gehad;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 10den Augustus 1906, Directie van het Protocol, n°. 11815;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bedenkmaking van voorzegde overeenkomst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het Staatsblad.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen,

in naam van het Duitsche Rijk,

Ihre Majestät die Königin der Niederlande, und Seine Majestät der Deutsche Kaiser, König von Preussen.

im Namen des Deutschen Rei-

dat hierbij het Koninkrijk Pruisen op deszelfs verzoek vertegenwoordigt, zijn overeengekomen ter regeling van de afwaterings-aangelegenheden aan de Pruisisch-Nederlandsche grens in het stroomgebied van de Dinkel en van de Vecht een verdrag te sluiten en hebben te dien einde tot gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

den Heer W. L. F. C. Ridder van Rappard, Hoogstdeszelfs Zaakgelastigde te Berlijn,

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen:

den Heer mr. Oswald baron von Richthofen, Hoogstdeszelfs Staatsminister, Staatssecretaris van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

De gevolmachtigden hebben, na elkander hunne volmachten, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, te hebben medegedeeld, het volgende verdrag gesloten:

Betreffende de Dinkel.

Art. I. De Nederlandsche Regeering verbindt zich zorg te dragen, dat de in aanbouw zijnde grondduiker in de Dinkel onder het kanaal van Almelo naar Nordhorn en de thans nog bij de kruising van die rivier en dat kanaal zich bevindende keersluis, zoolang deze laatstgenoemde blijft bestaan,

ches, das hierbei das Königreich Preussen auf dessen Antrag vertritt, sind übereingekommen, zur Regelung der Wasserabflusszverhältnisse an der preussisch-niederländischen Grenze im Flussgebiete der Dinkel und Vechte einen Vertrag abzuschliessen und haben zu diesem Zwecke zu Bevollmächtigten ernannt:

Ihre Majestät die Königin der Niederlande:

Allerhöchstihren Geschäftsträger in Berlin, Herrn W. L. F. C. Ritter van Rappard,

Seine Majestät der Deutsche Kaiser, König von Preussen:

Allerhöchstihren Staatsminister, Staatssekretär des Auswärtigen Amtes, Herrn Dr. iur. Oswald Freiherrn von Richthofen.

Die Bevollmächtigten haben, nachdem sie sich gegenseitig ihre Vollmachten mitgeteilt und sie in guter und gehöriger Ordnung befunden, den nachstehenden Vertrag abgeschlossen.

Betreffend die Dinkel.

Art. I. Die Königlich Niederländische Staatsregierung verpflichtet sich, zu veranlassen, dasz die geplante Unterführing der Dinkel unter dem Nordhorn-Almelo-Kanal und die im jetzigen Schnittpunkte der Dinkel mit dem genannten Kanal bestehende Schleuse — letztere solange sie

bediend zullen worden op de volgende wijze:

§ 1. Beide werken mogen slechts zoolang gesloten blijven als vereischt wordt om het kanaal het voor de scheepvaart noodige water te doen toevloeien.

Voor de scheepvaart is het voldoende, indien het kanaalwater op die plaats op den stand van 0,50 M. boven kanaalpeil d. i. op 21.50 M. + N.A.P. gehouden wordt.

§ 2. Voert de Dinkel meer water af dan het kanaal voor de scheepvaart noodig heeft, dan moet al dat meerdere water zoolang naar de Beneden-Dinkel worden afgelaten, totdat minstens 2 M^3. per seconde naar de Beneden-Dinkel stroomt.

§ 3. Bij plotseling opkomend vloedwater moet met het aflaten van het water op zijn laatst begonnen worden, wanneer het water in het kanaal den stand van 0,70 M. boven kanaalpeil d. i. 21,70 M. + N.A.P. bereikt.

§ 4. Het aflaten moet steeds zoo geschieden, dat het buiten de oevers treden van de Beneden-Dinkel zooveel mogelijk voorkomen wordt. Te dien einde moet bij het openen van den grondduiker steeds zoo te werk worden gegaan, dat de beide schuiven achtereenvolgens, meermalen en

erhalten bleibt — in nachstehender Weise bedient werden:

§ 1. Beide Bauwerke sind nur solange geschlossen zu halten, als es erforderlich ist, um dem Kanal das zum Schiffahrtsbetriebe erforderliche Wasser zukommen zu lassen.

Für den Schiffahrtsbetrieb genügt es, wenn der Kanal-Wasserspiegel an dieser Stelle auf Ord. 0,50 am Kanalpegel — d. i. Ord. 21,50 Neu-Amsterdamer-Pegel — gehalten wird.

§ 2. Führt die Dinkel mehr Wasser, als dem Kanal zur Aufrechterhaltung des Schiffahrtsbetriebes zugeführt zu werden braucht, so ist das sämtliche überschüssige Wasser solange nach der unteren Dinkel abzulassen, bis mindestens zwei Kubikmeter in der Sekunde der unteren Dinkel zufließen.

§ 3. Bei plötzlich eintretendem Hochwasser ist mit dem Ablassen des Wassers spätestens dann zu beginnen, wenn der Wasserspiegel im Kanal die Ord. 0,70 am Kanalpegel — d. i. Ord 21,70 Neu-Amsterdamer-Pegel-erreicht.

§ 4. Das Ablassen der überschüssigen Wassermenge hat stets in einer Weise zu erfolgen, welche ein Ausufern der unteren Dinkel nach Möglichkeit verhindert. Es ist daher beim Oeffnen des Dükers immer so zu verfahren, dasz die beiden Schützen desselben nach einander, aber mehrmals und

telkens slechts eenige centimeters worden opgehaald. Wordt ook de sluis voor afvoer van water gebruikt, dan worden de schuiven daarvan op dezelfde wijze behandeld.

§ 5. Moet met het oog op verbeteringswerken of om eenige andere reden de waterstand tijdelijk verlaagd worden, dan mogen de schuiven eveneens slechts geleidelijk geopend worden en moet den molenaar in Lage zoo vroegtijdig mogelijk bericht worden gezonden.

Betreffende de Vecht.

II. § 1. De Pruisische Regeering zal zorg dragen, dat langs den linkeroever van de Vecht een dijk wordt aangelegd en onderhouden, welke een kruinshoogte heeft van minstens 10,75 M. + N.A.P. bij de Rijksgrens, van minstens 10,90 M. + N.A.P. bij de peilschaal te Laar, van minstens 11,33 M. + N.A.P. bij het veer bij den in de gemeente Heesterkante, nabij de grens van Echteler gelegen windmolen en welke vandaar met eene klimming van minstens 1 : 6250 (0.16 %) doorgetrokken wordt, tot dat hij aansluit aan de hooge gronden bij Echteler.

De Nederlandsche Regeering zal zorg dragen, dat de op haar gebied om het Eggengoor opge-

jedesmal nur um einige Centimeter gehoben werden. Wird auch die Schleuse zur Wasserabführung benutzt, so sind ihre Schützen in gleicher Weise zu handhaben.

§ 5. Wenn zur Vornahme von Ausbesserungen oder aus anderen Gründen der Wasserstand gesenkt werden soll, ist mit dem Ziehen der Schützen ebenfalls nur allmählich vorzugehen und dem Müller in Lage möglichst früh Mitteilung zu machen.

Betreffend die Vechte.

II. § 1. Die Königlich Preussische Staatsregierung wird veranlassen, dasz ein Deich am linken Vechtufer errichtet und erhalten wird, welcher an der Landesgrenze eine Kronenhöhe von mindestens + 10,75 m. N. A. P., am Pegel zu Laar eine Kronenhöhe von mindestens + 10,90 m. N. A. P., an der Fähre bei der in der Gemeinde Heesterkante unweit der Echteler Grenze belegenen Windmühle eine Kronenhöhe von mindestens + 11,33 m. N. A. P. erhält und von dieser Höhe ab mit der Steigung von mindestens 1 : 6250 (0.16 %) aufwärts bis zum Anschlusz an das hohe Gelände bei Echteler durchgeführt wird.

Die Königlich Niederländische Staatsregierung wird veranlassen, dasz der auf dortigem Gebiete

worpen dam of aan weerskanten van de na te noemen middenwaterleiding of in de terreinlaagte, ongeveer 120 M. ten Noorden van die waterleiding over een lengte van minstens 20 M. geheel wordt afgegraven.

§ 2. De Nederlandsche Regeering zal zorg dragen, dat op haar gebied in aansluiting aan de twee door het Pruisische waterschap »zur Entwässerung des linksseitigen Vechtetales oberhalb der Landesgrenze« op Pruisisch gebied aan te leggen waterleidingen worden gemaakt de hierna te omschrijven werken:

a. eene »randwaterleiding« van de Rijksgrens bij Poffershut langs den Zwolschen weg naar de Vecht beneden de Koningsbrug. De bodem van deze waterleiding komt te liggen aan de Rijksgrens op 9,04 M. + N.A.P., 530 M. verder op 8,91 M. + N.A.P. en 2200 M. meer benedenwaarts (bij de school te Holtheme) op 7,71 M. + N.A.P.; hier ondergaat hij een verlaging van 0,10 M. en komt daarna bij den grondduiker onder het Overijsselsche kanaal te liggen op 7,10 M. + N.A.P. De beloopen verkrijgen doorgaande hellingen van 2 op 1. De bodemsbreedte bedraagt op het bovenste deel over eene lengte van 530 M. 0,90 M., verder tot de school 1,00 M., van hier tot de samenkomst met de

im Eggengoor errichtete Sperrdamm entweder zu beiden Seiten des später zu erwähnenden Mittelgrabens oder in der Bodensenkung rund 120 m. nördlich dieses Grabens auf mindestens 20 m. Länge völlig beseitigt wird.

§ 2. Die Königlich Niederländische Staatsregierung wird veranlassen, dasz im Anschlusse an die von der preussischen Wassergenossenschaft zur Entwässerung des linksseitigen Vechtetales oberhalb der Landesgrenze auf preussischem Gebiete herzustellenden beiden Entwässerungsgräben die nachtstehend beschriebenen Anlagen auf niederländischem Gebiete ausgeführt werden:

a. eine Randwasserleitung, an der Landesgrenze bei Puffershut beginnend, an dem Zwoll'schen Wege entlang bis zur Vechte unterhalb der Koningsbrug. Die Sohle dieser Leitung liegt an der Landesgrenze auf + 9,04 m. N. A. P., 530 m. unterhalb derselben auf + 8,91 m. N. A. P., nach weiteren 2200 m. (an der Schule von Holtheme) auf + 7,71 m. N. A. P., erhält hier einen Abfall von 0.10 m. und liegt an der Unterführung unter dem Overijssel'schen Kanal auf + 7,10 m. N. A. P. Die Böschungen erhalten durchgehends zweifache Neigung. Die Sohlenbreiten betragen auf der obersten Strecke von 530 m. Länge 0,90 m, sodann bis zur Schule 1,00 m, von hier bis zur

na te noemen middenwaterleiding (over eene lengte van 530 M.) geleidelijk toenemend 1,25 M. tot 2,00 M. en daarna tot den grondduiker 2.60 M. Het laatste gedeelte tot de Vecht krijgt minstens dezelfde breedte als het gedeelte boven den grondduiker.

De onderkant der liggers van de te maken bruggen komt op minstens 1,10 M. boven den bodem van de waterleiding; de wijdte in den dag wordt boven de school minstens 5,60 M. en beneden de school minstens 6,00 M.

De grondduiker onder het Overijsselsche kanaal krijgt een dwarsdoorsnede van 2,00 M².

b. eene »middenwaterleiding« van de Rijksgrens ongeveer 250 M. ten Noorden van grenssteen n°. 126 tot de samenkomst met de randwaterleiding, ongeveer 410 M. boven het Overijsselsche kanaal.

De bodem van deze waterleiding komt aan de Rijksgrens te liggen op 8,10 M. + N.A.P. en daalt onder regelmatige helling af naar dien van de randwaterleiding. De bodemsbreedte bedraagt 1.25 M. en de glooiingen worden 1½ op 1.

De bruggen verkrijgen eene wijdte in den dag van minstens 2,45 M. en de onderkant der liggers komt op minstens 1,10 M. boven den bodem der waterleiding.

De brug in den weg van Poffershut naar Leemgraven mag afsluit-

Einmündung der noch zu erwähnenden Mittelwasserleitung (auf 530 m. Länge) allmählich zunehmend 1,25 bis 2,00 m, und sodann bis zur Unterführung 2,60 m. Der weitere Lauf bis zur Vechte wird mindestens auf den gleichen Querschnitt wie die Strecke oberhalb der Unterführung erweitert.

Die anzulegenden Brücken liegen mit der Konstruktions-Unterkante mindestens 1,10 m. über der Grabensohle und erhalten oberhalb der Schule eine Lichtweite von mindestens 5,60 m., unterhalb derselben eine solche von mindestens 6,00 m.

Die Unterführung unter dem Overijssel'schen Kanal erhält einen Querschnitt von 2,00 qm.

b. eine Mittelwässerleitung von der Landesgrenze rund 250 m. nördlich des Grenzsteins 126 bis zur Einmündung in die Randwasserleitung und 410 m. oberhalb des Oberyssel'schen Kanals.

Die Sohle dieser Leitung liegt an der Landesgrenze auf + 8,10 m. N. A. P. und läuft mit gleichmässigem Gefälle in die Sohle der Randwasserleitung aus. Die Sohlenbreite beträgt 1,25 m., das Böschungsverhältnis 1 : 1½.

Die Ueberbrückungen erhalten eine lichte Weite von mindestens 2,45 m., und eine lichte Höhe von mindestens 1,10 m. über Sohle.

Der Durchlasz im Wege von Puffershut nach Leemgraven darf

baar gemaakt worden, maar mag slechts in den tijd tusschen 1 November en 1 April — en ook dan nog alleen wanneer de Vechtdijk overloopt of doorbreekt — gesloten worden.

Verder waarborgt de Nederlandsche Regeering dat het middengedeelte van den weg van Poffershut naar Leemgraven over eene lengte van 100 M. niet boven 9,60 M. + N.A.P., over eene lengte van 200 M. niet boven 9,80 M. + N.A.P. en bovendien over eene lengte van 700 M. niet boven 10,00 M. + N.A.P. opgehoogd wordt.

De Nederlandsche Regeering zal zorg dragen dat de boven omschreven werken binnen twee jaren, nadat de Pruisische Regeering haar daartoe het verzoek heeft gedaan, aangelegd worden; laatstgenoemde Regeering is daarentegen verplicht om binnen één jaar na dat verzoek aan de Nederlandsche de som van 21.000 Mark (een en twintig duizend Mark) te betalen als bijdrage in de kosten.

Na het tot stand komen van deze werken vervalt voor Nederland de verplichting zooals die nu bestaat, tot tijdelijke opening *van de stuw in de Vecht aan de Haandrik* in de gemeente Gramsbergen.

§ 3. De Nederlandsche Regeering zal zorg dragen, dat in den nabij den linker Vechtdijk liggenden dam over 125 M. lengte een overlaat wordt gemaakt en onderverschlieszbar eingerichtet, jedoch nur in der Zeit vom 1. November bis 1. April, und auch nur dann geschlossen werden, wenn der Vechtedeich von der Winterflut überströmt oder durchbrochen wird.

Ferner gewährleistet die Königlich Niederländische Staatsregierung, dasz der mittlere Teil des Weges von Puffershut nach Leemgraven auf 100 m. Länge nicht über Ord. + 9.60 m. N. A. P., auf 200 m. Länge nicht über Ord. + 9,80 und auszerdem noch auf 700 m. Länge nicht über Ord. + 10,00 aufgehöht wird.

Von der Königlich Niederländischen Staatsregierung ist die Ausführung der obenbeschriebenen Anlagen innerhalb zwei Jahren nach Aufforderung durch die Königlich Preussische Staatsregierung zu veranlassen, wogegen letztere verpflichtet ist, die Summe van 21,000 Mark (ein und zwanzig tausend Mark) eind Jahr nach dieser Aufforderung als Kostenbeitrag an die Königlich Niederländische Staatsregierung zu zahlen.

Nach Ausführung dieser Anlagen kommt die für die Königlich Niederländische Staatsregierung bestehende Verpflichtung zur zeitweiligen Niederlegung des Gramsberger Wehres in Fortfall.

§ 3. Die Königlich Niederländische Staatsregierung wird veranlassen, dasz in dem Sperrdamm in der Nähe des Vechtedeiches ein Flutüberlauf von 125 m. Breite

houden, welke bij een waterstand van 10,20 M. + N.A.P. begint te werken. Ook zal zij zorg dragen, dat beneden dien dam geen nieuwe belemmeringen voor den waterafvoer opgeworpen worden.

§ 4. Elke Staat zorgt voor het voortdurend voldoend onderhoud van de op zijn gebied aan te leggen werken.

Om de twee jaar zullen in het voorjaar de in dit artikel omschreven werken geschouwd worden door een commissie, bestaande uit twee Nederlandsche en twee Pruisische ambtenaren.

bei einer Höhenlage der Ueberlaufkante von + 10,20 m. N. A. P. hergestellt und erhalten wird. Auch werd sie dafür Sorge tragen, dasz unterhalb des jetzigen Sperrdammes nicht neue Abfluszhindernisse entstehen.

§ 4. Für die dauernde ordnungsmäszige Unterhaltung der herzustellenden Anlagen soll jeder Staat auf seinem Gebiet Sorge tragen.

Alle zwei Jahre sollen im Frühjahr die in diesem Artikel beschriebenen Anlagen durch eine Kommission geschaut werden, welche aus zwei niederländischen und zwei preussischen Beamten gebildet wird.

Betreffende de kanalen links van de Eems.

III. De Pruisische Regeering verbindt zich zorg te dragen, dat door de op Pruisisch gebied links van de Eems gelegen kanalen slechts dan meer dan het voor de voeding van die kanalen noodige water uit de Vecht afgevoerd zal worden, wanneer — niettegenstaande die afvoer — aan de Pruisisch-Nederlandsche grens meer water dan 2 M³. per seconde door de Vecht blijft afstroomen.

Betreffend die linksemsischen Kanäle.

III. Die Königlich Preussische Staatsregierung verpflichtet sich zu veranlassen, dasz durch die preussischen linksemsischen Kanäle aus der Vechte nur dann mehr als das zur Speisung dieser Kanäle erforderliche Wasser abgeleitet wird, wenn — trotz der Ableitung von Vechtewasser — an der preussisch-niederländischen Grenze in der Vechte mehr als zwei Kubikmeter Wasser in der Sekunde abfliesen.

Betreffende de afwatering van het Laarwolderbroek.

IV. § 1. De Nederlandsche Regeering staat aan de Pruisische

Betreffend die Entwässerung des Laar'schen Bruchs.

IV. § 1. Die Königlich Niederländische Staatsregierung gestattet

Regeering toe om de waterleiding, boven den op 7,37 M. + N.A.P. aangelegden bovenmond van den noordelijksten grondduiker onder het Coevorder-Kanaal zooveel uit te diepen en rechter te maken als in haar belang is.

§ 2. Verder verzet de Nederlandsche Regeering zich niet tegen eene kunstmatige afwatering van het Laarwolderbroek door de twee onder het Coevorder-Kanaal liggende grondduikers; zij staat toe dat, te dien einde de in § 1 genoemde toevoerleiding en de oostelijke bermsloot van het kanaal voor zoover die de beide duikers verbindt, bekaad worden, een en ander onder de navolgende voorwaarden:

a. in de kade langs de bermsloot wordt tegenover de doorlaatbrug in den oostelijken kanaaldijk een schotbalksluis van dezelfde wijdte als die doorlaatbrug en op drie nader te bepalen plaatsen worden klepduikers waarvan eene met 1 M². en twee met 0,50 M². doorstroomingsprofiel gebouwd,

b. alle kosten worden gedragen door de Pruisische Regeering,

c. de Pruisische Regeering waarborgt, dat het water der gronden, welke tegenwoordig naar de Vecht of naar het kanaal Coevorden-Picardië afwateren, niet in de toekomst met doorgraving van de waterscheiding, naar de Laarwol-

der Königlich Preussischen Staatsregierung, den Obergraben von dem auf + 7,37 m. N. A. P. llegenden Einlauf des nördlichen Dükers unter dem Coevorden-Kanal ab ihren Interessen entsprechend auszubauen und zu begradigen.

§ 2. Ferner erhebt die Königlich Niederländische Staatsregierung keine Einwendungen gegen eine künstliche Entwässerung des Laar'schen Bruches mit Hilfe der vorhandenen beiden Düker unter dem Coevorden-Kanal und gestattet zu diesem Zwecke die Eindeichung des im § 1 erwähnten Obergrabens und des die beiden Düker mit einander verbindenden östlichen Seitengrabens am Kanal unter der Bedingung:

a. dasz im Damme des Seitengrabens, dem Durchlasse im östlichen Kanaldeiche gegenüber, eine gleichweite Balkenschleuse und an drei näher zu bestimmenden Stellen Klappdüker, einer mit I qm. und zwei mit 0,50 qm. nutzbarem Querschnitt, erbaut werden,

b. dasz sämtliche Kosten von der Königlich Preussischen Staatsregierung getragen werden,

c. dasz von der Königlich Preussischen Staatsregierung gewährleistet wird, dasz Grundstücke, welche jetzt zur Vechte oder zum Piccardie—Coevorden-Kanal entwässern, in Zukunft ihr Abfluszwasser nicht mit Durchbrechung

der wetering en daarlangs naar de twee voornoemde grondduikers zal worden afgeleid.

In droge tijden zal het echter geoorloofd zijn uit het kanaal Coevorden-Picardië water ter bevochtiging der gronden naar het Laarwolderbroek af te laten.

Betreffende het Emblichheimer afwateringskanaal.

V. Zoodra de regeling der afwaterings-aangelegenheden aan de Pruisisch-Nederlandsche grens bij het Eggengoor in den in art. II aangegeven zin is tot stand gekomen, zal de Pruisische Regeering zorg dragen, dat het overtollige water van het kanaal Coevorden-Picardië zooveel mogelijk door het Emblichheimer afwateringskanaal naar de Vecht afgelaten wordt.

Betreffende de scheepvaartsluis in het kanaal Almelo-Nordhorn.

VI. De Pruisische Regeering waarborgt dat de in aanbouw zijnde scheepvaartsluis in het kanaal Almelo-Nordhorn niet gebruikt zal worden voor afvoer van opperwater van de Vecht.

VII. De uitwisseling der akten van bekrachtiging zal zoo spoedig mogelijk te Berlijn plaats hebben.

Ten blijke waarvan de Gevolmachtigden het tegenwoordig ver-

der Wasserscheide nach der Laarwolder Wetering und auf diesem Wege nach den vorbezeichneten beiden Dükern unter dem Coevorden-Kanal ableiten.

Es soll jedoch gestattet sein, in trockener Zeit dem Laarschen Bruche Anfeuchtungswasser aus dem Piccardie – Coevorden-Kanal zuzuführen.

Betreffend den Emlichheimer Entlastungs-Kanal.

V. Sobald die Regelung der Abfluszverhältnisse an der preussisch-niederländischen Grenze im Eggengoor im Sinne der Art. II ausgeführt ist, wird die Königlich Preussische Staatsregierung veranlassen, dasz das überflüssige Wasser des Piccardie—Coevorden-Kanals tunlichst durch den Emlichheimer Entlastungs-kanal der Vechte zugeführt wird.

Betreffend die Schiffahrts-Schleuse im Nordhorn-Almelo-Kanal.

VI. Die Königlich Preussische Staatsregierung gewährleistet, dasz die im Nordhorn-Almelo-Kanal zu erbauende Schiffahrts-Schleuse zur Abführung von Vechte-Hochwasser nicht benutzt wird.

VII. Der Austausch der Ratifikationsurkunden soll sobald als tunlich in Berlin bewirkt werden.

Dessen zu Urkund haben die Bevollmächtigten den gegenwär-

hebben onderteekend en van ıe zegels voorzien.

edaan in dubbel te Berlijn den ın October 1905.

S.) W. L. F. C. VAN RAPPARD.

tigen Vertrag in doppelter Ausfertigung unterschrieben und mit ihren Siegeln versehen.

So geschehen Berlin, den 17ten Oktober 1905.

(*L. S.*) FRHR. VON RICHTHOFEN.

- - - - -

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906 (*Staatsblad n°.* 222), *tot gelijkstelling van den van wege de Eerste Nederlandsche Electrische trammaatschappij geëxploiteerden gordelspoorweg in de gemeente Haarlem, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan personenvervoer binnen éene gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen éene gemeente plaats heeft.*

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906 (*Staatsblad n°.* 223), *tot gelijkstelling van het door de gemeente Amsterdam geëxploiteerde spoorwegnet te Amsterdam, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan personenvervoer binnen éene gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen éene gemeente plaats heeft.*

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906, *n°.* 70, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 17, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Weerdinge, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 3 *Januari* 1905, *n°.* 14.

Prov. blad n°. 18.

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906, *n°.* 72, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 13 A, *tot nadere wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *December* 1884, *n°.* 16, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 18 *December* 1888, *n°.* 26, 16 *December*

1896, *n*°. 18, 10 *Augustus* 1898, *n*°. 21, 6 *November* 1899, *n*°. 35, 5 *Augustus* 1901, *n*°. 76, 27 *December* 1902, *n*°. 30 *en* 17 *December* 1904, *n*°. 43.

Het reglement luidt thans als volgt:

REGLEMENT op de wegen en voetpaden in de provincie Drenthe.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Art. 1. Aan de voorschriften van dit reglement zijn onderworpen alle wegen en voetpaden tot openbaar gebruik bestemd en dienende, met uitzondering van de spoorwegen, de lokaalspoorwegen en de tramwegen en, voor zooveel het tegendeel niet is bepaald, van de wegen die bij het Rijk en de provincie in beheer en onderhoud zijn.

2. De voorwerpen, van welke de instandhouding of bruikbaarheid in het belang van den weg of het voetpad wordt gevorderd, worden gerekend een deel der wegen en voetpaden uit te maken. Daaronder worden ook gerekend de wegwijzers, waar deze door het toezichthebbend bestuur noodig worden geoordeeld en die bestaan moeten uit rechtstandige palen hoog minstens 3 meters, voorzien van wit geverfde dwarsplankjes, waarop de namen en afstanden met ingesneden letters in zwarte verf moeten zijn aangeduid.

3. Alle afstanden van den weg, in dit reglement bepaald, worden gemeten uit het midden van den weg, met uitzondering van die in de artt. 18, 20 en 21*t*, welke worden gemeten uit den uitersten boord of kant van den weg.

Onder den weg zijn, voor de toepassing van dit reglement, ook de bermen begrepen.

§ 2. Tabellen.

4. Voor zoover dit nog niet op grond van het reglement van 11 Juli 1868 is geschied en onverminderd het bepaalde in de artt. 7, 8 en 9, worden binnen een door Gedeputeerde Staten te bepalen termijn:

a. door burgemeester en wethouders van elke gemeente, voor zooveel de wegen, voetpaden en voorwerpen betreft, op gemeentelijk gebied gelegen en niet vallende onder *b* hierna vermeld;

b. door het bestuur van elk waterschap, voor zooveel betreft de wegen, voetpaden en voorwerpen, die volgens het waterschapsreglement onder de tot het waterschap behoorde werken zijn opgenomen, of daartoe gerekend worden te behooren,

twee tabellen in dubbel opgemaakt en daarop gebracht de wegen en voetpaden, met de in art. 2 bedoelde voorwerpen, op de eene de wegen, op de andere de voetpaden. Die tabellen vermelden verder de breedte van den weg en van het voetpad, de namen der onderhoudplichtige besturen of personen, het pand, weg of voetpad of het voorwerp, ten laste van elk hunner komende, het kadastraal perceel of de kadastrale perceelen met het onderhoud belast, of hetgeen overigens ter bepaalde aanwijzing van den grond en omvang der verplichting strekt en eindelijk al wat, naar het door Gedeputeerde Staten voor de tabellen vastgesteld of vast te stellen model, moet worden aangewezen of vermeld.

5. Bij twijfel of geschil of een weg, voetpad of voorwerp op de tabel behoort gebracht te worden, beslissen Gedeputeerde Staten met een met redenen te omkleeden besluit en brengen hunne beslissing ter kennis van allen, die daarbij belang hebben.

Van die beslissing kan ieder belanghebbende bij den Koning in beroep komen, mits het worde ingesteld binnen dertig dagen na den dag, waarop de beslissing te hunner kennis is gebracht.

6. De tabellen worden, nadat daarvan in de gemeente of het waterschap op de gebruikelijke wijze en bovendien in een of meer dagbladen, die binnen de provincie worden uitgegeven, vooraf openbare kennisgeving is gedaan, gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder nedergelegd: de gemeentelijke — op de secretarie der gemeente, die van 't waterschap op de daarvoor naar het waterschapsreglement bestemde plaats.

Gedurende dien tijd kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen die tabellen schriftelijk indienen voor de gemeentelijke — bij den gemeenteraad, voor de waterschapstabellen bij het waterschapsbestuur.

De raad of het waterschapsbestuur onderzoekt binnen de dertig dagen volgende op den in het eerste lid van dit artikel bedoelden termijn de tabellen en de daartegen ingebrachte bezwaren en stelt eerstgenoemde met of zonder wijziging vast.

Van die vaststelling wordt bij brief kennis gegeven aan hen die bezwaren hebben ingediend, en, zoo wijziging in de tabel is gebracht, voor zooveel mogelijk, ook aan hen die geacht kunnen worden daarbij belang te hebben. De eventueel aangebrachte wijziging wordt daarbij medegedeeld.

Na kennisgeving, als in het eerste lid van dit artikel bedoeld, worden de vastgestelde tabellen gedurende veertien dagen op nieuw op de in het eerste lid bedoelde plaatsen ter inzage neêrgelegd.

Gedurende dat tijdvak kan ieder belanghebbende zijne bezwaren inbrengen bij Gedeputeerde Staten, aan wie de tabellen, na verloop daarvan, onder bijvoeging der vroeger ingekomen bezwaarschriften, ter goedkeuring worden aangeboden.

Gedeputeerde Staten keuren de tabellen, na die zoo noodig naar aanleiding van de ingediende bezwaarschriften of ambtshalve te hebben gewijzigd, goed of wel onthouden daaraan hunne goedkeuring en brengen hunne met redenen te omkleeden beslissing ter kennis van de besturen, van hen die bezwaren hebben ingebracht en van hen die verder geacht kunnen worden daarbij belang te hebben.

Veertien dagen na den dag, waarop de beslissing te hunner kennis is gebracht, kunnen de in de vorige zinsnede genoemden, daarvan bij den Koning in beroep komen.

Worden de tabellen door Gedeputeerde Staten niet goedgekeurd, dan bepalen zij tevens den termijn, binnen welke nieuwe tabellen moeten zijn opgemaakt en aan hen ter goedkeuring aangeboden, ten aanzien van welke nieuwe tabellen weder al de voorschriften worden nageleefd, die voor de eerst opgemaakte gelden.

Een exemplaar van de goedgekeurde tabel wordt gezonden aan 't bestuur dat ze opmaakte, 't andere in 't provinciaal archief bewaard.

7. Blijkt na het tot stand komen der tabellen, wijziging, buiten de gevallen in art. 8, art. 12 en art. 14 hierna vermeld, of aanvulling daarvan noodig, dan wordt door het bestuur uit eigen hoofde of op aanschrijving van Gedeputeerde Staten een ontwerp van wijziging of aanvulling, zooveel mogelijk ingericht naar de bepalingen van art. 4, opgemaakt en daarmede geheel naar de voorschriften van art. 6 gehandeld. De verdere voorschriften van laatstgenoemd artikel zijn mede op het wijzigings- of aanvullingsontwerp toepasselijk.

8. In geval van eigendomsovergang zal de vorige onderhoudplichtige eigenaar binnen twee maanden daarvan schriftelijke opgave doen aan het bestuur, dat, zoo noodig, dienovereenkomstig de tabellen wijzigt.

Wordt aan de betrouwbaarheid der opgave door het bestuur getwijfeld, dan kan het zich de bewijzen van eigendomsovergang doen voorleggen.

Ook zonder de opgave is het bestuur ambtshalve tot dit wijziging bevoegd. In dat geval geeft het daarvan onverwijld kennis zoowel aan den vorigen als aan den nieuwen onderhoudplichtigen eigenaar.

Twintig dagen na de dagteekening, waarop zij de kennisgeving,

in 't vorig lid bedoeld, ontvangen hebben, kunnen de bedoelde eigenaren in beroep komen bij Gedeputeerde Staten, die van het instellen daarvan onmiddellijk aan 't bestuur kennis geven, bij een met redenen te omkleeden besluit beslissen en van de beslissing aan de eigenaren mededeeling doen.

Na die beslissing wijzigt het bestuur de tabel dienovereenkomstig, terwijl almede de wijziging in het ter provinciale griffie aanwezige exemplaar wordt aangebracht.

Jaarlijks, in de maand Januari, doen de besturen van alle in 't vorig jaar in de tabellen gebrachte veranderingen opgave aan Gedeputeerde Staten, die het ter provinciale griffie aanwezige exemplaar dienovereenkomstig wijzigen.

9. Overminderd het bepaalde in artt. 4 tot en met 8 kunnen Gedeputeerde Staten herziening van tabellen bevelen.

Voor de herziene tabellen gelden dezelfde voorschriften als voor de eerst opgemaakte.

10. De goedgekeurde tabel vormt den grondslag van ieders verplichting.

Belanghebbenden kunnen ten allen tijde op door het bestuur aan te wijzen en openbaar bekend te maken plaats inzage nemen van de tabellen, en daarvan tegen betaling der kosten afschrift of uittreksel bekomen.

§ 3. Onderhoud en aanleg.

11. De verplichting tot onderhoud der wegen, voetpaden en daartoe behoorende voorwerpen rust, behoudens het bepaalde bij art. 12, op hen, die bij de invoering van dit reglement daarmede belast zijn.

Voor zoover geen zoodanige onderhoudplichtigen bestaan, is het onderhoud, naar de onderscheiding bij art. 4 onder *a* en *b* gemaakt, voor die onder *a* bedoeld, ten laste van de gemeente, voor die, onder *b* bedoeld, ten laste van het waterschap.

12. Afkoop, overdracht, of splitsing van onderhoudslast, vereischt de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Wordt die verleend, dan worden de tabellen, in verband met den nieuwen toestand, gewijzigd.

13. Bij het onderhoud van wegen, voetpaden en voorwerpen moeten de onderhoudplichtigen de volgende bepalingen in acht nemen:

1. de wegen en voetpaden moeten hebben de breedte, in de tabellen vermeld; de vaste bruggen — eene van ten minste 3½ meter,

de beweegbare van ten minste 3 meter, beide gemeten tusschen de leuningstijlen;

2. De vaste vonders moeten bij eene dikte van ten minste 5 centimeters (duimen) eene breedte hebben gelijkstaande met ten minste een tiende der lengte, gemeten tusschen de landhoofden, onder dien verstande dat de breedte nimmer minder dan 3 decimeters (palmen) bedraagt en niet meer behoeft te zijn dan 1 meter;

3. de beweegbare gedeelten van draaivonders en ophaalvonders moeten eene breedte hebben van ten minste 3 decimeters (palmen), zoo de grootste lengte dier gedeelten, gemeten tusschen de aanslagen op de landhoofden of aanbruggen, 3 meters of minder bedraagt; heeft het beweegbare gedeelte eene grootere lengte, dan bedraagt de breedte ten minste 3 decimeters (palmen) vermeerderd met een twintigste dier grootere lengte;

vaste aanbruggen, toegang gevende tot beweegbare deelen van een vonder, moeten ten minste tweemaal de breedte hebben, voor de beweegbare deelen voorgeschreven;

4. naar gelang van de plaatselijke gesteldheid worden de wegen van de aangrenzende gronden afgescheiden door slooten, schuttingen, rasterwerk, of op eenige andere door het toezichthebbend bestuur goed te keuren wijze;

5. de tot de wegen en voetpaden behoorende voorwerpen worden ten allen tijde in een voor den doortocht veiligen staat gehouden; daaronder behoort mede eene voldoende aanvulling tegen de bruggen en vonders;

6. de bruggen met de aanbruggen, de vaste vonders en het draaibaar gedeelte tusschen de landhoofden der overige vonders moeten voorzien zijn van hechte en wit of lichtgeel geverfde leuningen, de duikers, die niet de volle breedte van den weg lang zijn, worden aan weerszijden aangewezen door een wit of lichtgeel geverfden paal, 1 meter boven den grond hoog; in geen geval mogen de duikers eene mindere lengte dan van 5 meter hebben;

7. de slooten, greppels en duikers, die tot afwatering der wegen en voetpaden dienen, moeten voor den afvoer en doorvoer van het water bruikbaar worden gehouden en de afmetingen hebben in de tabel aangegeven;

8. de wegen en voetpaden moeten zuiver gehouden worden van brandnetels, distels, struiken en ander onkruid en de straat- en kunstwegen bovendien van modder, slijk en afgevallen bladeren;

9. de zandwegen en de voetpaden moeten ten minste 2 decimeters

boven den hoogstbekenden waterstand zijn en blijven; zij worden in het midden zooveel hooger opgewerkt als noodig is om eene voldoende tonrondte te verkrijgen, zoodat het water aan weerszijden behoorlijk kan afloopen, tenzij de wegen en voetpaden langs vaarwaters zijn gelegen, in welk geval die hoogere opwerking in dier voege kan geschieden dat het water alleen naar de landzijde afloopt;

10. de oppervlakte der zandwegen en voetpaden moet overigens effen gehouden — en moet voor het slechten der sporen en het aanvullen van gaten en laagten gezorgd worden — die aanvulling geschiedt niet dan met daartoe bekwame aardsoorten;

11. de bevloerde wegen moeten onder de aangebrachte tonrondte voor de afwatering effen gehouden, en laagten, gaten en ingereden sporen dadelijk aangevuld of hersteld worden;

12. de bermen der bevloerde wegen moeten aan de bevloering goed aansluiten en zoodanig afhellen dat het water kan afloopen; waar bermen zijn toegelaten, hooger dan den kant der bevloerde baan, moeten, op onderlinge afstanden van ten hoogste 10 meter, platte, naar de slooten afhellende goten aanwezig zijn van niet minder dan 2 decimeters breedte. Die goten worden voortdurend schoon en voor den afloop van het water bruikbaar gehouden;

13. zijn de wegen met klinkers bevloerd, dan moet de bevloering met het noodige zand bedekt gehouden — en, waar het toezichthebbend bestuur of Gedeputeerde Staten dit noodig achten, hersteld of vernieuwd worden; bestaat de bevloering uit grint, verbrijzelde keien, puin, sintels of schelpen, dan moet ze, zoo dikwijls dit door het toezichthebbend bestuur of Gedeputeerde Staten wordt noodig geoordeeld, op nieuw bestort worden; worden stukken van verbrijzelde keien voor de bestorting gebezigd, dan moeten die stukken zijn van harden steen met ten minste twee gebroken vlakken en van geen grootere afmetingen zijn dan van 4 centimeters.

14. Zonder goedkeuring van Gedeputeerde Staten mogen de wegen en voetpaden niet worden versmald of verlegd.

Nieuwe wegen mogen op geen mindere breedte dan van 8 meter worden aangelegd, tenzij Gedeputeerde Staten eene mindere breedte toelaten.

15. Op alle wegen en voetpaden, van welke het onderhoud in paden is verslagen, moet door en ten koste van de pandplichtigen, op den kant van den weg of van het voetpad, door een nummerpaaltje het begin van het pand of slag worden aangeduid.

Dit paaltje moet wit geverfd zijn en met ingesneden zwart ge-

verfde duidelijke cijfers het nummer vermelden, waaronder de onderhoudplichtige op de tabel voorkomt.

§ 4. Politie.

16. Het is verboden op de wegen eenige afsluiting te hebben, tenzij men daartoe gerechtigd, tijdelijk gemachtigd of gelast zij.

Tijdelijke afsluiting van wegen en voetpaden mag niet geschieden dan na gevraagde en bekomen machtiging van Gedeputeerde Staten of op hun last.

Evenwel kan in spoedeischende gevallen, ten behoeve van de herstelling van wegen, voetpaden of daarin gelegen voorwerpen of ter handhaving der openbare orde, zoodanige afsluiting voor niet langer dan drie dagen door het toezichthebbend bestuur worden gelast, mits daaraan vooraf zooveel mogelijk openbaarheid worde gegeven.

17. Ieder, die gerechtigd, tijdelijk gemachtigd of gelast is eene afsluiting te maken, is gehouden te zorgen dat daarbij tusschen zonsondergang en zonsopgang een helder en duidelijk zichtbaar brandend licht aanwezig is.

Deze bepaling geldt ook ten aanzien van tolmeesters, voor afsluitingen door tolboomen, uitgezonderd bij helder maanlicht.

18. Het is verboden zonder vergunning van het toezichthebbend bestuur van den weg:

a. huizen, andere getimmerten, hooibergen, putten of pompen te bouwen, te plaatsen, neer te zetten of te graven binnen den afstand van 3 meters van de wegen;

b. windmolens te plaatsen of in werking te brengen binnen den afstand van 40 meters van de wegen.

19. Het is verboden den tol door omrijden te ontduiken.

Door omrijden wordt verstaan het verlaten van een weg aan de eene zijde van een tolboom, om dien weg aan de andere zijde van den tolboom weder te berijden, indien de afstand tusschen het punt, waar de weg wordt verlaten en het punt, waar deze weêr wordt bereikt, minder bedraagt dan duizend meter.

20. Geen beplanting mag op de wegen plaats hebben, dan met toestemming van het toezichthebbend bestuur, tenzij die beplanting bij de invoering van dit reglement reeds bij overeenkomst is geregeld.

Zonder vergunning van het toezichthebbend bestuur mogen op eigen grond geen boomen worden geplant binnen 2 meter van den weg, en heggen niet dichter dan op eenen halven meter van de

wegen en van de voetpaden of van de slooten, zoo deze langs weg of voetpad aanwezig zijn.

Takken van opgaande boomen, die zich over den weg of het voetpad uitstrekken, worden door de eigenaars weggenomen, zoodra dit door het toezichthebbend bestuur wordt bevolen.

Het houtgewas op de wegen en op of naast de voetpaden staande, moet ter hoogte van 3 meter worden opgesnoeid.

21. Het is verboden:

a. den grond aan de binnen- dat is aan de wegzijde van slooten of greppels langs wegen en voetpaden af te steken, tenzij met toestemming van het toezichthebbend bestuur;

b. plaggen of zoden te steken van de wegen of van de voetpaden, tenzij met toestemming van het toezichthebbend bestuur;

c. aarde uit of van de wegen, of voetpaden te graven, tenzij dit geschiede bij onderhoudswerk en daarvoor meer geschikte aardspecie in de plaats worde gebracht;

d. binnen den afstand van 50 meter van de wegen korven met bijen te hebben, anders dan met vergunning van Burgemeester en Wethouders en ze met de openingen anders geplaatst te hebben dan van den weg afgekeerd;

e. op de wegen, of binnen den afstand van 10 meter daarvan, huiden, zeilen, netten, linnen, wollen of andere stoffen opgehangen te hebben, zóó dat ze van den weg af zichtbaar zijn, tenzij op varende schepen;

f. zich, behalve in daarvoor bestemde badinrichtingen, in kanalen of andere wateren langs wegen of voetpaden of binnen den afstand van 30 meter daarvan te baden;

g. vloeistoffen door of uit goten, riolen, zinkputten, mestvaalten, stallen, huizen, werkplaatsen op of over de wegen of voetpaden te laten uitloopen;

h. op de wegen en voetpaden, hunne glooiingen en in hunne slooten neer te werpen, neer te leggen, of te hebben:

1°. bagger- of anderen grond, zand, steen, mest, vuilnis, puin, hout, turf, veen of andere vaste stoffen,

2°. voorwerpen, van welken aard ook, nadeelig voor de wegen en voetpaden, of die den doortocht hierop belemmeren of bemoeilijken.

Vrijstelling van dit verbod kan tijdelijk worden verleend door het toezichthebbend bestuur voor de in de eerste alinea sub 1 bedoelde voorwerpen, die, naar het oordeel van dat bestuur, niet nadeelig

zijn voor de wegen en voetpaden of die den doortocht daarop niet belemmeren of bemoeilijken.

i. doode dieren op of binnen den afstand van 20 meter van de wegen neer te werpen, neer te leggen of te hebben;

j. tot het vastzetten of vastleggen van eenig dier of voorwerp touwen op of over den weg gespannen te hebben;

k. op de wegen stieren en paarden, ouder dan zes maanden, te drijven of daarop vee te laten weiden; onder deze verbodsbepaling vallen niet kudden schapen, die in 't heideveld onder de hoede van een herder geweid worden en telkens over den openbaren weg gedreven moeten worden om hunne bestemming te bereiken;

l. tusschen zonsonder- en zonsopgang voertuigen onbeheerd op den weg te laten staan, of tusschen zonsopgang en zonsondergang dergelijke voertuigen te plaatsen of te laten staan op de kunstbaan van bevloerde wegen, zullende bij het naderen van andere voertuigen steeds de halve breedte der kunstbaan vrijgelaten moeten worden;

m. op de voetpaden te rijden of daarop vee te leiden;

n. de bermen der kunstwegen te berijden dan alleen bij het uithalen of voorbijrijden en anders dan stapvoets over bruggen te rijden;

o. op of binnen den afstand van 20 meter van wegen en voetpaden vuurwapenen te lossen of vuurwerken af te steken;

p. tusschen zonsonder- en opgang zoogenaamde wachters of spoorleiders op het bevloerde gedeelte der wegen te hebben;

q. zonder last van het toezichthebbend bestuur zoogenaamde wachters of spoorleiders te verplaatsen;

r. zonder vergunning van het toezichthebbend bestuur door of in den weg duikers, bruggen, riolen, goten of andere werken, bestemd tot afvoer of doorvoer van vloeistoffen te maken of te leggen of bestaande op te ruimen of te veranderen;

s. de wegen te beplanten op zoodanige wijze dat de vrije kruinsbreedte van den weg minder dan 5 meters wordt;

t. te hebben deuren, hekken, schutten of sluitboomen, binnen den afstand van 3 meter van de openbare wegen staande, die naar de wegzijde opendraaien;

u. de bevloerde wegen te berijden met sleden of slepen, tenzij wanneer ze met sneeuw bedekt zijn, of boomen, balken, takken of andere voorwerpen onder of aan de voertuigen zoodanig te bevestigen dat zij met den weg in aanraking komen of op andere wijze over den weg te slepen.

22. Bestuurders van elkander tegenkomende rij- of voertuigen

moeten van de hand, dat is van de linker- naar de rechterhand uithalen, ieder voor de helft van den weg.

23. Wanneer een bestuurder een vóórrijdend rij- of voertuig wenscht voorbij te rijden, moet de vóórrijdende, daartoe aangezocht, voor de helft van den weg van de hand uithalen en mag hij ook overigens het voorbijrijden op geenerlei wijze bemoeilijken.

24. Bestuurders van voertuigen, waarvoor honden of ezels gespannen zijn, moeten, wanneer zij paarden tegenkomen en deze hen op een afstand van 50 meter genaderd zijn, zich met hun voertuig op zijde van den weg begeven, daar stilhouden en zich voor de aangespannen ezels of honden plaatsende, wachten tot de paarden voorbij zijn. Loopt de weg langs eene vaart dan zal het stilhouden van 't voertuig moeten geschieden aan de vaartzijde.

25. De gebruikers of bestuurders van molens met wieken staande binnen den afstand van 40 meter van de wegen, zullen bij 't naderen van rijtuig of losse paarden, zoodra dit door den voerman of geleider verzocht wordt, verplicht zijn den molen stil te houden tot dat zij dien 25 meter voorbij zijn.

26. Schippers, kanalen of wateren langs de wegen bevarende, zullen onder 't zeilen bij 't naderen van rijtuig of losse paarden, verplicht zijn, het zeil wanneer het over den weg hangt, in te trekken zóó, dat het binnen den vaartswal hangt.

Zij zullen, bij 't naderen van rijtuig of losse paarden geen zeil mogen strijken of optrekken, doch verplicht zijn daarmede te wachten tot dat die voorbij zijn.

27. Zij, die schepen of andere vaartuigen langs de wegen of voetpaden met een boom al gaande voortstuwen, zijn verplicht den boom, wanneer hij over den weg strekt, bij het voorbijgaan van menschen, rijtuigen of paarden te laten slippen, zoodanig en zoolang dat alle gevaar voor de passage vermeden wordt.

28. De bepalingen van artikels 16 tot en met 27, alsmede de straffen, hierna op de overtreding dier bepalingen gesteld, zijn mede toepasselijk op de wegen in onderhoud bij de provincie, die van de artt. 21 tot en met 27 en de hierna op de overtreding dier bepalingen gestelde straffen op de wegen in onderhoud bij het Rijk.

§ 5. Toezicht en schouw.

29. Het toezicht op de wegen en voetpaden is, onder hooger toezicht van Gedeputeerde Staten, opgedragen, zooveel betreft de wegen en voetpaden in art. 4*a* bedoeld, aan burgemeester en wet-

houders en, wat aangaat die in letter *b* van dat artikel vermeld, aan de waterschapsbesturen.

30. De wegen en voetpaden en voorwerpen zijn aan schouw onderworpen, die uitgeoefend wordt door burgemeesters en wethouders voor de wegen in art. 4, onder *a*, genoemd en voor de wegen onder *b* van dat artikel door hen, die daartoe bij het reglement voor het waterschap zijn aangewezen.

De schouw wordt minstens tweemaal 's jaars over alle wegen en voetpaden gevoerd: één in de maanden April of Mei en één in de maanden September of October.

Van de juiste tijdsbepaling der schouw wordt ten minste veertien dagen te voren door de besturen openbare kennisgeving gedaan.

De besturen zijn bnitendien bevoegd en op last van Gedeputeerde Staten verplicht buitengewone schouwen te doen houden. Ook daarvan wordt veertien dagen te voren openbare aankondiging gedaan.

Onverminderd deze bepaling zal jaarlijks de toestand van eenige wegen door of van wege Gedeputeerde Staten worden opgenomen.

31. Van elk bij de schouw en buitengewone schouw, naar de bepalingen van art. 13, bevonden gebrek in het onderhoud wordt door hen, die de schouw voeren, proces-verbaal opgemaakt en aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht, onder wiens ressort weg, voetpad of voorwerp ligt, gezonden.

Tevens wordt van het bevonden gebrek binnen acht dagen schriftelijk mededeeling gedaan aan den onderhoudplichtige, tegen wien proces-verbaal is opgemaakt, met opgave van den termijn, binnen welken daarin moet voorzien zijn. Na verloop van den gestelden termijn wordt het pand, waarin of het voorwerp, waaraan het gebrek is geconstateerd, op nieuw geschouwd. Blijkt dan het gebrekkige niet of niet op voldoende wijze hersteld te zijn, dan wordt daarvan opgemaakt een proces-verbaal, dat binnen veertien dagen na de herschouw wordt opgezonden aan den ambtenaar van het openbaar ministerie, onder wiens ressort weg, voetpad of voorwerp ligt.

Is na verloop van den termijn in 't vorig lid bedoeld het gebrekkige niet of niet behoorlijk hersteld, dan kan dit op last van Gedeputeerde Staten en in spoedeischende gevallen ook zonder dien last door het Bestuur ten koste van de nalatigen geschieden en zoo noodig het werk worden opgeruimd.

32. Ook in gevallen waarin geene schouw of buitengewone schouw wordt gehouden zijn de toezichthebbende besturen op last van Gedeputeerde Staten verplicht en in spoedeischende gevallen ook zonder

dien last bevoegd tot het ten koste der overtreders doen verwijderen, beletten of verrichten van hetgeen in strijd met dit reglement is of wordt gemaakt, ondernomen of nagelaten, alsmede van hetgeen in strijd met eenig vroeger reglement op hetzelfde onderwerp is gemaakt, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd geschiedt dit niet dan drie dagen nadat de belanghebbende is gewaarschuwd.

§ 6. Strafbepalingen.

33. Onverminderd de verplichting tot uitvoering of wegneming van hetgeen onwettig is nagelaten of verricht en tot vergoeding der kosten, zoo die uitvoering of wegneming krachtens de bepalingen van dit reglement op last van het daartoe bevoegd bestuur is geschied, wordt de overtreding of niet naleving der bepalingen van dit reglement, voor zoover daarin niet mocht zijn voorzien bij eene wet of eenen algemeenen maatregel van inwendig bestuur, gestraft als volgt:

van art. 8, alinea 1, art. 13 nos. 8, 9 en 10, artt. 15, 20, 22, 23, 24, 25, 26 en 27 met eene geldboete van ten hoogste *een* gulden;

van art. 19 met eene geldboete van ten hoogste *drie* gulden;

van art. 8, alinea 2, en de 2de alinea van art. 34 met eene geldboete van ten hoogste *tien* gulden;

van art. 13, nos. 1 tot en met 7 en nos. 11 tot en met 13, art. 14, alinea 1 en 2, art. 16, alinea 1 en 2, art. 17, art. 18 en art. 21 *a* tot en met *u* met eene geldboete van ten hoogste *dertig* gulden.

34. Tot het opsporen en constateeren van de overtredingen van dit reglement zijn, behalve de ambtenaren bij de wet daartoe aangewezen, bevoegd de toezichthebbende en schouwvoerende besturen, de ambtenaren van den provincialen waterstaat, de ambtenaren en beambten der gemeentelijke politie, zoomede de beëedigde tolgaarders of tolpachters.

35. De tabellen en slagcedullen uit kracht van het reglement op het beheer van wegen en waterlossingen in de provincie Drenthe, door de Staten vastgesteld den 15 Juli 1852 en goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 2 Augustus 1852, n°. 57, en art. 42 van het reglement van 11 Juli 1868, n°. 4, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 5 Augustus 1868, n°. 55, nog bestaande, alsmede de tabellen krachtens laatstgemeld reglement blijven van kracht en zullen gelden als tabellen overeenkomstig het tegenwoordige reglement tot dat zij door nieuwe, ingevolge artt. 4 of 9 van dit reglement, worden vervangen.

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1906, *n°.* 73, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 13*B*, *tot nadere wijziging van het Drentsch dooi-reglement* 1904, *goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Augustus* 1872, *n°.* 37, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 6 *November* 1899, *n°.* 35 *en* 22 *December* 1904, *n°.* 17.

Deze wijziging bestaat hierin, dat uit art. 2 vervalt de bepaling, aanvangende met de woorden: „en werkt niet ten aanzien van" (waar deze voor de tweede keer in het artikel gebezigd zijn), tot en met het woord „achterwielen."

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 14 *Augustus* 1906, *La H, Afdeeling Waterstaat, aan de Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën, in zake herziening van het wegenreglement.*

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een exemplaar van het Rijkswegenreglement 1906 (Staatsblad n°. 211).

Als vrucht der herziening van het reglement van 19 Januari 1898 (Staatsblad n°. 25) zijn verschillende in de praktijk wenschelijk gebleken wijzigingen aangebracht.

De artikelen 3 en 4 houden thans uitdrukkelijk rekening met het meermalen voorkomende geval, dat voor eenig werk deels van U, deels van mijn Departement vergunning noodig is en die vergunning eenvoudigheidshalve volledig hetzij door U met de noodige machtiging, hetzij dezerzijds wordt verleend. Gelijk tot dusverre zal in deze gevallen ook voortaan als regel de beschikking dienen uit te gaan van het gezag, tot welks bevoegdheid de vergunning voor het voornaamste deel van het werk behoort.

Behalve ten opzichte van werken voor electrische geleidingen, waaromtrent met het oog op telegraaf- en telefoonbelangen het beste uitsluitend dezerzijds wordt beschikt, zijn Uwe bevoegdheden in art. 4 in verschillende opzichten uitgebreid of verduidelijkt.

Moet ten behoeve van uitwegen en dergelijke werken de toestand van berm of bermsloot worden gewijzigd, dan kan voortaan dienaangaande zelfstandig door U worden beschikt.

Het komt voor, dat dergelijke werken ruimer omvang hebben dan voor een eigenlijken uitweg strikt vereischt is. Door zoodanige omvang-

rijker werken te beschouwen als begrepen in de in art. 4, eerste lid, sub *a*, bedoelde „andere verbindingen", kan ook de daarvoor noodige vergunning voortaan zonder bezwaar tot Uwe bevoegdheid worden gerekend.

In gelijken zin is Uwe bevoegdheid uitgebreid tot het vergunnen van werken aan de beplanting. In verband hiermede kan omtrent de noodige overdracht in eigendom ter rooiing voortaan door U zelfstandig worden beschikt. Hierbij zal voor zooveel mogelijk zijn toe te zien, dat van de beplanting nimmer meer dan het strikt noodzakelijke worde opgeofferd.

Ter wille van het steeds toenemend verkeer zal in het algemeen bij het verleenen van vergunningen tot het uitvoeren van werken langs Rijkswegen zorgvuldig zijn toe te zien, dat voor het verkeer de grootst mogelijke ruimte beschikbaar blijve.

Ik meen te mogen vertrouwen, dat raadpleging van den betrokken Hoofdingenieur-Directeur in gebruik zal blijven, en bij verschil van gevoelen, of in geval van twijfel omtrent Uwe bevoegdheid, mijne beslissing zal worden ingeroepen.

Bij aanschrijving van 28 Augustus 1906, La H, Afdeeling Waterstaat is deze circulaire ter kennis gebracht van de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de 4e tot en met 11de directiën.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1906, n°. 35, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 12 *Juli* 1906, *n°.* 6, *tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Juli* 1900, *n°.* 42, 7 *Augustus* 1903, *n°.* 47 *en* 1 *September* 1904, *n°.* 4).

De Staten van Overijssel,

Hebben besloten:

Behoudens de Koninklijke goedkeuring, het reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel, vastgesteld bij besluit der Staten van 11 Juli 1900, n°. 19, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 Juli 1900, n°. 42, gewijzigd bij besluiten der Staten van 10 Juli 1903, n°. 24, en 13 Juli 1904, n°. 8, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 7 Augustus 1904, n°. 47, en 1 September 1904, n°. 4, te wijzigen als volgt:

Art. 32 vervalt.
Art. 33 vervalt.
Art. 34, litter *a*, vervalt.
Art. 35 vervalt.
Art. 37, litt. *j*, *k*, *l*, *m* en *n* vervallen.
Art. 40. In lid 1 wordt in plaats van „1500 kilogrammen" gelezen „1000 kilogrammen".

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1906, *n°*, 36, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 18 *Juli* 1906:

n°. XXIV, tot wijziging van het reglement voor de Vereenigde polders Schiebroek, Berg en Broek en de 110 *Morgen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 21 *December* 1879, *n°.* 17 *en* 8 *Augustus* 1900, *n°.* 27;

n°. XXV, tot wijziging van het reglement voor de polders loozende door den Bommel, goedgekeurd bij Kon. besluit van 31 *October* 1890, *n°.* 84;

n°. XXVIII, tot wijziging van het reglement voor den polder den Agterbroek, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 13 *December* 1860, *n°.* 72 *en* 10 *September* 1881, *n°.* 39;

n°. XXXIV, tot wijziging van het reglement voor den Noordpolder van Delfgaauw, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71 *en* 23 *December* 1871, *n°.* 23, *en*

n°. XXXV, tot wijziging van het reglement voor den Vennipperpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71 *en* 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18.

Zie Buitengewone Prov. bladen nos. 388 t/m 392.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1906, *n°.* 37, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 14, *tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap Roderwolde, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *December* 1885, *n°.* 24 *en* 14 *December* 1905, *n°.* 57.

Zie Prov. blad n°. 13.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1906, *n°.* 38, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Friesland van* 10 *Juli* 1906, *n°.* 7, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Tjongervallei (zuidzijde), goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *October* 1893, *n°.* 21 en 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18.

Zie Prov. blad n°. 85.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 16 *Augustus* 1906, *n°.* 159, *Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën (met uitzondering van de* 1*e directie) en de Rijksbouwmeesters in de* 1*e en* 2*e districten, in zake het gebruik van zandsteen.*

Rekening houdende met de uitkomsten van een op last van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel nader ingesteld onderzoek omtrent het gevaar, voor de arbeiders verbonden aan het gebruik van Bentheimer steen en van andere veel stof verwekkende soorten van gehouwen steen, waaruit blijkt, dat de gezondheid en het leven van de werklieden in gevaar worden gebracht bij het gebruik van dit materiaal, dat niet onontbeerlijk is, heb ik de eer ter Uwer kennis te brengen, dat de bedoelde steensoort voortaan ook bij de werken, die van wege mijn Departement worden uitgevoerd, niet langer zal worden toegelaten.

Ik verzoek U hiermede bij het opmaken van bestekken rekening te doen houden.

Mocht in speciale gevallen, zooals bij de restauratie van oude gebouwen, of bij het maken van gevelversieringen, het gebruik van vorenbedoelde steensoort naar Uwe meening zeer wenschelijk zijn, dan zal dienaangaande mijne beslissing zijn te vragen.

KON. BESLUIT *van* 17 *Augustus* 1906, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 12 *Juli* 1906, *n°. VII, tot wijziging van de verordening op het in stand houden der duinen en duingronden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Juni* 1892, *n°.* 50.

De Staten van Noordholland,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten tot wijziging van

art. 16 der Verordening op het in stand houden der duinen en duingronden in de provincie Noordholland, vastgesteld bij besluit der Staten van 17 December 1891, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 29 Juni 1892, n°. 50;

Besluiten:

bovengenoemd artikel te wijzigen, zoodat het zal luiden als volgt:

„Het is verboden vee in de duinen of duingronden, met uitzondering „van de duinvlakten, los te laten loopen.

„De duinvlakten, waarin dit geschiedt, moeten van de duinen afge„heind zijn en afgeheind blijven.

„Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, in bijzondere omstandigheden, „van de bepaling der vorige zinsnede ontheffing te verleenen."

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1906, *n°.* 32, *houdende goedkeuring:*

a, van het besluit der Staten van Utrecht van 13 *Juli* 1906, *tot wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, 6 *Januari* 1883, *n°.* 8, 25 *Augustus* 1885, *n°.* 14, 29 *December* 1888, *n°.* 27, 3 *September* 1894, *n°.* 55, 17 *September* 1902, *n°.* 33 *en* 4 *Januari* 1904, *n°.* 37, *en*

b, van het besluit der Staten van Drenthe van 10 *Juli* 1906, *n°.* 30*B*, *tot vaststelling van eene nieuwe verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat.*

De wijziging sub *a* genoemd, luidt als volgt:

De Staten der provincie Utrecht,

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie, dd. 26 April 1906, n°. 64, tot nadere wijziging van het „Reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in de provincie Utrecht" (Provinciale bladen nos 83 van 1881, 6 van 1883, 81 van 1885, 5 van 1889, 69 van 1894, 111 van 1902 en 17 van 1904);

Gelet op de artt. 130, 131 en 140 der Provinciale wet;

Besluiten:

I. Gemeld reglement te wijzigen als volgt:

Art. 1. De tweede alinea wordt aldus gelezen;

„Onder hen zijn werkzaam twee Opzichters, van welke één, met „den titel van „Opzichter der veenderijen", meer bepaald met dat

»gedeelte van den waterstaatsdienst wordt belast, alsmede twee »Bureau-ambtenaren«.

Art. 5. Inplaats van »Bureau-ambtenaar« wordt gelezen: »Bureau-ambtenaren«.

Inplaats van »door den Bureau-ambtenaar ƒ 500.— à ƒ 1000.—« wordt gelezen:

»door den 1sten Bureau-ambtenaar ƒ 1000.— à ƒ 1800.—;

»door den 2den Bureau-ambtenaar ƒ 500.— à ƒ 1000.—«.

Art. 8*a*. Inplaats van »den Bureau-ambtenaar« wordt gelezen: »de Bureau-ambtenaren«.

Art. 9. Inplaats van »den Bureau-ambtenaar« wordt gelezen: »de Bureau-ambtenaren«.

II. Te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op 1 Januari 1907.

De verordening sub *b* genoemd, luidt als volgt:

De Staten der provincie Drenthe,

Op de voordracht van Gedeputeerde Staten dier provincie;

Besluiten:

onder goedkeuring der Koningin,

in te trekken — met ingang van 1 October 1906 — hunne besluiten van 7 Juli 1876, nos 17 en 18, 5 Juli 1878, n°. 12A, 7 Juli 1882, n°. 5, 14 November 1882, n°. 8A, 16 Juli 1884, n°. 5 (morgenzitting), 16 Juli 1884, n°. 2A (namiddagzitting), 11 November 1887, n°. 20, 6 Juli 1888, n°. 12, 9 Juli 1895, n°. 16 en 9 Juli 1901, n°. 20, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 28 Augustus 1876, n°. 3, 6 Augustus 1878, n°. 30, 18 Augustus 1882, n°. 3, 2 December 1882, n°. 18, 21 Augustus 1884, n°. 16, 19 December 1887, n°. 26, 13 Augustus 1888, n°. 15, 26 Augustus 1895, n°. 28 en 19 Augustus 1901, n°. 31;

en vast te stellen de volgende

VERORDENING op de inrichting van den provincialen waterstaat in Drenthe.

Art. 1. Het vaste personeel van den provincialen waterstaat bestaat uit:

1. Een ingenieur, op eene jaarwedde van ten minste ƒ 2000.— en ten hoogste ƒ 3000.—;

2. een hoofdopzichter, op eene jaarwedde van ten minste ƒ 1000.— en ten hoogste ƒ 1600.—;

3. drie opzichters, ieder op eene jaarwedde van ten minste *f* 800.— en ten hoogste *f* 1300.— ;

4. een bureau-ambtenaar, op eene jaarwedde van ten minste *f* 400.— en ten hoogste *f* 800.—.

2. De vaststelling van de jaarwedde van iederen ambtenaar, binnen de in artikel 1 aangegeven grenzen, geschiedt door Gedeputeerde Staten.

3. De weduwe, of bij ontstentenis van deze de erfgenamen, van een overleden ambtenaar hebben aanspraak op de betaling van de bezoldiging van den overledene over het volle bedrag van de maand waarin het overlijden heeft plaats gehad.

4. Gedeputeerde Staten geven van elke door hen gedane benoeming, bevordering in rang of verhooging van jaarwedde van een der in artikel 1 genoemde ambtenaren kennis aan de Provinciale Staten in hunne eerstvolgende zitting.

Zij doen dit insgelijks wanneer zij een ambtenaar hebben geschorst of ontslagen.

5. De ambtenaren genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten overeenkomstig de daarvoor door Gedeputeerde Staten vastgestelde of vast te stellen bepalingen.

6. Deze verordening treedt in werking op 1 October 1906.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1906, *n°*. 38, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 4 *Juli* 1906, *tot wijziging van het politiereglement op de wegen en voetpaden in Noordbrabant* 1904, *goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *November* 1903, *n°*. 35 *en* 12 *Augustus* 1904, *n°*. 44.

De Staten van Noordbrabant;

Gelet op de voorstellen hunner commissie, belast met de voorbereiding van de herziening der provinciale reglementen;

Overwegende, dat het politie-reglement op de wegen in Noordbrabant 1904, in verband met de in werking getreden bepalingen van de Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69) en van het daaruit voortvloeiende Motor- en Rijwielreglement 1905 (Staatsblad n°. 294) wijziging behoeft;

De gemeentebesturen in Noordbrabant gehoord;

Hebben besloten:

het „Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904" te wijzigen als volgt:

Art. I. In het eerste lid van artikel 1 van het Politiereglement op de wegen in Noordbrabant 1904 wordt voor de woorden „voet- en rijwielpaden" gelezen „en voetpaden" en in het tweede lid voor de woorden „voet- en rijwielpaden" het woord „voetpaden".

Het laatste lid van dat artikel wordt gelezen:

„Waar in het reglement gesproken wordt van voertuigen, worden „daaronder niet verstaan motorrijtuigen en rijwielen".

II. Artikel 4 sub *b* wordt gelezen als volgt:

„*b.* te houden of deel te nemen aan harddraverijen of te houden „of deel te nemen aan wedstrijden met paarden of voertuigen".

III. Het eerste en tweede lid van artikel 13 worden gelezen als volgt:

„De geleiders van rij- of voertuigen zijn op de wegen verplicht met hunne voertuigen behoorlijk uit te wijken:

„1e naar *rechts* bij het tegenkomen van andere rij- of voertuigen, „rij- of trekdieren en ander vee;

„2e naar *links* bij het inhalen van andere rij- of voertuigen, rij- „of trekdieren en ander vee;

„3e naar *rechts* bij het ingehaald worden door andere rij- of voer- „tuigen, rij- of trekdieren en ander vee, voor zooveel voor hem, die „wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschik- „baar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken wordt, door eene „behoorlijke waarschuwing is te kennen gegeven".

IV. In artikel 14 vervalt de verbodsbepaling sub *a* benevens het laatste lid.

Voorts worden „*b*" en „*c*" vervangen onderscheidenlijk door „*a*" en „*b*".

V. In artikel 16 vervallen onder *b* de woorden:

„rijwielen en motorrijwielen" en onder *d*: „en motorrijtuigen, „alles behoudens artikel 13, dat verbindend blijft voor geleiders van „andere voertuigen, wanneer zij een motorrijtuig ontmoeten of daar- „door worden achterop gereden".

VI. Paragraaf 3 van de derde afdeeling, tot opschrift dragende „De rijwielpaden" en het tot deze paragraaf behoorend eenig artikel 18 vervallen.

VII. Paragraaf 2 van de vierde afdeeling en de daartoe behoorende artikelen 32, 33, 34, 35, 36 en 37 vervallen en worden vervangen door hetgeen volgt:

§ 2. VAN MOTORRIJWIELEN EN RIJWIELEN.

Art. 32. „Het is verboden motorrijtuigen op meer dan twee wielen „op de wegen te laten staan, zonder den weg minstens ter halver „breedte en waar dit mogelijk is tot minstens 2 Meter uit de as van den weg vrij te laten.

33. „De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht:

„1°. met den hoorn of de trompet een signaal te geven bij het „naderen van wegen en voetpaden of kruispunten, van krommingen „en van bruggen;

2°. „bij het naderen van en op gedeelten van wegen, die door „of met toestemming van het toezichthebbend bestuur met een ken„nelijk teeken als „gevaarlijk" zijn aangeduid, met den hoorn of de „trompet voortdurend signalen te geven, tenzij op die gedeelten zóó „langzaam gereden wordt, dat het motorrijtuig door een voetganger „in versnelden pas kan worden bijgehouden".

34. „Het is verboden de voetpaden, geen onderdeelen van wegen „zijnde, te berijden met motorrijtuigen op meer dan twee wielen."

35. „Het is verboden op de wegen te rijden:

„*a.* met rijwielen met meer dan vier berijders;

„*b.* met meer dan twee rijwielen naast elkander in kommen van „gemeenten, en daarbuiten met meer dan drie;

„*c.* met rijwielen of motorrijwielen, die op eenigerlei wijze aan „elkander verbonden zijn."

36. „Voor de overtreding van de artikelen 33, 34 en 35 is aan„sprakelijk de bestuurder van het motorrijtuig of rijwiel".

Art. VIII. Artikel 39 sub *c*. wordt gelezen als volgt:

„*c.* in acht te nemen de in artikel 13 eerste lid gegeven voor„schriften omtrent het uitwijken, en voorts de kunstbaan te geheeler „breedte vrij te laten, indien de voertuigen met paarden zijn be„spannen, en anders te halver breedte".

Artikel 39 sub *e* vervalt.

IX. Artikel 42 wordt gelezen als volgt:

„Overtredingen van dit reglement worden gestraft met eene geld„boete van ten hoogste vijf en zeventig gulden".

X. Artikel 43 wordt gewijzigd als volgt:

a. tusschen het 2e en 3e lid van § II wordt ingelascht een nieuw lid, luidende:

„Is door het betrokken gemeente- of waterschapsbestuur op een

»verzoek om ontheffing van de in het vorig lid genoemde verbods-»bepalingen niet beslist binnen twee maanden, nadat het is ingediend, »dan wordt dat bestuur geacht afwijzend daarop te hebben beslist«.

b. de punt aan het slot van § III wordt vervangen door een komma en aan deze bepaling wordt toegevoegd:

»Of in het geval van § II derde lid binnen dertig dagen na om-loop van den daarin genoemden termijn«.

c. in § VI wordt gelezen in plaats van »§ II lid 2 en 3«, »§ II »lid 2 en 4«.

d. aan het artikel wordt toegevoegd:

»§ VII. Op de in dit artikel bedoelde beschikkingen van water-»schapsbesturen en beschikkingen en beslissingen van Gedeputeerde »Staten, betreffende wegen en voetpaden onder toezicht van een »waterschapsbestuur, zijn van toepassing de artikelen 19 tot en met »32 van de wet van den 10n November 1900 (Staatsblad n°. 176).

XI. Artikel 44 wordt gelezen als volgt:

»Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel »Politie-»reglement op de wegen in Noordbrabant 1904« doch met bijvoe-»ging van het jaar en het nummer van het provinciaal blad, waarin »deszelfs volledige tekst het laatst is geplaatst«.

XII. De eerste zin van artikel 45, luidende:

»Dit reglement treedt in werking op den 1n Januari 1904, als-»mede de daarna volgende woorden: „Op dit tijdstip«, vervallen en »worden vervangen door: »Bij de inwerking treding van dit reglement«.

XIII. Het politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant (Provinciaal blad 1903, n°. 39), zooals dit zal luiden na de daarin bij dit besluit gebrachte wijzigingen en in verband hiermede aangebrachte veranderingen in de nummering van en verwijzing naar de artikelen, wordt door Gedeputeerde Staten in het Provinciaal blad geplaatst.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1906 (*Staatsblad n°.* 231), *bevelende de bekendmaking van de te 's Gravenhage op* 8 *November* 1905 *tusschen Nederland en Duitschland gesloten overeenkomst betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wijler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de groote waterleiding of het Meer met toebehooren.*

Gezien de te 's Gravenhage op 8 November 1905 tusschen Nederland en Duitschland gesloten overeenkomst betreffende de polders

Duffelt en Querdamm bij Wijler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de groote waterleiding of het Meer met toebehooren, welke overeenkomst is goedgekeurd bij de wet van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 150) en waarvan een afdruk aan dit besluit is gehecht;

Overwegende dat de wederzijdsche akten van bekrachtiging van gezegde overeenkomst te 's Gravenhage zijn uitgewisseld op 15 Augustus 1906;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 18den Augustus 1906, n°. 11894, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegde overeenkomst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het Staatsblad.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

en

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen,

namens het Duitsche Rijk, dat ten deze op verzoek van het Koningrijk Pruisen dit vertegenwoordigt,

wenschende een verdrag te sluiten betreffende de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de groote Waterleiding of het Meer met toebehooren,

hebben te dien einde tot Hoogstderzelver gevolmachtigden benoemd:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, den Heer Jonkheer D. A. W. van Tets van Goudriaan, Hoogstderzelver Minister van Buitenlandsche Zaken, en den Heer J. Kraus, Hoogstderzelver Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Ihre Majestät die Königin der Niederlande

und

Seine Majestät der Deutsche Kaiser, König von Preussen,

im Namen des Deutschen Reichs, das hierbei das Königreich Preussen auf seinen Antrag vertritt,

von der Absicht geleitet, einen Vertrag abzuschliessen über die Deichschauen Düffelt und Querdamm bei Wyler, den Kapiteldeich, den Querdamm bei Calcar nnd die grosse Wasserleitung oder das Meer mit Zubehör,

haben zu diesem Zwecke zu Allerhöchstihren Bevöllmächtigten ernantt:

Ihre Majestät die Königin der Niederlande, den Herrn Jonkheer D. A. W. van Tets van Goudriaan, Allerhöchstihren Minister der Auswärtigen Angelegenheiten, und den Herrn J. Kraus, Allerhöchstihren Minister des Waterstaats, des Handels und der Industrie,

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen, den Heer van Schlözer, Hoogstdeszelfs Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister bij het Nederlandsche Hof;

die, na wederzijdsche mededeeling van hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten, omtrent de volgende bepalingen zijn overeengekomen:

Art. 1. De polder Duffelt zal volgens de Rijksgrenzen worden gescheiden; er zal mitsdien een Pruisische polder Duffelt gevormd worden, die het onderhoud en het beheer der op Pruisisch grondgebied gelegen dijken op zich neemt, terwijl het onderhoud en beheer der op Nederlandsch grondgebied gelegen dijken van den polder Duffelt zoomede van den thans door den polder Zyfflich-Wyler onderhouden wordenden Kapitteldijk, van de benedenste grens des polders Duffelt tot aan den Querdamm en van het op Nederlandsch grondgebied liggende deel van den Querdamm van Nederlandsche zijde zal worden overgenomen en geregeld.

Hiervoor betalen de Pruisische polders aan het bestuur over het Nederlandsche gedeelte van den polder Duffelt 36.000 Mark.

2. Betrekkelijk de bezittingen van den polder Duffelt wordt het volgende bepaald:

a. Het aandeel van het Neder-

Seine Majestät der Deutsche Kaiser, König von Preussen, den Herrn von Schlözer, Allerhöchstihren ausserordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister am Königlich Niederländischen Hofe;

die, nach gegenseitiger Mitteilung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten, über folgende Bestimmungen übereingekommen sind:

Art. 1. Die Deichschau Düffelt soll nach der Landesgrenze getrennt und es soll demnach eine preussische Deichschau Düffelt neu gebildet werden, welche die Unterhaltung und Verwaltung der auf preussischem Gebiete befindlichen Deiche der Schau Düffelt übernimmt, während die Unterhaltung und Verwaltung der auf niederländischem Gebiete befindlichen Deiche der Schau Düffelt, des jetzt von der Schau Zyfflich-Wyler zu unterhaltenden Kapiteldeichs von der unteren Grenze der Schau Düffelt bis zum Querdamm und des auf niederländischem Gebiete liegenden Teiles des Querdamms niederländischerseits übernommen und geregelt wird.

Hierfür zahlen die preussischen Schauen an die Verwaltung des niederländischen Teiles der Deichschau Düffelt 36.000 Mark.

2. Bezüglich des Aktivvermögens der Deichschau Düffelt wird Nachstehendes festgesetzt:

a. Der Anteil, welchen der

landsch gedeelte van den polder Duffelt in het perceel weiland bij Duffelward gaat tegen eene schadeloosstelling van 100 Mark aan den Pruisischen polder over;

b. Het aandeel van de Pruisische polders Duffelt, Cranenburg, en Zyfflich-Wyler in de Persingsche onlanden gaat tegen eene schadeloosstelling van 7900 Mark aan het Nederlandsche gedeelte van den polder Duffelt over.

c. Elk deel behoudt het vischrecht op zijn gebied.

3. Van de uit vroegere eeuwen herkomstige schulden van den polder Duffelt blijven het Pruisische en het Nederlandsche gedeelte verbonden volgens de tot heden bestaan hebbende verhoudingen.

4. Het aandeel, dat het Nederlandsche gedeelte van den polder Duffelt, de polder Millingen en de heerlijkheid Zeeland in het onderhoud van het op Pruisisch grondgebied liggende deel van den Querdamm bij Wyler en van den Querdamm bij Calcar hebben, wordt voor 6200 Mark van Pruisische zijde overgenomen.

Van Nederlandsche zijde wordt alsdan afstand gedaan van de verdere medewerking aan het beheer der voormelde polders Querdamm bij Calcar en Querdamm bij Wyler.

niederländische Teil der Schau Düffelt an dem Weideparzell bei Düffelward hat, geht gegen eine Entschädigung von 100 Mark auf die preussische Schau über;

b. Der Anteil, welchen die preussischen Schauen Düffelt, Cranenburg und Zyfflich-Wyler an den Persing'schen Unlanden haben, geht gegen eine Entschädigung von 7900 Mark auf den niederländischen Teil der Schau Düffelt über;

c. Die Nutzung der Fischereien bleibt beiden Teilen unter Trennung nach der Landesgrenze überlassen.

3. Für die aus den früheren Jahrhunderten herrührenden Schulden der Deichschau Düffelt bleiben der preussische und der niederländische Teil nach dem bisherigen Verhältnisse haftbar.

4. Der Anteil, welchen der niederländische Teil der Schau Düffelt und die Schau Millingen mit der Herrlichkeit Seeland an der Unterhaltung des auf preussischen Gebiete gelegenen Teiles des Querdamms bei Wyler und des Querdamms bei Calcar haben, wird für 6200 Mark preussischerseits übernommen.

Niederländischerseits wird alsdann auf eine weitere Mitwirkung an der Verwaltung der vorgenannten Deichschauen Querdamm bei Calcar und Querdamm bei Wyler verzichtet.

De verplichtingen, die voor de Pruisische polders Duffelt, Zyfflich-Wyler en Cranenburg voortvloeien uit de conventie van 24 Augustus 1784, ten aanzien van het onderhoud der Meersluis bij Nijmegen, van de groote Waterleiding van het Schutlaken naar de Meersluis en van de Mosterd- en Kadedijken, worden voor 5100 Mark van Nederlandsche zijde overgenomen.

5. Alle binnendijken en waterleidingen, voor zooverre zij van gemeenschappelijk belang zijn, en zij in de gescheiden deelen liggen, worden, onder voorbehoud der bijzondere bestaande onderhoudsplichten, door ieder deel binnen zijn gebied onderhouden.

Het onderhoud van de Hoofdwaterleiding van af het punt, waar de Bosse-wetering daarin valt, tot aan het Schutlaken, wordt tegen eene schadeloosstelling van 900 Mark door den Pruisischen polder Duffelt overgenomen.

6. Het behoorlijk onderhoud der eenerzijds op Pruisisch grondgebied en anderzijds op Nederlandsch grondgebied gelegen dijken wordt overeenkomstig de in beide Landen omtrent den Waterstaat geldende bepalingen geregeld.

Voor het onderhoud der waterleidingen geldt het bepaalde bij artikel 31 van het grensverdrag van 7 October 1816.

Die Verpflichtungen, welche den preussischen Schauen Düffelt, Zyfflich-Wyler und Cranenburg an der Unterhaltung der Meerschleuse bei Nymwegen, der grossen Wasserleitung vom Schüttlaken bis zur Meerschleuse und der Mostert- und Kadedeiche nach der Convention vom 24 August 1784 obliegen, werden für 5100 Mark niederländischerseits übernommen.

5. Die sämtlichen Binnendeiche und Wasserleitungen werden, soweit sie für beide Teile von Interesse sind und soweit sie in den getrennten Gebieten liegen, vorbehaltlich der vorhandenen privaten Unterhaltungslasten, von jedem Teile besonders unterhalten.

Die Unterhaltung der Hauptwasserleitung vom Einlaufe der Bosse-Wässerung bis zum Schüttlaken wird gegen eine Entschädigung von 900 Mark von der preussischen Schau Düffelt übernommen.

6. Die ordnungsmässige Unterhaltung der auf preussischem Gebiet einerseits und auf niederländischem Gebiet anderseits belegenen Deiche wird nach Massgabe der in beiden Ländern geltenden wasserrechtlichen Bestimmungen geregelt.

Für die Unterhaltung der Wasserleitungen ist Artikel 31 des Grenztractats vom 7. Oktober 1816 massgebend.

De tegenwoordige toestand der Hoofdwaterleiding van het punt af, waar de Bosse-wetering daarin valt, tot aan de Meersluis met de te onderhouden peilschalen, zal worden vastgesteld door eene door beide Staten te benoemen commissie.

7. De thans in het archief van den polder Duffelt aanwezige oorkonden, brieven, handschriften en verdere stukken zullen voor zoover zij alleen op het Nederlandsche gedeelte van den polder betrekking hebben, binnen 6 maanden na het in werking treden van dit verdrag aan het bestuur over het Nederlandsche gedeelte van den polder worden overgedragen. Evenzoo zullen gewaarmerkte afschriften worden gegeven van de begrooting over het laatste dienstjaar (kalenderjaar), van de laatste jaarrekening, van uittreksels uit den legger betrekkelijk de van Nederlandsche zijde te onderhouden dijkvakken, hoofdwaterleidingen, enz., eindelijk van uittreksels van het op het Nederlandsch gedeelte betrekking hebbende kadaster en van den dijksrol.

Het bestuur van het Nederlandsche gedeelte des polders zal ook voortdurend bevoegd blijven, gewaarmerkte afschriften van alle thans in het polderarchief aanwezige oorkonden, enz., welke naar zijne meening voor hetzelve van belang zijn, te vorderen.

Der gegenwärtige Zustand der Hauptwasserleitung vom Einlaufe der Bosse-Wässerung bis zur Meerschleuse mit den zu erhaltenden Pegeln, ist durch eine von beiden Staaten zu ernennende Kommission festzustellen.

7. Die im Archive der Deichschau Düffelt gegenwärtig vorhandenen Urkunden, Briefe, Handschriften und sonstigen Stücke sollen, insofern sie sich lediglich auf den niederländischen Teil der Deichschau beziehen, innerhalb 6 Monaten nach Vollziehung dieses Vertrags an die Verwaltung des niederländischen Teiles der Deichschau übergeben werden. Ebenso sollen beglaubigte Abschriften des Etats über das letzte Rechnungsjahr (Kalenderjahr) und der letzten Jahresrechnung, sowie von Auszügen des Lagerbuchs, welche sich auf die niederländischerseits zu unterhaltenden Deichstrecken, Hauptgräben u. s. w. beziehen, endlich von Auszügen des auf den niederländischen Teil der Deichschau bezüglichen Katasters und der Deichrolle übergeben werden.

Die Verwaltung des niederländischen Teiles der Deichschau soll auch dauernd berechtigt bleiben, beglaubigte Abschriften von allen jetzt im Deichschau-Archive vorhandenen Urkunden u. s. w., welche nach ihrer Meinung für sie von Interesse sind, zu verlangen.

8. Dit verdrag zal in werking treden na het einde van het jaar, waarin het door de wederzijdsche Regeeringen is bekrachtigd. Een mogelijk overschot of een mogelijk te kort der laatste jaarrekening zal naar verhouding der grootte onder beide deelen van den tegenwoordigen polder verdeeld worden.

9. Bij het in werking treden van dit verdrag vervallen alle vroeger nopens de in het verdrag behandelde onderwerpen overeengekomen regelingen.

Ter oorkonde waarvan de gevolmachtigden dit verdrag hebben onderteekend en van hunne zegels voorzien.

Gedaan, in dubbel, te 's Gravenhage, den 8 November 1905.

8. Dieser Vertrag soll in Kraft treten mit Ablauf des Kalenderjahres, in welchem er von den beiderseitigen Regierungen genehmigt ist. Ein etwaiger Ueberschuss oder ein etwaiges Defizit der letzten Jahresrechnung soll nach dem Flächenverhältnis unter beide Teile der jetzigen Deichschau verteilt werden.

9. Mit dem Inkrafttreden dieses Vertrags werden alle früheren über den Gegenstand des Vertrags vereinbarten Bestimmungen aufgehoben.

Zu Urkund dessen haben die Bevöllmächtigten diesen Vertrag unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Geschehen im Haag in doppelter Ausfertigung, den 8 November 1905.

(*l. s.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.
(*l. s.*) J. KRAUS.
(*l. s.*) SCHLÖZER.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1906, n°. 39, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel dd. 15 Mei 1906, 3de Afd., n°. 2210/1698, voor zooveel daarbij goedkeuring is onthouden aan de begrooting voor de waterkeerende werken van dat waterschap voor 1906;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 1 Augustus 1906, n°. 171;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 22 Augustus 1906, n°. 150, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat Gedeputeerde Staten in bovenvermeld besluit hebben overwogen, dat op genoemde begrooting in uitgaaf voorkomt een art. 34 *a* „Storting van 80 % in het aandeelen-kapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 3200.—"; dat bij het Koninklijk besluit van 23 September 1905, n°. 100, is vernietigd het besluit van Gedeputeerde Staten van 1 December 1904, 3de Afd., n°. 5391/3717, houdende goedkeuring van eene door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove bij besluit van 9 November 1904, n°. 4655, aangebrachte wijziging der begrooting voor de waterkeerende werken voor 1904, door in uitgaaf in te stellen een nieuw art. 34 *a* „Storting van 20 % in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 800.—", zulks op grond dat, overmits deelneming in het aandeelenkapitaal van eene spoorweg noch direct noch indirect is te beschouwen als eene uitgave ten dienste van waterkeerende werken, een post in uitgaaf voor „storting van 20 % in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 800.—" niet op de begrooting voor waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1904 had behooren te zijn gebracht, en Gedeputeerde Staten van Overijssel mitsdien ten onrechte hunne goedkeuring hebben verleend aan het door het Vereenigd College dd. 9 November 1904, n°. 4655, genomen, daartoe strekkend besluit; dat, waar ingevolge voormeld Koninklijk besluit door Gedeputeerde Staten ten onrechte goedkeuring is verleend aan het besluit van het Vereenigd College om een post voor eene eerste storting in het aandeelenkapitaal van genoemden spoorweg op de begrooting voor 1904 te brengen, ook het brengen van een post voor eene tweede storting op bedoelde aandeelen op de begrooting voor 1906 als niet geoorloofd moet worden beschouwd en mitsdien een post in uitgaaf voor „Storting van 80 % in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg Blokzijl—Zwolle *f* 3200.—" niet op de begrooting voor waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor 1906 had behooren te zijn gebracht;

dat het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende vooreerst, dat de vermelding van het bezwaarschrift van „participanten van de Arembergerschutsluis" in het bestreden besluit in strijd is met het Reglement van het waterschap Vollenhove, en voorts dat het besluit van Gedeputeerde Staten dd. 3 Juni 1902, 3de Afd. n°. 2410/1864, waarbij de deelneming in het aandeelenkapitaal van den bovengenoemden spoorweg is goedgekeurd, nooit is aangevochten en dus van kracht blijft, en als gevolg daar-

van het bestuur van het waterschap Vollenhove het waterschap den 13 September 1904 dan ook bij het passeeren van de akte van oprichting der spoorwegmaatschappij Zwolle—Blokzijl verbonden heeft tot storting van f 4000.— aan aandeelen in die maatschappij; dat hierdoor ontstaan is eene opeischbare schuld van het waterschap Vollenhove;

Overwegende: dat, wat appellants eerste grief betreft, uit art. 20, 1e lid, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) voortvloeit, dat belanghebbenden zich met bezwaren tegen een besluit van een waterschap tot Gedeputeerde Staten kunnen wenden, en dat het in de rede ligt, dat Gedeputeerde Staten van een bij hen ingekomen bezwaarschrift in hun besluit melding maken;

dat, wat de tweede grief betreft, de gronden waarop het bestreden besluit steunt, juist zijn;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), het Grondreglement voor de waterschappen in Overijssel en het Reglement voor het waterschap Vollenhove (1e dijksdistrict van Overijssel);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1906, *n°.* 40, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring der begrooting van de waterlossing van het waterschap Vollenhove voor* 1906.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Gecommitteerden van de Vereeniging „de Participanten der Arembergerschutsluis", gevestigd te Zwartsluis, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, d.d. 15 Mei 1906, 3e Afd., n°. 2210/1698, voorzooveel daarbij is goedgekeurd de begrooting van de waterlossing van het waterschap Vollenhove voor 1906;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 1 Augustus 1906, n°. 170;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 22 Augustus 1906, n°. 151, afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat de Vereeniging „de Participanten der Arembergerschutsluis" waterschapslasten betalende ingelande is van het waterschap Vollenhove;

dat, nadat ter zake van diverse posten in uitgave en ontvangst, voorkomende op de begrooting van het waterschap Vollenhove, Gecommitteerden der bedoelde Vereeniging aan Gedeputeerde Staten hadden verzocht, om aan die begrooting de goedkeuring te onthouden, Gedeputeerde Staten bij het bestreden besluit, onder splitsing der ingeleverde begrooting,

1e. de begrooting hebben goedgekeurd voor de waterlossing van het waterschap Vollenhove voor 1906, zooals die is vastgesteld door het Vereenigd College van het waterschap Vollenhove;

2e. de goedkeuring hebben onthouden aan de begrooting voor de waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor het jaar 1906;

dat, voorzoover ingevolge de splitsing der begrooting goedkeuring is verleend aan de begrooting voor de waterlossing voor 1906, appellanten, zich bezwaard achtende, bij Ons in beroep zijn gekomen;

Overwegende: dat waar het aan Ons gerichte adres van beroep geen licht verschaft omtrent den aard der bezwaren van appellanten, tot toelichting van hunne bedoelingen het adres kan strekken, door hen ingevolge art. 20, lid 1, der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) indertijd bij Gedeputeerde Staten ingediend;

dat de door het bestreden besluit ongewijzigd gelaten, en door laatstbedoeld adres gewraakte posten, art. 6 in ontvangst en artt. 17, 23 en 24 in uitgaaf zijn;

dat art. 6 in ontvangst een post is, die herhaaldelijk op de begrootingen pleegt voor te komen;

dat deze post op de begrooting 1905 van het waterschap Vollenhove eveneens tot een bedrag van *f* 4000.— voorkomt, zonder dat daartegen bezwaren worden ingebracht; dat er geen redenen zijn dezen post thans te wijzigen;

dat artt. 17 en 23 in uitgaaf noodzakelijk zijn om aan de bestaande geldelijke verplichtingen te kunnen voldoen, terwijl art. 24 in uitgaaf een uitvloeisel is van art. 6 in ontvangst;

dat er mitsdien geen termen aanwezig zijn voor vernietiging van het bestreden besluit;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1906, *n°.* 41, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906:

n°. 16, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Zeven Blokken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, 6 *Augustus* 1887, *n°.* 22 *en* 2 *Januari* 1904, *n°.* 50;

n°. 18, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Alling, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 19 *December* 1884, *n°.* 16, *en*

n°. 21, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Molenwijk, goedgekeurd bij Kon besluiten van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, 8 *Januari* 1886, *n°.* 8, 9 *September* 1887, *n°.* 21, 3 *December* 1891, *n°.* 34 *en* 21 *Augustus* 1893, *n°.* 15.

Zie Prov. bladen nos. 22, 23 en 24.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1906, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant van* 5 *Juli* 1906, *tot vaststelling van een nieuw reglement op de waterleidingen in die provincie, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18 *en* 14 *Augustus* 1901, *n°.* 35.

De Staten van Noordbrabant;

Gelet op de voorstellen hunner Commissie, belast met de voorbereiding van de herziening der provinciale reglementen.

Mede gelet op de artikelen 134 en 190 der Grondwet, de artikelen 130, 136 en 140 der Provinciale wet, de artikelen 2 en 3 der wet op de bevloeiingen 1904 (Staatsblad n°. 282) en de wetten van den 10n November 1900 (Staatsblad n°. 176) en van den 9n Mei 1902 (Staatsblad n°. 54).

Hebben besloten: het navolgend reglement vast te stellen:

REGLEMENT op de waterleidingen in de provincie Noordbrabant.

EERSTE AFDEELING.

Van de waterleidingen en hare liggers.

Art. 1. Onder waterleidingen worden in dit reglement, uitgezonderd in de vijfde en zesde afdeeling, verstaan alle rivieren, kanalen,

beken, afvoer- en afwateringssloten en andere waterloopen, bestemd om ten dienste van het algemeen water te ontvangen en af te voeren, met de daarlangs, daarover of daarin gelegen of daartoe be' oorende werken.

Hiervan zijn uitgezonderd de waterleidingen onder beheer van het Rijk.

2. De waterleidingen worden voor de toepassing van dit reglement onderscheiden in:

a. gemeentelijke waterleidingen;

b. waterschapswaterleidingen.

Onder waterschapswaterleidingen worden verstaan die waterleidingen, welke onder toezicht staan van een waterschapsbestuur;

onder gemeentelijke waterleidingen alle andere waterleidingen.

3. Van de waterleidingen worden liggers opgemaakt.

Zij dienen om vast te stellen, welke waterleidingen vallen onder de voorschriften van dit reglement, uitgezonderd onder die, gegeven in de vijfde en zesde afdeeling.

4. De liggers worden onderscheiden in liggers A en B.

De ligger A bevat de waterleidingen, waarvan de loop zich tot één gemeente of één waterschap bepaalt.

De ligger B bevat de overige waterleidingen.

5. Liggers, opgemaakt en door Gedeputeerde Staten vastgesteld overeenkomstig de provinciale reglementen op de waterleidingen van 4 November 1874 (Provinciaal blad n°. 21) en van 19 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 14), blijven van kracht, totdat zij overeenkomstig de bepalingen van dit reglement, zijn gewijzigd.

Liggers, die bij het in werking treden van dit reglement nog niet door Gedeputeerde Staten zijn vastgesteld, worden opgemaakt en vastgesteld met inachtneming van de volgende bepalingen.

6. De liggers worden ontworpen en voorloopig vastgesteld, die der gemeentelijke waterleidingen door het dagelijksch bestuur van de gemeente, die der waterschapswaterleidingen door het dagelijksch bestuur van het waterschap.

Zij worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld op de wijze in de volgende artikelen bepaald

7. De liggers worden ontworpen, overeenkomstig de model door Gedeputeerde Staten te geven.

Die modellen worden in het provinciaal blad bekend gemaakt.

8. De ligger vermeldt bij elke waterleiding:

a. de benaming;

b. de richting, met aanwijzing van het begin- en het eindpunt

het grondgebied van de gemeente of van het waterschap, waarvoor de ligger geldt;

c. de kadastrale aanduiding van de langs de beide oevers der waterleiding gelegen perceelen en de lengte, waarover elk dier perceelen tegen de waterleiding grenst;

d. de rechten of verplichtingen van de provincie, de gemeenten, de waterschappen of anderen ten opzichte van de waterleiding;

e. de onderhoudsplichtigen, bijaldien het onderhoud niet rust op de gemeente of het waterschap;

f. indien die bestaat, den titel, waarbij de rechten of verplichtingen, onder *d* en *e* genoemd, gevestigd zijn;

g. de omschrijving van de ligging, inrichting en hoofdafmetingen van de tot de waterleidingen behoorende of daarmede in verband staande werken;

h. de tot den ligger betrekkelijke beslissingen van Gedeputeerde Staten, van den Koning en van de in kracht van gewijsde gegane uitspraken van den burgerlijken rechter, voor zooverre die wijziging van den ligger noodig maken.

De ligger B vermeldt bovendien de minste breedte op en de minste diepte beneden maaiveldshoogte.

9. De ontworpen ligger wordt door het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap, naar de onderscheidingen gemaakt in artikel 6, gedurende dertig dagen ter inzage van een ieder op de secretarie van de gemeente of ten kantore van den secretaris van het waterschap nedergelegd.

Van die nederlegging wordt door dat bestuur minstens drie dagen te voren openbare kennisgeving gedaan door afkondiging en aanplakking, op de gebruikelijke wijze, in de binnen de provincie gelegen, aan de gemeente of het waterschap grenzende gemeenten, uit of op wier gebied water door de in den ligger omschreven waterleidingen wordt afgevoerd, alsmede in een of meer der in de provincie verschijnende nieuwsbladen.

10. Gedurende den in het eerste lid van artikel 9 genoemden termijn en acht dagen daarna, is een ieder bevoegd bezwaren tegen den ontworpen ligger bij het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap in te brengen.

De openbare kennisgeving, bedoeld in het tweede lid van artikel 9, vermeldt die bevoegdheid en tevens den tijd, waarop en de plaats, waar het dagelijksch bestuur zitting zal houden tot het aanhooren en in ontvangst nemen van bezwaren, welke belanghebbenden monde-

ling of schriftelijk, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde wenschen in te brengen.

11. Van de mondeling ingebrachte bezwaren wordt door het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap proces-verbaal opgemaakt, dat door hen, die op deze wijze hunne bezwaren hebben ingebracht mede wordt onderteekend.

Indien de belanghebbenden niet kunnen schrijven of hunnen naam teekenen, wordt van deze omstandigheid in het proces-verbaal melding gemaakt.

Van de schriftelijk ingediende bezwaren wordt door den Secretaris een bewijs van ontvangst afgegeven.

Bijaldien geen bezwaren zijn ingebracht wordt van deze omstandigheid, in een door het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap van het op de zitting voorgevallene op te maken proces-verbaal melding gemaakt.

12. Het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap stelt den ligger uiterlijk dertig dagen na den termijn, in het eerste lid van artikel 10 aangegeven, met of zonder wijziging voorloopig vast.

De voorloopig vastgestelde ligger wordt na voorafgaande kennisgeving, zooals die in het tweede lid van artikel 9 is voorgeschreven, gedurende dertig dagen voor een ieder ter inzage gelegd, op de wijze als in het eerste lid van artikel 9 is bepaald, en daarna in dubbel aan Gedeputeerde Staten ingezonden, vergezeld van de in artikel 11 genoemde processen-verbaal en bezwaarschriften.

De ligger vermeldt daarbij de dagteekening van het ontwerpen en die van de voorloopige vaststelling door het dagelijksch bestuur van de gemeente of van het waterschap; den tijd gedurende welken hij ter inzage heeft gelegen; den dag, waarop daarvan openbare kennisgeving is gedaan en dien der opzending aan Gedeputeerde Staten.

13. Binnen de dertig dagen, gedurende welke de voorloopig vastgestelde ligger ter visie ligt, kunnen belanghebbenden daartegen schriftelijk bezwaren inbrengen bij Gedeputeerde Staten.

14. Die bezwaren worden door Gedeputeerde Staten behandeld en daarop wordt beslist met inachtneming van het bepaalde in artikel 24*bis* van de instructie voor dat College, zooals dat artikel is vastgesteld bij besluit der Staten van den 3den November 1869 (Provinciaal blad n°. 60).

Hetzelfde geldt, indien Gedeputeerde Staten vermeenen, den ligger ambtshalve te moeten wijzigen of aanvullen, uitgezonderd in de gevallen bij artikel 23 bedoeld.

15. Gedeputeerde Staten stellen den ligger vast en zenden een gewaarmerkt exemplaar daarvan terug aan het dagelijksch bestuur, dat den ligger heeft ontworpen en voorloopig vastgesteld met mededeeling van de beslissing, die zij genomen hebben op ingekomen bezwaren.

Wanneer belangen van derden betrokken zijn bij eene door Gedeputeerde Staten gegeven beslissing, wordt van die beslissing ook aan hen kennis gegeven.

Gedeputeerde Staten kunnen den ligger gedeeltelijk vaststellen.

In dat geval wordt ten aanzien van de aangehouden waterleiding de ligger afzonderlijk vastgesteld.

16. Het dagelijksch bestuur van de gemeente, dat den ligger heeft ontworpen en voorloopig vastgesteld, brengt de beslissing van Gedeputeerde Staten onmiddellijk ter openbare kennis op de wijze als in het tweede lid van art. 9 is bepaald, en legt tegelijkertijd den vastgestelden ligger gedurende 30 dagen na dagteekening der bekendmaking voor belanghebbenden ter inzage.

17. Van de beslissing van Gedeputeerde Staten staat aan het dagelijksch bestuur van de gemeente, dat den ligger heeft ontworpen en voorloopig vastgesteld en alle andere belanghebbenden gedurende den in artikel 13 bedoelden termijn van dertig dagen beroep open op den Koning.

18. Hij, die beroep instelt, geeft daarvan gelijktijdig kennis aan het dagelijksch bestuur van de gemeente, dat den ligger heeft ontworpen en voorloopig vastgesteld en aan Gedeputeerde Staten.

Wordt het beroep door het gemeentebestuur ingesteld, dan is dit verplicht Gedeputeerde Staten daarmede in kennis te stellen.

Het gemeentebestuur doet van elk ingesteld beroep openbare kennisgeving op de wijze als in artikel 9 tweede lid is bepaald.

Het beroep op den Koning schorst de werking van den ligger alleen ten aanzien van de waterleiding, die het geldt.

19. Bijaldien de beslissing van Gedeputeerde Staten, in de artikelen 16 en 17 bedoeld, betrekking heeft op eene waterschapswaterleiding, gelden in plaats van de artikelen 16, 17 en 18, 1e, 2e en 3e lid van dit reglement de artikelen 19, 21 en 26 van de wet van den 10n November 1900 (Staatsblad n°. 176.)

20. De ligger is eerst van kracht, nadat hij is afgekondigd op de wijze in artikel 9 bepaald.

Tot die afkondiging wordt niet overgegaan, dan nadat, voor wat betreft de beslissing van Gedeputeerde Staten omtrent den ligger

eener gemeentelijke waterleiding, de termijn van beroep, bedoeld in artikel 17 van dit reglement, en voor wat betreft de beslissing van Gedeputeerde Staten omtrent den ligger eener waterschapswaterleiding de termijn, bedoeld in artikel 21 der wet van den 10n November 1900 (Staatsblad nº. 176) verstreken is, zonder dat een adres van beroep is ingediend, of, indien zoodanig adres is ingediend, door den Koning op het beroep is beslist, en bijaldien de Koninklijke beslissing zulks mocht noodig maken, de ligger overeenkomstig die beslissing is gewijzigd of aangevuld.

21. Van de plaats gehad hebbende afkondiging doet het dagelijksch bestuur mededeeling aan Gedeputeerde Staten.

22. Binnen vier maanden na elken overgang van onderhoudsplicht, doet de nieuwe onderhoudsplichtige daarvan schriftelijk opgave aan het betrokken dagelijksch bestuur, dat dienovereenkomstig een voorstel tot wijziging van den ligger ontwerpt.

Het betrokken dagelijksch bestuur is in het geval, in het vorig lid bedoeld, bevoegd ook zonder die opgave een voorstel tot wijziging van den ligger te ontwerpen.

Het geeft daarvan dadelijk schriftelijk kennis aan de belanghebbenden, die binnen dertig dagen na de verzending der kennisgeving, daartegen schriftelijk hunne bezwaren kunnen inbrengen bij Gedeputeerde Staten.

23. Door Gedeputeerde Staten wordt zonder inachtneming van eenige formaliteit de van kracht geworden ligger gewijzigd of aangevuld:

a. na overlegging door belanghebbenden van eene in kracht van gewijsde gegane uitspraak van den burgerlijken rechter, in zooverre die met den inhoud van den ligger strijdig is;

b. bijaldien zij zich kunnen vereenigen met het voorstel tot wijziging van den ligger, dat door het betrokken bestuur is ontworpen krachtens het bepaalde in het tweede lid van artikel 22;

Tot de sub *a* bedoelde wijziging wordt door Gedeputeerde Staten in geen geval overgegaan, dan nadat is verstreken de termijn van dertig dagen, gedurende welken, ingevolge het bepaalde in het derde lid van artikel 22, daartegen bezwaren bij hun College kunnen ingebracht worden.

c naar aanleiding van de ontheffingen, verleend krachtens de artikelen 48 en 49.

Het betrokken dagelijksch bestuur zendt hiertoe in het eerste kwartaal van ieder jaar zijne opgave aan Gedeputeerde Staten. Ge-

deputeerde Staten zijn echter ook bevoegd de sub *c* bedoelde wijzigingen en aanvullingen ambtshalve aan te brengen.

Zij geven van de door hen in den ligger gebrachte wijzigingen of aanvullingen kennis aan het bestuur, dat den ligger heeft ontworpen en voorloopig vastgesteld, en indien de belangen van derden daarbij betrokken zijn, ook aan deze belanghebbenden.

Binnen dertig dagen na ontvangst van het bericht van Gedeputeerde Staten brengt het dagelijksch bestuur de wijzigingen en aanvullingen aan in het exemplaar van den ligger, dat onder zijne berusting is.

24. Wordt door de dagelijksche besturen van gemeenten of waterschappen de in bovenstaande artikelen gevorderde medewerking niet of niet behoorlijk verleend, dan gelden de bepalingen van artikel 127 der Gemeentewet en van artikel 45 der wet van den 10n November 1900 (Staatsblad n°. 176).

25. Andere wijzigingen of aanvullingen, dan in de artikelen 22 en 23 bedoeld, worden niet in den ligger aangebracht dan met inachtneming van de voorschriften, in dit reglement betrekkelijk het ontwerpen en vaststellen van de liggers gegeven.

Op het besluit van Gedeputeerde Staten tot vaststelling der wijziging of aanvulling is het bepaalde in de artikelen 16, 17, 18, 19, 20 en 21 van dit reglement van toepassing.

26. Een ieder is bevoegd ter Secretarie der gemeente of ten kantore van den Secretaris van het waterschap inzage van den ligger te nemen of uittreksels daaruit ten zijnen koste te vorderen.

TWEEDE AFDEELING.

Van het toezicht op de waterleidingen.

27. Behoudens het algemeen toezicht van Gedeputeerde Staten, wordt het aanhoudend en dagelijksch toezicht opgedragen aan:

a. Burgemeester en Wethouders, over de gemeentelijke waterleidingen;

b. de Dagelijksche Besturen der waterschappen, over de waterschapswaterleidingen.

De sub *a* en *b* van dit artikel genoemde besturen worden in dit reglement aangeduid door de woorden »het toezichthebbend bestuur«.

28. Zoo dikwijls zij dit noodig achten, althans minstens éénmaal 's jaars, nemen de toezichthebbende besturen of door hen aan te wijzen ambtenaren of te benoemen commissiën den staat der onder hun toezicht staande waterleidingen op en voeren daarover eene

schouw, ter opneming van de herstellingen en verbeteringen, die daaraan moeten verricht worden.

Zij geven ter plaatse acht dagen te voren door afkondiging op de gebruikelijke wijze kennis van den dag waarop, en de waterleiding waarover de schouw zal worden gevoerd.

Zij maken een proces-verbaal op van de door hen bevonden gebreken, schrijven daarbij voor, wat moet worden gedaan om daarin te voorzien en geven, voor zoover het toezichthebbend bestuur zelf niet onderhoudsplichtig is, daarbij tevens last aan de onderhoudsplichtigen tot herstel van het gebrekkige binnen een bij het verbaal te bepalen termijn.

Dit proces-verbaal wordt op de secretarie der gemeente of op een door het waterschapsbestuur aan te wijzen vaste plaats gedurende ten minste acht dagen ter inzage van een ieder nedergelegd, nadat hiervan op de gebruikelijke wijze openbare kennisgeving is gedaan.

Een uittreksel uit het procos-verbaal wordt door het toezichthebbend bestuur minstens acht dagen voor de nieuwe schouw bij aangeteekenden brief aan den betrokken onderhoudsplichtige toegezonden.

Na het verstrijken van den gestelden termijn wordt het werk opnieuw geschouwd en, is aan den last niet of niet voldoende voldaan, zoo wordt daarvan proces-verbaal opgemaakt.

De processen-verbaal, bedoeld in het voorgaande lid, worden door hem, die ze heeft opgemaakt, door tusschenkomst van het toezichthebbend bestuur aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

29. Ten aanzien van waterleidingen, voorkomende op den ligger B, kunnen Gedeputeerde Staten op verzoek van een of meer der op die waterleiding toezicht hebbende besturen de opneming en schouwvoering, hetzij voor het geheel, hetzij voor een gedeelte opdragen aan eene commissie, samengesteld uit leden van een of meer op die waterleiding toezicht hebbende besturen of andere binnen de betrokken gemeenten of waterschappen wonende personen.

Zij gaan hiertoe echter niet over, dan nadat de aanvragende besturen zich ten genoegen van Gedeputeerde Staten hebben verbonden de kosten op de werkzaamheden der Commissie vallende, gemeenschappelijk te voldoen.

De voorzitter en de leden van die Commissie, alsmede haar Secretaris worden door Gedeputeerde Staten, na verhoor der betrokken toezichthebbende besturen, benoemd, geschorst en ontslagen.

Gedeputeerde Staten stellen de instructie en de vergoeding van de kosten der Commissie vast.

Het bepaalde in artikel 28 is ook van toepassing op de Commissie in dit artikel bedoeld.

DERDE AFDEELING.

Van het onderhoud der waterleidingen.

30. De onderhoudsplichtigen moeten vóór elke schouw de waterleidingen brengen op de breedte en diepte, welke voor de waterleidingen, voorkomende op den ligger B, in dien ligger en voor de andere waterleidingen bij verordening of keur is bepaald en zoo die niet bepaald is op hare normale breedte en diepte; haar zuiveren van onkruid, waterplanten, biezen, ruigten, boomen, struiken, alsmede van wortels en overhangende takken, die den geregelden afvoer van het water belemmeren; hare oevers, waar die zijn uitgezakt, ingestort of aangezand, herstellen en de aarde, die in de waterleidingen gevallen is, alsmede de zand- en grintplaten daaruit verwijderen.

Wordt het uit de waterleiding verwijderde op de erven of gronden, die zich daar langs uitstrekken, gebracht, dan geschiedt zulks als regel aan weerszijden tot ongeveer de helft en niet verder landwaarts dan noodig is.

31. Behoudens het bepaalde in het tweede lid van dit artikel en bestaande wettige verplichtingen van anderen, zijn de ruiming en zuivering, in het vorig artikel omschreven, zoover die betreffen de gemeentelijke waterleidingen, ten laste der gemeente en voor wat aangaat de waterschapswaterleidingen ten laste van het waterschap.

Het onderhoud van de werken, behoorende tot of gelegen langs, over of in waterleidingen is, behoudens bestaande wettige verplichtingen van anderen, ten laste van de eigenaren dier werken.

Kan de eigenaar dier werken niet worden aangewezen, dan is het onderhoud, naar de onderscheiding in het eerste lid van dit artikel gemaakt, ten laste der gemeente of van het waterschap.

32. De werken, behoorende tot of gelegen langs, over of in waterleidingen, welke door gebrek aan voldoend onderhoud of door bouwvalligheid den afloop van het water kunnen belemmeren of waarvan opruiming in het belang der waterleiding noodzakelijk is, moeten door de onderhoudsplichtigen worden hersteld, verbeterd of opgeruimd.

33. De eigenaars of de gebruikers van erven of gronden, waarlangs eene waterleiding loopt, zijn verplicht, om hen, die met de schouwvoering over de waterleiding zijn belast, alsmede hen, aan wie van hunnentwege de opneming, herstelling, ruiming en zuivering van de waterleiding schriftelijk is opgedragen, op hunne eerste

vordering op hnnne erven of gronden toe te laten en te gedoogen, dat daarop gebracht wordt al hetgeen uit de waterleiding, zoover die erven of gronden zich daarlangs uitstrekken, wordt verwijderd.

VIERDE AFDEELING.

Van de bevloeiingen.

34. Ten dienste van bevloeiingen, bedoeld in de wet op de bevloeiingen 1904 (Staatsblad n°. 282), kan behoudens het bepaalde in artikel 18 dier wet, aan waterleidingen alsmede aan andere rivieren, kanalen, beken of waterloopen water worden onttrokken, mits daarbij worden in acht genomen de in de volgende artikelen opgenomen bepalingen en de door Gedeputeerde Staten in ieder bijzonder geval aan de vergunning voor het maken van eene bevloeiingsinrichting te verbinden voorwaarden.

De in deze afdeeling bedoelde waterleidingen en andere rivieren, kanalen, beken of waterloopen worden aangeduid door het woord waterloop.

35. Het aan een waterloop ontleend water voor bevloeiingen moet, na gebruikt te zijn, worden teruggeleid in denzelfden waterloop, tenzij in de vergunning tot het maken der bevloeiingsinrichting daarvoor een andere waterloop is aangewezen.

36. Waar de mogelijkheid bestaat op of over het terrein van den eigenaar der bevloeiingsinrichting het bevloeiingswater aan- en af te voeren en de werken te maken, benoodigd voor opstuwing voor wateraan- en afvoer, mogen geene gronden van anderen daarvoor worden aangewezen, dan met hun goedvinden.

37. Bij de aanvrage om vergunning voor het maken eener bevloeiingsinrichting moet worden overgelegd:

a. eene plattegrondteekening op de schaal minstens 1 à 1000, waarop zijn aangeduid de te bevloeien perceelen, de waterloop, waaraan het water ontleend en die, waarop het zal worden teruggebracht; de te maken aan- en afvoerleidingen en de plaats der te maken kunstwerken;

b. dwarsprofielen op de schaal van 1 à 100, genomen op onderlinge afstanden van 10 Meter van den waterloop, waarvan het water onttrokken en waarop het teruggebracht wordt, over eene lengte van 100 Meter boven en benedenwaarts van de plaats der wateronttrekking en terugbrenging op den loop, alsmede van de aan- en afvoerleidingen;

c. teekeningen op de schaal van minstens 1 à 50, met inge-

schreven maten, van de te maken kunstwerken voor opstuwing, inlating, afsluiting, meting enz ;

d. eene beschrijving van de inrichting en van al de aan te leggen werken;

e. indien opstuwing van water noodig is, afschrift van het besluit, waarbij de daarvoor vereischte ontheffing is verleend;

f. opgaaf van de verlangde hoeveelheid water en van de tijdstippen, waarop de wateronttrekking gewenscht wordt;

g. uittreksels uit de kadastrale plans en liggers van de te bevloeien perceelen en van de perceelen, door of over welke water moet worden aan- en afgevoerd, alsmede in, op of aan welk geheel of gedeeltelijk een kunstwerk moet worden aangelegd;

h. eene opgaaf van de namen der gebruiksgerechtigden op het water;

i. eene opgaaf van de aan derden in eigendom behoorende kunstwerken, waarvan voor bevloeiing het medegebruik verlangd wordt, alsmede de namen van de eigenaren der kunstwerken;

j. eene verklaring of de regeling der schadeloosstelling met de eigenaren en gerechtigden, sub *g*, *h* en *i* genoemd, is tot stand gekomen, en zoo ja, overlegging van de desbetreffende bewijsstukken.

38. De aanvrage met bescheiden, wordt zoo spoedig mogelijk, voor een ieder ter inzage gelegd op de secretarie der gemeente, binnen welke de te maken bevloeiingsinrichting gelegen zal zijn.

Komt zij te liggen op het grondgebied van meer dan een gemeente, dan geschiedt de nederlegging op de Secretarie van eene dier gemeenten.

Van de nederlegging wordt minstens drie dagen te voren op de gebruikelijke wijze openbare afkondiging gedaan in al de gemeenten, op wier gebied de inrichting ligt en op of over wier gebied het water voor de bevloeiing wordt onttrokken, aan- of afgevoerd, of de te maken kunstwerken gebouwd worden, met oproeping van belanghebbenden om hunne bezwaren schriftelijk of mondeling ter kennis van Gedeputeerde Staten te brengen.

Aan het toezichthebbend bestuur op en den eigenaar of beheerder van den waterloop, waaraan water wordt onttrokken of waarop water wordt gebracht; aan de eigenaren en gerechtigden, in artikel 37 sub *g*, *h* en *i* genoemd, alsmede aan de eigenaren van de perceelen, grenzende tegen de te maken bevloeiingsinrichting tegen de aan- en afvoerleidingen en kunstwerken, wordt bovendien van de in het vorig lid bedoelde nederlegging tegelijkertijd schriftelijk kennis gegeven,

met oproeping van belanghebbenden om hunne bezwaren schriftelijk of mondeling ter kennis van Gedeputeerde Staten te brengen.

In de afkondiging en kennisgeving worden de plaats, de tijd en de duur der tervisielegging vermeld, alsmede de tijd, waarop en de plaats, waar belanghebbenden hunne bezwaren tegen het maken der bevloeiingsinrichting ten overstaan eener Commissie uit Gedeputeerde Staten mondeling kunnen inbrengen.

Van de mondeling ingebrachte bezwaren wordt door de in het vorig lid bedoelde commissie uit Gedeputeerde Staten een proces-verbaal opgemaakt, dat zoowel door den reclamant, als door de leden der Commissie onderteekend wordt.

39. Gedurende dertig dagen, te rekenen van de dagteekening der afkondiging en kennisgeving, in het vorig artikel bedoeld, kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen het maken der bevloeiingsinrichting bij Gedeputeerde Staten schriftelijk indienen.

Gedeputeerde Staten handelen met die bezwaarschriften op de wijze als in artikel 14 van dit reglement is voorgeschreven.

40. In het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij de vergunning, hetzij onvoorwaardelijk of voorwaardelijk wordt verleend, moeten worden aangewezen:

1°. de tijdstippen, waarop en de tijdruimten, gedurende welke water voor de bevloeiing mag worden ontleend; de hoeveelheid water per seconde, welke voor de bevloeiing mag worden ontleend, alsmede de inrichtingen voor de afsluiting van den wateraanvoer en die voor het meten der te gebruiken hoeveelheid;

2°. de werken, welke in verband met de te maken bevloeiingsinrichting, ter voorziening in de waterlossing, oeververdediging, verkeersgemeenschap, met inbegrip van uitweg en recht van overgang, en waterkeering door den eigenaar der bevloeiingsinrichting moeten worden uitgevoerd en onderhouden.

41. De besluiten van Gedeputeerde Staten worden ter openbare kennis gebracht:

1°. door plaatsing in het Provincaal blad;

2°. door toezending van een exemplaar van het blad, waarin het besluit is geplaatst, aan de toezichthebbende besturen en personen genoemd in het vierde lid van artikel 38 en aan allen, die bezwaren hebben ingebracht;

3°. door ter inzage legging gedurende 30 dagen van een exemplaar van het sub 2° bedoelde blad, op de secretarieën van al de gemeenten, waarbinnen de bevloeiingsinrichting is gelegen.

Van de sub 3°. bedoelde ter inzageleggiug geschiedt openbare afkondiging op tijd en wijze, in het derde lid van artikel 38 bepaald.

42. De kosten, vallende op de tervisieleggingen, afkondigingen en beschikking komen ten laste van den aanvrager.

Alvorens tot de behandeling eener aanvrage over te gaan, kunnen Gedeputeerde Staten het te voren storten van eene waarborgsom tot verevening dier kosten verplichtend stellen.

43. Een verleende vergunning kan door Gedeputeerde Staten worden ingetrokken:

a. indien de voorwaarden der vergunning niet behoorlijk worden nageleefd;

b. nadat gedurende drie achtereenvolgende jaren van de bevloeiingsinrichting geen gebruik is gemaakt;

c. indien het belang van den aanleg, de exploitatie of het onderhoud van werken van openbaar nut de beschikking over het water noodig maakt.

44. Eene verleende vergunning kan door Gedeputeerde Staten worden gewijzigd:

a. indien dit gevorderd wordt, hetzij in het algemeen belang, hetzij in het belang van de perceelen, grenzende aan de bevloeiingsinrichting, met inbegrip van af- en aanvoerleidingen;

b. indien, zonder de inrichting aanmerkelijk te hinderen, het tot stand komen van andere bevloeiingsinrichtingen daardoor zou kunnen bevorderd worden.

45. Op het ontwerpbesluit tot intrekking of wijziging der vergunning is van toepassing het bepaalde in de artikelen 38, 39, 40 en 41.

46. Bij de intrekking eener verleende vergunning kan door Gedeputeerde Staten worden voorgeschreven, dat alle werken moeten worden opgeruimd en alles in den oorspronkelijken toestand moet worden teruggebracht.

VIJFDE AFDEELING.

Politiebepalingen.

47. Onder waterleidingen worden in de vijfde en zesde afdeeling van dit reglement verstaan alle openbare rivieren, kanalen, beken, afvoer- en afwateringsslooten en andere waterloopen.

Hiervan zijn uitgezonderd de waterleidingen onder beheer van het Dal-

48. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij artikel 52 en 57 tweede lid, of wel tenzij gehandeld wordt op last van het toezichthebbend bestuur of van Gedeputeerde Staten:

a. eene waterleiding te verleggen, haren loop te wijzigen, haar te verbreeden, te vernauwen, te verdiepen, ondieper te maken of in het algemeen daaraan eenige verandering, van welken aard ook, te brengen;

onder verandering wordt niet verstaan hetgeen behoort tot de ruiming en zuivering en tot de gewone onderhoudswerken.

b. bij zuivering of herstelling der waterleiding de daarvan afkomstige voorwerpen door de waterleiding te laten afdrijven;

c. langs waterleidingen, die breeder zijn dan drie meter op den waterspiegel bij middelbaren waterstand, opgaande boomen te planten of te hebben op een korteren afstand dan één meter, gemeten uit den buitensten rand der waterleiding;

deze bepaling is niet van toepassing op beplantingen, welke tijdens de invoering van het Provinciaal reglement op de waterleidingen van 4 November 1874 (Provinciaal blad 1875 n°. 2) bestonden.

d. kribwerken, stoepen, stappen en dammen in waterleidingen te leggen of te hebben en daarin palen of latwerk te slaan of te hebben;

e. bruggen, vonders, schoren, duikers, heulen, schuttingen, sluizen en stuwen over of in waterleidingen te leggen of te hebben en indien zij wettig bestaan, die werken bij herstel of bij geheele of gedeeltelijke vernieuwing zoodanig te wijzigen, dat hun doorlaatvermogen veranderd wordt;

f. vischtuig, huiden, vlas, hennep, hout, banden en andere voorwerpen, waardoor de geregelde afloop van het water belemmerd kan worden, in waterleidingen te leggen, te werpen of te hebben;

g. hooi- of stroomijten, zand-, aard- of mesthoopen, hout, steen, puin en andere dergelijke voorwerpen op een afstand van minder dan één meter, gemeten uit den buitensten rand der waterleiding, te leggen of te hebben;

h. gebouwen, getimmerten of muren binnen den afstand van één meter, gemeten uit den buitensten rand der waterleiding, op te richten;

i. vee in of door waterleidingen te laten loopen of buiten noodzakelijkheid daardoor vee te drijven of met voertuigen te rijden;

j. doode dieren, steenpuin, zand, aarde of vuilnis van welken aard ook in waterleidingen te werpen.

49. Het is verboden, behoudens het bepaalde bij art. 52 en 57,

tweede lid, of tenzij gehandeld wordt op last van het toezichthebbend bestuur of van Gedeputeerde Staten:

a. in de waterleidingen duikers en heulen te dichten; schuttingen, sluizen, stuwen of andere waterkeerende of wateropstuwende werken te verhoogen, te sluiten of gesloten te houden; schuiven, schotbalken of planken te plaatsen of te hebben;

b. in de waterleidingen water op te stuwen of opgestuwd te houden anders dan tijdens de daarvoor toegestane tijdstippen en tot de daarvoor vastgestelde hoogte;

c. de tot de waterleiding behoorende beweegbare deelen van schuttingen, sluizen, stuwen of andere waterkeerende of wateropstuwende werken uit te nemen, te openen, uitgenomen en geopend te houden, gedurende de tijdstippen, waarop opstuwing van water tot een bepaalde hoogte door de bevoegde macht is voorgeschreven en de waterstand die hoogte niet heeft overschreden.

50. In spoedeischende gevallen of wanneer het voor het constateeren van overtredingen of voor het doen van opnemingen, voor het instellen van een onderzoek naar de in de waterleiding aanwezige werken of voor het voeren van schouw noodig is, is de eigenaar of gebruiker van die werken verplicht de beweegbare deelen van sluizen, stuwen, schuttingen en soortgelijke werken onmiddellijk te openen, of geopend te houden of die te sluiten, nadat dit door Gedeputeerde Staten, door het toezichthebbend bestuur, door den Hoofdingenieur-Directeur, den Hoofdingenieur of den Ingenieur van den Rijks- of den Hoofdingenieur of den Ingenieur van den Provincialen waterstaat is gelast.

51. De Gemeente- en Waterschapsbesturen kunnen na de in werkingtreding van dit reglement bij verordening of keur de voorschriften geven, welke zij voor de onder hun toezicht staande waterleidingen waarvan de loop zich tot één gemeente of tot één waterschap bepaalt, noodig achten.

Zoodra de verordening of keur is in werking getreden, houden de artikelen 48 en 49 van dit reglement op verbindend te zijn voor die waterleidingen.

ZESDE AFDEELING.

Van de ontheffingen en het hooger beroep.

52. § 1. Overtreding van de bepalingen vervat in de artikelen 48 en 49 is strafbaar, tenzij men aantoont gehandeld te

hebben krachtens verkregen rechten of krachtens eene ontheffing, verleend overeenkomstig de volgende voorschriften:

de ontheffing geschiedt schriftelijk tot wederopzeggens toe; aan haar kunnen voorwaarden worden verbonden;

hij, die de voorwaarden, waaronder de ontheffing verleend is, niet naleeft, wordt geacht zonder ontheffing te hebben gehandeld.

§ II. Van het bepaalde in de artikelen 48 en 49, kan ontheffing worden verleend door het toezichthebbend bestuur.

Is door het betrokken gemeente- of waterschapsbestuur op een schriftelijk verzoek om ontheffing van de in het vorig lid genoemde verbodsbepalingen, niet beschikt binnen twee maanden, nadat het is ingediend, dan wordt het bestuur geacht afwijzend daarop te hebben beschikt.

Het ontheffingbesluit ten aanzien van de verbodsbepalingen, genoemd in artikel 49, is aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

Voor zooveel betreft de waterleidingen, niet behoorende tot die, bedoeld in het eerste lid van artikel 51, wordt deze goedkeuring ook vereischt voor de ontheffingsbesluiten ten aanzien van de verbodsbepalingen, genoemd in artikel 48 sub *a*, *d*, *e* en *f*.

Het ontheffingsbesluit van verbodsbepalingen, genoemd in artikel 49 sub *b* en *c* moet inhouden:

1°. de hoogte tot welke het water mag worden opgestuwd boven of niet mag worden afgelaten beneden een in dat ontheffingsbesluit duidelijk omschreven vast verkenmerk;

2°. de tijdstippen, waarop het water mag worden opgestuwd of moet worden opgehouden;

3°. de wijdte en de diepteligging der voor de opstuwing of waterophouding gemaakte of te maken kunstwerken;

4°. de inrichting der toestellen, die door en voor rekening van den eigenaar of gebruiker geplaatst moeten worden, om de hoogte, tot welke de opstuwing of het aflaten van water is toegestaan, gemakkelijk waarneembaar te maken.

§ III. Het besluit tot ontheffing van de verbodsbepalingen, gesteld in artikel 48 sub *a*, *d*, *e* en *f* en in artikel 49 en dat tot wijziging of intrekking van omtrent in die bepalingen geregelde punten bestaande vergunningen of ontheffingen, wordt eerst genomen, nadat een ontwerp daarvan gedurende minstens dertig dagen voor een ieder ter inzage heeft gelegen ter secretarie van de gemeente, op wier grondgebied de werken zullen worden aangelegd.

Betreft de te verleenen ontheffing eene waterschapswaterleiding, of eene gemeentelijke, niet behoorende tot die, bedoeld in het eerste lid van artikel 51, dan wordt het in het vorig lid bedoeld ontwerp bovendien ter inzage gelegd ter secretarie van de aangrenzende gemeenten, uit of op welker gebied water door de waterleiding wordt gebracht.

Van de nederlegging in het eerste en tweede lid van § III bedoeld wordt door het betrokken toezichthebbend bestuur minstens drie dagen te voren op de gebruikelijke wijze openbare kennisgeving gedaan en bijaldien het ontwerp-besluit strekt tot wijziging of intrekking van eene bestaande vergunning of ontheffing, bovendien aan den ontheffing- of vergunninghouder.

Binnen de dertig dagen, gedurende welke het ontwerp-besluit ter inzage ligt, kan ieder belanghebbende zijne bezwaren schriftelijk indienen bij het bestuur, dat de ontheffing heeft te verleenen.

Het ontheffingsbesluit wordt door het toezichthebbend bestuur aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingezonden, vergezeld van de ingediende bezwaarschriften en de beschouwingen daaromtrent van dat bestuur.

De goedkeuring van of onthouding van goedkeuring aan het ontheffingsbesluit wordt medegedeeld, behalve aan het bestuur, dat de goedkeuring heeft gevraagd, ook aan de belanghebbenden, die schriftelijk hunne bezwaren tegen dat ontheffingsbesluit hebben ingebracht.

§ IV. Van de in § II van dit artikel bedoelde beslissingen van het toezichthebbend bestuur staat, voor zoover zij niet behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, beroep op dit college open binnen dertig dagen, nadat van de beslissing aan den belanghebbende is kennis gegeven, of in het geval van § II, tweede lid, binnen 30 dagen na omloop van den daarin genoemden termijn.

§ V. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, ambtshalve eene ontheffing, krachtens dit artikel verleend, in te trekken of de daaraan verbonden voorwaarden te wijzigen, wanneer dit in het belang van de waterleiding of van den waterafvoer door hen wordt noodig geoordeeld.

Bij het besluit tot intrekking wordt tevens voor zoover noodig bevolen de opruiming binnen eenen daarbij te bepalen termijn van hetgeen ingevolge de ontheffing is verricht en herstel van de waterkeering in haren vorigen toestand.

Hij aan wien een bevel, als in het vorig lid bedoeld, is gegeven, is verplicht binnen den daarvoor bepaalden tijd aan dat bevel gevolg te geven.

§ VI. Van de beslissingen van Gedeputeerde Staten, genomen ingevolge §§ II, III, IV en V van dit artikel, staat zoowel voor het toezichthebbend bestuur, als voor hem, die bij dat bestuur bezwaren heeft ingediend en voor hem, die zich met de hem opgelegde voorwaarden bezwaard gevoelt, beroep open op den Koning binnen dertig dagen, nadat een afschrift van het besluit aan hem is toegezonden.

Hij, die beroep instelt, geeft daarvan gelijktijdig kennis aan Gedeputeerde Staten en, indien het wordt ingesteld door een dergenen, die bezwaren hebben ingebracht, ook aan het toezichthebbend bestuur.

Op de in dit artikel bedoelde besluiten van Waterschapsbesturen en op die van Gedeputeerde Staten, welke Waterschapswaterleidingen betreffen, zijn van toepassing de artikelen 19 tot en met 32 der Wet van den 10n November 1900 (Staatsblad nº. 176).

ZEVENDE AFDEELING.

Straf- en slotbepalingen.

53. Behalve de ambtenaren, bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering in het bijzonder opgenoemd, zijn met de opsporing der overtredingen van dit reglement belast en tot het opmaken van proces-verbaal bevoegd en verplicht de dienaren van politie, de ambtenaren van den provincialen waterstaat en de beambten van gemeenten en waterschappen, ieder voor zooveel betreft het grondgebied, waarvoor hij is aangesteld en beëdigd.

Van eene verleende ontheffing moet het besluit op de eerste vordering der hiervoren genoemde personen, aan hen vertoond worden.

Het niet vertoonen van het besluit wordt geacht gelijk te staan met het niet hebben der ontheffing.

54. Overtredingen van artikel 33, voor zooverre daartegen niet is voorzien bij het Wetboek van Strafrecht, en van de artikelen 48 en 49 van dit reglement worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen, of geldboete van ten hoogste 75 gulden.

55. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel van „Reglement op de waterleidingen in Noordbrabant", doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het Provinciaal blad, waarin het is geplaatst.

56. Aan de bepalingen in dit reglement vervat, zijn niet onderworpen: het Heemraadschap van Mark en Dintel en het Heemraadschap van den Roosendaalschen en Steenbergschen Vliet.

De bepalingen en voorschriften omtrent de bevloeiingen, gegeven

in de vierde afdeeling van dit reglement, zijn niet van toepassing op bevloeiingen en op aan- en afvoerleidingen voor bevloeiingen, welke bij het in werking treden van dit reglement reeds bestonden.

57. Dit reglement treedt in werking op 1 Januari 1907.

De vergunningen en ontheffingen, krachtens vroegere reglementen, verordeningen, beschikkingen of besluiten verleend, blijven van kracht, totdat zij door nieuwe, overeenkomstig de bepalingen van dit reglement genomen, zijn vervangen.

Op de in het eerste lid genoemde dagteekening vervallen: het reglement op de waterleidingen van 19 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 14), zooals dat gewijzigd is bij de besluiten der Staten van 9 Juli 1891 (Provinciaal blad n°. 21) en van 18 Juli 1901 (Provinciaal blad n°. 15), alsmede het reglement houdende regeling der peilshoogte aan de watermolens in de provincie Noordbrabant van 11 November 1889 (Provinciaal blad 1890 n°. 17).

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1906, *n°.* 53, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zeeland van* 13 *Juli* 1906:

1°. *tot wijziging van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, 24 *Juli* 1884, *n°.* 32, 13 *September* 1890, *n°.* 23, 16 *Augustus* 1892, *n°.* 42 *en* 1 *September* 1897, *n°.* 39 *en*

2°. *tot wijziging van het besluit tot het aanstellen, in vasten dienst der provincie, van arbeiders op de provinciale wegen en tot regeling van hunne bezoldiging, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1895, *n°.* 28, *en* 19 *December* 1900, *n°.* 20.

De regeling sub 1°. genoemd, luidt thans als volgt:

REGELING van den Provincialen waterstaatsdienst in Zeeland.

Art. 1. De provinciale waterstaatsdienst wordt opgedragen aan:
een Hoofdingenieur chef van het corps,
drie Ingenieurs,
ten hoogste zeven Opzichters.

2. De standplaats van den Hoofdingenieur zal zijn te Middelburg; van de drie Ingenieurs zal één Goes, één Zierikzee en één Ter Neuzen tot standplaats hebben.

De standplaatsen der Opzichters worden door Gedeputeerde Staten aangewezen.

De dienstkring van den Hoofdingenieur omvat de geheele provincie.

De eilanden Noord- en Zuid-Beveland vormen den dienstkring van den te Goes gevestigden Ingenieur; de eilanden Schouwen (met Duiveland), Tholen en St. Philipsland dien van den te Zierikzee gevestigden Ingenieur; de voormalige 4e en 5e districten dien van den te Ter Neuzen gevestigden Ingenieur.

De dienst in den dienstkring Walcheren is opgedragen aan den Hoofdingenieur.

De dienstkringen der Opzichters worden door Gedeputeerde Staten bepaald.

3. De Hoofdingenieur wordt benoemd en ontslagen door de Staten.

De benoeming geschiedt uit een voordracht van zoo mogelijk drie personen, door Gedeputeerde Staten in te dienen.

Hij kan door Gedeputeerde Staten worden geschorst tot de naaste vergadering der Staten.

Indien de redenen der schorsing door de Staten gegrond verklaard worden en hij dientengevolge wordt ontslagen, wordt hem niet meer uitbetaald dan de helft der jaarwedde, sedert het tijdstip der schorsing verdiend.

4. De Ingenieurs en de Opzichters worden benoemd, geschorst en ontslagen door Gedeputeerde Staten.

Schorsing kan geschieden hetzij met geheel, hetzij met gedeeltelijk behoud der jaarwedde.

5. Om tot Hoofdingenieur of Ingenieur te kunnen worden benoemd, moet men zijn Nederlander, meerderjarig, in 't bezit van een diploma van Civiel-Ingenieur of van den rang van Ingenieur van den waterstaat; om tot Opzichter te kunnen worden benoemd, wordt vereischt dat men zij Nederlander, en meerderjarig.

6. Bij ontstentenis, ziekte of afwezigheid van een der ambtenaren wordt door Gedeputeerde Staten in de waarneming voorzien.

7. De instructie van den Hoofdingenieur wordt vastgesteld door de Staten; die van de Ingenieurs en Opzichters door Gedeputeerde Staten.

8. De Hoofdingenieur geniet een vaste jaarwedde van *f* 5000.

De Ingenieurs worden benoemd op eene jaarwedde van *f* 2400, welke vatbaar is voor verhooging tot *f* 3600.

De jaarwedden der Opzichters bedragen van *f* 1200 tot *f* 2000.

9. Aan Hoofdingenieur, Ingenieurs en Opzichters wordt ten laste

van de provincie pensioen of wachtgeld verleend, volgens nader vast te stellen regelen.

10. Reis- en verblijfkosten worden vergoed aan den Hoofdingenieur en aan de Ingenieurs naar de tweede klasse van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 15 December 1849, Staatsblad n°. 62.

Reizen naar eene plaats op geen verderen afstand dan vijf kilometer buiten de standplaats geven geen aanspraak op vergoeding voor reiskosten ; evenmin op die voor verblijfkosten ingeval de reis op een en denzelfden dag heen en weder wordt afgelegd.

Veer- en overvaartgelden kunnen tot het volle bedrag worden in rekening gebracht, doch in dit geval wordt de afstand tusschen den eenen veer-oever en den anderen afgetrokken van den bereisden afstand, waarvoor kan gedeclareerd worden.

Voor het overige gelden de bepalingen van de artt. 4, 12, 14 en 15 van bedoeld Koninklijk besluit en wat betreft art. 4, ook de wijzigingen, daarin gebracht door de Koninklijke besluiten van 13 Maart en 25 November 1866, Staatsbladen nos. 14 en 175, terwijl de bevoegdheid, volgens die besluiten, aan de hoofden der Departementen toegekend, wat den Hoofdingenieur en de Ingenieurs aangaat, wordt geacht te zijn gegeven aan Gedeputeerde Staten.

Aan de overige ambtenaren worden reis- en verblijfkosten vergoed tot het bedrag der door hen werkelijk gedane noodzakelijke uitgaven.

De noodzakelijkheid wordt beoordeeld door Gedeputeerde Staten.

Voor vergoeding wegens reizen van den Hoofdingenieur buiten de Provincie en van de Ingenieurs buiten den hun aangewezen dienstkring worden de bepalingen toegepast van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (Staatsblad n°. 4), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 Februari 1898 (Staatsblad n°. 56) en 21 Maart 1906 (Staatsblad n°. 50), in dien zin, dat de Hoofdingenieur wordt geacht gerangschikt te zijn in de tweede klasse en de Ingenieurs in de derde klasse.

11. De Hoofdingenieur ontvangt, ter bestrijding van bureaukosten, een vaste som van *f* 400 's jaars ; de lokalen worden hem door de provincie verstrekt, terwijl uitgaven voor vuur en licht voor zijne rekening blijven.

Ieder Ingenieur ontvangt voor lokaalhuur, vuur en licht, en bureaubehoeften een jaarlijksche tegemoetkoming van *f* 250.

Aan iederen Opzichter, die niet bij den Hoofdingenieur of een der Ingenieurs werkzaam is, wordt jaarlijks *f* 50 uitgekeerd voor schrijf- en teekenbehoeften.

12. Op de bureelen van den Hoofdingenieur en van de Ingenieurs zullen zooveel Bureel-ambtenaren 1e en 2e klasse werkzaam zijn, als naar het oordeel van Gedeputeerde Staten voor de behoorlijke uitoefening van den dienst zal noodig blijken.

Zij worden benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten, die eene instructie voor hen vaststellen.

Zij genieten eene jaarwedde, die van de 1e klasse van *f* 1100 tot *f* 1600, die van de 2e klasse van *f* 500 tot *f* 1000.

13. 1. De bezoldiging van de ambtenaren, in de artt. 8 en 12 genoemd, wordt bij gebleken bekwaamheid en dienstijver verhoogd totdat het maximum van den rang is bereikt: die van de Ingenieurs, om de 3 jaren, telkens met *f* 200; die van de Opzichters, 6 maal, telkens na 3 jaren, de eerste 4 maal met *f* 150, de laatste 2 maal met *f* 100; die van de Bureel-ambtenaren om de 3 jaren, telkens met *f* 100.

2. Wanneer een ambtenaar in den loop van een kwartaal in dienst is getreden of in rang is verhoogd, worden de hiervoren gemelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de indiensttreding of verhooging plaats greep.

14. De jaarwedden worden, met inachtneming van het in de Provinciale begrooting toegestane totaalcijfer en van de regelen van dit besluit, voor iederen ambtenaar door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

15. Bij de indiening van de begrooting der Provinciale inkomsten en uitgaven leggen Gedeputeerde Staten eene lijst over, vermeldende naam, rang, dienstjaren en jaarwedde van de ambtenaren op den eersten Mei, aan die indiening voorafgaande.

16. Aan de weduwe of, bij ontstentenis van deze, aan de erfgenamen van een overleden ambtenaar wordt de jaarwedde uitbetaald over het volle bedrag van het kwartaal, waarin het overlijden plaats had, voor zoover dat niet reeds uitbetaald is.

Het sub 2°. genoemde besluit luidt thans als volgt:

BESLUIT tot het aanstellen, in vasten dienst der Provincie Zeeland, van arbeiders op de Provinciale wegen en tot regeling van hunne bezoldiging.

Art. 1. § 1. Ten behoeve der provinciale wegen worden in vasten dienst der Provincie aangesteld:

voor den weg van Zierikzee naar Zijpe . . . . 2 arbeiders;
" " " langs Wolfaartsdijk . . . . . 1 arbeider;
" " " van Goes naar 's Gravenpolder. . . 1 "
" " " wederzijds Sluis. . . . . 1 "
" " " van Breskens naar Nieuwvliet . . . 1 "
" " " " Schoondijke naar IJzendijke . . 1 "
" " " " Oostburg naar Zuidzande . . . 1 "
" " " " Ter Neuzen naar Axel. . . . 2 arbeiders;
" " " " Walzoorden naar Hulst . . . 2 "

§ 2. De woonplaatsen van die arbeiders worden door den Hoofdingenieur van den Provincialen waterstaat aangewezen.

2. De arbeiders worden benoemd en ontslagen door Gedeputeerde Staten. Schorsing kan worden opgelegd door den Hoofdingenieur en heeft verlies van traktement gedurende den tijd der schorsing tengevolge.

3. Om tot arbeider te kunnen worden benoemd, moet men zijn *Nederlander*, meerderjarig en niet ouder dan 30 jaar.

4. Bij ziekte of afwezigheid van een der arbeiders wordt, op kosten der Provincie, zoo noodig in zijn dienst voorzien.

5. De instructie voor de arbeiders wordt vastgesteld door den Hoofdingenieur, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

6. 1. De arbeiders genieten eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 420 tot *f* 520.

2. De bezoldiging van elken arbeider wordt bij gebleken bekwaamheid en dienstijver om de 2 jaren verhoogd, telkens met *f* 25, totdat het maximum is bereikt.

3. Wanneer een arbeider in den loop van een kwartaal in dienst is getreden, worden de hiervoren gemelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de indiensttreding plaats greep.

7. De bezoldigingen worden, met inachtneming van het in de Provincíale begrooting toegestane totaalcijfer en van de regelen van dit besluit, voor iederen arbeider door Gedeputeerde Staten vastgesteld

8. Bij de indiening van de begrooting der Provinciale inkomsten en uitgaven leggen Gedeputeerde Staten eene lijst over, vermeldende naam, dienstjaren en jaarwedde van de arbeiders op den eersten Mei, aan die indiening voorafgaande.

9. Aan de weduwe of, bij ontstentenis van deze, aan de erfgenamen van een overleden arbeider wordt de bezoldiging uitbetaald over het volle bedrag van het kwartaal, waarin het overlijden plaats had, voor zoover die niet reeds uitbetaald is.

10. Op kosten der Provincie worden de vaste arbeiders voorzien van de noodige onderscheidingsteekenen; voorts van pet, stroohoed, linnen kiel met lederen riem, oliejas en waterlaarzen, alsmede van de vereischte gereedschappen.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1906, *n°.* 59, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 17 *Juli* 1906, *n°.* 22, *tot vaststelling van een kiesreglement voor de waterschappen in die provincie.*

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten van 6 April 1906, n°. 15, 1e afdeeling, tot vaststelling van een Kiesreglement voor de waterschappen in de provincie Groningen;

Gelet op art. 190 der Grondwet en art. 138 der Provinciale wet;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring, vast te stellen het navolgend reglement:

KIESREGLEMENT voor de Waterschappen in de provincie Groningen.

§ 1. *Kiezers en verkiesbaarheid.*

Art. 1. De bevoegdheid tot kiezen en de verkiesbaarheid worden geregeld in de bijzondere reglementen voor de waterschappen.

§ 2. *Kiezerslijsten.*

Art. 2. 1. Het bestuur, of is een waterschap in onderdeelen verdeeld, het hoofdbestuur, moet jaarlijks vóór den 1 Juli, indien de oppervlakte van het grondbezit in het waterschap den grondslag der regeling van de kiesbevoegdheid uitmaakt, uit den waterschapsligger — of indien de aanslag in de waterschapslasten dezen grondslag uitmaakt — uit het kohier van omslag eene lijst van kiesbevoegden opmaken.

2. Deze lijst draagt den naam van kiezerslijst.

Art. 3. In waterschappen, in onderdeelen verdeeld, wordt de kiezerslijst onderdeelsgewijze opgemaakt.

Art. 4. 1. De kiezerslijst wordt opgemaakt volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model.

2. Zij moet in alphabetische volgorde bevatten de namen en woonplaatsen van de kiesbevoegden.

3. Zij vermeldt het artikel van den waterschapsligger, waaronder de gronden voorkomen, waarvoor of het volgnummer van het kohier van aanslag waarnaar de kiesbevoegdheid wordt uitgeoefend;

het getal hectares der in het waterschap of in het onderdeel gelegen gronden, aan welker bezit de kiesbevoegdheid is ontleend, of indien de aanslag in de waterschapslasten den grondslag der regeling van de kiesbevoegdheid uitmaakt, het bedrag van den aanslag in het loopend dienstjaar;

het getal stemmen, dat door iederen kiesbevoegde kan worden uitgebracht.

4. Voorts moet de lijst bevatten eene kolom voor aanmerkingen, waarin bij voorkomende gevallen o. a. vermeld moet worden, dat volgens de bepalingen van het waterschaps-reglement de kiesbevoegdheid niet anders kan worden uitgeoefend dan door een vertegenwoordiger.

5. Voor zoover te weinig grondbezit of te geringe aanslag in de waterschapslasten daarvan niet de reden is, geschiedt aan den voet der lijst melding van de ingelanden, welke van de kiesbevoegdheid zijn uitgesloten, met vermelding van de reden van uitsluiting.

Art. 5. De opgemaakte kiezerslijst wordt gedurende veertien dagen op de in het waterschap gebruikelijke plaatsen voor de ingelanden en belanghebbenden ter inzage gelegd, waarvan openbare kennisgeving geschiedt door middel van ten minste één in de provincie verschijnend nieuws- of advertentieblad en verder op de in het waterschap gebruikelijke wijze, met uitnoodiging daartegen bestaande bezwaren binnen drie dagen na den termijn van ter inzage ligging schriftelijk bij het bestuur of het hoofdbestuur in te brengen.

Art. 6. 1. De ingediende bezwaren kunnen mede gericht zijn tegen vermeende onjuistheden, welke een gevolg zijn van in den waterschapsligger of in het kohier van omslag voorkomende fouten.

2. Indien het ingediend bezwaarschrift niet den schrijver zelf, doch een ander persoon betreft, geeft de voorzitter van het waterschap daarvan binnen tweemaal 24 uren, nadat het bezwaarschrift bij hem is ingekomen, kennis aan den belanghebbende met mededeeling van den korten inhoud der ingediende bezwaren en met uitnoodiging binnen acht dagen die bezwaren schriftelijk te weerleggen, indien hij dit noodig acht.

3. Aan hem die het bezwaarschrift heeft ingediend en aan hem op wien het betrekking heeft, wordt vóór de vaststelling van de kiezerslijst op door het bestuur of hoofdbestuur te bepalen plaats en tijd gelegenheid gegeven de bezwaren toe te lichten of te bestrijden.

Art. 7. 1. Vóór den 1 Augustus beslist het bestuur of hoofdbestuur omtrent de ingediende bezwaren en stelt de kiezerslijst gewijzigd of

ongewijzigd vast, waarna zij nogmaals gedurende tien dagen ter inzage van de ingelanden en belanghebbenden wordt gelegd, waarvan openbare kennisgeving geschiedt op de wijze als in art. 5 is bepaald.

2. De beslissingen van het bestuur of hoofdbestuur zijn met redenen omkleed.

3. Het bestuur of hoofdbestuur zendt binnen drie dagen na de vaststelling van de kiezerslijst aan hen die daartegen bezwaren hebben ingediend en aan hen wie de ingebrachte bezwaren betreffen, afschrift van zijne beslissingen, voor zoover deze ieder hunner aangaan, ter kennisneming.

Art. 8. 1. Binnen tien dagen na de beslissing van het bestuur of hoofdbestuur kunnen de belanghebbenden daarvan in beroep komen bij Gedeputeerde Staten.

2. Daarmede wordt gehandeld, als in de instructie van Gedeputeerde Staten is bepaald.

Art. 9. Hangende het beroep, geldt de door het bestuur of hoofdbestuur vastgestelde kiezerslijst.

Art. 10. Indien de beslissing van Gedeputeerde Staten, of ingeval hooger beroep daarvan is ingesteld, de Koninklijke beslissing dit noodig maakt, wordt de kiezerslijst dienovereenkomstig gewijzigd

Art. 11. De kiezerslijst geldt tot aan de vaststelling van de nieuwe lijst.

§ 3. *Verkiezingen.*

Art. 12. Wanneer er eene verkiezing moet plaats hebben, hetzij voor eene gewone, hetzij voor eene buitengewone vacature, worden de kiezers daartoe door den voorzitter van het waterschap ten minste veertien dagen bevorens opgeroepen bij eene advertentie, te plaatsen in ten minste één in de provincie verschijnend nieuws- of advertentie blad en verder op de in het waterschap gebruikelijke wijze.

Art. 13. 1. Bij de oproeping wordt vermeld de plaats waar — en de tijd gedurende welken de stemming zal plaats hebben.

2. De tijd van stemming mag niet vroeger dan 9 uur 's morgens en niet later dan 6 uur 's namiddags worden bepaald, terwijl de gelegenheid tot stemming niet korter mag worden gesteld dan drie achtereenvolgende uren.

Art. 14. De verkiezing geschiedt, indien het waterschap in onderdeelen is verdeeld, onderdeelsgewijze.

Art. 15. De stemlokalen worden door het bestuur, of indien het waterschap in onderdeelen is verdeeld, door het hoofdbestuur aangewezen.

§ 4. *Stembureaux, stembussen en stembriefjes.*

Art. 16. 1. Het bestuur van de verkiezing wordt in ieder waterschap of onderdeel van een waterschap opgedragen aan een stembureau van drie leden.

2. Het wordt samengesteld uit het bestuur, of indien het waterschap in onderdeelen is verdeeld, uit het onderdeelsbestuur.

3. De secretaris van het bestuur of van het hoofdbestuur mag deel uitmaken van het stembureau.

4. De voorzitter van het bestuur of van het onderdeelsbestuur is voorzitter van het stembureau.

Art. 17. Bij ontstentenis van een of meer leden van het bestuur of van het onderdeelsbestuur, zoodat het stembureau daaruit niet volledig kan worden samengesteld, wijst de voorzitter van het bestuur of van het onderdeelsbestuur een of meer stembevoegde ingelanden aan om deel van het stembureau uit te maken.

Art. 18. 1. Indien bij het begin van eene stemming het stembureau niet volledig is of wanneer tijdens de stemming ontstentenis van een of meer leden van het stembureau ontstaat, worden door diens overige leden een of meer der aanwezige kiezers aangewezen deel van het stembureau uit te maken.

2. Hiervan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal van stemopneming.

Art. 19. 1. Mocht bij het begin eener stemming geen volledig stembureau kunnen worden samengesteld, dan wordt de stemming niet gehouden, en indien het stembureau, om welke redenen ook, niet volledig kan blijven, wordt de stemming gestaakt en, ook al is het voor de sluiting van de stembus aangewezen uur nog niet aangebroken, geen kiezer meer tot de stemming toegelaten en de bus gesloten.

2. Van het niet houden eener stemming wordt door de aanwezige leden van het stembureau proces-verbaal opgemaakt en van de staking der stemming wordt in het proces-verbaal van stemopneming melding gemaakt met opgaaf der redenen.

3. Deze processen-verbaal worden, als het eene stemming voor een niet in onderdeelen verdeeld waterschap of voor een onderdeel betreft, aan het bestuur of aan het betrokken onderdeelsbestuur ingezonden, en als het eene stemming betreft voor een geheel in onderdeelen verdeeld waterschap, aan diens hoofdbestuur.

Art. 20. Op het voor het beginnen der stemming bepaald uur

neemt het stembureau in het daarvoor aangewezen lokaal plaats achter eene tafel, waarop de stembus is geplaatst.

Art. 21. 1. Op de tafel van het stembureau is mede aanwezig een afschrift van de laatst vastgestelde kiezerslijst, zoomede een exemplaar van dit reglement.

2. Het stembureau is verplicht daarvan, desgevraagd, inzage te geven aan de kiezers.

Art. 22. 1. Verder is op de tafel van het stembureau aanwezig een voldoend aantal stembriefjes.

2. Deze stembriefjes moeten zijn van stevig schrijfpapier en mogen niet kleiner zijn dan 8 bij 10 cM.

3. Aan het hoofd van het stembriefje is in letters vermeld het getal stemmen waarvoor het geldig is, en de vacature (voorzitter, lid van 't hoofdbestuur, lid van 't onderdeelsbestuur, lid van 't bestuur) waarvoor gestemd moet worden.

4. Geen stembriefje mag voor meer dan vijf stemmen geldig zijn.

Art. 23. 1. Indien de stemming betrekking heeft op eene vacature waarin ingevolge art. 15 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) op aanbeveling door Koninklijke benoeming moet worden voorzien, moeten de stembriefjes in drie boven elkander staande vakken worden verdeeld met duidelijke vermelding van „1ste kandidaat" in het bovenste-, „2de kandidaat" in het middenste- en „3de kandidaat" in het onderste vak.

2. Deze stembriefjes worden als drie afzonderlijke stembriefjes beschouwd.

Art. 24. 1. Indien gelijktijdig voor meer dan eene vacature moet worden gestemd, moeten de stembriefjes verschillend gekleurd zijn.

2. In het geval, bedoeld in het eerste lid, zijn de stembriefjes voor de vacature van voorzitter of voor een lid van het bestuur *wit*, die voor eene vacature van een lid van 't hoofdbestuur *geel*, die voor de vacature van een lid van een onderdeelsbestuur, geen lid van het hoofdbestuur zijnde, *rood*, en indien gelijktijdig in eene tusschentijdsche of buitengewone vacature van eene der bovengenoemde betrekkingen moet worden voorzien, voor deze vacature *blauw* gekleurd.

Art. 25. In het stemlokaal is een voldoend getal tafels en stoelen aanwezig, alsmede het noodige schrijfgereedschap om de kiezers in de gelegenheid te stellen op voor het stembureau en voor het publiek niet zichtbare wijze hunne stembriefjes in te vullen.

§ 5. *Stemmen.*

Art. 26. 1. Alvorens de kiezers tot de stemming toe te laten, overtuigt het stembureau en desgewenscht het mede in het stemlokaal aanwezige publiek zich, dat de stembus ledig is.

2. Daarna wordt de stembus door den voorzitter van het stembureau gesloten met twee ongelijk werkende sloten, waarvan hij den eenen sleutel zelf in bewaring neemt, terwijl hij den anderen in bewaring geeft aan den jongsten stemopnemer.

Art. 27. 1. Het stembureau draagt zorg, dat niemand tot de stemming wordt toegelaten, die daartoe de bevoegdheid mist.

2. Indien de kiesbevoegde zijne stem of stemmen niet persoonlijk uitbrengt, doch door een gemachtigde doet uitbrengen, is de gemachtigde verplicht zijne daartoe strekkende schriftelijke volmacht aan het stembureau te toonen.

Art. 28. 1. De voorzitter van het stembureau leest bij het verschijnen van een kiezer diens naam overluid voor en vermeldt het getal stemmen, welke deze bevoegd is uit te brengen.

2. De beide andere leden van het stembureau houden ieder op eene lijst aanteekening van den naam des kiezers en van het door hem uit te brengen getal stemmen.

3. Indien de kiesbevoegde zijne stemmen door een gemachtigde doet uitbrengen, wordt hiervan door de stemopnemers aanteekening op de lijst gehouden.

Art. 29. 1. De voorzitter geeft aan iederen kiezer een getal stembriefjes als noodig is voor het uitbrengen van het getal stemmen, waartoe deze de bevoegdheid bezit

2. Indien er voor meer dan eene vacature moet worden gestemd, reikt de voorzitter de voor elke vacature bestemde briefjes afzonderlijk uit, zoodat de kiezer voor de andere vacature de briefjes ontvangt, nadat hij die voor de eene in de bus heeft geworpen.

Art. 30. Na het invullen der stembriefjes, dat onmiddellijk moet geschieden, nadat zij aan den kiezer zijn uitgereikt, wordt hij door den voorzitter toegelaten zijne stembriefjes in de bus te doen.

Art. 31. 1. Zoodra de voor de stemming bepaalde tijd is verstreken, wordt dit door den voorzitter medegedeeld en worden alleen nog de in het stemlokaal aanwezige kiezers, welke nog niet hebben gestemd, tot de stemming toegelaten.

2. Daarna wordt de stemming gesloten, alsmede de bijgehouden lijsten, welke laatste door de leden van het stembureau worden geteekend.

§ 6. *Opening der stembus en der stembriefjes.*

Art. 32. 1. Na afloop der stemming wordt de stembus ontsloten en geledigd.

2. Indien er stembriefjes van verschillende kleuren zijn gebruikt, worden zij na de lediging van de bus naar hunne kleuren gesorteerd en van elkander gescheiden gehouden. Daarna worden de stembriefjes van gelijke kleur geopend en gelezen, zoodat met de opening van de anders gekleurde briefjes niet wordt begonnen, dan nadat alle briefjes van eene kleur zijn geopend en gelezen, zooals in het volgende artikel wordt bepaald, en tot een verzegeld pakket zijn vereenigd.

Art. 33. 1. Na het ledigen der stembus worden de stembriefjes dooreengemengd, waarna de voorzitter alle briefjes achtereenvolgens opent en den inhoud daarvan voorleest, eerst den naam van den persoon en daarna het getal stemmen, waarvoor het briefje geldt.

2. Een der stemopnemers ziet den inhoud van ieder briefje na.

3. Door beide stemopnemers wordt aanteekening gehouden van de namen van hen op wie stemmen zijn uitgebracht, alsmede van het getal stemmen op ieder hunner uitgebracht.

4. Het stembureau kan zich bij de in dit artikel bedoelde werkzaamheden doen bijstaan door een ambtenaar van het waterschap of door een door den voorzitter aan te wijzen kiezer.

Art. 34. 1. Van onwaarde zijn de stembriefjes:

a. waarin het getal, aangevende het aantal stemmen, waarvoor het geldt, ontbreekt, veranderd of onleesbaar is gemaakt;

b. die geen naam of geen duidelijk leesbaren naam bevatten;

c. die geen persoon duidelijk aanwijzen.

2. Indien een stembriefje de namen van meer dan één persoon bevat, wordt daarvan alleen de eerste of bovenste door den voorzitter gelezen en geacht de naam te zijn van den persoon, op wien de stemmen zijn uitgebracht.

3. De overige namen en hetgeen verder daarop mocht voorkomen, worden niet voorgelezen door den voorzitter, die echter deze omstandigheid bekend maakt.

35. Het stembureau beslist dadelijk na de opening over de waarde van een stembriefje en deelt, indien het van onwaarde wordt verklaard, de reden daarvan mede.

Art. 36. 1. Na afloop der opening van de stembriefjes doet de voorzitter mededeeling van het getal uitgebrachte geldige stemmen,

van het getal stemmen dat dientengevolge de volstrekte meerderheid uitmaakt en dat der stemmen op ieder der personen uitgebracht.

2. Door de in het stemlokaal aanwezige kiezers kunnen tegen de handelingen en beslissingen van het stembureau bezwaren worden ingebracht.

Art. 37. 1. Na de verrichting van het in het eerste lid van het vorige artikel vermelde, worden de geldige en de van onwaarde zijnde stembriefjes, elke soort afzonderlijk, met eene van de door het stembureau aangehouden lijsten van hen, die aan de stemming hebben deelgenomen, in een pakket gesloten en verzegeld.

2. Behoudens het bepaalde in art. 49, wordt dit pakket geborgen en bewaard in het archief van het waterschap of van het onderdeel tot het tijdstip, waarop de inhoud wordt vernietigd.

3. Van de gehouden stemming, of indien er voor meer dan eene vacature is gestemd, van de gehouden stemmingen, wordt proces-verbaal opgemaakt en daarin melding gemaakt van de ingediende bezwaren.

Art. 38. 1. Indien de stemming geschiedt voor het verkiezen van een bestuurslid, waaraan de ingelanden van meer dan een onderdeel of van het geheele waterschap moeten medewerken, of indien het de keuze betreft van kandidaten op eene aanbevelingslijst voor de benoeming van zoodanig bestuurslid, dan wordt het in het laatste lid van het vorig artikel bedoeld proces-verbaal van stemming vóór *tien* uur in den voormiddag van den volgenden dag overgebracht naar den voorzitter van het hoofdbestuur, die met twee andere door dat hoofdbestuur uit zijn midden aan te wijzen leden het hoofdstembureau uitmaakt.

2. Het hoofdstembureau neemt op gemeld uur zitting in het daarvoor aangewezen lokaal, waarvan openbare kennisgeving is geschied op de wijze als in art. 12 is bepaald, om de in de ingezonden processen-verbaal vervatte uitkomsten te verzamelen en samen te vatten in één proces-verbaal, dat na voorlezing door de leden van het hoofdstembureau wordt geteekend.

3. De in het lokaal aanwezige kiezers zijn bevoegd bezwaren in te brengen tegen de handelingen van het hoofdstembureau, waarvan in voormeld proces-verbaal melding wordt gemaakt.

Art. 39. Van den uitslag eener stemming geschiedt dadelijk openbare kennisgeving op de in het waterschap gebruikelijke wijze.

Art. 40. Indien bij eene eerste stemming een persoon de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt door den voorzitter van

het stembureau of den voorzitter van het hoofdstembureau verklaard, dat deze benoemd is als lid van het bestuur, waarvoor de verkiezing plaats had, of als kandidaat om op de aanbevelingslijst te worden geplaatst.

Art. 41. 1. Wanneer bij eene eerste stemming voor de verkiezing van een lid van een bestuur of van eenen kandidaat geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt door den voorzitter van het stembureau of van het hoofdstembureau dadelijk eene lijst opgemaakt, bevattende de namen van de twee personen, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben verkregen.

2. Komen tengevolge van een gelijk getal stemmen meer dan twee personen voor plaatsing op deze lijst in aanmerking, dan worden deze allen daarop geplaatst.

3. Tusschen de op deze lijst geplaatste personen heeft eene herstemming plaats.

Art. 42. 1. De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

2. De oproeping van de kiesbevoegden geschiedt ten minste vijf dagen vóór den dag voor de herstemming bepaald, op de wijze als in art. 12 is voorgeschreven.

Art. 43. 1. Bij herstemming is hij benoemd, die de meeste stemmen heeft verkregen.

2. Bij een gelijk getal stemmen is de oudste in jaren de benoemde, bij gelijken ouderdom beslist het lot.

Art. 44. Indien bij eene stemopneming blijkt, dat het totaal getal stemmen, vermeld op de in de stembus aanwezig gevonden briefjes, verschilt met het getal, dat volgens de door het stembureau aangehouden lijsten door de aan de stemming deelgenomen hebbende kiezers had kunnen worden uitgebracht en dit verschil van invloed kan zijn op eene verkregen meerderheid, moet er eene nieuwe vrije stemming of herstemming plaats hebben.

Art. 45. 1. Indien de stemming of herstemming betrekking had op de verkiezing van een lid van een bestuur, geeft het stembureau of het hoofdstembureau ten spoedigste kennis aan den benoemde van zijne benoeming, alsmede, zoo noodig, aan het bestuur, waarvan hij als lid is benoemd.

2. Indien de stemming of herstemming betrof eene keuze van kandidaten om op eene aanbevelingslijst geplaatst te worden om aan de Koningin ter benoeming te worden voorgedragen, wordt deze lijst door het stembureau of hoofdstembureau ten spoedigste aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

3. De volgorde der op de aanbevelingslijst te plaatsen kandidaten is zoodanig, dat bij, die als 1ste kandidaat is gekozen, bovenaan — en hij, die als 3de kandidaat is gekozen, onderaan op de lijst wordt geplaatst.

§ 7. *Geschillen.*

Art. 46. 1. Binnen vijf dagen na de openbare kennisgeving van den uitslag eener stemming, bedoeld in art. 39, heeft ieder belanghebbende het recht schriftelijke bezwaren tegen die stemming in te dienen bij het bestuur, indien het een lid van het bestuur betreft, geen lid van het hoofdbestuur zijnde, en bij het hoofdbestuur, indien het een lid van het hoofdbestuur betreft.

2. Het betrokken bestuur of hoofdbestuur beslist ten spoedigste over deze en de ingevolge artt. 36 en 38 ingediende bezwaren en geeft van zijne beslissing dadelijk kennis aan hen, die de bezwaren hebben ingediend en aan hem, op wien de verkiezing betrekking had.

Art. 47. Binnen acht dagen nadat de beslissing van het bestuur of van het hoofdbestuur ter kennis is gebracht van hen, die bezwaren hebben ingediend en van hem, op wien de verkiezing betrekking had, kunnen zij en eveneens ieder lid van het bestuur of van het hoofdbestuur bij Gedeputeerde Staten in beroep komen, die daarop ten spoedigste uitspraak doen en hiervan kennis geven aan het bestuur of hoofdbestuur, aan den appellant en aan hem, op wien de verkiezing betrekking had.

Art. 48. Het bestuur of hoofdbestuur kan ook ambtshalve uitspraak doen omtrent de beslissing van een stembureau.

2. Het geeft van zijn voornemen daartoe kennis aan het stembureau en aan hem op wien de verkiezing betrekking had en doet ten spoedigste uitspraak.

3. Van deze ambtshalve genomen beslissing, staat eveneens beroep open bij Gedeputeerde Staten op de wijze, als in het vorig artikel bepaald.

Art. 49. 1. De bij eene verkiezing ingeleverde stembriefjes, stemlijsten en processen-verbaal, moeten op aanvrage in het bezit worden gesteld van de besturen of collegiën, die in de betrekkelijke verkiezing eene beslisssing hebben te nemen om daarvan inzage of afschrift te kunnen nemen.

2. Na gemaakt gebruik worden al deze stukken teruggezonden aan hem, die met de bewaring van het archief van het waterschap is belast.

Art. 50. 1. Als omtrent eene verkiezing eene eindbeslissing is genomen of de termijnen van beroep zijn verstreken, is het betrokken waterschapsbestuur bevoegd de stembriefjes, stemlijsten en processenverbaal te vernietigen.

2. Binnen een jaar na de eindbeslissing worden de stembriefjes vernietigd.

§ 8. *Algemeene bepalingen.*

Art. 51. 1. De benoemde geeft bij het ontvangen der kennisgeving van zijne benoeming een schriftelijk bewijs van ontvangst daarvoor af.

2. Hij geeft verder binnen *tien* dagen na de afgifte van dat bewijs schriftelijk kennis aan het bestuur of aan het hoofdbestuur of hij de benoeming aanneemt.

3. Hij wordt, laat hij dien tijd zonder schriftelijke kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

4. Indien in het bizonder waterschapsreglement is voorgeschreven, dat de leden van het bestuur of van het hoofdbestuur vóór het aanvaarden hunner betrekking den eed of de belofte moeten afleggen en de benoemde, na daartoe twee keer schriftelijk door den voorzitter van het bestuur of van het hoofdbestuur te zijn aangemaand, weigert of in gebreke blijft den eed of de belofte af te leggen, wordt hij mede geacht de benoeming niet aan te nemen.

Art. 52. Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt of den bepaalden tijd zonder schriftelijke kennisgeving heeft laten voorbijgaan, of weigert of in gebreke blijft den eed of de belofte af te leggen of de verkiezing vernietigd wordt, moet binnen twee maanden eene nieuwe verkiezing plaats hebben.

Art. 53. Wanneer de in dit reglement gestelde termijnen op een Zondag of algemeen erkenden Christelijken feestdag mochten afloopen, treedt de eerstvolgende dag, geen Zondag of algemeen erkende Christelijke feestdag zijnde, daarvoor in de plaats.

Art. 54. Dit reglement is niet van toepassing op de waterschappen die niet gereglementeerd zijn en die bij welker reglementen het reglement op de uitoefening der stembevoegdheid in de waterschappen dezer provincie, vastgesteld den 22 November 1854 (Prov. blad n°. 96 van 1854) verklaard is niet van toepassing te zijn.

Art. 55. Dit reglement treedt in werking op een door Gedeputeerde Staten te bepalen dag en vervangt het reglement op de uitoefening der stembevoegdheid, in het vorige artikel genoemd.

Art. 56. Voor zoover in de reglementen voor de waterschappen, waarop dit reglement van toepassing zal zijn, bepalingen voorkomen, met de bepalingen van dit reglement in strijd, zullen die bepalingen geacht worden vervallen te zijn.

KON BESLUIT *van* 1 *September* 1906, *n°.* 11, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 13 *Juli* 1906, *n°.* 14*a*, *tot wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *December* 1886, *n°.* 37, 31 *Juli* 1894, *n°.* 20, 7 *Augustus* 1895, *n°.* 31, 6 *November* 1899, *n°.* 35, 5 *Augustus* 1901, *n°.* 76, 4 *September* 1902, *n°.* 36 *en* 28 *Augustus* 1903, *n°.* 37.

Deze wijziging bestaat hierin, dat Art. 102 van het reglement met ingang van 1 Januari 1907 wordt ingetrokken.

KON. BESLUIT *van* 1 *September* 1906, *n°.* 27, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 3 *Juli* 1906:

A. tot wijziging van hun besluit van 7 *Juli* 1864 (*Provinciaal blad n°.* 9), *tot oprichting van het waterschap de Beneden Aa;*

B. tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:

1. *de Beneden-Aa, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 20 *December* 1873, *n°.* 12;
2. *het Klein- of Biesserpoldertje, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *December* 1868, *n°.* 23;
3. *het Zuideveld onder de gemeente Dussen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *December* 1867, *n°.* 66;
4. *Brand en Beusing, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Augustus* 1864, *n°.* 51;
5. *het Noordeveld onder Dussen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *December* 1867, *n°.* 66;
6. *Binnen de Oude Straat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1881, *n°.* 31;
7. *de Nieuwe polder onder Raamsdonk, goedgekeurd*

bij Kon. besluiten van 25 *December* 1868, *n°.* 23 *en* 12 *December* 1891, *n°.* 9;

8. *Oudheusden en Elshout, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *October* 1880, *n°.* 5;
9. *de Prins Karelpolder onder Woensdrecht, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
10. *de Zuidhollandsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 2 *Mei* 1872, *n°.* 34;
11. *Nieuw Hinkelenoord en Hoogerwerf, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
12. *de Zuidpolder van Woensdrecht, gemeen met Oud Hinkelenoord, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 8 *Augustus* 1878, *n°.* 38;
13. *de Hoevensche Beemden, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
14. *de Oude polder onder Raamsdonk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *December* 1867, *n°.* 66 *en* 16 *December* 1895, *n°* 23;
15. *de polder van Lith, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *December* 1867, *n°* 66;
16. *de Groote Oude Straat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *Januari* 1891, *n°.* 14;
17. *de Gecombineerde Willemspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
18. *de Gijster en Heenplaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *September* 1903, *n°.* 23;
19. *de polder van Veen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 1 *November* 1872, *n°.* 6;
20. *de Binnenpolder van Vlijmen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°* 51, 6 *December* 1876, *n°.* 15 *en* 22 *Augustus* 1903, *n°.* 44;
21. *de Noord-, Zuid- en St. Antoniepolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *December* 1867, *n°.* 66;
22. *Asterd, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;
23. *Hintelaken, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 *en* 31 *Januari* 1895, *n°.* 29;
24. *Lange Bunders en Slangwijk, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70;

25. *het Laag Hemaal, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 11 *Augustus* 1864, *n°.* 51, 3 *September* 1868, *n°.* 13, 3 *Augustus* 1876, *n°.* 19 *en* 1 *Augustus* 1892, *n°.* 64;
26. *de Waarden, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *December* 1897, *n°.* 11;
27. *de Steen van Kloosteroord, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 1 *December* 1888, *n°.* 19;
28. *de Binnenpolder van Besoijen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 19 *November* 1880, *n°.* 12;
29. *de Gecombineerde Aanwassen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *Juli* 1870, *n°.* 14;
30. *de Binnenpolder van 's-Grevelduin—Capelle, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Januari* 1879, *n°.* 16 *en* 24 *Juli* 1884, *n°.* 37;
31. *het Hollanderbroek, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64;
32. *de Nieuwe Dombos, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 1 *December* 1888, *n°.* 19;
33. *de Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *Augustus* 1900, *n°.* 46;
34. *de polder van Oss, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *November* 1864, *n°.* 57, 23 *November* 1874, *n°.* 24, 6 *December* 1876, *n°.* 15 *en* 3 *Augustus* 1881, *n°.* 19;
35. *de polder van Neerloon, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *October* 1891, *n°.* 30;
36. *de Theodoruspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64.
37. *de Goede Aards- of Eendrachtspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven;*
38. *de Binnenpolder van den Dungen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *Juli* 1870, *n°.* 14, 31 *Juli* 1877, *n°.* 23 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37;
39. *de Boterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 *en* 29 *Juli* 1891, *n°.* 31;

40. *de Oostpolder onder Raamsdonk en Waspik, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 *en* 17 *Augustus* 1885, *n°.* 11 ;
41. *de polder aan den Dungenschen kant, ook genaamd de Oude St. Michielsgestelsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 18, 6 *December* 1876, *n°.* 15 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37 ;
42. *Ten westen der Capelsche Vaart en het Veerpad, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *September* 1890, *n°.* 23 ;
43. *de Dorpspolder van Vught, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *December* 1882. *n°.* 21, 7 *Februari* 1886, *n°.* 3 *en* 11 *September* 1896, *n°.* 32;
44. *het Goed van IJkel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 28 *November* 1896, *n°.* 70 ;
45. *het Hoog Hemaal, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *December* 1867, *n°.* 66, 11 *December* 1879, *n°.* 20 *en* 16 *December* 1890, *n°.* 5 ;
46. *de polder van Nieuwland of Mancia Winterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°.* 51 *en* 11 *April* 1886, *n°.* 14 ;
47. *het Trippenpoldertje, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 ;
48. *de Markhoek, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70 ;
49. *de Brieltjenspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit als boven ;*
50. *het Oudland van Standdaarbuiten, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *December* 1865, *n°.* 51 *en* 7 *Februari* 1890, *n°.* 17 ;
51. *de Mooie Keene, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 11 *April* 1886, *n°.* 14 *en* 7 *Februari* 1890, *n°.* 17 ;
52. *ten Westen van den Nieuwendijk met de Aanwassen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23 *en* 6 *September* 1890, *n°.* 23 ;
53. *ten Westen van de Vrijhoevensche Vaart, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 25 *December* 1868, *n°.* 23;
54. *de Buitenpolder van Besoijen, goedgekeurd bij Kon.*

besluiten van 3 *September* 1868, *n°.* 18 *en* 6 *September* 1890, *n°.* 23;

55. *de polder van Lithoijen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *November* 1864, *n°.* 56;
56. *de polder van Bergenshuizen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Januari* 1884, *n°.* 4, 9 *December* 1886, *n°.* 17, 5 *Januari* 1889, *n°.* 24, 26 *Augustus* 1895, *n°.* 38 *en* 2 *October* 1901, *n°.* 26;
57. *de Buitenpolder van Waalwijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 3 *September* 1868, *n°.* 28, 5 *Augustus* 1876, *n°.* 18 *en* 6 *September* 1890, *n°.* 23;
58. *de Oostensche en Westensche Buitendellen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34;
59. *de Binnenpolder van Overlangel, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 29 *Juli* 1870, *n°.* 14 *en* 24 *Juli* 1884, *n°.* 37;
60. *de polder van Nieuwkuik, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64 *en* 25 *November* 1883, *n°.* 21;
61. *de Dongedijksche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, *en*
62. *de Theere-Heide en Herlaar, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *December* 1882, *n°.* 20, 18 *November* 1885, *n°.* 15 *en* 9 *December* 1893, *n°.* 13.

Zie Prov. bladen nos. 20 t/m 84 en 99.

KON. BESLUIT *van* 4 *September* 1906, *n°.* 55, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 10 *Juli* 1906:

n°. 20, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap Lappenvoort, onder de gemeente Eelde, en*

n°. 23, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Gieterveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, 7 *September* 1892, *n°.* 27 *en* 5 *Augustus* 1901, *n°.* 76.

Zie Prov. bladen nos. 25 en 26.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1906, *n°.* 44, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Overijssel van* 12 *Juli* 1906, *nos. 7a en b, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Zuiderzeepolder bij Genemuiden.*

Zie Prov. bladen nos. 88 en 89.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1906, *n°.* 45, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 12 *Juli* 1906:

A n°. XI, tot vaststelling van nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen:

1. *de Castricummerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *December* 1871, *n°.* 30;
2. *de banne Harenkarspel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *December* 1868, *n°.* 6, 7 *December* 1873, *n°.* 32 *en* 28 *Juli* 1881, *n°.* 29.
3. *de polder Heerhugowaard, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 59;
4. *de Houtrakpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *December* 1875, *n°.* 25, 24 *December* 1877, *n°.* 12 *en* 30 *Juli* 1886, *n°.* 12;
5. *de Keverdijksche Overscheensche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 2 *Januari* 1862, *n°.* 53 *en* 7 *Augustus* 1871, *n°.* 15;
6. *de Koog- en Bleekmeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 30 *Juli* 1864, *n°.* 56, 6 *Augustus* 1871, *n°.* 25 *en* 26 *November* 1889, *n°.* 17;
7. *de Kuijerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *Augustus* 1879, *n°.* 21;
8. *de polder de Kuil op Texel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *September* 1895, *n°.* 67;
9. *de Lagelandspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *November* 1873, *n°.* 14;
10. *de banne Lambertschaag, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57:

11. *de banne Sint Maarten, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73 *en* 21 *November* 1881, *n°.* 23;
12. *de Monnikenmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Augustus* 1890, *n°.* 27 *en* 23 *November* 1892, *n°.* 32;
13. *de Monniken-, Raven- en Robonsbospolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *Januari* 1889, *n°.* 15;
14. *de Nederlandspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *December* 1867, *n°.* 59, 5 *December* 1872, *n°.* 21 *en* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 15;
15. *de banne Nieuwe Niedorp, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *November* 1864, *n°.* 49 *en* 14 *December* 1901, *n°* 37;
16. *de Nieuwe Keverdijksche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 10;
17. *de Noordeindermeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 41 *en* 8 *December* 1863, *n°.* 126;
18. *de binnengedijkte buitenlanden, genaamd de Noorderbuitendijken, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73;
19. *de Noorder Legmeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *November* 1879, *n°.* 19;
20. *de Noorder IJpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *December* 1879, *n°.* 26;
21. *de banne Oosterblokker, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 13 *en* 30 *Juli* 1896, *n°.* 33;
22. *de Oosterlandspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 19 *December* 1867, *n°.* 59;
23. *het molenbestuur van den Oosterpolder in Drechterland, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 16 *Augustus* 1869, *n°.* 16, 24 *December* 1877, *n°.* 12 *en* 27 *Juli* 1882, *n°.* 66;

24. *de banne Oostwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57;
25. *de banne Opmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 30 *November* 1883, *n°.* 19;
26. *de banne Opperdoes, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 14 *December* 1901, *n°.* 37;
27. *de banne Oudendijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57 *en* 8 *Augustus* 1870, *n°.* 6;
28. *de banne Oudkarspel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 31 *December* 1882, *n°.* 7;
29. *de banne Oudijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *Augustus* 1890, *n°.* 11;
30. *de polder Overdie en Achtermeer onder Alkmaar en Heiloo, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 1 *September* 1865, *n°.* 47 *en* 27 *Juli* 1884, *n°.* 31;
31. *de Overweersche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Augustus* 1857, *n°.* 59, 1 *Augustus* 1860, *n°.* 43, 3 *December* 1878, *n°.* 22 *en* 27 *Juli* 1882, *n°.* 66;
32. *de polder de Rietkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *Augustus* 1892, *n°.* 50;
33. *het molenbestuur van den Ringpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 28 *November* 1864, *n°.* 48, 10 *Augustus* 1874, *n°.* 21 *en* 28 *November* 1893, *n°.* 24;
34. *de polder de Rondehoep, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1867, *n°.* 63, 23 *December* 1871, *n°.* 26 *en* 11 *Augustus* 1894, *n°.* 28;
35. *de banne en de polder Schagen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Augustus* 1861, *n°.* 79 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 18;
36. *het heemraadschap van den Schardam en Keuken-*

dijk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 *December* 1861, *n°.* 59*:*

37. *de banne Scharwoude, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *December* 1881, *n°.* 72*;*
38. *de banne of polder Schellinkhout, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *November* 1858, *n°.* 57;
39. *de banne Spanbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57*;*
40. *de Spiegelpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 11*;*
41. *de Starnmeer en Kamerhop, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 30 *Juli* 1864, *n°.* 56*;*
42. *de banne Twisk, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 5 *December* 1859, *n°.* 57*;*
43. *de banne of polder Valkkoog, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, 10 *Augustus* 1874, *n°.* 21 *en* 3 *Augustus* 1901, *n°.* 8;
44. *de banne en de polder Veenhuizen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 2 *Augustus* 1888, *n°.* 26*;*
45. *de polder de Velserbroek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 46, 28 *November* 1860, n°. 41 *en* 10 *Augustus* 1876, *n°.* 22*;*
46. *de Vereenigde Westbijlmer en Klein Duivendrechtsche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 14 *October* 1879, *n°.* 10 *en* 8 *December* 1885, *n°.* 19*;*
47. *het ambacht van Westfriesland, genaamd de Vier Noorderkoggen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 2 *September* 1864, *n°.* 45, 21 *November* 1887, *n°.* 12 *en* 28 *November* 1893, *n°.* 24*;*
48. *de Vroonermeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *December* 1857, *n°.* 78 *en* 27 *Juli* 1882, *n°.* 66;
49. *de polder Waard—Nieuwland op Wieringen, met*

intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 23 *December* 1865, *n°.* 55 *en* 3 *Augustus* 1885, *n°.* 28;

50. *de Weelpolder onder Hoogwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 37;
51. *de banne Wervershoof, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1867, *n°.* 64, 26 *Augustus* 1868, *n°.* 18 *en* 30 *November* 1882, *n°.* 18;
52. *de banne Westerblokker, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *November* 1858, *n°.* 57;
53. *het molenbestuur van de Westerkogge, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *November* 1874, *n°.* 20 *en* 1 *Augustus* 1894, *n°.* 47;
54. *de banne Westwoud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 29, 9 *Augustus* 1890, *n°.* 21 *en* 15 *Januari* 1897, *n°.* 17;
55. *de Westwouderpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 6 *Augustus* 1871, *n°.* 26;
56. *het heemraadschap Wieringen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 31 *December* 1882, *n°.* 7;
57. *de banne Wognum en Wadway, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 30 *Juli* 1878, *n°.* 63;
58. *de polder het Woud, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *December* 1856, *n°.* 60;
59. *de polder de Woudmeer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 10 *Augustus* 1874, *n°.* 19;
60. *de Zuid-Wijkermeerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Augustus* 1855, *n°.* 57 *en* 9 *Augustus* 1890, *n°.* 21;
61. *de banne Zwaag, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *November* 1858, *n°.* 57; 26 *Augustus* 1868, *n°.* 18 *en* 18 *Augustus* 1902, *n°.* 45;

B n°. *XIa*, *tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen*, met uitzondering *van het molenbestuur van den Oosterpolder in Drechterland, het heemraadschap van den Schardam en Keukendijk, het ambacht van Westfriesland, genaamd de Vier Noorderkoggen en het molenbestuur van de Westerkogge.*

Zie Prov. bladen nos. 93 t/m 154.

Het reglement voor de banne Oudkarspel is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 14 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 5 *September* 1906, *n°.* 46, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 13 *Juli* 1906, *n°.* 7a, *tot vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van den calamiteusen polder Borssele.*

Zie Prov. blad n°. 113.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1906, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Drenthe en Groningen van* 10/17 *Juli* 1906, *nos.* 22/28, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, in de gemeenten Haren, Zuidlaren en Vries.*

Zie Prov. blad van Groningen n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1906, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Friesland,*

A. van 10 *Juli* 1906:

n°. 8, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Lyonserpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 4 *Februari* 1885, *n°* 8, 13 *Augustus* 1896, *n°.* 18 *en* 11 *September* 1899, *n°.* 51;

n°. 9, *tot vaststelling van een reglement voor het waterschap de Jellumer- en Beersterpolder, in de gemeente Baarderadeel, waarvan de oprichting is goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *September* 1905, *n°.* 42;

n°. 10, *tot vaststelling van een reglement voor het waterschap de Groote Noorderpolder, in de gemeente Barradeel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *Januari* 1882, n°. 9 *en* 13 *Augustus* 1896, n°. 18;

n°. 11, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Buitenpost (Oosteinde), goedgekeurd bij Kon. besluit van* 27 *December* 1902, n°. 31;

n°. 12, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de IJzermieden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 23 *September* 1878, n°. 5, 26 *Juli* 1879, n°. 23 *en* 13 *Augustus* 1896, n°. 18;

B. van 17 *Juli* 1906:

n°. 5*a en* 5*b, tot splitsing van het waterschap Zwagermieden en de Triemen, en wijziging van het reglement voor dit waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *Mei* 1880, n°. 18, 26 *Januari* 1887, n°. 3, 3 *December* 1887, n°. 19 *en* 13 *Augustus* 1896, n°. 18;

n°. 5*c en* 5*d, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Hammen, in de gemeente Kollumerland en Nieuwkruisland;*

n°. 5*e, tot het maken van beschikkingen omtrent de bezittingen en schulden van de waterschappen Zwagermieden en de Triemen en de Hammen;*

n°. 9 *en* 9*a, tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Borken, in de gemeente Dantumadeel;*

n°. 11 *en* 11*a, tot oprichting en reglementeering van het waterschap het Noorder Ruigland, in de gemeente Tietjerksteradeel.*

Zie Prov. bladen nos. 98 t/m 106.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1906, n°. 35, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 18 *Juli* 1906:

A. n°. *II, tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over de Oude Maas, verbindende de Hocksche Waard met het eiland IJsselmonde en voor de passage over die*

brug, met intrekking van dat goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *September* 1888, *n°.* 12;

n°. IV, tot vaststelling van een reglement van politie voor het Aarkanaal en de daartoe behoorendewerken;

n°. V, tot vaststelling van een reglement van politie voor het vaarwater tusschen Rijn en Schie en de daartoe behoorende kunstwerken, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 30 *Januari* 1894, *n°.* 3 *en* 8 *September* 1896, *n°.* 40;

B. n°. IIIa. tot wijziging van de verordening op de Gouwekaden, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 *Januari* 1898, *n°.* 19 *en* 8 *Januari* 1902, *n°.* 19, *en*

n°. IIIb, tot wijziging van de verordening op de stoomvaart in de boezemwateren, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 10 *October* 1883, *n°.* 20, 2 *September* 1884, *n°.* 22, 14 *December* 1889, *n°.* 35, 30 *Januari* 1894, *n°.* 3, 20 *December* 1894, *n°.* 26, 7 *September* 1900, *n°.* 32 *en* 13 *Januari* 1904, *n°.* 21.

Zie Prov. bladen nos. 98 t/m 102.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1906, *n°.* 36, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Zuidholland van* 18 *Juli* 1906:

n°. XXVI, tot wijziging van het reglement voor den polder Prins-Alexander (gemeenten Hillegersberg, Kralingen, Capelle a/d IJssel, Nieuwerkerk a/d IJssel en Zevenhuizen), goedgekeurd bij Kon. besluiten van 15 *December* 1873, *n°.* 20, 8 *September* 1880, *n°.* 9 *en* 31 *Maart* 1887, *n°.* 12;

n°. XXVII, tot wijziging van het reglement voor den Zweilanderpolder (gemeenten Warmond en Alkemade), goedgekeurd bij Kon. besluit van 18 *Augustus* 1858, *n°.*71;

n°. XXIX tot wijziging van het reglement voor den Zijllaan- en Meijepolder (gemeente Leiderdorp), goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 *November* 1858, *n°.* 61;

n°. XXX, tot wijziging van het reglement voor den Grooten Zilkerpolder (gemeenten Noordwijkerhout, Hillegom en Lisse) goedgekeurd bij Kon. besluiten van 8 *September*

1871, n°. 11, 7 *Augustus* 1875, n°. 61 *en* 11 *Augustus* 1894, n° 27;

n°. *XXXI, tot wijziging van het reglement voor den polder Giessen-Nieuwkerk (gemeente Giessen-Nieuwkerk) goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 18 *Augustus* 1858, n°. 71 *en* 6 *September* 1901, n°. 34, *en*

n°. *XXXII, tot wijziging van het reglement voor de Vereenigde Groote en Kleine Vettenoordsche-, West en Oost- en Zevenmanspolders (gemeenten Vlaardinger-Ambacht en Vlaardingen), goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *September* 1871, n°. 11.

Zie Buitengew. Prov. bladen nos. 393 t/m 398.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1906, n°. 45, *houdende goedkeuring van het gemeenschappelijk besluit der Staten van Utrecht en Zuidholland van* 13/18 *Juli* 1906, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Hoenkoop, Vliet en Dijkveld, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 15 *Augustus* 1894, n°. 34.

Zie Prov. blad van Utrecht n°. 138.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1906, n°. 46, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland van* 13 *Juli* 1906, n°. 6a, *tot wijziging van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in die provincie, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 31 *Juli* 1871, n°. 21, 4 *September* 1876, n°. 10, 31 *Mei* 1878, n°. 10, 7 *Januari* 1895, n°. 8, 26 *Augustus* 1898, n°. 79 *en* 28 *Augustus* 1903, n° 36.

Dit reglement luidt met de daarin aangebrachte wijzigingen thans als volgt:

REGLEMENT voor de calamiteuze polders of waterschappen in Zeeland.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Dit reglement regelt de calamiteus-verklaring en geldt voor het bestuur en beheer der werken, die behooren tot en der

belangen, die betrokken zijn bij de zeewering en oeververdediging van de polders of waterschappen, bedoeld in art. 17 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad nº. 119), die binnen de tijdruimte, in dat artikel bepaald, den wensch hebben te kennen gegeven, om als calamiteuze polders of waterschappen te worden beschouwd, en van die, welke, volgens art. 1 dier wet calamiteus worden verklaard.

HOOFDSTUK II.

Van de calamiteus-verklaring.

2. De algemeene vergadering van ingelanden of hoofdingelanden die van oordeel is, dat haar polder of waterschap te zwaar wordt gedrukt door de kosten der zeewering en oeververdediging, en derhalve eene calamiteus-verklaring wenscht, richt haar daartoe strekkend verzoek tot de Provinciale Staten.

Voor polders of waterschappen waarin, volgens de bestaande verordeningen, geene algemeene vergadering bestaat, wordt het verzoek door de eigenaren gedaan.

3. Bij het verzoek wordt overgelegd:

a. het besluit der vergadering, waaruit blijkt van de redenen, die tot het verzoek om calamiteus-verklaring hebben geleid;

b. eene kaart, bevattende eene aanduiding van den polder of het waterschap, met zijne zeewering en oeververdediging en daartoe behoorende werken en van de aangrenzende dijken, benevens het peilregister en de daarbij behoorende kaart;

c. eene opgaaf van de grootte van den polder of het waterschap en van de lengte der dijken, waardoor hij van aangrenzende polders wordt gescheiden;

d. een staat, bevattende eene omschrijving van de eigendommen van den polder of het waterschap, naar de kadastrale aanwijzing, en van hunne huur- of pachtwaarde, en eene dergelijke opgave van de schulden, den aard en den oorsprong daarvan en het tijdstip van het ontstaan, alsmede van de bepalingen omtrent rente en aflossing;

e. een overzicht van de uitgaven van den polder of het waterschap over de laatste twaalf jaren of sedert zijne bedijking, waaruit blijkt, welke werken zijn uitgevoerd, met onderscheiding van wat is uitgegeven voor zeewering en oeververdediging, elk afzonderlijk, en van hetgeen is betaald ten behoeve van den inwendigen toestand;

f. de vastgestelde rekeningen van den polder of het waterschap over de laatste twaalf jaren of sedert zijne bedijking;

g. zoodanige opgaven en stukken, als noodig zijn om aan te toonen, dat de polder of het waterschap door de uitgaven voor zeewering en oeververdediging te zwaar wordt gedrukt.

4. Gedeputeerde Staten stellen, onmiddellijk na de ontvangst van het verzoek om calamiteus-verklaring, een onderzoek in naar:

a. den toestand der waterkeering en den staat der geldmiddelen van den polder of het waterschap;

b. den oorsprong en den aard van de op den polder of het waterschap gevestigde schulden, de noodzakelijkheid dier schulden en de mogelijkheid om, in plaats van door eene leening, de uitgaven door een hooger dijkgeschot te dekken;

c. het al of niet vervreemden of bezwaren van eigendommen van den polder of het waterschap, de daarvoor bedongene koopprijzen, en het gebruik dat daarvan al of niet is gemaakt ter voorkoming van verhooging van geschot;

d. de wijze, waarop gedurende de laatst verloopen jaren is beheerd.

Zij winnen omtrent het gedaan verzoek het gevoelen in van de besturen der aangrenzende polders of waterschappen, en stellen in het algemeen de besturen en bijzondere personen, wier belangen bij de calamiteus-verklaring zijn betrokken, in de gelegenheid om hunne bezwaren mede te deelen.

5. Gedeputeerde Staten geven aan de Provinciale Staten, in hunne eerstvolgende vergadering, kennis van de ingekomen aanvragen om calamiteus-verklaring. Zoodra mogelijk deelen zij mede den uitslag van hun onderzoek, het gevoelen der besturen van aangrenzende polders of waterschappen en de bezwaren die, naar aanleiding van het slot van art. 4, mochten zijn medegedeeld.

Zij doen daarbij een voorstel aan de Provinciale Staten.

6. De Provinciale Staten beslissen omtrent het verzoek tot calamiteus-verklaring.

Zij letten daarbij op alle betrokken belangen.

Zij verklaren calamiteus het geheele waterschap, dat de zeewering en oeververdediging, die de zware kosten veroorzaken, beheert en bekostigt, al is het dat het verzoek slechts betreft de zeewering en oeververdediging van een of meer der polders van het waterschap.

Zij weigeren de inwilliging van het verzoek, wanneer zij de overtuiging hebben verkregen, dat de zeewering en oeververdediging gedurende de laatstverloopen jaren zijn verwaarloosd, of dat, hetzij door opzet, hetzij door verzuim om de uitgaven tijdig te dekken

door de heffing van een redelijk dijkgeschot, de polder of het waterschap is geraakt in den ongunstigen geldelijken toestand, die aanleiding geeft tot het verzoek om calamiteus-verklaring.

7. Het besluit der Provinciale Staten, waarbij de calamiteus-verklaring is uitgesproken, wordt onmiddellijk nadat het is vastgesteld, onder overlegging van de daartoe betrekkelijke bescheiden, onderworpen aan de Koninklijke goedkeuring.

8. De door den Koning goedgekeurde calamiteus-verklaring begint te werken op den dag der optreding van het bestuur, dat belast wordt met het beheer en bestuur van de zeewering en oeververdediging.

Ter benoeming van dat bestuur worden gevolgd de bepalingen van dit reglement; zijne overige voorschriften gelden voor den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, met de optreding van dat bestuur.

9. Onmiddellijk na de goedgekeurde calamiteus-verklaring wordt door Gedeputeerde Staten genomen het besluit, vermeld in art. 2 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), en, zoo daartoe termen bestaan, bepaald het bedrag, in art. 3, en de som, in art. 5 dier wet bedoeld.

Bij de bepaling, te maken krachtens voorschreven art. 3, wordt aangewezen het getal jaren, waarvoor zij zal gelden. Dit getal gaat echter nimmer de tien jaren te boven.

De door Gedeputeerde Staten vastgestelde besluiten en bepalingen, in dit artikel bedoeld, worden medegedeeld aan het betrokken departement van algemeen bestuur en aan de Provinciale Staten.

HOOFDSTUK III.

Van de inrichting der calamiteuze waterschappen.

10. Tot het besturen, beheeren en bekostigen van de zeewering en oeververdediging van elken calamiteuzen polder of elk calamiteus waterschap wordt een afzonderlijk waterschap opgericht, dat is samengesteld uit den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap en al de polders, die verplicht kunnen worden tot de bijdragen, bedoeld in art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119).

In het geval, vermeld in art. 10 dier wet, worden tot hetzelfde doel de verschillende calamiteuze polders of waterschappen, met de hiervoren bedoelde polders, tot één waterschap vereenigd.

11. Een reglement, door de Provinciale Staten onder goedkeuring

des Konings vast te stellen, regelt den omvang van elk waterschap, dat overeenkomstig het vorig artikel wordt gevormd.

Daarin wordt tevens geregeld de onderhoudsplicht, bedoeld in art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119).

12. Het bestuur en beheer van alle werken en belangen van eenen calamiteuzen polder of een calamiteus waterschap, die volgens de aanwijzing, door Gedeputeerde Staten overeenkomstig art. 2 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) te doen, niet kunnen geacht worden tot de zeewering en oeververdediging te behooren, blijven opgedragen aan het bestuur, dat daarmede is belast volgens de thans geldende of later vast te stellen reglementen op het bestuur der polders in Zeeland, en worden uitgeoefend op de wijze in die reglementen bepaald.

Evenzeer gelden deze reglementen voor het bestuur en beheer der polders, in art. 10 bedoeld, wat betreft hunne eigene inrichting.

HOOFDSTUK IV.

Van het bestuur en beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen.

§ 1. Algemeene bepaling.

13. Het bestuur en beheer van de overeenkomstig art. 10 te vormen waterschappen worden opgedragen aan een dijksbestuur, bijgestaan door een secretaris tevens ontvanger, onder toezicht en medewerking van een dijkraad.

Dat dijksbestuur draagt den naam van: bestuur der waterkeering(en) van den calamiteuzen polder of het (de) calamiteuze waterschap (waterschappen) . . . .

§ 2. Van den dijkraad.

14. De dijkraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van de calamiteuze en van de bijdragende polders of waterschappen, die door het reglement, bedoeld in art. 11, en tot het doel, vermeld in art. 10, tot één afzonderlijk waterschap worden vereenigd.

15. Het aantal leden, waaruit de dijkraad bestaat, en het getal vertegenwoordigers, dat elke calamiteuze en elke bijdragende polder of elk calamiteus en elk bijdragend waterschap zal afvaardigen, wordt voor elk overeenkomstig art. 10 te vormen waterschap, bepaald door de Provinciale Staten, onder goedkeuring des Konings, met inachtneming van de volgende regelen:

a. dat elke bijdragende polder of elk bijdragend waterschap ten minste één vertegenwoordiger zal afvaardigen, met dien verstande dat, in geval van gering polderbelang, twee of meer bijdragende polders of waterschappen tot het benoemen van één vertegenwoordiger kunnen worden vereenigd;

b. dat de dijkraad, zoo na mogelijk, zal bestaan, voor twee derden uit vertegenwoordigers van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap of van de calamiteuze polders of waterschappen, in geval van het eerste lid van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), en voor een derde uit de vertegenwoordigers der bijdragende polders of waterschappen;

c. dat van dezen laatsten regel, wat betreft de calamiteuze polders of waterschappen, kan worden afgeweken, ingeval het aantal leden van den dijkraad, zoo als die zal zijn samengesteld krachtens art. 14, meer dan twaalf bedraagt, met dien verstande nochtans, dat het aantal afgevaardigden dier polders of waterschappen steeds zal behooren te overtreffen het getal vertegenwoordigers der bijdragende polders of waterschappen;

d. dat in het geval, bedoeld in genoemd art. 10 der wet, bij het bepalen van het aantal afgevaardigden uit de calamiteuze polders of waterschappen zooveel mogelijk zal worden gelet op de kadastrale grootte van elken polder of elk waterschap, opdat het vertegenwoordigd zij in verhouding tot zijne belangen; en

e. dat evenzeer, zooveel mogelijk, acht zal worden geslagen op de onderlinge verhouding der betrokken belangen der bijdragende polders of waterschappen.

16. De leden van den dijkraad, door elken calamiteuzen of bijdragenden polder of elk calamiteus of bijdragend waterschap afgevaardigd, worden benoemd door de vergadering van ingelanden of hoofd-ingelanden van den betrokken polder of het betrokken waterschap.

Waar die vergadering niet bestaat, geschiedt de benoeming door den eigenaar of de eigenaren, of door zijn of hun voogd, curator of bewindvoerder.

In het geval der vereeniging, bedoeld onder letter *a* van art. 15, geschiedt de benoeming door de stembevoegde ingelanden of door de eigenaren der vereenigde polders of waterschappen gezamenlijk.

17. Indien de vergadering of de belanghebbenden, in het vorig artikel bedoeld, na daartoe door Gedeputeerde Staten een maand vooraf te zijn aangemaand, in gebreke blijven of weigeren om de

door hun polder of waterschap af te vaardigen leden van den dijkraad te benoemen, zoo geschiedt de benoeming door Gedeputeerde Staten.

18. In de gevallen, vermeld in het laatste lid van art. 11 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), kan van de samenstelling van een dijkraad overeenkomstig de vorige artikelen worden afgeweken.

De afwijking, met de wijze waarop alsdan de dijkraad zal worden ingericht, wordt vastgesteld in het reglement, bedoeld in art. 11.

In elk geval wordt zorg gedragen dat de bijdragende polders of waterschappen zich kunnen doen vertegenwoordigen door afgevaardigden, die zitting hebben met raadgevende stem.

§ 3. Van het dijksbestuur.

19. Het dijksbestuur bestaat uit een voorzitter en uit zooveel leden, als voor elk waterschap door de Provinciale Staten, onder goedkeuring des Konings, zal worden bepaald.

Van dezen regel kan worden afgeweken, waar het geldt waterschappen van kleinen omvang of aan één eigenaar toebehoorende. In dit geval wordt de samenstelling van het dijksbestuur geregeld in het reglement, bedoeld in art. 11.

De voorzitter, of ten minste een der leden, moet in één of meer der bijdragende polders of waterschappen grondeigendommen bezitten.

Van de bepaling der laatste zinsnede kan, waar het belang van het waterschap dit medebrengt, worden afgeweken.

20. De voorzitter wordt benoemd door den Koning, die van den dijkraad ontvangt eene aanbeveling van drie personen.

De leden worden benoemd door den Koning, uit eene voordracht van drie personen, op te maken, voor elk te benoemen lid, door den dijkraad.

De aanbevelingen en voordrachten worden aan Gedeputeerde Staten ingezonden binnen één maand na het ontstaan eener vacature.

HOOFDSTUK V.

Van de vereischten voor het lidmaatschap van den dijkraad en van het dijksbestuur, de aftreding, de tijdelijke vervanging en het ontslag.

21. Om te kunnen zijn voorzitter of lid van den dijkraad en van het dijksbestuur, moet men zijn Nederlander, oud drie en twintig jaren en in het volle bezit der burgerlijke en burgerschapsrechten, en, wat den voorzitter en de leden van het dijksbestuur betreft,

tevens zijne vaste woonplaats gevestigd hebben in eene der gemeenten, waarin het waterschap, in art. 10 bedoeld, is gelegen, of in eene der daaraan grenzende gemeenten.

22. Bloedverwantschap (in den zin van het Burgerlijk wetboek) mag niet bestaan tot in den tweeden graad tusschen den voorzitter en de leden van het dijksbestuur, noch tusschen die leden onderling, noch, in den eersten graad, tusschen den voorzitter of de leden van het dijksbestuur en de leden van den dijkraad, noch tusschen de leden van den dijkraad onderling.

Wanneer leden van den dijkraad elkander in dien graad bestaan, wordt de oudste in jaren alleen ter vergadering toegelaten. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Zwagerschap, na de benoeming ontstaande, geeft geen grond tot aftreding.

Bij aftreding is niet benoembaar hij, door wiens huwelijk de zwagerschap is ontstaan.

De zwagerschap houdt op reden van uitsluiting te zijn door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

23. Een voorzitter of lid van het dijksbestuur mag in den dijkraad, waartoe hij in betrekking staat, niet tevens zijn vertegenwoordiger van een der polders of waterschappen, bedoeld in art. 14.

24. De voorzitters en leden der dijkraden en dijksbesturen mogen middellijk noch onmiddellijk deel nemen aan:

aannemingen of leverantiën ten behoeve van het waterschap;

onderhandsche verkoopingen of verhuringen van zijne goederen of inkomsten;

het aankoopen of beleenen van schuldvorderingen te zijnen laste.

Deze laatste bepaling is niet van toepassing op aandeelen in geldleeningen van het waterschap.

Zij mogen niet optreden als advocaat of procureur tegen het waschap.

25. De voorzitters en leden der dijkraden en der dijksbesturen leggen, alvorens in betrekking te treden, ieder overeenkomstig zijne godsdienstige meening, den navolgenden eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik om tot . . . . . te worden benoemd, rechtstreeks of zijdelings, aan niemand iets beloofd of gegeven heb of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze betrekking te doen of te laten, van niemand eenige belofte of geschenken aannemen zal, rechtstreeks of zijdelings.

„Ik zweer (beloof) trouw aan de grondwet en aan de wetten des Rijks; dat ik, zooveel in mijn vermogen is, de belangen van het bestuur en beheer der waterkeering van den calamiteuzen polder (de calamiteuze polders) of het calamiteuze waterschap (de calamiteuze waterschappen) . . . . . zal voorstaan en bevorderen, en al de daartoe betrekkelijke verordeningen zal naleven of doen naleven.

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!" (Dit verklaar en beloof ik!")

De voorzitters van de dijksbesturen leggen dien eed (verklaring of belofte) af in handen van den Commissaris des Konings of van den door hem aan te wijzen burgemeester; de leden van het dijksbestuur en van den dijkraad in handen van den voorzitter van het dijksbestuur.

Van de eedaflegging wordt verbaal opgemaakt of aanteekening gedaan in de notulen, zoo zij staande eener vergadering plaats vindt.

Voor hen, die opnieuw benoemd of herkozen zijn, blijft de eed (verklaring en belofte), vroeger afgelegd, verbindend.

26. De voorzitter en de leden van de dijkraden en van de dijksbesturen worden benoemd voor den tijd van zes jaren.

Om de twee jaren, op den eersten November, treedt, volgens rooster bij het lot te regelen, een derde, of zoo na mogelijk een derde, der leden van het dijksbestuur en van den dijkraad af. Ingeval het dijksbestuur uit twee leden is samengesteld, treedt er om de drie jaren één af, evenzeer volgens rooster en bij het lot te regelen.

De leden, die tusschentijds worden benoemd, volgen het aftredingsjaar van hen, in wier plaats zij optreden; deze bepaling geldt niet waar het bestuur slechts uit één lid bestaat.

Aftredenden zijn weder verkiesbaar, voor zoover zij nog de vereischten bezitten en niet in de termen van uitsluiting verkeeren. De eerste aftreding van de leden der dijksbesturen en dijkraden heeft plaats op den eersten November, invallende in het tweede jaar, volgende op dat, waarin dit reglement in werking treedt of van toepassing wordt op het waterschap.

27. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter van het dijksbestuur wordt hij vervangen door een lid, door dat bestuur uit zijn midden aangewezen, en, zoo het dijksbestuur slechts uit één persoon bestaat of al zijne leden buiten staat zijn om op te treden, wordt door Gedeputeerde Staten daartoe een lid van den dijkraad aangewezen.

Zoo de vervanging meer dan twee maanden onafgebroken voortduurt, heeft het lid aanspraak op de bezoldiging van hem, dien hij vervangt.

28. Zoo de voorzitters en leden der dijksbesturen niet meer de vereischten bezitten, voorgeschreven in art. 21, of in strijd handelen met de artt. 23 en 24, kunnen zij uit hunne betrekking worden ontslagen door den Koning, op voordracht van den betrokken dijkraad of van Gedeputeerde Staten; en zoo de leden van een dijkraad in die gevallen verkeeren, worden zij niet meer ter vergadering toegelaten, na een daartoe door Gedeputeerde Staten te nemen besluit.

29. Zoo zij zich schuldig maken aan wangedrag of verzuimen om uitvoering te geven aan de voorschriften van dit reglement, aan de besluiten, door de bevoegde macht genomen, of aan de bevelen, door het openbaar gezag in den kring zijner bevoegdheid gegeven, kunnen de voorzitters en leden der dijksbestnren door den Koning in hunne betrekking worden geschorst of daaruit ontslagen, op voordracht van den betrokken dijkraad of van Gedeputeerde Staten, en worden de leden der dijkraden ter vergadering niet toegelaten, na een daartoe door Gedeputeerde Staten te nemen besluit.

Vóór dat, in de gevallen bedoeld in dit en in het vorige artikel, tot schorsing of ontslag wordt overgegaan of het besluit tot niettoelating wordt genomen, moet de betrokken persoon worden opgeroepen, ten einde hem in de gelegenheid te stellen om zich te verantwoorden.

HOOFDSTUK VI.

Van de bevoegdheid en den werkkring van de dijkraden en de dijksbesturen.

§ 1. Bevoegdheid en werkkring der dijkraden.

30. Aan den dijkraad is opgedragen:

a. het besluiten omtrent het onderhoud, de vernieuwing en den aanleg der dijken en werken tot zeewering; die der werken tot versterking en verbetering der vooroevers; die der gebouwen, opgericht ten dienste der voorschreven werken en ter bewoning van ambtenaren en bedienden, belast met het toezicht op die werken; die der sluizen en sluiswerken, welke dienen tot keering van het buitenwater, met de daartoe behoorende gebouwen, en in het algemeen omtrent alle belangen van het waterschap in zijn geheelen omvang, zoo als dat zal worden omschreven in het reglement, bedoeld in art. 11;

b. het vaststellen der jaarlijksche begrooting van inkomsten en uitgaven van dat waterschap en de wijziging daarin te brengen;

c. het onderzoeken en voorloopig vaststellen der rekening en verantwoording van hetzelve;

d. het besluiten omtrent het verhuren, verpachten en in gebruik geven der eigendommen, aan dat waterschap als zoodanig toebehoorende, en het kwijtschelden van verplichtingen, opgelegd aan huurders, pachters en gebruikers dier eigendommen en aannemers van werken en leveringen;

e. het besluiten omtrent het vervreemden en bezwaren der bedoelde eigendommen, het beleggen van gelden, het sluiten van dadingen, het doen van geldleeningen, het instellen van rechtsvorderingen en het berusten in of het zich verdedigen tegen ingestelde rechtsvorderingen;

f. het vaststellen der voorwaarden van verkoopingen, vervreemdingen, verhuringen, verpachtingen en in gebruikgeving van de onder *d.* genoemde eigendommen;

g. het vaststellen der instructiën en der reglementen van orde, die noodig worden geacht;

h. het vaststellen van het dijkgeschot, bedoeld in de artt. 4 en 7 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad no. 119), en den aanslag van elk der bijdragende polders of waterschappen in de belasting, bedoeld in art. 6 dier wet;

i. het besluiten tot het nemen van maatregelen ter voorzien in het lot van weduwen en weezen van waterbouwkundige ambten en andere beambten en bedienden;

k. het besluiten tot het nemen van maatregelen ter voor in het lot van arbeiders, die zonder vaste aanstelling meer jaren aan de waterkeering werkzaam zijn geweest.

31. De dijkraad is bevoegd tot het vaststellen van politie-verordeningen op de werken.

Zij worden ontworpen door het dijksbestuur en vóór de behandeling in de vergadering van den dij of afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen ve en ter inzage nedergelegd van al de grondeigenar het waterschap, op eene daartoe geschikte plaa bekendmaking, aan te plakken aan het huis tingen van het bestuur der gemeente waartoe en, zoo het waterschap in verschillende ge dergelijke huizen in al die gemeent

Onmiddellijk na de vaststelling worden de keuren en politie-verordeningen onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Zij treden in werking op den achtsten dag na hunne afkondiging.

Deze afkondiging heeft plaats door het aanplakken van afschriften, in al de gemeenten waarin het waterschap is gelegen, aan de huizen waarin de gemeentebesturen hunne vergaderingen houden.

Het formulier der afkondiging luidt:

»Het bestuur der waterkeering(en) van den calamiteuzen polder (de calamiteuze polders) *of* het calamiteuze waterschap (de calamiteuze waterschappen) . . . . . maakt bekend, dat door den dijkraad is vastgesteld hetgeen volgt:

(inhoud der keur of verordening)

welke verordening is goedgekeurd door de Gedeputeerde Staten van Zeeland, bij hun besluit van . . . , . . .

Gegeven enz.

Van de afkondiging wordt door het dijksbestuur een verbaal opgemaakt, dat in het archief wordt bewaard.

De keuren en politie-verordeningen worden in afschrift medegedeeld aan de ambtenaren der rechterlijke macht, de rechterlijke colleges en de gemeentebesturen, tot wier kring het waterschap behoort.

§ 2. Bevoegdheid en werkkring der dijksbesturen.

32. Aan het dijksbestuur is opgedragen:

a. het voorbereiden der werkzaamheden van den dijkraad en het uitvoeren der besluiten en verordeningen door dien raad vastgesteld;

b. het onmiddellijk en dagelijksch toezicht op de belangen van het waterschap in den geheelen omvang, zoo als dat zal worden omschreven in het reglement, bedoeld in art. 11, en de daarmede in verband staande werken;

c. de zorg voor het onderhoud, de bruikbaarheid en de instandhouding dier werken;

d. het beheer der eigendommen, die bedoeld waterschap als zoodanig bezit;

e. het nemen van voorzorgsmaatregelen in oogenblikken van gevaar;

f. het benoemen, schorsen en ontslaan der daglooners;

g. het vaststellen der plannen en voorwaarden van aanbesteding der werken en leveringen;

h. het verleenen der vergunning en toestemming, bedoeld in de artt. 24 en 33 van het reglement van politie voor de polders in Zeeland, van 5 Juli 1867, opgenomen in het Provinciaal blad nº. 92

van dat jaar, voor zoover de verbodsbepalingen zaken betreffen, die door het dijksbestuur worden beheerd, en een polderbestuur bevoegd is verklaard om eene afwijking van de verbodsbepalingen toe te staan;

i. het nemen, alvorens tot het voeren van een rechtsgeding is besloten, van alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten rechten, en het doen wat noodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en bezit;

k. het op onbepaalde tijden opnemen en onderzoeken van de boeken en de kas van den ontvanger van het waterschap;

l. de zorg voor de afkondiging der door Gedeputeerde Staten goedgekeurde keuren of politie-verordeningen;

m. het vaststellen der kohieren, bevattende de omstelling van het dijkgeschot en andere belastingen over de betrokken polders of waterschappen.

HOOFDSTUK VII.

Bepalingen van orde voor de vergadering van den dijkraad en van het dijksbestuur.

33. De vergadering wordt belegd door den voorzitter, die zorgt, dat elk lid daartoe schriftelijk wordt opgeroepen.

De oproepings-brief wordt, spoed eischende gevallen uitgezonderd, ten minste acht dagen voor het houden der vergadering aan de leden gezonden. Hij vermeldt zooveel mogelijk de zaken, waarvoor de vergadering is belegd.

De vergadering van het dijksbestuur, die geregeld wordt gehouden op door haar vastgestelde dagen en uren, komt bijeen zonder oproeping.

Evenzoo de vergadering, die tegen een bepaalden dag en een bepaald uur wordt verdaagd.

De vergadering wordt opgeroepen, zoo dikwijls de voorzitter dit noodig acht, of, wat betreft den dijkraad, het door een derde, en wat aangaat het dijksbestuur door één der leden wordt verlangd.

In oogenblikken van gevaar komt het dijksbestuur onmiddellijk bijeen op het bedreigde punt.

34. De voorzitter van het dijksbestuur is voorzitter van den dijkraad.

De secretaris van dat bestuur is tevens secretaris der vergadering van den dijkraad.

35. Behalve de leden van den dijkraad, hebben in de vergade-

ring van dien raad ook zitting en stem de voorzitter en de leden van het dijksbestuur.

36. Aan den voorzitter of de leden van den dijkraad en van het dijksbestuur wordt niet toegelaten, zich te doen vertegenwoordigen ter vergadering.

In de vergadering van den dijkraad en van het dijksbestuur brengt ieder slechts één stem uit.

37. Zoo in eene vergadering de helft der leden niet is opgekomen, kan daarin geen besluit worden genomen of een benoeming gedaan.

De leden der vergadering worden alsdan opnieuw opgeroepen tegen eene bijeenkomst, die, spoed eischende gevallen uitgezonderd, eerst drie dagen daarna wordt gehouden.

In die tweede vergadering wordt het besluit door de alsdan tegenwoordige leden vastgesteld, omtrent al de onderwerpen, waarvoor de eerste bijeenkomst was belegd, en de benoeming gedaan waartoe die bijeenkomst werd bestemd.

In oogenblikken van gevaar besluit het lid of de leden van het dijksbestuur, op het bedreigde punt aanwezig, omtrent de te nemen maatregelen en omtrent de uitvoering daaraan te geven.

38. Alle besluiten worden ter vergadering genomen door volstrekte meerderheid der stemmende leden.

Zoo de stammen staken beslist de voorzitter, tenzij hij wenscht die beslissing aan te houden en de zaak in de volgende vergadering opnieuw aan haar oordeel te onderwerpen.

Indien alsdan opnieuw de stemmen staken, beslist de voorzitter onmiddellijk.

39. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping, met vóór of tegen, gestemd, doch, bij het doen van keuzen of voordrachten van personen, bij besloten en ongeteekende briefjes.

40. Wanneer eene keuze of voordracht van personen te doen is, wordt, ter vergadering van den dijkraad door eene te benoemen commissie, en ter vergadering van het dijksbestuur door den voorzitter en één lid, de taak van stemopnemers vervuld.

De stemopnemers onderzoeken of het getal briefjes gelijk is aan dat ter tegenwoordig zijnde leden.

De inhoud van elk briefje wordt door één der stemopnemers overluid voorgelezen en door den andere of de anderen nagezien en opgeteekend.

Er hebben zoo veel stemmingen plaats, als personen te kiezen of voor te dragen zijn.

Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der leden, die bij de stemming tegenwoordig geweest zijn.

In geval van twijfel over den inhoud van een briefje beslist de vergadering.

Eene verkregene meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer de vergadering beslist, dat daarop een tusschen het getal der briefjes en dat der tegenwoordig zijnde leden bestaand verschil van invloed heeft kunnen zijn.

De stemming is nietig, indien het getal behoorlijk ingevulde briefjes niet grooter is dan de helft van dat der tegenwoordig zijnde leden van de vergadering.

Wanneer niemand bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid heeft bekomen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

Wanneer bij de tweede stemming meer dan twee personen een getal stemmen hebben verkregen, waardoor zij voor de derde stemming in aanmerking komen, wordt, door eene tusschenstemming over hen die een gelijk getal stemmen bekwamen, vooraf beslist wie hunner op het tweetal voor de derde stemming zal worden gebracht.

Wanneer bij de tusschenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist het lot.

41. In elke vergadering onthouden de voorzitter en de leden zich van medestemming over de zaken, die hen, hunne echtgenooten of hunne bloed- of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, persoonlijk aangaan, of waarin zij als gelastigden zijn betrokken.

42. De voorzitter geeft de bevelen, die gevorderd worden ter uitvoering van de genomen besluiten.

In alle rechtsgedingen, het waterschap betreffende, treedt hij namens het waterschap als eischer of verweerder op, en worden de vonnissen en gewijsden voor of tegen hem uitgesproken en ten uitvoer gelegd.

HOOFDSTUK VIII.

Van den secretaris-ontvanger van het dijksbestuur.

43. De secretaris-ontvanger van het dijksbestuur wordt benoemd door den dijkraad, uit eene voordracht van drie personen, op te maken door het dijksbestuur.

Hij treedt niet in betrekking vóór dat zijne benoeming is goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.

44. Hij wordt geschorst en ontslagen door den dijkraad.

Het dijksbestuur is bevoegd om hem, uiterlijk gedurende één maand, in zijne betrekking te schorsen en geeft, zoo van die bevoegdheid wordt gebruik gemaakt, van de uitgesproken schorsing en hare redenen kennis aan den dijkraad in zijne eerstvolgende vergadering. Deze kan de schorsing opheffen.

45. De secretaris-ontvanger kan door Gedeputeerde Staten worden geschorst of ontslagen, zoo hij een der vereischten verliest, bedoeld in art. 46, zoo hij zich schuldig maakt aan slordigheid, verregaande onnauwkeurigheid of slecht gedrag, of zoo hij verzuimt te voldoen aan het bevelschrift, bedoeld in art. 130.

Dit ontslag of deze schorsing wordt alleen dan uitgesproken, wanneer de dijkraad weigert daartoe over te gaan.

46. Om secretaris-ontvanger te kunnen zijn, wordt vereischt dat men zij Nederlander, oud drie en twintig jaren en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten.

47. De secretaris-ontvanger mag den voorzitter of de leden van den dijkraad en van het dijksbestuur niet bestaan in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap. De verbodsbepaling van art. 24 geldt ook voor hem.

Niet gelijktijdig mogen bekleed worden de betrekking van secretaris-ontvanger en die van voorzitter of lid van den dijkraad of van het dijksbestuur, waarbij hij werkzaam is.

Aan den secretaris-ontvanger kan door den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap tevens worden opgedragen de betrekking van ontvanger-griffier bij dien polder of dat waterschap.

Zijne jaarwedde wordt, in dat geval, door den dijkraad en de vergadering van ingelanden of hoofd-ingelanden onderling geregeld.

Opdracht en regeling behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

48. Alvorens in betrekking te treden legt hij, overeenkomstig zijne godsdienstige meening, den navolgenden eed (verklaring of belofte) af:

»Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om tot secretaris-ontvanger bij het bestuur der waterkeering van den calamiteuzen polder *of* het calamiteuze waterschap . . . . . te worden benoemd, rechtstreeks of zijdelings, aan niemand iets beloofd of gegeven heb of geven zal.

»Ik zweer (beloof) dat ik de betrekking van secretaris-ontvanger

en de verplichtingen, als zoodanig mij opgelegd door reglementen, verordeningen en instructiën, eerlijk, getrouw en vlijtig zal vervullen.

«Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!» («Dit verklaar en beloof ik!»)

De eed wordt afgelegd ter vergadering van het dijksbestuur, in handen van den voorzitter.

49. De secretaris-ontvanger is den voorzitter en de leden van den dijkraad en van het dijksbestuur behulpzaam in alles wat het opgedragen bestuur betreft. In elke vergadering worden door hem behoorlijke notulen opgemaakt, vermeldende de namen der tegenwoordige en der afwezige leden, hetgeen in de vergadering is voorgevallen en de genomen besluiten.

Deze notulen worden door den voorzitter en hem onderteekend, en die van de vergadering van den dijkraad, na afloop van elke vergadering, in afschrift onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

50. Door hem worden alle stukken, die van den dijkraad of van het dijksbestuur uitgaan, mede-onderteekend.

51. Hij is, onder het toezicht van het dijksbestuur, belast met de zorg voor het archief van het waterschap en de regelmatige bewaring van alle stukken en bescheiden.

52. Hij stelt voldoende zekerheid, door verband van vaste goederen of inschrijvingen op een der grootboeken van de Nederlandsche schuld, ter waarde van ten minste een vijfde van den ontvang.

Door waarde wordt verstaan: voor vaste goederen drie vierde van de koopwaarde, en voor inschrijvingen twintigmaal de rente.

Het bedrag van den ontvang wordt berekend naar het gemiddeld bedrag der ten behoeve van het waterschap te heffen dijkgeschoten en bijdragen en der in te vorderen inkomsten van eigendommen, berekend, zooveel mogelijk, over de laatste vijf jaren.

Hot bedrag der zekerheid wordt vóór de benoeming bepaald door den dijkraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

De gestelde zekerheid wordt, bij aanmerkelijke verhooging der ontvangsten, verhoogd en, in geval van vermindering, verlaagd, altijd met inachtneming van den gestelden maatstaf en behoudens de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Voor de akten van verband worden door Gedeputeerde Staten modellen vastgesteld.

53. De akte van verband wordt, ten koste van den secretaris-ontvanger, voor een notaris verleden.

De grosse daarvan, het bewijs van hypothecaire inschrijving of aanteekening bij het grootboek en het bewijs, dat geen andere verbanden bestaan, worden aan Gedeputeerde Staten ter inzage gezonden.

54. De secretaris-ontvanger is, onder toezicht van het dijksbestuur, belast met de invordering van:

a. het gezamenlijk bedrag van het dijksgeschot, verschuldigd door den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap en door zijn bestuur te betalen;

b. de bijdrage, verschuldigd door aangrenzende polders of waterschappen en door de besturen dier polders of waterschappen te voldoen;

c. in het algemeen, de gelden, die aan het waterschap verschuldigd zijn.

Hij ontvangt de bijdragen die uit de kas van het Rijk en van de Provincie worden betaald, op grond van art. 9 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), behoudens het geval eener crediet-opening op eerstgenoemde kas of van betaling op andere wijze, volgens art. 87.

Hij kan worden belast met de invordering van het dijksgeschot, bedoeld in de artt. 4 en 7 dier wet, dat wordt omgeslagen over de gronden in den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap.

De opdracht daartoe geschiedt door het bestuur, bedoeld in art. 12, onder goedkeuring van den dijkraad.

Het kohier, waarbij dit geschot wordt omgeslagen, wordt hem, in dit geval, ter invordering ter hand gesteld door dat bestuur, terwijl hij alsdan te dien aanzien geacht wordt dezelfde bevoegdheid te hebben als bij de thans geldende of later vast te stellen reglementen op het bestuur der polders in Zeeland aan de ontvangers der polders is toegekend.

55. Door den secretaris-ontvanger geschieden, met uitzondering in het geval eener crediet-opening of betaling op andere wijze, bedoeld in art 87, alle betalingen, bevolen door het dijksbestuur of door Gedeputeerde Staten, overeenkomstig art. 130.

Geene betaling heeft plaats dan op een bevelschrift, vermeldende den aard der uitgaven en den post dor begrooting, waarop zij aangewezen wordt, onderteekend door den voorzitter en een lid van het dijksbestuur, of door den voorzitter en den griffier der Staten, voor het geval het bevelschrift door Gedeputeerde Staten is afgegeven. De secretaris-ontvanger zorgt dat de belanghebbenden behoorlijk voor voldaan teekenen.

56. De secretaris-ontvanger doet jaarlijks rekening en verant-

woording van de gedane ontvangsten en uitgaven aan het dijksbestuur.

Deze rekening wordt ingericht naar de voorschriften door Gedeputeerde Staten te geven.

57. De secretaris-ontvanger gedraagt zich verder omtrent de wijze van het boekhouden en het vervullen zijner betrekking naar de voorschriften zijner instructie.

De instructie wordt vastgesteld door den dijkraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

58. De secretaris-ontvanger geeft telkens, wanneer dit gevorderd wordt, inzage van zijne boeken en zijne kas en van de stukken en bescheiden onder zijne bewaring, aan Gedeputeerde Staten, aan een daartoe door hen aan te wijzen ambtenaar of te benoemen commissie aan eene commissie, daartoe benoemd door den dijkraad, en aan het dijksbestuur.

59. In geval van schorsing, ontslag of overlijden van den secretaris-ontvanger worden zijne boeken gesloten, zijne kas opgenomen, en die boeken en kas, met het archief onder zijne berusting, overgenomen en bewaard.

Dit geschiedt door het dijksbestuur of eene commissie, door hem aangewezen, uit zijn midden.

De overneming wordt bij proces-verbaal, waarin het bedrag der gelden wordt vermeld, behoorlijk gestaafd. Dat proces-verbaal wordt door ieder der bij de overneming handelende leden van het dijksbestuur of de commissie onderteekend en in afschrift medegedeeld aan Gedeputeerde Staten.

60. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris-ontvanger wordt hij tijdelijk vervangen door een persoon, daartoe aangewezen door het dijksbestuur.

In geval van ongesteldheid of afwezigheid is de secretaris-ontvanger bevoegd om, te zijner vervanging, iemand voor te stellen aan het dijksbestuur. Wordt die persoon aangewezen, dan blijft de secretaris-ontvanger verantwoordelijk voor het beheer.

Die, buiten het geval van ongesteldheid van den secretaris-ontvanger, met de waarneming zijner bediening gedurende één maand is belast geweest, heeft voor dien tijd op de daaraan verbonden wedde aanspraak.

HOOFDSTUK IX.

Van de ambtenaren, beambten en bedienden in dienst van het dijksbestuur.

61. Bij elk dijksbestuur is in dienst een genoegzaam aantal waterbouwkundige ambtenaren en beambten en andere bedienden.

Hun aantal en werkkring wordt bepaald door den dijkraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

62. Zoo de werken dit toelaten, kan aan één waterbouwkundig ambtenaar of beambte de dienst bij meer dan één polder of waterschap worden opgedragen.

Zijne jaarwedde wordt in dat geval door de besturen der polders of waterschappen onderling geregeld, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

63. De waterbouwkundige ambtenaren, beambten en bedienden worden benoemd door den dijkraad, uit eene voordracht van drie personen, door het dijksbestuur op te maken.

Op hen is van toepassing art. 47.

64. De waterbouwkundige ambtenaren, beambten en andere bedienden worden bij een met redenen omkleed besluit geschorst en, na vooraf in hun belang te zijn gehoord, ontslagen door den dijkraad.

Het dijksbestuur echter heeft bevoegdheid om de ambtenaren, beambten en andere bedienden tijdelijk te schorsen. Hij geeft, in geval van schorsing, daarvan kennis aan den dijkraad, in de eerstvolgende vergadering, die de schorsing kan opheffen.

65. De waterbouwkundige ambtenaren en beambten en andere bedienden gedragen zich naar de voorschriften hunner instructiën.

Deze instructiën worden vastgesteld door den dijkraad en medegedeeld aan Gedeputeerde Staten en, waar zij betrekking hebben op de waterkeerende sluizen, aan het polderbestuur, bedoeld in de eerste zinsnede van art. 12.

Zoo dit polderbestuur bedenkingen heeft tegen de instructie, worden deze medegedeeld aan Gedeputeerde Staten, die daaromtrent beslissen.

HOOFDSTUK X.

Van de jaarwedden van den voorzitter en de leden van het dijksbestuur, de secretarissen-ontvangers, de waterbouwkundige ambtenaren en beambten en andere bedienden; en van de pensioenen van de waterbouwkundige ambtenaren en van de andere beambten en bedienden.

66. De voorzitters en leden van het dijksbestuur, de secretarissen-ontvangers, de waterbouwkundige ambtenaren en beambten en de andere bedienden genieten eene vaste bezoldiging.

De leden van de dijkraden genieten voor het bijwonen der zittingen een presentiegeld.

Aan de waterbouwkundige ambtenaren en de andere beambten en bedienden wordt pensioen verleend, naar de regelen door Gedeputeerde Staten vast te stellen.

67. Behalve de toegekende bezoldiging ontvangen de voorzitters en leden van het dijksbestuur, de secretarissen-ontvangers, de waterbouwkundige ambtenaren en beambten en de andere bedienden geenerlei inkomen, onder welke benaming ook, uit de kas van het waterschap. Onder deze bepaling is niet begrepen vergoeding voor reis-, verblijf- en kantoorkosten.

68. De bezoldiging, het presentiegeld en het pensioen, in art. 66 bedoeld, worden bepaald door den dijkraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

HOOFDSTUK XI.

Van de wijze van het beheer en het bestuur van de werken en eigendommen, behoorende tot de waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen.

69. Zoo de werken tot zeewering of oeververdediging van eenen calamiteuzen polder of een calamiteus waterschap dermate sluiten aan die van andere polders of waterschappen, dat zij daarmede een geheel uitmaken, en de grenzen van eenen calamiteuzen polder of een calamiteus waterschap alzoo niet juist zijn aan te geven, worden de bedoelde werken in kaart gebracht en door Gedeputeerde Staten een voorstel gedaan aan de Provincale Staten, tot het vaststellen der grenzen. Het besluit tot grensregeling behoeft de goedkeuring des Konings.

70. Het dijksbestuur houdt een nauwkeurig toezicht op de zeewering en oeververdediging, de sluis- en andere daarmede in verband staande werken.

Hij doet den vooroever peilen, zoo dikwijls, en op zoodanige afstanden onderling en uit de hoofdraai, als noodig wordt geacht of door Gedeputeerde Staten wordt bevolen, en deelt de uitkomsten dier peilingen, vervat in een daartoe bestemd register en behoorlijk toegelicht door eene kaart, telkens onmiddellijk mede aan Gedeputeerde Staten.

Het geeft al de inlichtingen, die door Gedeputeerde Staten of den door hen aangewezen ambtenaar worden verlangd, en onmiddellijk aan hen kennis van alle buitengewone voorvallen aan de zeewering, oeververdediging, sluis- en andere werken.

71. De verbeteringen en vernieuwingen aan de tot waterkeering

bestemde sluiswerken, voor zoover die in het belang der waterkeering geschieden, worden uitgevoerd door het dijksbestuur, krachtens besluit van den dijkraad.

72. Behooren die sluiswerken verbeterd of vernieuwd te worden om het afwaterend vermogen van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap te vermeerderen, zoo worden de werken uitgevoerd door het bestuur, in art. 12 bedoeld.

Alvorens tot die vernienwing of verbetering over te gaan, worden alsdan de plannen en bestekken onderworpen aan de goedkeuring van den dijkraad, die de noodige maatregelen kan bevelen in het belang der waterkeering.

73. De verbeteringen en vernieuwingen door het bestuur, in art. 12 bedoeld, uit te voeren, geschieden onder toezicht van het dijksbestuur, dat de werken kan doen staken, zoo door de wijze van uitvoering de waterkeering in gevaar wordt gebracht, en dat, des gevorderd, zelf maatregelen kan nemen, ten koste van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, om dat gevaar af te wenden.

74. De kosten, voortvloeiende uit de verbetering en vernieuwing in art. 72 bedoeld, komen ten laste van het beheer over den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, bedoeld in art. 12.

Verkeerden echter de sluiswerken in een toestand, die voorziening vorderde in het belang der waterkeering, dan wordt een deel der kosten gebracht ten laste van het beheer der waterkeering, en wel tot zoodanig bedrag, als zoude gevorderd zijn, om de bestaande sluiswerken in een behoorlijken staat van onderhoud te brengen.

Dit bedrag wordt geregeld door den dijkraad en het bestuur in art. 12 bedoeld.

75. Zonder toestemming van Gedeputeerde Staten worden de waterkeerende-, slaper- en inlaagdijken niet geslecht of beplant, noch in afmeting gewijzigd, noch daarop eene handeling verricht, waardoor de gelijkheid en vastheid der oppervlakte benadeeld wordt, en de uitwateringsmiddelen niet verlegd, noch van inrichting veranderd.

Aan achterliggende en aangrenzende polders wordt, zoo noodig, doortocht voor het polderwater, op de met de betrokken polders of waterschappen overeen te komen of reeds bedongen voorwaarden, gegeven.

76. De gebouwde eigendommen worden verzekerd tegen brandschade, door het dijksbestuur daarover het beheer voerende. De verzekering geschiedt steeds in herbouw.

De bestuurders, die haar verzuimd hebben, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor het geheel der schade, door dat verzuim veroorzaakt.

De bestuurder, die bewijst het zijne te hebben gedaan om aan het voorschrift gevolg te geven, is niet aansprakelijk.

77. Alle werken en leveringen worden in het openbaar aanbesteed en alle verkoopingen, verhuringen en verpachtingen in het openbaar gehouden, na behoorlijke aankondiging.

Hiervan kan worden afgeweken:

a. in oogenblikkelijk gevaar, ten aanzien der werken, die onmiddellijk voorziening behoeven;

b. bij uitvoering van werken waarvan de raming minder dan *f* 500 bedraagt;

c. ingeval het belang van het waterschap medebrengt, dat eene verkooping, verhuring of verpachting onder de hand geschiede.

78. De bestekken en de voorwaarden van aanbesteding, opgemaakt door het dijkbestuur, worden zoodra mogelijk ingezonden aan Gedeputeerde Staten.

Voor zoover het ontwerp of bestek van werken betreffende de zeewering, met inlagen en sluiswerken, of oeververdediging, buitengewone werken of vernieuwingen bevat, wordt het aan het oordeel der Regeering onderworpen, en zenden Gedeputeerde Staten de stukken, met hun bericht daaromtrent, aan het betrokken departement van algemeen bestuur.

Onder buitengewone werken en vernieuwingen worden begrepen de werkzaamheden en leveringen, niet behoorende tot die welke uitsluitend strekken om de zeewering, met inlagen en sluiswerken, of oeververdediging. met hetgeen daartoe behoort, in den bestaanden toestand te onderhouden of tot de oorspronkelijke afmetingen terug te brengen, zonder den aard of de algemeene inrichting der werken te veranderen.

De bestekken en voorwaarden, waarop de goedkeuring der Regeering niet wordt gevorderd, zijn onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

79. Zonder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geschiedt geene besliste toewijzing, in geval eener aanbesteding, verkooping, verhuring of verpachting.

80. Vóór den eersten Maart van elk jaar wordt door den dijkraad opgemaakt eene in onderdeelen gesplitste omschrijving van hetgeen in dat jaar gevorderd wordt tot onderhoud der werken van de zeewering, de oeververdediging en de sluiswerken, alsmede eene derge-

lijke omschrijving van de daaraan buitengewoon uit te voeren werken en van de vernieuwingen.

Deze beide omschrijvingen, vergezeld van eene in onderdeelen gesplitste raming der kosten, worden onmiddellijk ingezonden aan Gedeputeerde Staten.

De uitvoering van de in de omschrijving vervatte werken wordt niet voorbereid, dan na verkregen machtiging van Gedeputeerde Staten.

Zoodra die machtiging is verleend, worden de bestekken en voorwaarden, in art. 78 bedoeld, ontworpen, en de staten der in daggeld uit te voeren werken opgemaakt en aan Gedeputeerde Staten ingezonden.

81. Zoo een werk, betreffende de zeewering, de oeververdediging of de sluiswerken, waarvan de noodzakelijkheid vóór de opmaking der begrooting niet te voorzien was, moet uitgevoerd worden, wordt daaromtrent zoodra mogelijk gehandeld, als in het vorige artikel is bepaald.

82. Zoodra een werk, betreffende de zeewering, oeververdediging en sluiswerken, volgens de voorwaarden van aanbesteding is afgewerkt, geeft het dijksbestuur daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten, met toezending van de deugdelijk verklaarde vordering van den aannemer.

Wanneer, volgens de voorwaarden van aanbesteding, de aannemer aanspraak heeft op de betaling in termijnen, wordt na afloop van elken termijn evenzeer door het dijksbestuur de deugdelijk verklaarde vordering ingezonden.

Geene betaling aan aannemers heeft plaats, dan nadat het dijksbestuur daartoe door Gedeputeerde Staten is gemachtigd, welke machtiging wordt verleend nadat de uitvoering overeenkomstig art. 13 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) is opgenomen en goedgekeurd.

83. De herstellingen, die niet aanbesteed, maar door het dijksbestuur in daggeld worden uitgevoerd, geschieden na verkregen vergunning van Gedeputeerde Staten; geene uitgaven daartoe betrekkelijk worden gedaan, dan voor zoover daartoe bij de vergunning machtiging is verleend.

84. Zoo in oogenblikken van gevaar of andere dringende omstandigheden door het dijksbestuur maatregelen zijn genomen, waardoor kosten zijn veroorzaakt, geeft het daarvan aanstonds kennis aan Gedeputeerde Staten; deze stellen zoo spoedig mogelijk daaromtrent een onderzoek in, en kunnen bevel geven om de uitvoering te wijzigen of te staken.

De kosten, uit de genomen maatregelen voortvloeiende, worden voldaan na verkregen machtiging van Gedeputeerde Staten.

85. Het dijksbestuur geeft van de maatregelen, in het vorig artikel bedoeld, zoodra mogelijk kennis aan den dijkraad en doet hem de noodige voorstellen ter verdere voorziening.

86. Onmiddellijk na afloop van elk kwartaal zendt het dijksbestuur aan Gedeputeerde Staten eene opgaaf volgens door hen vast te stellen model, aanwijzende de in den loop des jaars gedane en nog te doene ontvangsten en uitgaven.

87. Ingeval het dijksbestuur geene genoegzame geldmiddelen voorhanden heeft, om de noodige betalingen te doen, worden door hem aan Gedeputeerde Staten aanvragen ingezonden, ter bekoming van bijdragen of betaalbaarstelling uit de Rijks- en Provinciale kas.

Gedeputeerde Staten onderzoeken den stand der geldmiddelen van het dijksbestuur, inzonderheid of voor de behoorlijke invordering van het dijkgeschot en de bijdrage der aangrenzende polders of waterschappen is zorg gedragen.

Zoo daartoe termen zijn, wordt de aanvraag ter beschikbaarstelling uit de rijks-middelen toegezonden aan het betrokken departement van algemeen bestuur, of de vordering betaalbaar gesteld door Gedeputeerde Staten op dat door het departement geopend crediet, of, is dit crediet gegeven ten behoeve van het dijksbestuur, aan dit bestuur toegestaan om daarop voor twee derden der noodige gelden te beschikken. Tevens wordt het overige een derde uit de provinciale fondsen betaalbaar of beschikbaar gesteld.

Blijkt later, dat het uit de rijks-middelen en de provinciale fondsen betaalbaar gestelde bedrag de som overschrijdt, noodig om het te kort op de uitgaven voor zeewering en oeververdediging en de sluiswerken te dekken, dan wordt hetgeen boven die behoefte ontvangen is, in reden tot het beloop van iedere bijdrage aan het Rijk en de Provincie terugbetaald.

Zoo in onvoorziene omstandigheden, tengevolge der uitvoering van groote werken, belangrijke uitgaven zijn te voldoen en de beschikbaarstelling van het aandeel, daarin te dragen door het Rijk en de Provincie, niet tijdig kan geschieden, wordt door den dijkraad, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, eene geldleening gesloten, om tijdelijk de uitgaven te dekken.

Het besluit tot geldleening wijst aan de middelen tot aflossing en rentebetaling

88. De goede sloten van de rekening en verantwoording van het

dijksbestuur en andere inkomsten, die niet noodig zijn om de uitgaven te dekken, worden belegd.

Gedeputeerde Staten kunnen bevel geven tot die geldbelegging.

De voorzitter en leden van den dijkraad en van het dijksbestuur zijn hoofdelijk aansprakelijk voor het geheel der schade, die wordt veroorzaakt door verzuim om gevolg te geven aan dit bevel. Hij, die bewijst het zijne te hebben gedaan om het bevel uit te voeren, is niet aansprakelijk.

89. Beschikbare gelden worden gelegd door aankoop van inschrijving op een der grootboeken van de Nederlandsche schuld; door vestigen van hypothecaire schuldvorderingen, door het aankoopen van onroerende goederen, door het ter leen verstrekken tegen voldoend onderpand, of op andere wijze. Het besluit daartoe betrekkelijk wijst aan de wijze van geldbelegging en is onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

90. Zoo de verkoop van eigendommen, verkregen door geldbelegging in art. 89 bedoeld, of de opzegging van uitstaande gelden gevorderd wordt, ter aanwijzing van middelen tot het dekken der uitgaven, geschiedt de verkoop en de opzegging zoo spoedig mogelijk door het dijksbestuur, krachtens besluit van den dijkraad.

Gedeputeerde Staten kunnen bevel geven tot den verkoop of de opzegging; in dit geval zijn de voorzitter en leden van het dijksbestuur en van den dijkraad aansprakelijk, op de wijze in art. 88 bepaald.

HOOFDSTUK XII.

Van het dijkgeschot en de bijdragen, strekkende ter bekostiging van de waterkeeringen der calamiteuze polders of waterschappen.

91. De kosten van de zeewering en oeververdediging van elken calamiteuzen polder of elk calamiteus waterschap, en, in het geval van de eerste zinsnede van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), van de betrokken calamiteuze polders of waterschappen, zooals die, volgens art. 2 dier wet, door Gedeputeerde Staten zijn aangewezen, worden gedragen door de polders of waterschappen, die deel maken van het waterschap, bedoeld in art. 10.

Tot dekking dier kosten wordt geheven het dijkgeschot, bedoeld in de artt. 4 en 7, en de bijdragen, vermeld in art. 6 der genoemde wet.

92. Het dijkgeschot, door den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap te voldoen, wordt berekend naar de kadastrale grootte en naar de onzuivere opbrengst van de gronden van den polder of het waterschap, na aftrek der grondbelasting.

Onder kadastrale grootte wordt verstaan: de door Gedeputeerde Staten te bepalen grootte van den polder of het waterschap binnendijks, zooals die door de kadastrale stukken wordt aangegeven, na aftrek der perceelen water, openbare wegen met de zijkanten, en der perceelen, gelegen in de bebouwde kommen der gemeenten.

Onder onzuivere opbrengst wordt verstaan: de gemiddelde pachtwaarde die aan de gronden kan worden toegekend, in den toestand alsof zij in vollen, onbezwaarden en tiendvrijen eigendom worden bezeten, volgens eene door deskundigen te doene schatting.

Door pachtwaarde wordt verstaan: de prijs die, zonder bezwarende voorwaarden van betaling van lasten, onderhoud, leveringen en dergelijke, door den pachter aan den eigenaar kan worden betaald.

En voor grondbelasting wordt gehouden: het bedrag dier belasting in hoofdsom, met de opcenten, die geheven worden ten behoeve van het Rijk, de Provincie en de gemeenten.

93. De schatting der pachtwaarde, in het vorige artikel bedoeld, geschiedt door drie deskundigen, te benoemen als volgt:

één door den dijkraad;

één door Gedeputeerde Staten;

en, op aanvraag van Gedeputeerde Staten, één door de arrondissements-rechtbank, tot wier rechtsgebied de polder of het waterschap behoort.

Als deskundigen kunnen niet worden benoemd: de voorzitters, leden en ambtenaren van het dijksbestuur, den dijkraad en het polderbestuur van den polder of het waterschap aan de schatting onderworpen; noch de eigenaren, vruchtgebruikers, erfpachters, huurders en beheerders van gronden in dien polder of dat waterschap gelegen. Zoodanige benoeming wordt als niet geschied aangemerkt.

Gedeputeerde Staten stellen eene instructie voor de deskundigen en een tarief voor hunne belooning en vergoeding van kosten vast.

De deskundigen worden beëedigd door den rechter van het kanton, waarin de polder of het waterschap of het grootste gedeelte daarvan is gelegen, en brengen een met redenen omkleed verslag uit, bevattende de uitkomsten der schatting.

Dit verslag wordt in drievoud op opgemaakt en daarvan gezonden: één exemplaar aan het bestuur van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, één aan den dijkraad en één aan Gedeputeerde Staten.

In geval van verschil wordt het eindcijfer van de meerderheid der

deskundigen gevolgd, en in geval alle drie verschillen, het eindcijfer hetwelk noch het hoogste noch het laagste is.

De kosten, door de schatting veroorzaakt, worden voldaan door het dijksbestuur, ingevolge besluit van den dijkraad.

94. De pachtwaarde, ten gevolge eener schatting vastgesteld, geld gedurende tien jaren tot grondslag van den aanslag.

Gedeputeerde Staten bepalen telkens het tijdstip, waarop de nieuwe schatting zal plaats hebben, en regelen de daaraan verbonden werkzaamheden zoodanig, dat na verloop van den tienjarigen termijn de aanslag in het dijkgeschot naar de nieuwe schatting zal kunnen plaats hebben.

Zij kunnen, na verhoor van den dijkraad, bepalen, dat geene nieuwe schatting plaats heeft. In dat geval dient de laatste schatting gedurende een nieuw tiental jaren tot grondslag van den aanslag.

Gedeputeerde Staten bevelen in geval van doorbraak van een dijk, zoo belanghebbenden zulks verzoeken, eene nieuwe schatting, waarvan de kosten voor rekening van den calamiteuzen polder komen. Deze schatting geldt voor een termijn van 2 jaren.

Indien Gedeputeerde Staten van oordeel zijn, dat na het einde van dezen termijn van 2 jaren de gronden hunne volle pachtwaarde nog niet hebben herkregen, kunnen zij op gelijke wijze en voor gelijken termijn nog tweemaal eene nieuwe schatting bevelen; de kosten daarvan worden voldaan door het dijksbestuur, ingevolge besluit van den dijkraad.

Indien het voorgaande lid niet wordt toegepast of indien de termijn van zes jaren geheel verstreken is, gelden de gewone regelen van eene schatting.

De termijn, waarvoor de in het vierde, vijfde en zesde lid bedoelde schattingen zullen gelden, gaat in op 1 Mei van het dienstjaar, volgende op dat, waarin de schatting heeft plaats gehad.

95. Voor de toepassing van art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad nº. 119) wordt verstaan:

a. door onderhoudsplichtigen van den aan den calamiteuzen polder onmiddellijk grenzenden dijk: de polders of waterschappen, wier gronden beschermd worden door dien aangrenzenden dijk, zoo de waterkeerende dijk van den betrokken calamiteuzen polder of het betrokken calamiteuze waterschap doorbreekt;

b. door onmiddellijk aan den calamiteuzen polder grenzenden dijk: de eerste dijk, die volgt op den waterkeerenden dijk of, waar een slaper- of inlaagdijk bestaat, op dien slaper- of inlaagdijk;

c. door het aantal hectaren, dat onmiddellijk beschermd wordt: de uitgestrektheid grond in het aangrenzende waterschap, berekend naar de kadastrale grootte, in art. 92 bedoeld, gelegen achter den aangrenzenden dijk, voor zoover die niet wordt verdedigd door een tweeden of volgenden aaneengesloten dijk, ter kruinshoogte van minstens vijf decimeter boven den stand van het gemiddeld hoogwaterpeil langs den calamiteuzen polder.

Strekt het aangrenzende waterschap zich niet uit over de geheele bedijking, dan zijn ook de gronden, die buiten dat waterschap in die bedijking liggen, onder genoemde uitgestrektheid begrepen;

d. door een aaneengesloten dijk: ook die waarin insnijdingen zijn gemaakt, noodzakelijk voor de verbinding van een weg of eene waterleiding, of voor den aanleg van een duiker, mits geen dier insnijdingen, bij grootere lengte dan van tien meters, is geschied beneden de hoogte van het onder litt. *c* bedoelde peil, tenware zij is voorzien van eene inrichting, waardoor zij onmiddellijk kan worden gesloten.

96. Het gezamenlijk bedrag van het jaarlijksch dijkgeschot, bedoeld in de artt. 4 en 7 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), en dat der bijdragen, door aangrenzende polders of waterschappen verschuldigd, zooals een en ander is vastgesteld door den dijkraad en in zijne begrooting uitgetrokken, wordt door het dijksbestuur omgeslagen over de betrokken polders of waterschappen.

97. Door het dijksbestuur wordt, in den aanvang van elk jaar, van den aanslag in het dijkgeschot en in de bijdrage, in het vorig artikel bedoeld, een kohier opgemaakt, dat invorderbaar wordt verklaard door Gedeputeerde Staten.

98. Zoo na de vaststelling der jaarlijksche begrooting van den dijkraad middelen worden vereischt, om onvoorziene kosten van zeewering, oeververdediging en sluiswerken te bestrijden, en het dijkgeschot en de bijdragen niet zijn opgevoerd tot het hoogste daarvoor bepaalde bedrag, zoo worden, voor zoover het dijkgeschot en de bijdrage nog te heffen zijn en vereischt worden, de betrokken polders of waterschappen door het dijksbestuur aangeslagen en daarvan een aanvullingskohier opgemaakt, met inachtneming van hetgeen omtrent het oorspronkelijk kohier is voorgeschreven.

99. Het kohier, door het dijksbestuur op te maken, bevat eene opgave van het dienstjaar, waarvoor de aanslag geschiedt, den naam van elken polder of elk waterschap, waarvan dijkgeschot of eene bijdrage wordt geheven, de grootte, bedoeld in art. 92, het bedrag

van het verschuldigde dijkgeschot, het aantal hectaren en de lengte der dijken, waarnaar de bijdrage wordt betaald, het bedrag der bijdrage per hectare, en het gezamenlijk bedrag daarvan door elken aangrenzenden polder of elk aangrenzend waterschap te betalen, en eindelijk de aanwijzing van de termijnen, binnen welke het dijkgeschot en de bijdragen moeten betaald worden.

100. Onmiddellijk na de invorderbaar-verklaring van het oorspronkelijke en van het aanvullings-kohier zendt het dijksbestuur een aanslagbiljet aan het bestuur van elken polder of elk waterschap, dat door het dijkgeschot of de bijdrage is aangeslagen.

Het aanslagbiljet bevat dezelfde bijzonderheden, als in het kohier omtrent elken aanslag zijn vermeld, en daarenboven de dagteekening van het kohier en van de invorderbaarverklaring, alsmede de aanwijzing van de plaats waar en van den ambtenaar aan wien de betaling moet geschieden.

101. Voor de toepassing van de vierde zinsnede van art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) wordt verstaan:

a. door kosten van eigen zeewering en oeververdediging: het bedrag der uitgaven, gevorderd in den loop van het jaar, waarin de aanslag voor de bijdrage geschiedt, voor het onderhoud, de vernieuwing en den aanleg der dijken, der werken tot versterking en verbetering der vooroevers, en der waterkeerende sluizen met alle de daarmede in onmiddellijk verband staande werken, voor de betaling der interesten en bij de opneming bedongen aflossingen van kapitalen, welke tot onderhoud en verbetering dier dijken, oever- en sluiswerken zijn genegotiëerd, en voor de kosten van beheer, ten behoeve der zeewering en oeververdediging; een ander aangewezen op de wijze, in art. 2 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) bepaald;

b. door onzuivere opbrengst der landerijen: de pachtwaarde, in den zin van art. 92, geschat, volgens art. 93, waarvan de kosten worden betaald door den dijkraad en waarvan de schatting geldt voor den termijn, bepaald volgens art. 94;

c. door grondbelasting: wat daarvoor is aangegeven in art. 92.

Het hectaren-getal der landerijen wordt berekend naar de kadastrale grootte van den polder of het waterschap, op de wijze bepaald in art. 92.

Van het in drievoud op te maken verslag der hiervoren bedoelde schatting wordt één exemplaar aan het bestuur van den polder of het waterschap, één aan den dijkraad en één aan Gedeputeerde Staten gezonden.

102. Het polder- of waterschaps-bestuur, dat is aangeslagen in de bijdrage, bedoeld in art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), en dat meent te verkeeren in het geval, bedoeld in de vierde zinsnede van dit artikel, richt, binnen één maand na het ontvangen van het aanslag-biljet, een verzoek tot Gedeputeerde Staten, om te worden ontheven van den geheelen of gedeeltelijken aanslag, en legt daarbij over een afschrift zijner begrooting voor het betrokken jaar, alsmede de bescheiden welke gevorderd worden om zijne uitgaven te staven.

Gedeputeerde Staten doen de pachtwaarde schatten, zoo voldoende is aangetoond het vermoeden, dat er termen bestaan tot geheele of gedeeltelijke ontheffing van den aanslag; zij geven alsdan voorloopig uitstel van betaling.

Zoodra de uitkomsten der schatting bekend zijn, nemen zij het besluit in de laatste zinsnede van art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) bedoeld, en zoo blijkt dat er waarschijnlijkheid bestaat, dat er bij het einde des jaars aanspraak zal te maken zijn op geheele of gedeeltelijke ontheffing, verleenen zij, naar gelang daarvan, uitstel tot het betalen van den geheelen of gedeeltelijken aanslag.

Na het einde des dienstjaars van den betrokken polder of het betrokken waterschap zendt zijn bestuur de rekening en verantwoording van zijn beheer aan Gedeputeerde Staten, met de bescheiden, die gevorderd worden om de juistheid dier rekening en verantwoording te staven. Gedeputeerde Staten beslissen alsdan op het verzoek om ontheffing, in overeenstemming met de bepaling van de vierde zinsnede van art. 6 der genoemde wet.

103. Ingeval Gedeputeerde Staten, na een onderzoek der stukken, gevoegd bij het verzoek in het vorige artikel bedoeld, oordeelen dat vermoedelijk geen aanspraak zal bestaan op geheele of gedeeltelijke ontheffing, gaan zij niet over tot de schatting en geven zij daarvan kennis aan het betrokken polder- of waterschaps-bestuur.

Het verzoek van dat bestuur wordt geacht daardoor te zijn afgewezen.

Neemt echter dat bestuur de kosten, verbonden aan de schatting, voor zijne rekening, zoo bevelen Gedeputeerde Staten de schatting en zetten zij het onderzoek voort.

Indien daardoor blijkt dat aanspraak op ontheffing bestaat, overeenkomstig de vierde zinsnede van art. 6 der wet in het vorige artikel bedoeld, zoo wordt die ontheffing verleend en het bedrag der

schattingskosten door het dijksbestuur aan het betrokken polder- of waterschaps-bestuur vergoed. In het tegenovergestelde geval wordt de aanspraak op ontheffing ontzegd en blijven de bedoelde kosten voor rekening van het laatstgenoemde bestuur.

104. Ingeval, na het einde van een dienstjaar, een polder- of waterschaps-bestuur, op grond van de vierde zinsnede van art. 6 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), mocht kunnen aantoonen dat, uithoofde van hoogere uitgaven voor zijne zeewering en oeververdediging, dan waarop bij het vaststellen zijner begrooting was gerekend, van hem de bijdrage geheel of ten deele ten onrechte is gevorderd, zoo kan het zich wenden tot Gedeputeerde Staten, om ontheffing of teruggaaf te bekomen.

Het legt alsdan zijne vastgestelde rekening en verantwoording over met de bescheiden, die gevorderd worden om de juistheid dezer rekening en verantwoording te staven.

Gedeputeerde Staten onderzoeken zoodra mogelijk de zaak; is het vermoeden dat er termen bestaan tot geheele of gedeeltelijke ontheffing voldoende gerechtvaardigd, dan bevelen zij de schatting, zoo die niet reeds is geschied, nemen het besluit, bedoeld in de laatste zinsnede van art. 6 der genoemde wet, en beslissen omtrent het verzoek overeenkomstig dit artikel.

Hetgeen blijken mocht te veel aan bijdragen te zijn voldaan, wordt door het dijksbestuur onmiddellijk aan het polder- of waterschaps-bestuur terug betaald.

Voor het in dit artikel bedoeld geval is art. 103 mede van toepassing.

105. De besturen der calamiteuze en bijdragende polders of waterschappen storten het bedrag van het dijkgeschot en van de bijdrage, waarvoor zij zijn aangeslagen, ter plaatse en bij den persoon in het aanslag-biljet aangewezen, vóór of op den verschijndag in dat biljet vermeld, behoudens het geval van uitstel van betaling of verleende ontheffing, in de artt. 102—104 bedoeld.

106. Indien het bestuur van eenen calamiteuzen of van eenen bijdragenden polder of van een calamiteus of van een bijdragend waterschap, dat overeenkomstig de artt. 96 en 98 is aangeslagen, weigert of verzuimt om het verschuldigde dijkgeschot of de verschuldigde bijdrage te betalen, na daartoe door het dijksbestuur bij deurwaarders-exploit te zijn aangemaand, zoo is het dijksbestuur bevoegd, wanneer binnen eene maand na die aanmaning geene betaling is gevolgd, om het bedrag van het nog verschuldigde in te vorderen, rechtstreeks van de

grondeigenaren van den polder of het waterschap dat in gebreke is gebleven.

Zoo van die bevoegdheid wordt gebruik gemaakt, wordt het nog verschuldigd bedrag, met de kosten die op de invordering zullen vallen en waarvan het bedrag wordt bepaald door het dijksbestuur onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, omgeslagen over de gronden, gelegen in den bedoelden polder of in het bedoelde waterschap, ten name der eigenaars, erfpachters of vruchtgebruikers, zooals die bekend zijn in de kadastrale stukken.

De gronden worden tot een gelijk bedrag per hectare aangeslagen, met inachtneming der kadastrale grootte en aanwijzing, bedoeld in art. 92.

107. Van den omslag, in het vorig artikel bedoeld, wordt door het dijksbestuur een kohier opgemaakt, dat invorderbaar wordt verklaard door Gedeputeerde Staten.

Dit kohier bevat de vermelding van het dienstjaar waarvoor de aanslag geschiedt, de namen der eigenaars, erfpachters of gebruikers, die worden aangeslagen, de oppervlakte waarvoor de aanslag wordt gevorderd, den aanslag per hectare, het bedrag van het verschuldigde, de termijnen binnen welke de aanslag moet worden voldaan, de plaats waar en de ambtenaar aan wien de betaling moet geschieden.

108. Onmiddellijk nadat dit kohier door Gedeputeerde Staten is invorderbaar verklaard, wordt aan ieder schotplichtige door den secretaris-ontvanger van het dijksbestuur een aanslag-biljet toegezonden, bevattende de opgaven, in het vorige artikel vermeld, en daarenboven eene opgaaf van de dagteekening van het kohier en van de invorderbaar-verklaring.

109. De secretaris-ontvanger van het dijksbestuur is, onder toezicht van dit bestuur, met de invordering belast.

Het bedrag der aanslagen wordt door de schotplichtigen te zijnen kantore betaald.

110. Ingeval de polder- of waterschaps-besturen, bedoeld in art. 105, of de schotplichtigen, bedoeld in art. 109, in gebreke blijven om het bedrag, waarvoor zij zijn aangeslagen, vóór of op den verschijndag te voldoen, zoo kan het verschuldigde, met toepassing der wet van 9 October 1841 (Staatsblad n°. 42), worden verhaald:

a. voor de polders of waterschappen:

1°. op de goederen van de leden van het betrokken polderbestuur, tenware zij kunnen aantoonen tot de overstorting van dat verschul-

digde, buiten hunne schuld en zonder verzuim van hunne zijde, niet in staat te zijn;

2°. op de goederen van den polder of het waterschap, met uitzondering van al hetgene strekt tot waterkeering of waterlooozing; of

b. voor de schotplichtigen:

op de landen in den omslag begrepen.

Het verhaal van het door de polders of waterschappen verschuldigde, zoowel wegens omslagen als wegens kosten, bedoeld in art. 3 litt. *b.* der voorschreven wet van 9 October 1841, geschiedt, op de wijze bij de wet bepaald, door en ten name van den secretaris-ontvanger, bij een door hem uitgevaardigd dwangbevel en bij parate executie.

Het dwangbevel wordt uitvoerbaar verklaard door den voorzitter van het dijksbestuur.

Verzet daartegen wordt gericht tegen den secretaris-ontvanger.

De beteekening en verdere ten uitvoerlegging van het dwangbevel, zoowel als de sommatie, geschiedt, met inachtneming van hetgeen in het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering omtrent dagvaardingen is bepaald, door eenen bode of eenen bediende van het dijksbestuur of door eenen deurwaarder, daartoe door zijn voorzitter bijzonder gevolmachtigd.

Een bode of bediende kan daarvoor, op den voet van het tarief voor deurwaarders bij kantongerechten, kosten in rekening brengen, mits die kosten op de stukken specificeerende.

111. Het dijksbestuur kan geen gebruik maken van de bevoegdheid in art 106 toegekend, dan voor het geval de schuld niet kan verhaald worden op de goederen van de leden van het betrokken polderbestuur, met inachtneming van het bepaalde in het vorige artikel, of de niet-betaling een gevolg zij van een besluit van ingelanden of hoofd-ingelanden.

Bij de toepassing van de artt. 106—109 geschiedt het verhaal op de landen der schotplichtigen, op de wijze in het vorige artikel vermeld.

HOOFDSTUK XIII.

Van de jaarlijksche begrootingen, vast te stellen door den dijkraad.

112. Het dienstjaar van de waterschappen, samengesteld op de wijze in art. 10 vermeld, loopt van den eersten Mei tot den laatsten April daaraanvolgende.

113. De begrooting wordt ingericht naar de voorschriften door Gedeputeerde Staten te geven.

114. Waar het geval bestaat, bedoeld in het 2de lid van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), wordt door den dijkraad voor elk dijkvak eene afzonderlijke begrooting vastgesteld, ter voorkoming der vermenging in dat artikel bedoeld.

115. De jaarlijksche begrooting wordt ontworpen door het dijksbestuur; zij wordt, vergezeld van de memorie van toelichting, onmiddellijk en na voorafgaande bekendmaking, gedurende ten minste acht dagen ten kantore van den secretaris-ontvanger nedergelegd ter inzage van de besturen en grondeigenaren van de polders of waterschappen, die volgens art. 10 bij de zeewering en oeververdediging van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, of, in het geval van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), bij die van de daar bedoelde calamiteuze polders of waterschappen zijn betrokken. Zij wordt tevens in afschrift of druk verkrijgbaar gesteld, tegen betaling der kosten.

Daarna wordt zij den dijkraad voorgelegd, die zoo spoedig mogelijk de stukken onderzoekt en de begrooting vaststelt, al of niet gewijzigd.

Na die vaststelling wordt zij opnieuw ter inzage nedergelegd, met inachtneming van hetgeen in het eerste lid van dit artikel is voorgeschreven, en in afschrift of druk verkrijgbaar gesteld.

116. De begrooting behoeft, om te kunnen werken, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Zij wordt vóór den eersten April van elk jaar, in viervoud en vergezeld van eene behoorlijke toelichting, aan Gedeputeerde Staten toegezonden.

117. Gedeputeerde Staten verleenen of onthouden hunne goedkeuring aan de begrooting in haar geheel, gelijk zij is vastgesteld, behoudens hetgeen is bepaald in art. 119.

118. Is hunne goedkeuring niet verleend aan de begrooting vóór den aanvang van het dienstjaar, waarvoor zij moet dienen, dan machtigen zij het betrokken dijksbestuur tot het doen der uitgaven uit die posten, waartegen geen bezwaar bestaat, en tot het ontvangen van zoodanige inkomsten, waartegen zij geene bedenking hebben.

119. Wanneer de betrokken dijkraad weigert om op de begrooting te brengen uitgaven, die door de wet of wettige verordeningen of dit reglement aan het waterschap, bedoeld bij art. 10, zijn opgelegd, zoo worden zij er op gebracht door Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, om in dit geval de middelen tot dekking der uitgaven op de begrooting aan te wijzen, door de

verschillende begrootings-posten te wijzigen, echter slechts in die mate, dat er evenwicht blijve tusschen de inkomsten en uitgaven; zij zijn tevens bevoegd, om, zoo dit gevorderd wordt, de posten betreffende het te heffen dijkgeschot en de bijdrage, met inachtneming van hetgeen daaromtrent is bepaald, te ramen tot het hoogste bedrag, aangegeven in de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119).

120. Behalve in het geval, dat de maatregelen, bedoeld in art. 84, onmiddellijke uitgaven vorderen, kan buiten de begrooting geene uitgaaf geschieden, dan met afzonderlijke machtiging van Gedeputeerde Staten.

De uitgaaf, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd, wordt aan de begrooting toegevoegd.

Af- en overschrijving op de posten der begrooting van uitgaven kan niet geschieden dan voor zoover daartoe bij de begrooting zelve, of bij een afzonderlijk, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd besluit, machtiging is verleend.

121. Op de begrooting wordt gebracht

onder het hoofdstuk der inkomsten:

a. het vermoedelijk goed slot van vorige dienstjaren;

b. het dijkgeschot, door den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap of, in geval van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), door de calamiteuze polders of waterschappen op te brengen, en de bijdragen door aangrenzende polders of waterschappen verschuldigd;

c. de bijdrage, bedoeld in het 2de lid van art. 3 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119);

d. de inkomsten van de bezittingen van het waterschap, aangekocht of daargesteld uit de fondsen, bijeengebracht ten behoeve der zeewering en oeververdediging;

e. het bedrag der geldleeningen;

f. het bedrag der andere inkomsten;

en onder het hoofdstuk der uitgaven:

a. de bezoldiging van het dijksbestuur, de ambtenaren, beambten en bedienden en het presentiegeld voor de leden van den dijkraad; alsmede het pensioen van de waterbouwkundige ambtenaren en de andere beambten en bedienden; benevens de kosten der maatregelen, genoemd in art. 30 onder *i* en *k*, en de uitgaven, welke het gevolg zijn of worden van eene toezegging ten behoeve van de weduwen en weezen en arbeiders, ter uitvoering van die maatregelen gedaan;

b. de kosten van brandstoffen, licht, kamerhuur en bureaubehoeften;

c. de kosten van druk- en bindwerk en de schrijfloonen;

d. de kosten der gewone werken;

e. de kosten der buitengewone werken;

f. de kosten der peilingen aan den oever te doen;

g. de kosten van de schatting der pachtwaarde van de gronden, gelegen in de calamiteuze en aangrenzende polders of waterschappen;

h. de som, bedoeld in de tweede zinsnede van art. 5 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119);

i. de kosten van onderhoud van eigendommen en die van verzekering tegen brandschade;

k. de grond- en andere lasten;

l. de kosten der inspectie op de zeewerken;

m. de renten van opgenomen kapitalen, de verplichte aflossing van geldleeningen en de gelden ter belegging bestemd, overeenkomstig art. 88;

n. alle andere uitgaven, die in het belang der oeververdediging en de daarmede in verband staande werken gevorderd worden;

o. het vermoedelijk nadeelig slot van vorige dienstjaren;

p. een post voor onvoorziene uitgaven.

122. Ingeval er afzonderlijke begrootingen worden opgemaakt, volgens art. 114, wordt bij de raming van de inkomsten, vermeld onder *c* [1]) van art. 121, acht gegeven, dat het bedrag van het dijkgeschot van elken calamiteuzen polder of elk calamiteus waterschap en van de bijdragen van aangrenzende polders of waterschappen zich regelt naar de behoeften voor het onderhoud en het beheer van het dijkvak, dat te hunnen koste wordt onderhouden, en dat evenzoo de kosten van elk dijkvak uitsluitend worden opgenomen in de begrooting der uitgaven, tot dit vak betrekkelijk.

De uitgaven daarentegen, voorkomende onder *a*, *b* en *c* van het voorgaande artikel, worden gedragen door het geheele waterschap, bedoeld in art. 10, en voor een gedeelte uitgetrokken in elke begrooting, in evenredigheid der kadastrale grootte van elk waterschap, berekend zooals is bepaald in art. 92.

123. Het dijksbestuur geeft jaarlijks, zoo tijdig mogelijk, kennis aan de betrokken calamiteuze en bijdragende polders of waterschappen, van het bedrag van het dijkgeschot en de bijdrage, dat overeen-

---

1) Ten gevolge van de wijziging in de volgorde der letters, in art. 121 gebracht bij besluit der Staten van 7 Juli 1876, n°. 24, moet hier in de plaats van *c* gelezen worden : *b*.

komstig de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) vermoedelijk zal gevorderd worden ter bestrijding der uitgaven van de zeewering en oeververdediging.

Deze kennisgeving geschiedt, opdat bedoelde waterschappen daarnaar hunne begrootingen zouden kunnen inrichten.

HOOFDSTUK XIV.

Van de rekening en verantwoording van het beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen.

124. Van de inkomsten, daaronder begrepen de van het Rijk en de Provincie ontvangene bijdragen, en van de uitgaven wordt verantwoording gedaan, over elk dienstjaar, door het dijksbestuur aan den dijkraad, onder overlegging der rekening van den secretaris-ontvanger, die alle ontvangsten en uitgaven van dat dienstjaar bevat.

125. Deze rekening wordt, met al de daarbij behoorende bescheiden en met vermelding van hetgeen het dijksbestuur te zijner verantwoording dienstig acht, overgelegd aan den dijkraad binnen drie maanden na afloop van het jaar, waartoe zij betrekking heeft.

Vóór de overlegging wordt de rekening en verantwoording, ten minste gedurende veertien dagen, nedergelegd ten kantore van den secretaris-ontvanger, ter inzage van de eigenaren der schotplichtige landen, gelegen in den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap of in de betrokken calamiteuze polders of waterschappen, in geval van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), en in de aangrenzende polders of waterschappen, die tot bijdrage kunnen geroepen worden en van de besturen dier polders of waterschappen.

De rekening wordt tevens in afschrift of druk verkrijgbaar gesteld, tegen betaling der kosten.

126. De dijkraad onderzoekt de hem overgelegde rekening en verantwoording zonder uitstel en stelt het bedrag der ontvangsten en uitgaven voorloopig vast.

De voorzitter en leden van het dijksbestuur onthouden zich daarbij van stemming.

127. De aldus voorloopig vastgestelde rekening en verantwoording wordt, met de bijlagen zoo spoedig mogelijk toegezonden aan Gedeputeerde Staten. Deze sluiten de rekening en stellen het bedrag der ontvangsten en uitgaven vast.

128. Het besluit der Gedeputeerde Staten, houdende vaststelling

der ontvangsten en uitgaven, strekt, zoover de daarin goedgekeurde ontvangsten en uitgaven betreft, den secretaris-ontvanger en het dijksbestuur tot ontlasting.

Gedeputeerde Staten kunnen den secretaris-ontvanger en het dijksbestuur ieder afzonderlijk ontlasten, zoo zij beider beheer voor geen gelijktijdige goedkeuring vatbaar oordeelen.

129. De uitgaven worden bevolen door het dijksbestuur bij bevelschriften, door den voorzitter en een der leden of, bestaat het dijksbestuur slechts uit één persoon, door dezen onderteekend.

Ingeval een crediet is geopend bij een betaalmeester, ten laste der staatsbegrooting, zoo worden de bevelschriften afgegeven door het bestuur te wiens behoeve de credietopening is geschied.

Van elke afgifte wordt onverwijld kennis gegeven aan den betaalmeester en, heeft de afgifte plaats door een dijksbestuur, evenzeer aan Gedeputeerde Staten, die voorschriften geven omtrent de inrichting der bevelschriften.

Voor betalingen uit de provinciale fondsen te doen, worden bevelschriften bij Gedeputeerde Staten aangevraagd.

Het bedrag van elke betaalbaarstelling door het Rijk of de Provincie, van elk geopend crediet en van elke beschikking daarover, wordt in de rekening vermeld.

130. Ingeval tot betaling van hetgeen aan het bestuur van een waterschap, bedoeld in art. 10, is opgelegd door de wet, door dit reglement of eene wettige verordening, en waarvoor een post op de begrooting is gebracht, geene bevelschriften worden afgegeven, kunnen Gedeputeerde Staten, na te hebben gehoord den dijkraad, bij een besluit de betaling bevelen.

Dit besluit geldt voor den secretaris-ontvanger als bevelschrift; daaraan wordt voldaan vóór alle andere bevelschriften.

131. De voorzitters en leden van het dijksbestuur worden wegens uitgaven door hen bevolen, waardoor het eindcijfer der begrooting of de aangewezen begrootings-post wordt overschreden, of die te kwader trouw zijn aangewezen op een post, waarmede die uitgaven niet overeenstemmen, tenzij blijke, dat zij tot het bevelen dier uitgaven niet hebben medegewerkt, persoonlijk aansprakelijk jegens het betrokken waterschap, bedoeld in art. 10, voor zoover die uitgaven door Gedeputeerde Staten in de rekening niet worden toegelaten.

Zoo het overschrijden van den begrootings-post of de uitgaaf, buiten de begrooting gedaan, het gevolg is van maatregelen, in

art. 84 bedoeld, zijn de voorzitters en de leden van het dijksbestuur alleen dan aansprakelijk, wanneer zij, ondanks het bevel tot wijzigen of staken, met de uitvoering der door hen genomene maatregelen zijn voortgegaan.

Dit artikel geldt ook voor den secretaris-ontvanger, die tot betaling der bedoelde uitgaven heeft medegewerkt.

HOOFDSTUK XV.

Van de vrijverklaring van calamiteuze polders of waterschappen.

132. Het bestuur van eenen calamiteuzen polder of een calamiteus waterschap, dat voortaan uit eigen middelen in de kosten van zeewering en oeververdediging wenscht te voorzien, richt tot de Provinciale Staten het verzoek om te worden vrijverklaard.

Dit verzoek wordt ingezonden aan Gedeputeerde Staten, en daarbij wordt overgelegd: het besluit der vergadering van ingelanden of hoofd-ingelanden, waaruit blijkt van haar verlangen en van de redenen die tot het verzoek hebben geleid; en een overzicht van den financieelen toestand van den polder of het waterschap gedurende de laatste vijf jaren.

133. Gedeputeerde Staten doen, na den betrokken dijkraad te hebben gehoord en na een onderzoek te hebben ingesteld omtrent de ontvangsten en uitgaven van den polder of het waterschap, zoo spoedig mogelijk een voorstel aan de Provinciale Staten.

De Provinciale Staten beschikken op het verzoek bij een besluit, dat onderworpen is aan de goedkeuring des Konings.

Geene vrijverklaring wordt daarbij uitgesproken, dan voor zoover het bewijs is geleverd, dat de kosten van zeewering en oeververdediging van het calamiteuze dijkvak of van het gedeelte daarvan dat tot den polder of het waterschap behoort, gedurende de laatste vijf jaren niet meer hebben bedragen, dan de gelden, die volgens de artt. 3 en 4 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) door den polder of het waterschap zijn bijeengebracht.

134. Het besluit der Provinciale Staten, dat de vrijverklaring van eenen calamiteuzen polder of een calamiteus waterschap uitspreekt, treedt in werking na het eindigen van het dienstjaar, bedoeld in art. 112, waarin de Koninklijke goedkeuring is verkregen.

Bij de inwerkingtreding keert de zeewering en oeververdediging van den polder of het waterschap onder het beheer van het bestuur van den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap, bedoeld in art. 12, terug

De dijkraad en het dijksbestuur worden, nadat de rekening en verantwoording afgelegd en de rekening vastgesteld is, bij een besluit van Gedeputeerde Staten ontbonden. Bij dit besluit wordt tevens de secretaris-ontvanger ontslagen.

Strekt de werkkring van het dijksbestuur zich, in het geval bij art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) bedoeld, uit over de waterkeering van meer dan één calamiteuzen polder of calamiteus waterschap, dan wordt het slot der rekening, zoo het eene bate oplevert, aangewend ten dienste der werken van het dijkvak, dat calamiteus blijft. Wanneer daarentegen de werkkring beperkt was tot de waterkeering van den vrijverklaarden polder of het vrijverklaarde waterschap, of zoo de bijeengebrachte gelden, naar aanleiding van de tweede zinsnede van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), niet met die van het beheer over het overige calamiteuze dijkvak waren vermengd, zoo wordt dit slot gestort in het reserve-fonds, bedoeld in art. 15 dier wet.

135. Zoo, in het geval van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), de dijkvakken van meer dan één calamiteuzen polder of calamiteus waterschap onder één beheer zijn geplaatst, en één dier polders of waterschappen wordt vrijverklaard, regelt een reglement, overeenkomstig art. 10 vast te stellen, opnieuw het bestuur en beheer over de waterkeering, die van de vrijverklaarde wordt afgescheiden en calamiteus blijft.

136. De calamiteuze polder die — of het calamiteuze waterschap dat — krachtens een besluit der Provinciale Staten, goedgekeurd door den Koning, is vrijverklaard, wordt, zoodra de vrijverklaring in werking treedt, ook wat zijne waterkeering betreft, geheel bestuurd en beheerd overeenkomstig het reglement op het bestuur der polders in Zeeland, dat tijdens de vrijverklaring zal gelden.

137. De gelden, uitmakende het reserve-fonds, bedoeld in art. 15 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), worden belegd overeenkomstig art. 89.

Zoo die belegging wordt verzuimd binnen één maand nadat Gedeputeerde Staten tot die belegging last hebben gegeven, zijn de leden van het polderbestuur, die in gebreke bleven, aansprakelijk voor de nadeelen die hieruit ontstaan voor den polder of het waterschap.

Van de gelden en bezittingen van het reserve-fonds wordt jaarlijks aan Gedeputeerde Staten verantwoording gedaan.

Over de gelden van het reserve-fonds wordt niet beschikt, dan na verkregen machtiging van Gedeputeerde Staten.

138. Ingeval het polderbestuur in gebreke blijft met de omstelling van het dijkgeschot, bedoeld in art. 15 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), of met de invordering daarvan, treedt de vergadering van Gedeputeerde Staten als polder- of waterschapsbestuur op, wordt de omstelling en invordering door haar geregeld, en geschiedt zij door een ambtenaar, daartoe door haar aangewezen. Het kohier wordt in dit geval door Gedeputeerde Staten opgemaakt en invorderbaar verklaard.

De invordering door den hiervoren bedoelden ambtenaar geschiedt met toepassing der wet van 9 October 1841 (Staatsblad n°. 42), bij een door hem uitgevaardigd dwangbevel en bij parate executie.

Het dwangbevel wordt uitvoerbaar verklaard door den voorzitter van het College van Gedeputeerde Staten en verzet daartegen wordt gericht tegen den voornoemden door Gedeputeerde Staten aangewezen ambtenaar.

139. Het dijkgeschot, dat overeenkomstig het vorig artikel krachtens eene regeling van Gedeputeerde Staten is ingevorderd, kan door Gedeputeerde Staten worden belegd om deel te maken van het reserve-fonds, bedoeld in art. 137.

HOOFDSTUK XVI.

Van het toezicht van Gedeputeerde Staten op het beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen.

140. Behoudens hetgeen bij of krachtens de wet daaromtrent is bepaald, hebben Gedeputeerde Staten het toezicht op alles wat het beheer en bestuur der waterschappen, bedoeld in art. 10, betreft.

Zij zijn bevoegd van de dijkraden en de dijksbesturen al die inlichtingen te vorderen en al die stukken en bescheiden op te vragen, of door de ambtenaren, door hen aan te wijzen, te doen vorderen en opvragen, welke in het belang van het toezicht noodig worden geacht.

141. Behalve in de gevallen in dit reglement reeds uitdrukkelijk genoemd, wordt de goedkeuring van Gedeputeerde Staten daarenboven nog gevorderd op de besluiten:

a. door den dijkraad genomen krachtens de bevoegdheid hem toegekend in art. 30, voor zooveel die besluiten betreffen onderwerpen, vermeld onder *d*, *e*, *f*, *g*, *h*, *i* en *k* van dat artikel;

b. die, genomen tot uitbreiding der sluiswerken en ter regeling der wijze waarop de kosten zullen gedragen worden, overeenkomstig art. 74.

142. Ingeval door Gedeputeerde Staten de goedkeuring wordt onthouden aan een besluit of eene beschikking, die volgens dit reglement aan hunne goedkeuring is onderworpen, zoo wordt dit besluit of die beschikking geacht niet te zijn genomen.

143. Gedeputeerde Staten beslissen alle geschillen omtrent de toepassing van dit reglement, ook die welke ontstaan tusschen de dijkraden, de dijksbesturen en de besturen der calamiteuze of der bijdragende polders of waterschappen.

144. Besluiten van de dijkraden en de dijksbesturen kunnen door Gedeputeerde Staten worden geschorst of vernietigd, ambtshalve of op verzoek van belanghebbenden, indien die besluiten met dit reglement, met wetten of verordeningen of met het belang van den waterstaat in strijd zijn.

145. De uitspraak in geschil en de beschikking, waarbij een besluit geschorst of vernietigd of eene gevraagde vergunning, machtiging of goedkeuring geweigerd wordt, moet met redenen omkleed zijn.

Van die uitspraak of beschikking en van de besluiten, door Gedeputeerde Staten genomen krachtens de artt. 94 en 138, kan binnen veertien dagen na de dagteekening in beroep worden gekomen bij den Koning, door den Commissaris des Konings in de provincie en door de bij de zaak belanghebbende besturen en personen, onverminderd het bepaalde in het 2de en 3de lid van art. 32 der wet van 6 Juli 1850 (Staatsblad n°. 39).

146. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, wanneer een dijkraad of een dijksbestuur weigert of nalatig blijft om gevolg te geven aan de bepalingen, bij dit reglement of de wetten en verordeningen vastgesteld, om die ten uitvoer te leggen ten koste der weigerachtigen of nalatigen.

147. Zij kunnen, wanner buitengewone omstandigheden beletten, om de tijdsbepalingen, in dit reglement opgenomen, in acht te nemen, uitstel verleenen om aan de voorschriften te voldoen.

148. Zoodra al de begrootingen van de dijkraden der calamiteuze waterschappen zijn goedgekeurd, zenden Gedeputeerde Staten één exemplaar daarvan aan het betrokken departement van algemeen bestuur, met een overzicht, bevattende de eindcijfers en het vermoedelijk te kort, bedoeld in art. 9 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad no. 119).

Evenzoo wordt, na afloop der door de dijkraden te doene aanbestedingen, daarvan aan het genoemde departement kennis gegeven, onder toezending van een overzicht der uitkomsten.

Eindelijk wordt, na het einde van elk dienstjaar, door Gedeputeerde Staten aan het genoemde departement verslag van den stand der geldmiddelen gedaan met een voorstel om het tekort, in art. 9 der voorschreven wet bedoeld, vast te stellen.

Dit verslag wordt ingezonden uiterlijk 15 October van dit jaar.

HOOFDSTUK XVII.

Overgangsbepalingen.

149. Dit reglement treedt in zijn geheelen omvang in werking met 1 Januari 1872.

De voorschriften omtrent de samenstelling en inrichting van het bestuur der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen, het opmaken der begrootingen en kohieren, en alle andere wier uitvoering noodig is ter voorbereiding der in werking treding, gelden onmiddellijk na de afkondiging van dit reglement in het Provinciaal blad.

Dientengevolge worden zoo spoedig mogelijk na die afkondiging en na het vaststellen der reglementen, bedoeld in art. 11, en met inachtneming van de voorschriften van dit reglement, de leden der dijkraden benoemd en die der dijksbesturen voorgedragen; de secretarissen-ontvangers, waterbouwkundige ambtenaren, beambten en bedienden benoemd; de jaarwedden en instructiën vastgesteld; de begrootingen opgemaakt; de besluiten ter uitvoering der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) genomen; de bij die wet bedoelde dijkgeschoten en bijdragen bepaald; de kohieren ter invordering opgemaakt, en in het algemeen alle maatregelen genomen, om het in werking treden van dit reglement met 1 Januari 1872 te verzekeren.

150. De tegenwoordige besturen, ambtenaren en bedienden blijven in betrekking totdat zij overeenkomstig de bepalingen van dit reglement zijn vervangen.

De polderbesturen blijven in elk geval belast met de zorg voor de werken en belangen van de calamiteuze polders of waterschappen tot 1 Januari 1872, en oefenen tot dat tijdstip het bestuur uit volgens de thans bestaande bepalingen.

De jaarwedden van de leden der besturen, bedoeld in art. 12, en van hunne secretarissen, griffiers en ontvangers worden, na de invoering van dit reglement, door de vergaderingen, vertegenwoordigende de ingelanden, opnieuw vastgesteld.

151. Gedeputeerde Staten zorgen voor het tijdig en geregeld in

in betrekking treden der dijkraden en dijksbesturen en geven daartoe de noodige voorschriften.

De tegenwoordige voorzitters der besturen van de calamiteuze polders of waterschappen bekleeden de betrekking van voorzitter van den dijkraad en van het dijksbestuur, en de leden dier besturen die van lid van het dijksbestuur, bedoeld in art. 13, zoolang de voorzitter en leden der dijksbesturen niet overeenkomstig dit reglement zijn benoemd.

In het geval der eerste zinsnede van art. 10 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) wijzen Gedeputeerde Staten, uit de bestaande polderbesturen, aan den voorzitter en de leden, die in afwachting dier benoeming tijdelijk als voorzitter en leden van het dijksbestuur zullen optreden.

152. De stukken en registers, behoorende tot het archief van den polder of het waterschap, die betrekking hebben op de zeewering, oeververdediging en sluiswerken, worden afgegeven aan het dijksbestuur en in zijn archief bewaard.

153. Ter uitvoering der bepaling van art. 112 wordt voor het beheer, te voeren van 1 Januari tot 1 Mei 1872, door de dijksbesturen en dijkraden eene begrooting opgemaakt en vastgesteld, bevattende de inkomsten en uitgaven over die tijdruimte.

Het daarin geraamde dijkgeschot en de geraamde bijdragen van aangrenzende polders of waterschappen, berekend over vier maanden, worden bij een afzonderlijk kohier omgeslagen, terwijl van het gevoerde beheer in die tijdruimte eene afzonderlijke rekening en verantwoording wordt afgelegd.

Op de begrooting en het kohier hiervoren bedoeld, alsmede op de invordering der aanslagen en het vaststellen der rekening, zijn van toepassing de voorschriften van dit reglement.

Met 1 Mei 1872 vangt het eerste volle dienstjaar aan van de in dit artikel bedoelde waterschappen.

154. Het dijkgeschot, bedoeld in de artt. 4 en 7 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), wordt in de polders of waterschappen, die zich verklaard hebben overeenkomstig art. 17 dier wet, tot 1 Mei 1875 geheven naar dezelfde pachtwaarde, waarnaar thans de heffing in die polders of waterschappen plaats vindt.

Vóór 1 Mei 1875 heeft er eene schatting dier waarde plaats overeenkomstig dit reglement, ter regeling der heffing van het dijkgeschot in het tiental jaren, aanvangende met 1 Mei 1875.

Het laatste lid van art. 94 is ook hier van toepassing.

Voor polders of waterschappen, waarvan de pachtwaarde als calamiteuze polder in 1859 of 1862 is geschat en waarvoor niet de wensch is verklaard, bedoeld in art. 17 der genoemde wet, wordt ter toepassing van de vierde zinsnede van art. 6 dier wet de genoemde pachtwaarde, tot en met het jaar 1875, als grondslag aangenomen voor de beoordeeling, of er termen bestaan om ontheffing te verleenen van de bijdrage.

155. Voor het beheer over de inwendige belangen van de polders of waterschappen die calamiteus zijn, zooals het wordt uitgeoefend volgens art. 12, gelden, zoolang daaromtrent niet anders is bepaald in later vast te stellen reglementen op het bestuur der polders in Zeeland, de navolgende bepalingen:

1°. aan de algemeene vergadering van ingelanden en hoofdingelanden dier polders of waterschappen is opgedragen:

a. het besluiten omtrent het verhuren, verpachten en in gebruik geven der eigendommen, behoorende aan den calamiteuzen polder of het calamiteuze waterschap als zoodanig, en het kwijtschelden van verplichtingen opgelegd aan huurders, pachters en gebruikers van eigendommen;

b. het besluiten omtrent het vervreemden en bezwaren der bedoelde eigendommen en het sluiten van dadingen daartoe betrekkelijk;

c. het vaststellen der voorwaarden van verkoopingen, vervreemdingen, verhuringen, verpachtingen en in gebruikgevingen van eigendommen;

2°. de besluiten in dit artikel, onder *a* tot en met *c* vermeld, werken niet voordat zij zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten;

3°. zoo die goedkeuring wordt onthouden, gelden de bepalingen van art. 145.

INHOUD.

HOOFDSTUK. I.

Algemeene bepalingen . . . . . Art. 1.

HOOFDSTUK II.

Van de calamiteus-verklaring . . . . . Artt. 2—9.

HOOFDSTUK III.

Van de inrichting der calamiteuze waterschappen . . . . . Art. 10—12.

HOOFDSTUK IV.

Van het bestuur en beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen.

§ 1. Algemeene bepaling . . . . . Art. 13.
§ 2. Van den dijkraad. . . . . Artt. 14—18.
§ 3. Van het dijksbestuur. . . . . Artt. 19 en 20.

HOOFDSTUK V.

Van de vereischten voor het lidmaatschap van den dijkraad en van het dijksbestuur, de aftreding, de tijdelijke vervanging en het ontslag . . . . . Artt. 21—29.

HOOFDSTUK VI.

Van de bevoegdheid en den werkkring van de dijkraden en de dijkbesturen.

§ 1. Bevoegdheid en werkkring der dijkraden. . Artt. 30 en 31.
§ 2. Bevoegdheid en werkkring der dijksbesturen. Art. 32.

HOOFDSTUK VII.

Bepalingen van orde voor de vergadering van den dijkraad en van het dijksbestuur . . Artt. 33—42.

HOOFDSTUK VIII.

Van den secretaris-ontvanger van het dijksbestuur . . . . . Artt. 43—60.

HOOFDSTUK IX.

Van de ambtenaren, beambten en bedienden in dienst van het dijksbestuur. . . . . Artt. 61—65.

HOOFDSTUK X.

Van de jaarwedden van den voorzitter en de leden van het dijksbestuur, de secretarissen-ontvangers, de waterbouwkundige ambtenaren en beambten en andere bedienden; en van de pensioenen van de waterbouwkundige ambtenaren en van de andere beambten en bedienden. . . . . Artt. 66—68.

HOOFDSTUK XI.

Van de wijze van het beheer en het bestuur van de werken en eigendommen, behoorende tot de waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen . . . Artt. 69—90.

HOOFDSTUK XII.

Van het dijkgeschot en de bijdragen, strekkende ter bekostiging van de waterkeeringen der calamiteuze polders of waterschappen . . . . . Artt. 91—111.

HOOFDSTUK XIII.

Van de jaarlijksche begrootingen, vast te stellen door den dijkraad . . . . . Artt. 112—123.

HOOFDSTUK XIV.

Van de rekening en verantwoording van het beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen . . . . Artt. 124—131.

HOOFDSTUK XV.

Van de vrijverklaring van calamiteuze polders of waterschappen . . . . . Artt. 132—139.

HOOFDSTUK XVI.

Van het toezicht van Gedeputeerde Staten op het beheer der waterkeeringen van de calamiteuze polders of waterschappen . . Artt. 140—148.

HOOFDSTUK XVII.

Overgangsbepalingen . . . . . Artt. 149—155.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1906, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 17 *Juli* 1906:

n°. 23 *A*, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Meenteschaar, onder de gemeente Slochteren;*

n°. 23 *B*, *tot aanvulling van het reglement voor het waterschap de Groote Harksteder polder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *Januari* 1898, *n°.* 8 *en* 30 *Augustus* 1898, *n°.* 43;

n°. 26, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap Nieuwe Spitlanden, onder de gemeenten Beerta, Finsterwolde en Nieuweschans, opheffing van het waterschap Spitlandermolenpolder en intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 22 *Februari* 1870, *n°.* 13 *en* 14 *September* 1881, *n°.* 24, *en opheffing van het waterschap Simson en intrekking van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *Augustus* 1869, *n°.* 38 *en* 7 *December* 1891, *n°.* 33;

n°. 29, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Noorder Olingerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18;

n°. 30, *tot vergrooting van het waterschap Scharmer-Oostpolder en vaststelling van een nieuw reglement voor dat waterschap, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 7 *October* 1885, *n°.* 18;

n°. 31, *tot vergrooting van het waterschap Weiwerd en wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *September* 1870, *n°.* 18 *en* 2 *December* 1877, *n°.* 10;

n°. 35, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap Nijverheid, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *December* 1857, *n°.* 66;

n°. 37, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Westerbroekster Engelberter molenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 14 *October* 1903, *n°.* 52 *en* 9 *September* 1904, *n°.* 35, *en*

n°. 38, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Vledderveen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *September* 1904, *n°.* 30.

Zie Prov. bladen nos. 56 t/m 64.

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1906, *n°.* 50, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 17 *Juli* 1906:

n°. 24*A*, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Lauwerzeemolenpolder, in de gemeenten Ulrum en Kloosterburen*;

n°. 24*B*, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Westpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *November* 1899, *n°.* 26;

n°. 25*A*, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap Concordia, onder de gemeente Scheemda, en opheffing van het waterschap de Kolken, waarvoor het reglement werd goedgekeurd bij Kon. besluit van* 20 *December* 1876, *n°.* 11;

n°. 25*B*, *tot verkleining van het waterschap de Exterbouwten en wijziging van het reglement voor dat waterschap, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 13 *September* 1893, *n°.* 20;

n°. 34, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Onnerpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 4 *Januari* 1856, *n°.* 136, *en*

n°. 36, *tot wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap de Oosterpolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 15 *December* 1898, *n°.* 18.

Zie Prov. bladen nos. 65 t/m 70.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1906 (*Staatsblad* n°. 241), *houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen gewijzigde vaststelling van den ligger der waterkeeringen onder beheer van het dagelijksch bestuur van het waterschap »De Polder van der Eigen."*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het dagelijksch bestuur van het waterschap „De Polder van der Eigen", tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van 1 Februari 1906, G, n°. 154, 1ste afdeeling, 1ste bureau, waarbij de ligger der waterkeeringen onder beheer van genoemd bestuur gewijzigd werd vastgesteld;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 1 Augustus 1906, n°. 121;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 Augustus 1906, n°. 173, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende:

dat Gedeputeerde Staten van Noordbrabant bij hun opgemeld besluit hebben besloten:

I. in den voorschreven ligger der waterkeeringen bij elke der omschrijvingen van N°. 3 „De Achterdijk", N°. 4 „De kade over het Zevenvierendeel", N°. 5 „De Kepkensdonkdijk" en N°. 6 »De kade langs Goorsteeg en Klompstraat", in kolom 6 door te halen het woord »dijk" en daarvoor in de plaats te stellen „kade";

II. dien ligger aldus gewijzigd vast te stellen;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen: dat de op dien ligger onder nummers 3, 4, 5 en 6 gebrachte waterkeeringen, onderscheidenlijk genaamd: „De Achterdijk"; »De kade over het Zevenvierendeel"; »De Kepkensdonkdijk" en »De kade langs Goorsteeg en Klompstraat" zijn aangewezen als »dijken"; dat genoemde waterkeeringen niet worden bespoeld, noch door het water der zee, noch door dat eener rivier of van een kanaal; dat zij ook niet dienen tot keering van het inundatiewater, met name niet van dat der Beersche Maas, vermits dit water over de keeringen heen stroomt; dat genoemde waterkeeringen dan ook slechts dienen om *onder bepaalde omstandigheden*, namelijk, wanneer het beneden zeker peil staand water de polders beoosten de Dieze tot soms diep in den zomer bezwaart, dit water te keeren; dat echter blijkens de geschiedenis van artikel 3 van

het Reglement op de Waterkeeringen in Noordbrabant 1905 onder *inundatiewaterkeerende dijken* slechts moeten worden verstaan die waterkeeringen, welke bestemd zijn om onder *alle omstandigheden* water te keeren, en wel ter voorkoming van uitbreiding of vergrooting van het reeds uitgestrekt gebied, dat in deze provincie telken jare wordt geinundeerd, hetzij door werking van de overlaten, of wel door de opstuwing van kleine rivieren tengevolge van belemmerde lossing in de hoofdrivieren; dat immers in het vóór-ontwerp van dit reglement, zooals dat door de bijzondere commissie uit de Staten was ontworpen, geen sprake was van „dijken bestemd tot keering van inundatiewater"; dat echter de hoofdingenieur van den provincialen waterstaat door hun college op dit ontwerp gehoord, te dezer zake het volgende heeft gerapporteerd:

„Onder de belangrijke waterkeeringen, waarop de hiervoor genoemde artikelen van het oude reglement niet van toepassing zijn, is echter ééne categorie, die wegens hun belang evenveel aanspraak hebben daaronder gerangschikt te worden als de zee-, rivier- en kanaalwaterkeerende dijken. Dit zijn namelijk de dijken, die dienen tot keering van het inundatiewater, dat bijna iederen winter, hetzij door werking van de overlaten of wel door opstuwing van kleine rivieren tengevolge van belemmerde lossing in de hoofdrivieren, aanzienlijke oppervlakten grond in deze provincie onder water zet. Uitbreiding of vergrooting van dit inundatie-gebied wordt tegengehouden door waterkeeringen, wier bezwijken weinig minder ernstige gevolgen zou hebben dan dijkbreuk van een der zee- of rivierpolderdijken";

dat de genoemde commissie uit de Provinciale Staten, met deze opmerking van den hoofdingenieur in kennis gesteld, hare juistheid heeft ingezien en in het reglement onder de waterkeeringen, welke als *dijken* moeten worden aangemerkt, ook heeft opgenomen die, welke bestemd zijn tot keering van inundatiewater; dat, waar het voorstel der meerbedoelde commissie op dit punt ongewijzigd is verheven tot reglement, bij de toepassing van het Reglement op de Waterkeeringen in Noordbrabant 1905 aan de uitdrukking „inundatiewaterkeerend" geen andere en verder strekkende uitlegging mag gegeven worden, dan de provinciale wetgever heeft bedoeld; dat, waar — zooals reeds werd overwogen — de boven aangeduide waterkeeringen bij werking der Beersche Maas steeds *worden overstroomd*, zij in ieder geval missen een der zooeven aangegeven criteria van- en derhalve ook niet kunnen gerangschikt worden onder de in het reglement *waterkeeringen, die dienen tot keering van inun-*

datiewater; dat zij ook naar het oordeel van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Noordbrabant, al evenmin kunnen gerangschikt worden onder de binnen- en slaper*dijken*, waarvan in het reglement verder de rede is, omdat zij niet bestemd zijn om onder alle omstandigheden water te keeren en dus missen een der eigenschappen, onafscheidbaar van het begrip „dijk"; dat zij dan ook geacht moeten worden te behooren tot de „kaden";

dat het dagelijksch bestuur van het waterschap „De Polder van der Eigen" van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen;

Overwegende: dat artikel 3 par. 1, derde lid, in verband met artikel 1*b* van het Reglement op de Waterkeeringen in Noordbrabant 1905, na onder *a*, *b* en *c* omschrijvingen van *dijken*, benevens van *slaperdijken* en *binnendijken*, te hebben gegeven, afzonderlijk onder *d* *kaden* in hoofdzaak omschrijft als de niet onder *a*, *b* en *c* bedoelde waterkeeringen, uit welke afzonderlijke omschrijving blijkt, dat het reglement wat betreft wakende waterkeeringen, *kaden* stelt tegenover *dijken*;

dat, waar *dijken* worden omschreven als die waterkeeringen, welke dienen tot keering van zee-, rivier-, kanaal- of inundatiewater, bedoelde tegenstelling wel aldus zal zijn op te vatten, dat *kaden* zijn de — veelal minder belangrijke — waterkeeringen, welke niet bestemd zijn om te allen tijde die wateren tegen te houden, maar dit slechts onder bepaalde omstandigheden vermogen te doen;

dat toch, indien de eigenschap van water te moeten keeren, voor *dijken* niet in volstrekten zin moest worden genomen, hunne omschrijving zouden passen op alle wakende waterkeeringen en bijgevolg voor deze een afzonderlijke omschrijving van *kaden* zoude zijn overbodig en zonder zin;

dat bedoelde opvatting der tegenstelling bovendien steun vindt in andere bepalingen als:

1°. de artikelen 4—7, betreffende verschillende onder toezicht of met medewerking van Gedeputeerde Staten te treffen maatregelen in zake minimum-afmetingen der *dijken;* verslagen omtrent den toestand der *dijken* en voorzorgen tegen overstroomingen; noodkeeringen bij sluizen in *dijken*; bewaking van bedreigde *dijken*, mede in verband met de buitengewone riviercorrespondentie; al welke voorschriften gezonden zin hebben bij beperking tot de hoofdwaterkeeringen, welke onder alle omstandigheden het water moeten stuiten;

2°. artikel 18, alwaar ten opzichte van *kaden* grootendeels de

in het reglement vervatte politiebepalingen niet van toepassing worden verklaard en reglementeering wordt overgelaten aan de waterschapsbesturen, welke beperking der provinciale regeling almede in de aangegeven tegenstelling eene redelijke verklaring vindt;

Overwegende, dat, waar vaststaat, dat de eigenschap van onder alle omstandigheden het water te moeten keeren, niet wordt aangetroffen bij de in het bestreden besluit bedoelde waterkeeringen, deze daarbij alzoo terecht niet als „dijk", maar als „kade" zijn gekenmerkt;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Reglement op de Waterkeeringen in Noordbrabant 1905;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

De Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur had eveneens ongegrondverklaring van het beroep voorgesteld, doch haar ontwerp-besluit hield enkel deze rechtsoverweging in:

„dat de gronden, die Gedeputeerde Staten tot hun bestreden besluit geleid „hebben, juist zijn, en deze tot de Onze makende."

Daarentegen werd vernietiging van het bestreden besluit en gegrondverklaring van het beroep in overweging gegeven in een afzonderlijk advies van den Staatsraad Mr. Moltzer, luidende als volgt:

„De ondergeteekende heeft zich met het door de Afdeeling in deze „zaak uitgebracht advies niet kunnen vereenigen.

„In het aan Uwe Majesteit voorgedragen ontwerp-besluit, worden „voor de juistheid der door het appelleerend bestuur bestreden be„schikking, geene andere gronden vermeld dan die, welke door „Gedeputeerde Staten bij hun aangevallen besluit zijn aangevoerd.

„Die gronden nu, komen in het wezen der zaak uitsluitend hierop „neer, dat volgens art. 3 par. 1*a*, van het Reglement op de Water„keeringen in Noordbrabant 1905, voor de toepassing van dit regle„ment, onder *dijken* alleen die waterkeeringen zouden zijn te ver„staan, welke dienen om *niet slechts onder bepaalde, maar onder alle „omstandigheden* zee-, rivier-, kanaal- of inundatiewater te keeren.

„Het in in deze zaak gevoerd geschil geldt alzoo enkel den uitleg „der in voornoemde bepaling gebezigde uitdrukking „keering" van „zee-, rivier-, kanaal- of inundatiewater, en loopt dus volstrekt niet „over de vraag, welke beteekenis, in algemeen waterstaatkundigen „zin, aan het begrip dijk valt te hechten.

„Als leek op dit gebied onderwerpt de ondergeteekende zich, ten „aanzien van *laatstbedoelde* vraag, gaarne aan het eenstemmig en

„voorzeker gezaghebbend oordeel, zoowel van den hoofd-ingenieur-„directeur van 's Rijks waterstaat in de 7de directie, als van den „inspecteur-generaal in de 2de inspectie.

„Waar hem echter als rechtsgeleerde de vraag is voorgelegd, of „door Gedeputeerde Staten eene juiste en onbevangen toepassing is „gegeven aan het bepaalde bij art. 3 par. 1*a*, van het ten vorigen „jare in werking getreden nieuwe reglement op de waterkeeringen „in Noordbrabant, daar meent hij over deze zuiver uitlegkundige „vraag, zeer wel een op eigen zelfstandig onderzoek gegrond oordeel „te kunnen hebben, en van zijn afwijkend gevoelen in deze te „moeten doen blijken, juist nu het ook door hem erkende technisch „gezag der bovengenoemde deskundigen tot een, naar zijn oordeel, „juridisch onjuiste beslissing dreigt te voeren.

„Indien toch, overeenkomstig het advies der Afdeeling, het in deze „zaak door Gedeputeerde Staten genomen besluit, op de daarbij „aangevoerde gronden, door Uwe Majesteit in hooger beroep mocht „worden bevestigd, dan zal daarmee zijn uitgemaakt — in verband „met het bepaalde bij art. 18 van het reglement — dat van de ver-„schillende verbodsbepalingen, welke dit reglement bevat, *alleen* die „van art. 9*a* toepasselijk is op waterkeeringen, welke bestemd zijn „rivier- of inundatiewater *slechts tot zekere hoogte* te keeren.

„Dit nu kan, naar de stellige overtuiging des ondergeteekenden, „geenszins de strekking zijn van de begripsomschrijving, welke bij „art. 3 par. 1*a*, van de aldaar bedoelde waterkeeringen gegeven „wordt.

„Want daarbij wordt als beslissend kenmerk zoo duidelijk moge-„lijk op den voorgrond gesteld, dat hetgeen eene waterkeering voor „de toepassing van dit reglement een *dijk* doet wezen, niet in haar „waterkeerend vermogen is gelegen, maar in den *aard van het water*, „dat zoodanig grondwerk dient te keeren.

„Mitsdien — het werd volkomen terecht reeds opgemerkt in den „brief, welke onder dagteekening van 18 Juni 1906 door het appel-„leerend bestuur tot den Raad van State is gericht — zullen ook „die gedeelten eener rivierwaterkeering, welker ter voorkoming eener „eventueele doorbraak elders, zóó zijn ingericht, dat zij bij zekeren „stand van het rivierwater als overlaten dienst kunnen doen, natuur-„lijk evenzeer onder de aldaar gegeven omschrijving van dijken zijn „te brengen, als alle overige onderdeelen van zoodanige rivierwater-„keering.

„En voorzeker kan het nooit de strekking van het bepaalde onder

„letter *a* van art. 3 par. 1, worden geacht, dat juist die gedeelten „eener rivierwaterkeering, welke wegens hunne eventueele bestem„ming van overlaat bijzondere voorziening vorderen, aan de toepas„sing van alle andere in het reglement opgenomen verbodsbepalingen, „behalve die van art. 9*a*, zouden zijn *onttrokken*!

„Nu is voor de toepassing van het bepaalde bij art. 3 par. 1*a*, „ten gevolge eener omtrent de oorspronkelijke redactie dezer bepaling „door den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat gemaakte „opmerking, het inundatiewater gelijk gesteld met zee-, rivier- of „kanaalwater. Waaruit dus noodzakelijk volgt, dat ook van de vier „waterkeeringen, over welker rechtskarakter het thans gevoerd ge„schil loopt, en die bestemd zijn om het inundatiewater der Beersche „Maas wel tot zekere hoogte te keeren doch bij hoogeren stand „daardoor overstroomd te worden, geheel hetzelfde geldt, wat hier„boven omtrent het tot overlaat ingerichte deel eener rivierwater„keering werd betoogd.

„Weliswaar, wordt in een der overwegingen van het aangevallen „besluit door Gedeputeerde Staten beweerd, dat de vier evenbedoelde „waterkeeringen „bij werking der Beersche Maas *steeds* worden „overstroomd", doch het is den ondergeteekende bij nader onderzoek „gebleken, dat de gegrondheid dezer overweging onmogelijk kan „worden volgehouden tegenover de even besliste als gemotiveerde „tegenspraak, waarmede deze feitelijke bewering door het appellee„rend bestuur is bestreden in den reeds hierboven vermelden brief, „welke onder dagteekening van 18 Juni 1906 door dit college tot „den Raad van State werd gericht.

„Reeds uit dien hoofde, komt het den ondergeteekende voor, dat „door Uwe Majesteit bezwaarlijk zal kunnen worden bekrachtigd „het door de Afdeeling in deze zaak voorgedragen ontwerp besluit, „waarbij enkel wordt overwogen „dat de gronden, die Gedeputeerde „Staten tot hun besluit geleid hebben, juist zijn" en dus ook die „feitelijke onjuistheid als grond van beslissing werd overgenomen.

„In de beschrijving der werken tot verlegging van den Maasmond, „welke onder den titel *Scheiding van Maas en Waal*, ten vorigen „jare door den ingenieur bij 's Rijks waterstaat E. van Konijnenburg, „bij de firma Mouton en Co. te 's Gravenhage werd uitgegeven, „vindt men op bladz. 7 en 8 ook in het kort geschetst, hoe het „terrein is ingericht, dat als traverse van de Beersche Maas bestemd „is tot gedeeltelijken zijdelingschen afvoer van het water der Maas, wan„neer dit te Grave eene hoogte van 10.35 M. plus N.A.P. heeft bereikt,

„En daaruit blijkt, dat die traverse feitelijk bestaat uit verschil-„lende *onderling gescheiden, achtereenvolgens volloopende* kommen, „van welken de polders van der Eigen, Empel en Meerwijk het „*laatst* aan de beurt komen en zich dus alleen zullen vullen bij „*langdurig voortgezette* werking van den Beerschen overlaat.

„Nu vormen de vier waterkeeringen, over welker classificatie tus-„schen Gedeputeerde Staten en het appelleerend bestuur geschil „bestaat, juist de afscheiding tusschen de laatste en de vóórlaatste „der hierbedoelde kommen.

„Dat zij dus bestemd zijn, om het inundatiewater der Beersche „Maas tot op zekere hoogte te keeren, kan — naar het schijnt — „niet met grond worden tegengesproken.

„Maar dan vallen zij, overeenkomstig het hierboven betoogde, ook „zeer stellig onder de begripsomschrijving, welke bij art. 3 par. 1*a*, „van het reglement, voor de toepassing van deszelfs overige bepa-„lingen, van het woord *dijken* wordt gegeven.

„Mitsdien heeft de ondergeteekende de eer, aan Uwe Majesteit „eerbiedig in overweging te geven, met vernietiging van het be-„streden besluit, het daartegen ingesteld beroep gegrond te verklaren, „en den ligger der waterkeeringen onder beheer van het appelleerend „bestuur vast te stellen, zooals die oorspronkelijk door dit bestuur „was ontworpen.

De Staatsraad,
J. P. Moltzer."

Omtrent een en ander rapporteerde de Minister het volgende:

Met dit afzonderlijk advies kan ik mij, wat de hoofdzaak betreft, niet vereenigen.

Wanneer het juist is, dat waterkeeringen, welke slechts onder bepaalde omstandigheden of tot zekere hoogte inundatiewater tegenhouden, zijn te beschouwen als dijken in den zin van het reglement, dan zal hetzelfde moeten gelden in geval van keering van zee-, rivier- of kanaalwater. Wat de groote rivieren betreft, verdient het opmerking, dat rivierwaarts van den bandijk vele gronden geheel of ten deele zijn omgeven door bekadingen, welke slechts onvolkomen het water keeren, bijv. om bevloeiing met slibhoudend winterwater te bevorderen. Dat al dergelijke onvolkomen keeringen, die dikwijls niet meer zijn dan zomerkaden, zooals art. 33 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), ze noemt, of noodkeeringen, gelijk art. 5 ontwerp Rivierenwet zegt, of wel „temporaire voor-

zieningen tegen zomerwater", naar het heet in art. 6 der Publicatie van 24 Februari 1806, in een reglementair begrip van „dijk" zouden vallen, schijnt reeds op zich zelf weinig aannemelijk. Het wordt bovendien weersproken door den stelligen tekst van het reglement, daar dit ter plaatse eene afzonderlijke omschrijving geeft van kaden, en wel als o. a. *niet* begrepen in *dijken*. Moesten keeringen, die slechts ten deele water tegenhouden, volgens het reglement wel onder dijken worden begrepen, dan zou de afzonderlijke omschrijving voor kaden overbodig zijn en zonder zin. Daar dit niet mag worden aangenomen, zal tusschen dijken en kaden eene tegenstelling zijn bedoeld, die dan, in verband met de omschrijving voor dijken, moeilijk eene andere kan zijn dan deze, dat dijken wel, maar kaden niet bestemd zijn in volstrekten zin water te keeren.

Dat het reglement zich „dijken" inderdaad in deze beperkte beteekenis denkt, blijkt bovendien bij vergelijking met andere bepalingen. Art. 4 wil vaststelling van minimum-afmetingen der *dijken*, onder goedkeuring van — of door Gedeputeerde Staten. Als algemeen voor de geheele provincie geldend voorschrift kan dit niet wel op andere dan de bandijken en verdere hoofdwaterkeeringen, die te allen tijde water moeten tegenhouden, van toepassing zijn: toepasselijkheid ook op zomerkaden e. d. laat zich kwalijk denken. Hetzelfde geldt van het door art. 5 gevorderde jaarlijksch verslag aan Gedeputeerde Staten omtrent de *dijken*, van de door art. 6 voorgeschreven voorziening omtrent noodkeering bij sluizen in *dijken*, en van de in art. 7 opgelegde verplichting om bij ijsgang, doorbraak enz. de *dijken* te doen bewaken en van hun toestand mededeeling te doen aan de ambtenaren der buitengewone riviercorrespondentie. Eindelijk zij gewezen op art. 18, dat de meeste voor dijken geldende politiebepalingen niet van toepassing verklaart op kaden, opdat de waterschapskeuren omtrent deze laatste kunnen voorzien: op het standpunt van bedoelde tegenstelling wordt zoodoende eene rationeele splitsing gemaakt tusschen de taak der Staten en van de waterschapsbesturen, aan welke laatste dan in hoofdzaak de zorg voor de minder belangrijke waterkeeringen wordt overgelaten.

Het reglement in zijn geheel nemende, moet men m. i. alzoo zich vereenigen met het dictum van het ontwerp-besluit der Afdeeling. Voor zoover ten opzichte van de in het bestreden besluit bedoelde waterkeeringen de noodige politiebepalingen in verband met art. 18 van het reglement niet door de Staten mochten zijn gegeven, is het waterschap bevoegd te voorzien, terwijl, indien dit wegens grenzen

van zijn gebied te kort mocht schieten, de Staten zijne inrichting kunnen wijzigen. Mocht, hetgeen overigens hier in het midden kan blijven, het reglement gebrekkig werken ten opzichte van eenigen overlaat in een rivierdijk, dan zouden de Staten ook hierin kunnen voorzien.

Wat daarentegen aangaat de motiveering van het ontwerp-besluit der Afdeeling, meen ik met den Staatsraad mr. Moltzer, dat zij niet in allen deele van Gedeputeerde Staten moest zijn overgenomen. Niet van alle door Gedeputeerde Staten gestelde feiten kan de volkomen juistheid worden volgehouden. Bovendien meen ik aan gronden, ontleend aan het reglement zelf, gelijk in het voorgaande werden aangestipt, de voorkeur te moeten geven boven hetgeen uit de geschiedenis van het maken daarvan geput mocht kunnen worden.

Een in dezen zin gewijzigd ontwerp-besluit wordt Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging aangeboden.

De memorie, bedoeld aan het slot van het advies der Afdeeling, zou aan den Vice-President van den Raad van State kunnen worden teruggezonden.

De Minister van Waterstaat,
J. Kraus.

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1906 (*Staatsblad* n°. 242), *tot vernietiging van een besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente 's-Gravenhage, waarbij de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij wordt aangeschreven om het gebruik op hare spoorbaan in die gemeente van zeker rollend materieel onmiddellijk te staken.*

KON. BESLUIT *van* 14 *September* 1906, n°. 85, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordbrabant van* 19 *Juli* 1906:

A, tot wijziging van hun besluit van 2 *Juli* 1884, *tot oprichting van het waterschap Bloemendaal en in uitwatering gecombineerde polders, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *Augustus* 1884, n°. 27;

B, tot wijziging van de reglementen voor de waterschappen:

n°. 1. *Bloemendaal en in uitwatering gecombineerde polders, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 8 *Augustus* 1884, n°. 27;

n°. 2. *de Carthuijzerpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, n°. 70 *en* 29 *Juli* 1891, n°. 31;

n°. 3. *de Binnen- en Buitenpolder van Baardwijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, n°. 64 *en* 4 *Augustus* 1880, n°. 23;

n°. 4. *de Caterspolder gemeen met van den Eijndenpolder, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 31 *Augustus* 1886, n°. 23 *en* 25 *Juli* 1887, n°. 17;

n°. 5. *de polder van Linden, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 14 *December* 1901, n°. 37;

n°. 6. *de Vier polders, genaamd Groote polder oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwendijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *October* 1891, n°. 30;

n°. 7. *het Eendennest, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 12 *Januari* 1879, n°. 24;

n°, 8. *de Sandoelsche polder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, n°. 64;

n°. 9. *de Nieuwe Ban, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1866, n°. 70 *en* 8 *December* 1881, n°. 30;

n°. 10. *de Gecombineerde Buitenpolder van Vlijmen, Engelen en Hedikhuizen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 25 *December* 1868, n°. 23 *en* 7 *Augustus* 1880, n°. 3;

n°. 11. *de St. Maartenspolder, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 24 *Augustus* 1867, n°. 64;

n°. 12. *de Hei- of Meerdijk en polder van Drunen, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 1 *October* 1879, n°. 21, *en*

n°. 13. *de Binnenpolder van Waalwijk, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 24 *Augustus* 1867, n°. 64 *en* 3 *December* 1878, n°. 21.

Zie Prov. bladen nos. 85 t/m 98.

KON. BESLUIT *van* 22 *September* 1906 (*Staatsblad n°.* 248), *houdende, met intrekking van de Keizerlijke Decreten van* 18 *November* 1810 (*Bulletin des Lois n°.* 340) *en van* 3 *Januari* 1813 (*Bulletin des Lois n°.* 467), *en van het Kon. besluit van* 28 *Juni* 1877 (*Staatsblad n°.* 155), *vaststelling van een algemeen reglement voor de mijnen, dat kan worden aangehaald onder den titel «Mijnreglement* 1906».

KON. BESLUIT *van* 24 *September* 1906 (*Staatsblad n°.* 249), *houdende bepaling, dat de wet van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 73), *in zake nadere bepalingen betreffende de mijnontginning, op* 1 *November* 1906 *in werking treedt.*

KON. BESLUIT *van* 28 *September* 1906 (*Staatsblad n°.* 252), *tot nadere wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183), *zooals dit laatstelijk is gewijzigd bij Kon. besluit van* 9 *Juli* 1906 (*Staatsblad n°.* 201).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 Juli 1906, La. C, Afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183) en het daarbij vastgestelde reglement, zooals dit laatstelijk werd gewijzigd bij Koninklijk besluit van 9 Juli 1906 (Staatsblad n°. 201);

Den Raad van State gehoord, advies van 14 Augustus 1906, n°. 27;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 19 September 1906, La. S, Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (Staatsblad n°. 183), zooals dit reglement achtereenvolgens is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (Staatsblad n°. 36), 11 September 1882 (Staatsblad n°. 126), 22 Januari 1884 (Staatsblad n°. 10), 25 November 1885 (Staatsblad n°. 196), 26 Maart 1887 (Staatsblad n°. 44), 1 Juli 1890 (Staatsblad n°. 104), 19 April 1892 (Staatsblad n°. 89), 26 Maart 1898 (Staatsblad n°. 68), 9 Februari 1899 (Staatsblad n°. 69), 6 October 1899 (Staatsblad n°. 214), 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96), 13 Juli 1905 (Staatsblad

n°. 235), 2 October 1905 (Staatsblad n°. 280), 9 December 1905 (Staatsblad n°. 315), 8 Februari 1906 (Staatsblad n° 28) en 9 Juli 1906 (Staatsblad n°. 201), te wijzigen en aan te vullen als volgt:

I. Artikel 78, tweede lid, te lezen als volgt:

Bij de plaatsing van postwagens en postrijtuigen in de treinen wordt, voor zooveel zulks met de eischen van den dienst |is overeen te brengen, op de belangen van de post gelet en zooveel doenlijk vermeden, dat die voertuigen aan het einde van den trein komen. Postwagens mogen niet onmiddellijk achter de tenderlocomotief of de locomotief met tender worden geplaatst, tenzij de Minister van Waterstaat dit bij eenigen trein in het belang van den dienst der posterijen toestaat.

II. Artikel 86, vierde lid, te lezen als volgt:

Bij uitzondering wordt voor sneltreinen, enkel voor reizigers 1ste of voor reizigers 1ste en 2de klasse, post en bagage, eene snelheid van 90 kilometer in het uur toegelaten.

III. Artikel 117, eerste lid, te lezen als volgt:

Door rijtuig wordt verstaan elk voertuig, ingericht voor het vervoer van reizigers; door wagen elk voertuig, ingericht voor het vervoer van bagage, goederen of levende dieren, of geheel ingericht als postkantoor.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 8 *October* 1906, *n°.* 46, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het geven van ontslag aan een poldermeester van den dorpspolder Herwijnen en het wijzen op hunne overtredingen van de andere poldermeesters van dien polder.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door C. Vervoorn Jzn. te Herwijnen tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 10 April 1906, n°. 60, waarbij is afgewezen een verzoek van appellant en anderen om den poldermeester van den dorpspolder Herwijnen, G. van Zandwijk, te ontslaan en de andere poldermeesters van dien polder op hunne overtredingen te wijzen.

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 5 September 1906, n°. 191;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 October 1906, n°. 159, afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat poldermeesters, toen zij op 1 Februari 1906 het

bericht ontvingen, dat eene lading steenkolen te Vuren ter lossing voor hun polder lag, onmiddellijk bekend hebben gemaakt, dat de lossing en het vervoer der steenkolen den volgenden dag door hen in het openbaar zou worden aanbesteed; dat inderdaad op 2 Februari 1906 die aanbesteding heeft plaats gehad en daarbij de lossing en het vervoer der steenkolen voor 8 cent per hectoliter zijn gegund aan den laagsten inschrijver A. Blom; dat op den avond van dienzelfden dag genoemde A. Blom aan poldermeesters kwam mededeelen, dat hij de aanneming niet gestand kon doen, aangezien hij, alléén voor het vervoer, 4 cents moest betalen, en de resteerende 4 centen niet voldoende waren om daaruit de kosten van lossing uit het schip en op de kar en uit de kar en op het stoomgemaal te betalen; dat dientengevolge poldermeesters voor 9 centen het werk hebben gegund;

dat zij, aangezien huns inziens, dit bedrag inderdaad niet te hoog was, en het belang van den polder, met het oog op de verplichting tot betaling van overliggeld, geen uitstel gedoogde, niet zijn overgegaan tot eene herbesteding, die naar hunne overtuiging niet voor minder zou zijn geschied;

dat den daaropvolgenden dag Blom ondervond, dat de voerlieden weigerden, voor 4 cents per hectoliter te vervoeren, dat daarop buiten poldermeesters om, de zoons van H. C. van Arkel en die van den voorzitter-poldermeester dat vervoer van Blom hebben aangenomen voor 4 cents de hectoliter, waardoor — naar het oordeel van poldermeesters — voorkomen is dat de polder schade leed;

dat door C. Vervoorn en anderen bij Gedeputeerde Staten een adres is ingediend, waarbij verzocht wordt, den poldermeester G. van Zandwijk te ontslaan en de andere poldermeesters te wijzen op hunne overtredingen;

dat door Gedeputeerde Staten op 10 April 1906 afwijzend is beschikt uit overweging dat, in strijd met de beweringen van adressanten, in het door hen medegedeelde geval, door poldermeesters de belangen van den dorpspolder behoorlijk zijn behartigd, en dat zij daarbij hebben gehandeld binnen de grenzen hunner bevoegdheid;

dat C. Vervoorn van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, met het verzoek, dat besluit te vernietigen en te bevelen, dat ditmaal artikel 3 van het polderreglement zal worden in acht genomen;

Overwegende, dat ingevolge artikel 19 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) beroep op Ons openstaat van elke be-

schikking of beslissing door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen, veenschappen of veenpolders genomen;

dat van eene dusdanige beschikking of beslissing in dit geval geen sprake is;

dat toch artikel 391 van het Reglement op het beheer der Rivierpolders in de provincie Gelderland wel is waar bepaalt, dat poldermeesters te allen tijde wegens in dat artikel met name genoemde feiten kunnen worden ontslagen door Gedeputeerde Staten;

dat dit artikel geenszins aan derden het recht geeft, bij Gedeputeerde Staten het ontslag van een poldermeester aan te vragen;

dat mitsdien Gedeputeerde Staten, ingevolge het genoemde artikel, slechts dan geroepen worden tot handelend optreden, indien de bij dat artikel genoemde feiten zich voordoen, en eene beschikking, waarbij zij te kennen geven, dat er huns inziens geene termen bestaan om artikel 391 toe te passen, niet kan worden beschouwd als eene beschikking krachtens het Reglement op het beheer der Rivierpolders genomen;

dat mitsdien van zoodanige beschikking geen beroep op Ons openstaat;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Reglement op het beheer der Rivierpolders in de provincie Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren.

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 12 *October* 1906, *n°.* 40, *houdende erkenning van het openbaar belang van den aanleg der 's-Gravenhaagsche waterleiding in de duinen.*

KON. BESLUIT *van* 15 *October* 1906, *n°.* 54, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het teruggeven van in een geding uitgegeven gelden aan de polderkas van den dorpspolder Herwijnen.*

Beschikkende op het beroep, ingesteld door W. Vervoorn en J. van Krieken DCz. te Herwijnen tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 10 April 1906, n°. 61, waarbij afwijzend is beschikt op hun verzoek om te bevorderen, dat de door het bestuur

van den dorpspolder Herwijnen in het geding tegen C. Vervoorn Czn. uitgegeven gelden aan de polderkas worden teruggegeven.

Den Raad van State, Afdeeling voor de de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 22 Augustus 1906, n°. 177.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 8 October 1906, n°. 186, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat nadat in den Geërfdendag van den dorpspolder Herwijnen van 27 November 1903 besloten was tot het voeren van een rechtsgeding tegen de weduwe H. J. Vervoorn geb. de Bruijn wegens het aanbrengen van een ijzeren hek op poldergrond, Gedeputeerde Staten van Gelderland op 27 Januari 1904 dat besluit hebben goedgekeurd;

dat C. Vervoorn, die bij Gedeputeerde Staten bezwaren had ingebracht, bij Ons in beroep is gekomen, en het polderbestuur — zonder opnieuw den Geërfdendag te raadplegen — bij de behandeling van dat beroep voor de Afdeeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, zijne belangen door een rechtsgeleerde heeft doen bepleiten, waarna bij Ons besluit van 19 Juli 1904, n°. 32 de appellant niet-ontvankelijk is verklaard in zijn beroep;

dat de kosten van den rechtsgeleerden bijstand op de polderrekening zijn gebracht en de daarvoor bestemde post met nagenoeg algemeene stemmen op den Geërfdendag is goedgekeurd;

dat W. Vervoorn en J. van Krieken DCz. zich toen gewend hebben tot Gedeputeerde Staten, te kennen gevende, „dat uit de rekening en verantwoording van het polderbestuur dienst 1904/5 is gebleken, dat het bestuur eigenmachtig op kosten van den polder eene procedure heeft gevoerd tegen Cornelis Vervoorn Cz. zonder de goedkeuring van den Geërfdendag of van heeren Gedeputeerde Staten daarvoor te vragen; dat uit de bijlagen der rekening n°. 228 geheel groot *f* 163.90, blijkt, dat de kosten van dat proces zijn betaald uit de polderkas; dat deze handeling in strijd is met art. 206 van het polderreglement"; weshalve adressanten verzochten „dat behoudens de beslissing van Gedeputeerde Staten op die overtredingen het bestuur gelast worde het bedrag voor bovengemeld proces betaald aan de polderkas terug te betalen";

dat Gedeputeerde Staten uit overweging dat de proceskosten waartegen de bedenkingen bestaan een gevolg zijn van het beroep tegen het besluit van 27 Januari 1904, op 10 April 1906 hebben goedgevonden, adressanten te kennen te geven, dat, vermits het bezwaar ongegrond is bevonden, aan hun verzoek niet kan worden voldaan;

dat tegen het besluit van Gedeputeerde Staten W. Vervoorn en J. van Krieken DCz. beroep bij Ons hebben ingesteld, Ons daarbij verzoekende, dat besluit te vernietigen en te bevelen, dat door het polderbestuur de uitgegeven proceskosten tegen C. Vervoorn aan de polderkas worden teruggegeven;

Overwegende, dat de kosten waarvan hier sprake is niet gemaakt zijn voor het voeren van een rechtsgeding, maar voor het zenden van een gemachtigde tot toelichting van de belangen des polders bij de behandeling van een beroep door anderen ingesteld tegen een besluit van Gedeputeerde Staten waarbij een besluit van den Geërfdendag was goedgekeurd; hetgeen te beschouwen is als een daad van gewoon beheer, waartoe het polderbestuur bevoegd was;

Gezien de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) en het Reglement op het beheer der Rivierpolders in de provincie Gelderland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister enz.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 15 *October* 1906, *L^a. P., Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën en de Rijksbouwmeesters in het* 1*e en in het* 2*e district, in zake vondsten bij Rijkswerken.*

Het is wenschelijk gebleken, de bestaande voorschriften omtrent het bij de uitvoering van Rijkswerken vinden van voorwerpen van wetenschappelijk- of kunstbelang in herinnering te brengen.

Mitsdien heb ik de eer er Uwe aandacht op te vestigen, dat indien bij de uitvoering van bovenbedoelde werken voorwerpen worden gevonden, die uit een oogpunt van natuurlijke historie, oudheidkunde of geschiedenis merkwaardig zijn, deze voorwerpen, zorgvuldig ingepakt, opgezonden moeten worden aan den Directeur van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

Bij voorwerpen, waaromtrent twijfel bestaat of zij voor opzending in de termen vallen, zal steeds daarover vooraf het gevoelen van genoemden Directeur dienen te worden ingewonnen.

De kosten van verpakking en van verzending, zoomede de schadeloosstelling aan de vinders toe te kennen, zullen van wege genoemd Museum worden betaald.

In verband met het bovenstaande noodig ik U verder uit bij de uitvoering van Rijkswerken op de naleving van § 484 der Algemeene Voorschriften, een nauwlettend toezicht te doen houden, en voorts om in de van Rijkswege verleende vergunningen tot baggeren op de handhaving van het daarin gebruikelijke artikel toe te zien, luidende als volgt:

„De concessionaris draagt zorg, dat alle voorwerpen, welke bij „het baggeren uit de rivier worden opgehaald en naar het oordeel „van den betrokken Ingenieur, uit een oogpunt van natuurlijke his„torie, oudheid- of geschiedkunde merkwaardig zijn, of uit anderen „hoofde waarde hebben, terstond in diens handen worden gesteld.

„De concessionaris verklaart door de aanneming van de voor„waarden dezer vergunning, dat alle voorwerpen, waarvan in de „vorige zinsnede sprake is, eigendom zijn van den Staat alléén, en „dat hij derhalve, zoo voor zich als voor allen, die in zijn dienst zijn, „of bij het baggerwerk, ook bij wege van aanneming werkzaam zijn, „afstand doet van het recht van eigendom op het gevondene, be„doeld in art. 642 Burgerlijk Wetboek, terwijl hij zich door die „aanneming verbindt om geen personeel in dienst te nemen, dan „nadat ook dit gelijken afstand heeft gedaan, of geen contract van „aanneming te sluiten, dan waarbij dezelfde verplichting aan den „aannemer wordt opgelegd.

„Den vinder wordt evenwel eene schadeloosstelling verleend, ge„evenredigd aan de waarde van het gevondene.“

Eindelijk zal in de bestekken en contracten voor door het Rijk gesubsidieerde werken, ook bovengenoemd artikel der Algemeene Voorschriften in het bijzonder toepasselijk zijn te verklaren, onder bijvoeging, dat het gevondene tegen schadeloosstelling aan den Staat is af te staan.

Onder opmerking, dat de ter zake vroeger uitgevaardigde voorschriften als vervallen kunnen worden beschouwd, verzoek ik U de onder Uwe bevelen dienende Ingenieurs en Opzichters met het vorenstaande in kennis te stellen, waartoe een aantal exemplaren dezer circulaire hiernevens gaat.

KON. BESLUIT *van* 22 *October* 1906 (*Staatsblad* n°. 266), *tot wijziging en aanvulling van het reglement voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 April* 1905 (*Staatsblad* n°. 126).

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Buitenlandsche Zaken van 22 Augustus 1906, La. Q, Afdeeling Waterstaat, 23 Augustus 1906, n°. 7974, Afdeeling Nijverheid en Handel, 24 Augustus 1906, n°. 12781, 2de Afdeeling.

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare zittingen van 10, 19 en 24 Mei 1905, 14 en 16 September 1905 en 7, 19 en 21 Mei 1906 vastgestelde wijzigingen en aanvullingen van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, bekrachtigd bij Koninklijk besluit van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126);

Gezien de artikelen 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Den Raad van State gehoord, advies van 25 September 1906, n°. 25;

Gelet op de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 4 October 1906, La. C, Afdeeling Waterstaat; van 8 October 1906, n°. 9279, Afdeeling Nijverheid en Handel en van 11 October 1906, Tweede Afdeeling, n°. 15262;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

I. dat met wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, bekrachtigd bij Kon. besluit van 7 April 1905 (Staatsblad n°. 126),

a. aan § 1 als cijfer 4 wordt toegevoegd:

„Op ieder schip moet gedurende de vaart steeds een tot de bediening van het roer bekwaam, volwassen, minstens 17 jaar oud persoon aan het roer staan.

„Op schepen zonder eigen beweegkracht varende, van minder dan 150.000 K.G. (3000 centenaars) laadvermogen, is dit voorschrift niet van toepassing";

b. aan § 2, cijfer 4, wordt toegevoegd het navolgende:

„Hetzelfde geldt voor de van eene diepgangslijn voorziene pleizier-

vaartuigen, bestemd voor de zeevaart, aan welke de vlag der Keizerlijke Jachtclub te Kiel of van een ander door den Oeverstaat van het te bevaren riviervak als bevoegd erkend lichaam is verleend";

c. van § 3, cijfer 2 vervallen het 2de en 3de lid en worden vervangen door het navolgende voorschrift als 2de lid:

"Voor de schepen van deze soort, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, gelden ook voor de soort en het aantal der bemanning de gegevens in het scheepspatent";

d. achter § 3 de navolgende paragraaf als § 3*a* wordt ingelascht, met het opschrift:

"*Grootste geoorloofde aantal opvarenden op passagiersstoombooten.*

"1. De voor het vervoer van passagiers bestemde stoombooten, welke den conventioneelen Rijn boven het Spijksche veer bevaren, mogen eerst in gebruik genomen worden, nadat het grootste geoorloofde aantal opvarenden door deskundigen volgens de bestaande voorschriften ambtelijk is vastgesteld.

"2. De opgave van het ambtelijk vastgestelde grootste geoorloofde aantal opvarenden moet op geschikte, bij het betreden van het vaartuig in het oog vallende plaatsen met duidelijke letters en cijfers van ten minste 15 cM. hoogte, steeds zichtbaar in witte of gele kleur op donkeren of in zwarte kleur op lichten grond worden aangebracht.

"3. Wordt het vaartuig volgens artikel 22, 4de en 5de lid der herziene Rijnvaartakte en cijfer 5 B van het slotprotocol aan een nieuw onderzoek onderworpen en blijkt de noodzakelijkheid om ook de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal opvarenden aan een nieuw onderzoek te onderwerpen, dan moet de eigenaar of de gezagvoerder de desbetreffende voorschriften van het bevoegd gezag opvolgen en desgevorderd ook voor de overeenkomstige wijziging der opschriften (punt 2) zorg dragen.

"4. Opneming van opvarenden boven het vastgestelde grootste aantal is verboden. De gezagvoerders zijn verplicht de bevelen der beambten van de haven- en scheepvaartpolitie ter voorkoming van overbelasting van het vaartuig op te volgen.

"5. Ingeval het vastgestelde grootste geoorloofde aantal opvarenden wordt overschreden, of ingeval er gevaar ontstaat, moeten de door den gezagvoerder hiertoe aangewezen opvarenden de stooomboot verlaten. Ook moeten de opvarenden de bevelen van den gezagvoerder ter voorkoming van eene eenzijdige belasting van het vaartuig opvolgen";

e. in § 7 tusschen de cijfers 1 en 2 een nieuw lid als cijfer 1*a* wordt ingevoegd, luidende:

»Is echter de schipper van de voorbij te varen stoomboot door bijzondere omstandigheden genoodzaakt naar stuurboord (rechts) uit te wijken, zoo moet hij tijdig de in cijfer 1 voorgeschreven seinen beantwoorden en daarbij de vlag respectievelijk de lantaarn naar bakboordzijde (links) zwaaien.

»Het voorbijvarende schip moet alsdan naar bakboord (links) uitwijken. Ook staat hem dit vrij ingeval noch een tegensein gegeven, noch in voldoende mate naar bakboord (links) uitgeweken wordt«.

f. aan § 17, als cijfer 4, wordt toegevoegd:

»Binnen den afstand van 30 M. boven tot 30 M. beneden bruggen van ijzeren constructie is het stoppen of aanleggen van stoombooten — de afstand tot aan den schoorsteen gemeten — verboden, tenzij in geval van nood of tenzij door de bevoegde ambtenaren en beambten, met de handhaving der politiebepalingen belast, eene uitzondering is toegelaten.«

g. § 21, cijfer 5, verkrijgt de volgende redactie:

»Elke stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een naar achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren.

»Elke stoomboot met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts op eene hoogte van ten minste 6 M. boven het scheepsboord aan een staak bij den schoorsteen of op den stuurstoel of op de raderkast, aan stuurboord een gelijkmatig en onafgebroken op ¾ KM. zichtbaar rood licht voeren.

»Deze lichten (1ste en 2de lid) moeten zoodanig bedekt zijn, dat zij van vooruit en van zijwaarts niet gezien kunnen worden«.

h. achter § 41 een paragraaf als § 41*a* wordt ingevoegd met het opschrift:

»12. *Opgaande vlotten.*

»De bepalingen in §§ 31—41 hebben alleen betrekking op afvarende vlotten; voor opvarende vlotten zijn de bepalingen voor sleeptreinen, voor zoover doenlijk, van toepassing.«

II. dat met betrekking tot de reeds in de vaart zijnde passagiersstoombooten, de eigenaars moeten zorg dragen, dat de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal opvarenden geschiedt binnen twee jaren, gerekend van den dag der inwerkingtreding van de sub I*d* bedoelde bepalingen.

Overtreding van vorenstaande bepaling wordt overeenkomstig

artikel 32 der Herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 gestraft.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het Staatsblad en de Staatscourant, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel enz.

KON. BESLUIT *van* 24 *October* 1906 (*Staatsblad n°.* 270), *tot aanwijzing van een tweede mijn ter ontginning, overeenkomstig de wet van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 170).

De mijn is op de bij het besluit behoorende kaart aangegeven.

De eerste mijn werd aangewezen bij Kon. besluit van 8 Januari 1903 (Staatsblad n°. 4).

KON. BESLUIT *van* 26 *October* 1906 (*Staatsblad n°.* 273), *houdende bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers — en scheepspatenten.*

Op de voordracht van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Buitenlandsche Zaken van 16 Juli 1906, n°. 6418, Afdeeling Nijverheid en Handel en van 18 Juli 1906, Tweede Afdeeling n°. 10721;

Den Raad van State gehoord, advies van 25 September 1906, n°. 24;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 October 1906, n°. 9271, Afdeeling Nijverheid en Handel en van 20 October 1906, n°. 15754;

Gezien de artikelen 15 tot en met 23 der herziene Rijnvaartakte, den 17den October 1868 te Mannheim gesloten tusschen de wederzijdsche gevolmachtigden der Regeeringen van Nederland, Baden, Beijeren, Frankrijk, Hessen en Pruissen, zoomede het bepaalde onder 4, La, A, van het bij die akte behoorende slotprotocol, zooals dat is gewijzigd bij de op den 4den Juni 1898 te Mannheim tusschen de wederzijdsche gevolmachtigden der Regeeringen van Nederland, Baden, Beijeren, Elzas-Lotharingen, Hessen en Pruissen gesloten overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 8 April 1899 (Staatsblad n°. 93), en het bepaalde onder 5 en 6 van hetzelfde slotprotocol, welker bepalingen voor zooveel noodig zijn goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van 15 November 1906 vast te stellen de navolgende

Bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten.

1. In elk der gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht wordt eene Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart ingesteld, waarvan de leden door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister worden benoemd en ontslagen.

De benoeming geschiedt telkens voor den tijd van vijf jaren.

Voor de benoeming van ieder der in het volgende artikel sub 2 en 3 genoemde deskundigen en hunne plaatsvervangers ontvangt genoemde Minister eene aanbeveling van ten minste twee personen, opgemaakt door de in hunne gemeente gevestigde Rijnvaartcommissie.

2. De Commissie van deskundigen wordt samengesteld uit:

1°. den havenmeester der gemeente of ander ambtenaar, als voorzitter;

2°. een scheepsbouwkundige, bekend met den bouw, zoowel van houten- en van ijzeren schepen als met het scheepsstoomwerktuig, of een scheepsbouwkundige, bekend met den bouw van houten- en ijzeren schepen en een tweeden deskundige, bekend met het scheepsstoomwerktuig. Bij tijdelijke ontstentenis van den voorzitter wordt deze vervangen door het oudste lid in jaren;

3°. een scheepvaartkundige, bekend met de vaart op den Rijn en zijne nevenrivieren, in bezit van het Rijnschipperspatent.

Voor ieder der onder sub 2 en 3 genoemde deskundigen moet een plaatsvervanger aangewezen worden.

De voorzitter draagt zorg, dat de administratie wordt gehouden zooals bij dit besluit voorgeschreven en leidt de werkzaamheden der Commissie.

De werkzaamheden van den sub 2°. genoemden tweeden deskundige, bekend met het scheepsstoomwerktuig, bepalen zich uitsluitend tot het onderzoek van stoomschepen.

De werkzaamheden der plaatsvervangende leden zijn beperkt tot het onderzoek van het schip en eventueel van het stoomwerktuig.

Bij tijdelijke ontstentenis van den voorzitter worden zijne werkzaamheden door een der andere leden waargenomen.

3. Alvorens zijne benoeming te aanvaarden legt ieder lid en plaatsvervangend lid der Commissie van deskundigen in handen van den burgemeester der gemeente den eed (belofte) af, dat hij de werkzaamheden, verbonden aan de betrekking van lid van de

Commissie van Deskundigen voor de Rijnvaart, overeenkomstig de te dier zake bestaande of nader vast te stellen wettelijke voorschriften, met nauwgezetten ijver, stipte onpartijdigheid en eerlijkheid naar zijn beste vermogen zal waarnemen.

4. De Commissiën van deskundigen zijn gehouden de rechtstreeks of door tusschenkomst van de in hunne standplaats gevestigde Rijnvaart Commissiën, door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister te geven voorschriften op te volgen en aan den Inspecteur van de Rijnvaart de door hem verlangde inlichtingen en opgaven te verstrekken.

5. De Commissiën van deskundigen staan voorts onder toezicht van de in hun standplaats gevestigde Rijnvaartcommissie.

De Voorzitter der Rijnvaartcommissie heeft de bevoegdheid de Commissie van deskundigen hetzij in haar geheel hetzij gedeeltelijk bijeen te roepen en te hooren, zoo dikwijls hij zulks in het belang der Rijnvaart noodig acht.

De Commissie van deskundigen is verplicht aan de Rijnvaartcommissie de inlichtingen te geven, die door deze worden verlangd.

6. Zij, die een Rijnschipperspatent wenschen te bekomen, wenden zich daartoe schriftelijk tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

De aanvrage moet het riviervak vermelden, waarvoor het patent wordt aangevraagd.

Bij het verzoek moet de aanvrager overleggen:

a. eene verklaring van den burgemeester zijner woonplaats ten bewijze dat hij hier te lande zijne werkelijke woonplaats heeft;

b. zijn signalement, opgemaakt door denzelfden burgemeester;

c. zijne geboorte-akte;

d. het eventueel verkregen einddiploma eener Rijnschippersschool;

e. de bewijsstukken, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit.

7. Schippers, de nevenrivieren van den Rijn of de binnenwateren tusschen de Schelde en den Rijn bevarende, die eene verklaring overeenkomstig artikel 18 der herziene Rijnvaartakte wenschen te bekomen, wenden zich daartoe schriftelijk tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

Bij het verzoek moet de aanvrager overleggen:

a. het aan te vullen buitenlandsche patent;

b. zijn signalement, opgemaakt door den burgemeester der gemeente van binnenkomst of van eene der gemeenten, genoemd in artikel 1 van dit besluit;

c. zijne geboorte-akte;

d. het eventueel verkregen einddiploma eener Rijnschippersschool;

e. de bewijsstukken, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit.

8. Hij, die in het bezit van een Rijnschipperspatent, niet geldend voor het bestuur van stoomschepen, het recht wenscht te bekomen tot het besturen van stoomschepen op het in het patent vermelde gedeelte van den Rijn, of hij, die in het bezit van een Rijnschipperspatent, dit wenscht te doen gelden voor een grooter gedeelte dan hierin is aangeduid, kan zich daartoe wenden tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

Bij het verzoek moet de aanvrager overleggen:

a. het aan te vullen patent;

b. c. q. zijne geboorte-akte;

c. het eventueel verkregen einddiploma eener Rijnschippersschool;

d. de bewijsstukken, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit.

9. 1°. Ter verkrijging van het Rijnschipperspatent, of van de in artikel 18 der Rijnvaartakte genoemde verklaring moet het bewijs geleverd worden:

a. voor het bestuur van stoomschepen, van de practische uitoefening van het schippersbedrijf gedurende ten minste *zeven* jaren, waarvan tenminste één jaar aan het leeren van de practijk der stoomvaart gewijd was, en het bereiken van den leeftijd van ten volle 25 jaar;

b. voor het bestuur van andere schepen, van de practische uitoefening van het schippersbedrijf gedurende ten minste *zes* jaren, en het bereiken van den leeftijd van ten volle 23 jaren;

c. voor het bestuur van zeilschepen van ten hoogste 1000 centenaars ladingsvermogen op bepaalde korte vakken van den Rijn boven Worms, van de practische uitoefening van het schippersbedrijf gedurende ten minste *twee* jaren, waarbij ten minste van tijd tot tijd het roer bediend is, en het bereiken van den leeftijd van ten volle 18 jaar.

2°. Aan hen, die het eindexamen op eene door de Centrale-Commissie voor de Rijnvaart als daartoe geschikt verklaarde schippersschool met goed gevolg hebben afgelegd, is het patent of de verklaring uit te reiken, wanneer zij ten minste *vier* jaren, en voor het bestuur van stoomschepen *vijf* jaren de scheepvaart practisch uitgeoefend en den leeftijd van ten volle 21 jaar bereikt hebben.

3°. Het schipperspatent of de in artikel 18 der Rijnvaartakte ge-

noemde verklaring wordt voor bepaalde vakken van den Rijn of voor den geheelen Rijn uitgereikt, met dien verstande, dat ten minste de helft van den volgens cijfer 1, letter *a* en *b*, gevorderden vaartijd moet zijn doorgebracht op schepen, die het in het patent vermelde gedeelte bevaren.

In het geval van cijfer 1, letter *c*, moet de scheepvaart gedurende ten volle twee jaren op het gedeelte, waarvoor het patent wordt aangevraagd, uitgeoefend zijn.

Als vaartijd is slechts die tijd te rekenen, welke gedurende eene reis feitelijk in de uitoefening van de scheepvaart is doorgebracht.

10. Het bewijs, gevorderd bij het vorig artikel, moet worden geleverd door getuigschriften van schippers, bij wie de belanghebbende gedurende den voorgeschreven tijd het schippersbedrijf practisch uitgeoefend en den leertijd doorgebracht heeft.

De getuigschriften moeten opgaven bevatten van den duur van de dienstbetrekking of van den leertijd, het begin en het einde van de daarin gemaakte reizen, de bevaren riviervakken en den aard der verrichte diensten met vermelding of daarbij het roer bediend is.

De getuigschriften moeten ten overstaan van een openbaar ambtenaar opgemaakt zijn, waartoe de schippers zich bij voorkeur kunnen wenden tot de waterschouten, de commissarissen van politie, of in gemeenten, waar deze laatsten niet zijn, tot de burgemeesters of degenen, die hen vervangen.

11. De Commissie van deskundigen onderzoekt de bewijsstukken.

Bij twijfel omtrent de deugdelijkheid der overgelegde getuigschriften, moet zij zich daaromtrent door het ondervragen der betrokkene personen en door nadere inlichtingen trachten te vergewissen.

Bij gebreke van getuigschriften kan hiervoor in de plaats treden de schriftelijke getuigenis van ten minste twee bij haar bekende vertrouwbare personen.

Is aan de voorgeschrevene voorwaarden voldaan, zoo wordt het patent na onderteekening door den aanvrager en door den voorzitter der Commissie en bijvoeging van het dienstzegel aan den aanvrager uitgereikt of c. q. de verlangde verklaring op het aan te vullen patent gesteld en onderteekend.

De betreffende getuigschriften of schriftelijke getuigenissen worden, na door den voorzitter te zijn gewaarmerkt, weder aan den aanvrager afgegeven.

12. Tot het doen aanteekenen overeenkomstig artikel 15 laatste lid der herziene Rijnvaartakte van de nieuwe woonplaats van Rijn-

schippers op patenten, door andere Oeverstaten afgegeven, wordt het patent gezonden aan een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen onder overlegging van eene verklaring overeenkomstig artikel 6, tweede lid, L^a^. a, af te geven door den Burgemeester der nieuwe woonplaats en van het door dezen opgemaakt signalement van den schipper.

13. Veranderingen in het signalement van den schipper worden overeenkomstig artikel 17 der genoemde akte door den Burgemeester der werkelijke woonplaats of van een der gemeenten, genoemd in artikel 1 van dit besluit, op het patent aangeteekend.

14. De eigenaars of schippers der krachtens artikel 22 der herziene Rijnvaartakte te onderzoeken schepen (waartoe ook baggerwerktuigen en andere tot arbeidsdoeleinden dienende vaartuigen gerekend worden) wenden zich ter bekoming van een scheepspatent schriftelijk tot een der hiervoren genoemde Commissiën van deskundigen.

Bij de aanvraag moet de meetbrief worden overgelegd; bij ontstentenis van dezen of voor zoover deze daarvan geen melding maakt moet worden opgegeven:

1. naam van het schip en plaats waar het thuis behoort;
2. naam en woonplaats van den eigenaar;
3. soort van het vaartuig;
4. plaats en jaar van den bouw;
5. de wijze van bouw (hout-, metaal-, gemengd);
6. het Rijnvak, waarvoor het patent gevraagd wordt;
7. het geschat laadvermogen;
8. bij stoomschepen: het aantal effectieve paardekrachten met overlegging der ketelbescheiden.

Het te onderzoeken schip moet door den schipper op de door de Commissie aangewezen plaats in ongeladen en gereinigden staat worden gebracht en moet van de volle uitrusting, die de schipper het geven wil, voorzien zijn.

De schipper moet bij het onderzoek en het aanbrengen der diepgangskrammen de noodige hulp verleenen en daartoe een sterke roeiboet met 2 man beschikbaar stellen.

Op voorstel van den scheepseigenaar of den schipper kan het onderzoek ook op eene plaats buiten de standplaats der Commissie van deskundigen geschieden.

15. Het is de taak der Commissie, om het voorgebrachte schip voor dat gedeelte der Rijnvaart, voor hetwelk het bestemd is, met be-

trekking tot zijne deugdelijkheid te onderzoeken, den grootsten geoorloofden diepgang vast te stellen en de diepgangskrammen te doen aanbrengen, het laadvermogen, ingeval het schip niet gemeten is, te schatten en de voldoende uitrusting te bepalen.

16. De Commissie moet bij alle schepen onderzoeken, of het schip hecht gebouwd en dicht is, de sterkte der dwars- en langscheepsche spanten voldoende is, het roer en het stuurtoestel zich in goeden staat bevinden.

Bij *ijzeren schepen* van meer dan 200 ton inhoud moet nog worden vastgesteld, of het schip voldoende van waterdichte schotten voorzien is.

Bij *stoomschepen* moet bovendien onderzocht worden of:

a. de bouw van het stoomwerktuig eene duurzaam veilige werking doet verwachten en zijne opstelling en verbinding met den scheepsromp niet doet vreezen, dat zijne bewegingen een nadeeligen invloed op het schip zal uitoefenen;

b. de machinekamer van voldoende grootte en van de kajuiten en laadruimen door waterdichte ijzeren schotten gescheiden is;

c. de trappen en leuningen op dek en aan de buitenzijde behoorlijk veilig zijn, de openingen op dek naar de laadruimen, de machinekamer enz. met inrichting ter voorkoming van ongelukken voldoende zijn en — bij raderstoombooten — de deuren naar de raderkasten goed sluitbaar ingericht;

d. de verbinding tusschen de commandobrug (stuurstoel) en de machinekamer betrouwbaar en nevens de spreekbuis bij grootere stoomschepen nog eene andere inrichting (telegraaf, schel, enz.), voor de onderlinge gemeenschap tusschen gezagvoerder en machinist aanwezig is;

e. de voorgeschreven ketelbescheiden aan boord en in orde zijn: hieromtrent moet in het verslag betreffende het onderzoek eene aanteekening worden opgenomen.

Tankschepen, waarin petroleum of hare distillatieproducten vervoerd worden, moeten van ijzer of staal gebouwd zijn en aan de navolgende eischen voldoen:

a. de scheepswand en de tanks (laadruimen) moeten volkomen waterdicht zijn en boven elke afdeeling van de laadruimen moet een dicht sluitbaar mangat zijn aangebracht, het klinken moet overal zeer zorgvuldig zijn uitgevoerd;

b. tusschen de kajuiten en de tank moet eene tusschenruimte van minstens 0,5 meter wijdte aanwezig zijn. Bedraagt deze afstand

minder dan 1 meter, dan moet de kajuitruimte door middel van een waterdicht ijzeren of stalen schot aan de zijde van de tank afgesloten zijn;

c. bolders, masten en uitrustingsstukken moeten zoodanig zijn aangebracht, dat door hun gebruik de tankwanden niet ondicht kunnen worden;

d. wanden en deksels van de tanks moeten van ijzer of staal vervaardigd zijn;

e. de inhoud van eene tank mag niet grooter zijn dan 150 M^3;

f. de tanks mogen onderling door eene opening of pijp van ten hoogste 200 cM^2. wijdte in den dag, welke van het dek uit gesloten kan worden verbonden zijn. De koppelingen der pijpen moeten in kasten of trommels besloten zijn;

g. de tanks moeten eene werkzame oppervlak-ventilatie hebben, waarbij de ventilators door kappen gedekt en van Davy's gaas voorzien moeten zijn;

h. het schip moet voorzien zijn van een houten bovendek, dat zoodanig moet zijn ingericht, dat voldoende frissche lucht tusschen het ijzeren of stalen en het houten dek circuleeren kan;

i. de schoorsteenen der kombuizen moeten voorzien zijn van vonkenvangers;

k. de scheepsboord moet boven de waterlijn eene langs het geheele vaartuig loopende lichtblauwe streep van 30 c.M. breedte hebben;

l. voor het aanleggen moeten kettingen of staaldraad-trossen aanwezig zijn, waarvan de voor het vastleggen aan den wal dienende einden ten behoeve eener vlugge losmaking van het schip van een henneptouw of eene andere dadelijk los te maken inrichting voorzien moeten worden.

17. Is bij het onderzoek het schip ter bevaring van het Rijnvak, waarvoor het bestemd is, deugdelijk bevonden of moet het op grond van artikel 23 zonder nader onderzoek als deugdelijk beschouwd worden, dan moet de Commissie den grootsten geoorloofden diepgang van het schip in geladen toestand vaststellen en door middel van ijzeren krammen van 30 c. M. lengte en 4 c. M. hoogte doen aanduiden. Hiervan zijn uitgezonderd de Rijn-zeeschepen in den zin van artikel 23, voor zooverre aan deze eene diepgangslijn is aangebracht. (Vergelijk artikel 23, 2de volzin).

De krammen moeten aan beide zijden van het schip symmetrisch en paarsgewijze zoodanig worden aangebracht, dat hare onderkanten in de lijn van den waterspiegel bij den grootsten geoor-

loofden diepgang liggen. Op schepen, lang ten hoogste 40 Meter, worden aan beide zijden 2 diepgangskrammen aangebracht ongeveer op het eind van het 1ste en 2de derde der scheepslengte; op schepen, langer dan 40 Meter of op schepen van geringere lengte op uitdrukkelijken wensch van den scheepseigenaar aan beide zijden 3 krammen in het midden en op een afstand van ongeveer $^1/_6$ der scheepslengte van den voor- en achtersteven.

Hierbij moet er op gelet worden, dat de krammen niet door zwaarden, raderkasten of andere vaste deelen van het schip bedekt worden.

Op het voorste paar krammen moeten in 2 à 2½ c.M. hooge Latijnsche letters en Arabische cijfers gestempeld worden:

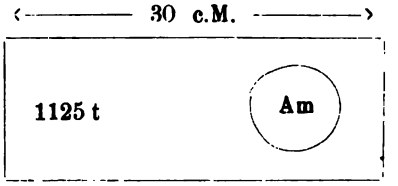

naar voren binnen den omtrek van een ring de herkenningsletters der Commissie van deskundigen;

naar achteren het laadvermogen van het schip in tonnen volgens opgave van den meetbrief of volgens schatting der Commissie;

bij Rijnzeeschepen, die van een classificatie-certificaat van eene door alle oeverstaten als bevoegd erkende classificatie-maatschappij voorzien zijn de netto inhoud in registertonnen.

Bij de bepaling der hoogte van de onderkanten der diepgangskrammen moet volgens de voorschriften van het Reglement van politie voor de Rijnvaart te werk gegaan worden.

Behoudens de in het bovenstaande vermelde voorschriften, moet bij stoomschepen de hoogte van het vrijboord, welke ten minste 30 c.M. bedragen zal, gerekend worden van den onderkant der laagst gelegen vensters af, of van af zoodanige openingen in den scheepsromp, die onmiddellijk in het scheepsruim toegang geven. Vaste patrijspoorten van voldoend sterk glas in den scheepsboord gelden als vast boord.

18. Indien bij reeds gemeten vaartuigen door de Commissie een andere diepgangslijn aangewezen wordt dan die, welke door den scheepsmeter aangenomen was, doet zij de door haar aangewezene lijn door krammen aanduiden volgens het voorschrift van artikel 17 en bepaalt het aan dien diepgang beantwoordend laadvermogen. De door den scheepsmeter aangebrachte ijkplaten en merken worden onaangetast gelaten.

Dit laadvermogen wordt op het patent vermeld.

19. De Commissie moet het laadvermogen, overeenkomende met den grootsten geoorloofden diepgang van een schip, bij gebreke van een meting door schatting vaststellen. Het laadvermogen van een zeilschip moet berekend worden uit het product van de grootste lengte van het schip tusschen voor- en achtersteven (het roer niet inbegrepen), de grootste breedte midscheeps, de gemiddelde laadhoogte tusschen het leege vlak en het vlak van den grootsten geoorloofden diepgang en een aan de volheid van het schip beantwoordend ervaringsgetal, dat al naar gelang van den bouw van het schip tusschen 0.88 voor vol gebouwde en 0.80 voor scherp en slank gebouwde schepen moet worden genomen.

Als vlak van ledige inzinking is te beschouwen het vlak dat overeenkomt met den stand dien het vaartuig inneemt, wanneer slechts aanwezig is:

1°. het tuig, de provisie en de bemanning noodig om het te kunnen doen varen;

2°. het water, dat niet door uitscheppen op de gewone wijze uit het ruim kan worden verwijderd, en

3°. indien het vaartuig eene stoomboot is, het water dat zich op de gewone hoogte in den ketel bevindt.

Bij stoomschepen blijft het aan de beslissing der Commissie overgelaten om het laadvermogen op andere passende wijze te schatten.

Worden vaartuigen met geschat laadvermogen later gemeten, zoo moet het scheepspatent, zoo noodig, naar den uitslag dier meting gewijzigd worden.

20. Ten aanzien van de uitrusting moet de Commissie onderzoeken en bepalen:

a. welke zeilen voor het in het scheepspatent aan te wijzen Rijnvak noodig zijn;

b. aantal, lengte, sterkte en gewicht der vereischte ankers, kettingen en trossen, met inachtneming van de aanwijzingen in de bijlage.

c. de verdere vereischte voorwerpen.

Voorhanden moeten zijn:

1°. op alle schepen:

a. de seinlantaarns, vlaggen en drijftonnen, die in het Reglement van Politie voor de Rijnvaart of in de politiebepalingen voor het vervoer van ontplofbare en licht-ontvlambare stoffen zijn voorgeschreven;

b. een scheepsroeper;

c. een loopplank;

d. een lenspomp, die bij schepen beneden 50 ton laadvermogen door een of meer waterscheppers kan vervangen worden;

e. kurkzakken, wrijfhouten en schoren;

f. een reddingboei met lijn;

g. kleine schippersbenoodigdheden;

h. een voorschrift voor de behandeling van drenkelingen;

i. een exemplaar van het Reglement van Politie voor de Rijnvaart en van de Voorschriften van Ongevallenverzekering;

2°. op schepen van meer dan 50 ton laadvermogen en op alle stoomschepen:

k. een roeiboot met uitrusting;

3°. op schepen van meer dan 200 ton laadvermogen en op alle stoomschepen:

l. één lenspomp voor elke drie door waterdichte schotten begrensde compartimenten;

m. een of meer lekkleeden;

4°. op stoomschepen voorts:

n. een seinklok van zoodanige toonsterkte, dat de met de klok te geven seinen op grooten afstand waarneembaar zijn;

o. een seinmortier;

p. een noodroerpen;

q. een voldoende brandbluschinrichting (zoo mogelijk met een stoompomp verbonden);

r. een kist met verbandmiddelen;

s. een tweede reddingboei met lijn.

Andere dan vorenstaand onder *a* tot *s* genoemde voorwerpen zullen niet in het scheepspatent worden opgenomen.

Ten aanzien van het aanbrengen van den naam van het schip en van de plaats waar dit thuis behoort aan beide langszijden moeten de desbetreffende voorschriften van het Reglement van Politie voor de Rijnvaart in acht genomen zijn.

21. Voor de schepen van een ladingsvermogen van 15 ton (300 centenaars) of meer, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, wordt de soort en het aantal der bemanning door de Commissie van deskundigen, volgens bijzondere instructie vastgesteld en in het scheepspatent opgeteekend.

22. Het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche Veer bevaren,

moet door de Commissie van deskundigen volgens bijzondere instructie worden bepaald, in het scheepspatent opgeteekend en op geschikte plaatsen op en beneden het dek duidelijk zichtbaar bekend gemaakt worden.

23. Rijn-zeeschepen, te weten schepen, welke voor de zee- en kustvaart zijn toegelaten, en die hunne deugdelijkheid hiervoor door een classificatie-certificaat van eene door alle Oeverstaten bevoegd erkende classificatie-Maatschappij bewijzen, gelden voor den duur der geldigheid van dit certificaat zonder nader onderzoek ook voor voldoende deugdelijk uitgerust en bemand voor de bevaring van den Rijn. Zij moeten evenwel voor zooverre aan hen geene diepgangslijn is aangebracht, op de eerste vaart op den Rijn voor eene Commissie van deskundigen gebracht worden, die den hoogstens geoorloofden diepgang van het schip volgens voorschrift door middel van krammen aandniden, het aan dezen diepgang beantwoordend laadvermogen in registertonnen schatten en het scheepspatent uitreiken moeten.

De bepalingen in het eerste lid zijn ezenzoo van toepassing op zeejachten, aan welke de vlag van de Keizerlijke jachtclub te Kiel of de vlag van eene andere, door den oeverstaat van het te bevaren riviervak, als officieel erkende vereeniging, is verleend.

24 Aangaande de uitkomst van het onderzoek wordt eene verklaring opgemaakt, welke door alle leden der Commissie, die aan het onderzoek deelgenomen hebben, moet worden geteekend.

Op grond dier verklaring wordt het scheepspatent na onderteekening door den voorzitter en bijvoeging van het dienstzegel aan den aanvrager uitgereikt.

25. Het onderzoek moet na iedere belangrijke verandering of herstelling van het schip, waardoor zijn diepgang in ledigen toestand gewijzigd wordt, bepaaldelijk ook na vernieuwing van inhouten en spanten, alsmede bovendien op verlangen van den bevrachter herhaald worden en de uitkomst in het scheepspatent en in de betreffende verklaring worden opgeteekend (Artikel 22 alinea 4 der herziene Rijnvaartakte en slotprotocol daarbij punt 5 B).

26. Veranderingen van den eigenaar of van den naam van het schip mogen alleen op grond van rechtsgeldige stukken door den voorzitter der Commissie van deskundigen, bij welke het schip is onderzocht en geregistreerd, in het scheepspatent, alsmede in de betreffende verklaring worden aangeteekend.

Veranderingen in het scheepspatent met betrekkiag tot diepgang,

uitrusting enz. mogen alleen door de Commissie van deskundigen, die het scheepspatent heeft uitgereikt, geschieden, tenzij een herhaald onderzoek op grond van artikel 22 alinea 4 of 5 der herziene Rijnvaartakte hebbe plaats gevonden.

27. Blijken er bij het onderzoek van het schip gebreken te bestaan, dan wordt ten einde hierin te voorzien, een behoorlijke termijn gesteld en het scheepspatent eerst na opheffing der gebreken uitgereikt.

Wordt de uitreiking van het scheepspatent om de een of andere reden geweigerd, dan moet dit aan den betrokken persoon door den Voorzitter der Commissie schriftelijk worden medegedeeld.

28. Ingeval een Rijnschippers- of scheepspatent door eene of andere oorzaak verloren geraakt of onbruikbaar geworden is, kan de belanghebbende zich ter bekoming van een duplicaat schriftelijk wenden tot die Commissie van dekundigen, welke het patent heeft verleend c. q. met overlegging van het onbruikbaar geworden exemplaar.

De oorzaak der uitreiking wordt op het duplicaat vermeld.

29. Het Rijnschippers- en het scheepspatent moeten door den schipper op de eerste aanvrage van de politie of havenbeambten en van de overige ambtenaren en beambten aangewezen in het Koninklijk besluit van 27 April 1896 (Staatsblad n°. 74), aan hen worden vertoond.

30. De op grond der tot dusverre geldende bepalingen, verstrekte schipperspatenten en de scheepspatenten voor de vaartuigen, welke den Rijn niet boven Duisburg bevaren, blijven van kracht. Het nader onderzoek, waaraan de den Rijn boven Duisburg bevarende schepen, in het bezit van een scheepspatent volgens genoemde bepalingen, zich zullen hebben te onderwerpn, zal bij afzonderlijk vast te stellen bepalingen worden geregeld.

31. De Commissie van deskundigen moet houden:

1. een register van uitgereikte Rijnschipperspatenten, waarin de schipperspatenten met doorloopende nummers zijn opgeteekend;

2. een register van onderzochte schepen, waarin de scheepspatenten met doorloopende nummers zijn opgeteekend;

3. een verzameling der verklaringen doorloopend genummerd;

4. een register à souches voor het afgeven van quitantiën;

5. een staat van inkomsten en uitgaven.

Van deze bescheiden kan inzage genomen worden door den Inspecteur van de Rijnvaart en de Rijnvaartcommissie.

32. De Commissie van deskundigen zendt den Inspecteur van de Rijnvaart, door tusschenkomst van de Rijnvaartcommissie, driemaandelijks ter mededeeling aan de Regeeringen van de overige Oeverstaten, een uittreksel van het in artikel 31 sub 2 bedoelde register, van de in het afgeloopen kwartaal uitgereikte scheepspatenten en van de van een scheepspatent voorziene schepen, die een hernieuwd onderzoek hebben ondergaan.

33. De Commissiën van deskundigen worden voor hare werkzaamheden ter zake van het onderzoek der bewijzen ter verkrijging van een Rijnschipperspatent door het Rijk beloond.

Deze belooning bedraagt voor iedere Commissie jaarlijks *f* 400.

34. De belanghebbende, te wiens behoeve het onderzoek der bewijzen, bedoeld bij de artikelen 10 en 11 van dit besluit plaats heeft, is aan de Commissie van deskundigen eene vergoeding schuldig ten bedrage van *f* 1.

35. De belanghebbende, te wiens behoeve het scheepsonderzoek plaats heeft, draagt daarvan de kosten.

Deze bestaan uit:

1°. de onkosten voor de aanduiding van den grootsten geoorloofden diepgang, namelijk voor het leveren, aanbrengen en bevestigen van diepgangskrammen met het inslaan van letters en cijfers en het verven van elke kram:

in houten schepen	*f* 0,60
in ijzeren en stalen schepen	1,20
het inslaan alléén van letters en cijfers.	0,30

2°. de aan de Commissie toekomende vergoeding:

voor houten of ijzeren zeilschepen tot en met 200 ton	9,00
voor houten zeilschepen boven 200 ton.	15,00
voor ijzeren zeilschepen boven 200 ton.	18,00
voor stoomschepen tot en met 40 M². verwarmd oppervlak	24,00
voor stoomschepen boven 40 M². verwarmings-oppervlak van den ketel	30,00

Voor het uitreiken van een scheepspatent ten behoeve van Rijnzeeschepen en zeejachten, zoomede voor de vernieuwing van diepgangskrammen, voor zooverre daarmede geen ander onderzoek gepaard gaat, worden die respectieve vergoedingen tot $^1/_5$ verminderd.

Voor elk na-onderzoek komen slechts $^2/_5$ dier vergoedingen in rekening.

Zoowel in de verklaring als in het scheepspatent moeten de kosten worden aangeteekend.

36. De belooning en vergoeding vastgesteld bij de artikelen 33 en 34 worden gelijkelijk verdeeld tusschen den voorzitter, het scheepvaartkundig en het scheepsbouwkundig lid der Commissie.

De vergoedingen vastgesteld bij artikel 35 worden voor ieder onderzoek gelijkelijk verdeeld tusschen den voorzitter en de leden der Commissie — eventueel de plaatsvervangende leden, — die aan dat onderzoek hebben deelgenomen.

37. In het geval van artikel 14, laatste lid, dragen belanghebbenden de door de Commissie gemaakte reis- en verblijfkosten.

De leden der Commissie, die aan het onderzoek deelnemen, kunnen in rekening brengen:

a. voor vergoeding van reiskosten: de werkelijk uitgegeven vracht voor de gebezigde vervoermiddelen, zoomede hetgeen daarenboven betaald is voor het vervoer van reisbenoodigdheden en voor veer-, tol- en bruggelden;

b. voor vergoeding van verblijfkosten per etmaal f 8.

Gedeelten van etmalen, 12 uren of meer bedragende, worden voor een geheel, kleinere voor een half etmaal gerekend.

38. Voor de uitreiking van een duplicaat of voor het wijzigen van een patent moet een schrijfloon van f 0,30 betaald worden. De uitreiking der patenten kan geweigerd worden, zoolang de betaling der verschuldigde kosten niet geschied is; ook kan de Commissie van deskundigen een voorschot ten bedrage dier kosten verlangen.

39. Voor alles, wat door de Commissie van deskundigen aan belanghebbenden wordt in rekening gebracht, worden door haar quitantiën afgegeven uit het register à souches. Geene andere, dan de krachtens dit besluit verschuldigde kosten mogen aan belanghebbenden in rekening gebracht worden.

40. De formulieren, noodig tot uitvoering van bovenstaande bepalingen, worden door Onzen met de uitvoering van dit besluit belasten Minister vastgesteld.

41. Met het in werking treden van dit besluit wordt het Koninklijk besluit van 5 December 1899 (Staatsblad nº. 235) buiten werking gesteld.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel enz.

BIJLAGE van artikel 20, 1ste lid, sub b, der bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten.

Aanwijzingen omtrent de afmetingen en gewichten van voorwerpen van scheepsuitrusting voor zeilschepen.

a. *Ankers.*

1. *Boegankers.* Het gewicht (G.) van een boeganker in KG. moet worden berekend uit het product van de grootste ingedompelde doorsnede (Q.) en een ervaringscoëfficiënt, die ook met de volheid van het schip rekening houdt, en bij schepen met 400 ton of minder laadvermogen door het getal 21, bij schepen boven de 400 ton laadvermogen door het getal 27 wordt uitgedrukt.

Q = b (breedte) × t (grootste geoorloofde diepgang); hieruit volgt de formule: G = 27 (of 21) × b × t.

Voorbeeld: uit het scheepspatent kan worden afgeleid b = 9.52, t = 2.4; hieruit volgt voor Q = 22.852 M.; diensvolgens G. in KG. = 27 × 22.85 = omstreeks 620 KG.

2. *Het noodanker* moet een gewicht hebben van tenminste $^2/_3$ van het gewicht van het boeganker.

3. *Een hekanker* heeft in den regel het halve gewicht van een boeganker.

4. *De vaarankers* moeten het gewicht van het noodanker met betrekking tot het gewicht van het boeganker aanvullen, dus te zamen ten minste $^1/_2$ van het gewicht van het boeganker hebben.

b. *Kettingen en trossen.*

1. *De boeganker- en de noodankerketting* moeten eene lengte hebben = de lengte van het schip + 10 M, ten minste echter van 40 M.

2. *De neuringketting* moet 5 M. langer dan de boegankerketting zijn.

Het gewicht van een boegankerketting moet ten naastenbij bedragen:

$^3/_{100}$ × gewicht van het anker × lengte van den ketting.

Het gewicht van den neuringketting is gelijk aan $^1/_3$ van het gewicht van den boegankerketting.

In plaats van kettingen is ook staaldraad van gelijke trekkracht geoorloofd.

De lengte van den *grooten tros* (eventueel staaldraad) op een schip moet gelijk zijn aan de halve stroombreedte, aan den Rijn = 150 M. en moet als henneptros eene middellijn van 45 mM. en als staaldraad van 22 mM. hebben; voor schepen beneden de 300 ton laad-

vermogen zijn trossen van 100 M. lengte voldoende, die als henneptros eene middellijn van 25 mM. en als staaldraad van 18 mM. hebben.

Aantal, lengte en sterkte van het overige wantwerk moeten volgens de beslissing en de ervaringen der Commissie van deskundigen, naar gelang van grootte, soort, afmetingen en laadvermogen van het schip worden genomen.

Voor *stoomschepen* blijft het aan de Commissie van deskundigen voorbehouden, om voor ieder geval afzonderlijk naar gelang van den vorm van het schip het gewicht en de afmetingen der ankers en kettingen te bepalen.

Men zie het Kon. besluit van 12 November 1906 (Staatsblad n°. 285), houdende voorschriften betreffende de toepassing op reeds onderzochte schepen van de bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen, vastgesteld bij Kon. besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273).

Bij beschikkingen van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 November 1906, nos. 183 en 184, Afdeeling Nijverheid zijn instructiën vastgesteld voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart:

1°. omtrent de vaststelling van de soort en het aantal der bemanning van schepen van een ladingsvermogen van 15 ton (300 centenaars) of meer, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, en

2°. omtrent de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche veer bevaren.

KON. BESLUIT *van* 29 *October* 1906, *n°.* 51, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Groningen van* 17 *Juli* 1906:

n°. 27, *tot oprichting en reglementeering van het waterschap de Paddepoel, onder de gemeenten Adorp, Noorddijk en Groningen;*

n°. 32, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Negenboerenpolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *September* 1892, *n°.* 26, 14 *Augustus* 1900, *n°.* 46 *en* 8 *September* 1902, *n°.* 36, *en*

n°. 34, *tot vaststelling van een nieuw reglement voor het waterschap de Vereeniging, onder de gemeenten Baflo, Winsum en Bedum, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Juni* 1871, *n°.* 27 *en* 16 *December* 1885, *n°.* 16.

Zie Prov. bladen nos. 79, 80 en 81.

KON. BESLUIT *van* 29 *October* 1906, *n°*. 52, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 17 *Juli* 1906, *n°*. 17, *tot vaststelling van een politiereglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in die provincie.*

De Staten der provincie Groningen;

Gezien de voordracht van Gedeputeerde Staten der provincie Groningen, naar aanleiding van het besluit der Staten van 18 Juli 1905, n°. 18, betrekkelijk de herziening van de provinciale reglementen: *a.* op de rivieren en kanalen; *b.* op het gebruik van het Eemskanaal met bijbehoorende werken; *c.* op het gebruik van het Verbindingskanaal Winschoter—Hoornsche diep;

Gelet op art. 140 der Provinciale wet;

Besluiten, onder Koninklijke goedkeuring vast te stellen het volgende Politiereglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen:

POLITIE-REGLEMENT op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. Onder rivieren en kanalen worden bij dit reglement bedoeld de zoodanige, welke bestemd zijn of dienen voor scheepvaart, of ook tevens voor afwatering, daarvan alleen uitgezonderd die, welke bestemd zijn of dienen voor bijzonder gebruik.

Art. 2. Waar in dit reglement wordt gesproken van kanalen, worden daaronder tevens begrepen rivieren en gedeelten van rivieren en kanalen.

Art 3. Waar in dit reglement wordt gesproken van stoombooten of stoomschepen, zijn daaronder begrepen alle vaartuigen die door mechanische kracht worden voortbewogen.

Art. 4. De ton in dit reglement genoemd, is gelijk aan 1000 kilogram laadvermogen, of aan één kubieken meter inhoud.

Art. 5. Alle vergunningen, vrijstellingen, ontheffingen, toestemmingen enz., in dit reglement bedoeld, kunnen ten allen tijde worden ingetrokken.

§ 2. *Bepalingen omtrent de vaart in de kanalen, en de bescherming der kanalen en kanaalwerken.*

Art. 6. Aan boord van elk in beweging zijnd vaartuig en houtvlot

moet een gezagvoerder aanwezig zijn, of iemand, die met de leiding er van is belast.

Art. 7. Bij ontmoeting of voorbijvaren van vaartuigen, worden inachtgenomen de bepalingen van het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 18 Mei 1892 (Staatsblad n°. 102), gewijzigd bij dat van 16 Juli 1897 (Staatsblad n°. 179), dat van 29 Juni 1898 (Staatsblad n°. 153) en dat van 10 Augustus 1903 (Staatsblad n°. 251).

Art. 8. Het is verboden, voor zooverre daarin niet reeds is voorzien in de artikelen 162, 163, 166, 167, 168, 169 en 350 van het Wetboek van Strafrecht:

a. aan de dijken, bermen, sluizen, verlaten, bruggen, tillen, batten, beschoeiingen of andere werken, in de kanalen gelegen, of daartoe behoorende, schade toe te brengen;

b. de sluizen, verlaten, bruggen, boomen of kettingen te openen of te sluiten, zonder verlof of last van hem, die met de opening en sluiting belast is;

c. de vaartuigen door gemelde voorwerpen te werken door middel van een windas, van een katrol, van nastrooming van water of van andere buitengewone middelen, zonder schriftelijk verlof of last van hem, die met de bediening van gemelde voorwerpen belast is;

d. de vaste liggers der bruggen door te hoogen bovenlast of op andere wijze op te lichten;

e. de bruggen of batten, na deze met vaartuigen of houtvlotten te zijn doorgevaren, open te laten staan, tenzij zij openstaande zijn bevonden.

Meer dan één vaartuig, achter elkander bruggen of batten doorvarende, zullen ten aanzien van deze bepaling te zamen met één vaartuig gelijk worden gesteld. Op den gezagvoerder van het laatst doorvarend vaartuig rust de verplichting in het eerste lid bedoeld;

f. onverminderd het bepaalde bij de wet van 23 Juli 1885 (Staatsblad n°. 151), in de kanalen of havens gezonken of vastgeraakte vaartuigen of vlotten of andere voorwerpen te laten vastzitten langer dan voor de opruiming volstrekt noodig is, ter beoordeeling van den Burgemeester. Bij het vastraken van een vaartuig of vlot is de gezagvoerder, zoomede van een eenig ander voorwerp de vervoerder of de eigenaar, verplicht daarvan terstond kennis te geven aan den Burgemeester;

g. aan de sluis-, verlaats- en brugwachters om zonder schriftelijke vergunning van den Burgemeester, vaartuigen door te laten, ter

opruiming van welke, kosten door of vanwege het openbaar gezag zijn aangewend;

h. bij het naderen van sluizen, verlaten, bruggen of havens met vaartuigen of houtvlotten de zeilen te laten opstaan, binnen den afstand van 50 meter of binnen zoodanigen anderen afstand, als voor het strijken der zeilen bij de daarvoor gestelde teekens of handwijzers is aangeduid.

Het staat echter aan den brugwachter eener beweegbare brug vrij, toe te staan de doorvaart door de brug van die vaartuigen, welker tuig daarvoor is ingericht, hetzij alleen met staanden fok, hetzij alleen met een staand groot zeil, mits in het laatste geval met het zeil in de gij.

De gezagvoerders moeten bij het naderen van sluizen, verlaten en ook van bruggen wanneer de vaartuigen niet onder deze kunnen doorvaren, roepen, de klok luiden, of op den hoorn blazen, teneinde door den sluis- of verlaatsmeester of brugwachter te worden opgemerkt. Niet dan nadat de sluismeester of de brugwachter daartoe verlof heeft gegeven, mag het vaartuig of houtvlot naar de sluis of brug worden gestuurd.

Bij de vaart door de sluis of brug moet het tuig van het vaartuig of houtvlot zoodanig worden geschikt, dat het niet buiten boord uitsteke, en niet aan eenig deel der kunstwerken rake;

i. bij het doorvaren van vaste bruggen de masten op vaartuigen te laten opstaan binnen den afstand in het eerste lid van letter *h* bepaald;

j. met schepen te zeilen of vaartuigen of houtvlotten door paarden te doen trekken, waar dit door Gedeputeerde Staten verboden is;

k. bij het zeilen der schepen, zóó dicht bij den weg te komen, dat de giek of de zeilen boven den kanaalboord hangen;

l. de zeilen op te halen, te strijken of te laten overvallen wanneer zich in de nabijheid op den weg paarden voor rijtuigen gespannen, of onder den man bevinden, behoudens het onder letter *h* van dit artikel bepaalde;

m. de vaartuigen of houtvlotten vast te leggen aan andere voorwerpen dan aan de daarvoor bestemde meerpalen, dukdalven en ringen, indien die ter plaatse aanwezig zijn;

n. een vaartuig of houtvlot te laten liggen naast een ander vaartuig of houtvlot.

Deze bepaling is niet van toepassing op de kanalen binnen den

kring der hemeente Groningen — waaronder wordt verstaan de kring gevormd door de Westerhaven, het Verbindingskanaal Winschoter-Hoornschediep, de Oosterhaven, de haven in het Damsterdiep, het Verbindingskanaal Damster-Boterdiep en de haven in het Boterdiep — noch op zoodanige andere plaatsen, waaromtrent bijzondere bepalingen zijn gemaakt, of die door Gedeputeerde Staten worden uitgezonderd;

o. 1. aan de gezagvoerders van veer-, beurt- of marktschepen, barges, trek- of jaagschuiten of stoombooten, eene andere ligplaats in te nemen, dan door Gedeputeerde Staten wanneer het provinciale, of door Burgemeester en Wethouders wanneer het andere kanalen of havens betreft, is bepaald.

2. Tot zoolang zoodanige bepaling niet is gemaakt, kunnen deze vaartuigen hunne gewone ligplaats behouden;

p. 1. te laden of te lossen op plaatsen, waar zulks volgens besluit van Gedeputeerde Staten of van den Gemeenteraad niet is toegelaten.

2. De gezagvoerder is verplicht, lossende of ladende buiten de bestaande los- en laadplaats, de lijnen van andere vaartuigen klaar te houden.

3. Bij het laden of lossen van de vaartuigen mag geen versperring van de kade plaats hebben.

4. Bij lading of lossing van zand, ballast, graan, steenkolen of andere soortgelijke goederen, moeten de gezagvoerders een zeil of kleed van den wal op het scheepsboord, of van het eene op het andere vaartuig leggen en laten liggen.

5. Wanneer vaartuigen naast elkander liggen, moeten de gezagvoerders door het uitbrengen van trossen of kettingen de vereischte voorzorgsmaatregelen nemen, dat de lichters ter zijde der meer binnenwaarts gelegen vaartuigen, bestemd voor de lading of lossing, geene schade kunnen bekomen.

6. De gezagvoerders der naast elkander liggende vaartuigen zijn verplicht, ten gerieve van elkander de noodige ruimte te maken tot het bezigen van lichters.

7. Het vuil, dat door het laden of lossen op den wal of de kade achterblijft, wordt door de zorg van den gezagvoerder verwijderd. Buiten het geval van laden of lossen mag niets op den wal of de kade worden geworpen;

q. 1. op vaartuigen, die aan trekweg- of trekpadzijde liggen, de masten staande te hebben.

2. Ingeval van lossing of lading is dit verbod niet van toepassing, mits de gezagvoerder de lijnen van de voorbij varende vaartuigen behoorlijk opneme, overbrenge en aanreike.

r. 1. te liggen met een vaartuig aan trekweg- of trekpadzijde gedurende den nacht en den tijd, dat er niet geladen of gelost wordt.

2. Dit verbod is niet van toepassing op kleine bootjes of vaartuigen, welke krachtens vergunning van Burgemeester en Wethouders vóór de woning van den eigenaar eene vaste ligplaats hebben.

3. Evenmin is dit verbod van toepassing op zoodanige plaatsen, welke door Gedeputeerde Staten daarvan worden uitgezonderd;

s. 1. behoudens het bepaalde in de volgende alinea van deze letter, de kanalen tot berg- of ligplaats van houtvlotten of van ander hout te bezigen, dan na bekomen schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, voor zooverre het provinciale kanalen zijn, van het betrokken Waterschapsbestuur, voor zooverre de kanalen onder zijn beheer staan, en wanneer dat niet het geval is, van Burgemeester en Wethouders.

2. Gedeputeerde Staten kunnen verbieden bepaalde kanalen tot berg- of ligplaats te gebruiken.

3. Ten aanzien van kanalen, welke bij een door Gedeputeerde Staten te nemen, in het Provinciaal blad af te kondigen besluit worden aangewezen, kan van het in de eerste alinea genoemde verbod ontheffing worden verleend door Gedeputeerde Staten, na het betrokken Waterschapsbestuur of Burgemeester en Wethouders te hebben gehoord;

t. hout in de kanalen los of onbeheerd te laten drijven;

u. 1. de kanalen te bevaren, zonder dat de naam van het vaartuig en bij vaartuigen, niet bestemd om de zee te bevaren, ook de naam en woonplaats van den gezagvoerder of eigenaar, op een in het oog vallende plaats aan de buitenzijde van het vaartuig duidelijk leesbaar zijn aangegeven.

2. Voor de nakoming dezer verplichting is de gezagvoerder en bij ontstentenis van dezen, de eigenaar van het vaartuig aansprakelijk.

3. Dit verbod is niet van toepassing op vaartuigen, minder dan 10 ton inhoud hebbende;

v. ankers, kettingen of touwen over de kanalen of hunne dijken of jaagpaden uit te zetten;

w. 1. in de kanalen binnen den afstand van 20 meter van sluizen, pompen, duikers of punten van uitwatering, daar waar geen vaste los- of laadplaatsen bestaan, vaartuigen, houtvlotten of andere

de afstrooming belemmerende voorwerpen te plaatsen of te laten liggen en binnen gelijke afstanden vischnetten te plaatsen of te hebben, onverschillig of er vaste los of laadplaatsen bestaan.

2. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd dit verbod, ten aanzien van bepaalde door hen aan te wijzen plaatsen, geheel of gedeeltelijk op te heffen.

3. Het verbod vervat in de eerste alinea van deze letter, is niet van toepassing op de pomp tusschen het Boterdiep en het Schuitendiep in de gemeente Groningen, noch op de pompen van minder dan 50 vierkante decimeters in den dag, noch op de zoogenaamde verlaten in de binnenwateren, welke niet hoofdzakelijk dienen voor waterafvoer. Voorts niet op vaartuigen en houtvlotten, die met het eerstvolgend getij de sluis doorvaren, en binnen den vermelden afstand van de sluis op de daartoe door den sluismeester aangewezen plaats gelegd moeten worden;

x. vaartuigen te leggen of te laten liggen om afgetimmerd, opgetuigd, hersteld of gesloopt te worden in de door Gedeputeerde Staten bij in het Provinciaal blad te plaatsen besluit aan te wijzen kanalen, tenzij daarvoor door genoemd College schriftelijke vergunning is verleend;

y. de kanalen te bevaren met vaartuigen waarvan de bovenlast aan iedere zijde breeder is dan 0.50 meter buiten scheepsboord;

z. 1. de kanalen te bevaren met vaartuigen dieper geladen dan tot den onderkant van de aan iedere zijde van het vaartuig aangebrachte metalen ijkplaat.

2. Vaartuigen, niet voorzien van deze kenteekenen, mogen niet dieper geladen zijn dan 0.06 meter beneden het vaste boord, gemeten middenscheeps.

3. Aan dieper geladen vaartuigen wordt de doorschutting of de doorgang door de sluismeesters of de brugwachters geweigerd;

aa. langs de berghouten aan de stootklossen of vóór aan de zwaarden van de vaartuigen, scherpe randen, uitstekende ijzers of punten te hebben;

bb. scherpe randen bij bol- en vlotpramen buiten de vaartuigen te hebben;

cc. binnen den afstand van 5 meter van den boord van een kanaal, zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, eenig gebouw of getimmerte te maken of te veranderen, boomen te planten of te hebben;

dd. takken van boomen of van ander houtgewas boven de kanalen te laten hangen;

ee. in de wallen der kanalen toegangen tot het water, stoepen, trappen, steigers, walbeschoeiingen, eenige aanleg-, los- of laadplaats, voetpad, oprit of leuning te maken of te hebben anders dan met schriftelijke toestemming van Gedeputeerde Staten, voor zooverre die kanalen onder beheer van het provinciaal bestuur staan, van de Waterschapsbesturen, voor zooverre de kanalen onder het beheer van deze staan, of van Burgemeester en Wethouders, voor zooverre noch het een noch het ander het geval is;

ff. in kanalen en havens eenig ballast, steenen, zand, turfmolm, stroo of andere specie, hoe ook genaamd, te werpen of te laten vallen, te plaatsen, of daarin uit andere wateren te laten afdrijven, al geschiedt dit ook ter gelegenheid van het lossen of laden of schoonmaken der schepen, of bij het schoonmaken der wateren;

gg. in kanalen te baggeren, de wallen af te steken, of de wallen steiler te graven dan één op één, tenzij met schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, voor zoover deze kanalen onder beheer van het provinciaal bestuur staan, of van de Waterschapsbesturen of Gemeentebesturen, voor zoover zij onder het beheer van deze staan.

Art. 9. Van de beslissingen der Waterschapsbesturen en van die van Burgemeester en Wethouders, bedoeld in art. 8 onder de letters *s* en *ee*, hebben belanghebbenden beroep op Gedeputeerde Staten.

Dit beroep wordt ingesteld binnen 8 dagen, nadat de beslissing ter kennis van de belanghebbenden is gebracht.

Art. 10. 1. Het is verboden de sluizen in en de bruggen over de in dit reglement bedoelde kanalen des Zondags van des voormiddags 8½ tot des namiddags 5½ uur voor de scheepvaart te openen, anders dan voor het doorlaten van passagiersvaartuigen.

2. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd, bij in het Provinciaal blad te plaatsen besluit:

a. in bijzondere gevallen te bepalen, dat op eenig kanaal het in het eerste lid bedoeld verbod niet toepasselijk zal zijn;

b. voor bepaalde dagen den in het eerste lid aangewezen tijd, zoo in het algemeen als voor bepaalde sluizen en bruggen, te wijzigen;

c. bepaalde sluizen en bruggen, als in het eerste lid bedoeld, aan te wijzen, welke ook voor passagiersvaartuigen gedurende den in dat lid bedoelden tijd niet mogen worden geopend;

d. voor bepaalde sluizen en bruggen, als in het eerste lid bedoeld, den tijd, gedurende welken deze des Zondags niet voor de scheepvaart zullen mogen worden geopend, anders dan voor het door-

laten van passagiersvaartuigen, of wel in het geheel niet voor de scheepvaart zullen mogen worden geopend, tot na des namiddags 5½ uur uit te breiden.

3. Met afwijking van het bepaalde bij het eerste lid, kunnen de zeewaterkeerende sluizen en de schutsluis in het Reitdiep te Wetsinge ook in genoemde uren worden geopend, wanneer de doorlating van vaartuigen in het belang van de sluiswerken, van den dienst daarbij of van de scheepvaart, ter beoordeeling van den betrokken sluismeester, wordt verlangd.

4. Onder passagiersvaartuigen worden in dit artikel verstaan de vaartuigen, die gedurende den in het eerste lid bedoelden tijd uitsluitend voor het vervoer van passagiers, met hunne bagage, worden gebruikt.

Art 11. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd bevelen te geven en maatregelen voor te schrijven, die zij in het belang van de kanaalwerken en van de scheepvaart noodig en dienstig zullen achten.

Ieder is verplicht de hem dienaangaande gegeven bevelen of voorgeschreven maatregelen op te volgen.

§ 3. *Bijzondere bepalingen omtrent houtvlotten.*

Art. 12. Het is verboden:

a. een houtvlot, langer dan 150 meter of breeder dan 4 meter, te vervoeren.

Voor het vervoer langs het Eemskanaal en het Verbindingskanaal Winschoter—Hoornschediep, wordt de breedte op ten hoogste 6 meter bepaald;

b. een houtvlot te vervoeren, dat niet wordt bestuurd door een aantal daarvoor bekwame mannen van ten minste twee voor eene lengte van het vlot tot 50 meter, en van ten minste één meer voor elke 50 meter lengte meer of gedeelte daarvan;

c. een houtvlot te vervoeren tusschen zonsondergang en zonsopgang; gedurende dezen tijd moeten zij behoorlijk worden vastgemeerd;

d. een houtvlot te vervoeren, indien het, ter beoordeeling van een ambtenaar, belast met het constateeren van de overtredingen van dit reglement, niet zoodanig is vastgemaakt en aan de beide zijden verbonden, dat het de vaart niet kan hinderen of de vaartuigen en de kanaalwerken niet kan beschadigen;

e. met het lossen van hout voor vlotten een aanvang te maken zonder aanwezigheid van de noodige manschappen, om het hout terstond en zonder eenig verwijl in vlotten te vereenigen en te verbinden;

f. meer balken uit een vaartuig te lossen, dan dadelijk na de ontscheping tot een vlot kunnen worden opgenomen;

g. een vlot, na zijne samenstelling, nog korteren of langeren tijd te laten liggen op de plaats der samenstelling;

h. indien de bestemmingsplaats van een vlot aan een kanaal is gelegen, het vlot, na de aankomst aan de bestemmingsplaats, geheel of gedeeltelijk langer dan 48 uren gebroken of ongebroken in het kanaal aldaar te laten liggen;

i. een houtvlot van meer dan 25 balken aan een vaartuig te koppelen. Bij aaneenkoppeling van een houtvlot aan een ander vlot, mogen de aaneengekoppelde vlotten te zamen geen grootere afmetingen hebben dan hierboven onder *a* is bepaald;

j. een houtvlot te sleepen of te doen sleepen of op andere wijze te vervoeren of te doen vervoeren, met een grootere snelheid dan 75 meter in de minuut;

k. met een houtvlot een vooruitvarend houtvlot op korteren afstand te naderen dan van vijfhonderd (500) meter.

De vlotten mogen geen hoogere masten of jaagstokken voeren dan van drie meter boven water;

l. in de Oosterhaven te Groningen, die zich uitstrekt van het Winschoterdiep tot aan brug n°. 1 over het Eemskanaal en tot de Oosterhavensluis, zoomede in de los- en laadplaats bij het Zuiderstation een houtvlot te leggen of te doen leggen of te laten liggen.

Van de bepalingen in dit artikel vervat, kan onder de noodig geoordeelde voorwaarden door Gedeputeerde Staten afwijking worden toegestaan.

§ 4. *Bijzondere bepalingen omtrent het doorvaren van sluizen, verlaten, havens en bruggen.*

Art. 13. *a.* 1. Ieder vaartuig wordt naar de orde van zijn aankomst op zijn beurt geschut; de vaartuigen dienende tot geregeld vervoer van personen, goederen of vee op bepaalde dagen en uren, worden steeds het eerst geschut.

2. Vaartuigen met buskruit, vuurwerken, schietkatoen of andere ontplofbare stoffen geladen, worden dadelijk en zooveel doenlijk vóór alle andere geschut, en zonder andere vaartuigen en zonder houtvlotten in de schutkolk gelaten.

3. De houtvlotten worden na de vaartuigen geschut; zij mogen niet in de sluizen worden gehaald, dan nadat de voorgaande schutting geheel is afgeloopen.

b. Het is verboden met een vaartuig of houtvlot in eene schutkolk of onder eene brug langer te vertoeven, dan voor de schutting of doorlating noodig is, ter beoordeeling van hem, die met de bediening van de sluis of brug is belast.

c. Gedurende de schutting moet:

1°. zich eene, naar het oordeel van den sluismeester, voldoende bemanning aan boord of op het houtvlot bevinden;

2°. ieder vaartuig of houtvlot, dat zich in de schutkolk of in de nabijheid der sluis bevindt, behoorlijk met sterke touwen of kettingen aan beide uiteinden gemeerd zijn. De gezagvoerders gedragen zich naar de aanwijzing, welke hun hierin door den sluismeester wordt gegeven.

d. Het is verboden een vaartuig of houtvlot door eene sluis te schutten of daarmede door eene brug te varen bij afwezigheid van den sluismeester of brugwachter of hun plaatsvervanger, zoomede in weerwil van hun verbod.

e. 1. Alvorens met de vaartuigen of houtvlotten door te varen, zijn de gezagvoerders verplicht aan hen, die met de bediening der sluizen, verlaten, bruggen, boomen of kettingen zijn belast, desgevorderd, eene opgave te doen van de maat, den inhoud of het laadvermogen hunner vaartuigen of houtvlotten, en voor zooveel vaartuigen betreft, den meetbrief te vertoonen.

2. Aan deze verplichting zijn echter de gezagvoerders van vaartuigen en houtvlotten bij het doorvaren van bruggen, boomen of kettingen dan alleen onderworpen, wanneer de tarieven van den tol daartoe grond opleveren.

f. 1. Wanneer vaartuigen van tegenovergestelden kant gelijktijdig de zeesluizen naderen, wordt bij het schutten gelet op het getij, met dien verstande, dat in den regel en behoudens enkele gevallen, ter beoordeeling van den betrokken sluismeester, de naar zee bestemde vaartuigen het eerst worden geschut.

2. Uit zee binnenkomende vaartuigen moeten op de aan te wijzen punten worden vastgemeerd, totdat de sluismeester ze ter schutting oproept.

3. De sluismeesters der zeesluizen zijn bevoegd in gevallen van oogenblikkelijken nood, zoodanige afwijkingen van het in dit artikel bepaalde te bevelen, als zij naar omstandigheden zullen noodig achten.

g. Zoowel bij het naderen, in- en uitvaren van sluizen als tijdens het schutten, zijn de gezagvoerders verplicht zich stipt te gedragen

naar de orders, vanwege Gedeputeerde Staten door den provincialen waterstaat of den sluismeester gegeven.

h. 1. Het is verboden:

a. de sluizen, verlaten, bruggen, boomen of kettingen door te varen, of de havens te verlaten, alvorens tol- of havengelden, volgens wettig bestaande tarieven verschuldigd, te hebben voldaan;

b. aan de havenmeesters en de sluis-, verlaats- en brugwachters, schepen en vlotten bij het doorvaren op te houden en door het niet tijdig ophalen van bruggen en het niet tijdig openen der verlaten in de doorvaart te hinderen, uitgezonderd de gevallen, bij dit reglement of andere wettige verordeningen voorzien.

2. Onder de hier bedoelde wettige verordeningen zijn ook begrepen de door Gedeputeerde Staten voor sluis-, verlaats en brugwachters en havenmeesters vastgestelde of nog vast te stellen instructies.

i. 1. Bij de sluizen, bruggen en alle andere voorwerpen waar tol wordt geheven, zal vanwege den heffer van den tol een tariefbord geplaatst moeten zijn, waarop de aldaar verschuldigde tol is omschreven, met vermelding van de verordening, waarbij de tol is vastgesteld.

2. De sluis- en brugwachters zullen verplicht zijn in persoon tegenwoordig te zijn bij de sluizen en verlaten bij de doorvaart der schepen en ter ontvangst van den tol.

3. Zij zullen zich niet mogen laten vertegenwoordigen dan met schriftelijke vergunning van den Burgemeester der gemeente, waaronder de sluis of het verlaat is gelegen.

4. Bij verschil nopens den verschuldigden tol zal aan den tolplichtige, op aanvrage, kwitantie moeten worden gegeven.

§ 5. *Bepalingen omtrent stoomschepen.*

Art. 14. 1. Het is verboden zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, met stoombooten de kanalen met grootere snelheid te bevaren, dan hieronder voor elk vaarwater is aangegeven:

A. Het *Damsterdiep*, 100 meter in de minuut.

B. Het *Boterdiep* en *het kanaal van Groningen naar Zoutkamp en naar Uithuizen:*

a.	van Groningen naar Bedum;	100 meter in de minuut.
b.	van Bedum naar Onderdendam;	
c.	van Onderdendam naar Winsum;	
d.	van Winsum naar Winsumerlooptil;	

e. van Winsumerlooptil naar Mensingeweer; } 75
f. van Mensingeweer naar Abelstokstertil; } meter
g. van Abelstokstertil naar Warfhuizerlooptil; } in de
h. van Warfhuizerlooptil naar Scheeftil; } minuut.

i. van Scheeftil bij Douwen naar Zoutkamp, 100 meter in de minuut;

j. van Onderdendam naar Nieuwe Til; } 75 meter
k. van Nieuwe Til naar Uithuizen; } in de minuut.

l. het hulpkanaal bij Douwen, 100 meter in de minuut;

m. de Schouwerzijlsterriet, 75 meter in de minuut;

C. Het *Hoendiep*, 100 meter in de minuut;

D. Het *Eemskanaal*, 100 meter in de minuut;

E. Het *Verbindingskanaal Winschoter—Hoornschediep*, 100 meter in de minuut;

F. *a. de Gave;* } 100 meter
b. de Munnekesloot; } in de
c. het Hoofddiep naar de Leek; } minuut.

G. Het *Winschoterdiep:*

a. van Groningen naar Martenshoek, 100 meter in de minuut;

b. van Martenshoek naar en door Sappemeer, 75 meter in de minuut;

c. van het einde Sappemeer naar Zuidbroek; } 75 meter in
d. van Zuidbroek naar het Renselverlaat. } de minuut.

H. De *Oostermoersche vaart*, 100 meter in de minuut.

I. Het *Termunterzijldiep*, 75 meter in de minuut.

K. *a.* Het *Muntendammerdiep;*
b. Het *Ooster- en Westerdiep* met de beide Dwarsdiepen te *Veendam.* } 75 meter in de minuut.

L. De *Westerwoldsche Aa*, 100 meter in de minuut.

M. Het *Reitdiep:*

a. van Groningen naar de Stoepen, 100 meter in de minuut.

b. van de Stoepen naar Zoutkamp, 150 meter in de minuut.

N. Het *Noordwillemskanaal*, 75 meter in de minuut.

O. De *Groeve*, 100 meter in de minuut.

P. Het *Afwateringskanaal van Duurswold:*

a. van Schaaphok tot het Schildmeer, 75 meter in de minuut;

b. van het Schildmeer tot de uitwateringssluis, 100 meter in de minuut;

Q. *Alle andere rivieren, kanalen en kanaalpanden*, 50 meter in de minuut.

De vergunning wordt niet verleend, dan nadat het bestuur van het vaarwater daarover is gehoord.

2. De Gedeputeerde Staten zijn bevoegd aan de vergunning voorwaarden te verbinden.

3. Hij, aan wien zoodanige vergunning is verleend, is verplicht, binnen een door Gedeputeerde Staten te stellen termijn, de voorwaarden, waaronder de vergunning is verleend, bij verbandschrift te aanvaarden. Bij gebreke daarvan wordt de vergunning geacht vervallen te zijn.

4. De vergunning krachtens het eerste lid van dit artikel verleend, kan ten allen tijde worden ingetrokken of voor een bepaalden tijd geschorst, bijaldien naar het oordeel van Gedeputeerde Staten het belang der goede instandhouding van de kanalen en van de daartoe behoorende werken dit vordert, of wanneer de voorwaarden, waaronder de vergunning is verleend, niet worden nagekomen.

5. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd het bevaren van een kanaal met stoombooten te verbieden, zoowel in het algemeen als met eene bepaalde stoomboot, hetzij voor altijd, hetzij voor een bepaalden tijd, na daarover het bestuur over die wateren te hebben gehoord.

6. Bij het doorvaren van bruggen, het voorbijvaren van diep geladen vaartuigen, van houtvlotten, van aan den wal gemeerde vaartuigen en van in uitvoering zijnde werken aan de kanalen of hunne boorden, moet de vaart zóóveel gematigd worden, dat daaraan geen hinder of schade wordt toegebracht; tevens moet dit geschieden overal waar de plaatselijke toestand dit uit den aard der zaak gebiedt.

Art. 15. De gezagvoerder van eene stoomboot is verplicht zich te onderwerpen aan de maatregelen, die noodig worden geacht om de snelheid van de vaart der boot te controleeren.

Art. 16. Het is verboden de schroef in beweging te hebben van de van den vasten wal vertrekkende stoomboot, vóórdat de achtersteven ten minste twee meter van den wal verwijderd is geworden.

Art. 17. Het is verboden de kanalen te bevaren met een door een motor voortbewogen vaartuig, waarop niet ter weerszijden van den steven met duidelijke letters van ten minste 7 cM. hoogte het woord «motorschip» is aangegeven.

Dit verbod is niet van toepassing op vaartuigen minder dan 10 ton inhoud hebbende.

§ 6. *Bijzondere bepalingen omtrent het Eemskanaal en zijne werken.*

Art. 18. In het gedeelte van het kanaal tusschen de brug n°. 1 en in den Singelweg bij Groningen en de brug n°. 2 bij Euvelgunne,

is het jagen van schepen of houtvlotten alleen geoorloofd langs den noordelijken kanaaldijk.

Art. 19. 1. Het is verboden in het dok te Farmsum een of meer houtvlotten te leggen of te laten liggen zonder schriftelijk verlof van den sluismeester bij de buitensluis te Farmsum, wiens bevelen en aanwijzingen daarbij stipt moeten worden opgevolgd.

2. Zonder gelijk verlof is het eveneens verboden uit een vaartuig de houtlading in het kanaal te lossen om er vlotten van samen te stellen.

Art. 20. In afwijking van de verbodsbepaling van art. 8 onder letters *aa* en *bb*, mogen in enkele gevallen, ter beoordeeling van den sluismeester bij de buitensluis te Farmsum, de ankers vóór den boeg worden gesjord. Niettemin blijft ook in deze gevallen de gezagvoerder van het vaartuig verantwoordelijk voor de mogelijke daardoor aan het kanaal of kanaalwerken aan te brengen schade.

Art. 21. 1. Elk vaartuig of houtvlot moet van goed tuig zijn voorzien. Bij het doorvaren van het kanaal mogen geen ra- of lijzeilen gevoerd worden. Bij de raschepen, zoowel varende als stil liggende, moeten de onderra's zooveel mogelijk getopt of gekaaid, en de bovenra's geheschen, langsscheeps gebrast of getopt worden. Het jaaghout moet binnengehaald worden.

2. Op schepen, die geheel ledig lossen, moeten de bramra's en bramstengen worden afgenomen. De sluismeester kan ook gelasten de stengen te strijken.

Art. 22. Het is verboden:

a. op den bodem van het kanaal, of op, door, of langs de bermen, bermslooten, voor zooverre in onderhoud bij de provincie, dijken en verdere gronden tot het kanaal behoorende, eenig werk uit te voeren, iets op te richten of te planten, eenige doorsnijding te maken, of riolen aan te leggen of te hebben zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten;

b. op den bodem van het kanaal, of op, door, of langs de bermen, bermslooten, dijken en verdere gronden tot het kanaal behoorende, eenige aanleg-, los- of laadplaats, trap, stoep, steiger, voetpad, oprit of leuning te maken of te hebben, zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten;

c. het gebruik van de dijken, boorden of bermen van het kanaal, op welke wijze ook, te belemmeren;

d. aan of op de dijken of bermen eenige vuilnis te werpen of te laten liggen, of daarop ankers, kettingen, kabels, booten of andere voorwerpen te plaatsen of te laten verblijven;

e. vee op de dijken te laten losloopen of te drijven, anders dan om het vee te verweiden.

Zij die gerechtigd zijn aan de dijken schapen, bokken of geiten te weiden, moeten deze dieren hebben vastgehecht aan eene looplijn en in dier voege, dat geen lijn reike op of over de kruin van den dijk.

Art. 23. Ten aanzien van het berijden van de dijken gelden de navolgende bepalingen, voor zooverre daarin niet reeds is voorzien bij de Wet of Koninklijk besluit of bij het Provinciaal reglement op het toezicht der wegen:

a. Niemand mag op den dijk een rij- of voertuig bespannen hebben met meer dan twee paarden naast elkander.

b. De bestuurders van rij- en voertuigen, elkander op den dijk tegenkomende, zijn verplicht van de hand of ter rechterzijde, ieder voor meer dan de helft der breedte van de kruin van den dijk uit te wijken.

c. De bestuurder van een rij- of voertuig, van achteren ingehaald en aangeroepen, is verplicht ter rechterzijde voor meer dan de helft der breedte van de kruin van den dijk uit te halen om het inhalende rijtuig of voertuig links te laten voorbijgaan.

d, De bestuurders moeten met de rij- of voertuigen, uitgezonderd in de gevallen sub *b* en *c* van dit artikel bedoeld, minstens 70 centimeter van de kanten van de kruin des dijks verwijderd blijven.

e. Het vervoer op den dijk van vrachten hooi, stroo en andere voorwerpen, ter meerdere breedte dan 2½ meter, is verboden.

f. De bestuurders van rij- en voertuigen, met honden bespannen, moeten op den dijk deze dieren onder de rij- of voertuigen hebben. Deze bestuurders moeten, zoo zij een rij- of voertuig met paard of paarden bespannen tegenkomen, bij het voorbijtrekken van die rij- en voertuigen, de hunne doen stilstaan aan de zijde van het kanaal en zich naast hun rij- of voertuig plaatsen aan de zijde waar het rij- of voertuig met paard of paarden bespannen voorbijtrekt.

g. Het is verboden de dijken te berijden met rij- en voertuigen met paard of paarden bespannen, niet uitsluitend bestemd tot vervoer van personen, wanneer de banden der wielen niet minstens 10 centimeter breed zijn. In bijzondere gevallen kunnen Gedeputeerde Staten hiervan schriftelijk ontheffing verleenen. Zij kunnen ook in bijzondere gevallen het berijden van gedeelten van dijken verbieden.

h. Het is verboden de dijken van het dok bij Farmsum te berijden.

De sluismeester bij de buitensluis te Farmsum is bevoegd tijdelijk schriftelijk vrijstelling te verleenen van dit verbod voor het aan- en

afvoeren per as van goederen ten behoeve van in het dok liggende schepen.

De verbodsbepalingen onder letters *e* en *g* zijn niet toepasselijk op rij- en voertuigen van landeigenaren, die recht van weg hebben voor zooverre het terrein betreft waarover dat recht zich uitstrekt.

Art. 24. Niemand mag op eenig terrein, tot het kanaal behoorende, hout, steen, kalk of eene andere bouwstof, ballast, mest, aarde, of wat ook uit vaartuigen geloste of ter lading bestemde goederen leggen of laten liggen.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd tot een en ander schriftelijk vergunning te verleenen.

Ten aanzien van de dijken van het dok bij Farmsum, kan voor tijdelijke neerlegging van geloste of ter lading of ter optuiging bestemde goederen schriftelijke vergunning verleend worden door den sluismeester bij de buitensluis te Farmsum.

Art. 25. Het is verboden zich met een vaartuig in het kanaal of zijne bermslooten te vestigen.

Art. 26. De ligplaatsen der vaartuigen in de Oosterhaven worden door den havenmeester, die in het dok door den sluismeester bij de buitensluis te Farmsum aangewezen.

Geen vaartuig mag zonder schriftelijke vergunning van den ambtenaar, die de aanwijzing deed, eene andere ligplaats innemen. Geene ankers mogen aan de vaartuigen worden uitgebracht om er aan te verhalen of stil te liggen.

Art. 27. Het vaartuig dat zijne lading of lossing heeft volbracht moet dadelijk plaats maken voor een ander, dat ter lading of lossing aankomt. Ingeval van gebrek aan ruimte bij gelijktijdige aankomst van meerdere vaartuigen hebben die, welke komen laden, de voorkeur boven die, welke komen lossen.

Art. 28. De gezagvoerders moeten zoowel in de Oosterhaven als in het dok te Farmsum, toestaan dat een vaartuig ter zijde van het hunne kome liggen, en over het hunne gemeenschap hebbe met den wal, echter niet om te laden of te lossen, tenzij op last van den havenmeester of van den sluismeester bij de buitensluis te Farmsum.

Art. 29. Het op den wal plaatsen van goederen bij het laden of lossen geschiedt overeenkomstig de bevelen van den havenmeester of den sluismeester.

Art. 30. 1. De zuidzijde van het Eemskanaal tusschen de bruggen

n°. 1 in den Singelweg bij Groningen, en n°. 2 bij Euvelgunne, wordt aangewezen als ligplaats voor vaartuigen.

2. Het toezicht op deze ligplaats en de handhaving der orde, zijn in het bijzonder opgedragen aan den ambtenaar belast met het toezicht op de Oosterhaven.

3. Geen vaartuig mag in deze ligplaats gebracht worden zonder schriftelijk verlof van den in het slot van de vorige alinea bedoelden ambtenaar.

4. De gezagvoerders zijn verplicht met hunne vaartuigen de ligplaats in te nemen, welke de toezicht hebbende ambtenaar aanwijst.

5. Geene vaartuigen mogen liggen binnen den afstand van 25 meter ten Oosten van de brug n°. 1 of ten Westen van de brug n°. 2.

6. Vaartuigen met gevaarlijke voor de gezondheid nadeelige lading, worden in de ligplaats niet toegelaten.

7. De vaartuigen moeten in één rij langs den wal liggen.

Art. 31. Elk gezagvoerder is verplicht stipt de bevelen op te volgen, door den toezicht hebbenden ambtenaar in het belang eener goede orde gegeven.

§ 7 *Bijzondere bepalingen omtrent het Verbindingskanaal Winschoter—Hoornsche diep.*

Art. 32. De bruggen over het kanaal mogen tusschen één uur na zonsondergang en één uur vóór zonsopgang niet worden opengedraaid, noch des namiddags tusschen 12 en 1 uur.

Art. 33. 1. Voor vaartuigen die met liggenden mast onder de brug kunnen doorvaren, worden de bruggen niet geopend. Bij verschil hierover tusschen den gezagvoerder en den brugwachter, beslist de ambtenaar met het toezicht op dit kanaal belast.

3. Telken male nadat twee vaartuigen achtereen eene der openingen eener brug zijn doorgevaren, wordt deze ten behoeve van de voetgangers en de rijtuigen gesloten. Een sleeptrein wordt in zijn geheel in eens doorgelaten, en voor de toepassing van het vorig lid als één vaartuig beschouwd.

Art. 34. Het jagen van vaartuigen langs dit kanaal is verboden.

Het jagen van houtvlotten kan worden toegestaan door den ambtenaar met het toezicht belast.

Art. 35. Zonder schriftelijke vergunning van Gedeputeerde Staten, mogen geen vaartuigen in het kanaal langer vertoeven dan tot doorvaren noodzakelijk is, ter beoordeeling van den ambtenaar met het toezicht belast.

Art. 36. De ligplaatsen der vaartuigen in de los- en laadplaatsen worden door den ambtenaar met het toezicht belast aangewezen.

Geen vaartuig mag zonder schriftelijke vergunning van dien ambtenaar eene andere ligplaats innemen.

Art. 37. 1. De bijzondere bepalingen omtrent het Eemskanaal en zijne werken, hiervoren opgenomen in § 6, zijn ook op dit kanaal toepasselijk, voor zooverre zich hier gelijke voorwerpen en toestanden voordoen.

2. Waar gesproken wordt van den sluismeester van de buitensluis te Farmsum, treedt ten aanzien van dit kanaal in de plaats de ambtenaar met het toezicht op dit kanaal belast.

§ 8. *Bepalingen tot handhaving en tot verzekering van de nakoming der bepalingen van dit reglement.*

Art. 38. Tot het constateeren van de overtredingen van dit reglement zijn, behalve de ambtenaren bij de wet aangewezen tot het opsporen van strafbare feiten, bevoegd de ambtenaren van den provincialen waterstaat, de opzichters en de boden van waterschappen, de havenmeesters, de vaste wegarbeiders en de sluis-, verlaats- en brugwachters, mits behoorlijk beëedigd.

Art. 39. De sluis-, verlaats- en brugwachters zijn verplicht ten allen tijde een exemplaar van dit reglement te hebben voorliggen, ter inzage van een ieder.

Art. 40. 1. Met eene boete van ten hoogste *f* 3 wordt gestraft overtreding van:

Art. 8. *d*, *e*, *h*, *i*, *k*, *l*, *o*, *t*, *u*, *v*, *ee*; — Art. 12 *b*.; — Art. 22; — Art. 32; — Art. 39.

Met eene boete van ten hoogste *f* 5, overtreding van:

Art. 6; — Art. 8. *f*, *j*, *m*, *n*, *p*, *q*, *r*, *s*, *w*, *x*, *ij*, *z*, *aa*, *bb*, *dd*, *ff*; — Art. 10; — Art. 12. *a*, *c*. *e*, *f*; — Art. 13. *a*, *c*, *e*, *f*, *i*; — Art. 17; — Art. 18; — Art. 19; — Art. 21; — Art. 23; — Art. 24; — Art. 25; — Art. 26; — Art. 27; — Art. 28; — Art. 29; — Art. 30; — Art. 33; — Art. 34: — Art. 35; — Art. 36; — Art. 37.

Met eene boete van ten hoogste *f* 10, overtreding van:

Art. 8. *a*, *b*, *c*, *g*, *cc*. — Art. 12 *d*, *g*, *h*, *i*. *j*, *k*, *l*; — Art. 13. *b*, *d*, *g*, *h*; — Art. 16; — Art. 31.

Met eene boete van ten hoogste *f* 25, overtreding van:

Art. 8 *gg*.

Met eene boete van ten hoogste *f* 75 of met eene hechtenis van ten hoogste 12 dagen, overtreding van:

Artt. 12, 14, 15.

2. Als overtreding van eene der bepalingen van dit reglement, wordt mede aangemerkt het niet opvolgen van de bevelen, maatregelen en voorschriften door Gedeputeerde Staten gegeven ter uitvoering van eenig artikel van dit reglement, en het niet voldoen aan de bevelen van de ambtenaren en beambten, met de handhaving van dit reglement belast, ter uitvoering daarvan of in het belang der goede orde gegeven.

Deze overtreding wordt gestraft met eene boete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, of hechtenis van ten hoogste twaalf dagen.

Art. 41. 1. Gedeputeerde Staten hebben de bevoegheid tot het op kosten der overtreders doen wegnemen, beletten, verrichten, of in vorigen toestand herstellen van hetgeen in strijd met dit reglement is of wordt gemaakt, of gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen.

2. Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

3. Bijaldien de gemaakte kosten onverhaalbaar blijken te zijn, geschiedt de betaling of de teruggave uit de provinciale kas.

Art. 42. 1. Bij het toebrengen van schade aan het kanaal of daartoe behoorende werken, is de gezagvoerder verplicht, een door den daartoe aangewezen beambte geraamd bedrag te voldoen, voorbehoudens latere verrekening, of wel voldoenden borgtocht te stellen.

2. Indien de schade wordt toegebracht door een gesleept wordend vaartuig of vlot, is de gezagvoerder der sleepboot verplicht het geraamd bedrag te voldoen.

3. Wanneer door den gezagvoerder niet wordt voldaan aan het eerste en tweede lid van dit artikel, wordt het voortzetten der reis belet.

4. Bij de vaststelling van vorenbedoeld geraamd bedrag, wordt mede acht geslagen op den toestand waarin de werken, vóórdat de schade werd toegebracht, zich bevonden.

SLOTBEPALING.

De invoering van dit reglement geschiedt op een nader door Gedeputeerde Staten te bepalen en in het Provinciaal blad te plaatsen tijdstip.

Met de invoering van dit reglement wordt ingetrokken:

a. het Politie-reglement op de rivieren en kanalen in de pro-

vincie Groningen, vastgesteld den 11 November 1863, goedgekeurd bij besluit van Z. M. den Koning. d.d. 11 Januari 1864, n°. 41 (Prov. blad 1864, n°. 7), met de sedert daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen, waarvan de tekst is opgenomen in het Provinciaal blad van 1904, n°. 36;

b. het Politie-reglement op het gebruik van het Eemskanaal met bijbehoorende werken, vastgesteld den 28 November 1876, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 9 April 1877, n°. 18 (Prov. blad 1877, n°. 28), met de sedert daarin gebrachte wijzigingen en aanvullingen, alsmede het reglement op het gebruik van de zuidzijde van het Eemskanaal tusschen de bruggen n°. 1 en n°. 2 als ligplaats voor schepen, van 11 Juli 1878, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 21 September 1878, n°. 6 (Prov. blad n°. 79);

c. het Politie-reglement op het gebruik van het verbindingskanaal Winschoter – Hoornsche diep c a., vastgesteld den 4 December 1879, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 17 December 1879 (Prov. blad 1880, n°. 7);

d. de Verordening, houdende het verbod om het Oldehoofsche kanaal met vaartuigen door stoomkracht bewogen te bevaren, vastgesteld bij Staten-besluit van 14 Juli 1881, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 1 November 1881, n°. 19 (Prov. blad 1881, n°. 69).

INHOUD VAN DIT REGLEMENT.

§ 1. Algemeene bepalingen.
§ 2. Bepalingen omtrent de vaart in de kanalen en ter bescherming der kanalen en kanaalwerken.
§ 3. Bijzondere bepalingen omtrent houtvlotten.
§ 4. Bijzondere bepalingen omtrent het doorvaren van sluizen, verlaten, havens en bruggen.
§ 5. Bepalingen omtrent stoomschepen.
§ 6. Bijzondere bepalingen omtrent het Eemskanaal en zijne werken.
§ 7. Bijzondere bepalingen omtreut het Verbindingskanaal Winschoter—Hoornsche diep.
§ 8. Bepalingen tot handhaving en verzekering van de nakoming der bepalingen van dit reglement.
Slotbepaling.

KON. BESLUIT *van* 12 *November* 1906 (*Staatsblad* n°. 285), *houdende voorschriften betreffende de toepassing op reeds onderzochte schepen van de bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen, vastgesteld bij Kon. besluit van* 26 *October* 1906 (*Staatsblad* n°. 273).

Op de voordracht van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Buitenlandsche Zaken, van 17 Augustus 1906, n°. 6737, afdeeling Nijverheid en Handel en van 18 Augustus 1906, n°. 12470, Tweede Afdeeling;

Gelet op de artikelen 22 en 23 der herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868, voor zooveel noodig, goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (Staatsblad n°. 37) en op de punten 5 A. en B. van het daarbij behoorend slotprotocol, alsmede op het protocol der Centrale Commissie voor de Rijnvaart van 7 Mei 1906, n°. VII, betreffende voorschriften nopens het na-onderzoek van reeds onderzochte schepen, welke den Rijn boven Duisburg bevaren;

Gelet op Ons besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273), houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 October 1906, n°. 19);

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 9 November 1906, n°. 9362, afdeeling Nijverheid en van den 10den November 1906, Tweede Afdeeling, n°. 16969;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 15 November 1906 het navolgende te bepalen:

Alle Rijnschepen, aan de voorschriften van artikel 22 der herziene Rijnvaartakte onderworpen en reeds volgens de tot dusver bestaande voorschriften onderzocht, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, moeten voor eene Commissie van deskundigen voor de Rijnvaart worden gebracht, ten einde naar de nieuwe bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen te worden onderzocht.

De Commissiën van deskundigen, door welke het tot dusver geldende onderzoek was verricht, zullen aan de toenmalige eigenaars en schippers van de door haar onderzochte vaartuigen, voor zoover de namen en de woonplaatsen dier personen haar genoegzaam zeker bekend zijn, eene oproeping doen toekomen, om binnen den tijd van zes maanden het vaartuig voor haar ten onderzoek voor te brengen, of het bewijs te leveren, dat het onderzoek door eene andere Commissie van deskundigen is geschied. De scheepseigenaars

of schippers zijn verplicht aan deze oproeping binnen den gestelden termijn gevolg te geven.

Voor zooverre eene zoodanige oproeping niet is gedaan, moeten de scheepseigenaars of schippers het vaartuig uiterlijk binnen twee jaren, te rekenen van het in werking treden dezer voorschriften voor eene der bestaande Commissiën van deskundigen naar hunne keuze ten onderzoek voorbrengen.

Zoowel in het eene als in het andere geval moet de scheepseigenaar of schipper ten minste eene week te voren aan de door hem gekozen Commissie van deskundigen den dag melden, waarop hij voornemens is zijn vaartuig voor te brengen.

Op overtredingen van vorenstaande bepalingen is artikel 32 der herziene Rijnvaartakte van toepassing.

Het onderzoek moet zich in hoofdzaak uitstrekken tot den bepaalden grootsten geoorloofden diepgang, de uitrusting en de bemanning.

Het onderzoek kan in den regel door den voorzitter of door een door hem daarmede belast lid der Commissie alleen geschieden. Slechts indien zich daarbij eene ernstige bedenking voordoet, bepaaldelijk wanneer de aangegeven grootste geoorloofde diepgang niet met de voorschriften van het geldende Reglement van politie voor de Rijnvaart overeenstemt, geschiedt het onderzoek door de geheele Commissie.

Op grond van het verrichte onderzoek wordt een nieuw scheepspatent uitgereikt, het tot dusver geldende patent wordt ingehouden. In het nieuwe patent en evenzoo in de daarop betrekkelijke verklaring (formulier C) moet, voor zoover geene nieuwe vaststellingen hebben plaats gevonden, met de opgaven van het vorige patent bepaaldelijk rekening worden gehouden. Het scheepspatent verkrijgt een nieuw nummer en wordt daarmede in een nieuw aan te leggen register van onderzochte schepen opgeteekend.

Als verschuldigde kosten moet, behalve de voldoening der werkelijke uitschotten voor de veranderde aanduiding van den grootsten geoorloofden diepgang en voor het scheepspatent, naar gelang van den omvang van het verrichte onderzoek betaald worden $\frac{1}{8}$ of $\frac{1}{2}$ der vergoeding, vastgesteld in artikel 35 der nieuwe bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen.

BESCHIKKING *van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van* 15 *November* 1906, *n°.* 183, *Afdeeling Nijverheid, houdende vaststelling eener instructie voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van de soort en het aantal der bemanning van schepen van een ladingsvermogen van* 15 *ton* (300 *centenaars*) *of meer, welke den Rijn boven Duisburg bevaren.*

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gelet op art. 21 van het Koninklijk besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273), houdende bepalingen omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten;

Heeft goedgevonden vast te stellen de navolgende instructie:

INSTRUCTIE voor de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van de soort en het aantal der bemanning van schepen van een ladingsvermogen van 15 ton (300 centenaars) of meer, welke den Rijn boven Duisburg bevaren.

Bij de in het scheepspatent op te teekenen vaststelling der verplichte minste bemanning van het vaartuig moet het volgende in acht worden genomen:

I. *Voor schepen zonder eigen mechanische beweegkracht.*

Art. 1. De scheepsbemanning bestaat, behalve uit den schipper, die van een patent als schipper voorzien moet zijn, uit matrozen en scheepsjongens.

Bij de vaststelling der bemanning wordt onder »matroos« een scheepsgezel verstaan, die 17 jaar of ouder is, en gedurende ten minste 2 jaren als scheepsjongen het schippersbedrijf op den Rijn, op de zijrivieren van den Rijn of op niet tot den conventioneelen Rijn behoorende Nederlandsche rivieren heeft geleerd. Scheepsjongens mogen onder de voorgeschreven scheepsbemanning niet mede gerekend worden, wanneer zij niet reeds ten minste 1 jaar op schepen gediend hebben, tenzij op hetzelfde vaartuig nog 2 matrozen dienen.

Andere benamingen als bootsman, scheepsknecht, volmatroos, lichtmatroos, mogen in het scheepspatent niet gebezigd worden.

2. Als regel moet voor schepen zonder eigen mechanische beweegkracht — behalve den schipper — de hieronder genoemde bemanning vastgesteld worden:

A. voor schepen van 15 tot en met 500 ton ladingsvermogen . . . . . 1 matroos;

voor schepen van minder dan 50 ton ladingsvermogen voor het Rijnvak boven Worms . . . 1 matroos en 1 scheepsjongen;

B. voor schepen boven 500 ton ladingsvermogen tot en met 750 ton ladingsvermogen . . . . . 1 matroos en 1 scheepsjongen;

boven 750 ton ladingsvermogen tot en met 1000 ton ladingsvermogen. . . . . 2 matrozen;

boven 1000 ton ladingsvermogen tot en met 1500 ton ladingsvermogen. . . . . 2 matrozen en 1 scheepsjongen;

boven 1500 ton ladingsvermogen . . . . . 3 matrozen.

Van dezen regel mag alleen onder bijzondere, hieronder nader aangegeven, omstandigheden worden afgeweken.

3. Eene *versterking der bemanning* door vermeerdering van het aantal (manschappen), of door het stellen van den eisch dat een matroos de plaats van den scheepsjongen moet innemen, kan vastgesteld worden:

A. voor schepen van plompen of ondoelmatigen vorm of inrichting;

B. voor schepen, waarop grootzeil gebezigd wordt.

4. Eene *vermindering der bemanning*, of de vervanging van een matroos door een scheepsjongen kan, uitgezonderd ten aanzien van de in art. 2 sub A vermelde schepen van minder dan 50 ton ladingsvermogen, vastgesteld worden:

A. voor schepen, welke met buitengewone mechanische hulpmiddelen voor de behandeling van zware ankers en sleeptrossen en voor het verhalen enz. zijn uitgerust;

B. voor schepen, welke volgens het patent alleen voor bepaalde korte afstanden zijn toegelaten, als hoedanig in het algemeen afstanden van minder dan 50 K.M. beschouwd worden.

II. *Voor stoombooten.*

5. De scheepsbemanning bestaat, behalve uit den schipper, die

van een patent als schipper voorzien moet zijn, uit matrozen, scheepsjongens, machinisten en stokers.

Bij de vaststelling der bemanning geldt voor matrozen en scheepsjongens het in art. 1 bepaalde.

6. Als regel moet — behalve den schipper — de hieronder genoemde bemanning vastgesteld worden.

A. *Voor schroef- en raderstoombooten:*

tot 60 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.		van 60—120 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.		van 120—200 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.	
1 matroos	1 machinist	1 matroos	1 machinist 1 stoker	3 matrozen	1 machinist 2 stokers
1 man	1 man	1 man	2 man	3 man	3 man
te zamen: 2 man		te zamen: 3 man		te zamen: 6 man	

B. *Voor schroefstoombooten:*

van 200—320 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.		boven 320 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.	
3 matrozen 1 jongen	2 machinisten 2 stokers	4 matrozen 1 jongen	2 machinisten 4 stokers
4 man	4 man	5 man	6 man
te zamen: 8 man		te zamen: 11 man	

C. *Voor raderstoombooten:*

van 200—260 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels		van 260—320 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.		bovèn 320 M². verwarmingsoppervlak van den ketel of de ketels.	
4 matrozen	2 machinisten	5 matrozen	2 machinisten	6 matrozen	2 machinisten
1 jongen	2 stokers	1 jongen	4 stokers	1 jongen	6 stokers
5 man	4 man	6 man	6 man	7 man	8 man
te zamen: 9 man		te zamen: 12 man		te zamen: 15 man	

De vorenstaande bepalingen zijn ook van toepassing op goederenstoombooten.

7. Eene *versterking* van het machinepersoneel kan vastgesteld worden voor stoombooten, welke door vermeerdering der stoomtoestellen meer toezicht en bediening vereischen

Eene *vermindering* der bemanning wat betreft *machinisten en stokers* kan vastgesteld worden voor stoombooten, welke blijkens het patent alleen voor korte lokaalvaarten bestemd zijn en waarop voor den machinist tijd overblijft om mede werkzaam te zijn bij het bedienen van den ketel of de ketels en voorts, evenwel met inachtneming van eene behoorlijke dienstaflossing, voor stoombooten, waarvan de bijzondere bouw of inrichting en wel bepaaldelijk wat betreft de stoomketels, het stoomwerktnig of de stookinrichtingen, vermindering der bemanning mogelijk maakt.

Eene *vermindering* der bemanning wat betreft *matrozen en scheepsjongens*, of de vervanging van een matroos door een scheepsjongen kan vastgesteld worden voor stoombooten, welke met buitengewone mechanische hulpmiddelen voor de behandeling van zware ankers en sleeptrossen, en voor het verhalen enz. zijn uitgerust.

8. Wordt in het scheepspatent eene sterkere of geringere bemanning voorgeschreven, dan met de regelen van de artt. 2 en 6 overeen zou komen, dan moeten de redenen voor de afwijking in de verklaring, betreffende het scheepsonderzoek, worden opgegeven.

Over eventueele klachten wordt door de met het toezicht belaste overheid beslist.

BESCHIKKING *van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van* 15 *November* 1906, n°. 184, *Afdeeling Nijverheid, houdende vaststelling eener instructie voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche veer bevaren.*

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gelet op art. 22 van het Koninklijk besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273), houdende bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten;

Heeft goedgevonden:

vast te stellen de navolgende Instructie:

INSTRUCTIE voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche veer bevaren.

Art. 1. Overeenkomstig art. 22 van het op 15 November 1906 in werking getreden Koninklijk besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273) moeten de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten bepalen.

Bij de volgens art. 14 van genoemd Koninklijk besluit bij de commissiën van deskundigen in te dienen aanvrage moeten door den eigenaar of den schipper van eene passagiersstoomboot de ter beoordeeling van de grootte en den vorm van het vaartuig benoodigde planteekeningen (dekplans, langsdoorsnede en grootspantteekening), alsmede de in art. 2, laatste alinea, van deze instructie voorgeschreven schetsen, overgelegd worden.

2. Ter bepaling van het grootste geoorloofde aantal reizigers, moet allereerst de oppervlakte van de tot opneming van reizigers bestemde vrije oppervlakken, alsmede van de grondvlakken der afgesloten ruimten op het hoofd- en opperdek in vierkante meters

door meting in onderdeelen vastgesteld worden. De beneden het hoofddek liggende scheepsruimen blijven buiten aanmerking.

De lengte van het dek moet gemeten worden van den achterkant der ankerlier bij den boeg tot aan het punt bij het hek, waar zich nog reizigers kunnen ophouden zonder hinder te hebben van de stuurinrichting.

De bepaling der breedten moet plaats hebben tot aan den binnenkant van de reeling.

Van de aldus bepaalde oppervlakte moeten worden afgetrokken: alle opstanden, voor zooverre hunne oppervlakken niet als zitplaatsen gebruikt kunnen worden, verbindingsgangen, trappen, luiken, deklichten, kajuitskappen, machineschoorsteen en ketelmantel, stuurstoel, ankerlieren, nachthuis, kranen, masten en lieren, binnenboords gevoerde booten, voor zooverre deze niet zoo hoog aangebracht of opgehangen zijn, dat zich daaronder reizigers kunnen ophouden, ruimten voor bagage, afsluitingen voor vee en dergelijke.

Voor de berekening der afmetingen moeten door den scheepseigenaar schetsen van de op te nemen dekoppervlakken op doelmatige schaal worden ingediend.

3. Op den vierkanten meter van de aldus bepaalde oppervlakte mogen ten hoogste drie reizigers worden gerekend, zoodat 0.33 M². oppervlak per reiziger komt. Al naar gelang van grootte, vorm en bestemming van het vaartuig, alsmede van de bij het onderzoek blijkende bijzondere omstandigheden, zal eene beperking van het aldus vastgesteld aantal reizigers kunnen geschieden zoodanig, dat voor iederen reiziger eene grootere oppervlakte kunnen geschieden zoodanig, dat voor iederen reiziger eene grootere oppervlakte gerekend wordt. De hiervoor geldende redenen moeten schriftelijk vermeld worden.

Aan de deskundigen wordt overgelaten om eene practische beproeving van de stabiliteit van het vaartuig te verrichten.

In geen geval mag het geoorloofde ladingsvermogen van het vaartuig bij de bepaling van het vastgestelde aantal reizigers overschreden worden, het gewicht der reizigers berekend naar 75 KG. per persoon.

4. Ingeval de scheepseigenaar zich met het voorgeschreven grootste aantal reizigers niet kan vereenigen, is hij verplicht, door eene voor narekening geschikte berekening der stabiliteit, benevens hellingsproef, of door practische proefneming de gegrondheid van zijn bezwaar te bewijzen.

Worden bij de proefneming doode lasten in plaats van personen gebruikt, dan moet het gewicht dier lasten 10 pct. hooger zijn dan het gewicht van personen zoude behoeven te bedragen.

Bij de berekening der stabiliteit, alsmede bij de proefneming moet aangetoond worden, dat in de laagstgelegen poorten en in zoodanige openingen in den scheepsromp, welke onmiddellijk in het ruim voeren en niet waterdicht gesloten kunnen worden, geen water binnen dringt. Ook mogen zich geen andere bezwaren voordoen.

5. Wanneer voor eene passagiersstoomboot, welke op het in den aanhef dezer instructie genoemde tijdstip van 15 November 1906 reeds in de vaart is, het grootste geoorloofde aantal reizigers nader moet worden bepaald, dan moeten bij de daartoe strekkende aanvrage zooveel mogelijk de in art. 1, alinea 2, van deze instructie genoemde planteekeningen worden overgelegd. In ieder geval moeten de in art. 2, laatste alinea, gevorderde schetsen der op te meten dekoppervlakken bijgevoegd worden.

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat van* 30 *November* 1906, *n*°. 191, *Afdeeling Comptabiliteit, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, betreffende opgaven voor het aanhouden van loonlijsten, bedoeld in de Ongevallenwet* 1901.

Voor de verschillende bedrijven welke de Staat (Departement van Waterstaat) geacht wordt uit te oefenen, moeten, op grond van de betrekkelijke bepalingen van de Ongevallenwet 1901, loonlijsten worden aangehouden. Het loon van een groot aantal ambtenaren en beambten, zooals dat van hen die werkzaam zijn bij sluizen, kanalen, bruggen, stoomgemalen en electrische inrichtingen, op pontveren, schipbruggen en rijksvaartuigen, als arbeider bij wegen en waterwerken, wordt geacht *geheel* te zijn verdiend in verzekeringsplichtig bedrijf. Evenwel kan dit van het loon der ambtenaren van den waterstaat, zijnde de hoofdingenieurs-directeuren, de ingenieurs, adjunct-ingenieurs, tijdelijke adjunct-ingenieurs, opzichters, buitengewone opzichters en adjunct-opzichters van den waterstaat, niet gezegd worden. Deze ambtenaren toch verrichten voor het meerendeel werkzaamheden, welke *niet* onder de bepalingen van de Ongevallenwet vallen.

Het Bestuur der Rijksverzekeringsbank, naar de al dan niet verzekeringsplicht ten opzichte van dit personeel gevraagd, berichtte deswege:

Van de ongevallenverzekering zijn uitgesloten de hoofdinspecteur-generaal, de beide inspecteurs-generaal en de bureau-ambtenaren. Verzekerd zijn de hoofdingenieurs-directeuren, de ingenieurs, de adjunct-ingenieurs, de tijdelijke adjunct-ingenieurs, de opzichters, de buitengewone opzichters en de adjunct-opzichters, gedurende den tijd dat deze werkzaam zijn in verband met de uitoefening van het verzekeringsplichtig bedrijf. Dit bestaat in: het doen van- of toezicht houden op waterpassingen, peilingen, metingen (voor zoover samenhangende met *in eigen beheer* uitgevoerd wordende werken); het toezicht houden: op *in eigen beheer* uitgevoerde werken; op die werken aan wegen, kanalen, sluizen, havens, dokken, bruggen, dijken, en andere waterwerken, welke door in dienst van het Rijk staande arbeiders worden uitgevoerd, alsmede op het bedienen van sluizen en beweegbare bruggen en op polderbemaling of wat hiermede is te assimileeren.

Alleen dus het loon van bovenbedoeld personeel in *die* werkzaamheden verdiend, zal, met inachtneming van het bepaalde in artikel 42 alinea 3 der Ongevallenwet, op de betrekkelijke loonlijsten moeten worden vermeld.

In verband daarmede heb ik de eer U.H.E.G. te verzoeken, te rekenen van 1 Januari 1907 staten te doen aanhouden, als in model hiernevens gaat, en die driemaandelijks in te zenden, waarop in *vaste* volgorde voorkomen: de namen der ambtenaren in Uwe directie, die genoemde werkzaamheden in dat kwartaal verrichtten, alsmede het *aantal* dagen dat ieder van die ambtenaren in gemelde bedrijven werkzaam was. Ik teeken hierbij aan dat door het Bankbestuur als beginsel is aangenomen, dat het loon voor werklieden, die op *denzelfden dag* ook werkzaamheden verrichten welke *niet* tot het verzekeringsplichtig bedrijf behooren, voor de toepassing der wet geacht wordt *geheel* in het verzekeringsplichtig bedrijf te zijn verdiend, terwijl het loon, op andere dagen verdiend, niet in aanmerking komt.

Bedoelde staten gelieve U zonder begeleidend schrijven vóór den 10den van de maand volgende op het kwartaal waarover de opgaaf loopt, te zenden aan mijn Departement (afdeeling Comptabiliteit).

STAAT, vermeldende het *aantal* dagen waarop de Ambtenaren van den Rijkswaterstaat (hoofdingenieur-directeur, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, tijdelijke adjunct-ingenieurs, opzichters, adjunct-opzichters en buitengewone opzichters) in de ..... directie, werkzaamheden hebben verricht, welke geacht worden tot de bedrijven te behooren, waarvoor de Staat (Departement van Waterstaat) verzekeringsplichtig is, loopende van ..... 190.... t/m ..... 190.....

Naam van ambtenaar.	Qualiteit van den ambtenaar	Aantal dagen in de maand:			Totaal aantal dagen.	*Opmerkingen.*

..... den .....

De Hoofdingenieur-Directeur,

KON. BESLUIT *van* 3 *December* 1906, *n°.* 41, *houdende aanwijzing der perceelen, gelegen in de gemeenten Wierden, Hellendoorn en Ambt-Ommen, die op grond van de wet van* 30 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 368), *onteigend moeten worden voor de voltooiing der verbetering van de rivier de Regge.*

CIRCULAIRE *van den Minister van Waterstaat, van* 4 *December* 1906, *La. S, Afdeeling Waterstaat, aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de* 2*de en* 3*de tot en met* 11*de directiën, in zake tijd van inzending van onderhoudsbestekken door de Arrondissements-Ingenieurs.*

Het is mij gebleken, dat de ontwerp-bestekken voor het onderhoud van waterstaatswerken door sommige Arrondissements-Ingenieurs slechts korten tijd vóór het einde van het loopende onderhoud ter beoordeeling worden ingezonden. Dientengevolge wordt de tijd, noodig voor het onderzoek dier stukken door U en door den Inspecteur-Generaal, alsmede voor het drukken van het bestek, de voorbereiding, de aankondiging en het houden der aanbesteding zeer beperkt, waardoor eene behoorlijke behandeling niet verzekerd is en de kans ontstaat, dat de gunning niet tijdig vóór den aanvang van den nieuwen onderhoudstermijn kan plaats hebben. Het komt mij dan ook wenschelijk voor dat de bedoelde ontwerp-bestekken, zooveel mogelijk, door de Arrondissements-Ingenieurs uiterlijk drie maanden vóór het einde van den loopenden onderhoudstijd worden ingezonden.

Ik heb de eer U uit te noodigen de aandacht van voormelde ambtenaren op het bovenstaande te vestigen.

KON. BESLUIT *van* 6 *December* 1906, *n°.* 35, *houdende:*

1°. *op hun verzoek eervol ontslag aan de heeren G. van Diesen c. i., oud-Hoofdinspecteur van den Rijkswaterstaat, te 's-Gravenhage, Mr. J. Oppenheim, Hoogleeraar te Leiden, en Mr. P. L. F. Blussé, Staatsraad in buitengewonen dienst, te 's-Gravenhage, eerstgenoemde als lid en voorzitter, de overigen als lid der Staatscommissie, bij Kon. besluit van* 21 *April* 1892, *n°.* 4

ingesteld, ten einde de Regeering van advies te dienen omtrent de wettelijke regels, die ten aanzien van het waterstaatsbestuur behooren te worden gesteld, en

2°. *benoeming tot voorzitter van de sub 1°. bedoelde Staatscommissie, A. Deking Dura c. i., oud-Hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Overijssel, thans lid der commissie.*

KON. BESLUIT *van* 6 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 294), *houdende, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, beslissing in hooger beroep op bezwaren van het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse, tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, houdende weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden der uitvoering van door dat bestuur voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap.*

Beschikkende op het beroep, door het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse ingesteld tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, houdende weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden der uitvoering van door dat bestuur voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 24 October 1906, n°. 217;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 December 1906, n°. 176, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat genoemd bestuur ter voldoening aan art. 80 van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland, eene omschrijving van werken tot voorloopige verhooging der zeewering van het waterschap heeft opgemaakt en voor de voorbereiding van de uitvoering dier werken machtiging van Gedeputeerde Staten heeft gevraagd;

dat Gedeputeerde Staten bij beschikking van 20 April 1906, n°. 59, 2de Afdeeling, op grond van technische bezwaren, door den Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat ontwikkeld, hebben geweigerd die machtiging te verleenen, en vervolgens, in antwoord op een nader schrijven van het bestuur dd. 28 April 1906, bij brief

van 18 Mei d. a. v., n°. 57, 2de Afdeeling, hebben te kennen gegeven, dat zij op hunne beschikking van 20 April t.v. niet konden terugkomen;

dat het bestuur der waterkeering daarna bij Ons in beroep is gekomen;

Overwegende aangaande de vraag of appellant ontvankelijk is in zijn beroep, dat het aan Gedeputeerde Staten opgedragen toezicht, krachtens hetwelk de bestreden beschikking genomen is, een preventief karakter draagt, zoodat aanleiding bestaat tot toepassing van art. 20 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), regelende het beroep tegen besluiten van Gedeputeerde Staten tot goedkeuring van of onthouding van goedkeuring aan besluiten door waterschappen, veenschappen of veenpolders genomen;

dat volgens dit artikel beroep openstaat binnen 14 dagen na ontvangst van mededeeling der beschikking van Gedeputeerde Staten;

dat echter, terwijl die mededeeling door het bestuur in alle gevalle niet later dan 28 April 1906 blijkt te zijn ontvangen, het adres van beroep, na verkeerdelijk rechtstreeks bij Ons Kabinet te zijn ingekomen op 14 Juni 1906, eerst op 14 Juli d. a. v. door Onzen Commissaris in de provincie Zeeland ingevolge art. 26 van genoemde wet voor ontvangst is geteekend;

Gezien de evengenoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister enz.

Deze beslissing, in afwijking van het advies der Afdeeling geschillen van bestuur van den Raad van State genomen, stemt overeen met een afzonderlijk advies der Staatsraden Mrs. Huber en Moltzer. Het rapport van den Minister, bevattende de beide adviezen, was van den volgenden inhoud:

Gevolg gevende aan de Kabinetsapostille van wege Uwe Majesteit van 10 November 1906, n°. 19, veroorloof ik mij Hoogst-Derzelve hierbij zeer eerbiedig weder voor te leggen het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, dd. 24 October 1906, n°. 217, in zake het beroep, door het bestuur der Waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse, ingesteld tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, houdende weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden van de uitvoering der door dat bestuur voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap.

De Afdeeling is van oordeel, dat het appelleerend bestuur in zijn beroep niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard op de gronden, neergelegd in het hiervolgend ontwerp-besluit:

N°. „Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur der Waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse, tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, houdende weigering om machtiging te verleenen tot de door appellant ontworpen verhooging van den zeedijk van het waterschap;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 24 October 1906, n°. 217;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van .....

Overwegende, dat de beschikking van Gedeputeerde Staten, waarvan appèl is gegeven op 20 April jl., terwijl, naar aanleiding van een nader aan hen gericht schrijven van het appelleerend bestuur van 28 April jl., Gedeputeerde Staten, bij schrijven van 18 Mei jl. te kennen gaven, dat zij op hunne beschikking van 20 April bovenvermeld niet konden terugkomen;

Overwegende, dat daarop het appelleerend bestuur, bij adres van 12 Juni, ingekomen bij Ons Kabinet 14 Juni d. a. v. en door Onzen Commissaris in Zeeland voor ontvangst geteekend 14 Juli 1906, van de beschikking van Gedeputeerde Staten is gekomen in hooger beroep;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van Zeeland, op dat beroep gehoord, als hun gevoelen hebben te kennen gegeven, dat, vermits eerst op 14 Juli het appellatoir adres door Onzen Commissaris in die provincie is ontvangen, de termijn voor het beroep in art. 20 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) gesteld, door het appelleerend bestuur is overschreden en het mitsdien in zijn beroep moet worden verklaard niet-ontvankelijk;

Overwegende dienaangaande, dat Gedeputeerde Staten bij hunne beschikking van 20 April jl. geweigerd hebben de door het bestuur van de waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse verzochte machtiging, om voor te bereiden de uitvoering der in de bij het verzoek gevoegde omschrijving vermelde verhooging van den zeedijk van dat waterschap;

dat Gedeputeerde Staten terecht hebben geoordeeld, dat het hier

betrof het beheer van een werk dat tot de zeewering van het calamiteuse waterschap Bruinisse behoorde, en zij dan ook terecht in dezen eene beschikking gegeven hebben als bedoeld in art. 145, 1ste lid, j°. art. 80 van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland, laatstelijk vastgesteld 14 Juli 1903 en niet art. 33 en volgg. der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) hebben toegepast;

dat toch naast die wet voor de regeling van het bestuur en beheer van de werken en belangen die tot de zeewering en oeververdediging der calamiteuse polders behooren, van kracht blijven de wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) en de krachtens art. 11 dier wet door de Staten van Zeeland onder Onze goedkeuring vastgestelde reglementen;

dat nu evenwel op deze gronden ook het tweede lid van art. 145 van voornoemd reglement toepasselijk moet geacht worden en Gedeputeerde Staten ten onrechte de ontvankelijkheid van het beroep getoetst hebben aan art. 20 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), welke wet ook geen termijn van appél bij een beroep van eene door Gedeputeerde Staten — zooals in casu — geweigerde machtiging bepaalt;

dat art. 145, 2de lid, van voornoemd reglement voor het beroep van de onderwerpelijke beschikking op Ons aan het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse gaf een termijn van 14 dagen na de dagteekening en dus het beroep, bij adres van 12 Juni, bij Ons Kabinet ingekomen 14 Juni, in ieder geval te laat is ingesteld, hetzij men de beschikking van Gedeputeerde Staten op 20 April of 18 Mei gegeven acht;

dat mitsdien het appelleerend bestuur, al werd ook het appellatoir adres, terecht bij Ons ingediend, wegens overschrijding van den beroepstermijn, in zijn beroep moet worden verklaard niet-ontvankelijk;

Gezien het bovengenoemd reglement;

Hebben goedgevonden en verstaan:

appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur.

, den

De Minister van Waterstaat,"

In deze zaak is een afzonderlijk advies uitgebracht door de Staatsraden mrs. Moltzer en Huber van den volgenden inhoud:

„Met de gronden, welke in het bij nevensgaand advies behoorend ontwerp-besluit voor de niet-ontvankelijkheid van het appelleerend bestuur zijn aangevoerd, hebben de ondergeteekenden zich niet kunnen vereenigen.

Het geldt hier een beroep van een door Gedeputeerde Staten van Zeeland genomen besluit, waarbij aan het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse, de volgens art. 80 van het reglement voor de calamiteuse polders in Zeeland vereischte machtiging werd geweigerd, tot het voorbereiden der uitvoering van zekere door dit bestuur voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk.

Nu zijn de ondergeteekenden het met de meerderheid der Afdeeling geheel eens, dat de *bijzondere regeling*, welke, als uitvloeisel van art. 11 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119) in artt. 78 en volgg. van evengenoemd reglement is vervat omtrent het toezicht op werken betreffende de zeewering of oeververdediging van eenigen calamiteusen polder, geenszins is verdrongen door het bepaalde in art. 33 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176), houdende *algemeene regels* omtrent het waterstaatsbestuur, doch daarnevens volkomen rechtsgeldig is blijven bestaan.

De ondergeteekenden kunnen echter volstrekt niet toegeven, dat uit dien hoofde nu ook het bepaalde bij art. 145, tweede lid, van voornoemd reglement toepasselijk zou moeten worden geacht op den termijn, binnen welken het dijksbestuur van een calamiteusen polder bij de Kroon in hooger beroep kan komen van het besluit, door Gedeputeerde Staten genomen, op zijn verzoek tot het verkrijgen der machtiging, bedoeld in art. 80, derde lid, van meergemeld reglement.

Dat dit besluit valt onder het algemeene begrip eener „beschikking door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen genomen" is niet voor tegenspraak vatbaar.

Uit den eigen inhoud (artt. 10—13) van dit reglement toch blijkt, dat het „afzonderlijk dijksbestuur", waaraan volgens art. 11 der wet van 19 Juli 1870 (Staatsblad n°. 119), „het bestuur en beheer der zeewering en oeververdediging van een calamiteusen polder worden opgedragen" een „*afzonderlijk waterschap*" vormt, waarop in het bijzonder de bepalingen van het hierboven bedoelde reglement van toepassing zijn.

De voor deze bijzondere soort van Zeeuwsche waterschappen in art. 145 van dit reglement voorkomende opdracht aan de Kroon, om in hooger beroep onder meer ook te oordeelen over besluiten van Gedeputeerde Staten, waarbij op grond van dit reglement „eene gevraagde vergunning, machtiging of goedkeuring geweigerd wordt", behoort dus ongetwijfeld tot die, vóór de wet van 1900, door de Provinciale Staten in hunne waterschapsreglementen veelal opgenomen bepalingen, krachtens welke het aan belanghebbende besturen en personen daarbij toegekend recht van hooger beroep op de Kroon, toen zijn grond niet vond in de wet, maar in de gewestelijke verordeningen tot regeling der inrichting, taak en bevoegdheden van de binnen het gebied der verschillende provinciën, van oudsher bestaande of opnieuw ingestelde waterschappen.

Zoolang de, volgens art. 188 Grondwet, *bij de wet* te stellen regels omtrent het waterstaatsbestuur — het oppertoezicht en toezicht daaronder begrepen — ontbraken, was er dus op die wijze, door de Staten der onderscheidene provinciën althans eenigermate voor gezorgd, dat in waterschapszaken aan het oppertoezicht der Kroon de invloed zou toekomen, welke art. 189 der Grondwet daaraan wenscht te zien verzekerd.

Zoowel de Staatscommissie ter voorbereiding van de herziening onzer waterstaatswetgeving, als de Regeering door welke de voorstellen dier Staatscommissie in hoofdzaak werden overgenomen, waren zich intusschen zeer wel bewust van de niet geringe bezwaren, aan zoodanige gewestelijke regeling van het hooger beroep op de Kroon verbonden.

De Memorie van Toelichting op de artt. 18—20 van het in Juni 1896 bij de Tweede Kamer ingediende eerste ontwerp van wet, houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, achtte deze wijze van doen „eene praktijk, die bedenkelijk is, omdat daardoor het lager gezag de attributen regelt van de hoogere macht en elke provincie dit op verschillende wijze doet".

„Het beroep op het Koninklijk gezag" — zoo luidt het daar enkele regels later — „moet zijn grond vinden *in de wet* en moet, uit den aard der zaak, voor alle provinciën *gelijk* zijn".

En uit hetgeen dan verder in de Memorie van Toelichting daar ter plaatse nog meer uitvoerig wordt betoogd, blijkt overtuigend, hoe — vooral ook met het oog op de wenschelijkheid eener uniforme regeling van dit onderwerp — de wetgever er toe is gekomen, bij art. 19 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) het

hooger beroep op de Kroon, onder inachtneming der voorschriften in de twee volgende artikelen vervat, inderdaad zoo ruim en algemeen mogelijk open te stellen „voor *alle* belanghebbenden" en „van *elke* beschikking of beslissing, door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen genomen".

In het licht der wordingsgeschiedenis van § 9 (artt. 19-21) der evengenoemde wet, is het volgens de ondergeteekenden aan geen redelijken twijfel onderhevig, dat nevens deze latere wettelijke en volstrekt algemeene regeling van het hooger beroep van besluiten, door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere waterschapsreglementen genomen, *naar de stellige en kennelijke bedoeling des wetgevers*, in het geheel geen plaats meer is voor hetgeen bij art. 145, tweede lid, van het reglement voor de calamiteuse polders in Zeeland, is bepaald omtrent het daarbij aan belanghebbende besturen en personen opengesteld beroep op de Kroon, onder meer ook van eene beschikking, door Gedeputeerde Staten krachtens art. 80, derde lid, van evengenoemd reglement genomen.

Het bepaalde bij art. 145, tweede lid, van dit reglement heeft, volgens art. 142 der Provinciale wet, bij het in werking treden der wet, houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur, op 15 Juni 1902 van rechtswege opgehouden te gelden, evenzeer als dit reeds vroeger met het meerendeel der bepalingen van art. 31 is geschied, ten gevolge van het in werking treden der wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139), regelende de bevoegdheid der waterschapsbesturen tot het maken van keuren.

Uit een en ander volgt alzoo, met betrekking tot de onderwerpelijke zaak, in de eerste plaats, dat door Uwer Majesteits Commissaris in de provincie Zeeland het voorschrift van art. 26 der wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) volkomen terecht is toepasselijk geacht op het adres van beroep, dat door het appelleerend bestuur aanvankelijk rechtstreeks aan Uwe Majesteit werd toegezonden.

Maar daaruit volgt, naar het oordeel der ondergeteekenden, tevens, dat bij de indiening van dit beroepschrift niet is in acht genomen de termijn, bij art. 20 van laatstgenoemde wet gesteld voor het hooger beroep op de Kroon, van door Gedeputeerde Staten genomen beschikkingen, waarbij aan besluiten van waterschappen de vereischte goedkeuring werd onthouden.

Uit dien hoofde en niet, zooals in het ontwerp-besluit der Afdeeling wordt overwogen, wegens verzuim van den termijn bij art. 145

van meergenoemd reglement gesteld, zal mitsdien het appelleerend bestuur in zijn beroep niet-ontvankelijk behooren te worden verklaard.

Als bijkomend argument tot weerlegging van de juistheid dezer — ook door Gedeputeerde Staten van Zeeland, blijkens hun ambtsbericht van 27/30 Juli 1906, n°. 67, voorgestane — meening, wordt in het, overeenkomstig de opvatting der meerderheid, door de Afdeeling opgemaakt ontwerp-besluit nog overwogen, dat de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) „ook geen termijn van appèl bepaalt bij een beroep van eene door Gedeputeerde Staten, zooals in casu, geweigerde machtiging".

Het komt den ondergeteekenden evenwel voor, dat aan deze bedenking al zeer weinig waarde valt te hechten.

Immers uit den geheelen opzet der in artt. 19 t/m 21 van evengenoemde wet voorkomende bepalingen, kan als des wetgevers kennelijke — trouwens ook in de Memorie van Toelichting op het eerste wetsontwerp duidelijk uitgesproken — bedoeling, bezwaarlijk iets anders worden afgeleid, dan dat „*elke* beschikking of beslissing door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen genomen" zou kunnen worden gebracht onder één der beide groepen, waarin volgens de artt. 20 en 21, *alle* in art. 19 bedoelde besluiten voortaan zouden zijn te onderscheiden, ten aanzien der bij het hooger beroep in acht te nemen voorschriften.

En zoo men deze, ook door mr. C. J. H. Schepel — op bladz. 358 van zijn onlangs verschenen werk over onze waterstaatswetgeving — ten volle erkende bedoeling des wetgevers, waarlijk tot zijn recht wil doen komen, dan zal men voorzeker niet behoeven te schromen, aan het in art. 20 gebezigde woord „goedkeuring" eene zóó ruime beteekenis toe te kennen, dat daaronder iedere uitoefening van *preventief toezicht* is te begrijpen, onverschillig, met welke bewoordingen, in de verschillende reglementen, aan de waterschapsbesturen de verplichting is opgelegd, om, alvorens uitvoering te geven aan sommige door hen genomen besluiten, aan Gedeputeerde Staten daartoe „vergunning, machtiging of goedkeuring" te vragen.

De Staatsraden,
(Get.) J. P. Moltzer.
(„) U. H. Huber."

Blijkens dit advies kunnen genoemde Staatsraden zich met de voorgestelde beslissing vereenigen, doch hebben zij bezwaar tegen de gronden, waarop de meerderheid der Afdeeling die beslissing wil doen steunen. De meerderheid is nl. van oordeel, dat de bepaling

in het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen betreffende het beroep op de Kroon van door Gedeputeerde Staten genomen besluiten nog toepassing moet vinden, en grondt alzoo de niet-ontvankelijkheid op niet in achtneming van den termijn voor het beroep bij bedoelde bepaling gesteld. Daartegen wordt door meergenoemde Staatsraden terecht aangevoerd, dat bij § 9 van de wet van 10 November 1900 (Staatsblad n°. 176) in zake beroep op de Kroon van beschikkingen of beslissingen door Gedeputeerde Staten krachtens algemeene of bijzondere reglementen voor waterschappen, veenschappen of veenpolders genomen, eene volstrekt algemeene regeling getroffen is, waarnevens voor bepalingen als in het onderwerpelijke reglement voorkomen, geen plaats meer is. In aansluiting daaraan betoogen zij, dat de betrekkelijke reglementsbepaling ingevolge art. 142 der provinciale wet bij het in werking treden van de wet van 1900 van rechtswege heeft opgehouden te gelden.

In deze laatste beschouwingen wordt recht gedaan aan de, voor het meerendeel in de wet van 1900 verwezenlijkte, bedoeling van de nieuwe waterstaatswetgeving, welke ten aanzien van de verhouding van de Kroon tot de waterschappen beoogt te voldoen aan den eisch der Grondwet, dat het oppertoezicht zij geregeld bij de *wet*. Door de opvatting van de meerderheid der Afdeeling, volgens welke naast een opdracht, aangaande het geven van beslissingen in beroep omtrent waterschapszaken, aan de Kroon gedaan bij de *wet*, nog een opdracht bij reglement van lager bestuur bestaanbaar zoude zijn, wordt dit voorname doel der nieuwe wetgeving miskend.

Met het gevoelen, zoowel door de meerderheid als in het afzonderlijk advies voorgestaan, dat de in meergenoemd reglement gegeven regeling omtrent het toezicht van Gedeputeerde Staten op werken van calamiteuse polders niet door art. 33 der wet van 1900 op zijde is gezet, kan ik mij vereenigen, doch ik acht het niet noodig, dat dit uitdrukkelijk in het besluit worde betoogd.

Wat betreft de vraag, of art. 20 dan wel art. 21 der wet van 1900 is toe te passen, meen ik, ofschoon onder machtiging, bijv. in de artt. 97 der provinciale en 121 der gemeentewet, strikt genomen niet hetzelfde kan worden verstaan als onder goedkeuring, dat niettemin overeenkomstig het afzonderlijk advies kan worden beslist ten gunste van art. 20; met het oog op de zeer algemeene strekking van § 9 der wet van 1900 kan dit artikel veilig in het algemeen op gevallen van preventief toezicht worden toegepast.

Eindelijk komt het gewenscht voor, dat het te nemen besluit den loop der zaak volledig, zij het kort, mededeele: daarbij blijkt dan van zelf, dat de bestreden beschikking van Gedeputeerde Staten overeenkomstig art. 20 der wet met redenen was omkleed.

In verband met het vorenstaande is een nieuw ontwerp-besluit opgemaakt, hetwelk Uwer Majesteit hierbij zeer eerbiedig ter bekrachtiging wordt aangeboden.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1906, *n°.* 33, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 13 *November* 1906, *n°.* 9, *tot nadere wijziging van het reglement voor het veenschap het Emmer Erfscheidenveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 8 *Januari* 1904, *n°.* 15 *en* 14 *December* 1905, *n°.* 58.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1906, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Drenthe van* 13 *November* 1906, *n°.* 6, *tot nadere wijziging van het reglement voor het waterschap Barger—Oosterveen, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 20 *December* 1892, *n°.* 11 *en* 1 *September* 1905, *n°.* 23.

Zie Prov. blad n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1906, *n°.* 35, *houdende, met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie van de banne Westerblokker op het houden van zwanen, ganzen en eenden.*

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door K. Bleeker en anderen, H. Wittenberg en anderen, A. Roodt en anderen en K. Schouten Azn., allen inwoners der gemeente Blokker, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland d.d. 4 April 1906, n°. 8, tot goedkeuring van de verordening van algemeene politie van de banne Westerblokker van 22 Januari 1906 op het houden van zwanen, ganzen en eenden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 31 October 1906, n°. 216;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 4 December 1906, n°. 191, afdeeling Waterstaat;

Overwegende: dat het bestuur der banne Westerblokker den 22 Januari 1906 heeft vastgesteld eene »verordening van algemeene »politie op het houden van zwanen, ganzen en eenden in de banne »Westerblokker«, waarbij in art. 1, al. 1 het volgende is bepaald: »Het is verboden zwanen, ganzen en eenden te laten uitzwemmen »of uitloopen anders dan in eigen slooten of op eigen landerijen of »erven«; terwijl de verdere bepalingen van deze keur bevatten voorschriften omtrent het schutten van elke zwaan, gans of eend, die in strijd met deze verordening in de banne wordt aangetroffen, omtrent de kosten van schutting enz.;

dat deze verordening is goedgekeurd door de Gedeputeerde Staten van Noordholland bij hun besluit van 4 April 1906, n°. 8;

dat de aan het hoofd dezes genoemde appellanten bij aan Ons gerichte, en bij Onzen Commissaris in de provincie Noordholland ingediende verzoekschriften, als houders van eenden — en K. Schouten Azn. voornoemd als houder van een aanzienlijk getal ganzen, zwanen en eenden — Ons het verzoek hebben gedaan, deze goedkeuring te willen vernietigen, om reden zwanen, ganzen en eenden tot dezen tijd toe zich steeds vrij mochten bewegen in het gebied van de banne Westerblokker;

dat Gedeputeerde Staten van Noordholland, op deze beroepen gehoord, hebben te kennen gegeven, dat de landbouw belangrijke schade ondervindt van de zich meer en meer uitbreidende teelt dezer zwemvogels, waarom zij op handhaving van het bestreden besluit aandringen;

Overwegende: dat de bestreden verordening verbiedt het laten uitzwemmen of uitloopen van zwanen, ganzen en eenden anders dan in eigen slooten of op eigen landerijen of erven;

dat zij alzoo betrekking heeft op het geheele territoir besloten binnen de grenzen van het waterschap, zoowel op vaarten en molenslooten als op gewone scheidslooten, landerijen en erven, en een verbod bevat, bestemd om op dat geheele grondgebied te gelden;

dat echter het bansbestuur met geene andere werken is belast dan met het schoonmaken der vaart- en molenslooten en het uitdiepen der vaarten;

dat met deze taak van het bansbestuur niet is te verbinden een

zoo algemeen, en op het geheele territoir van het waterschap betrekking hebbend, verbod, als deze keur bevat, zoodat het bansbestuur daarmede zijne bevoegdheid heeft overschreden, en Gedeputeerde Staten ten onrechte aan deze keur hunne goedkeuring hebben verleend;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 139) en het bijzonder reglement voor het bestuur der banne Westerblokker, Provinciaal Blad van Noordholland 1858, n°. 120;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland dd. 4 April 1906, n°. 8.

Onze Minister enz.

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 320), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 2.147.000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving.*

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 321), *tot onteigening, ten name van de provincie Groningen, van eigendommen in de gemeente Groningen, noodig voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep te Groningen.*

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep te Groningen in het algemeen belang noodig is;

Gelet op de wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 125);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Wij verklaren, dat het algemeen nut de onteigening vordert, ten name van de provincie Groningen, van eigendommen in de gemeente Groningen, noodig voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven, en het Hoendiep te Groningen.

Art. 2. Deze wet vervalt, wanneer de onteigening van de niet in

der minne aangekochte eigendommen bij den rechter niet is aangevraagd binnen één jaar na de dagteekening van de *Staatscourant*, waarin Ons besluit, bedoeld in artikel 14 of artikel 16 der aangehaalde wet, is openbaar gemaakt. Die termijn kan door Ons bij een in het *Staatsblad* te plaatsen besluit met ten hoogste zes maanden worden verlengd.

Lasten enz.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer werden in hoofdzaak twee bedenkingen gemaakt en bestreden.

In de eerste plaats werd het algemeen nut der onteigening betwijfeld voor zoover aangaat de aan weerszijden van het kanaal te maken handelsterreinen.

Verder werd er bezwaar in gezien, dat, zooals uit de stukken bleek, de wet beoogde onteigening mogelijk te maken van perceelen, reeds door de provincie en de gemeente Groningen aangekocht, maar welke men wenschte te kunnen bevrijden van een erfdienstbaarheid.

De Memorie van Antwoord bevatte omtrent een en ander het volgende, waarover geen nader debat is gevoerd:

„Twijfel aan de noodzakelijkheid, om strooken aan weerskanten van het kanaal te bestemmen voor handelsterreinen, werd gegrond op de bewering, dat, terwijl de werken in het westen der stad moeten komen, het middelpunt van het handelsverkeer zich juist aan de tegenovergestelde zijde, bij de Oosterhaven, zou bevinden. Deze bewering vordert krachtige tegenspraak. Zeker is de handelsbeweging aan de oostzijde gansch niet onbeduidend, maar zij kan zich bij lange na niet meten met die aan den westkant bij het begin van het Hoendiep, dat een der drukst bevaren binnenwateren van ons land is en den hoofdwaterweg vormt van Groningen naar de Hollandsche provinciën. Voortdurend neemt hier de scheepvaartbeweging toe; terwijl in 1891 het aantal schepen bedroeg 20.466 met een tonneninhoud van 976.877, waren deze cijfers in 1904 gestegen tot 24.439 en 1.318.697, alzoo eene toename in aantal van ongeveer 20 % en in tonnenmaat van ruim 44 %. Hierbij mag terloops nog worden vermeld, dat Gedeputeerde Staten van Groningen voornemens zijn met hunne ambtgenooten van Friesland in overleg te treden omtrent eene belangrijke verbreeding en verdieping van den scheepvaartweg Groningen – de Lemmer, ten einde dezen voor grootere schepen geschikt te maken.

Aan het beginpunt van dezen verkeersweg, op welks beteekenis ook in het Voorloopig Verslag te recht is gewezen, ziet de handel sinds jaren naar gelegenheid tot ruimer beweging uit. Dat de verruiming niet enkel te water moet geschieden en zich niet kan bepalen tot vergrooting en verbetering van de verbinding tusschen Hoendiep en Westerhaven, schijnt den ondergeteekende zoo zeer voor de hand te liggen, dat hij in de beknoptheid der Memorie van Toelichting omtrent dit punt moeilijk een tekort kan zien. Zij die omtrent dit deel van het voorstel anders dachten en het algemeen nut in zooverre betwistten, hebben wellicht te uitsluitend vastgehouden aan het woord „kanaal", terwijl men toch van het kanaal met bijbehooren eene *haveninrichting* beoogt te maken;

maar in allen geval hebben deze leden zich dit laatste begrip in strijd met de werkelijkheid veel te eng gedacht.

Van andere zijde is overtuigend aangetoond, hoe kwalijk het nog aangaat ernstigen twijfel te opperen, of het beschikbaar stellen van terreinen voor handelsinrichtingen wel eene zaak is van algemeen nut; hiertoe was het voldoende te herinneren, dat deze vraag reeds meermalen bevestigend is beantwoord, zooals ten opzichte van de Laakhaven, de visschershaven te Scheveningen en de haveninrichtingen te Rotterdam.

Van zijn kant moge de ondergeteekende nog in herinnering brengen, hoe scherp en kernachtig het z. i. juiste inzicht in deze werd geformuleerd door burgemeester en wethouders van Rotterdam in hunne gedrukte Nota van 6 Maart 1896, overgelegd bij de Memorie van Toelichting tot het ontwerp der wet van 9 April 1897 (Staatsblad n°. 92). Op bladz. 5 dier Nota luidt de slotsom: „dat een haven niet slechts een plas water, maar een complex is van water, kaden, opslagterreinen, werven, pakhuizen, entrepots, spoorwegverbindingen, outillage enz., dat één geheel uitmaakt. De onteigening is daarom noodzakelijk voor dat geheele complex, de onteigening alleen van de voor wateroppervlakte bestemde terreinen zou geen zin hebben."

Wat zich destijds afspeelde te Rotterdam, waar de ontworpen haven werd omzoomd door eene breede strook voor werven en handelsterreinen, herhaalt zich op kleiner schaal te Groningen. De handel zou met verruiming der wateroppervlakte alleen bitter slecht geholpen zijn; de terreinen voor kaden, pakhuizen en dergelijke zijn het onmisbaar accessoir. Doch ook omgekeerd. In het Verslag is gezegd, dat die handelsterreinen, „niet zoo zeer op zich zelf noodig zijn"; inderdaad volkomen waar, want niemand zou aan stichting daarvan op deze plaats denken, indien niet tevens in eene behoorlijke watergemeenschap werd voorzien. Beide deelen van het complex grijpen in elkaar en kunnen niet worden gescheiden.

Ware deze beteekenis van het werk meer in het oog gehouden, men zoude den beiden besturen, die hun plicht in deze toonen te kennen, het verwijt van uit de terreinen geld te willen slaan, wellicht hebben bespaard. Het betoog in de Memorie van Toelichting, dat de exploitatie bij gebreke van de handelsterreinen niet aan de verwachting zal beantwoorden, is beter begrepen door de leden die de dringende behoefte aan meer havenruimte erkenden en het niet moeijk oordeelden in te zien, dat het verbindingskanaal, als beginpunt van den waterweg naar Amsterdam *niet aan zijne bestemming in ruimeren zin kan beantwoorden*, indien niet aan weerszijden de vrije beschikking wordt verkregen over de aangrenzende gronden, ten einde deze op doelmatige wijze voor inrichtingen ten gerieve van handel en verkeer te kunnen bestemmen.

Met laatstbedoelde leden blijft de ondergeteekende alzoo het algemeen nut van het plan in al zijne onderdeelen boven twijfel verheven achten.

De meening is geuit, dat de (vermoedelijk) te onteigenen perceelen, waarop zakelijke rechten rusten, buiten de handelsterreinen zouden kunnen blijven; ware het stichten hiervan inderdaad een eisch van algemeen nut, dan zouden deze perceelen wel onbebouwd kunnen blijven, nu men reeds over zooveel grond beschikt Het komt den ondergeteekende daarentegen voor, dat juist bij erken-

ning van het algemeen nut alle grond aan zoodanige beperking ontvalt; waar wegen en kaden worden aangelegd, moet de gelegenheid voor handelsinrichtingen daarmede gelijken tred houden. Bedoelde perceelen zouden bovendien juist het slechtste kunnen worden gemist, omdat zij aan de eindpunten van het complex en alzoo verre het gunstigste voor handelsinrichtingen zijn gelegen.

Aan die perceelen knoopt men de rechtsvraag vast, welke in de tweede plaats bezwaar heeft doen opperen. Men achtte het bedenkelijk, dat perceelen, welke door de onteigenende partij zijn aangekocht en wellicht reeds te haren name zijn gesteld, zullen worden onteigend ter bevrijding van zakelijke rechten, met name van eene erfdienstbaarheid van niet bouwen of planten.

De ondergeteekende zou kunnen vooropstellen, dat die aankoop niet is gedaan door de onteigenende partij, zijnde de provincie, maar voor rekening van gemeente en provincie gezamenlijk, en verder, dat, ook al gold het de provincie alleen, in verband met art. 3 der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 125) in geen geval eenig bezwaar zou kunnen rijzen, zoolang de overschrijving niet is geschied. Hij acht het intusschen zijn plicht eene volledige weerlegging der bedenking te geven.

Sprekende van onteigening van een zakelijk recht in strijd met de Grondwet, ziet men tweeërlei over het hoofd.

Art. 151 der Grondwet betreft enkel onteigening van het geheele goed en laat onteigening van rechten onaangeroerd. Ten opzichte van het laatste heeft de Grondwet den gewonen wetgever niet gebonden, zoodat van ongrondwettigheid geen sprake zou kunnen zijn. Hoe zou men anders ook te gelijker tijd opheffing van het zakelijk recht bij bijzondere wet kunnen aanprijzen?

Maar bovendien moet in het oog gehouden worden, dat onteigening gerechtvaardigd blijft, zoolang de onteigenende partij zich niet den *vollen* eigendom heeft kunnen verzekeren. Immers tusschen verkrijging door gewonen aankoop eenerzijds en eigendomsovergang bij wijze van onteigening anderzijds is groot verschil in rechtskarakter. In het eerste geval verkrijgt men geen meerder recht dan zijn voorganger en moet men zich alle rechten blijven getroosten die derden op het goed kunnen doen gelden. In het tweede geval daarentegen doet art. 59 der wet van 1851 den eigendom overgaan *vrij van alle lasten en rechten, bekende en onbekende* Ten einde intrede van dit onmisbaar rechtsgevolg mogelijk te maken, is algeheele onteigening noodzakelijk, zoodat daarin moeilijk iets zonderlings kan liggen.

Kan en mag alzoo, evenals voor de visschershaven te Scheveningen, waarop in het Verslag te recht is gewezen, langs den gewonen weg van onteigening doel worden getroffen, dan is er geene reden voorkeur te schenken aan een der beide andere voorgestelde oplossingen, aankoop van het heerschend erf, of opheffing van het zakelijk recht bij bijzondere wet.

Voor afwijking van den gewonen weg is trouwens te minder reden, omdat de wet van 1851 zelf het gewraakte geval bepaaldelijk mogelijk maakt. Wanneer de onteigenende partij volgens de in art. 17 opgelegde verplichting poogt den vrijen en onbelasten eigendom te verkrijgen, kan het zeer wel voorkomen dat zij slaagt bij den blooten eigenaar, maar niet bij den vruchtgebruiker, erfpachter of gerechtigde tot eene erfdienstbaarheid. Toch blijkt nergens, dat de zaak dan niet

het gewone verloop zou mogen hebben. Dat het tegendeel hoogst zonderling zou zijn is dan ook blijkbaar gevoeld door de leden die aan de zijde der Regeering stonden.

Daar dit laatste betreft hetgeen zou kunnen voorvallen nadat de verklaring van het algemeen nut is afgegeven, wijst dit tevens heen naar de juistheid van het betoog der laatstbedoelde leden, dat de bestreden bedenking de Kamer zoude voeren buiten haar eigenaardig terrein. Hoewel de ondergeteekende ook hierdoor zich niet van weerlegging op andere punten heeft laten terughouden, moet hij ten slotte op dit punt toch den vollen nadruk doen vallen. De verklaring van algemeen nut bepaalt zich blijkens art. 10 der wet van 1851 tot aard en strekking, tot *hoofdpunten* ter bepaling der *algemeene* richting van het werk. Evenzoo kan aan de Wetgevende Macht ingevolge art. 6 enkel blijken, welke eigendommen *vermoedelijk* te onteigenen zijn. Heeft zij op dezen voet verklaard, dat het algemeen nut onteigening vordert, eerst *daarna* komt (artt. 14—16) de vraag aan de orde, wat er in bijzonderheden moet geschieden, *welke* perceelen werkelijk moeten onteigend en van welke personen.

Indien nu de onteigenende partij, om welke reden dan ook, mocht verkiezen gebruik te maken van de haar zeker toekomende bevoegdheid om een te haren name gekomen perceel nog vóór de eindaanwijzing te doen overschrijven op een ander, dan zou reeds door deze bloote formaliteit — in het midden nu gelaten, of dit voor de grondwettigheid der onteigening waarlijk noodig zou zijn — het bezwaar zijn weggenomen. Alleen reeds deze practische overweging zou de voorbarigheid van dat bezwaar in het tegenwoordig stadium der zaak kunnen doen beseffen."

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 322), *tot onteigening, ten name van het waterschap Westerwolde, van eigendommen in de gemeenten Beerta, Nieuweschans en Bellingwolde, noodig voor de kanalisatie van Westerwolde en voor het in verband daarmede aanleggen van eene spoorweghaven te Nieuweschans.*

Men zie de wet van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 186), tot bevordering van de kanalisatie van Westerwolde.

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 323), *tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van den 9den Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 32);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het navolgende artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906 wordt verhoogd met en mitsdien gebracht op het daarbij vermelde bedrag:

VIde AFDEELING.

Posterijen.

C. Telegraafdienst.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 182. Uitbreiding van het interlocale telephoonnet	f 100.000	f 600.000

Art. 2. Ten gevolge van deze verhooging wordt de VIde afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met *eenhonderd duizend gulden.*

Lasten enz.

WET *van* 8 *December* 1906 (*Staatsblad* n°. 324), *tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1906.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, vastgesteld bij de wet van 9 Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 32);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Tusschen de *artikelen* 109*e* en 110 wordt ingelascht:

Artikel 109*m*. Bijdrage aan het Waterschap de Grieën op *Ameland*, in de kosten van aanleg van een zeedijk met bijbehoorende kunstwerken f 66.210.

Art. 2. Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk *verhoogd* met *zes en zestig duizend tweehonderd tien gulden* (f 66.210).

Lasten enz.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1906, *n°.* 53, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van de provincie Utrecht van* 27 *November* 1906:

a. tot wijziging van het reglement voor het waterschap de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche Wetering, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 24 *December* 1883, *n°.* 21 *en* 24 *November* 1905, *n°.* 46;

b. tot wijziging van het reglement voor het waterschap Eemnes, goedgekeurd bij Kon. besluiten van 19 *September* 1863, *n°.* 64, 6 *Augustus* 1878, *n°.* 32 *en* 14 *December* 1900, *n°.* 16, *en*

c. tot wijziging van het reglement op het bestuur en beheer van het hoogheemraadschap van den Lekdijk bovendams, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 *October* 1905, *n°.* 17.

Zie Prov. bladen nos. 172, 173 en 174.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1906, *n°.* 29, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordholland van* 20 *November* 1906, *n°. XXII, tot wijziging van de reglementen van bestuur voor de bannen Koedijk en Oudkarspel.*

Zie Prov. blad no. 186.

Het reglement van bestuur voor de banne Koedijk werd goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 December 1905, n°. 31, en dat voor de banne Oudkarspel, bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 17 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 329), *tot aanvulling en wijziging van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Kon. besluit van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *gewijzigd bij Kon. besluiten van* 17 *April* 1894 (*Staatsblad n°.* 57), 23 *April* 1897 (*Staatsblad n°.* 105), 8 *Juli* 1897 (*Staatsblad n°.* 174), 24 *Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 217) *en* 6 *November* 1905 (*Staatsblad n°.* 297).

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 October 1906, n°. 158, Afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 4 December 1906, n°. 22;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 December 1906, n°. 180, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 November 1905 (Staatsblad n°. 297), aan te vullen en te wijzigen als volgt:

1°. Art. 55 wordt gelezen als volgt:

„Het is verboden eenig riviervak te bevaren met een vaartuig van meer diepgang dan de ondiepste plaats van de vaargeul toelaat, blijkens de tijdens lage waterstanden afgekondigde opgaven.

„De schippers zijn verplicht op de door tonnen, bakens of andere teekenen voor de scheepvaart aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of wel tijdelijke verondieping bijzondere omzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de ambtenaren van den waterstaat of de kanaalbeambten nopens de vaart op deze riviervakken gegeven, op te volgen.

„De schippers moeten de door openbare aankondiging of door het opstellen van waarschuwingsposten bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren van den waterstaat of de kanaalbeambten opvolgen, waardoor:

„*a*. op de in het tweede lid van dit artikel aangeduide riviervakken de vaart des nachts verboden wordt;

„*b*. op riviervakken, waarin na voorafgaand overleg met de bevoegde burgerlijke autoriteiten militaire oefeningen plaats hebben, de vaart tijdelijk beperkt of verboden wordt."

2°. In artikel 92, eerste lid, sub *a*, wordt in plaats van: „55 tweede lid" gelezen: „55 tweede en derde lid."

3°. Van artikel 92, laatste lid, vervallen de woorden aan het slot: „en van het verbod, krachtens artikel 55, derde lid, uitgevaardigd, met de straffen onder *a* en *b* n°. 1 gesteld naar de aldaar gemaakte onderscheiding".

Onze Minister enz.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1906, *n°.* 25, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Overijssel van* 20 *November* 1906, *n°.* 8, *tot wijziging van het reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 16 *December* 1905, *n°.* 31.

De wijziging bestaat hierin, dat achter Art. 22 de volgende „Overgangsbepaling" wordt ingevoegd:

De opzichter J. Vegter Jz. wordt voor de toepassing der bepalingen van deze verordening geacht op 1 April 1889 zijne tegenwoordige betrekking te hebben aanvaard.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1906, *n°.* 34, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Zuidholland van* 4 *December* 1906, *n°. XX, tot wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtsche Waard, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 18 *December* 1861, *n°.* 63.

Zie Prov. blad n°. 128.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1906, *n°.* 29, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Noordholland van* 20 *November* 1906:

A, n°. XXIII, tot vaststelling van gewijzigde reglementen van bestuur voor de waterschappen:

1. *de polder de Buitenlanden onder Assendelft, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 47 *en* 26 *November* 1870, *n°.* 20;

2. *het Hoornder Nieuwland, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *December* 1877, *n°.* 35;

3. *de polder de Kaag onder Assendelft, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 48, 29 *November* 1869, *n°.* 19 *en* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 23;

4. *de banne en polder Oterleek, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 44 *en* 5 *December* 1872, *n°.* 21;

5. *de Overamstelsche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 7 *December* 1876,

n°. 20, 8 *December* 1881, *n°.* 31, 31 *Juli* 1882, *n°.* 12, 30 *November* 1883, *n°.* 19, 20 *Juli* 1892, *n°.* 44 *en* 18 *Augustus* 1902, *n°.* 45;

6. *het ambacht van Westfriesland, genaamd de Schager- en Niedorperkoggen, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 2 *September* 1864, *n°.* 45, 21 *November* 1887, *n°.* 12, 17 *December* 1889, *n°.* 17, 30 *Juli* 1892, *n°.* 44, 1 *Augustus* 1894, *n°.* 47, 26 *Juli* 1897, *n°.* 50 *en* 24 *November* 1897, *n°.* 52;

7. *de Speketerspolder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, 6 *Augustus* 1872, *n°.* 36 *en* 22 *Juli* 1879, *n°.* 22;

8. *de Stichtsch-Ankevcensche polder, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 26 *December* 1855, *n°.* 49;

9. *de banne Sijbekarspel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 5 *December* 1859, *n°.* 57 *en* 7 *Augustus* 1893, *n°.* 18;

10. *de Weel en Braken onder Obdam, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 9;

11. *de polder Westerveer, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 29 *December* 1878, *n°.* 31;

12. *de banne Winkel, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 11 *December* 1852, *n°.* 71, *en*

13. *de polder de Zien, met intrekking van dat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 13 *Augustus* 1873, *n°.* 22 *en* 16 *Augustus* 1877, *n°.* 15;

B, *n°. II, tot vaststelling van een reglement van bestuur voor den Zuider Legmeerpolder, en*

C, *n°. XXIV, tot invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van het ambacht van Westfriesland, genaamd de Schager- en Niedorperkoggen.*

Zie Prov. bladen nos. 2 t/m 16 van 1907.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1906, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Groningen van* 27 *November* 1906, *n°.* 8, *tot wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 6 *Mei* 1864, *n°.* 31, 13 *en* 24 *Augustus* 1873, *nos.* 27 *en* 34, 17 *Augustus* 1877, *n°.* 22, 8 *September* 1881, *n°.* 20, 28 *December* 1894, *n°.* 6, 7 *Augustus* 1897, *n°.* 34, 7 *September* 1900, *n°.* 6, 6 *September* 1901, *n°.* 30, 17 *September* 1902, *n°.* 33 *en* 14 *September* 1905, *n°.* 21.

De wijziging bestaat hierin, dat Art. 1 van het reglement wordt gewijzigd als volgt:

Achter de woorden „Damster—Boterdiep", wordt het woord „en" vervangen door eene „komma", en achter het woord „Wierum", worden ingevoegd de woorden, „de draaibrug over het Reitdiep te Roodehaan en de draaibrug n°. 1 over het Eemskanaal bij Groningen".

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1906, *n°.* 42, *houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van Drenthe van* 13 *November* 1906, *nos.* 8*A en* 8*B*, *tot wijziging van het reglement voor het waterschap Havelte, goedgekeurd bij Kon. besluiten van* 19 *Januari* 1885, *n°.* 23, 24 *Augustus* 1888, *n°.* 56, 17 *December* 1892, *n°.* 14, 5 *Augustus* 1898, *n°.* 52, 2 *December* 1898, *n°.* 27 *en* 5 *Augustus* 1901, *n°.* 76.

Zie Prov. bladen nos. 1 en 2 van 1907.

WET *van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 359), *tot onteigening, ten name van de provincie Overijssel, van eigendommen in de gemeente Gramsbergen, noodig voor de verbetering van de afwatering in de grensstreek ten zuiden van de rivier de Vecht.*

WET *van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad n°.* 360), *tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905.

Allen, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 10 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 68) en bij onderscheidene wetten gewijzigd en aangevuld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden *verhoogd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen.

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 6. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	*f* 2,625.00	*f* 7,625.00
Art. 8. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven	3,700.00	27,700.00
Art. 11. Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	117,000.00	177,000.00

B. Waterstaat.

Art. 34. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet	4,250.00	67,650.00
Art. 35. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven	7,500.00	235,300.00
Art. 62. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen en andere voor de scheepvaart hinderlijke voorwerpen, met daarmede in verband staande uitgaven	12,000.00	42,000.00
Art. 65. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
in verband staande uitgaven in Noordholland	*f* 1,550.00	*f* 44,650.00
Art. 80. Onderhoud, herstel, verbetering en exploitatie van de visschershaven te IJmuiden, met inbegrip van de uitgaven voor personeel	24,100.00	272,900.00
Art. 88. Onderhoud, herstel en verbetering van het kanaal door Walcheren, en daartoe betrekkelijke werken en uitgaven	10,600.00	110,100.00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 124. Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen	7,000.00	10,500.00
Art. 125. Exploten en proceskosten	6,000.00	7,000.00
Art. 136. Brug over den IJssel bij Westervoort	28;350.00	103,350.00
Art. 140. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo	18,050.00	34,050.00
Art. 141. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam . . .	170,000.00	1,170,000.00
Art. 142. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort	11,200.00	30,200.00
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
B. Postdienst.		
Art. 260. Vergoeding van vracht aan spoorwegondernemingen, ingevolge artikel 8 der wet van 21 Juni 1881 (Staatsblad n°. 70)	24,600.00	669,600.00
C. Telegraafdienst.		
Art. 267. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik		

	wordt verhoogd met:	en mitsdien gebracht op:
van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	*f* 20,000.00	*f* 76,750.00
Art. 273. Vergoeding aan gemeenten, waar Rijkstelephoonkantoren zijn gevestigd, voor bestelloon van telegrammen	4,372.60	28,372.60
D. Vereenigde post- en telegraafdienst.		
Art. 278. Reis-, verhuis- en examenkosten; vergoeding voor het gebruik van rijwielen bij reizen ten behoeve van 's Rijks dienst; overvaart-, tol- en bruggelden	15,000.00	89,600.00
VIIde Afdeeling.		
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.		
Art. 292. Pensioenen, daaronder begrepen uitkeeringen aan veroordeelde gepensionneerden bij ontslag uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting. . .	16,750.00	726,750.00
Art. 302. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901.	6,300.00	16,300.00

Art. 2. De navolgende artikelen van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 worden *verminderd* met en mitsdien gebracht op de daarbij vermelde bedragen:

IIde Afdeeling.

Waterstaat.

B. Waterstaat.	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
Art. 25. IJsopruiming, met inbegrip van reiskosten	*f* 14,000.00	*f* 1,000.00
Art. 33. Verbetering van de Dordtsche waterwegen; onderhoud en herstel van de rivierwerken; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen,		

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
en daarmede in verband staande uitgaven	ƒ 16,000.00	ƒ 37,000.00
Art. 36. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (Staatsblad n°. 4), met alle daarmede in verband staande werken en uitgaven, niet in een of meer der vijf volgende artikelen begrepen	40,000.00	458,340.00
Art. 69. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Groningen	58,000.00	32,000.00
IIIde Afdeeling.		
Spoorwegen.		
Art. 137. Brug over de Gouwe bij Gouda	148,975.00	51,025.00
Art. 152. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 11 der overeenkomst van 9/10/14 November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noordoosterlocaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (Staatsblad n°. 185).	170,000.00	70,000.00
VIde Afdeeling.		
Posterijen.		
B. Postdienst.		
Art. 255. Jaarwedden en toelagen van het vaste personeel	24,600.00	4,998,000.00
C. Telegraafdienst.		
Art. 265. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel .	24,372.60	1,668,636.40

	wordt verminderd met:	en mitsdien gebracht op:
D. Vereenigde post- en telegraafdienst.		
Art. 275. Jaarwedden en verdere belooningen van het vaste personeel .	*f* 15,000.00	*f* 2,324,893.00

Art. 3. Ten gevolge van het vorenstaande wordt *verhoogd* het totaal der IIde afdeeling met vijf en vijftig duizend driehonderd vijf en twintig gulden (*f* 55,325); dat der VIIde afdeeling met drie en twintig duizend vijftig gulden (*f* 23,050), en *verminderd* het totaal der IIIde afdeeling van bovengenoemd hoofdstuk met acht en zeventig duizend driehonderd vijf en zeventig gulden (*f* 78,375).

Lasten enz.

WET *van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad n*°. 361), *houdende toekenning van een renteloos voorschot, tot een bedrag van ten hoogste f* 490000, *uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Overbetuwe.*

WET *van* 31 *December* 1906 (*Staatsblad n*°. 362), *houdende overbrenging van de verplichting tot uitdieping van een deel der Oude Vaart bij het waterschap Havelte.*

BIJLAGEN EN NADERE AANTEEKENINGEN

OP DE

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN, TRACTATEN, ENZ.

1669—1905.

DÉCRET IMPÉRIAL *du* 21 *Octobre* 1811, *relatif à la classification des routes et des péages qui s'y perçoivent, et à d'autres objets de cette nature* (*blz.* 79).

Eene vordering van een waterschapsbestuur tot betaling van liggeld krachtens koninklijke concessie, op grond van art. 10 verleend, werd weersproken met de bewering, dat zoodanig liggeld zou zijn eene belasting, die na de Grondwet van 1815 moet steunen op een wet of wettelijke verordening, waaruit zou volgen, dat de concessie van onwaarde was. Bij vonnis van de rechtbank te Breda van 11 Juli 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8425) werd deze meening onjuist verklaard op overweging:

dat hier geen sprake is van eene belasting maar van eene vergoeding voor het gebruik van een werk dat ten algemeenen nutte dient, maar waarvan de kosten van onderhoud en van beheer komen ten laste van het eischende waterschap;

dat het voormelde Décret Impérial van 1811 ten doel heeft gehad om zoodanige werken in stand te houden door eenerzijds het gebruik daarvan ten behoeve van het publiek te verzekeren en anderzijds eene billijke tegemoetkoming te verschaffen aan dengene die het werk in stand houdt; dat dit laatste kan geschieden door een publiekrechtelijk lichaam, maar ook door private personen en derhalve het karakter van belasting daaraan vreemd is;

dat de geldigheid van dit decreet ook door den gedaagde niet is betwist.

DÉCRET IMPÉRIAL *du* 3 *Janvier* 1813 (*Bulletin des Lois n°.* 467), *contenant des dispositions de police relatives à l'exploitation des mines* (*blz.* 116).

Dit decreet is ingetrokken bij het Kon. besluit van 22 September 1906 (Staatsblad n°. 248), houdende vaststelling van het „Mijnreglement 1906."

BURGERLIJK WETBOEK (*blz.* 382).

Art. 577. Bij arrest van het Hof te 's Gravenhage van 20 September 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8457) werd beslist, dat de Groote Wiericke is een bevaarbare en vlotbare stroom als bedoeld in dit artikel, wijl daaronder blijkens de bewoordingen van de wet en de historische wording van die wetsbepaling zijn begrepen de voor het algemeen scheepvaartgebruik opengestelde verkeerswegen te water, onverschillig of de bedding van den waterweg of stroom door de natuur of door kunst is gevormd en of de waterloop al dan niet door sluizen of keerdeuren wordt geregeld.

Vgl. arresten H. R. 27 Juni en 21 Nov. 1892 (29e V. blz. 374 en 375) en 29 Maart 1897 (34e V. blz. 256).

Art. 676. Omtrent eene vordering, tegen de gemeente Enschedé ingesteld door den eigenaar van een naburig landgoed, die overlast ondervond van rioolwater, dat door de gemeente in een beek werd gevoerd, werd bij vonnis van de rechtbank te Almelo van 18 April 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8405) als volgt verstaan:

De eigenaar van den oever (lees: het oeverland) is niet als zoodanig eigenaar van de daarlangs stroomende onbevaarbare en onvlotbare rivier.

Wel heeft hij het recht van gebruik van het water der beek krachtens de wet.

Art. 676 B. W. geeft den oevereigenaar in het algemeen recht op niet door verontreiniging onbruikbaar gemaakt water, zoodat hij die dat water vervuilt, dat is onbruikbaar maakt, inbreuk maakt op zijn recht.

Art. 709. Bij arrest van den Hoogen Raad van 30 November 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8464) is verstaan, dat ieder der aangrenzende eigenaren uit kracht van dit artikel in de gemeene sloot mag varen, maar niet bevoegd is dit recht af te staan aan een derde, die tot de erven, waartusschen de sloot loopt, in geenerlei betrekking staat.

Art. 715. Zie arrest Hof 's Hertogenbosch van 20 Maart 1906, vermeld op art. 1401.

Art. 719. Bij arrest van het Hof te Leeuwarden van 8 Maart 1905 (*Weekblad van het Recht* n°. 8378) is overwogen, dat het karakter van buurweg aan het recht van eigendom niet in den weg staat, omdat art. 719 B. W. voor het bestaan van eenen buurweg een gemeenschappelijk *gebruik* vordert, zonder te onderscheiden, aan wien de eigendom van den grond behoort.

Zie de aanteekening op art. 461 Sr. in 42e V. blz. 365.

Zie arrest H. R. van 31 December 1906 op art. 461 Sr.

Art. 1401. Eene gemeente, welks bestuur door plaatsing van een schutting langs een gemeenteweg aan den eigenaar van een aangrenzend perceel toegang en uitzicht had benomen, werd wegens onrechtmatige inbreuk op diens eigendomsrecht door de rechtbank te Breda veroordeeld tot schadevergoeding. Op het hooger beroep der gemeente werd bij arrest van het Hof te 's Hertogenbosch van 20 Maart 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8419) het vonnis vernietigd en de eisch ontzegd, o. m. op overweging:

dat de geïntimeerde zijne vordering niet deed steunen op de schending van den plicht der appelleerende gemeente om den in haar beheer zijnden openbaren weg, open te stellen en te laten ten gebruike van allen en dus ook van hem, geïntimeerde, maar op eene onrechtmatige inbreuk op zijn recht van eigendom op meergemeld onroerend goed, en daarom te beslissen is, of de appelleerende gemeente werkelijk zijn eigendomsrecht heeft geschonden of gekrenkt door op gezegde straat langs zijn erf en over de geheele breedte daarvan eene 2½ meter hoog zijnde schutting te plaatsen, waardoor de directe toegang

met kar en paard van zijn erf tot die straat afgesloten en het uitzicht daarop benomen is;

dat, al gaat de wetgever, o. a. blijkens art. 715 B. W. van de veronderstelling uit, dat een publiekrechtelijk lichaam het niet zal durven bestaan om het gebruik van eenen weg, die ten dienste van het algemeen bestemd is, willekeurig aan een zijner ingezetenen voor één deel te ontnemen, echter uit geen enkele wetsbepaling voortvloeit, dat het tot de attributen van het eigendomsrecht zoude behooren om van een onroerend goed, waarvan men eigenaar is, op den openbaren weg te kunnen komen en daarop uitzicht te hebben of daarvan licht te kunnen scheppen;

dat het derhalve tot de uitoefening van zoodanige privaatrechten op een openbaren weg evenzeer noodzakelijk is, dat men daartoe een rechtstitel hebbe als zulks een vereischte is ten opzichte van een terrein, waarop niet de publiekrechtelijke last van openbaren weg kleeft.

Omtrent de aansprakelijkheid van vereenigingen voor onrechtmatige daden van haar bestuur heeft de Hooge Raad bij arrest van 7 December 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8469) als volgt beslist:

Eene vereeniging kan door haar bestuur eene onrechtmatige daad plegen, wanneer dit namens haar optreedt en blijft binnen de grenzen, door de statuten in het algemeen voor de bevoegdheid van het bestuur ten aanzien der vereeniging gesteld.

Eene binnen die grenzen door het bestuur gepleegde daad kan de vereeniging aansprakelijk doen worden voor de gevolgen dier handeling, wanneer het bestuur, als zoodanig handelende, ten aanzien van derden onrechtmatig handelt.

Alsdan kan de onbevoegdheid der vereeniging ten tijde en ter plaatse, waar gehandeld is, alléén en op zichzelve geen grond zijn voor hare niet-aansprakelijkheid voor de daad voor haar bestuur.

Zie vonnis rechtbank Almelo van 18 April 1905 op art. 676.

PROVINCIALE WET (*blz.* 654).

Artt. 138, 140. Zie vonnis rechtbank Winschoten van 2 Mei 1906 op art. 190 der Grondwet.

GEMEENTEWET (*blz.* 665).

Art. 135. Omtrent de bepaling eener verordening der gemeente Vlaardingen, houdende verbod om dieren op een perceel aanwezig te hebben na aanzegging van B. en W., dat deze aanwezigheid naar hun oordeel schadelijk is voor de gezondheid van of hinderlijk is voor de gebruikers van naburige perceelen, werd bij arrest van den Hoogen Raad van 29 October 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8449) als volgt verstaan:

dat dit artikel niet inhoudt eenige delegatie van macht, die krachtens de artt. 134, 135 der gemeentewet uitsluitend aan den Gemeenteraad toekomt;

dat toch daarin door den Gemeenteraad wordt uitgevaardigd een algemeen verbod om op eenig terrein of in eenig gebouw dieren te houden, wier aanwezigheid aldaar schadelijk is voor de gezondheid van of hinderlijk voor gebruikers van nabijgelegen perceelen, en bij dit algemeen verbod aan B. en W. wordt opgedragen voor ieder bijzonder geval te bepalen of de omstandigheid, voor welke de Gemeenteraad dat verbod heeft uitgevaardigd, zich in dat geval voordoet, en zoo ja, zulks aan den betrokkene aan te zeggen, die dan binnen 8 dagen na de dagteekening van die aanzegging daaraan heeft te voldoen, door die dieren aldaar niet langer aanwezig te doen blijven;

dat het daarbij alleen geldt de al of niet toepasselijkheid der Verordening op eenig bijzonder geval;

dat de vraag of eene gemeentelijke verordening in eenig bijzonder geval al of niet toepasselijk is, niet door den gemeenteraad kan worden beslist, doch behoort tot de uitvoering der verordening, dus tot den werkkring van B. en W. aan wie volgens art. 179*a* der Gemeentewet in den regel het uitvoeren der verordeningen van den Raad is opgedragen.

Vgl. arresten H. R. van 22 October 1900 (37e V. blz. 277) en 10 Maart 1902 (39e V. blz. 233).

Art. 179*a*. Tegen eene gemeenteverordening op het heffen van havengeld, welke aan den directeur der haven opdroeg bij ontstentenis van een meetbrief de inhoudsgrootte der vaartuigen te bepalen, werd in cassatie aangevoerd, dat zij eene verboden delegatie van uitvoerende macht op den directeur inhield. Bij arrest van den Hoogen Raad van 22 Oct. 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8447) werd het middel ongegrond verklaard op overweging:

dat de verordening, regelende het bedrag en de grondslagen van het havengeld, zelve dat bedrag en die grondslagen heeft vastgesteld, en hetgeen de directeur naar art. 4 dier verordening kan te verrichten hebben, geenszins is eene hem opgedragen uitvoering der verordening hetzij in den zin, waarin dat woord wordt gebezigd in art. 70 der gemeentewet, hetzij in dien van art. 179*a* der gemeentewet, maar het constateeren van een feitelijken toestand, naar welken in een bepaald geval de hoegrootheid van het in de verordening in het algemeen vastgesteld bedrag berekend wordt.

Artt. 194, 231. Het beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 11 Jan. 1905 (42e V. blz. 345), waarbij het bestaan eener civielrechtelijke overeenkomst tusschen het waterschap Mastenbroek en de gemeente Zwollerkerspel was erkend, is verworpen bij het arrest van den Hoogen Raad van 23 Maart 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8354), waarbij als volgt is verstaan:

De overeenkomst was niet onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, niet ingevolge art. 194*e* gem. wet, omdat zij niet betreft gemeente-eigendommen, niet ingevolge letter *f* van hetzelfde artikel, omdat zij niet is eene aanbesteding van werken of leverantiën.

Art. 231 Gem. wet betreft alléén het onderhoud van aan de gemeente toebehoorende wegen.

Al ware het anders, dan zou toch uit dit artikel voor de gemeente geen verbod kunnen worden afgeleid om zich contractueel jegens dengene, die geheel vrijwillig binnen hare grenzen zal aanleggen kunstwegen, in eigendom en onderhoud bij hem zullende verblijven, maar bestemd zullende zijn voor het openbaar verkeer, te verbinden tot eene bijdrage in het onderhoud van zoodanigen voor het publiek opengestelden weg.

Artt. 230 en 231. Op deze artt. heeft eveneens betrekking het arrest van den Hoogen Raad van 15 October 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8442), waarbij in gelijken zin is verstaan, dat art. 230 alleen handelt over wegen, straten enz. aan de gemeente toebehoorende, en dat dan ook het onderhoud alleen van die werken in art. 231 tot een gemeentelast is gemaakt.

Vgl. arresten H. R. van 26 Juni 1867 (6e V. blz. 188), 19 Oct. 1874 en 3 Mei 1875 (12e V. blz. 291) en 19 Nov. 1894 (31e V. blz. 194).

Art. 239. Bij genoemd arrest van 15 Oct. 1906 is verder omtrent eene verordening betreffende het onderhoud van ten publieken dienste bestemde doch aan anderen dan de gemeente behoorende wegen als volgt verstaan:

dat de toegepaste verordening, blijkens den inhoud en het onderschrift, door den Raad der gemeente als een gewone politieverordening is daargesteld, zonder dat daarop de Koninklijke goedkeuring is verkregen;

dat volgens den 6en titel van de 2e afd. der gemeentewet (artt. 232 en vlg.) en bijzonder volgens de bepalingen van het 1e hoofdstuk van dien titel door den Raad in het publiek belang der gemeente geen lasten kunnen worden opgelegd dan met Koninklijke goedkeuring;

dat de opgelegde verplichting tot onderhoud, waarvan het verzuim is ten laste gelegd, bestaat in den arbeid van het dichten van alle sporen, slinken en gaten en het slechten van alle oneffenheden en, als natuurlijk gevolg daarvan, in de levering van wat voor dien arbeid noodig is;

dat dit van gemeentewege bevolen herstel van den weg of straat, tot publieken dienst bestemd, uit den aard der zaak als arbeid en levering ten behoeve van een gemeentewerk moet worden beschouwd;

dat naar art. 239 der gemeentewet op zoodanigen arbeid en levering toepasselijk zijn de artt. 232 - 237 der wet, volgens welke de verordening, waarbij die arbeid en die levering wordt opgelegd, aan de voorafgaande Koninklijke goedkeuring is onderworpen;

dat bij gebleken gemis hiervan de bepalingen der verordening, waarbij de verplichting tot onderhoud is aangenomen, niet verbindend zijn.

Vgl. bovengenoemd arrest van 3 Mei 1875. Anders arrest H. R. van 4 April 1881 (18e V. blz. 283).

WET *van* 28 *Augustus* 1851 (*Staatsblad* n°. 125), *regelende de onteigening ten algemeenen nutte* (*blz.* 675).

Art. 14. Bij vonnis der rechtbank te 's Gravenhage van 28 December 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8486) is beslist, dat de vermelding van een vroegeren eigenaar in het in dit artikel bedoeld K. B. in plaats van hem, die ten dage van het uitvaardigen van het K. B. als eigenaar op het kadaster voorkwam, niet medebrengt, dat de overlegging van zoodanig K. B. zou zijn gelijk te stellen met niet-overlegging van eenig K. B.

Vgl. vonnis rechtbank Arnhem van 12 December 1895 (32e V. blz. 166) en arrest Hof aldaar van 15 November 1899 (37e V. blz. 279). Zie echter het aangeteekende in 36e V. blz. 225 e. v.

Art. 20. Bij genoemd vonnis der rechtbank te 's Gravenhage is verder verstaan, dat het onteigeningsproces kan worden gevoerd tegen een door de Rechtbank benoemden derde, in het bij de onteigeningswet niet voorzien geval, dat de in het K. B. aangewezen eigenaar blijkt overleden te zijn.

Anders beschikking van den Hoogen Raad in raadkamer van 17 Juli 1905, vermeld 42e V. blz. 348. Zie echter ook het daarbij aangeteekende en arrest Hof Arnhem van 15 November 1899 (37e V. blz. 279).

Art. 37. In zake onteigening voor verbreeding eener straat en aanleg van een plein kwam de gemeente 's Gravenhage in cassatie van een vonnis der rechtbank, waarbij aan een koffiehuishouder schadevergoeding ook was toegekend voor inrichting van een elders aan te koopen perceel, voor stilstand en tijdelijken achteruitgang der zaak, voor renteverlies gedurende de verhuizing en voor kosten van wederbelegging. Het cassatie-beroep werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 19 November 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8459), waarbij als volgt werd beslist:

Naar art. 37 der Onteigeningswet is bij het eindvonnis in onteigeningszaken uitspraak te doen omtrent de schadeloosstelling, uit te keeren voor hetgeen art. 151 der Grondwet noemt de ontzetting uit den eigendom, en daaronder is te verstaan de *volledige* vergoeding van alle schade, die de eigenaar door of ten gevolge van het verlies van zijn recht lijdt.

Door die schadevergoeding behoort de eigenaar ook in de gelegenheid te worden gesteld om het door hem in het onteigend perceel uitgeoefend bedrijf elders zooveel mogelijk op gelijke wijze voort te zetten, onverschillig of hij dit al dan niet *zal* doen.

Onder de schadevergoeding zijn met het oog op de feitelijk vaststaande omstandigheden ook begrepen de kosten van wederbelegging.

Het arrest overweegt dienaangaande:

dat de grief in het middel vervat hoofdzakelijk hierop neerkomt, dat het als schadevergoeding voor de onteigening toekennen der nader aangeduide kosten — waarvan het bedrag niet wordt bestreden, terwijl evenmin wordt beweerd dat zij geheel of ten deele een gevolg zouden zijn van het tweemaal vergoeden van eenzelfden schadepost — ten onrechte zijn grond vindt in de

loutere eventualiteit van voortzetting van het bedrijf; eene eventualiteit die bij het toekennen van schadevergoeding ingeval van onteigening niet in aanmerking mag worden genomen;

dat deze grief evenwel niet is gegrond;

dat naar art. 37 der Onteigeningswet, bij het eindvonnis in onteigeningszaken uitspraak is te doen omtrent de schadeloosstelling, uit te keeren voor hetgeen art. 151 der Grondwet noemt de ontzetting uit den eigendom, en daaronder is te verstaan de *volledige* vergoeding van alle schade die de eigenaar door of ten gevolge van het verlies van zijn recht lijdt;

dat de Rechtbank derhalve met juistheid heeft overwogen, dat, nu onbetwist vaststaat, dat verweerder in het thans door hem uitgeoefend bedrijf van koffiehuishouder een behoorlijk bestaan heeft, hij, onverschillig of hij al dan niet dat bedrijf *zal* voortzetten, in de gelegenheid behoort te worden gesteld dat bedrijf elders zooveel mogelijk op gelijke wijze voort te zetten;

dat dit niet is de vergoeding eener uit louter eventualiteiten voortvloeiende schade, maar eener schade die het onmiddellijk en noodzakelijk gevolg van de onteigening is, omdat die onteigening hem voor het vervolg de mogelijkheid ontneemt om het bedrijf waarin hij tot nu toe zijn bestaan heeft gevonden, uit te oefenen;

dat het aangevoerde middel nog meer in het bijzonder gericht is tegen het vaststellen der schadevergoeding met het oog op den aankoop van een nieuw perceel, waarmede kennelijk bedoeld wordt de toekenning van *f* 9760 voor kosten van wederbelegging, nl. 8 pct. van de toegeschatte waarde van het te onteigenen perceel ad *f* 122.000, doch dat ook die grief is ongegrond;

dat de Rechtbank, bij de toekenning van voormelden post voor wederbelegging op den voorgrond heeft gesteld, dat verweerder is eigenaar van het thans door hem voor zijn bedrijf gebruikt wordende perceel en daarbij overweegt, dat hij recht heeft zijn bedrijf voort te zetten *als eigenaar* van het perceel waarin hij dat uitoefent, vermits eenerzijds inrichting van een huurhuis tot een koffiehuis, als dat van gedaagde, de huurprijs aanmerkelijk zal verhoogen en anderzijds gedaagde niet moet worden blootgesteld, na verloop van eenige jaren, aan verhooging van huurprijs, hetgeen toch voor inrichtingen als de zijne in het midden der oude stad, zich allicht zal voordoen; — waarna de Rechtbank overweegt dat, wil gedaagde geheel worden schadeloos gesteld, hem tevens moeten worden vergoed de kosten van wederbelegging in eenig vast goed;

dat hieruit volgt, dat de toekenning van een bedrag voor kosten van wederbelegging steunt op in het onderwerpelijk geval voorkomende bepaalde omstandigheden, die ten gevolge hebben, dat de onteigende door die wederbelegging in staat wordt gesteld zonder schade op een *even zekeren* voet zijn bedrijf over te brengen naar een ander daarvoor aan te koopen perceel;

dat zulks niet in strijd is met de aangehaalde artikelen van de Onteigeningswet die, zooals hierboven is overwogen, in verband met art. 151 der Grondwet medebrengen, dat de onteigende volledige schadeloosstelling moet erlangen en zich zooveel mogelijk in een gelijken economischen toestand moet kunnen brengen als in dien waarin hij vóór de onteigening verkeerde;

dat het middel dus is ongegrond.

Bij een tweede arrest van gelijken datum werd omtrent kosten van wederbelegging in een voor het bedrijf eener andere onteigende partij nieuw aan te koopen perceel gelijke beslissing gegeven.

Bij een derde arrest van dienzelfden datum werd verworpen het cassatieberoep dezer onteigende partij tegen de beslissing der rechtbank, waarbij haar vergoeding was ontzegd voor kosten van aankoop, verbouwing en inrichting van het nieuwe perceel. Het arrest overweegt daaromtrent:

dat tot toelichting van het middel van cassatie is aangevoerd, dat de uitgaven noodig voor den koop en de inrichting van het nieuwe kantoor in het midden der stad ten behoeve van het bedrijf van de eischeres in cassatie voor haar de noodzakelijke gevolgen van deze onteigening zijn die haar moeten worden vergoed, en de Rechtbank niet heeft onderzocht welke kosten zij daarvoor reeds heeft gemaakt en nog zal moeten maken;

dat de Rechtbank heeft beslist en alzoo vaststaat, dat het te onteigenen perceel als kantoor wordt gebruikt, en als zoodanig met het oog op het bedrijf van eischeres geene andere bijzondere waarde heeft dan dat het bijzonder gunstig is gelegen in het midden der stad;

dat deze gunstige ligging nabij druk bezochte straten bij het vaststellen der waarde van het perceel in aanmerking is genomen;

en bovendien voor het verplaatsen der kantoren en verdere kosten van inrichting, alsmede voor de kosten van wederbelegging posten van schadevergoeding zijn berekend en toegekend;

dat de Rechtbank voorts met juistheid heeft overwogen dat „voor de waarde van het te onteigenen perceel niet in aanmerking kan komen de prijs voor aankoop en inrichting van eenig ander perceel, waarin de onteigende partij haar kantoor gelieft over te brengen" en terecht daarop bij het bepalen der schadevergoeding niet heeft gelet;

dat toch de eischeres geheel vrij is in de keuze en inrichting van het nieuwe pand waarin zij haar kantoor wenscht over te brengen; dat dit nieuwe kantoor zoowel lager als hooger in waarde dan het onteigende kan zijn, en de prijs welken zij voor haar nieuwe pand heeft te besteden, geen maatstaf van beoordeeling mag zijn voor de schadeloosstelling welke voor de onteigening van het oude kantoor moet worden betaald;

dat derhalve de Rechtbank daaromtrent geen onderzoek behoefde in te stellen en het middel van cassatie niet gegrond is.

Art. 41. De Rechtbank te Rotterdam kende vergoeding toe voor de schade, voortvloeiende uit het feit, dat op niet onteigende strooken van een in exploitatie zijnd bouwterrein, waarvan gedeelten voor den electrischen spoorweg Rotterdam-Scheveningen werden onteigend, het bouwverbod van art. 36 der Spoorwegwet van toepassing zou worden.

In tegenstelling met zijn arrest van 7 Juni 1898 (35e V. blz. 132) verwierp de Hooge Raad bij arrest van 8 Juni 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8388) het cassatie-beroep van de onteigende partij op de volgende gronden:

dat deze strooken grond, na de onteigening en nadat het werk waarvoor de onteigening plaats heeft zal zijn uitgevoerd, vallen onder de beperkende ver-

bodsbepaling van art. 36 der Spoorwegwet, en daarop dus zonder bijzondere dispensatie niet zal mogen worden gebouwd;

dat dit verbod om te bouwen, zooals de Rechtbank feitelijk heeft beslist, de waarde van dien grond voor den eigenaar aanmerkelijk vermindert;

dat die waardevermindering is een rechtstreeksch gevolg van den aanleg van den spoorweg, waardoor die grond onder het wettelijk verbod van art. 36 wordt gebracht, en dit geheel onafhankelijk is van het gebruik, de exploitatie van den spoorweg;

dat de Rechtbank te recht heeft beslist, dat zoodanige waardevermindering door den aanleg van de spoorbaan over den onteigenden grond veroorzaakt, als het rechtstreeksch gevolg van werk waarvoor wordt onteigend, onder noodzakelijk gevolg van deze onteigening te begrijpen is;

dat toch, volgens de bepalingen der Onteigeningswet, een onafscheidelijk verband bestaat tusschen de onteigening zelve en het werk waarvoor zij plaats heeft, zoodat de schade welke is een noodzakelijk gevolg van den aanleg van dat werk, als een bestanddeel der door de onteigening zelve toegebrachte schade moet worden beschouwd, en volgens art. 41 der Onteigeningswet bij de berekening der schadeloosstelling mede in aanmerking behoort te worden genomen;

dat daarbij niet kan afdoen dat ook andere eigenaars die niet worden onteigend, door den aanleg van den spoorweg gelijke schade kunnen lijden die niet wordt vergoed;

dat toch bij de toepassing van de artt. 40 en 41 der Onteigeningswet alleen de vraag is op welke schadeloosstelling een *onteigende* aanspraak heeft, en de aanspraak van dezen op schadeloosstelling volgens die artikelen niet kan worden weggenomen door de omstandigheid, dat ook andere niet onteigende grondbezitters ingevolge de ligging hunner perceelen aan de spoorbaan gelijk nadeel kunnen ondervinden;

dat die strekking der wet ook blijkt uit het antwoord der Regeering bij het tot stand komen der Onteigeningswet in de mondelinge beraadslagingen gegeven, dat de bedoeling van het ontwerp was om de schadevergoeding te verzekeren die aan den onteigende verschuldigd zou zijn, maar niet om verder te gaan en de voorziening der wet uit te strekken over anderen die van naderbij of verderaf gebaat of geschaad zouden worden door den aanleg van publieke werken.

Eene beslissing van soortgelijke strekking werd gegeven bij arrest van den Hoogen Raad van 24 December 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8475) in een geding, waarbij de onteigenende Noord-Ooster Locaal-Spoorwegmaatschappij aangeboden had de perceelsafscheiding (sloot) te maken, welke de Minister van Waterstaat ingevolge de spoorwegwetgeving ter beveiliging van het spoorwegverkeer had voorgeschreven, en waarbij niettemin de rechtbank te Winschoten daarnevens schadevergoeding had toegekend voor het maken van eene afrastering tot veekeering. Bij het arrest werd als volgt verstaan:

De rechter wordt in zijne macht om de regels van schadevergoeding der Onteigeningswet toe te passen niet beperkt door de bepalingen en beschikkingen omtrent spoorwegwetgeving, zoodat een beroep op deze voorschriften niet gerechtvaardigd is, indien de Onteigeningswet richtig is toegepast.

Volgens de bepalingen der Onteigeningswet bestaat een noodzakelijk verband tusschen de onteigening zelve en het werk, waarvoor zij plaats heeft, zoodat de schade, welke een noodzakelijk gevolg is van den aanleg van dat werk, als een bestanddeel der schade uit de onteigening zelve beschouwd moet worden en volgens art. 41 der Onteigeningswet mede bij de berekening daarvan in aanmerking komt.

Art. 52. Bij arrest van den Hoogen Raad van 20 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8369) is beslist, dat de voorziening in cassatie in onteigeningszaken nog op den vierden dag na de uitspraak kan plaats hebben, indien de derde dag op een Zondag valt.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1852, *n°.* 71, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het polderdistrict Winkel* (*blz.* 753).

Een nieuw reglement voor de banne Winkel is goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 4 *Augustus* 1854, *n°.* 70, *goedkeuring van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland* (*blz.* 768).

Bij Kon. besluit van 26 Maart 1906, n°. 22, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake toelating van een lid van het bestuur van den Grooten IJpolder.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 41, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder het Noordeindermeer* (*blz.* 800).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45 is een nieuw reglement voor het waterschap de Noordeindermeer goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1855, *n°.* 44, *goedkeuring van het reglement voor den polder Oterleek* (*blz.* 800).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 26 *December* 1855, *n°.* 49, *goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den Sticht-Ankeveenschen polder* (*blz.* 806).

Een nieuw reglement voor den Stichtsch Ankeveenschen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1856, *n°.* 136, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Onnerpolder* (*blz.* 807).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 13 September 1906, n°. 50.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1856, *n°.* 63, *goedkeuring van een algemeen reglement voor de polders in Zuidholland* (*blz.* 819).

Men zie het Kon. besluit van 30 Juli 1906, n°. 60, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van den Tedingerbroekpolder, in zake de niet-borgstelling door den penningmeester van dien polder.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 46, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder de Velserbroek* (*blz.* 820).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45 is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 47, *goedkeuring van het reglement voor het bestuur van de Buitenlanden onder Assendelft* (*blz.* 820).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1856, *n°.* 48, *goedkeuring van het reglement voor het bestuur van den polder de Kaag onder Assendelft* (*blz.* 820).

Bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29 is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1856, *n°.* 60, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder het Woud* (*blz.* 828).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1857, *n°.* 59, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Overweerschen polder* (*blz.* 836).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1857, *n°.* 37, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Weelpolder onder Hoogwoud* (*blz.* 837).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 22 *December* 1857, *n°.* 78, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Vroonermeer* (*blz.* 849).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1857, *n°.* 66, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap van den Molenpolder de Nijverheid* (*blz.* 850).

Dit reglement is vervangen door een nieuw reglement voor het waterschap Nijverheid, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 18 *Augustus* 1858, *n°.* 71, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1e V. *blz.* 71).

Men zie het Kon. besluit van 30 Juli 1906, n°. 60, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van den Tedingerbroekpolder, in zake niet-borgstelling van den penningmeester van dien polder.

Bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 36, zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor den Noordpolder van Delfgauw en den Vennipperpolder.

Wijzigingen in de reglementen voor den Zweilanderpolder en den polder Giessen-Nieuwkerk zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906 n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 24 *November* 1858, *n°.* 57, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (1*e V. blz.* 80).

Nieuwe reglementen zijn bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, goedgekeurd voor de banne Oudendijk, de banne of polder Schellinkhout en de bannen Westerblokker en Zwaag.

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, is bij Kon. besluit van 7 December 1906, n°. 35, in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie van de banne Westerblokker op het houden van zwanen, ganzen en eenden.

KON. BESLUIT *van* 27 *November* 1858, *n°.* 61, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1*e V. blz.* 81).

Bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 36, zijn wijzigingen in het reglement voor den Zijllaan- en Meijepolder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1859, *n°.* 59, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder Heerhugowaard* (1*e V. blz.* 104).

Onder goedkeuring der intrekking van dit reglement is bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1859, *n°.* 57, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (1*e V. blz.* 142).

Nieuwe reglementen van bestuur, met goedkeuring der intrekking van de vroegere, zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°.45 voor de bannen Lambertschaag, Oostwoud, Opmeer, Opperdoes, Spanbroek, Twisk en Wognum en Wadway.

Het reglement voor de banne Sijbekarspel is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1860, *n°.* 73, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige waterschappen in Noordholland* (1*e V. blz.* 213).

Met goedkeuring der intrekking van de vroegere, zijn bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45 nieuwe reglementen goedgekeurd voor de banne Sint Maarten, de binnengedijkte buitenlanden, genaamd de Noorderbuitendijken en de banne of polder Valkkoog.

KON. BESLUIT *van* 13 *December* 1860, *n°.* 72, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (1e *V. blz.* 236).

Wijzigingen in het reglement voor den polder den Agterbroek zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 20 *Augustus* 1861, *n°.* 79, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne en den polder Schagen* (2e *V. blz.* 47).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 6 *December* 1861, *n°.* 59, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor het heemraadschap van den Schardam en Keukendijk* (2e *V. blz.* 71).

Bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 45 is een nieuw reglement voor dit heemraadschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 18 *December* 1861, *n°.* 63, *goedkeuring van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtsche Waard* (2e *V. blz.* 75).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon besluit van 21 December 1906, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 2 *Januari* 1862, *n°.* 53, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Keverdijkschen Overscheensche polder* (2e *V. blz.* 81).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 16 *September* 1862, *n°.* 43, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Utrecht* (2e *V. blz.* 122).

Wijzigingen in het reglement voor het waterschap Groot en Klein Oud-Aa zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Juli 1906, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 12 *September* 1863, *n°.* 79, *houdende goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Oostwolderpolder en den Finsterwolderpolder* (2*e V. blz.* 310).

Bij vonnis van de rechtbank te Winschoten van 2 Mei 1906, ook vermeld bij art. 190 der Grondwet van 1887, is verstaan, dat art. 46 dezer reglementen, houdende verplichting het opwerpen van specie uit kanalen en wateringen op aangrenzende landen te gedoogen, niet de strekking heeft buiten de waterschappen van toepassing te zijn.

KON. BESLUIT *van* 19 *September* 1863, *n°.* 64, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Eemnes* (2*e V. blz.* 314).

Bij Kon. besluit van 11 December 1906, n°. 53 is laatstelijk eene wijziging in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 11 *Januari* 1864, *n°.* 41, *goedkeuring van het politiereglement op de rivieren en kanalen in de provincie Groningen* (3*e V. blz.* 9).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 6 *Mei* 1864, *n°.* 31, *goedkeuring van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Groningen* (3*e V. blz.* 71).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 December 1906, n°. 39.

KON. BESLUIT *van* 30 *Juli* 1864, *n°.* 56, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor de waterschappen de Starnmeer en Kamerhop en de Koog- en Bleekmeerpolder* (3*e V. blz.* 127).

Deze reglementen zijn vervangen door die, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 11 *Augustus* 1864, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (3*e V. blz.* 127).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27 zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen Brand en Beusing en het Laag Hemaal.

KON. BESLUIT *van* 2 *September* 1864, *n°.* 45, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor eenige ambachten in Noordholland* (3*e V. blz.* 131).

Het reglement voor het ambacht van Westfriesland, genaamd de Vier Noorderkoggen, is ingetrokken en vervangen door een nieuw. Zie het Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

Bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29, is een nieuw reglement goedgekeurd voor het ambacht van Westfriesland, genaamd de Schager- en Niedorperkoggen.

KON. BESLUIT *van* 26 *November* 1864, *n°.* 56, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Lithoïen* (3*e V. blz.* 167)

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *November* 1864, *n°.* 57, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Oss* (3*e V. blz.* 167).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1864, *n°.* 48, *goedkeuring van een reglement voor het molenbestuur van den Ringpolder* (3*e V. blz.* 167).

Een nieuw reglement voor dezen polder is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 28 *November* 1864, *n°.* 49, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Nieuwe Niedorp* (3*e V. blz.* 167).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON BESLUIT *van* 1 *September* 1865, *n°.* 47, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder Overdie en Achtermeer onder Alkmaar en Heiloo* (3*e V. blz.* 270).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, *n°.* 51, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*3e V. blz.* 280).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Binnenpolder van Vlijmen, het Oudland van Standdaarbuiten en de polder van Nieuwland of Mancia Winterpolder zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1865, *n°.* 55, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder Waard-Nieuwland op Wieringen* (*3e V. blz.* 281).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *Augustus* 1866, *n°.* 70, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*3e V. blz.* 358).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Beneden Aa, de Prins Karelpolder, Nieuw Hinkelenoord en Hoogerwerf, de Zuidpolder van Woensdrecht, gemeen met Oud Hinkelenoord, de Gecombineerde Willemspolder, Asterd, Hintelaken, Lange Bunders en Slangwijk, de Markhoek, de Brieltjenspolder en de Dongedijksche polder.

Wijzigingen in het reglement voor de waterschappen de Carthuijzerpolder en de Nieuwe Ban zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (*4e V. blz.* 67).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Hoevensche Beemden, de Steen van Kloosteroord, het Hollanderbroek, de Nieuwe Dombos, de Theodoruspolder, de Goede Aards- of Eendrachtspolder, het Goed van IJkel en de polder van Nieuwkuik.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1867, *n°.* 63, *goedkeuring van het reglement voor den polder de Rondehoep* (*4e V. blz.* 68).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 24 *Augustus* 1867, *n°.* 64, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (4*e V. blz.* 67).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Binnen- en Buitenpolder van Baardwijk, de Sandoelsche polder, de St. Maartenspolder en de Binnenpolder van Waalwijk zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1867, *n°.* 64, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne Werkershoof* (4*e V. blz.* 68).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor deze banne goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 12 *December* 1867, *n°.* 66, *goedkeuring van de reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (4*e V. blz.* 99).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen het Zuideveld onder Dussen, het Noordeveld onder Dussen, de Oude-polder onder Raamsdonk, de polder van Lith, de Noord-, Zuid- en St. Anthoniepolder, en het Hoog Hemaal zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1867, *n°.* 59, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor den Oosterlandspolder en den Nederlandspolder* (4*e V. blz.* 102).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, zijn nieuwe reglementen voor deze waterschappen goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1868, *n°.* 14, *goedkeuring van reglementen van bestuur voor eenige polders in Noordholland* (5*e V. blz.* 121).

Bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29, is een nieuw reglement voor den Speketerspolder goedgekeurd.

KON BESLUIT *van* 3 *September* 1868, *n°.* 18, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (5*e V. blz.* 123).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de polder van Veen, de Binnenpolder van Besoijen, de polder aan den Dungenschen Kant, de Buitenpolder van Besoijen en de Buitenpolder van Waalwijk.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1868, *n°.* 6, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Harenkarspel* (5*e V. blz.* 153).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor deze banne goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *December* 1868, *n°.* 23, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (5*e V. blz.* 153).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen het Klein- of Biesserpoldertje, de Nieuwe polder onder Raamsdonk, en ten Westen van de Vrijhoevensche Vaart, zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

Bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85, zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor het waterschap de gecombineerde Buitenpolder van Vlijmen, Engelen en Hedikhuizen goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 4 *April* 1869 (*Staatsblad n°*: 37), *goedkeuring van de herziene akte omtrent de Rijnvaart* (6*e V. blz.* 45).

De bij Kon. besluit van 23 Maart 1903 (Staatsblad n°. 89) bekrachtigde politiebepalingen op het vervoeren van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, zijn aangevuld bij Kon. besluit van 23 April 1906 (Staatsblad n°. 67).

Men zie het Kon. besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273), houdende bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten.

In verband met de artikelen 22 en 23 der herziene Rijnvaartakte, zie men het Kon. besluit van 12 November 1906 (Staatsblad n°. 285), houdende voorschriften betreffende de toepassing op reeds onderzochte schepen van de bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen, vastgesteld bij Kon. besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273).

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1869, *n°.* 23, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (6*e V. blz.* 115).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn wijzigingen goedgekeurd in de reglementen voor de waterschappen de Boterpolder, de Oostpolder onder Raamsdonk en Waspik, het Trippenpoldertje en ten Westen van den Nieuwendijk met de Aanwassen.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1869, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement voor het molenbestuur van den Oosterpolder in Drechterland* (6*e V. blz.* 119).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 25 *Augustus* 1869, *n°.* 38, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in de provincie Groningen* (6*e V. blz.* 121).

Het waterschap Simson is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken, zie het Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42, tot goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Nieuwe Spitlanden.

KON. BESLUIT *van* 22 *Februari* 1870, *n°.* 13, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Spitlandermolenpolder* (18*e V. blz.* 308).

Dit waterschap is opgeheven en het reglement daarvoor ingetrokken, zie het Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42, tot goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Nieuwe Spitlanden.

KON. BESLUIT *van* 29 *Juli* 1870, *n°.* 14, *goedkeuring van reglementen voor eenige waterschappen in Noordbrabant* (7*e V. blz.* 105).

Wijzigingen in de reglementen voor de waterschappen de Gecombineerde Aanwassen, de Binnenpolder van den Dungen en de Binnenpolder van Overlangel zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 25 *September* 1870, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Weiwerd* (7*e V. blz.* 133).

Dit waterschap is vergroot en het reglement daarvoor gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1871, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Noorder Olingerpolder* (8*e V. blz.* 34).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 26 *Juni* 1871, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Vereeniging, gemeenten Baflo, Winsum en Bedum* (8*e V. blz.* 35).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 51.

KON. BESLUIT *van* 31 *Juli* 1871, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen in Zeeland* (8*e V. blz.* 37).

Bij Kon. besluit van 7 September 1906, n°. 46, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, is bij Kon. besluit van 6 December 1906 (Staatsblad n°. 294), in hooger beroep beslist op bezwaren van het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse, tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland, houdende weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden der uitvoering van door dat bestuur voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap.

KON. BESLUIT *van* 6 *Augustus* 1871, *n°.* 26, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Westwonderpolder* (8*e V. blz.* 80).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1871, *n°.* 11, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (8*e V. blz.* 86).

Wijzigingen in de reglementen voor den Grooten Zilkerpolder en de Vereenigde Groote en Kleine Vettenoordsche-, West en Oost en Zevenmanspolders, zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 23 *December* 1871, *n°.* 30, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Castricummerpolder* (8*e V. blz.* 159).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 2 *Mei* 1872, *n°.* 34, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Zuidhollandsche polder* (9*e V. blz.* 72).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

WET *van* 16 *Juni* 1872 (*Staatsblad* n°. 63), *betreffende het uitgeven in erfpacht aan de gemeente 's-Gravenhage van Rijksduingronden, benoodigd voor den aanleg eener duinwaterleiding ten behoeve van die gemeente* (9e *V. blz.* 104).

Men zie het Kon. besluit van 12 October 1906, n°. 40, houdende erkenning van het openbaar belang van den aanleg dezer waterleiding.

KON. BESLUIT *van* 30 *Augustus* 1872, n°. 37, *goedkeuring van het reglement op het vervoer over straat- en kunstwegen in Drenthe, bij dooi weder* (9e *V. blz.* 119).

Dit reglement is laatstelijk gewijzigd bij Kon. besluit van 14 Augustus 1906, n°. 73.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, n°. 22, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Zien* (10e *V. blz.* 146).

Een nieuw reglement is voor dezen polder goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1873, n°. 29, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne Westwoud* (10e *V. blz.* 147).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 29 *November* 1873, n°. 14, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Lagelandspolder* (10e *V. blz.* 170).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 15 *December* 1873, n°. 20, *goedkeuring van het reglement voor den polder Prins Alexander* (10e *V. blz.* 191).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 36.

KON. BESLUIT *van* 10 *Augustus* 1874, n°. 19, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder de Woudmeer* (11e *V. blz.* 109).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 23 *November* 1874, *n°.* 20, *goedkeuring van een reglement voor het molenbestuur van de Westerkogge* (10*e V. blz.* 147).

Dit reglement is ingetrokken en vervangen door een nieuw. Zie het Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1875, *n°.* 57, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Zuid-Wijkermeerpolder* (12*e V. blz.* 132).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 27 *October* 1875 (*Staatsblad n°.* 183) *tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen* (12*e V. blz.* 190).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluiten van 8 Februari 1906 (Staatsblad n°. 28) en 28 September 1906 (Staatsblad n°. 252).

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1875, *n°.* 25, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den Houtrakpolder* (12*e V. blz.* 249).

Onder intrekking van dit, is bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45 een nieuw reglement voor dezen polder goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor het waterschap de Weel en Braken onder Obdam* (13*e V. blz.* 213).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 10, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Nieuwen Kevendijkschen polder* (13*e V. blz.* 213).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 23 *Augustus* 1876, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Spiegelpolder* (13*e V. blz.* 213).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 28 *Augustus* 1876, *n°*. 3, *goedkeuring van de regeling der jaarwedde van den ambtenaar van den provincialen waterstaat in Drenthe* (13*e V. blz.* 220).

Bij Kon. besluit van 18 Augustus 1906, n°. 32 is eene nieuwe verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat in Drenthe goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *December* 1876, *n°*. 20, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Overamstelschen polder* (13*e V. blz.* 303).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n° 29.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1876, *n°*. 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Kolken* (13*e V. blz.* 313).

Dit waterschap is opgeheven. Zie het Kon. besluit van 13 December 1906, n°. 50, tot goedkeuring der oprichting en reglementeering van het waterschap Concordia.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1876, *n°*. 30, *goedkeuring van de oprichting van het waterschap de Buiten- of Maaspolder van Gassel, Beers en Escharen* (13*e V. blz.* 315).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 Juni 1906, n°. 80.

KON. BESLUIT *van* 9 *April* 1877, *n°*. 18, *goedkeuring van het reglement van politie op het gebruik van het Eemskanaal met bijbehoorende werken* (14*e V. blz.* 51).

Dit reglement is vervangen door het politie-reglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 28 *Juni* 1877 (*Staatsblad n°*. 155), *vaststelling van een reglement betrekkelijk de onteigening van steenkolenmijnen* (14*e V. blz.* 93).

Dit reglement is ingetrokken bij Kon. besluit van 22 September 1906 (Staatsblad n°. 248), houdende vaststelling van het „Mijnreglement 1906."

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1877, *n°*. 13, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor de banne Oosterblokker* (14*e V. blz.* 107).

Dit reglement is vervangen door dat, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 11 *December* 1877, *n°.* 35, *goedkeuring van het reglement voor het Hoornder Nieuwland* (14*e V. blz.* 173).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 19 *Juni* 1878, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement tot regeling van het toezicht der Staten van Friesland op de openbare, tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in die provincie, niet in onderhoud of beheer bij het Rijk, de provincie of bij waterschappen* (15*e V. blz.* 72).

Zie het Kon. besluit van 24 Februari 1906, n°. 36, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen wijziging van den staat der openbare, tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in de gemeente Leeuwarderadeel.

KON. BESLUIT *van* 21 *September* 1878, *n°.* 6, *goedkeuring van het reglement op het gebruik van de zuidzijde van het Eemskanaal tusschen de bruggen nos.* 1 *en* 2 *als ligplaats voor schepen* (15*e V. blz.* 112).

Dit reglement is vervangen door het politie-reglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 23 *September* 1878, *n°.* 5, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de IJzermieden* (15*e V. blz.* 112).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1878, *n°.* 31, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder Westerveer* (15*e V. blz.* 159).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 24 December 1906, n°. 29.

KON. BESLUIT *van* 12 *Januari* 1879, *n°.* 24, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap het Eendennest* (16*e V. blz.* 2).

Bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85, zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 24 *Januari* 1879, *n°.* 16, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Binnenpolder van 's Gravelduin Capelle* (16*e V. blz.* 26).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 9 *Augustus* 1879, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Kuijerpolder* (16*e V. blz.* 182).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 1 *October* 1879, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Hei- of Meerdijk en polder van Drunen* (16*e V. blz.* 199).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1879, *n°.* 10, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den vereenigden Westbijlmer en Klein Duivendrechtschen polder* (16*e V. blz.* 216).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 30 *November* 1879, *n°.* 19, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Noorder Legmeerpolder* (16*e V. blz.* 240).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 4 *December* 1879, *n°.* 26, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Noorder-IJpolder* (16*e V. blz.* 244).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1879, *n°.* 17, *goedkeuring van het reglement voor de vereenigde polders Schiebroek, Berg en Broek en de* 110 *Morgen* (16*e V. blz.* 260).

Bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, no. 36, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 17 *Januari* 1880, *n°.* 8, *goedkeuring van het politiereglement op het gebruik van het verbindingskanaal Winschoter-Hoornsche Diep, met bijbehoorende werken* (17*e V. blz.* 12).

Dit reglement is vervangen door het politie-reglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 17 *Januari* 1880, *n°.* 9, *goedkeuring van het grondreglement voor de waterschappen in Overijssel* (17*e V. blz.* 12).

Bij Kon. besluit van 19 Juni 1906, n°. 70, is, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel, in hooger beroep beslist op bezwaren in zake salarieering van bestuursleden en van den secretaris-ontvanger van het waterschap Dieze.

Op bezwaren tegen niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove is bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 39, in hooger beroep beslist.

KON. BESLUIT *van* 19 *Maart* 1880, *n°.* 9, *houdende goedkeuring van een reglement op het toezicht der wegen in de provincie Groningen* (17*e V. blz.* 72).

Tegen eene veroordeeling wegens het hebben van wringen (afsluitingen) in strijd met art. 52 op een weg, volgens den legger behoorende tot de tweede klasse, werd in cassatie beweerd, dat niet de administratie, doch alleen de burgerlijke rechter heeft te beslissen, tot welke klasse een weg behoort. Het beroep is verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 24 December 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8478), op overweging:

dat de Provinciale Staten van Groningen, aan wie vroeger ingevolge art. 137, thans ingevolge het gewijzigd art. 136 der Provinciale wet, het toezicht op alle wegen binnen hunne provincie is opgedragen, en aan wie bij art. 140 dier wet is gegeven de bevoegdheid om te maken de reglementen en verordeningen die zij voor het Provinciaal belang noodig oordeelen, hebben gemaakt voormeld reglement op het toezicht der wegen, en bij art. 1 van dit reglement alle tot openbaar gebruik dienende of bestemde wegen aan de daarbij gegeven voorschriften hebben onderworpen;

dat in dit reglement nader wordt bepaald: in art. 3, dat de rijwegen zullen worden ingedeeld in 3 klassen; in de artt. 10 en 11, dat van de wegen in elke gemeente door B. en W. zal worden opgemaakt in tweevoud een legger, volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model ingericht, die o. m. zal vermelden de klasse waartoe elke weg behoort, en in art. 13, datdie legger

door den Gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld;

dat Gedeputeerde Staten, volgens art. 152 provinciale wet met de uitvoering der Provinciale reglementen belast, door goed te keuren den legger door den Gemeenteraad onder voorbehoud dier goedkeuring voorloopig vastgesteld, en daardoor te beslissen tot welke klasse ieder der op den legger gebrachte openbare wegen behoort, handelen binnen den kring der administratieve bevoegdheid, hun krachtens de wet toegekend, zoodat waar vaststaat, dat op den Ouden- of Woortmansdijk drukt de last om ten dienste van het algemeen een rijweg te dulden, welke openbare rijweg aan het toezicht der Provinciale Staten is onderworpen, de beslissing der Gedeputeerde Staten, dat deze openbare rijweg tot de 2e klasse der openbare rijwegen behoort, door den burgerlijken rechter behoort te worden geëerbiedigd, en derhalve voor de toepassing der verbodsstrafbepalingen van meergemeld reglement, de vastgestelde legger bewijst, dat de rijweg waarvan in deze sprake, is een rijweg der 2e klasse.

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen, is bij Kon. besluit van 12 Februari 1906, n°. 16, in hooger beroep beslist op bezwaren tegen wijziging van den ligger der wegen in de gemeente Haren.

KON. BESLUIT *van* 20 *Mei* 1880, *n°.* 18, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Zwagermieden en de Triemen* (17*e* V. *blz.* 148).

Dit waterschap is gesplitst en het reglement daarvoor nader gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 5 *October* 1880, *n°.* 5, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap van Oudheusden en Elshout* (17*e* V. *blz.* 365).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

WET *van* 3 *Maart* 1881 (*Staatsblad n°.* 35), *tot vaststelling van een Wetboek van Strafrecht* (32*e* V. *blz.* 181).

Art. 427. Volgens arrest van den Hoogen Raad van 9 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8364), moet onder openbare weg in art. 427 Sr. verstaan worden een weg *tot algemeen gebruik bestemd*, en kan zoodanige bestemming door den rechter als gevolgtrekking worden opgemaakt uit de door processenverbaal of andere wettige bewijsmiddelen bewezen feiten, maar kan zij, als niet vatbaar voor rechtstreeksche waarneming, niet als bewezen worden aangenomen op grond van een proces-verbaal en evenmin op grond van bekentenis.

Vgl. arrest H. R. van 17 April 1900 (37e V. blz. 292) en het daarbij aangeteekende.

6°. Bij arrest van den Hoogen Raad van 5 Maart 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8346), werd, uit aanmerking, dat B. en W. der gemeente zijn het in de bepaling bedoeld bevoegd gezag — vgl. arrest 1 Mei 1905 en vroegere (42e V. blz. 365) —, verstaan, dat hunne bij de wet aan geen bijzonderen vorm gebonden schriftelijke verklaring, dat het vereischte verlof niet is gegeven, is eene binnen den kring hunner bevoegdheid opgemaakte en mitsdien volgens art. 1905 B. W. authentieke akte, waaraan bij art. 400 Strafv. ook in strafzaken bewijskracht is toegekend.

Omtrent het bewijs der openbaarheid van den weg in het vonnis, waarvan cassatie, werd als volgt overwogen:

dat het bewijs der openbaarheid van den weg bij het vonnis wordt gegrond op de verklaringen der getuigen betreffende het als openbaar bekend staan van den weg en het daarvan sedert langen tijd door het publiek, zonder verzet of aanmerking, gemaakte gebruik, uit welk een en ander de rechter afleidt 's wegs bestemming voor het publiek;

dat evenwel, in het bijzonder waar, gelijk in dit geval, de beklaagde blijkens het proces-verbaal der terechtzitting beweerde eigenaar van den grond te zijn en dien niet tot openbaren weg te hebben bestemd, en deze, luidens het vonnis zelf, niet voorkomt op den ligger der openbare wegen in de gemeente, zoodanige bestemming uit voorschreven omstandigheden niet noodzakelijk volgt, maar de rechter had moeten onderzoeken en beslissen, of de weg door den daartoe gerechtigde tot algemeen gebruik was bestemd.

Vgl. omtrent dit laatste arresten H. R. van 1 Nov. 1897 (34e V. blz. 272), 30 Oct. 1899 (36e V. blz. 243), 14 Jan. en 28 Oct. 1901 (38e V. blz. 195).

Iemand, vervolgd wegens overtreding van eene politieverordening der gemeente Goor, van onder dagteekening dan de invoering van het Wetboek van Strafrecht, was door den kantonrechter van rechtsvervolging ontslagen in verband met art. 151 der gemeentewet. Deze beslissing werd vernietigd bij arrest van den Hoogen Raad van 9 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8362), op overweging:

dat art. 90 aanhef en n°. 1 van voormelde Pol. Verord. luidt:

„Het is verboden:

„1°. zonder schriftelijke vergunning van B. en W. op of aan den openbaren weg wagens, karren of andere voorwerpen langer dan één uur te laten staan", — terwijl in art. 102 van dezelfde Verordening op overtreding dezer bepaling is gesteld eene boete van één tot drie gulden;

dat derhalve deze verbodsbepaling in het belang der openbare orde in het algemeen, betreft het gebruik dat van de openbare wegen te Goor kan worden gemaakt;

dat in art. 427 n°. 6 Strafr., na deze Gem. Verord. ingevoerd, de Rijkswetgever niet heeft bedoeld te geven, en ook niet heeft gegeven eene algemeene regeling van hetgeen in het belang van openbare orde en veiligheid op openbare land- en waterwegen is verboden, doch, overeenkomstig de bij het tot standkomen dezer wetsbepaling uitdrukkelijk uitgesproken bedoeling der Regeering, het onderwerp zijner bemoeiing binnen enge grenzen heeft beperkt en alleen heeft gegeven een verbod, dat bij het verkeer op openbare land- en waterwegen moet worden inachtgenomen;

dat mitsdien in het onderwerp der bovenaangehaalde bepaling van voormelde Pol. Verord. niet is voorzien door art. 427 n°. 6 Strafr., zoodat de Kantonrechter door in het bestreden vonnis te beslissen, dat art. 90 aanhef en n°. 1 der Alg. Pol. Verord. voor de gemeente Goor ten gevolge der invoering van het Wetb. van Strafrecht op grond van art. 151 gemeentewet had opgehouden te gelden, het laatstgemeld artikel door verkeerde toepassing, de eerstgemelde verbodsbepaling en art. 102 van diezelfde Pol. Verord. door niet-toepassing heeft geschonden.

Art. 461. Met verwerping van een cassatieberoep tegen een veroordeeling wegens overtreding van dit artikel werd bij arrest van den Hoogen Raad van 31 December 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8482) als volgt verstaan:

Waar op een titel, uit welken het bestaan van een buurweg zou kunnen blijken, d. w. z. zoude volgen, dat de daartoe gerechtigde buren dien weg tot uitweg hebben bestemd en als zoodanig daarvan zouden mogen gebruik maken, geen beroep is gedaan, kon het niet bestaan van zoodanigen buurweg, derhalve het ontbreken van zoodanig recht, uit de omstandigheden worden afgeleid, bepaaldelijk nu de aanwezigheid in den beweerden weg eener tot afwatering dienende sloot er op wijst, dat van bestemming tot een uitweg geen sprake kan zijn en daarmede de rechtstoestand als bedoeld in art. 719 B. W. ontbreekt.

KON. BESLUIT *van* 5 *Augustus* 1881, *n°.* 31, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Binnen de Oude Straat* (18*e V. blz.* 144).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1881, *n°.* 20, *goedkeuring van Statenbesluiten betreffende de provinciale waterstaatsdiensten* (18*e V. blz.* 161).

De regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Zeeland is laatstelijk gewijzigd bij Kon. besluit van 28 Augustus 1906, n°. 53, en het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Utrecht bij Kon. besluit van 18 Augustus 1906, n°. 32.

KON. BESLUIT *van* 1 *November* 1881, *n°.* 19, *goedkeuring van een verordening, houdende verbod om het Oldehoofsche kanaal met vaartuigen, door stoomkracht bewogen, te bevaren* (18*e V. blz.* 202).

Deze verordening is vervangen door het politie-reglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in de provincie Groningen, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 52.

KON. BESLUIT *van* 27 *December* 1881, *n°.* 72, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne Scharwoude* (18*e V. blz.* 253).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor deze banne goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *Januari* 1882, *n°.* 9, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Groote Noorderpolder* (19*e V. blz.* 9).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 3 *December* 1882, *n°.* 21, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Dorpspolder van Vught* (19*e V. blz.* 147).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1882, *n°.* 20, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Theere Heide en Herlaar* (19*e V. blz.* 219).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 31 *December* 1882, *n°.* 7, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het heemraadschap Wieringen en van het reglement van bestuur voor de banne Oudkarspel* (19*e V. blz.* 225).

De reglementen voor het heemraadschap Wieringen en voor de banne Oudkarspel zijn vervangen door nieuwe, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

WET *van* 26 *Januari* 1883 (*Staatsblad n°.* 4), *tot het verleggen van de uitmonding der rivier de Maas* (20*e V. blz.* 3)

Aan de ingevolge deze wet tusschen Hedikhuizen en den Amer gevormde nieuwe rivier is den naam gegeven van Bergsche Maas. Zie het Kabinetsrescript van 12 Mei 1906, n°. 4 en de beschikking van 21 Mei 1906, n°. 168, Afdeeling Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 9 *Februari* 1883, *n°.* 1, *goedkeuring van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe* (20*e V. blz.* 56).

Men zie het Kon. besluit van 22 Maart 1906, n°. 29, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake overtreding van art. 15 van dit reglement.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1883, *n°.* 22, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van de waterschappen de Zeven Blokken en de Molenwijk* (20*e V. blz.* 131).

Wijzigingen in de reglementen voor deze waterschappen zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 41.

KON. BESLUIT *van* 10 *October* 1883, *n°.* 20, *goedkeuring van eene verordening op de stoomvaart in de boezemwateren van Zuidholland* (20*e V. blz.* 140).

Wijzigingen in deze verordening zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 24 *December* 1883, *n°.* 21, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering* (20*e V. blz.* 183).

Het reglement voor dit waterschap is laatstelijk gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 11 December 1906, n°. 53.

KON. BESLUIT *van* 5 *Januari* 1884 (*Staatsblad n°.* 4), *tot nadere regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten* (21*e V. blz.* 1).

Eene wijziging in deze regeling is laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluit van 21 Maart 1906 (Staatsblad n°. 50).

KON. BESLUIT *van* 24 *Januari* 1884, *n°.* 4, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de polder van Bergenshuizen* (21*e V. blz.* 62).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 8 *Augustus* 1884, *n°.* 27, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Bloemendaal en in uitwatering gecombineerde polders* (21*e V. blz.* 195).

Bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85, is eene wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en zijn wijzigingen in het reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 19 *December* 1884, *n°.* 16, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Alting* (21*e V. blz.* 276).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 41.

KON. BESLUIT *van* 21 *December* 1884, *n°.* 16, *goedkeuring van een reglement op de wegen en voetpaden in Drenthe* (21*e V blz.* 278).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Augustus 1906, n°. 72.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1885, *n°.* 23, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Havelte* (22*e V. blz.* 10).

Bij Kon. besluit van 29 December 1906, n°. 42, zijn laatstelijk wijzigingen in het reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 4 *Februari* 1885, *n°.* 8, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Lijonserpolder* (22*e V. blz.* 21).

Bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *October* 1885, *n°.* 18, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Scharmer Oostpolder* (22*e V. blz.* 136).

Dit waterschap is vergroot en het reglement daarvoor vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 30 *December* 1885, *n°.* 24, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Roderwolde* (22*e V. blz.* 241).

Eene wijziging in dit reglement is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 37.

KON. BESLUIT *van* 11 *April* 1886, *n°.* 14, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Mooie Keene* (23*e V. blz.* 89).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 31 *Augustus* 1886, *n°.* 23, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Caterspolder, gemeen met van den Eijndenpolder* (23*e V. blz.* 188).

Wijzigingen in het reglement voor dit waterschap zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1886, *n°.* 37, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland* (23*e V. blz.* 250).

Art. 102 van dit reglement is ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 1 Sepber 1906, n°. 11.

Tegen een vonnis der rechtbank te Middelburg van 13 Oct. 1905, waarbij in hooger beroep iemand was veroordeeld, die na schouw en herschouw zijn onderhoudsplicht niet was nagekomen, werd als cassatie-middel o. m. gesteld schending van de artt. 13, 37 en 59, en aangevoerd:

1°. dat het Reglement op de wegen en voetpaden in Zeeland niet bedoelt den onderhoudsplicht te doen uitmaken door den ligger, doch dezen ligger alleen richtsnoer wil doen zijn voor de uitvoerende macht, niet bindend voor den rechter;

2°. dat, nu bedoeld Reglement, blijkens art. 37, den vroeger bestaanden toestand ten aanzien van den onderhoudsplicht wil handhaven, de Staten niet bevoegd zijn dien onderhoudsplicht in het algemeen door liggers te doen uitmaken, waar de vroeger bestaande verplichtingen worden gehandhaafd, onverschillig of zij hunnen grond vinden in het private dan wel in het publieke recht;

3°. dat, indien het Reglement mocht bedoelen, den onderhoudsplicht *op te leggen* aan hen, die op den ligger zijn vermeld, en art. 37 slechts zooveel mogelijk richtsnoer wil doen zijn bij de vaststelling van dien ligger, het Regle-

ment iets bepaalt, waartoe de Staten onbevoegd zijn, daar de bevoegdheid om *dezen* last op te leggen den Provinciale Staten *noch* is toegekend bij de artikelen waarbij zij tegenwoordig tot het heffen van enkele Provinciale belastingen bevoegd zijn verklaard, *noch* bij eenig ander wetsartikel;

4°. dat, al mogen de Provinciale Staten bevoegd zijn bedoelden last op te leggen, zij niet kunnen volstaan met in de verordening een „richtsnoer" aan te geven, en de vaststelling van den onderhoudsplicht te doen geschieden door andere organen;

5°. dat wanneer de ligger geen „grondslag" van den onderhoudsplicht is of kan zijn, hij evenmin als „bewijs" van dien onderhoudsplicht kan worden aangemerkt, en in geen geval als „schriftelijk" bewijs, veel minder als schriftelijk bewijs, waarvan de kracht door den rechter niet zou kunnen worden onderzocht.

Het beroep in cassatie werd door den Hoogen Raad bij arrest van 19 Februari 1906 (Weekblad van het Recht n°. 8341) verworpen o. m. op de volgende overwegingen:

dat het middel van cassatie is gericht tegen de overweging der Rechtbank, dat de verplichting van den beklaagde tot het onderhoud van voorschreven aardenweg volgt in verband met zijne erkentenis en de verklaring van een gehoorden getuige, uit den ter terechtzitting voorgelezen, wettig vastgestelden en afgekondigden ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Hoek, welke ligger, als inhoudende eene beslissing van het wettig administratief gezag, waardoor geen inbreuk is gemaakt op eenig burgerlijk recht van den beklaagde en waartegen alzoo niet kan worden opgekomen bij de rechterlijke macht, ten aanzien van dien onderhoudsplicht rechtsgeldig bewijs oplevert;

dat, volgens de bepalingen, vervat in hoofdstuk II van het toegepaste Reglement, door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld en afgekondigd een ligger van de wegen en voetpaden in elke gemeente, welke ligger, naar luid van art. 13 § 1, tot grondslag dient ter toepassing van het Reglement, en o. m. onder letter *c* bevat aanwijzing van den onderhoudsplichtige van weg en voetpad;

dat deze aanwijzing in zich sluit oplegging van onderhoudsplicht aan den daartoe aangewezene, alzoo oplegging van een publiekrechtelijken last in het publiek belang, krachtens de bevoegdheid, aan de Provinciale Staten toegekend bij de artt. 130, 137 en 140 der Provinciale wet, om betreffende de aan hun toezicht onderworpen wegen de reglementen te maken, die zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen, de beoordeeling van welk belang aan den rechter is onttrokken;

dat derhalve de bepaling van art. 37 § 1 van het Reglement, volgens welke het onderhoud van de wegen blijft ten laste van hen die daartoe verplicht zijn op het oogenblik dat het Reglement in werking treedt, wel kan strekken tot *richtsnoer* voor de vaststelling van den ligger, maar niet tot rechtsgrond voor de geldigheid van den daarbij eenmaal wettig opgelegden onderhoudsplicht;

dat tegen bovenstaande opvatting van laatstgemelde bepaling te vergeefs beroep is gedaan op de bij art. 38 van het Reglement toegelaten afkoopbaarstelling van den onderhoudsplicht, en op de in art. 59 vervatte beperking van het ten laste der aanpalende landgebruikers komende onderhoud; vermits toch deze voorschriften, verklaarbaar waar bedoelde last rust op van ouds bestaande verplichtingen tot een beperkt onderhoud, hun grond vinden in het vermoeden,

dat de ligger, vastgesteld met inachtneming van den regel van voornoemd art. 37, met den vroegeren toestand ook werkelijk overeenstemt;

dat de bevoegdheid der Provinciale Staten om den onderhoudsplicht op te leggen bij een ligger, als in het Reglement voorgeschreven, is bestreden met een beroep op den aan zoodanige verplichting eigen aard van belasting, doch dat, indien hij als een soort van belasting ware te beschouwen, hij toch niet zou behooren tot die, bij art. 116 per Prov. wet in het bijzonder geregeld, wier inkomsten volgens het daaraan voorafgaand artikel in de begrooting moeten worden vermeld, en alzoo vatbaar zou blijven voor de regeling, voorzien bij art. 140 van genoemde wet;

dat ook de grief, dat de onderhoudsplicht zou zijn vastgesteld door andere organen dan de Provinciale Staten, is ongegrond; dat toch het vaststellen van den ligger, uitmakend eene daad van uitvoering van het Reglement, daarbij in de artt. 20 en 25, na voorbereidende werkzaamheden van den Burgemeester, van Burgemeester en Wethouders en van den Raad, is opgedragen aan Gedeputeerde Staten, als ingevolge art. 152 der provinciale wet belast met de uitvoering der provinciale reglementen;

dat mitsdien de Rechtbank, door voormelden ligger als grondslag en daarmede ook als schriftelijk bewijs van des requirants onderhoudsplicht aan te nemen, ook geen der bij het middel aangehaalde artikelen heeft geschonden of verkeerd toegepast.

De meening, dat aanwijzing van den onderhoudsplichtige bij ligger is oplegging van een publiekrechtelijken last, die geen inbreuk maakt op eenig burgerlijk recht van den plichtige, strookt met vroege arresten van den Hoogen Raad, o. a. van 12 Mei 1873 (12e V. blz. 326), 20 Febr. 1893 (30e V. blz. 380), 19 Nov. 1894 (31e V. blz. 194), en 23 Maart 1903 (40e V. blz. 387).

KON. BESLUIT *van* 9 *Maart* 1887, *n°.* 10, *tot toekenning, voor den tijd van één jaar, van abonnementen voor bureelkosten aan de leden van het Korps Ingenieurs van den Waterstaat* (24*e V. blz.* 67).

Dit besluit, laatstelijk bestendigd tot wederopzeggens bij Kon. besluit van 29 December 1891, n°. 25, is gewijzigd bij Kon. besluit van 14 Mei, 1906 n°. 54.

GRONDWET *van* 1887 (24*e V. blz.* 242).

Art. 59. Door de Burgerlijke Kamer van den Hoogen Raad is bij beschikking van 25 Mei 1906 (*Weekblad voor het Recht* n°. 8383) in raadkamer omtrent de toepassing van een der verdragen van internationaal privaatrecht beslist, dat art. 59, der Koningin wetgevende macht toekennende, staat naast de artt. 150 en 109 der Grondwet en art. 5 Alg. bep. v. wetg. voor het Koninkrijk, en dat bepalingen, wettelijke rechten betreffende, in verdragen met vreemde mogendheden voorkomende, mits door de Staten-Generaal vooraf goedgekeurd, door de Koningin bekrachtigd en behoorlijk afgekondigd, in Nederland verbin-

dend zijn *zonder* nadere wettelijke sanctie, wijl anders die voorafgaande goedkeuring geen zin zoude hebben.

Vgl. vonnis rechtbank Breda van 13 Maart 1900 (37e V. blz. 294).

Art. 190. Bij vonnis der rechtbank te Winschoten van 2 Mei 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8406) is verstaan, dat de inrichting en regeling der waterschappen niet is een onderdeel van het provinciaal huishouden en de waterschapsreglementen niet bestemd zijn bepalingen te bevatten, welke krachtens art. 140 prov. wet worden vastgesteld.

Het vonnis overweegt hieromtrent:

dat in de Grondwet en in de prov. wet de taak der Staten inzake de waterschappen duidelijk wordt onderscheiden van die ter regeling en het bestuur van de huishouding der provincie, zooals reeds blijkt uit het feit, dat in art. 134 Grondwet aan de Staten de regeling en het bestuur van de provinciale huishouding wordt opgedragen, benevens het maken der verordeningen, die zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen, terwijl de grondwetgever het noodig heeft geacht in art. 190 aan de Staten de bevoegdheid te verleenen, onder meer nieuwe reglementen voor de waterschappen vast te stellen, welke laatstgenoemde bevoegdheid dus niet ligt opgesloten in die, welke art. 134 toekent; dat de waterstaat in het negende hoofdstuk der Grondwet als een algemeen Rijksbelang wordt behandeld, en het een zeer bijzondere bevoegdheid is welke in art. 190 aan de Provinciale Staten wordt verleend, welke met het provinciaal huishouden in geen verband staat; dat de ongelijksoortigheid der verordeningen van artt. 134 Grondwet en 138 Prov. wet duidelijk aan het licht treedt in de wijze, waarop sedert 1887 de Koninklijke goedkeuring kan worden geweigerd, en wel ten aanzien der eerste soort alleen bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, van de tweede soort zonder die waarborgen, tevens in art. 138 Prov. wet voor zooverre de wetgever daarin heeft gemeend de artt. 98 en 99 uitdrukkelijk toepasselijk te moeten verklaren op de waterschapsreglementen, ofschoon die artt. voorkomen in het hoofdstuk, getiteld „Algemeene bepalingen" en bijv art. 98 eenvoudig van de door de Staten gemaakte reglementen en verordeningen spreekt, terwijl de artt. 100, 101 en 102 van datzelfde hoofdstuk niet van toepassing worden verklaard op de waterschapsreglementen.

KON. BESLUIT *van* 2 *Augustus* 1888, *n°*. 26, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne en den polder Veenhuizen* (25*e V. blz.* 83).

Een nieuw reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 27 *September* 1888, *n°*. 12, *goedkeuring van het reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over de Oude Maas, verbindende de Hoeksche Waard met het eiland IJsselmonde, en voor de passage over die brug* (25*e V. blz.* 105).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1889, *n°.* 15, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Monniken-, Ravenen Robonsbospolder* (26*e V. blz.* 52).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 29 *April* 1889, *n°.* 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Vollenhove* (1*e dijksdistrict van Overijssel*) (26*e V. blz.* 108).

Bij Kon. besluit van 7 Juni 1906, n°. 41, is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van dit waterschap, betreffende de waterkeering voor het dienstjaar 1904.

Op bezwaren tegen niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken van dit waterschap voor 1906, is bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 39 in hooger beroep beslist.

KON. BESLUIT *van* 12 *Februari* 1890, *n°.* 16, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap Gieterveen.*

Eene wijziging in het reglement voor dit waterschap is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 September 1906, n°. 55.

KON. BESLUIT *van* 1 *Maart* 1890, *n°.* 18, *goedkeuring van reglementen op eenige openbare objecten in Noordbrabant* (27*e V. blz.* 57).

Het reglement op de waterleidingen, alsmede dat, houdende regeling der peilshoogte aan de watermolens, is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 7 *Augustus* 1890, *n°.* 11, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor de banne Oudijk* (27*e V. blz.* 140).

Bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45, is een nieuw reglement voor deze banne goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 22 *Augustus* 1890, *n°.* 27, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den Monnikenmeer* (27*e V. blz.* 149).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 6 *September* 1890, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Ten westen der Capelsche vaart en het veerpad* (27*e V. blz.* 152).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 31 *October* 1890, *n°.* 84, *goedkeuring van reglementen voor eenige polders in Zuidholland* (27*e* V. *n°.* 165).

De reglementen voor de polders het Oudeland van Middelharnis en Duivenwaard zijn ingetrokken. Zie het Kon. besluit van 15 Januari 1906, n°. 17, tot goedkeuring van een reglement voor de Oude polders loozende op de haven van Middelharnis.

Bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 36, zijn wijzigingen in het reglement voor de polders loozende door den Bommel goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 6 *Januari* 1891, *n°.* 14, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Groote Oude Straat* (28*e V. blz.* 9).

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1891 (*Staatsblad n°.* 158), *vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, enz.* (28*e V. blz.* 93).

Eene aanvulling en wijziging van dit reglement is laatstelijk vastgesteld bij Kon. besluit van 17 December 1906 (Staatsblad n°. 329).

KON. BESLUIT *van* 1 *October* 1891, *n°.* 30, *goedkeuring van reglementen voor de waterschappen de Vier polders, genaamd Groote polder oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwendijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart, en de polder van Neerloon* (28*e V. blz.* 122).

Wijzigingen in laatstgenoemd reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, en in het reglement voor eerstgenoemd waterschap bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 29 *December* 1891, *n°*. 25, *houdende bestendiging, tot wederopzeggens, van de regeling tot vergoeding der bureelkosten van de leden van het Korps Ingenieurs van den Rijkswaterstaat, goedgekeurd bij Kon. besluit van* 9 *Maart* 1887, *n°*. 10 (28*e V. blz.* 173).

Het Kon. besluit van 9 Maart 1887, n°. 10, is gewijzigd bij dat van 14 Mei 1906, n°. 54.

KON. BESLUIT *van* 21 *April* 1892, *n°*. 4, *houdende instelling eener Staatscommissie in zake wettelijke regeling van het waterstaatsbestuur* (29*e V. blz.* 98).

Bij Kon. besluit van 6 December 1906, n°. 35, zijn op hun verzoek eervol ontslagen de Heeren G. van Diesen als lid en voorzitter en Mr. J. Oppenheim en Mr. P. L. F. Blussé, als lid, terwijl bij dat besluit tot voorzitter dier commissie werd benoemd de Heer A. Déking Dura, lid der commissie.

KON. BESLUIT *van* 29 *Juni* 1892, *n°*. 50, *goedkeuring van een verordening op het in stand houden der duinen en duingronden in Noordholland* (29*e V. blz.* 211).

Eene wijziging in deze verordening is goedgekeurd bij Kon. besluit van 17 Augustus 1906, n°. 44.

KON. BESLUIT *van* 8 *Augustus* 1892, *n°*. 22, *goedkeuring van het algemeen reglement voor de zeewerende waterschappen in Friesland, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoudsplichtigheid en het stemrecht* (29*e V. blz.* 228).

Men zie het Kon. besluit van 7 Juni 1906, n°. 82, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vernieuwing van paalwerk ten oosten van Laaxum.

KON. BESLUIT *van* 16 *Augustus* 1892, *n°*. 50, *goedkeuring van een reglement van bestuur voor den polder de Rietkoog* (29*e V. blz.* 275).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1892, *n°*. 26, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Negenboerenpolder* (29*e V. blz.* 290).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 29 October 1906, n°. 51.

KON. BESLUIT *van* 20 *December* 1892, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Barger-Oosterveen* (29*e V. blz.* 365).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 December 1906, no. 34.

KON. BESLUIT *van* 24 *April* 1893, *n°.* 39, *houdende goedkeuring van een reglement op het beheer der Rivierpolders in Gelderland* (30*e V. blz.* 72).

Men zie het Kon. besluit van 9 Januari 1906, n°. 38, houdende, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Gelderland, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake de benoeming van een ontvanger van den dorpspolder Alphen.

Bij Kon. besluit van 15 October 1906, n°. 54 is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen het teruggeven van uitgegeven gelden aan de polderkas van den dorpspolder Herwijnen.

Art. 377. Bij arrest van den Hoogen Raad van 30 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8375) is verstaan, dat onder „handelen in strijd met eene ontheffing" in den zin van dit artikel is begrepen het handelen in strijd met de voorwaarden der ontheffing, hetgeen op zichzelf bij het artikel strafbaar is gesteld.

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1893, *n°.* 20, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het waterschap de Eexterbouwten* (30*e V. blz.* 273).

Dit waterschap is verkleind en het reglement gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 13 September 1906, n°. 50.

KON. BESLUIT *van* 26 *October* 1893, *n°.* 21, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Tjongervallei (Zuidzijde)* (30*e V. blz.* 306).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 38.

KON. BESLUIT *van* 30 *Januari* 1894, *n°.* 3, *goedkeuring van het reglement van politie voor het vaarwater tusschen Rijn en Schie en de daartoe behoorende kunstwerken* (31*e V. blz.* 14).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 15 *Augustus* 1894, n°. 34, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Hoenkoop, Vliet en Dijkveld* (31*e V. blz.* 100).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 September 1906, n°. 45.

WET *van* 13 *Juli* 1895 (*Staatsblad* n°. 113), *houdende bepalingen omtrent verveningen* (32*e V. blz.* 60).

Men zie het Kon. besluit van 14 Mei 1906, n°. 56, houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep in zake vervening onder de gemeente Coevorden.

WET *van* 20 *Juli* 1895 (*Staatsblad* n°. 139), *ter uitvoering van artikel* 191 *der Grondwet* (32*e V. blz.* 78).

Bij Kon. besluit van 17 Februari 1906, n°. 17 is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake goedkeuring eener keur van den polder Schieveen.

Op bezwaren in zake goedkeuring van een aanvullingsverordening van den polder Overdie en Achtermeer, is bij Kon. besluit van 12 Juli 1906, n°. 40, in hooger beroep beslist.

Men zie het Kon. besluit van 12 Juli 1906, n°. 43, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het verbod tot het laten zwemmen van zwanen in de wateren van den Groot Limmerpolder.

Met vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, is bij Kon. besluit van 7 December 1906, n°. 35 in hooger beroep beslist op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie van de banne Westerblokker op het houden van zwanen, ganzen en eenden.

KON. BESLUIT *van* 26 *Augustus* 1895, n°. 28, *goedkeuring van het besluit der Staten van Zeeland tot het aanstellen in vasten dienst van arbeiders op de provinciale wegen en tot regeling hunner jaarwedden en van hun pensioen* (32*e V. blz.* 106).

Eene wijziging in dit besluit is laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 28 Augustus 1906, n°. 53.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1895, n°. 20, *goedkeuring van het reglement op de waterleidingen in Overijssel* (32*e V. blz.* 110).

Bij Kon. besluit van 15 Januari 1906, n°. 18, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake ontheffing van den onderhoudsplicht van een gedeelte der Marswetering in de gemeente Dalfsen.

KON. BESLUIT *van* 10 *September* 1895, *n°.* 67, *goedkeuring van het reglement van bestuur voor den polder de Kuil op Texel* (32*e V. blz.* 119).

Dit reglement is vervangen door een nieuw, goedgekeurd bij Kon. besluit van 5 September 1906, n°. 45.

KON. BESLUIT *van* 27 *December* 1897, *n°.* 11, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Waarden* (34*e V. blz.* 230).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27 zijn wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1898, *n°.* 19, *goedkeuring van eene verordening op de Gouwekaden* (35*e V. blz.* 1).

Wijzigingen in deze verordening zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 7 *Januari* 1898, *n°.* 8, *goedkeuring van een reglement voor het waterschap de Groot Harksteder-polder* (35*e V. blz.* 2).

Eene aanvulling van dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 19 *Januari* 1898 (*Staatsblad n°.* 25), *houdende vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk* (35*e V. blz.* 4).

Deze bepalingen zijn vervangen door die, vastgesteld bij Kon. besluit van 27 Juli 1906 (Staatsblad n°. 211).
Men zie nog de circulaire van 14 Augustus 1906, L. H. Afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 13 *Augustus* 1898, *n°.* 34, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Oostensche en Westensche Buitendellen* (35*e V. blz.* 90).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 15 *December* 1898, *n°.* 18, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Oosterpolder* (35*e V. blz.* 116).

Dit reglement is gewijzigd en aangevuld. Zie het Kon. besluit van 13 September 1906, n°. 50.

KON. BESLUIT *van* 8 *November* 1899, *n°.* 26, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de Westpolder* (36*e V. blz.* 180).

Bij Kon. besluit van 18 September 1906, n°. 50, is een nieuw reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 5 *December* 1899 (*Staatsblad n°.* 235), *houdende bepalingen omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten en omtrent de Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart* (36*e V. blz.* 191).

Deze bepalingen zijn vervangen door nieuwe, vastgesteld bij Kon. besluit van 26 October 1906 (Staatsblad n°. 273).

KON. BESLUIT *van* 14 *April* 1900, *n°.* 8, *goedkeuring van een reglement van politie voor de Hoogeveensche vaart en daarmede verbonden wateren* (37*e V. blz.* 81).

Bij arrest van den Hoogen Raad van 17 April 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8368) is verstaan, dat de opdracht aan den Directeur der Drentsche Kanaalmaatschappij, alzoo aan een bijzonder persoon en niet aan eenig openbaar gezag, vervat in art. 12, sub 3°, van het reglement, niet oplevert een ongeoorloofde delegatie van macht. Het arrest overweegt:

dat, in art. 12 aanhef en onder N°. 3 is bepaald: „behoudens verkregen rechten is het verboden zonder schriftelijke vergunning van B. en W. van Meppel, voor zoover het kanaalgedeelte betreft bij deze gemeente in beheer en onderhoud, en van den Directeur der Drentsche Kanaalmaatschappij; voor zoover de overige kanalen en verdere wateren in art. 1 genoemd en bedoeld aangaat: in, onder of op de in art. 1 genoemde wateren en hunne . . . . stuwkaden . . . . *duikers te hebben*, aan te leggen of te maken, in het algemeen eenig werk *te hebben*, aan te leggen of iets te maken of te doen, dat waterverlies uit die kanalen en wateren ten gevolge kan hebben"; enz·;

dat voornoemd artikel aan ieder, die geen verkregen recht heeft, verbiedt, zonder toestemming van den Directeur der Drentsche Kanaalmaatschappij in, onder of op de wateren en stuwkaden duikers te hebben;

dat daaruit volgt, dat het verbod is gegeven in het belang van gezegde directie en om te gelden voor zoover die directie niet door het geven van toe-

stemming tot het anders verboden hebben van een duiker, verklaart geen belang te hebben bij het bestaan van het verbod;

dat *zij* alleen kan beoordeelen of dat belang in elk bijzonder geval bestaat, en dus het aan haar die beoordeeling overlaten, niet is eene ongeoorloofde delegatie van macht aan die directie.

KON. BESLUIT *van* 20 *Juli* 1900, *n°*. 42, *goedkeuring van het reglement op de wegen en voetpaden in Overijssel* (*37e V. blz.* 124).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 15 Augustus 1906, n°. 35.

KON. BESLUIT *van* 14 *Augustus* 1900, *n°*. 46, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg* (*37e V. blz.* 148).

Bij Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 7 *November* 1900, *n°*. 55, *goedkeuring van een nieuw reglement op de verveningen in de provincie Drenthe* (*37e V. blz.* 175).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 11 Augustus 1906, n°. 29.

Men zie het Kon. besluit van 14 Mei 1906, n°. 56, houdende, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe, beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Coevorden.

WET *van* 10 *November* 1900 (*Staatsblad n°*. 176), *houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur* (*37e V. blz.* 188).

Bij Kon. besluit van 15 Maart 1906, n°. 21, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het voeren van een rechtsgeding tegen het oude bestuur van den Tedingerbroekpolder, wegens een kas-te-kort.

Men zie het Kon. besluit van 22 Maart 1906, n°. 29, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake overtreding van art. 15 van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe.

In zake toelating van een lid van het bestuur van den Grooten IJpolder is bij Kon. besluit van 26 Maart 1906, n°. 22, in hooger beroep beslist.

Op bezwaren in zake vernieuwing van paalwerk ten oosten van Laaxum, is bij Kon. besluit van 5 Juni 1906, n°. 82, in hooger beroep beslist.

Bij Kon. besluit van 7 Juni 1906, n°. 41, is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen de vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van het waterschap Vollenhove (1e dijksdistrict van Overijssel), betreffende de waterkeering voor het dienstjaar 1904.

Bij Kon. besluit van 15 Juni 1906, n°. 39, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake uitkeering eener vergoeding voor onderhoud aan de Doenkade en het aangaan eener geldleening ten behoeve van den polder Schieveen.

Op bezwaren in zake eene gemeenschappelijke bemaling van den polder de Kwadijkerkoog en den Overweerschen polder is bij Kon. besluit van 15 Juni 1906, n°. 40, in hooger beroep beslist.

Bij Kon. besluit van 30 Juli 1906, n°. 60, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van den Tedingerbroekpolder, in zake het niet-borgstellen door den penningmeester van dien polder.

Op bezwaren in zake niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken voor het waterschap Vollenhove over 1906 is bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 39, in hooger beroep beslist.

Bij Kon. besluit van 27 Augustus 1906, n°. 40, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake goedkeuring van de begrooting over 1906 der waterlossing van dat waterschap.

Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, is bij Kon. besluit van 14 September 1906 (Staatsblad n°. 241) in hooger beroep beslist op bezwaren tegen gewijzigde vaststelling van den ligger der waterkeeringen onder beheer van het dagelijksch bestuur van het waterschap De polder van der Eigen.

Bij Kon. besluit van 8 October 1906, n°. 46, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het geven van ontslag aan een poldermeester van den dorpspolder Herwijnen en het wijzen op hunne overtredingen van de andere poldermeesters van dien polder.

Bij Kon. besluit van 15 October 1906, n°. 54, is in hooger beroep beslist op bezwaren tegen het teruggeven van uitgegeven gelden aan de polderkas van den dorpspolder Herwijnen.

KON. BESLUIT *van* 4 *Januari* 1901 (*Staatsblad n°.* 20), *tot vaststelling van een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen* (38*e V. blz.* 1).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn laatstelijk bekrachtigd bij Kon. besluit van 9 Juli 1903 (Staatsblad n°. 201).

KON. BESLUIT *van* 11 *Juni* 1901, n°. 53, *goedkeuring van het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie Friesland* (38*e V. blz.* 75).

De staten, behoorende bij dit reglement, en laatstelijk in het 41e Vervolg, in de „Aanteekeningen" bij bovengenoemd besluit overgenomen, zijn nader, wat de staat A betreft, gewijzigd. Deze wijziging luidt als volgt:

De Gedeputeerde Staten van Friesland,

Gelezen een schrijven van den hoofdingenieur van den provincialen waterstaat van 24 April 1906, n°. 847;

Besluiten:

A. In hunne besluiten van 1 Juni 1904, n°. 1, 25 October 1904, nos. 1 en 2, 12 Januari 1905, n°. 91 en 19 October 1905, n°. 73, 2e afdeeling W., aan te brengen de volgende wijziging:

In staat A 21*a* en 21*b* te laten vervallen en daarvoor in de plaats te stellen:

„21*a*. Het vaarwater van Sneek, van de westelijke stadsgracht af door de Geeuw langs IJlst, door het Wijddraai en de Wijde Wijmerts tot het Heegervar.

21*b*. Het vaarwater van het Heegervar, door de Nauwe Wijmerts en de Noorder Ee tot Woudsend, met het bij laatstgenoemde vaart geplaatste baken".

B. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt op 1 Mei 1906.

WET *van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 170), *betreffende exploitatie van Staatswege van steenkolenmijnen in Limburg* (38*e V. blz.* 104).

Een tweede mijn is ter ontginning aangewezen bij Kon. besluit van 24 October 1906 (Staatsblad n°. 270).

WET *van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 171), *houdende toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van stoomtramwegen van Tilburg over Oirschot naar St. Oedenrode, van Tilburg over Gilze naar Dongen en van Tilburg over Goirle naar Hilvarenbeek* (38*e V. blz.* 107).

Deze wet is ingetrokken bij die van 9 Juli 1906 (Staatsblad n°. 183).

WET *van* 24 *Juni* 1901 (*Staatsblad n°.* 186), *tot bevordering van de kanalisatie van Westerwolde* (38*e V. blz.* 111).

Men zie de wet van 8 December 1906 (Staatsblad n°. 322), tot onteigening ten behoeve van de kanalisatie van Westerwolde, en tot het in verband daar mede aanleggen van eene spoorweghaven te Nieuweschans.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1901, *n°.* 37, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap de polder van Linden* (38*e V. blz.* 151).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 September 1906, n°. 85.

KON. BESLUIT *van* 27 *December* 1902, *n°.* 31, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Buitenpost* (*Oostzijde*) (39*e V. blz.* 205).

Wijzigingen zijn in dit reglement goedgekeurd bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34.

KON. BESLUIT *van* 23 *Maart* 1903 (*Staatsblad n°.* 89), *houdende bekrachtiging van politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn* (40*e V. blz.* 97).

Deze bepalingen zijn aangevuld bij Kon. besluit van 23 April 1906 (Staatsblad n°. 67).

BESCHIKKING *van* 24 *Augustus* 1903, *n°.* 188, *Afd. Waterstaat, vaststelling van de grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld* (40*e V. blz.* 182).

Deze grensregeling is gewijzigd bij de beschikking van 9 Mei 1906, n°. 192, Afd. Waterstaat.

KON. BESLUIT *van* 9 *September* 1903, *n°.* 23, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Gijster en Heenplaat* (4*e V. blz.* 200).

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 1 September 1906, n°. 27.

KON. BESLUIT *van* 14 *October* 1903, *n°.* 52, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap de Westerbroekster Engelbertermolenpolder* (40*e V. blz.* 219).

Wijzigingen in dit reglement zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 16 *November* 1903, *n°.* 35, *goedkeuring van het politiereglement op de openbare wegen en voetpaden in Noordbrabant* (40*e V. blz.* 234).

Bij Kon. besluit van 18 Augustus 1906, n°. 38, zijn laatstelijk wijzigingen in dit reglement goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 17 *November* 1903, *n°.* 36, *goedkeuring van een nieuw algemeen reglement voor de waterschappen in Noordbrabant* (40*e V. blz.* 248).

Bij Kon. besluit van 18 Januari 1906, n°. 16, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake het brengen van B. van Wijk te Wijk op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk.

KON. BESLUIT *van* 14 *December* 1903, *n°.* 28, *goedkeuring van een nieuw algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland* (40*e V. blz.* 313)

Bij Kon. besluit van 15 Juni 1906, n°. 40, is in hooger beroep beslist op bezwaren in zake eene gemeenschappelijke bewaking van den polder de Kwadijkerkoog en den Overweerschen polder.

Op bezwaren in zake goedkeuring van een aanvullingsverordening van den polder Overdie en Achtermeer, is bij Kon. besluit van 12 Juli 1906, n°. 40, in hooger beroep beslist.

Men zie het Kon. besluit van 12 Juli 1906, n°. 43, houdende beslissing in hooger beroep in zake het verbod tot het laten zwemmen van zwanen in de wateren van den Groot-Limmerpolder.

KON. BESLUIT *van* 8 *Januari* 1904, *n°.* 15, *goedkeuring van de oprichting en reglementeering van het veenschap het Emmer Erfscheidenveen* (41*e V. blz.* 4).

Wijzigingen in het reglement voor dit veenschap zijn laatstelijk goedgekeurd bij Kon. besluit van 7 December 1906, n°. 33.

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 73), *houdende nadere bepalingen betreffende de mijnontginning* (41*e V. blz.* 65).

Deze wet is op 1 November 1906 in werking getreden. Zie het Kon. besluit voor 24 September 1906 (Staatsblad n°. 249).

WET *van* 27 *April* 1904 (*Staatsblad n°.* 75), *tot onteigening voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge* (41*e V. blz.* 71).

Bij Kon. besluit van 9 Januari 1906, n°. 37 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

KON. BESLUIT *van* 3 *Juni* 1904, n°. 44, *goedkeuring van een nieuwe verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen in Noordholland* (41e *V. blz.* 94).

Eene wijziging in deze verordening is goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Augustus 1906, n°. 57.

WET *van* 14 *Juli* 1904 (*Staatsblad* n°. 147), *houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen* (41e *V. blz.* 122).

Bij Kon. besluit van 12 Juli 1905, n°. 18, is concessie verleend aan G. Stoothaak en J. Koningen, te Aalsmeer, tot droogmaking en indijking van een gedeelte van „de Poel", in den Buitendijkschen Buitenvelderschen polder.

Bij brief van 23 Juli 1906, n°. 217, Afd. Waterstaat, heeft de Minister van Waterstaat aan den Directeur der registratie en domeinen te Middelburg mededeeling gedaan van de voorzieningen, te nemen bij de van Rijkswege voorgenomen bedijking van buitengronden in den Brakman.

KON. BESLUIT *van* 13 *September* 1904, n°. 30, *goedkeuring van het reglement voor het waterschap Vledderveen* (41e *V. blz.* 156.)

Dit reglement is gewijzigd. Zie het Kon. besluit van 12 September 1906, n°. 42.

KON. BESLUIT *van* 3 *Januari* 1905, n°. 14, *goedkeuring van een nieuw reglement voor het waterschap Weerdinge* (42e *V. blz.* 1).

Eene wijziging in dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 Augustus 1906, n°. 70.

WET *van* 10 *Februari* 1905 (*Staatsblad* n°. 68), *tot vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1905 (42e *V. blz.* 21).

Eene verhooging van dit hoofdstuk is bekrachtigd bij de wet van 28 April 1906 (Staatsblad n°. 96). terwijl eene wijziging is bekrachtigd bij Kon. besluit van 9 Juli 1906 (Staatsblad n°. 195).

Nadere wijzigingen van dit hoofdstuk zijn bekrachtigd bij de wet van 31 December 1906 (Staatsblad n°. 360).

WET *van* 10 *Februari* 1905 (*Staatsblad* n°. 69), *houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen* (*42e V. blz.* 56).

Men zie de circulaire van 15 Februari 1906, L^a^. R., in zake handhaving dezer wet.

Art. 7. Iemand, vervolgd wegens overtreding van eene van vóór de wet dateerende verordening der gemeente Meppel omtrent het rijden met motorrijtuigen en rijwielen op zoogenaamde rijpen, was door den kantonrechter van rechtsvervolging ontslagen, omdat de verordening ingevolge art. 151 der gemeentewet van rechtswege had opgehouden te gelden sedert invoering der wet. Een cassatieberoep van het O. M. tegen deze beslissing werd bij arrest van den Hoogen Raad van 29 October 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8447) verworpen op overweging:

dat tot staving van het tegen die beslissing gerichte middel van cassatie is aangevoerd, dat de Motor- en Rijwielwet, wier voornaam doel is aan motorrijtuigen en rijwielen de hun toekomende plaats aan te wijzen in het *algemeen* verkeer, niet geldt voor rijpen eener straat, waarop zich toch zoodanig verkeer niet beweegt; dat voorts genoemde wet niet voorziet in eene splitsing van het verkeer over verschillende strooken van den weg (behoudens § 5 van het reglement), zoodat de Gemeenteraad bevoegd was de voor voetgangers bestemde rijpen aan het algemeen verkeer te onttrekken, door daarop het rijden met rijwielen te verbieden; dat eindelijk zoodanig verbod niet is te beschouwen als sluiting van een weg in den zin van art. 8 der wet;

dat art. 1 van genoemde verordening, zooals het gewijzigd is, luidt: „Het is verboden met door mechanische kracht voortbewogen vervoermiddelen of met rijwielen in deze gemeente te rijden op rijpen, trottoirs of voetpaden, met uitzondering voor zoover dit noodig mocht zijn bij het uit- en ingaan van gebouwen en erven. Dit verbod is niet van toepassing voor zoover dat rijden geschiedt krachtens door den Gemeenteraad verleende concessiën"; terwijl bij art. 10 der Verordening overtreding dezer bepaling is strafbaar gesteld met eene geldboete van ten hoogste *f* 25;

dat alzoo art. 1 tot onderwerp heeft regeling van het gebruik van door mechanische kracht voortbewogen vervoermiddelen en van rijwielen in genoemde gemeente, o.a. op rijpen, waaronder, gelijk de kantonrechter terecht beslist, zijn te verstaan zoowel de zijkanten als de voetpaden, beide naast de straten;

dat de Motor- en Rijwielwet inhoudt eene regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, en in art. 1 aanhef en 2°., bepaalt, dat in de wet onder „wegen" worden verstaan alle wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

dat mitsdien genoemde wet voorziet in het onderwerp van het gewijzigd art. 1 der aangehaalde verordening, zoodat de bestreden beslissing is juist en het daartegen voorgestelde middel van cassatie ongegrond.

Van soortgelijke strekking, doch stelliger gemotiveerd, is het arrest van den

Hoogen Raad van 31 Dec. 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8483), waarbij werd verworpen een beroep van het O. M. tegen een door den kantonrechter te Winschoten uitgesproken ontslag van rechtsvervolging, betreffende overtreding van art. 56 *s* van het wegenreglement der provincie Groningen, houdende verbod met rijwielen op de voetpaden te rijden. Het arrest overweegt:

dat art. 56 aanhef en letter *s* inhoudt een verbod om „op de voetpaden te rijden", welk verbod volgens art. 62 van het Reglement toepasselijk is op de provinciale wegen, waaronder naar art. 1 ook de voetpaden worden verstaan, terwijl in art. 63 op de overtreding daarvan geldboete is gesteld;

dat het onderwerp van art. 56 alzoo mede betreft het gebruik van zoodanige paden met rijwielen;

dat indien omtrent dit gebruik in art. 6 der Motor- en Rijwielwet een voorschrift wordt gegeven, art. 56 voormeld ingevolge art. 142 der Prov. wet, in zooverre van rechtswege heeft opgehouden te gelden;

dat dit het geval is, indien een voetpad, behoorende tot de provinciale wegen van Groningen — zooals volgens de feitelijke beslissing van den rechter het voetpad te Nieuw-Beerta in kwestie is — moet worden gerekend tot de in art. 6 der Motor- en Rijwielwet genoemde wegen, te weten die bedoeld in art. 4, 1e lid, waaronder de provinciale wegen;

dat werkelijk zoodanig voetpad tot die wegen behoort, vermits onder wegen naar art. 1, 2°., worden verstaan alle wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

dat de requirant de hier genoemde voetpaden wil beperkt zien tot die voetpaden welke behooren bij een weg, waarvan zij een deel uitmaken;

dat die uitlegging echter geen steun vindt in de bewoordingen der wet;

dat toch de wet zonder zoodanige beperking spreekt van voetpaden en de omstandigheid, dat zij ook bermen en zijkanten noemt, die uit hunnen aard een deel zijn van eenen weg, er niet toe kan leiden om te doen aannemen, dat voetpaden onder de benaming van wegen enkel zouden mogen worden begrepen, voor zoover zij feitelijk deel van een weg mochten uitmaken;

dat dit te minder het geval kan zijn, waar blijkens de geschiedenis der wet, de bermen en zijkanten enkel volledigheidshalve later in het ontwerp zijn gebracht;

dat mitsdien art. 6 der Motor- en Rijwielwet een voorschrift heeft gegeven omtrent het onderwerp geregeld in art. 56 der voormelde verordening en het middel is ongegrond.

Artt. 8 en 26. Een cassatie-beroep tegen eene veroordeeling op grond van overtreding, vóór 1 Juli 1906, eener van vóór de wet dateerende verordening der gemeente 's-Gravenhage, welke het berijden van voetpaden in de Scheveningsche Boschjes met rijwielen verbiedt, werd door den Hoogen Raad bij arrest van 5 November 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8454) verworpen op overweging:

dat de kantonrechter in het bestreden vonnis feitelijk beslist, dat de Scheveningsche Boschjes te 's-Gravenhage onmiddellijk grenzen aan het aaneengebouwde gedeelte dier gemeente en daarmede een geheel uitmaken, en dat, ofschoon zij hoofdzakelijk uit onbebouwd terrein bestaan, ook verschillende verspreid liggende gebouwen daarin worden gevonden;

dat de kantonrechter uit deze feitelijke beslissing terecht heeft afgeleid, dat

de Scheveningsche Boschjes moeten worden beschouwd als tot de bebouwde kom der gemeente 's-Gravenhage te behooren in den zin van art. 8 der Motor- en Rijwielwet 1905, Staatsblad n°. 69, mitsdien daardoor deze wetsbepaling niet heeft geschonden noch verkeerd heeft toegepast.

KON. BESLUIT *van 7 April* 1905 (*Staatsblad n°. 126*), *bekrachtiging van een nieuw reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek* (42*e V. blz.* 94).

Wijzigingen en aanvullingen van dit reglement zijn bekrachtigd bij Kon. besluit van 22 October 1906 (Staatsblad n°. 266).

WET *van 5 Juni* 1905 (*Staatsblad n°. 164*), *tot onteigening voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's-Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam* (42*e V. blz.* 161).

Bij Kon. besluit van 2 Maart 1906, n°. 46 zijn de perceelen aangewezen, die in de gemeenten Hillegersberg en Rotterdam hiervoor moeten worden onteigend.

WET *van 5 Juni* 1905 (*Staatsblad n°. 167*), *tot onteigening voor den aanleg van een havenspoorweg naar den rechter-Maasoever te Rotterdam en voor de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam—Rotterdam over de Delfshavensche Schie* (42*e V. blz.* 162).

Bij Kon. besluit van 11 April 1906, n°. 39 zijn de te onteigenen perceelen aangewezen.

WET *van 17 Juni* 1905 (*Staatsblad n°. 212*), *tot aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer* (42*e V. blz.* 167).

Bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 Februari 1906, n°. 158, Afd. Waterstaat is, in verband met de machtiging, verleend bij Kabinetsrescript van 21 Februari 1906, n°. 10, aan dit scheepvaartkanaal den naam van Wilhelmina-kanaal gegeven.

KON. BESLUIT *van 28 Juli* 1905, *n°. 39, in zake nadere vrijstelling van port voor briefwisseling over dienstzaken* (42*e V. blz.* 206).

Men zie de aanvulling van dit besluit bij het Kon. besluit van 8 Januari 1906, n°. 10.

KON. BESLUIT *van* 7 *September* 1905 (*Staatsblad n°.* 264), *tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid* (42e *V. blz.* 237).

Dit besluit is bij Kon. besluit van 27 Februari 1906 (Staatsblad n°. 35) gewijzigd.

Men zie de circulaire van 13 Februari 1906, La E, in zake raadpleging van ambtenaren van den Rijkswaterstaat, rechtstreeks door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, en de wet van 28 April 1906 (Staatsblad n°. 160), houdende wettelijke voorziening naar aanleiding van de instelling van dit Departement. Laatstgenoemde wet is in werking getreden op 1 Juli 1906, zie het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 136). Op dienzelfden datum is ook ingegaan de verandering van den naam van het bestaande Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid in dien van Waterstaat. Zie het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 137).

Men zie ook het Kon. besluit van 25 Juni 1906 (Staatsblad n°. 135), in zake overdracht van eenige bevoegdheden en verplichtingen op den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

KON. BESLUIT *van* 8 *September* 1905, *n°.* 42, *goedkeuring van de oprichting van het waterschap de Jellumer- en Beersterpolder* (42e *V. blz.* 238).

Bij Kon. besluit van 6 September 1906, n°. 34, is een reglement voor dit waterschap goedgekeurd.

KON. BESLUIT *van* 23 *September* 1905, *n°.* 100, *houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove voor* 1904, *en betreffende vaststelling van die begrooting voor* 1905 (42e *V. blz.* 252).

Men zie het Kon. besluit van 7 Juni 1906, n°. 41, houdende beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van dit waterschap, betreffende de waterkeering voor het dienstjaar 1904.

KON. BESLUIT *van* 4 *October* 1905, n°. 17, *goedkeuring van een nieuw reglement op het bestuur en het beheer van het hoogheemraadschap van den Lekdijk bovendams* (42e *V. blz.* 280).

Bij Kon. besluit van 11 December 1905, n°., 53 is eene wijziging in dit reglement goedgekeurd.

MOTOR- EN RIJWIELREGLEMENT 1905 (*Staatsblad* n°. 294) (42e *V. blz.* 281).

Men zie de circulaire van 15 Februari 1906, La R, in zake handhaving van dit reglement.

De kantonrechter te 's-Hertogenbosch had de bepaling der Vughtsche politieverordening betreffende het berijden der trambaan, vermeld in het arrest van den Hoogen Raad van 9 Oct. 1905 (42e V. blz. 392), in verband met art. 151 der gemeentewet vervallen geacht door de inwerkingtreding van dit reglement. Het vonnis, waarbij op dezen grond een overtreder van rechtsvervolging was ontslagen, werd door den Hoogen Raad bij arrest van 12 Juni 1906 (*Weekblad van het Recht* n°. 8391) vernietigd op de volgende overwegingen:

dat art. 95 n°. 20 der Alg. Plaatsel. Pol. Verord. voor de gemeente Vught, vastgesteld den 28 Aug. 1897 en aangevuld den 27 Juni 1904, luidt:

„Het is verboden:

„20e. De rails of het klinkerpad tusschen de rails van den paardentram „buiten noodzakelijkheid anders te berijden dan met rijwielen en motorrijwielen „of daarover paarden en vee te leiden of te drijven.

„Hij die zich op genoemd klinkerpad anders dan op een rijwiel of motor„rijwiel bevindt, is verplicht op de tijdige waarschuwing van den wielrijder het „pad te verlaten.

„Deze bepalingen zijn niet van toepassing op den paardentram."

zijnde bij art. 96 dier Verord. eene geldboete van ten hoogste f 6 gesteld op de overtreding van dat verbod;

dat deze verordening een verbod bevat om met eenig ander vervoermiddel dan rijwielen en motorrijwielen en paardentram de rails of het klinkerpad tusschen de rails van den paardentram te berijden, alsmede om paarden en vee daarover te leiden of te drijven; en alzoo tot onderwerp heeft regeling van het gebruik van de paardentrambaan;

dat het later ingevoerde Motor- en Rijwielreglement 1905 (Stbl. n°. 294) tot onderwerp heeft de bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen en de regeling van het verkeer op rijwielpaden, van welke rijwielpaden ten deze geen sprake is, omdat uit het bestreden vonnis niet blijkt, dat bedoelde paardentrambaan is voorzien van het in art. 1 sub 4 van genoemd Reglement bedoelde kenteeken;

dat mitsdien in het onderwerp der bovenaangehaalde bepaling van voormelde Pol. Verord. met betrekking tot het daarin vervatte verbod betreffende handwagens, als waarvan in deze de rede is, niet is voorzien door het Motor- en Rijwielreglement 1905 (Stbl. n°. 294).

WET *van* 12 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 316), *goedkeuring van de overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen* (42*e V. blz.* 321).

Het Kon. besluit van 22 Januari 1906 (Staatsblad n°. 7) beveelt de plaatsing in het Staatsblad van deze overeenkomst.

KON. BESLUIT *van* 16 *December* 1905, *n°.* 31, *goedkeuring van een reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatsdienst in Overijssel* (42*e V. blz.* 322).

Eene wijziging van dit reglement is goedgekeurd bij Kon. besluit van 21 December 1906, n°. 25.

KON. BESLUIT *van* 28 *December* 1905, *n°.* 31, *goedkeuring van een nieuw reglement van bestuur voor de banne Koedijk* (42*e V. blz.* 330).

Wijzigingen in dit reglement zijn goedgekeurd bij Kon. besluit van 14 December 1906, n°. 29.

WET *van* 30 *December* 1905 (*Staatsblad n°.* 368), *tot onteigening voor de voltooiing van de verbetering van de rivier de Regge* (42*e V. blz.* 338).

Bij Kon. besluit van 3 December 1906, n°. 41, zijn de perceelen aangewezen, welke in de gemeenten Wierden, Hellendoorn en Ambt-Ommen voor deze verbetering moeten worden onteigend.

REGISTER OVER 1906.

AA. (*Beneden-*) Zie *Beneden Aa.*

AANWASSEN. Zie *Gecombineerde Aanwassen.* (*De-*).

AARDS- OF EENDRACHTSPOLDER. (*De Goede-*) Zie *Goede Aards- of Eendrachtspolder* (*De-*).

AARKANAAL. Reglement van politie, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 226.

—— Zie verder *Amstel-Aarkanaal.*

AGTERBROEK. (*Polder den-*) Wijziging van het reglement, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

ALPHEN. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Gelderland, op bezwaren in zake de benoeming van een ontvanger van den dorpspolder Alphen, besluit van 9 Jan. 1906, blz. 2.

ALTING. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 181.

AMER. (*De-*) Zie *Zuid-Willemsvaart—Amer.*

AMSTEL-AARKANAAL. Afstand door den Staat van zijne eigendomsrechten op dit kanaal en bijbehoorende werken, ten behoeve van de provinciën Noord- en Zuidholland, wet van 9 Juli 1906, blz. 114. Toelichting tot het wetsontwerp, blz 117.

AMSTEL-DRECHTKANAAL. Reglement van politie, besluit van 7 Aug. 1906, blz. 138.

AMSTERDAM. (*Spoorwegnet te-*) Zie *Spoorwegen.*

AMSTERDAM-ROTTERDAM. (*Spoorweg-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

ANTONIEPOLDER. (*St.-*) Zie *Noord-, Zuid- en St. Antoniepolder.* (*De-*).

ARRONDISSEMENTEN. (*Grensregeling der-*) Zie *Waterstaat* (*Korps en bestuur van den-*).

ASTERD. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BARGER-OOSTERVEEN. Nadere wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1906, blz. 356.

BEERSTERPOLDER. Zie *Jellumer- en Beersterpolder.* (*De-*).

BENEDEN AA. (*De-*) Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BERG EN BROEK. Zie *Schiebroek.*

BERGENSHUIZEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BERGSCHE MAAS. Aanduiding van de nieuwe rivier, gevormd tusschen Hedikhuizen en den Amer, als Bergsche Maas. Kabinetsrescript van 12 Mei 1906, blz. 73.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Gelderland, op bezwaren in zake de benoeming van een ontvanger van den dorpspolder Alphen, besluit van 9 Jan. 1906, blz. 2.

—— Op bezwaren in zake ontheffing van den onderhoudsplicht van een gedeelte der Marswetering in de gemeente Dalfsen, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.

—— Op bezwaren in zake het brengen van B. van Wijk, te Wijk, op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk, besluit van 18 Jan. 1906, blz. 9.

—— Met vernietiging van een besluit van Gedep. Staten van Groningen, op bezwaren in zake wijziging van den ligger der wegen in de gemeente Haren, besluit van 12 Febr. 1906, blz. 48.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring eener keur van den polder Schieveen, besluit van 17 Febr. 1906, blz. 56.

—— Op bezwaren in zake wijziging van den staat der openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in de gemeente Leeuwarderadeel, besluit van 24 Febr. 1906, blz. 58.

—— Op bezwaren in zake het voeren van een rechtsgeding tegen het oude bestuur van den Tedingerbroekpolder, wegens een kas te kort, besluit van 15 Maart 1906, blz. 61.

—— Op bezwaren in zake overtreding van art 15 van het algemeen reglement voor de waterschappen in Drenthe, besluit van 22 Maart 1906, blz. 63.

—— Op bezwaren in zake toelating van een lid van het bestuur van den Grooten Ypolder, besluit van 26 Maart 1906, blz. 66.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake vervening onder de gemeente Coevorden, besluit van 14 Mei 1906, blz. 74.

—— Op bezwaren in zake vernieuwing van paalwerk ten oosten van Laaxum, besluit van 5 Juni 1906, blz. 89.

—— Op bezwaren tegen de vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van het waterschap Vollenhove, betreffende de waterkeering voor het dienstjaar 1904, besluit van 7 Juni 1906, blz. 89.

—— Op bezwaren in zake uitkeering eener vergoeding voor onderhoud aan de Doenkade en het aangaan eener geldleening ten behoeve van den polder Schieveen, besluit van 15 Juni 1906, blz. 91.

—— Op bezwaren in zake eene gemeenschappelijke bemaling van den polder de Kwadijkerkoog en den Overweerschen polder, besluit van 15 Juni 1906, blz. 93.

—— Met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake salarieering van bestuursleden en van den secretaris-ontvanger van het waterschap Dieze, besluit van 19 Juni 1906, blz. 94.

—— Op bezwaren in zake goedkeuring van een aanvullingsverordening van den polder Overdie en Achtermeer, besluit van 12 Juli 1906, blz. 128.

—— Op bezwaren in zake verbod tot het laten zwemmen van zwanen in de wateren van den Groot-Limmerpolder, besluit van 12 Juli 1906, blz. 129.

—— Op bezwaren tegen het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van den Tedingerbroekpolder, over het niet borgstellen door den penningmeester van dien polder, besluit van 30 Juli 1906, blz. 135.

—— Op bezwaren tegen niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken van het waterschap Vollenhove, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 177.

—— Op bezwaren tegen goedkeuring der begrooting van de waterlossing van dit waterschap voor 1906, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 179.

—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen gewijzigde vaststelling van den ligger der waterkeeringen onder beheer van het dagelijksch bestuur van het waterschap De polder van der Eigen, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 278.

BESLISSING IN HOOGER BEROEP. Op bezwaren in zake het geven van ontslag aan een poldermeester van den dorpspolder Herwijnen en het wijzen op hunne overtredingen van de andere poldermeesters van dien polder, besluit van 8 Oct. 1906, blz. 289.
—— Op bezwaren tegen het teruggeven van in een geding uitgegeven gelden aan de polderkas van den dorpspolder Herwijnen, besluit van 15 Oct. 1906, blz. 291.
—— Met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren in zake weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden der uitvoering van door het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap, besluit van 6 Dec. 1906, blz. 347.
—— Met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie van de banne Westerblokker op het houden van zwanen, ganzen en eenden, besluit van 7 Dec. 1906, bl. 356.
BESOIJEN. (*Binnenpolder van-*) Zie *Binnenpolder van Besoijen* (*De-*).
—— (*Buitenpolder van-*) Zie *Buitenpolder van Besoijen* (*De-*).
BESTEKKEN. (*Onderhouds-*) Zie *Circulaires*.
BIESSERPOLDERTJE. Zie *Klein- of Biesserpoldertje* (*Het-*)
BINNEN DE OUDE STRAAT. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
BINNEN- EN BUITENPOLDER VAN BAARDWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.
BINNENPOLDER VAN BESOIJEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1896, blz. 215.
BINNENPOLDER VAN DEN DUNGEN. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
BINNENPOLDER VAN 'S-GREVELDUIN-CAPELLE. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
BINNENPOLDER VAN OVERLANGEL. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
BINNENPOLDER VAN VLIJMEN. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
BINNENPOLDER VAN WAALWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.
BLEEKMEERPOLDER. Zie *Koog- en Bleekmeerpolder* (*De-*).
BLOEMENDAAL EN IN UITWATERING GECOMBINEERDE

POLDERS. Wijziging van het besluit tot oprichting van dit waterschap en van het reglement, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

BOMMEL. (*Polders toozende door den-*) Wijziging van het reglement, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

BORKEN. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

BORSSELE. Vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van dezen calamiteusen polder, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 225.

BOTERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BRAKMAN. Mededeeling van de voorzieningen, te nemen bij de van Rijkswege voorgenomen bedijking van buitengronden in den Brakman, brief van 23 Juli 1906, blz. 426.

BRAND EN BEUSING. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BRIEFPORT. (*Vrijdom van-*) Zie *Vrijdom van briefport.*

BRIEFWISSELING MET HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL. Zie *Circulaires.*

BRIELTJENSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BRUGGEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

BRUINISSE. Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren in zake weigering om machtiging te verleenen tot het voorbereiden der uitvoering van door het bestuur der waterkeering van het calamiteuse waterschap Bruinisse voorgenomen werken ter voorloopige verhooging van den zeedijk van het waterschap, besluit van 6 Dec. 1906, blz. 347.

BUITEN- OF MAASPOLDER VAN GASSEL, BEERS EN ESCHAREN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 22 Juni 1906, blz. 97.

BUITENGRONDEN VAN DRIMMELEN EN GEERTRUIDENBERG. (*De Gecombineerde-*) Zie *Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg. (De-)*

BUITENLANDEN ONDER ASSENDELFT. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

BUITENPOLDER VAN BESOIJEN. (*De*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BUITENPOLDER VAN VLIJMEN, ENGELEN EN HEDIKHUIZEN. Zie *Gecombineerde Buitenpolder enz.*

BUITENPOLDER VAN WAALWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

BUITENPOST. (*Oosteinde-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

BUNDERS. (*Lange-*) Zie *Lange Bunders en Slangwijk.*

BUREELKOSTEN. Zie *Waterstaat.* (*Korps en bestuur van den-*)

CALAMITEUSE POLDERS OF WATERSCHAPPEN IN ZEELAND. Wijziging van het reglement, besluit van 7 Sept. 1906, blz. 228. Het reglement is, zooals het nu luidt, in zijn geheel overgenomen.

CAPELSCHE VAART EN HET VEERPAD. (*Ten Westen der-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

CARTHUIJZERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

CASTRICUMMERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

CATERSPOLDER GEMEEN MET VAN DEN EIJNDENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren in de onderscheidene directiën van den Rijkswaterstaat en aan de Rijksbouwmeesters in de 1ste en 2de districten, in zake raadpleging van die ambtenaren, rechtstreeks door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, circulaire van 13 Febr. 1906, blz. 52.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, in zake handhaving der Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69). circulaire van 15 Febr. 1906, blz. 52.

—— Aan den Hoofdinspecteur Generaal van den Rijkswaterstaat, de Inspecteurs-Generaal in de 1ste en 2de inspectiën, de Hoofdingenieurs-Directeuren in de onderscheidene directiën en den Directeur der Visschershaven te IJmuiden, in zake aanduiding der titulatuur van de Oorlogsmarine, circulaire van 15 Febr. 1906, blz. 53.

—— Aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provincien, in zake herziening van het wegenreglement, circulaire van 14 Aug. 1906, blz. 162.

—— Mededeeling van deze circulaire aan de Hoofdingenieurs-Directeuren, circulaire van 28 Aug. 1906, blz. 163.

CIRCULAIRES. Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de onderscheidene directiën en de Rijksbouwmeesters in de 1ste en 2de districten, in zake het gebruik van zandsteen, circulaire van 16 Aug. 1906, blz. 165.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de verschillende directiën, en de Rijksbouwmeesters in de 1ste en 2de districten, in zake vondsten bij de uitvoering van Rijkswerken, circulaire van 15 Oct. 1906, blz. 293.

—— Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, betreffende opgaven voor het aanhouden van loonlijsten, bedoeld in de Ongevallenwet 1901, circulaire van 30 Nov. 1906, blz. 343.

— — Aan de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat in de 2de en 3de tot en met 11de directiën, in zake tijd van inzending van onderhoudsbestekken door de arrondissements-ingenieurs, circulaire van 4 Dec. 1906, blz. 346.

COEVORDEN. Beslissing in hooger beroep, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Drenthe, op bezwaren in zake vervening onder deze gemeente, besluit van 14 Mei 1906, blz. 74.

COMMISSIËN. Eervol ontslag van de Heeren G. van Diesen c. i., Mr. J. Oppenheim en Mr. P. L. F. Blussé, respectievelijk de eerste als lid en voorzitter, de overigen als lid der Staatscommissie, ter voorbereiding van de wettelijke regeling van het waterstaatsbestuur, en benoeming van den heer A. Deking Dura c. i. tot voorzitter dier commissie, besluit van 6 Dec. 1906, blz. 346.

—— Zie verder *Rijnvaart*.

CONCORDIA. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

DELFSHAVENSCHE SCHIE. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte*.

DIEZE. Beslissing in hooger beroep, met gedeeltelijke vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Overijssel, op bezwaren in zake salarieering van bestuursleden en van den secretaris-ontvanger van dit waterschap, besluit van 19 Juni 1906, blz. 94.

DINKEL EN VECHT. Overeenkomst met Pruissen betreffende de afwatering van deze rivieren, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 139.

DOENKADE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake uitkeering eener vergoeding voor onderhoud aan deze kade en het aangaan eener geldleening ten behoeve van den polder Schieveen, besluit van 15 Juni 1906, blz. 91.

DOMBOS. Zie *Nieuwe Dombos. (De-)*

DONGEDIJKSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
DOOI-REGLEMENT. (*Drentsch-*) Zie *Drenthe.*
DORPSPOLDER VAN VUGHT. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
DRENTHE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake overtreding van art. 15 van het algemeen reglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 22 Maart 1906, blz. 63.
—— Wijziging van het reglement op de verveningen, besluit van 11 Aug. 1906, blz. 139.
—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Weerdinge, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 149.
—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 149. Het reglement is, zooals het thans luidt, overgenomen.
—— Wijziging van het Drentsch dooi-reglement, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 162.
—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Roderwolde, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.
—— Nieuwe verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat, besluit van 18 Aug. 1906, blz. 166.
—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Zeven Blokken, Alting en de Molenwijk, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 181.
—— Oprichting en reglementeering van het waterschap Lappenvoort en wijziging van het reglement voor het waterschap Gieterveen, besluit van 4 Sept. 1906, blz. 219.
—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, gemeenten Haren, Zuidlaren en Vries, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.
—— Nadere wijziging van het reglement voor het veenschap het Emmer Erfscheidenveen, besluit van 7 Dec. 1906, blz. 356.
—— Als voren voor het waterschap Barger-Oosterveen, besluit van 7 Dec. 1906, blz. 356.
—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Havelte, besluit van 29 Dec. 1906, blz. 368.
DRIMMELEN. Zie *Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg.* (*De-*)
DROOGMAKERIJEN EN INDIJKINGEN. Zie *Poel* (*De-*) en *Brakman.*
DRUNEN. Zie *Hei- of Meerdijk en polder van Drunen.* (*De-*)
DUFFELT EN QUERDAMM. Verdrag tusschen Duitschland en

Nederland in zake de polders Duffelt en Querdamm bij Wijler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren, wet van 25 Juni 1906, blz. 99. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 99.

—— Plaatsing in het Staatsblad van deze overeenkomst, besluit van 22 Aug. 1906, blz. 171.

DUFFELTDIJK. In beheer en onderhoud nemen van den Nederlandschen Duffeltdijk, den Kapitteldijk en het Nederlandsch gedeelte van den Querdamm bij Wijler, wet van 25 Juni 1906, blz. 107. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 108.

DUINEN. Zie *Noordholland.*

DUIVENWAARD. Intrekking van het reglement voor dezen polder, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.

DUNGENSCHEN KANT. (*De polder aan den-*), ook genaamd de Oude St. Michielsgestelsche polder. Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

DIJKVELD. Zie *Hoenkoop, Vliet en Dijkveld.*

EEMNES. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 11 Dec. 1906, blz. 364.

EENDENNEST. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

EENDRACHTSPOLDER. Zie *Goede Aards- of Eendrachtspolder* (*De-*).

EEXTERBOUWTEN. (*De-*) Verkleining van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

EIGEN. (*De polder van der-*) Beslissing in hooger beroep, met afwijking van het advies van den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, op bezwaren tegen gewijzigde vaststelling van den ligger der waterkeeringen onder beheer van het dagelijksch bestuur van dezen polder, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 278.

ELSHOUT. (*Oudheusden en-*) Zie *Oudheusden en Elshout.*

EMMER ERFSCHEIDENVEEN. (*Het-*) Nadere wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Dec. 1906, blz. 356.

EIJNDENPOLDER. (*Waterschap de Caterspolder gemeen met van den-*) Zie *Caterspolder, enz.*

FRIESLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap Tjongervallei (zuidzijde), besluit van 15 Aug. 1906, blz. 165.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Lyonserpolder, Buitenpost (oosteinde) en de IJzermieden, reglement voor het waterschap de Jellumer- en Beersterpolder, nieuw reglement voor het waterschap de Groote Noorderpolder, gemeente

Barradeel, splitsing van het waterschap Zwagermieden en de Triemen en wijziging van het reglement voor dat waterschap, oprichting en reglementeering van de waterschappen de Hammen, de Borken en het Noorder Rnigland, en beschikkingen omtrent de bezittingen en schulden van de waterschappen Zwagermieden en de Triemen en de Hammen, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

FRIESLAND. Wijziging van staat A, behoorende bij het reglement van politie op de waterstaatswerken, in onderhoud en beheer bij de provincie, blz. 423.

GECOMBINEERDE AANWASSEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GECOMBINEERDE BUITENGRONDEN VAN DRIMMELEN EN GEERTRUIDENBERG. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GECOMBINEERDE BUITENPOLDER VAN VLIJMEN, ENGELEN EN HEDIKHUIZEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

GECOMBINEERDE STOOMBEMALING VAN DE ZELDERDSCHE WETERING. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 11 Dec. 1906, blz. 364.

GECOMBINEERDE WILLEMSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GEERTRUIDENBERG. Zie *Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg.* (*De-*)

GIESSEN-NIEUWKERK. (*Polder-*) Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

GIETERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 4 Sept. 1906, blz. 219.

GOED VAN IJKEL. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GOEDE AARDS- OF EENDRACHTSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GOUWEKADEN. Wijziging van de verordening, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 226.

GRAVENHAAGSCHE WATERLEIDING. (*'s-*) Erkenning van het openbaar belang, besluit van 12 Oct. 1906, blz. 291.

GRENSREGELING DER ARRONDISSEMENTEN. Zie *Waterstaat. (Korps en bestuur van den-)*

GREVELDUIN-CAPELLE. (*'s-*) Zie *Binnenpolder van 's-Grevelduin-Capelle.* (*De-*)

GRONINGEN. Kiesreglement voor de waterschappen in deze provincie, besluit van 28 Aug. 1906, blz. 204.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Westerlanden en besloten Venen, gemeenten Haren, Zuidlaren en Vries, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

—— Oprichting en reglementeering van de waterschappen de Meenteschaar en Nieuwe Spitlanden, aanvulling van het reglement voor het waterschap de Groote Harkstederpolder, opheffing van de waterschappen Spitlandermolenpolder en Simson en intrekking van de reglementen voor die waterschappen, nieuwe reglementen voor de waterschappen de Noorder Olingerpolder en Nijverheid, vergrooting van het waterschap Scharmer-Oostpolder en nieuw reglement voor dat waterschap, vergrooting van het waterschap Weiwerd en wijziging van de reglementen voor de waterschappen Weiwerd, de Westerbroekster Engelbertermolenpolder en Vledderveen, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

—— Oprichting en reglementeering van de waterschappen de Lauwerzeemolenpolder en Concordia, nieuwe reglementen voor de waterschappen de Westpolder en de Onnerpolder, opheffing van het waterschap de Kolken, verkleining van het waterschap de Eexterbouwten en wijziging van het reglement voor dit waterschap en wijziging en aanvulling van het reglement voor het waterschap de Oosterpolder, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Paddepoel en nieuwe reglementen voor de waterschappen de Negenboerenpolder en de Vereeniging, besluit van 29 Oct. 1906, blz. 314.

—— Politiereglement op de rivieren en kanalen en daarbij behoorende werken in deze provincie, besluit van 29 Oct. 1906, blz. 315.

—— Onteigening voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen, tusschen de Westerhaven en het Hoendiep, wet van 8 Dec. 1906, blz. 358.

—— Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 29 Dec. 1906, blz. 368

GROOT-LIMMERPOLDER. Besliesing in hooger beroep op bezwaren in zake verbod tot het laten zwemmen van zwanen in de wateren van dezen polder, besluit van 12 Juli 1906, blz. 129.

GROOT- EN KLEIN OUD-AA. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 28 Juli 1906, blz. 135.

GROOTE HARKSTEDERPOLDER. (*De-*) Aanvulling van het reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

GROOTE NOORDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

GROOTE OUDE STRAAT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

GROOTE POLDER. Zie *Vier Polders, enz.*

GROOTE IJPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake toelating van een lid van het bestuur van dezen polder, besluit van 26 Maart 1906, blz. 66.

GROOTE ZILKERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

GIJSTER EN HEENPLAAT. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz, 215.

HAARLEM. (*Gordelspoorweg in de gemeente-*) Zie *Spoorwegen.*

HAARLEMMERMEER. Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving, wet van 8 Dec. 1906, blz. 358.

HAMMEN. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap en beschikkingen omtrent de bezittingen en schulden, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

HAREN. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging van een besluit van Ged. Staten van Groningen, op bezwaren in zake wijziging van den ligger der wegen en voetpaden in de gemeente Haren, besluit van 12 Febr. 1906, blz. 48.

HARENKARSPEL. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

HARKSTEDERPOLDER. Zie *Groote Harkstederpolder. (De-)*

HAVELTE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Dec. 1906, blz. 368.

—— Zie ook *Oude Vaart.*

HAVENS. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

HEDIKHUIZEN-AMER. (*Rivier tusschen-*) Zie *Bergsche Maas.*

HEERHUGOWAARD. (*De polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

HEERLEN. Onteigening voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen van den spoorweg Sittard-Herzogenrath, wet van 28 April 1906, blz. 70.

HEI- OF MEERDIJK EN POLDER VAN DRUNEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

HEMAAL. (*Hoog-*) Zie *Hoog Hemaal.* (*Het-*)
HEMAAL. (*Laag-*) Zie *Laag Hemaal.* (*Het-*)
HERWIJNEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het geven van ontslag aan een poldermeester van den dorpspolder Herwijnen en het wijzen op hunne overtredingen van de andere poldermeesters van dien polder, besluit van 8 Oct. 1906, blz. 289.
—— Als boven op bezwaren tegen het teruggeven van in een geding uitgegeven gelden aan de polderkas van dezen dorpspolder, besluit van 15 Oct. 1906, blz. 291.
HINKELENOORD. Zie *Nieuw-Hinkelenoord en Hoogwerf.*
HINKELENOORD. (*Oud-*) Zie *Zuidpolder van Woensdrecht enz.*
HINTELAKEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
HOENKOOP, VLIET EN DIJKVELD. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 7 Sept. 1906, blz. 228.
HOEKSCHE WAARD. Zie *Oude Maas.*
HOENDIEP. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*
HOEVENSCHE BEEMDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
HOLLANDERBROEK. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
HOLLANDSCHE IJSSEL. (*De-*) Reglement van politie voor deze rivier, besluit van 30 Mei 1906, blz. 88.
HOOG HEMAAL. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
HOOGWERF. Zie *Nieuw-Hinkelenoord en Hoogwerf.*
HOORNDER NIEUWLAND. (*Het-*) Nieuw reglement van dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.
HOUTRAKPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
INDIJKINGEN. (*Droogmakerijen en-*) Zie *Poel* (*De-*) en *Brakman.*
INSTRUCTIËN. Zie *Rijnvaart.*
JELLUMER- EN BEERSTERPOLDER. (*De-*) Reglement voor dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.
KAAG. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.
KAMERHOP. Zie *Starnmeer en Kamerhop* (*De-*).
KANALEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*
KAPITTELDIJK. Zie *Duffelt en Querdamm en Duffeltdijk.*
KARELPOLDER. Zie *Prins Karelpolder* (*De-*).

KEUKENDIJK. Zie *Schardam en Keukendijk.*
KEVERDIJKSCHE OVERSCHEENSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
KEVERDIJKSCHE POLDER. Zie *Nieuwe Keverdijksche polder* (*De-*).
KLEIN OF BIESSERPOLDERTJE. (*Het-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
KLEIN OUD-AA. Zie *Groot en Klein Oud-Aa.*
KLEINE OF NIEUWE FIJNAART. Zie *Vier polders, enz.*
KLOOSTEROORD. (*De Steen van-*) Zie *Steen van Kloosteroord* (*De-*).
KOEDIJK. Wijziging van het reglement van bestuur voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1906, blz. 364.
KOLKEN. (*De-*) Opheffing van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.
KOOG- EN BLEEKMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
KUIL OP TEXEL. (*De polder de-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
KUIJERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
KWADIJKERKOOG. (*De-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake eene gemeenschappelijke bemaling van dezen polder en van den Overweerschenpolder, besluit van 15 Juni 1906, blz. 93.
LAAG HEMAAL. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
LAAXUM. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake vernieuwing van paalwerk ten oosten van Laaxum, besluit van 5 Juni 1906, blz. 89.
LAGELANDSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
LAMBERTSCHAAG. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL. (*Briefwisseling met het Departement van-*) Zie *Circulaires.*
—— Zie verder *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*
LANGE BUNDERS EN SLANGWIJK. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
LAPPENVOORT. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 4 Sept. 1906, blz. 219.
LAUWERZEEMOLENPOLDER. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

LEEUWARDERADEEL. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake wijziging van den staat der openbare tot den gemeenen dienst van allen bestemde waterstaatswerken in deze gemeente, besluit van 24 Febr. 1906, blz. 58.
LEGMEERPOLDER. Zie *Noorder Legmeerpolder.* (*De-*)
--- Zie *Zuider Legmeerpolder* (*De-*)
LEK. Zie *Rijn.*
LEKDIJK BOVENDAMS. (*Hoogheemraadschap van den-*) Wijziging van het reglement, besluit van 11 Dec. 1906, blz. 364.
LIMBURG. Zie *Mijnontginning.*
LIMMERPOLDER. (*Groot-*) Zie *Groot-Limmerpolder.*
LINDEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.
LITH. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
LITHOIJEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
LOONLIJSTEN. Zie *Circulaires.*
LYONSERPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.
MAARTEN. (*Sint-*) Nieuw reglement voor de banne, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
MAARTENSPOLDER. (*De St.-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.
MAAS. (*Oude-*) Zie *Oude Maas.*
MAASPOLDER VAN GASSEL, BEERS EN ESCHAREN. Zie *Buiten- of Maaspolder van Gassel, Beers en Escharen* (*De-*)
MANCIA WINTERPOLDER. Zie *Nieuwland* (*De polder van-*).
MARINE. (*Koninklijke-*) Circulaire in zake aanduiding der titulatuur van de Oorlogsmarine, 15 Febr. 1906, blz. 53.
MARK (*De-*) Zie *Zuid-Willemsvaart-Amer.*
MARKHOEK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
MARSWETERING, gemeente Dalfsen. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake ontheffing van den onderhoudsplicht van een gedeelte der Marswetering, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.
MEENTESCHAAR. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.
MEERDIJK. Zie *Hei- of Meerdijk.* (*De-*)
MEPPEL-BALKBRUG. (*Spoorweg-*) Zie *Spoorwegen.*

MEIJEPOLDER. Zie *Zijllaan en Meijepolder.*
MICHIELSGESTELSCHE POLDER. (*Oude St.-*) Zie *Dungènschen kant* (*De polder aan den-*).
MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. Vaststelling van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wet van 9 Febr. 1906, blz. 23.
—— Wijziging van het besluit tot instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, besluit van 17 Febr. 1906, blz. 54.
—— Verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, wet van 28 April 1906, blz. 70.
—— Wettelijke voorziening naar aanleiding van de instelling van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, wet van 28 April 1906, blz. 71.
—— Bepaling der in werking treding van deze wet op 1 Juli 1906, besluit van 25 Juni 1906, blz. 99.
—— Overdracht van bevoegdheden en verplichtingen op den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, besluit van 25 Juni 1906, blz. 98.
—— Bepaling, dat de verandering van den naam van het bestaande Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid in dien van Waterstaat op 1 Juli 1906 ingaat, besluit van 25 Juni 1906, blz. 99.
—— Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wet van 9 Juli 1906, blz. 122.
—— Aanvullingen en verhoogingen van dit hoofdstuk, wetten van 9 Juli 1906, blz. 123, 124 en 125.
—— Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, wet van 9 Juli 1906, blz. 126.
—— Verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906, wet van 8 Dec. 1906, blz. 362.
—— Aanvulling en verhooging van dit hoofdstuk, wet van 8 Dec. 1906, blz. 363.
—— Wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, wet van 31 Dec. 1906, blz. 368.
MOLENWIJK. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 181.
MONNIKEN-, RAVEN- EN ROBONSBOSPOLDER (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

MONNIKENMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

MOOIE KEENE. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

MOTOR- EN RIJWIELWET 1905. (*Handhaving der-*) Zie *Circulaires.*

MIJNONTGINNING. Vaststelling van een algemeen reglement voor de mijnen, besluit van 22 Sept. 1906, blz. 288.

—— Bepaling, dat de wet van 27 April 1904 (Staatsblad n°. 73) op 1 November 1906 in werking treedt, besluit van 24 Sept. 1906, blz. 288.

—— Aanwijzing van een tweede mijn ter ontginning, besluit van 24 Oct. 1906, blz. 298.

NEDERLANDSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NEEDE—HELLENDOORN. (*Spoorweg-*) Onteigening ten algemeenen nutte, besluit van 25 Juni 1906, blz. 114.

NEERLOON. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NEGENBOERENPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Oct. 1906, blz. 314.

NIEUW HINKELENOORD EN HOOGWERF. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NIEUWE BAN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

NIEUWE DOMBOS. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NIEUWE KEVERDIJKSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NIEUWE NIEDORP. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NIEUWE SPITLANDEN. Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

NIEUWENDIJK MET DE AANWASSEN. (*Ten Westen van den-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NIEUWENDIJK. Zie *Vierpolders, enz.*

NIEUWESCHANS. (*Spoorweghaven te-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

NIEUWE POLDER. (*De-*), onder Raamsdonk. Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NIEUWKUIK. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NIEUWLAND OF MANCIA WINTERPOLDER. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NOORD-, ZUID- EN ST. ANTONIEPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NOORDBRABANT. Wijziging van het reglement voor het waterschap de Buiten- of Maaspolder van Gassel, Beers en Escharen, besluit van 22 Juni 1906, blz. 97.

—— Wijziging van het politiereglement op de wegen en voetpaden, besluit van 18 Aug. 1906, blz. 168.

—— Nieuw reglement op de waterleidingen, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 181.

—— Wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap de Beneden Aa en wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Beneden Aa, het Klein- of Biesserpoldertje, het Zuidveld, Brand en Beusing, het Noordeveld, Binnen de Oude Straat, de Nieuwe polder, Oudheusden, en Elshout, de Prins Karelpolder, de Zuidhollandsche polder, Nieuw Hinkelenoord en Hoogwerf, de Zuidpolder van Woensdrecht, gemeen met Oud-Hinkelenoord, de Hoevensche Beemden, de Oude polder onder Raamsdonk, de polder van Lith, de Groote Oude Straat, de Gecombineerde Willemspolder, de Gijster en Heenplaat, de polder van Veen, de Binnenpolder van Vlijmen, de Noord-, Zuid- en St. Antoniepolder, Asterd, Hintelaken, Lange Bunders en Slangwijk, het Laag Hemaal, de Waarden, de Steen van Kloosteroord, de Binnenpolder van Besoijen, de Gecombineerde Aanwassen, de Binnenpolder van 's Grevelduin-Capelle, het Hollanderbroek, de Nieuwe Dombos, de Gecombineerde Buitengronden van Drimmelen en Geertruidenberg, de polder van Oss, de polder van Neerlcon, de Theodoruspolder, de Goede Aards- of Eendrachtspolder, de Binnenpolder van den Dungen, de Boterpolder, de Oostpolder, de polder aan den Dungenschen kant, ook genaamd de Oude St. Michielsgestelsche polder, Ten westen der Capelsche Vaart en het Veerpad, de Dorpspolder van Vught, het Goed van IJkel, het Hoog Hemaal, de polder van Nieuwland of Mancia Winterpolder, het Trippenpoldertje, de Markhoek, de Brieltjenspolder, het Oudeland van Standdaarbuiten, de Mooie Keene, ten Westen van den Nieuwendijk met de Aanwassen, ten Westen van de Vrijhoevensche Vaart, de Buitenpolder van Besoijen, de polder van Litholjen, de polder

van Bergenshuizen, de Buitenpolder van Waalwijk, de Oostensche en Westensche Buitendellen, de Binnenpolder van Overlangel, de polder van Nieuwkuik, de Dongedijksche polder en de Theere Heide en Herlaar, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NOORDBRABANT. Wijziging van het besluit tot oprichting van het waterschap Bloemendaal en in uitwatering gecombineerde polders en wijziging van het reglement voor dat waterschap en van de reglementen voor de waterschappen de Carthuijzerpolder, de Binnen- en Buitenpolder van Baardwijk, de Caterspolder gemeen met van den Eijndenpolder, de polder van Linden, de Vier polders, genaamd Groote polder, oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwendijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart, het Eendennest, de Sandoelsche polder, de Nieuwe Ban, de gecombineerde Buitenpolder van Vlijmen, Engelen en Hedikhuizen, de St. Maartenspolder, de Hei- of Meerdijk en polder van Drunen en de Binnenpolder van Waalwijk, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

NOORDEINDERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NOORDER LEGMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NOORDER OLINGERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

NOORDER RUIGLAND. (*Het-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

NOORDER IJPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NOORDERBUITENDIJKEN. (*De binnengedijkte buitenlanden, genaamd de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NOORDERPOLDER. (*De Groote-*) Zie *Groote Noorderpolder* (*De-*)

NOORDEVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

NOORDHOLLAND. Wijziging van de verordening op de inrichting en het gebruik van trambanen op of langs de voor het publiek verkeer openstaande wegen en bruggen, besluit van 4 Aug. 1906, blz. 138.

—— Reglement van politie voor het Amstel-Drechtkanaal, besluit van 7 Aug. 1906, blz. 138.

—— Wijziging van de verordening op het in stand houden der duinen en duingronden, besluit van 17 Aug. 1906, blz. 165.

—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de Castricummerpolder, de banne Harenkarspel, de polder Heerhugowaard, de Houtrakpolder, de Keverdijksche Overscheensche polder, de Koog- en Bleekmeerpolder, de Kuijerpolder, de polder de Kuil op Texel, de Lagelandspolder, de bannen Lambertschaag en Sint Maarten, de Monnikenmeer, de Monniken-, Raven- en Robonsbospolder, de Nederlandspolder, de banne Nieuwe Niedorp, de Nieuwe Keverdijksche polder, de Noordeindermeer, de binnengedijkte buitenlanden, genaamd de Noorderbuitendijken, de Noorder Legmeerpolder, de Noorder IJpolder, de banne Oosterblokker, de Oosterlandspolder, het molenbestuur van den Oosterpolder in Drechterland, de bannen Oostwoud, Opmeer, Opperdoes, Oudendijk, Oud Karspel en Oudijk, de polder Overdie en Achtermeer, de Overweersche polder, de polder de Rietkoog, het molenbestuur van den Ringpolder, de polder de Rondehoep, de banne en de polder Schagen, het heemraadschap van den Schardam en Keukendijk, de banne Scharwoude, de banne of polder Schellinkhout, de banne Spanbroek, de Spiegelpolder, de Starnmeer en Kamerhop, de banne Twisk, de banne of polder Valkkoog, de banne en de polder Veenhuizen, de polder de Velserbroek, de Vereenigde Westbijlmer en Klein Duivendrechtsche polder, het ambacht van Westfriesland, genaamd de Vier Noorderkoggen, de Vroonermeer, de polder Waard—Nieuwland op Wieringen, de Weelpolder, de bannen Wervershoof en Westerblokker, het molenbestuur van de Westerkogge, de banne Westwoud, de Westwouderpolder, het heemraadschap Wieringen, de banne Wognum en Wadway, de polders het Woud en de Woudmeer, de Zuid-Wijkermeerpolder, en de banne Zwaag, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van het molenbestuur van den Oosterpolder in Drechterland, het heemraadschap van den Schardam en Keukendijk, het ambacht van Westfriesland, genaamd de Vier Noorderkoggen en het molenbestuur van de Westerkogge, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

NOORDHOLLAND. Wijziging van de reglementen van bestuur voor de bannen Koedijk en Oudkarspel, besluit van 14 Dec. 1906, blz. 364.

—— Nieuwe reglementen van bestuur voor de waterschappen de polder de Buitenlanden onder Assendelft, het Hoornder Nieuwland, de polder de Kaag onder Assendelft, de banne en polder Oterleek, de Overamstelsche polder, het ambacht van Westfriesland, genaamd de Schager- en Niedorperkoggen, de Speketers-

polder, de Stichtsch-Ankeveensche polder, de banne Sybekarspel, de Weel en Braken onder Obdam, de polder Westerveer, de banne Winkel en de polder de Zien; reglement van bestuur voor den Zuider Legmeerpolder, en invoering van het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in Noordholland in bovengenoemde waterschappen, met uitzondering van het ambacht van Westfriesland, genaamd de Schager- en Niedorperkoggen, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

NOORDPOLDER VAN DELFGAAUW. Wijziging van het reglement, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164

NIJVERHEID. Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

OLINGERPOLDER. Zie *Noorder Olingerpolder (De-)*

ONDERHOUDSBESTEKKEN. (*Inzending van-*) Zie *Circulaires.*

ONGEVALLENWET. Zie *Circulaires.*

ONNERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Aanwijzing van perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een spoorweg van Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge, besluit van 9 Jan. 1906, blz. 2.

— — Als voren, voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam, besluit van 2 Maart 1906, blz. 61.

—— Als voren voor den aanleg van een havenspoorweg naar den rechter Maasoever te Rotterdam en voor de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam—Rotterdam over de Delfshavensche Schie, besluit van 11 April 1906, blz. 68.

—— Voor de uitbreiding van het stationsemplacement Heerlen van den spoorweg Sittard—Herzogenrath, wet van 28 April 1906, blz. 70.

— — Voor den aanleg van een spoorweg van Neede naar Hellendoorn, wet van 25 Juni 1906, blz. 114.

— — Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de voltooiing der verbetering van de rivier de Regge, besluit van 3 Dec. 1906, blz. 346.

—— Voor den aanleg van een verbindingskanaal met kaden, wegen en handelsterreinen tusschen de Westerhaven en het Hoendiep te Groningen, wet van 8 Dec. 1906, blz. 358.

—— Voor de kanalisatie van Westerwolde en voor het in verband

daarmede aanleggen van eene spoorweghaven te Nieuweschans, wet van 8 Dec. 1906, blz. 362.

ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE. Voor de verbetering van de afwatering in de grensstreek ten zuiden van de rivier de Vecht, wet van 31 Dec. 1906, blz. 368.

ONTVLAMBARE STOFFEN. (*Vervoer van licht-*) Zie *Rijn.*

OORLOGSMARINE. Zie *Circulaires.*

OOSTENSCHE EN WESTENSCHE BUITENDELLEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OOSTERBLOKKER. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OOSTERLANDSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OOSTERPOLDER. (*De-*) Wijziging en aanvulling van het reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

OOSTERPOLDER IN DRECHTERLAND (*Het molenbestuur van den-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OOSTPOLDER ONDER RAAMSDONK EN WASPIK. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OOSTWOUD. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OPMEER (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OPPERDOES. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OSS. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OTERLEEK. (*De banne en polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

OUD-AA. Zie *Groot- en Klein Oud-Aa.*

OUDDORP-OOLTGENSPLAAT. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der te onteigenen perceelen voor den aanleg van een spoorweg van Ouddorp over Middelharnis naar Ooltgensplaat met zijtakken naar de havens van Stellendam, Middelharnis en Oude Tonge, besluit van 9 Jan. 1906, blz. 2.

OUDE MAAS. Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over de Oude Maas, verbindende de Hoeksche Waard met het eiland IJsselmonde, en voor de passage over die brug, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 226.

OUDE POLDER (*De-*), onder Raamsdonk. Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OUDE POLDERS LOOZENDE OP DE HAVEN VAN MIDDELHARNIS. (*De-*) Reglement, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.

OUDE STRAAT. (*De Groote-*) Zie *Groote Oude Straat* (*De-*)

OUDE VAART. Overbrenging van de verplichting tot uitdieping van een deel der Oude Vaart bij het waterschap Havelte, wet van 31 Dec. 1906, blz. 373.

OUDELAND VAN MIDDELHARNIS. (*Het-*) Intrekking van het reglement voor dezen polder, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.

OUDENDIJK. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OUDHEUSDEN EN ELSHOUT. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OUDKARSPEL. (*De banne-*) Wijziging van het reglement van bestuur voor deze banne, besluit van 14 Dec. 1906, blz. 364.

—— Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OUDLAND VAN STANDDAARBUITEN. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

OUDIJK (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OVERAMSTELSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

OVERBETUWE. Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Overbetuwe, wet van 31 Dec. 1906, blz. 373.

OVERDIE EN ACHTERMEER. (*De polder-*) Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake goedkeuring van een aanvullingsverordening van dezen polder, besluit van 12 Juli 1906, blz. 128.

—— Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

OVERSCHEENSCHE POLDER. Zie *Keverdijksche Overschreensche polder.* (*De-*)

OVERWEERSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

—— Zie *Kwadijkerkoog.* (*Polder de-*)

OVERIJSSEL. Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 163.

—— Oprichting en reglementeering van het waterschap de Zuiderzeepolder bij Genemuiden, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

—— Wijziging van het reglement betreffende de samenstelling en

inrichting van den provincialen waterstaatsdienst, besluit van 21 Dec. 1906, blz. 366.

PADDEPOEL. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 29 Oct. 1906, blz. 314.

POEL. (*De-*) Concessie tot droogmaking en indijking van een gedeelte van »de Poel«, in den Buitendijkschen Buitenvelderschen polder, besluit van 12 Juli 1905, blz. 426.

PRINS ALEXANDERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

PRINS KARELPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

QUERDAMM. Zie *Duffelt en Querdamm* en *Duffeltdijk*.

RAVENPOLDER. Zie *Monniken-, Raven- en Robonsbospolder* (*De-*).

REGGE (*De-*) Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor de voltooiing der verbetering van deze rivier, besluit van 3 Dec. 1906, blz. 346.

REIS- EN VERBLIJFKOSTEN. Wijziging van het besluit tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, besluit van 21 Maart 1906, blz. 63.

RIETKOOG. (*De polder de-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

RINGPOLDER. (*Het molenbestuur van den-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

RIVIEREN EN KANALEN. Zie *Groningen*.

RIVIEREN EN KANALEN IN HET ALGEMEEN. Wijziging van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, besluit van 17 Dec. 1906, blz. 364.

ROBONSBOSPOLDER. Zie *Monniken,- Raven- en Robonsbospolder* (*De-*)

RODERWOLDE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

RONDEHOEP. (*De polder de-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

ROTTERDAM. (*Havenspoorweg naar den rechter Maasoever-*) Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

ROTTERDAM—'S-GRAVENHAGE - SCHEVENINGEN. (*Spoorweg-*) Aanwijzing der perceelen, te onteigenen voor den aanleg van een verbindingsspoorweg tusschen dezen ontworpen spoorweg en de Verbindingsbaan om Rotterdam, besluit van 2 Maart 1906, blz. 61.

RUIGLAND. Zie *Noorder Ruigland (Het-)*

RIJN. Aanvulling der politiebepalingen op het vervoer van lichtontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, besluit van 23 April 1906, blz. 69.

—— Wijziging en aanvulling van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, besluit van 22 Oct. 1906, blz. 295.

RIJN EN SCHIE. Nieuw reglement van politie voor het vaarwater tusschen Rijn en Schie en de daartoe behoorende kunstwerken, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 226.

RIJNVAART. Bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en scheepspatenten, besluit van 26 Oct. 1906, blz. 298.

—— Voorschriften betreffende de toepassing op reeds onderzochte schepen van de bepalingen omtrent het onderzoek der Rijnschepen, besluit van 12 Nov. 1906, blz. 335.

—— Instructie voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van de soort en het aantal der bemanning van schepen, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, beschikking van 15 Nov. 1906, blz. 337.

—— Instructie voor de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart, omtrent de vaststelling van het grootste geoorloofde aantal reizigers op passagiersstoombooten, welke den Rijn boven het Spijksche veer bevaren, beschikking van 15 Nov. 1906, blz. 341.

—— Zie verder *Rijn.*

SANDOELSCHE POLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

SCHAGEN. (*De banne en de polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SCHAGER- EN NIEDORPERKOGGEN. (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

SCHARDAM EN KEUKENDIJK. (*Het heemraadschap van den-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SCHARMER—OOSTPOLDER. Vergrooting van dit waterschap en nieuw reglement, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

SCHARWOUDE. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SCHELDE. (*Wester-*) Bekendmaking van de overeenkomst tusschen Nederland en België, betreffende de verbetering der verlichting

van de Wester-Schelde en hare mondingen, besluit van 22 Jan. 1906, blz. 13.

SCHELLINKHOUT. (*De banne of polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SCHIE. Zie *Rijn en Schie.*

SCHIEBROEK, BERG EN BROEK EN DE 110 MORGEN. Wijziging van het reglement voor deze vereenigde polders, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

SCHIEVEEN. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen goedkeuring eener keur van dezen polder, besluit van 17 Feb. 1906, blz. 56.

—— Zie verder *Doenkade.*

SIMSON. Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 270.

SINT MAARTEN. (*De banne-*) Zie *Maarten.* (*Sint-*)

SLANGWIJK. Zie *Lange Bunders en Slangwijk.*

SLUIZEN. Zie *Rivieren en kanalen in het algemeen.*

SPANBROEK (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SPEKETERSPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

SPIEGELPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

SPITLANDEN. Zie *Nieuwe Spitlanden.*

SPITLANDERMOLENPOLDER. Opheffing van dit waterschap en intrekking van het reglement, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

SPOORWEGEN. Wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 8 Febr. 1906, blz. 21.

—— Intrekking van het renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg van stoomtramwegen van Tilburg over Oirschot naar St. Oedenrode, van Tilburg over Gilze naar Dongen, en van Tilburg over Goirle naar Hilvarenbeek, wet van 9 Juli 1906, blz. 123.

—— Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Meppel naar Balkbrug, wet van 9 Juli 1906, blz. 124.

—— Wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, en wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 9 Juli 1906, blz. 127.

SPOORWEGEN. Gelijkstelling van den van wege de Eerste Nederlandsche Electrische trammaatschappij geëxploiteerden gordelspoorweg in de gemeente Haarlem, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft, met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 149.

—— Als boven van het door de gemeente Amsterdam geëxploiteerde spoorwegnet te Amsterdam, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 149.

—— Vernietiging van een besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente 's-Gravenhage, waarbij de Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij wordt aangeschreven om het gebruik op hare spoorbaan in die gemeente voor zeker rollend materieel onmiddellijk te staken, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

—— Nadere wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, besluit van 28 Sept. 1906, blz. 288.

—— Renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving, wet van 8 Dec. 1906, blz. 358

—— Als voren, ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van spoorweglijnen in de Overbetuwe, wet van 31 Dec. 1906, blz. 373.

—— Zie verder *Onteigening ten algemeenen nutte.*

STAATSBEGROOTING. Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

STARNMEER EN KAMERHOP. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

STEEN VAN KLOOSTEROORD. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

STEENKOLENMIJNEN. (*Exploitatie van-*) Zie *Mijnontginning.*

STICHTSCH—ANKEVEENSCHE POLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

SIJBEKARSPEL. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

TEDINGERBROEKPOLDER. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het voeren van een rechtsgeding tegen het oude bestuur van dezen polder, wegens een kas te kort, besluit van 15 Maart 1906, blz. 61.

—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het voeren van een rechtsgeding tegen het bestuur van dezen polder, over het niet-borgstellen door den penningmeester, besluit van 30 Juli 1906, blz. 135.

THEERE HEIDE EN HERLAAR. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

THEODORUSPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

TILBURG—DONGEN. (*Stoomtramweg-*) Zie *Spoorwegen.*

TILBURG—HILVARENBEEK. (*Stoomtramweg-*) Zie *Spoorwegen.*

TILBURG—ST. OEDENRODE. (*Stoomtramweg-*) Zie *Spoorwegen.*

TJONGERVALLEI. [(*Zuidzijde-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 165.

TRACTATEN EN OVEREENKOMSTEN VAN NEDERLAND. Bekendmaking van de overeenkomst tusschen Nederland en België, betreffende de verbetering der verlichting van de Westerschelde en hare mondingen, besluit van 22 Jan. 1906, blz. 13..

—— Met Duitschland, in zake de polders Duffelt en Querdamm bij Wyler, den Kapitteldijk, den Querdamm bij Calcar en de Groote Waterleiding of het Meer met toebehooren, wet van 25 Juni 1906, blz. 99. Toelichting tot het wetsontwerp, blz. 100.

—— Plaatsing in het Staatsblad van deze overeenkomst, besluit van 22 Aug. 1906, blz. 171.

—— Zie ook *Duffeltdijk.*

—— Met Pruissen, betreffende de afwatering van de Dinkel en van de Yecht, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 139.

TRAMWEGEN. Zie *Spoorwegen* en *Noordholland.*

TRIPPENPOLDERTJE. (*Het-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

TWISK. (*De banne-*). Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

UTRECHT. Wijziging van het reglement voor het waterschap Groot en Klein Oud-Aa, besluit van 28 Juli 1906, blz. 135.

—— Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat, besluit van 18 Aug. 1906, blz. 166.

—— Wijziging van het reglement voor het waterschap Hoenkoop, Vliet en Dijkveld, besluit van 7 Sept. 1906, blz. 228.

—— Wijziging van de reglementen voor de waterschappen de Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering en Eemnes, en van het reglement op het bestuur en beheer van het hoogheemraadschap van den Lekdijk bovendams, besluit van 11 Dec. 1906, blz. 364.

VALKKOOG. (*De banne of polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

VECHT. Zie *Dinkel en Vecht.*

—— (*De-*) Onteigening voor de verbetering van de afwatering in de grensstreek ten zuiden van deze rivier, wet van 31 Dec. 1906, blz. 368.

VEEN. (*De polder van-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

VEENHUIZEN. (*De banne en de polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

VELSERBROEK. (*De polder de-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

VENNIPPERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

VEREENIGDE GROOTE EN KLEINE VETTENOORDSCHE-, WEST EN OOST- EN ZEVENMANSPOLDERS. Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

VEREENIGDE WESTBIJLMER EN KLEIN DUIVENDRECHTSCHE POLDER. Zie *Westbijlmer en Klein Duivendrechtsche polder.*

VEREENIGING. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 29 Oct. 1906, blz. 314.

VERVENINGEN. Zie *Drenthe.*

VETTENOORDSCHE POLDER. Zie *Vereenigde Groote en Kleine Vettenoordsche enz.* (*Polders-*)

VIER NOORDERKOGGEN. (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd de-*) Zie *Westfriesland.*

VIER POLDERS, *genaamd Groote polder, oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwendijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart-* (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Sept. 1906, blz. 286.

VLEDDERVEEN. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

VLIET. Zie *Hoenkoop, Vliet en Dijkveld.*

VLIJMEN. Zie *Binnenpolder van Vlijmen* (*De-*)

VOLLENHOVE. Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen de vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van dit waterschap, betreffende de waterkeering voor het dienstjaar 1904, besluit van 7 Juni 1906, blz. 89.

—— Beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen niet-goedkeuring van de begrooting voor de waterkeerende werken van dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 177.

—— Alsvoren op bezwaren tegen goedkeuring der begrooting voor

de waterlossing van dit waterschap voor 1906, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 179.

VONDSTEN BIJ DE UITVOERING VAN RIJKSWERKEN. Zie *Circulaires.*

VROONERMEER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

VRIJDOM VAN BRIEFPORT. Nadere verleening van vrijstelling van port voor briefwisseling over dienstzaken, besluit van 8 Jan. 1906, blz. 1.

VRIJHOEVENSCHE VAART. (*Ten Westen van de-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

VUGHT. (*Dorpspolder van-*) Zie *Dorpspolder van Vught.* (*De-*)

WAAL. Zie *Rijn.*

WAALWIJK. Zie *Binnenpolder van Waalwijk* (*De-*).

—— (*De Buitenpolder van-*) Zie *Buitenpolder van Waalwijk* (*De-*).

WAARD-NIEUWLAND. (*De polder-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WAARDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, bl. 215.

WATERSCHAPPEN. Zie *Groningen.*

WATERLEIDING. (*'s-Gravenhaagsche-*) Erkenning van het openbaar belang, besluit van 12 Oct. 1906, blz. 291.

WATERLEIDINGEN. Zie *Noordbrabant.*

WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging van de grensregeling der arrondissementen, waarin elke der tweede tot en met elfde directiën zal zijn verdeeld, beschikking van 9 Mei 1906, blz. 73.

—— Wijziging van het besluit tot tockenning van abonnementen van bureelkosten aan de leden van het korps Ingenieurs van den Waterstaat, besluit van 14 Mei 1906, blz. 74.

—— Wijziging van het reglement op een dienst van den provincialen waterstaat in Utrecht en nieuwe verordening op de inrichting van den provincialen waterstaat in Drenthe, besluit van 18 Aug. 1906, blz. 166.

—— Wijziging van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst in Zeeland en van het besluit tot het aanstellen, in vasten dienst der provincie, van arbeiders op de provinciale wegen en tot regeling van hunne bezoldiging, besluit van 28 Aug. 1906, blz. 199.

—— Wijziging van het reglement betreffende de samenstelling en inrichting van den provincialen waterstaatdienst in Overijssel, besluit van 21 Dec. 1906, blz. 366.

WATERSTAAT. (*Korps en bestuur van den-*) Wijziging van het reglement op den dienst van den provincialen waterstaat in Groningen, besluit van 29 Dec. 1906, blz. 368.

—— (*Ministerie van-*) Zie onder *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid*, besluit van 25 Juni 1906.

WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID. (*Ministerie van-*) Zie *Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid.*

WATERSTAATSBESTUUR. Zie *Circulaires.*

WEEL EN BRAKEN. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366

WEELPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WEERDINGE. Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 14 Aug. 1906, blz. 149.

WEGEN. Zie *Drenthe, Overijssel, Noordbrabant* en *Zeeland.*

—— (*Rijks-*) Vaststelling van bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk, besluit van 27 Juli 1906, blz. 130.

—— Circulaires naar aanleiding van deze bepalingen, van 14 en 28 Aug. 1906, blz. 162.

WEIWERD. Vergrooting van dit waterschap en wijziging van het reglement, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

WERVERSHOOF. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WESTBIJLMER EN KLEIN DUIVENDRECHTSCHE POLDER. (*De Vereenigde-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WESTEN DER CAPELSCHE VAART EN HET VEERPAD. (*Ten-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

WESTEN VAN DEN NIEUWENDIJK MET DE AANWASSEN. (*Ten-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

WESTEN VAN DE VRIJHOEVENSCHE VAART. (*Ten-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

WESTENSCHE BUITENDELLEN (*De-*) Zie *Oostensche en Westensche Buitendellen* (*De-*).

WESTER SCHELDE. Zie *Schelde* (*Wester-*).

WESTERBLOKKER. Beslissing in hooger beroep, met vernietiging

van een besluit van Ged. Staten van Noordholland, op bezwaren tegen goedkeuring van de verordening van algemeene politie van deze banne, op het houden van zwanen, ganzen en eenden, besluit van 7 Dec. 1906, blz. 356.

WESTERBLOKKER (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WESTERBROEKSTER ENGELBERTERMOLENPOLDER. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 12 Sept. 1906, blz. 276.

WESTERHAVEN. Zie *Onteigening ten algemeenen nutte.*

WESTERKOGGE. (*Het molenbestuur van de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WESTERLANDEN EN BESLOTEN VENEN. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

WESTERVEER. (*De polder-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

WESTERWOLDE. (*Kanalisatie van-*) Onteigening ten algemeenen nutte, wet van 8 Dec. 1906, blz. 362.

WESTFRIESLAND, *genaamd de Vier Noorderkoggen.* (*Het ambacht van-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

—— Zie *Schager- en Niedorperkoggen.* (*Het ambacht van Westfriesland, genaamd de-*)

WESTLANDSCHE STOOMTRAMWEG-MAATSCHAPPIJ. Zie *Spoorwegen.*

WESTPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 13 Sept. 1906, blz. 277.

WESTWOUD. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WESTWOUDERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WIERINGEN. (*Het Heemraadschap-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WILHELMINA-KANAAL. Aanduiding van het scheepvaartkanaal, ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, als Wilhelmina-kanaal, Kabinetsrescript van 21 Febr. 1906, blz. 58.

WILLEMSPOLDER. (*De Gecombineerde-*) Zie *Gecombineerde Willemspolder.* (*De-*)

WINKEL. (*De banne-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 Dec. 1906. blz. 366.

WOGNUM EN WEDWAY. (*De hanne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WOUD. (*De polder het-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WOUDMEER. (*De polder de-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

WIJK. Beslissing in hooger beroep op bezwaren in zake het brengen van B. van Wijk, te Wijk op de lijst van stemgerechtigde ingelanden van het waterschap Wijk, besluit van 18 Jan. 1906, blz. 9.

WIJKERMEERPOLDER. Zie *Zuid-Wijkermeerpolder.* (*De-*)

IJKEL. (*Het Goed van-*) Zie *Goed van IJkel* (*Het-*)

IJPOLDER. Zie *Noorder IJpolder* (*De-*)

—— (*Groote-*) Zie *Groote IJpolder.*

IJSSEL. (*Hollandsche-*) Zie *Hollandsche IJssel.*

IJSSELMONDE. *Zie Oude Maas.*

IJZERMIEDEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.

ZANDBERG. Zie *Vier polders, enz.*

ZANDSTEEN. Circulaire aan de Hoofdingenieurs-Directeuren in de onderscheidene directiën en de Rijksbouwmeesters in de 1e en 2e districten, in zake het gebruik van zandsteen, 16 Aug. 1906, blz. 165.

ZEELAND. Wijziging van de regeling van den provincialen waterstaatsdienst en van het besluit tot het aanstellen, in vasten dienst der provincie, van arbeiders op de provinciale wegen en tot regeling van hunne bezoldiging, besluit van 28 Aug. 1906, blz. 199.

—— Wijziging van het reglement op de wegen en voetpaden, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

—— Vaststelling der grenzen van de werken tot zeewering of oeververdediging van den calamiteusen polder Borssele, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 225.

—— Wijziging van het reglement voor de calamiteuse polders of waterschappen, besluit van 7 Sept. 1906, blz. 228. Het reglement is, zooals het nu luidt, in zijn geheel overgenomen.

ZELDERDSCHE WETERING. Zie *Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering.*

ZEVEN BLOKKEN. (*De-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 27 Aug. 1906, blz. 181.

ZEVENMANSPOLDERS. Zie *Vereenigde Groote en Kleine Vettenoordsche enz.* (*Polders*).

ZIEN. (*De polder de-*) Nieuw reglement voor dit waterschap, besluit van 24 December 1906, blz. 366.

ZILKERPOLDER. Zie *Groote Zilkerpolder.*

ZUID- EN ST. ANTONIEPOLDER. (*De Noord-,*) Zie *Noord-, Zuid- en St. Antoniepolder* (*De-*)

ZUID-WILLEMSVAART—AMER. Aanduiding van het scheepvaartkanaal, ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer, als Wilhelmina-kanaal, Kabinetsrescript van 21 Feb. 1906, blz. 58.

ZUID-WIJKERMEERPOLDER. (*De-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1907, blz. 220.

ZUIDER LEGMEERPOLDER. (*De-*) Reglement van bestuur, besluit van 24 Dec. 1906, blz. 366.

ZUIDERZEEPOLDER BIJ GENEMUIDEN. (*De-*) Oprichting en reglementeering van dit waterschap, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.

ZUIDEVELD. (*Het-*) Wijziging van het reglement voor dit waterschap, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.

ZUIDHOLLAND. Intrekking van de reglementen voor de polders het Oudeland van Middelharnis en Duivenwaard, en reglement voor de Oude polders loozende op de haven van Middelharnis, besluit van 15 Jan. 1906, blz. 8.

—— Wijziging van de reglementen voor de Vereenigde polders Schiebroek, Berg en Broek en de 110 Morgen, de polders loozende door den Bommel, den polder den Agterbroek, den Noordpolder van Delfgauw en den Vennipperpolder, besluit van 15 Aug. 1906, blz. 164.

—— Nieuw reglement van politie voor de scheepvaart door de brug over de Oude Maas, verbindende de Hoeksche Waard met het eiland IJsselmonde en voor de passage over die brug, reglement van politie voor het Aarkanaal en de daartoe behoorende werken, nieuw reglement van politie voor het vaarwater tusschen Rijn en Schie en de daartoe behoorende kunstwerken en wijziging van de verordeningen op de Gouwekaden en op de stoomvaart in de boezemwateren, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 226.

—— Wijziging van de reglementen voor den polder Prins Alexander, den Zweilanderpolder, den Zijllaan- en Meijepolder, den Grooten Zilkerpolder, den polder Giessen-Nieuwkerk en de Vereenigde Groote en Kleine Vettenoordsche-, West- en Oost- en Zevenmanspolders, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

ZUIDHOLLAND. Wijziging van het reglement voor het waterschap Hoenkoop, Vliet en Dijkveld, besluit van 7 Sept. 1906, blz. 228.
—— Wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtsche Waard, besluit van 21 Dec. 1906, blz. 366.
ZUIDPOLDER VAN WOENSDRECHT GEMEEN MET OUD HINKELENOORD. (*De-*) Wijziging van het reglement, besluit van 1 Sept. 1906, blz. 215.
ZWAAG. (*De banne-*) Nieuw reglement, besluit van 5 Sept. 1906, blz. 220.
ZWAGERMIEDEN EN DE TRIEMEN. Splitsing van dit waterschap, wijziging van het reglement en beschikkingen omtrent de bezittingen en schulden, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 225.
ZWEILANDERPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.
ZWIJNDRECHTSCHE WAARD. (*Hoogheemraadschap van de-*) Wijziging van het reglement, besluit van 21 Dec. 1906, blz. 366.
ZIJLLAAN EN MEIJEPOLDER. Wijziging van het reglement, besluit van 6 Sept. 1906, blz. 227.

MARTINUS NIJHOFF. Uitgever. den Haag.

Sedert 1858 verschijnt:

WETTEN, DECRETEN, BESLUITEN EN TRACTATEN

OP DEN

WATERSTAAT IN NEDERLAND.

1669—1857 en vervolgen.

MET AANTEEKENINGEN EN ALPHABETISCH REGISTER.

Tijdelijk zijn eenige vervolgen in prijs verminderd:

Hoofdwerk, 1669—1857, niet afzonderlijk	*f* 9.50	
Eerste vervolg, 1858—1860	- 3.25	
Tweede vervolg, 1861—1863	- 4.50	*f* 1.50
Derde vervolg, 1864—1866	- 4.75	- 1.50
Vierde vervolg, 1867	- 1.50	- 0.50
Vijfde vervolg, 1868	- 1.70	- 0.60
Zesde vervolg, 1869. Met bijlagen 1669—1868	- 3.—	- 1.—
Zevende vervolg, 1870	- 2.—	- 0.75
Achtste vervolg, 1871	- 2.—	- 0.75
Negende vervolg, 1872. Met bijlagen 1669—1871, niet afzonderlijk	- 3.50	
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1669—1872	- 3.25	
Tiende vervolg, 1873	- 2.25	
Elfde vervolg, 1874	- 2.10	- 1.—
Twaalfde vervolg, 1875. Met bijlagen 1669—1874	- 4.25	- 2.25
Dertiende vervolg, 1876. Idem op de jaren 1669—1875	- 4.40	- 2.—
Veertiende vervolg, 1877. Idem op de jaren 1669—1876	- 3.25	- 1.25
Vijftiende vervolg, 1878. Idem op de jaren 1669—1877	- 2.40	- 1.—
Zestiende vervolg, 1879. Idem op de jaren 1669—1878	- 3.50	- 1.25
Zeventiende vervolg, 1880. Idem op de jaren 1669—1879	- 5.25	- 1.75
Achttiende vervolg, 1881. Idem op de jaren 1669—1880	- 4.75	- 1.75
Negentiende vervolg, 1882. Idem op de jaren 1669—1881	- 3.—	- 1.—
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1873—1882	- 1.90	
Twintigste vervolg, 1883. Idem op de jaren 1669—1882	- 3.—	- 1.—
Een en twintigste vervolg, 1884. Idem op de jaren 1669—1883	- 4.25	- 1.50
Twee en twintigste vervolg, 1885. Idem op de jaren 1669—1884	- 3.50	- 1.25
Drie en twintigste vervolg, 1886. Idem op de jaren 1669—1885	- 3.90	- 1.50
Vier en twintigste vervolg, 1887. Idem op de jaren 1669—1886	- 3.90	- 1.50
Vijf en twintigste vervolg, 1888. Idem op de jaren 1669—1887	- 2.40	- 1.—
Zes en twintigste vervolg, 1889. Idem op de jaren 1669—1888	- 2.90	- 1.
Zeven en twintigste vervolg, 1890. Idem op de jaren 1669—1889	- 2.90	- 1.—
Acht en twintigste vervolg, 1891. Idem op de jaren 1669—1890	- 2.60	- 1.—
Negen en twintigste vervolg, 1892. Idem op de jaren 1669—1891	- 5.80	- 2.—
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1883—1892	- 2.40	- 1.—
Dertigste vervolg, 1893. Idem op de jaren 1669—1892	- 5.40	- 1.75
Een en dertigste vervolg, 1894. Idem op de jaren 1669—1893, niet afzonderlijk	- 3.—	
Twee en dertigste vervolg, 1895. Idem op de jaren 1669—1894, niet afzonderlijk	- 3.—	
Drie en dertigste vervolg, 1896. Idem op de jaren 1669—1895	- 5.75	- 2.50
Vier en dertigste vervolg, 1897. Idem op de jaren 1669—1896	- 5.75	- 2.50
Vijf en dertigste vervolg, 1898. Idem op de jaren 1669—1897	- 2.75	- 1.50
Zes en dertigste vervolg, 1899. Idem op de jaren 1669—1898	- 4.25	- 2.—
Zeven en dertigste vervolg, 1900. Idem op de jaren 1669—1899	- 4.40	
Acht en dertigste vervolg, 1901. Idem op de jaren 1669—1900	3.—	
Negen en dertigste vervolg, 1902. Idem op de jaren 1669—1901	- 4.25	
ALPHABETISCH REGISTER over de jaren 1893—1902	- 2.40	
Veertigste vervolg, 1903. Idem op de jaren 1669—1902	- 5.25	
Een en veertigste vervolg, 1904. Idem op de jaren 1669—1903	- 4.50	
Twee en veertigste vervolg, 1905. Idem op de jaren 1669—1904	- 7.50	
HOOG, J. M., Aanteekeningen op Boogaard's Verzameling, 1898	- 8.—	

NB. Een compl[illegible]r, zoolang de voorraad strekt voor **fl. 85,** in plaats v[illegible]

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

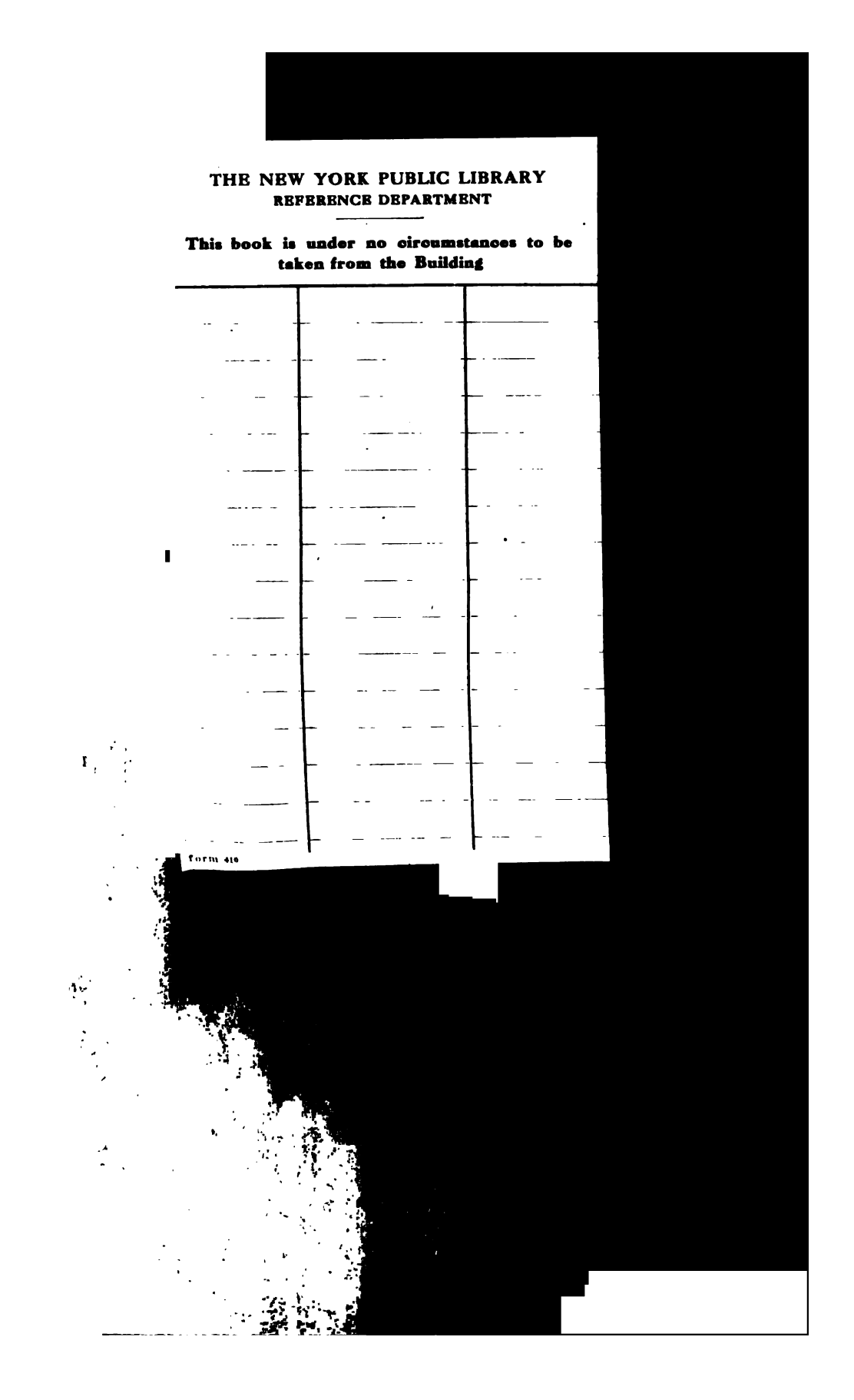

Form 410